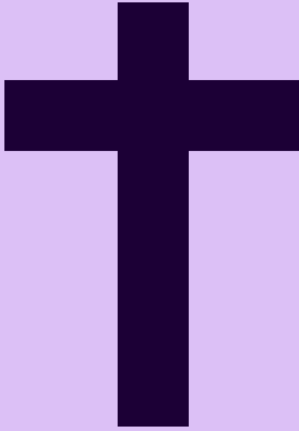

Diuusi ñiooquida
utuducami oodamicλλ

New Testament in Tepehuan, Northern (MX:ntp:Tepehuan,
Northern)

Diuisi ñiooquidΛ utuducami oodamicΛdΛ

New Testament in Tepehuan, Northern (MX:ntp:Tepehuan, Northern)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421

Contents

MATAIVO	1
MARCUSI	64
RUUCASI	102
VUAANA	167
HECHOS	218
ROMANOS	276
1 CORINTIOS	302
2 CORINTIOS	326
GÁLATAS	343
EFESIOS	353
FILIPENSES	362
COLOSENSES	368
1 TESALONICENSES	374
2 TESALONICENSES	379
1 TIMOTEO	382
2 TIMOTEO	390
TITO	395
FILEMÓN	399
EBREOS	401
SANTIAGO	421
1 PIIDURU	427
2 PIIDURU	435
1 VUAANA	440
2 VUAANA	446
3 VUAANA	447
UUDASI	448
APOCALIPSIS	451

Mataivo ooja istumaasi ivuaadana **△Suusi Cristo aidasi aimraitadai tami oidigi daama**

¹ Potaa△giducata dai **△△qui aaduñdacarud△ Suusi Cristo ismaacada arcajitudad△ araí Davicaru dai Davicaru arcajitudad△ Avraañicaru.**

² Avraañicaru **△roogad△ Isaacaru, Isaacaru △roogad△ Jacocar, Jacocar △roogad△ Judacaru dai aa ismaacada maamarai △gai.** ³ Judacaru **△roogad△ Paaresicaru daid△ Saarakaru daid△ adad△ Tamara taa△giducata dai, Paaresicaru △roogad△ Esinomicaru, Esinomicaru △roogad△ Aramacaru.**

⁴ Aramacaru **△roogad△ Aminadabacaru, Aminadabacaru △roogad△ Naasonacaru, Naasonacaru △roogad△ Salmonacaru,** ⁵ Salmonacaru **△roogad△ Boosocaru daid△ adad△ Raaba taa△giducata dai, Boosocaru △roogad△ Obedicaru daid△ adad△ Ruuta taa△giducata dai, Obedicaru △roogad△ Isaícaru.**

⁶ Isaícaru **△roogad△ araí Davicaru, daid△ araí Davicaru △roogad△ Salomoñicaru daid△ adad△ △Uriiasicaru ooñigad△.**

⁷ Daid△ Salomoñicaru **△roogad△ Roboamicaru, Roboamicaru △roogad△ Aviiasicaru, Aviiasicaru △roogad△ Asacaru,** ⁸ Asacaru **△roogad△ Josapaataru, Josapaataru △roogad△ Joramacaru, Joramacaru △roogad△ Usiasicaru,** ⁹ Usiasicaru **△roogad△ Jotamacaru, Jotamacaru △roogad△ Acasicaru, Acasicaru △roogad△ Esequiiasicaru,** ¹⁰ Esequiiasicaru **△roogad△ Manaseesicaru, Manaseesicaru △roogad△ Amoñicaru, Amoñicaru △roogad△ Josiiasicaru,** ¹¹ Josiiasicaru **△roogad△ Jeconiiasicaru dai aa ismaacada maamarai △gai. △gai oidacata dai aidasi araigad△ Babilooniana oidacami divia davalragadana △judidú dai maisapicami vuucai mui galavalragamu.**

¹² Dai **gooquiara Jeconiiasicaru △roogad△ Salatielicaru, Salatielicaru △roogad△ Sorovaveelicaru,** ¹³ Sorovaveelicaru **△roogad△ Aviudicaru, Aviudicaru △roogad△ Eliaquiimicaru, Eliaquiimicaru △roogad△ Asoracaru,** ¹⁴ Asoracaru **△roogad△ Sodocaru, Sodocaru △roogad△ Aquimicaru, Aquimicaru △roogad△ Eliudacaru,** ¹⁵ Eliudacaru **△roogad△ Eleasaracaru, Eleasaracaru △roogad△ Matanacaru, Matanacaru △roogad△ Jacocar,** ¹⁶ Jacocar **△roogad△ Osee ismaacada arcunad△ María dai María ardad△ Suusi ismaacada △△Cristo.**

¹⁷ Tami **gaa△gai baivustaama dan maacova oodami ismaacada oidacata dai aidasi oidacata dai Avraañicaru abiaad△ asta aidasi oidacata dai Davicaru uucami tomasi maivalsi △pana oidacata dai dai △p△ baivustaama dan maacova Davicaru abiaad△ asta aidasi araí Babilooni△ oidacami maisapicami vuucai △judidú Babilooniamu △gai maivalscatai △pana oidacata dai dai △p△ baivustaama dan maacova aid△ abiaad△ asta aidasi vuusai △Cristo, △gai maivalscatai △pana oidacata dai.**

¹⁸ Aduucai **△p△dui tai divia Suusi Cristo: María ardad△ dai casi argancuucunacamicata dai △gai △madu △Osee d△mos maiquia △mapai oidacata dai, taid△ María nonoatu guvucadad△c△d△ Diuusi Ibada.** ¹⁹ △Osee **△△mo c△△i c△△ga tuigacami dai maítip△lidadai ismatiagi △oodami isnonoacata dai △María, baiyoma ip△lidadai △gai isastocai dagituugi sai maisoimaa taatutuldana △△△aanadamidag△.** ²⁰ Dai **aidasi quiaa t△△gitoitadai △Osee gomaasi, tai coosigad△ra g△maasitu △mo Diuusi △aañicaru△ daid△ it△tdai:**

—Osee Davicarū cajiudadā, maitiduaadicuda vāānañi āMaría vaidā ārgāoofñacana, Diuusi Ibādā guvucadācādā viaaca agai agai aali oodami. ²¹ Agai marata agai āmo ali gāli pai Suusi tāā. ASuusi cāāgacāā vuvaida agai oodami soimaascamigādāiñdāā ismaacādā vaavoitudagi cascādā potāāgiduca agai āgai —astāādai.

²² Aidasi āpādūi gomaasi aidā āpādūi ismaacādā aagai Diuusi gāñiooquituldiadamigacādā saidā icaiti:

²³ āmo ali tāji nonoatumu dai maratamu āmo ali gāli dai Emanuel aagadamu oodami.

Ascāiti Diuusi. Emanuel itāiya ālidi: Diuusi gāāmadu daacana.

²⁴ Dai aidasi nānā āOsee poduucāi idui isducatai aagidi āDiuusi tāāñicarudā, vāāna āgai āMaría. ²⁵ Dāmos maiaabana voo āgai asta aidāsi marai āMaría. Agai ārtuucamidāā maradā tai Suusi tāā.

2

¹ ASuusi Beleenāā vuusai Judeea dāvāāriāā, aidāsidā āEroodāsi ārāīcatadai ami dāvāāriāā. Tai ami Jerusaleenāā Judeea dāvāāriāā dada chīāāqui cācāāli. Jerusaleenāā sioma muidu oidacami siaa āmapācāā Judeea dāvāāriāā. ācācāāli ismaacādā ami dada cāā maāā nāīdi sisiaavugai. Siaalico padāā dada ācācāāli, ² dai gatācācāimi daidā icaitimi:

—Vaaco daja aapimā judidūi gānraīga ismaacādā vuusai, nāīdi aatāma siaavugāigādā cascādā dada aatāma dai siaa duutuda ragai —ascāiti ācācāāli.

³ Dai aidāsidā ārāī Eroodāsi mai gomaasi aliā duadimū agai. Agai pōālīditadai isoidaca agai āmai rāi siāgai camaitatāānāda agaitadai. Dai vāāsi āoodami Jerusaleenāā oidacami aliā duduaadimū āpā. Agai pōālīditadai isātātāānādāmi istutūdidatāi isgāncocodagi. ⁴ Taidā āEroodāsi āmpagi vāāsi āpapaali baitāguucacāamigādā, āāmadu āmamaatūldiādāmi Diuusi sāālicāamigādā dai tācācāi saaco vuusia agaitadai āCristo. ⁵ Tai āgai āa noragi daidā itātādai:

—Beleenāā tami Judeea dāvāāriāā, dai Diuusi ñiooquituldiadamigādā oōja sai pocāiti Diuusi:

⁶ Ismaacādā Beleenāā oidaca agai Judeea dāvāāriāā āa judidūi vaamioma siaa duutuadamū siaa judidūi.

Agai saagida vuusia agai āmo gāā tāāānādāmi.

Dai āgai tāāānādāmi ājudidūi.

Ascāiti Diuusi —astāādai āgai.

⁷ Taidā āEroodāsi āstocāi vāī ācācāāli ismaacādā dada siaalico padāā, dai cāāga tācācāi suu duucu gāmaasitu āsiaavugai. ⁸ Dai gooquīāā ootoi āEroodāsi ācācāāli Beleenāā imāitadai daidā itātādai:

—Imivurāi dai gaaga āali siāāñi dai māsiāāscādā tāgiagi vārai dadacāi giāāgida nai āānā āpā māā siaa duutudagi —astāādai āEroodāsi.

⁹⁻¹⁰ Potātādai ārāī taidā ācācāāli iji. Daidā āsiaavugai ismaacādā tāā āgai vāāsāquīoma mosbaitāqui imāitadai. Taidā cāquīvā āsiaavugai daama siaaco daacatādai āali siāāñi. Dai aidāsi ācācāāli tāā āsiaavugai aliā baigāpāāli.

¹¹ Dai vaapācācāi ami quīiyāā tāā āgai āali siāāñi āāmadu ādāādā. Dai gāntootonācādā guuquīvā dai siaa duutuli āgai āali siāāñi dai gooquīāā cuupīoco āgai gāncājoōñiga dai oi ooro, dai cubimadāli dai mirra. Mirra ārāmo istumaasi chīgian uuvadāmi. ¹² Dai gooquīāā Diuusi aagidi ācācāāli coosigādāā sai camāiimāna siaaco daacatādai āEroodāsi tai cascādā āmai vōiyamū sāāli noonora āgai.

13 Dai aidasi canoonora ACACALLI, amo Diuusi taañicaruda gamaasitu coosigadara Osee daida itatadai:

—Vañigiñi dai vaidacai goali siłañi lamadu godada voopoivurai Ejiipituamu dai momaca avar daraaja asta siłascada ganaagida aan. Eeroodasi gaaga agai goali siłañi dai muaa alidi —astatadai Diuusi taañicaruda.

14 Taida Osee vañi dai tucara vaidacai ali siłañi lamadu dadada Ejiipituamu. 15 Dai anaasi daraaja agai asta aidasi muu Eeroodasi. Aidasi poduucai idui agai poduucai pradui ismaacada aagai Diuusi laquioma ganiioquituldiadamigacada dai pocaiti: “Aagidamu aan giñimara sai vuusaña Ejiipituaiñdara”, ascaiti Diuusi.

16 Dai aidasi mai Eroodasi isyaatagi ACACALLI ali baamu, dai gatjai coodaragai vasi aali ismaacada viaacatadai googo uumigi coidamacoga ismaacada Beleenara oidacatadai dai vasi sicol Beleena oidacami. ACACALLI sastuucada caagidi Eroodasi siłaquida tatadai agai asiaavugai dai poduucai lasitu Eroodasi siljudidiu raigada ismaacada gaagai agai cayoga viaacatadai gooca uumigi. Dai cascada gatjai coodaragai vasi aali ismaacada viaacatadai googo uumigi coidamacoga. 17 Poduucai pradui ismaacada oja garadunaru Jeremiiasi Diuusi niioquituldiadamigada dai poduucai oja:

18 Muidutai judidiu ooqui suanada agai muiyara oidacami.

Looqui suanada agai gacooditudacai maamarada.

Dai maitipalidamu looqui isaa baialliatudagi.

Cacoimu maamarada cascada.

Ascaiti Jeremiiasicaru.

19 Dai aidasi camu Eroodasi, tai amo Diuusi taañicaruda gamaasitu Osee coosigadara Ejiipitara daida itatadai:

20 —Vañigiñi dai vaidacai goali siłañi lamadu dadada ramu avar iimi gandavlaragam casi atcoi agai ismaacada muaa aliditadai goali siłañi —astatadai Diuusi taañicaruda.

21 Taida Osee vañi dai vuua ali siłañi lamadu dadada tami Isireli davararara. 22 Damos aidasi mai Osee siłlarquelao artaanadamicatadai Judee ara googa Eroodasi vatarara, duaadicuitadai agai isimiagi gaamucu, tai coosigadara aagidi Diuusi taañicaruda sai Galileeamu iimana. 23 Dai acai Galilee ara davararara Nasareeta oidatu. Aidasi poduucai idui agai poduucai pradui ismaacada aagai Diuusi niñioquituldiadamigada saida loodami pocaitida agai saida suusi arNasaree ara oidacami.

3

1 Aida tuigaco oidigana Judee davararara divia vuuaana ismaacada vaponai loodami, 2 daida itatadai:

—Ama duucai avar gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada casia miaadlami istuigaco Diuusi soña agai oodami sai calgacara oidacana —astatadai.

3 Idi Vuuaana agai ismaacada aagai Diuusi niioquituldiadamigada Isaiacaru aduucai oja agai:

Diuusi ootosa agai amo cali sai oidigana gamamaatatuldiña dai poduucai gaaagidamu agai:

“Caotoma divia agai gartaanadamiga cascada ama duucai avar gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada”.

Asduu oja Isai.

4 ΔVuaana yuucusida cameyu vopodacada duñisicatadai dai givurada ogicada duñisicatadai, dai soosoyi cuaadana ΔVuaana amadu saivoli. 5 Vai daivaiña oodami vaasi Judeea davalraiañdara Jerusaleenaiñdara dai aamapacalraiañdara caaca aliditai istumaasi aagai ΔVuaana dai ismaacada miaanai oidacata dai aquí Jordán ara. 6 Dai ismaacada daanaiña Diuusi sai oigaldana soimaascamigada ΔVuaana vapaconaiña ami agra Jordán aquíara.

7 Damos aidasi taa ΔVuaana ismuidutai fariseo amadu saduseo daivimi sai aagai vapaconana tai aagai itatadai:

—Aapim ismaacada daivai tami ansai gnvapaaconana aran ducami coocoyi ismaacada vopooyi siuu duucu camaljidagi vasoi, poliditai sai poduucai Diuusi camaisoimaasi gantaatatulda aagai. Araga gaaagai issallicada ama duucai gantatagituagi aapim dai camaisoimaasi ivuaadagi. 8 Cagacalraivar oidaca vai naidiña aa massallicada caama duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada aagai. 9 Dai maitavar povanliada aapima masaid aravraañicaru cajiudadai sai cascada cagacalra gannaidi Diuusi. Sallicada anganaagidi sai Diuusi istutuidi isiduiñiagi Avraañicaru cajiudadai asta idi ooodiañdara isipaliadagi. 10 Diuusi cabaigaduu issoimaa taatatuldagi maicaga tuutiacada aran duucai amo calli ismaacada guicutai uusi ismaacada maicagadu iibiada dai mamaidi. Poduucai Diuusi ootosamu aoodami ismaacada soimaasi ivueeyi maaca siaaco tomastuigaco malcana tai. 11 Aana gia suudagicada gnvapaconai sai naidiña aa masai caama duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada aagai. Damos divia aagai amai ismaacada gnvapacona aagai Diuusi Ibaadacada sai ganlamadu daacana Diuusi Ibaada. Dai aagai vaa nida aagai oodami ismaacada arcalaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Aagai vaamioma viaa guvucadagai iñsaana. Aana maitistutuidi saasi istutuidi aagai. 12 Amo calli ismaacada calivai taligi bai tueeyi ataligi daida acosada mamaidi. Poduucai iduñia aagai aagai ismaacada divia aagai aoodamicada. Ismaacada vaavoitudai aagai iimia aagai tavaagiamu dai ismaacada maivaavoitudai Diaavora amadu iimia aagai aagai siaaco tomastuigaco malcana tai —astatadai ΔVuaana aoodami.

13 Vaid ΔSuusi Galilea davalari amaadara imaitadai dai aayi ami agra Jordán aquíara siaaco daacata dai ΔVuaana sai aagai vacuaanana. 14 ΔVuaana maitipalidimi tuucamidara isvacuaanagi daida itatadai aagai ΔSuusi:

—Aanava aagai dai gaagai pasgínvacuaanagi. ¿Tuirasi aapi ipalidi isana gnvacuaanagi? —astatadai ΔVuaana.

15 Damos ΔSuusi itatadai:

—Casi maiñioocada sioma arcalaagai tsiduiñiagi istumaasi Diuusi ipalidi —astatadai ΔSuusi.

Taida ΔVuaana ipali. 16 Dai aidasi mosvacoi ΔVuaana ΔSuusi taida ΔSuusi vuusai suudagiañdara. Tai otoma gacupiooco tavaagi taida ΔSuusi taa Diuusi Ibaada vai tavai siaaco uucami daacata dai aagai ara maasi amo tugu.

17 Tai caidatu amo ñiooqui tavaagiañdara daida icaiti:

—Idiavar giñmara nai alia oigadai aana. Dai aana alia baigiñlidi goocada —ascaiti ñiooqui.

4

1 Taida Diuusi Ibaada vaidacai ΔSuusi oidigamu, sabai ΔDiaavora iduiñtuldana amo istumaasi istumaasi Diuusi maitipalidi.

² Daid^Λ Suusi maitauu goo coobai tasai dai goo coobai tucagi dai casc^Λda biuugimucata dai. ³ Taid^Λ ΔDiaavora miaad^ΛΛ caquiva siaaco daacata dai ΔSuusi n^Λida aliditai sabai iduiñtuldana Δmo istumaasi istumaasi Diuusi maitip^Λlidi daid^Λ itat^Λdai:

—Pasaapi ΔDiuusi marad^Λ di, t^Λaañiñi goojodai vai tascali g^Λnaatona —ast^Λt^Λdai ΔDiaavora.

⁴ D^Λamos ΔSuusi itat^Λdai:

—Diuusi ñiooquid^ΛΛ icaiti: “Maisiu mos^Λca tascalic^ΛΔ istutuidi oodami isoidacagi, g^Λaa^Λgiava Diuusi ñiooquid^Λ ΔΛΛ”, ascaiti Diuusi ñiooquid^ΛΛ —ast^Λt^Λdai ΔSuusi.

⁵ Taid^Λ ΔDiaavora vaidacai ΔSuusi Jerusaleenamu dai ami a^Λg^ΛΛ quiuu-paigad^ΛΛ Δjudidiu daama t^Λsagi, ⁶ daid^Λ itat^Λdai:

—P^Λasaapi ΔDiuusi marad^Λ di, tabiaad^ΛΛ matana g^Λasi tuduid^Λ. Pocaiti Diuusi ñiooquid^ΛΛ di: Diuusi ootosamu gat^Λt^Λaañicar^Λu vaid^Λ g^Λnuucaticana. Sig^Λdaagiadamu a^Λgai g^Λnnoonovic^ΛΔ pai maisaraana aapi g^ΛΛΛcaso Δmo odiana.

Ascaiti Diuusi ñiooquid^ΛΛ —ast^Λt^Λdai ΔDiaavora.

⁷ Taid^Λ ΔSuusi itat^Λdai:

—Pocaiti ΔΛΛ Diuusi ñiooquid^ΛΛ di: “Mait^Λaa^Λgai p^Λsaagiadagi Diuusi said^Λ iduuna Δmo istumaasi mos^Λnaida aliditai sabai giduuna”, ascaiti Diuusi ñiooquid^ΛΛ —ast^Λt^Λdai ΔSuusi.

⁸ Tai Δpamu ΔDiaavora vaidacai ΔSuusi Δmo g^ΛΛ tuvidacamu dai abiaad^ΛΛ t^Λt^ΛΛgidi v^Λasi g^Λar t^Λt^Λaa^Λn^Λdami ismaac^ΛΔ oidaga oidigi daama dai v^Λasi oodami ismaac^ΛΔ t^Λaa^Λn^Λi t^Λt^Λaa^Λn^Λdami, ⁹ daid^Λ itat^Λdai:

—Aan^Λ ang^Λamaquiagi oigaragai pai t^Λaa^Λn^Λda v^Λasi goovai p^Λsgiñvuid^ΛΛ gatootonac^ΛΔ caquivagi dai giñsiaa duutudagi —ast^Λt^Λdai ΔDiaavora.

¹⁰ Taid^Λ ΔSuusi itat^Λdai:

—Im^Λdañi tabiaad^ΛΛ Diaavora, pocaiti Diuusi ñiooquid^ΛΛ: “Aliasi g^Λaa^Λgai issiaa duutuadagi Diuusi dai mos^Λca a^Λgai Δgiadagi”, ascaiti Diuusi ñiooquid^ΛΛ —ast^Λt^Λdai ΔSuusi.

¹¹ Taid^Λ ΔDiaavora ii abiaad^ΛΛ, tai dada Diuusi t^Λt^Λaañicarud^Λ dai nuucagi ΔSuusi.

¹² Aid^Λsi maí ΔSuusi ismaisapicatadai ΔVuaana ii Galilea d^Λv^ΛΛriamu.

¹³ D^Λamos camaivii a^Λgai Nasareet^ΛΛ baiyoma Capernaumamu ii a^Λgai dai m^ΛΛca oidaca a^Λgai. Capernauma Δg^ΛΛ suudagi ugidiana. Δg^ΛΛ suudagi ugidiana ΔNepatalicar^Λu d^Λv^ΛΛragad^Λcatadai dai abaana Nepatalicar^Λu d^Λv^ΛΛragad^Λ ΔrSebulonacar^Λu d^Λv^ΛΛragad^Λcatadai. ¹⁴ Aid^Λsi ΔSuusi ii gamucu aid^Λ Δp^Λdui ismaac^ΛΔ ooja Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ Isai^Λcaru daid^Λ icaiti:

¹⁵ Mui oodami sib^Λaad^ΛΛ oidacami oidaca a^Λgai Galilee^ΛΛ Sebulonacar^Λu d^Λv^ΛΛragad^ΛΛ dai Nepatalicar^Λu d^Λv^ΛΛragad^ΛΛ a^Λg^ΛΛ suudagi abaana Jordán aqui maigovai.

¹⁶ Dai a^Λgai maimaat^Λcamu Diuusi ñiooquid^Λ dai alia soimaasi ivuaadamu. D^Λamos gooqui^ΛΛ caacamu a^Λgai istumaasi gamamaat^Λtulda a^Λgai Δc^Λagac^ΛΛ vuviaadami dai baig^Λn^Λliadamu a^Λgai.

Ascaiti Isai^Λcaru.

¹⁷ Aid^Λ abiaad^ΛΛ ΔSuusi pot^Λt^Λdaiña Δoodami:

—Ama duuquiav^ΛΛ g^Λnt^Λagitu dai camaisoimaasi ivuaada. Casia miaadimi istuigaco soña a^Λgai Diuusi oodami sai c^Λagac^ΛΛ oidacana —ast^Λt^Λdaiña ΔSuusi.

18 ASuusi gaa suudagi ugidiamu saali imatadai Galileeaga, dai taa gooca gansiagama. Amoco Simuñi Piiduru taagidu, dai agamai Aandarasi. Agai arvatora vuudamicatadai, dai suudaga dadaitudai ganvatopa vuicaru. 19 Taida ASuusi itatadai:

—Giñoidávurai nai aanaga ganmaatatuldana masducatai gaagada aapima oodami vaidagi giñvaavoitudana —astatadai ASuusi.

20 Tai agai otoma anaasi viaa ganvatopa vuicaru dai oi ASuusi.

21 Dai baitaquiooma taa ASuusi aapa gooca gansiagama. Jacovo amadu Vuana Sevedeo maamarada. Vai amo vaarcu aana daraajatadai amadu oogada dai daraasdi ganvatopa vuicaru. Taida ASuusi vai. 22 Tai agai otoma anaasi viaa vaarcu amadu anooga dai oi ASuusi.

23 ASuusi vaasi Galilea davariana aimaraitadai, dai vaasi judidiu quiquiupaigadaga gaaagidimi isDiuisi soña agai oodami sai caagacaga oidacana. Vaasi istumaasi gaaagidiña ASuusi saalicada arcagaducami. Dai Suusi duduaaidimi mui oodami naana maasi cocodagai viaacami. 24 Tai otoma mai vaasi Siria davariana oidacami istumaasi ivuaadana ASuusi, dai otoma vuapi agai ASuusi vaasi acococoidada sai duduaaidana tomatuma cocodagai viaacami dai ismaacada maitistutuiditadi isoiñadagi vaidagi ASuusi duduaidiña vaascatai dai vuvaitu Diaavora taanaañicaruda oodamaañaga. 25 Tai oi mui oodami ASuusi Galileeañidaga, dai Decapolisi davarianañidaga, dai vaasi Judeea davarianañidaga Jerusaleenañidaga dai aamapacagañidaga, agaa aqui Jordán vasoñiomañidaga.

5

1 Dai aidasi taa ASuusi vaasi aoodami, tasai amo giidiana dai ami daiva. Taida amamaatardamigada ganampagi ASuusi sicoli dai vaasi aoodami.

2 Vaidagi ASuusi mamaatatuldi daidagi itatadai:

3 —Diuisi caagacaga naidi vaascatai ismaacada maata istagito isDiuisi soñagi vaidagi ivuaada agai istumaasi Diuisi ipalidi. Diuisi soñamu vai agai ivuaadana istumaasi Diuisi ipalidi.

4 Diuisi caagacaga naidi agai ismaacada sivi soigalidi soimaasi ivuaadatai agai Diuisi bai aliatadamu.

5 Diuisi caagacaga naidi agai ismaacada maigagarducada ganalidi, agai taanadamu oidigi utudiga saascada ugitiagi idi oidigi.

6 Diuisi caagacaga naidi agai ismaacada saalicada caagacaga oidaca alidi, Diuisi soña agai agai vai poduucai oidacana.

7 Diuisi caagacaga naidi agai ismaacada soiganalidi aacada, Diuisi soigalidadamu agacada aapa.

8 Diuisi caagacaga naidi agai ismaacada maisoimaasi ivuaada alidi. Agai Diuisi amadu iimimu.

9 Diuisi caagacaga naidi agai ismaacada soicai acocoadami sai camaitancocodiña. Diuisi gamaamara duucani ijadamu.

10 Diuisi caagacaga naidi agai ismaacada aa soimaa taatamituldi ivuaadatai agai istumaasi Diuisi ipalidi. Diuisi soñamu vaidagi apiaivuaada agai istumaasi Diuisi ipalidi.

11 Diuisi caagacaga ganlijadamu aapima saascada aoodami anoagidagi soimaasi fiooqui dai soimaasi gantaatamituldiadagi dai

mAsiAAscadA gAnyaatagAdagi, giñvaavoitudaitai aapimA. ¹² DAmos baigavAr AnAliada aapimA Diuusi gAnmaaquimu Amo istumaasi cAAgaducami tAvaaigAra, poduucai AAra soimaa taata ADiuusi ñiñiooquituldiadamigada ismaacAdA AAra ga dada isaapimA.

¹³ IsmaicAAgacAra oidaca aapimA oodami maitipAliadamu isvaavoitudagi Diuusi ñiooquida poduucai isduucai Amo oodami maitipAlidiña iscuaadagi cuaadagai maiyoovicami. CascAdA aliAsi gAAagai iscAAgacAra oidaca aapimA. Naiditai aa iscAAgacAra oidaga aapimA poduucai ipAliadamu Agai isvaavoitudagi Diuusi ñiooquida dAmos ismaicAAgacAra oidaca aapimA aida gia maisoicai aapimA oodami dai Diuusi gajaadAra ganvaamu aapimA.

¹⁴⁻¹⁶ Aliasi Arsoiñi cuudagi tucara. Poduucai AAra aliAsi Arsoiñi aapimA cAAgacAra oidacatai vai poduucai maatAna aa isducatai Diuusi ipAlidi isoidacagi. VAAsi oodami gAntagito naidi isaapimA Avaavoitudadami. Daida Aoodami naiditai iscAAgacAra oidaga aapimA sias duutuadagi Diuusi gArrooga ismaacAdA tAvaaigAra daja.

¹⁷ Maitavar povAnAliada aapimA iñsaana divia dai maiAAgiada iñagai Diuusi sAAlicamigada dai mamaatAtuldiaragada ismaacAdA aagidi Agai Moseesacaru dai gAnñiooquituldiadamiga, baiyoma divia ana dai AAgiada iñagai. ¹⁸ SAAlicAdA angAnaagidi sai siAAsi uucami cAAacagi oidigi vAAsi istumaasi aagai Diuusi moduucai imAda agai maitAviaa agai tomalaachi tomali Amo oojai maimaigovai gadaasa agai asta siAAscadA ApAdui vAAsi ismaacAdA viaa siApAduñigi. ¹⁹ CascAdA sioora AmapiadAra viaagi Amo istumaasi Diuusi sAAlicamigadaaiñdara, tomasi Agai poalidi ismaisi gAAagai isiduñiagi dai poduucai mamaatAtuldiadagi Aoodami sai poduucai ivuaadana Agai maicAAga ivueeyi istumaasi Diuusi ipAlidi. DAmos Agai ismaacAdA AAgiadagi Diuusi sAAlicamigada dai poduucai mamaatAtuldiadagi Aoodami sai poduucai ivuaadana Agai gia cAAga ivueeyi istumaasi Diuusi ipAlidi. ²⁰ Ana angAnaagidi aapimA sai AmamaatAtuldiadami Diuusi sAAlicamigada AAmadu Afariseo poalidi iscAAgacAra oidaga dAmos maitarvaavoi. AapimA aliAsi gAAagai issAAlicAdA cAAgacAra oidacagi maisiu Apan duucai Agai. DAmos istAtagitoda aapimA Apan duucai Agai, Diuusi maitAnsoiñamu iscAAgacAra oidaca aapimA.

²¹ AapimA cajioma masaida itAtadai gAnAAqui aaduñicaru: “Maitavar gacoodada, ismaadutai gamuaagi Adudunucami gAAagai isgataañiagi muaaragai Agai AAra”. ²² DAmos ana angAnaagidi sai tomasioora sioora baamuagi gAduñi vui, dai sioora galnaasi ñioocadagi gAduñi vui, dai sioora vuuirugami aagadagi gAduñi Diuusi soimaa taatatuldamu tomasi gAnmamaatAtuldiadamiga maipoduucai gAnmamaatAtuldiadagi.

²³ Poduucai ismaadutai imiagi AgAA quiuupiamu dai sias duutuda agadagi Diuusi dai ami tagituagi saidA idui Amo istumaasi soimaascami gAduñi vui vai cascAdA vui baamucagi Aduñda, ²⁴ gAAagai isvuusia Agai abiaadara dai mAA naidagi gAduñi dai baiduñiagi ñiooqui Agai AAmadu. Dai aida gia Apamu imiagi Agai AgAA quiuupiamu dai ami sias duutudagi Diuusi.

²⁵ Ismaadutai soimaasi iduñiagi gAduñi vui vaidA Aduñda vaidaquiyagi dudunucamiAgA dAmos baiyoma gAAagai isbai duñia Agai ñiooqui Agai AAmadu voiyamu vai Agai maivaidaquiyagi dudunucamiAgA vaidA Adudunucami tAAgidan tada Asandaaru vaidA Asandaaru maisagi. ²⁶ Ana gia gAnaagidi sai

maivuusian tada ʌgai abiaadʌʀʌ asta siʌʌscadʌ gaaʌ namʌqui vʌʌsi masiʌʌsi tañiagi.

²⁷ Aapimʌ cajioma sai ʌʌqui abiaadʌʀʌ aduucai gʌaa: “Sai maitʌagagai isgoogosi gʌnducamicagai oodami”. ²⁸ Dʌmos aana angʌnaagidi sai tomasiooʀʌ siooʀʌ galnaasi gʌntʌʌgitodagi ʌmo ooqui vui tomasi mʌʌcasdʌʀʌ naidi ʌgai, ʌgai caʌʀʀʌ ʌʌsi soimaasi ivueeyi isʌʌmadu voimudai.

²⁹ Isamaadutai najjadagi ʌmo istumaasi dai gʌʌʌsida ʌliadagi siʌʌʀʀʌ ʌma maasi soimaascami baiyoma gʌʌagagai ismainʌijadagi dai Diuusi ʌʌmadu imiagi dai maisiu ʌDiaavora ʌʌmadu imiagi. ³⁰ Isamaadutai iduñia ʌliadagi ʌmo istumaasi soimaascami gʌnoonovicʌʌ baiyoma gʌʌagagai ispoʌliadagi ʌgai ismainoonova dai Diuusi ʌʌmadu imiagi dai maisiu ʌDiaavora ʌʌmadu imiagi. Poduucai aagai ʌSuusi sai ʌoodami camaisoimaasi ivuaadana.

³¹ ʌʌqui aduucai gʌʌagagai ʌʀʀʌ: “Tomasiooʀʌ siooʀʌ dagituagi gʌooñiga gʌʌagagai ismaquiagi ʌmo oojai siaaco aagadagi iscadagito”. ³² Dʌmos aana angʌnaagidi sai isʌmo caʌli dagituagi gʌooñiga, maiviaacatai istuisidʌ dagituagi, oodami poʌliadamu isʌooqui gogoosi gʌducami sai cascʌʌ dagito ʌcaʌli dʌmos ʌcaʌli arduñidʌ ispoduucai tʌʌgitodagi ʌoodami, dai siooʀʌ vʌʌnagi ʌmo ooqui dagitobarui ʌgai soimaasi ivueeyi ʌʀʀʌ.

³³ Aapimʌ cajioma ʌʀʀʌ masaidʌ itʌʌdai gʌʌʌʌqui aaduñicarʌ: “Siʌʌscada ʌmaadutai pocaitiadagi sai maatʌ Diuusi sai saʌlicʌʌ iduñia ʌgai ʌmo istumaasi Diuusi vʌʌʀʀʌ aliʌsi gʌʌagagai isiduñiagi”. ³⁴ Dʌmos aana angʌnaagidi sai maitʌagagai isaagadagi Diuusi tomastumaasicʌʌ. Gʌʌagagai isaagadagi Diuusi mosʌcaasi siʌʌscadʌ saʌlicʌʌ gʌʌagadagi dai sai siʌʌscadʌ aagadagi isʌmo istumaasi ʌʀʀʌvʌvo maiʌagadagi tʌvaagi mʌʌca gataaanaʌ Diuusi cascʌʌ, ³⁵ tomali maiʌagadagi dʌvʌʌʀʌʌ ami daja Diuusi cascʌʌ, tomali Jerusalem aami gataaanaʌda ʌgai Diuusi garbaitʌcaacacimiga cascʌʌ. ³⁶ Dai tomali maiʌagadagi gʌnmoomo aapimʌ maitistutuidi istojatudagi siʌʌʀʀʌ tucutudagi tomali ʌmo cuupai. ³⁷ Mosavʌʀ cho caitiada siʌʌʀʀʌ ʌja dai maitʌcaʌʌgai isvaamioma aagadagi.

³⁸ Aapimʌ cajioma isʌʌqui gʌʌagagai aduucai: “Isamaadutai gʌgʌgʌʌviagi gʌvʌvʌi pai camainʌaada aapi gʌvʌujicʌʌ adudunucami viaa ispoduucai iduñiagi ʌgaicʌʌʌ ʌʀʀʌ dai isamaadutai gʌgʌgʌʌviagi dai daitudagi gataatamu adudunucami viaa ispoduucai iduñiagi ʌʀʀʌ ʌgaicʌʌʌ”. ³⁹ Dʌmos aana angʌnaagidi: Maitʌagagai pʌsvʌvi gʌsia aapi ʌoomaligami baiyoma isʌmoco gʌgʌgʌʌviagi gʌvʌvʌvasana dagitoñi vai ajadʌʀʌ gʌgʌgʌʌna ʌʀʀʌ. ⁴⁰ Isʌmoco vaama gʌcaʌʌsagi dai gʌyaatagʌdagi gʌvʌoopoida ʌliditai gʌvaasaraga dagitoñi vai bʌʌcañi gadaan vaasaraga ʌʀʀʌ. ⁴¹ Isamaadutai gʌʌagidagi issoñi bʌʌquia aapi cusuvidʌ tomasi daan duucu uucami soñiñi asta uruunoco uucami. ⁴² Tomasiooʀʌ siooʀʌ gʌtaanʌdagi ʌmo istumaasi maacañi aapi, dai siooʀʌ gʌtaanʌdagi ʌmo istumaasi tañiuvidicami tañiuvidañi.

⁴³ Aapimʌ cajioma ʌʀʀʌ sai aduucai gʌaa ʌʌqui: “Oigʌadañi gʌaduñi dai caʌadada gʌsaayu”. ⁴⁴ Dʌmos aana angʌnaagidi: Oigʌadavurʌi gʌnsasayu, caʌgavʌʀ ñioocada vui ʌgai ismaacʌʌʌ gʌñiooquidi, caʌgavʌʀ ivuuiidada siooʀʌ gʌncʌʌʌdagi, gamamadavurʌi ʌgai vʌʌʀʀʌ ismaacʌʌʌ soimaasi ñiooqui gʌnsuuligiadagi dai soimaasi gʌntaatamituldiadagi. ⁴⁵ Poduucai gʌmaata

isaapim_A armaamarad_A garooga ismaacad_A tavaagiata daja. Agai ootosdi tonoli calga tuutiacami dai maicalga tuutiacami, dai agai ootosdi duuqui ismaacad_A siaa duutudai dai ismaacad_A maisiaa duutudai. ⁴⁶ Dai isaapim_A oigladagi mosaca agai ismaacad_A ganoigadai aapim_A poduucai siaadara ganoidana Diuusi amo istumaasi. Asta maicalga tuutiacami ara poduucai ivueeyi di. ⁴⁷ Dai isviaatuldiada aapim_A mosaca gnaaduñi tuma calga ivueeyi aapim_A asta agai ismaacad_A maivaavoitudai Diuusi ara poduucai ivueeyi di. ⁴⁸ Calgavar ivuaada aapim_A aran duucai garooga ismaacad_A tavaagiata daja.

6

¹ Siaascad_A aapim_A siaa duutuadagi Diuusi maitavar poduucai ivuaada mosipaliditai isgannajadagi aoodami dai calga ñoocadagi aapim_A ganvui, maspovuada aapim_A aid_A gia garooga ismaacad_A tavaagiata daja maitanoidamu tomali amo istumaasi. ² Cascad_A masiaascad_A oidiadagi soituutuigami amo istumaasi maitavar poduucai ivuaada mosipaliditai isgannajadagi oodami poduucai isduucai ivueeyi agai ismaacad_A aagaiña amo istumaasi dai ama maasi ivuaadana. Quiquiupiaata dai cacayana poduucai ivuaadana agai sai calga ñoocaiña oodami agai vatarata. Damos ana anganaagidi sai agai ismaacad_A povuadagi garooga ismaacad_A tavaagiata daja maioidamu tomali amo istumaasi. ³ Damos masiaascad_A aapim_A oidiadagi amo istumaasi soituutuigami maitavar poduucai ivuaada ipaliditai isgannajadagi aa. ⁴ Dai Diuusi garooga ismaacad_A ñidi mastumaasi ivueeyi agai ganoidamu amo istumaasi aapim_A.

⁵ Dai masiaascad_A gamamadada aapim_A, maitavar aran duucai ivuaada agai ismaacad_A aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi, agai oojidi isgucaitai gamamadadagi quiquiupiaata dai cacayana sai ñidina aoodami. Salliacad_A anganaagidi sai garooga ismaacad_A tavaagiata daja maitanoidamu tomali amo istumaasi. ⁶ Damos aapim_A masiaascad_A gamamadadagi iimivurai siaaco maitipu oodami dai gamamadada. Dai Diuusi garooga ismaacad_A ñidi mastumaasi ivueeyi astocai agai gansoicadamu.

⁷ Masiaascad_A gamamadadagi maitavar muiyoco aagada amo istumaasi isduucai ivueeyi agai ismaacad_A maivaavoitudai Diuusi dai polidina agai sai amomono caaca agai alia tavapi ñoocaitai agai tomasi maicaa. ⁸ Maitavar potuutiaca aapim_A, Diuusi garooga maiquiaa aagidacai aapim_A abiaadara camaatcana mastumaasi tagito aapim_A. ⁹ Cascad_A aduucivavar gamamadada:

Garooga aapi pasmaacad_A tavaagiata daja, aatama ipalidi isloodami gasiaa duutuadagi.

¹⁰ Vai otoma ana istuigaco gatanaanada agai aapi lagi tami oidigi daama. Vaid_A apaduuna pastumaasi aapi ipalidi tami oidigi daama poduucai isduucai avueeyi tavaagiata.

¹¹ Garsoiñaiñi tatai viaaca aatama cuaadagai tasiaasi tagito sivi vatarata.

¹² Garoigaldaiñi garsoimaascamiga tasmaacad_A ivueeyi poduucai asduucai oigaldi aatama agai ismaacad_A soimaasi garvuididi.

¹³ Maiti dagito isaDiaavora garaagian taadacagi isidunaa aatama soimaasi.

CΛΛ maata aatΛMΛ isaapi ΛTΛΓAA baitΛCΛaacami tΛvaagiΛTΛ dai oidi daama tomastuigaco, dai aapi vaamioma viaa guvucadagai tomastuigaco istomali ΛMO Δmai dai isaliΛsi gΛaagai isvΛΛsi oodami gΛsiaa duutuadagi tomastuigaco.

VΛΛsi gomaasi sΛalicadΛ apΛduñia agai poduuquiavar gamamadada.

14 MΛsaapimΛ oigΛldiadagi aa siΛascadΛ soimaasi ganvuiidiada Λgai, Diuusi gΛrooga ismaacadΛ tΛvaagiΛTΛ daja gΛnoigΛldiadamu aapimΛ gansoimaascamiga ΛpΛ, 15 dai mΛsaapimΛ maiοigΛldiadagi aa aidΛ gia tomali Diuusi gΛrooga maitΛnoigΛldiadamu gansoimaascamiga.

16 MΛsiΛascadΛ aapimΛ gayunandudagi maitavar soiganΛliadan vuaada Λpan duucaι Λgai ismaacadΛ aagai ΛMO istumaasi dai Λma maasi ivueeyi, Λgai soiganΛliadan vuaadana sai nΛidiña oodami isyunandui Λgai. SΛalicadΛ angΛnaagidi sai gΛrooga ismaacadΛ tΛvaagiΛTΛ daja maioidamu tomali ΛMO istumaasi. 17 Damos aapimΛ mΛsiΛascadΛ gayunandudagi maitΛagagai MASSοganΛliadan vuaadagi, 18 vai maimaataana oodami mΛsgayunandui. Vai mosΛca Diuusi gΛrooga maatacana dai poduucai Λgai ganoidamu ΛMO istumaasi cΛΛgaducami.

19 MaitΛagagai istΛtagitodagi oodami isΛmpaidiadagi mui naana maasi tami oidigi daama siaaco maamaradΛ uugiugai dai siaa ganvueeyi istumaasi dai tami siaaco Λsivogami vapacai dai gΛΛsidi. 20 Baiyoma gΛaagai isivuaadagi vΛΛsi istumaasi Diuusi ipalidi dai Λgai maaquimu istumaasi tagito tΛvaagiΛTΛ. 21-23 IsΛmpaidiada oodami mui naana maasi dai riri-cutuagi aidΛ gia mostΛtagitodamu Λgai ganvustuidaga dai poduucai ΛΛgi ganvupuiirumadai dai maioicai aa dai maitistutiadamu istΛtagitodagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaada Λgai. Dai camaitΛgitoi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidΛTΛ dai apiasoimaasi ivuaadana. Baiyoma gΛaagai istΛtagitodagi oodami istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi poduucai gia soicai Λgai aa.

24 SioorΛ mostΛtagitodagi isducatai gamaitΛcadagi mui tumiñsi Λgai gia maitistutuidi isΛagiadagi Diuusi.

25 Ganaagidiana maitavar vuum ΛnΛliada cuaadagaicadΛ masmaacadΛ ugia agadagi siΛpΛ mastumaasi iia agadagi dai oidacagi, tomali yuucucadΛ masmaacadΛ ganaada agadagi. Diuusi gΛndui aapimΛ Diuusi ganmaa iibadagai Λgai gΛnsοiñamu isviaacagi cuaadagai dai yuucusi. 26 NΛidavurai ujuurugi. Goovai maita asai tomali maita yoovai, tomali maiba tueeyi gΛnyoova troojΛTΛ, vai vΛΛscarΛ Diuusi garooga ismaacadΛ tΛvaagiΛTΛ daja maacai cuaadagai. Λoodami vaamioma namΛga siujuurugi. 27 CascadΛ maitarsoiñi isnaana maasi tΛtagitodagi oodami. Tomali maitistutuidi istajucami metro vaamioma gatΛcavaldiagi, tomasi naana maasi gatΛtagitoi.

28 ¿TuisidΛ mosΛsi tΛtagitoiñana oodami yuucusi? Λoodami gΛaagai isnΛijadagi isducatai gΛΛrai yoosigai oidigana maita aata vuaadatai dai tomali maita iilutaitai. 29 Dai vΛΛscarΛ ganaagidi aanΛ sai tomali Λrai SalomοñicarΛ ismaacadΛ viaacata dai yuucusi cΛcΛΛgaducami vΛΛscarΛ yuucusidΛ maipan Λsi chigiamaasi yoosigai. 30 GΛaagai isgΛntΛgito nΛijadagi oodami vasoi. ChiΛΛqui tasai dΛjiana guucacana dai gaacacai gΛmΛmΛidi ooroñiΛTΛ maitipucatai cuaagi vai vΛΛscarΛ Diuusi sigia maastudai, vΛΛsi vaamioma soiñana Λgai oodami isyuucustada. VΛΛscarΛ Λoodami maicΛΛga vaavoitudai isDiuusi nuucada. 31 CascadΛ gΛaagai

ismaivuam anliadagi oodami dai maitaagai ispocaitiadagi: “¿Istumaasi ugimu aatama?” Siappa: “¿Istumaasi iimu aatama?” Siappa: “¿Istumaasi garaadamu aatama?” ³² Vaaasi aoodami ismaacada maivaavoitudai Diuusi mosaca gomaasi gantatagitoiña, damos garooga ismaacada lavaagiara daja camaata isvaasi gomaasi tagito aatama. ³³ Baiyoma gaaagai isipaliadagi oodami sai Diuusi soiñana vai calagacala oidaca agai isducatai Diuusi ipalidi, siDiuusi soicadamu siviaacamu agai istumaasi tagitocagi. ³⁴ Maitaagai issoimaasi gantaatamituldiadagi oodami naana maasi gantatagitoitai. Vaaasi tasai naana maasi oidacana dai vaaascala Diuusi gannuucada aatama.

7

¹ Maitavar pocaitidai: “Dañi taa soimaasi idui agai maiviaacatai istuisida pocaitiadagi”. Ispocaitiada aapima Diuusi potaimu sai maicalaga ivueeyi aapima pocaititai. ² Isamaadutai gatagito najadagi asoimaasi ismaacada ivuaadagi aduñida aidla gia Diuusi gatagito najadamu asoimaasi ismaacada ivuaadana agai appa. ³ ¿Tuipasi gatagito naidi issoimaasi ivueeyi gadauñi dai maitatagito naidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi? ⁴ ¿Tuipasi maisiaa arai aapi?, sai potatadai gadauñi: “Dañi alia soimaasi ivueeyi aapi”, tatadai.

Dai maitatagito naidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi. ⁵ Aapi aramoco ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Appaga gaaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooquiara aagidagi gadauñi sai camaisoimaasi ivuaadana. Masapiaaagidamudai aapima Diuusi ñioquida aoodami ismaacada caladai Diuusi mosgalnasi ñioocadamudai agai Diuusi vui dai soimaasi ivuuiadamudai Diuusi ñiñioquituldiadamigada.

⁶ Cascada maitaagai masapiaaagiada Diuusi ñioquida aoodami ismaacada caladai Diuusi dai maivaavoituda alidi.

⁷ Aliaisi gaaagai masiapiataanadagi Diuusi istumaasi tagitocagi sigai gansoicadamu sai viaacana istumaasi tagitocagi. ⁸ Sioora apiataanadagi Diuusi istumaasi tagitocagi Diuusi samicada soicadamu agai sai viaacana istumaasi tagitocagi.

⁹ ¿Baisoidaga amaadutai aapima isgantaañiagi ganmara amo paana baisoidana aapima amo odai? ¹⁰ ¿Siappa isbaioidana aapima amo cooyi isgantaañia agai vatopa? ¹¹ Masaapima ismaacada maicala tuutuiga maata oidi ganmaara istumaasi calagaducami, sioma calaga garooga ismaacada lavaagiara daja agai maacai istumaasi calagaducami sioora taanadagi.

¹² Pocaiti Diuusi samicamigadala dai pocaiti appa Diuusi ñiñioquituldiadamigada. Mastumaasi ipaliada aapima isganvuuiadagi aa poduuquiavar ivuuiada aapima agai appa.

¹³⁻¹⁴ Samicada avar ipaliada aapima isDiuusi gansoicadagi islaagiada aapima. Muidutai maitipalidi isDiuusi soicadagi. Sioma maisijaiga isagai ivuaadagi istumaasi ipalidi damos agai gia iimimu Diaavora ammadu. Alia sijaiga oodami vaataran isipaliadagi isDiuusi soicadagi islaagiada agai Diuusi, dai vaamioma chilaquidu sioora lagidi Diuusi dai agai gia iimimu Diuusi ammadu.

¹⁵ Gannuucadacavurai dai maitivuada istumaasi ganaagiadagi amamaatuldiadami yaatavogami. Agai ganlamadu ganampaidi ducami isvaavoitudadagi Diuusi ñioquida damos maitarvaavoi isvaavoitudai agai.

Agai ipalidi isg_{AN}vupuiirumadagi masaid_A armamaat_{ARD}amidagad_{ACANA} dai oidiña mui naana maasi mastumaasi viaacagi. ¹⁶ Aapim_A istutuidi ismatiagi isbai s_{ALLICAD_A} r_{DI}uusi ñiñiooquituldiadamigad_A agai ischo _{AP_A}, agaic_{AD_A} ismaac_{AD_A} ivuaada agai. C_{ALLA}ga maata aapim_A ismait_Yoovai uvvasi uupariain_{D_{RA}}, tomali iigosi uvvasi d_{ALLAD_{LA}}aiñ_{D_{RA}}, poduucai _{AP_A} _{LO}odami yaatavogami maitistutuidi is_{C_{ALLA}}gac_{AT_A} oidacagi. ¹⁷ Poduucai _{AP_A} oidaga uusi ismaac_{AD_A} yoovi iibiad_A dai oidaga aa uusi ismaac_{AD_A} maiyoovi iibiad_A. ¹⁸ Amo uusi c_{ALLA}gaducami maitistutuidi is_{SO}imaascagi iibiad_A, dai amo uusi maic_{ALLA}gaducami maitistutuidi is_{C_{ALLA}}gaducagi iibiad_A. ¹⁹ V_{LA}si uusi ismaac_{AD_A} maic_{ALLA}gaducagi iibiad_A tami g_{ARD_{AV_{AR}}}agat_A ag_{UC}umai dai tai_{Y_{AT_A}} g_{AM_{AMA}}idi. Poduucai _{AP_A} Diuusi soimaa taatatuldamu amamaat_{AT}uldiadami yaatavogami ag_{ALL} tai_{Y_{AT_A}} _ADiaavora _{AM}adu. ²⁰ N_{AI}ditai issoimaasi ivueeyi agai poduucai g_{MA}ata isagai _{AT_Y}aatavogami.

²¹ Maisiu v_{LA}scatai ismaac_{AD_A} pocaitiadagi sai aana _{ART_{AA}}an_{AD}amidagad_A iimia agai siaaco gata_{AN}ai Diuusi mos_{ACA} agai ismaac_{AD_A} ivueeyi istumaasi ipalidi Diuusi garooga ismaac_{AD_A} t_{AV_{AGI_{AT_A}} daja. ²² Si_{LA}scad_A ajiagi istuigaco n_{AI}da iñagada aana v_{LA}si oodami ismaac_{AD_A} _{AT_{C_{ALLA}}}ag_A ivuaadami dai ismaac_{AD_A} _{AR}maic_{ALLA}g_A ivuaadami amaasi muidutai povai iñ_{AT_{LA}}adamu: “T_{AA}an_{AD}ami aat_{AMA} gamamaat_{AT}uldiña g_{AI}ñiooqui, dai g_{AG_{UV}}ucadagac_{AD_A} vuvaidiña Diaavora t_{ATA_{AA}}ñicarud_A oodamiain_{D_{RA}}, dai g_{AG_{UV}}ucadagac_{AD_A} ivuaadana aat_{AMA} mui naana maasi g_{AR}ducami”, iscaitiadamu agai. ²³ D_{AM}os aana pot_{AD}adamu: “Aapim_A tomali amo imidagai maitiñ_{VA}voitu. Imivurai tabiaad_{AT_A}. Aapim_A _{AR}soimaasi ivuaadami”, ant_{AD}adamu aana —ast_{AT_{AD}}ai Suusi.}

²⁴ Daid_A it_{AT_{AD}}dai _{AP_A}:

—Sioora giñ_{CA}acagi daid_A ivuaadagi istumaasi aagai aana agai _{AT_{AP}}an ducami amo c_{ALLI} ismaac_{AD_A} ali_A saituduga daid_A idui amo vaaqui d_{AM}os _{AP_A}ga c_{ALLA}ga cooco d_{AV_{AR}}ai dai c_{ALLA}gaducami darai simientogad_A. ²⁵ Tai duudu dai g_{ALLI} daivusai suudagi dai cavami _{AV_A} tai v_{LA}scat_{AT_A} maig_{AI} _{AV_{AA}}qui c_{ALLA}gaducata dai agai simientogad_A casc_{AD_A}. ²⁶ D_{AM}os sioora giñ_{CA}acagi dai maitivuaadagi istumaasi aagai aana agai _{AT_{AP}}an ducami amo c_{ALLI} vui-irugami ismaac_{AD_A} mosoorai daama idui amo quii. ²⁷ Tai duudu dai g_{ALLI} daivusai suudagi dai cavami _{AV_A} tai g_{AI} _{AV_{AA}}qui dai camait_{AR}soiñi —ast_{AT_{AD}}ai _{AS}Suusi.

²⁸ Aid_{AS}i canaatocai ñioo _{AS}Suusi, vaid_A _{LO}odami camait_{AA} isducatai g_{ANT_{AT}}agit_Uagi caacatai si_{LL} c_{ALLA}ga ñioocai _{AS}Suusi. ²⁹ Amo s_{ALLI}cami viaacami duucai mamaat_{AT}uldi agai dai maisiu _{AP_{AN}} duucai amo mamaat_{AT}uldiadami Diuusi s_{ALLI}camigad_A ismaac_{AD_A} aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi casc_{AD_A}.

8

¹ Aid_{AS}i _{AS}Suusi t_{AV_{AI}} giidiain_{D_{RA}} tai oí mui oodami. ² Tai miaad_{AT_A} c_{LA}quiva amo c_{ALLI} ismaac_{AD_A} viaacata dai amo coocodagai ismaac_{AD_A} duvaaldi gatucuga dai siaa duutuli _{AS}Suusi, daid_A it_{AT_{AD}}dai:

—T_{AA}an_{AD}ami p_{AS}ip_{LI}adagi istutuidi aapi isg_{IND}uaaidagi —ast_{AT_{AD}}ai _{AC_{ALLI}}.

³ Taid_A _{AS}Suusi taata g_{ANOVIC_{AD_A}} daid_A it_{AT_{AD}}dai:

—Ip_{ALID}iana isg_{AD}uaaidagi, duaadicami ivii —ast_{AT_{AD}}ai _{AS}Suusi.

Mospot_{AI} _{AS}Suusi taid_A _{ACOO}oad_A duaadicami vii. ⁴ Taid_A _{AS}Suusi it_{AT_{AD}}dai:

—Dañi, maitiaagiada tomali Λ maadutai Λ sducatai dueeyi mosaiimi dai $m_{\Lambda\Lambda}$ vuid Λ ta Λ quiva Λ paali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru $s_{\Lambda\Lambda}$ licamig Λ vai n_{Λ} idiña Λ oodami Λ scadueeyi —ast Λ t Λ dai Λ Suusi.

5 Aidasi mosaayi Λ Suusi Capernaum Λ ta tai miaad Λ ra Λ quiva Λ mo sandaaru Λ aan Λ damig Λ . Λ gai Λ rromanu dai daañimi,⁶ daid Λ it Λ t Λ dai:

— Λ Aan Λ dami giñm Λ ra quiiy Λ ta caat Λ maitistutuidi isaim Λ rdagi dai alia soimaa taataca cocodagai —ast Λ t Λ dai.

7 Taid Λ Λ Suusi it Λ t Λ dai:

—Aan Λ gaamu imimu dai duaaidamu —ast Λ t Λ dai.

8 Taid Λ sandaaru Λ aan Λ damig Λ aa noragi daid Λ it Λ t Λ dai:

— Λ Aan Λ dami aapi vaamioma Λ aan Λ i iñsaan Λ cascada mait Λ aagai Λ ssoi Λ vuaadagi mosai pot Λ i sai duaad Λ na giñm Λ ra si Λ gai duaadimu.⁹ Aan Λ viaa giñ Λ aan Λ damiga, dai aan Λ viaa Λ pa giñsandaaruga ismaac Λ d Λ Λ aan Λ i aan Λ , si Λ ascad Λ aagida aan Λ amoco sai im Λ na vai aim Λ rai, dai si Λ ascad Λ aagida aan Λ amai sai diviana vai divivai, dai si Λ ascad Λ Λ aañia aan Λ amo istumaasi giñpiooñiga vaid Λ ivueeyi —ast Λ t Λ dai Λ sandaaru Λ aan Λ damig Λ d Λ .

10 Aidasi ca Λ Λ Suusi imaasi, mait Λ istumaasi gat Λ gituagi daid Λ it Λ t Λ dai Λ judidiu ismaac Λ d Λ oiditadai:

— $s_{\Lambda\Lambda}$ licad Λ anganaagidi, sai garaaduñi saagida maiquiaa n_{Λ} idi aan Λ tomali amoco ispocaasi vaavoitudadagi si Λ asi vaavoitudai idi ca Λ li.¹¹ Aan Λ anganaagidi sai mui ismaac Λ d Λ mait Λ rjudidiu aipaco oidacami vaavoituda agai Diuusi ñiooquid Λ . Dai Λ gai iimia agai Λ vaagiamu $m_{\Lambda\Lambda}$ ca siaaco gataan Λ i Diuusi dai Λ madu daraaja agai Avraañicaru dai Isaacaru, dai Jacocar Λ .¹² Damos Λ judidiu Λ gai ismaac Λ d Λ polidi sai iimia agai $m_{\Lambda\Lambda}$ ca siaaco gataan Λ i Diuusi Avraañicaru cajiudadacatai, Λ gai gia maiviaacamu oigaragai isiimiagi. Diuusi ootosa agai Λ gai $m_{\Lambda\Lambda}$ ca siaaco tomastuigaco tucamuga dai suan Λ da agai Λ gai dai alia soimaa taataca agai —ast Λ t Λ dai Λ Suusi.

13 Dai amaasi Λ Suusi it Λ t Λ dai Λ sandaaru Λ aan Λ damig Λ d Λ :

—Imadañi gaquiiyam Λ dai Λ stumaasi vaavoitudai poduucai Λ pa Λ duuñimu —ast Λ t Λ dai.

Dai mospot Λ i Λ Suusi tai dueeyi marad Λ Λ sandaaru Λ aan Λ damig Λ d Λ .

14 Taid Λ Λ Suusi ii Piiduru quiidiamu vai ami caat Λ catadai Λ Piiduru tumud Λ alia oiditadai toiñdagai.¹⁵ Taid Λ Λ Suusi mostaata novid Λ tai dagito toiñdagai tai otoma vañi Λ gai dai bibi gadadidacami.

16 Dai aid Λ si catuca taid Λ Λ oodami vuaapi Λ Suusi mui oodami ismaac Λ d Λ viaacatadai Diaavora t Λ taañicaru Λ d Λ , taid Λ Λ Suusi mosali Λ mo ñiooquic Λ d Λ vuvaitu v Λ asi Λ Diaavora t Λ taañicaru Λ d Λ dai duduaadi v Λ asi acococoidad Λ .¹⁷ Aidasi Λ pa Λ dui imaasi poduucai Λ pa Λ dui ismaac Λ d Λ aagai Isaia Diuusi ñiooquituldiadamig Λ d Λ dai poduucai ooja aagaitai Λ Cristo: “ Λ gai ga Λ rduduaaidamu”, ascaiti Isaia.

18 Aidasi Λ aa Λ Suusi isalia muidu oodami Λ gai sicoli, aagidi Λ gai gamamaat Λ rdamiga sai daivuñdana vaasad Λ ra Λ ga Λ suudagi Galilea.¹⁹ Tai Λ mo mamaat Λ uldiadami Diuusi $s_{\Lambda\Lambda}$ licamig Λ d Λ miaad Λ ra Λ quiva daid Λ it Λ t Λ dai Λ Suusi:

—Mamaat Λ uldiadami aan Λ gaoidatucuda iñ Λ lidi tomasiaaco siaaco aim Λ rda aapi —ast Λ t Λ dai.

²⁰ Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi daid_Λ itat_Λdai:

—Cacaasiocai viaa g_Λnt_Λat_Λjoga dai ujuurugi viaa g_Λncocosa, d_Λmos aana ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_Λll_Λicami maivaac_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²¹ Dai _Λmai ismaac_Λd_Λ _Λr_Λ_ΛSuusi mamaat_Λr_Λd_Λamigad_Λcatadai pot_Λt_Λdai _Λgai _ΛSuusi:

—T_Λaan_Λdami gi_Λndagito_Λni nai _Λp_Λp_Λga m_Λll_Λ yaasa aana gi_Λnooca dai gooquir_Λ _Λo_Λidatucudagi —ast_Λt_Λdai.

²² Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi daid_Λ itat_Λdai:

—Gi_Λnoida_Λni dai dagito vai _Λgai ismaac_Λd_Λ _Λr_Λp_Λn ducami coidada maiti_Λll_Λagiditai yaasana g_Λncoidad_Λga —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

²³ Amaasi _ΛSuusi t_Λsai _Λmo vaarcu_Λr_Λ _Λll_Λmadu aat_Λm_Λ mamaat_Λr_Λd_Λamigada _Λgai. ²⁴ Dai aidasi g_Λll_Λ suudagi daama iim_Λitadai _Λgai tai alia cavami _Λv_Λ vai tai t_Λasada_Λi suudagi dai vaarcu _Λr_Λaana vaac_Λi. Vaid_Λ _ΛSuusi coosocatadai.

²⁵ Tatai aat_Λm_Λ mamaat_Λr_Λd_Λamigada _Λgai iji dai m_Λll_Λ n_Λn_Λlitu daid_Λ itat_Λdai:

—T_Λaan_Λdami c_Λll_Λgac_Λr_Λ ig_Λr_Λvuvaida casiat_Λ yooga duudupi —ast_Λt_Λdai aat_Λm_Λ.

²⁶ Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi daid_Λ itat_Λdai:

—¿Tuim_Λsi duduadimuca? Aapim_Λ maivaavoitudai i_Λnsaan_Λ istutuidi isg_Λnnuucadacagi —g_Λrt_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Dai va_Λi dai dodoligitu _Λv_Λv_Λll_Λ _Λll_Λmadu _Λg_Λll_Λ suudagi tai v_Λasi dodoli vii.

²⁷ Tatai aat_Λm_Λ mait_Λll_Λ isducatai g_Λrt_Λt_Λg_Λituagi daid_Λ icaiti:

—¿Istuma c_Λll_Λi idi vai asta _Λv_Λv_Λll_Λ dai gog_Λll_Λ suudagi _Λll_Λgidi? —caiti aat_Λm_Λ.

²⁸ Dai amaasi vaasad_Λr_Λ d_Λgavusai _Λgai _Λg_Λll_Λ suudagi dai aayi Gadara d_Λv_Λari_Λr_Λ, tai vuvaaja gooca c_Λc_Λll_Λi camposantuai_Λi_Λnd_Λr_Λ _Λgai viaacatadai Di-aavora t_Λt_Λaa_Λnicarud_Λ dai alia oomaliga tomali odami maitistutuidi_Λna ismi-aanai d_Λgavusc_Λdagi. ²⁹ Amaasi miaad_Λr_Λ guuquiva _Λgai siaaco c_Λaacatadai _ΛSuusi dai i_Λll_Λquimi daid_Λ icaitimi:

—¿Tuip_Λsi g_Λr_Λll_Λmadu v_Λpac_Λi aapi Suusi Diuusi marad_Λ maitiquiaa ac_Λai istuigaco soimaasi g_Λr_Λtaatatulda _Λgai aapi? —asc_Λaiti _Λgai.

³⁰ Dai bai miaanai abiaad_Λr_Λ ajioopaitadai mui t_Λt_Λaisoli, ³¹ vaid_Λ _ΛDiaavora t_Λt_Λaa_Λnicarud_Λ daa_Λniimi _ΛSuusi daid_Λ itat_Λdai:

—P_Λsg_Λr_Λvuvaidagi idi c_Λc_Λll_Λliai_Λnd_Λr_Λ pai g_Λrdagito t_Λtai vaapaquia aat_Λm_Λ got_Λt_Λaisolia_Λr_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛDiaavora t_Λt_Λaa_Λnicarud_Λ.

³² Taid_Λ _ΛSuusi itat_Λdai:

—Iimivurai tudu —ast_Λt_Λdai.

Taid_Λ _ΛDiaavora t_Λt_Λaa_Λnicarud_Λ vuvuaaja _Λc_Λc_Λll_Λliai_Λnd_Λr_Λ dai t_Λt_Λaisolia_Λr_Λ vaapa, taid_Λ _Λt_Λaisoli koidam voopoi dai g_Λll_Λ suudar_Λ suuli dai v_Λasi baicoi.

³³ Taid_Λ _Λnuucadacami t_Λt_Λaisoli voopoi dai duduadimutugai, dai m_Λll_Λca gaaagidi quiiquiana v_Λasi istumaasi _Λp_Λdui, dai isducatai _Λp_Λdui _Λc_Λc_Λll_Λic_Λd_Λ ismaac_Λd_Λ viaacatadai _ΛDiaavora t_Λt_Λaa_Λnicarud_Λ. ³⁴ Tai v_Λascat_Λi _Λoidacami iji siaaco daacatadai _ΛSuusi, dai t_Λll_Λgac_Λi daa_Λniimi sai im_Λna ami d_Λv_Λari_Λi_Λnd_Λr_Λ.

9

¹ Tai amaasi _ΛSuusi t_Λsai _Λmo vaarcu_Λr_Λ, dai daivusai vaasad_Λr_Λ _Λg_Λll_Λ suudagi dai _Λpamu aayi _Λg_Λi gad_Λv_Λarag_Λr_Λ. ² Matai uusiar_Λ vuaapi _Λmo c_Λll_Λi ismaac_Λd_Λ maitistutuiditadai iso_Λi_Λndagi. Dai aidasi t_Λll_Λ _ΛSuusi isalia vaavoitudai _Λoodami pot_Λt_Λdai _Λgai _Λc_Λll_Λi coocoad_Λ:

—Maiti soigallia da giñaduñi, casiant oigali aanΛ vΛasi istumaasi soimaascami ismaacada ivuaadana aapi —astatadai ΛSuusi.

³ Amaasi lamoco lamamaatatuldiadami Diuusi samicamigada aduucai gantatagitoidai: “Idi calli pollidi isarDiuusi”, asnalidi. ⁴ VaidΛ ΛSuusi maatatadai istumaasi gantatagitoi agai daidΛ itatadai:

—ζTuimasi mosaa soimaasi gantatagitoi? ⁵⁻⁶ AanΛ viaa mo samicami dai cascada viaa guvucadagai isoigaldiadagi vΛasi soimaascamigada oodami. Damos maisijaiga ispoduucai aagagi tomasioora cascada sivi gantagidamu aanΛ issallicada viaa aanΛ guvucadagai isduaadagi idi calli —astatadai ΛSuusi amamaatatuldiadami Diuusi samicamigada.

Dai amaasi itatadai ΛSuusi acalli cocoadΛ:

—Vañigiñi dai bai gavaacosi dai noragi gaquiyamu —astatadai.

⁷ TaidΛ cocoadΛ vañi dai nora gaquiyamu. ⁸ Aidasi taa oodami imaasi, aliΛ duuaadimu dai siaa duutuli Diuusi, maacacai agai guvucadagai mo calli.

⁹ TaidΛ ΛSuusi ii abiaadaga dai giñtaa iñsaana daacatai gavuuvi tumiñsi, dai povai iñtatadai:

—Mataivo, giñoidañi —iñtatadai.

Antai aanΛ caquiva dai oi.

¹⁰ Dai mo imidagai gacuaadatadai ΛSuusi mo quiiyaga tai mui tumiñsi vuudami dai aa soimaasi ivuaadami dada dai ami meesa vuidaga daraaja Susu lamadu dai aatama mamaatardamigada ΛSuusi lapa. ¹¹ Damos tagacai afariseo gartacacai aatama ΛSuusi mamaatardamigada dai povartadai:

—ζTuisida gacueeyi ganmamaatatuldiadamiga tumiñsi vuudami dai soimaasi ivuaadami lamadu? —gartatadai.

¹² VaidΛ ΛSuusi caΛ gomaasi daidΛ itatadai:

—Λagi cococoidada tagito gaduuaaidiadami amaicococoidada maitagito. ¹³ Maatavurai aapima istaiya lidi idi ñiooqui Diuusi ñiooquidaga: “AanΛ maitipalidi isloodami giñoidiadagi naana maasi tomali maitipalidi aanΛ isloodami coodagai tuturu tomali sisiivatu aanΛ giñvatarΛ, baiyoma ipalidi aanΛ sai soiganalidiña oodami aacada”. AanΛ andivia tami oidigi daama vai soimaasi ivuaadami ama duucai gantatagitona dai camaisoimaasi ivuaadana. Ismaacada pollidi ismaisoiimaasi ivueeyi siaadaga ama duucai gantatagitona —astatadai ΛSuusi.

¹⁴ Amaasi lamamaatardamigada vVuaana miaadaga guuquiva siaaco daacatadai ΛSuusi dai potatadai:

—Aatama lamadu afariseo duudatai maitacueeyi. ζTuisida aapi gamamaatardamiga gacueeyi? —astatadai.

¹⁵ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itatadai:

—AanΛ gia lamadu aimarai giñmamaatardamiga cascada gacueeyi goovai, damos silascada agai ismaacada giñvuidaga vΛata giñmuaagi aidΛ gia maitaugimu giñmamaatardamiga.

¹⁶⁻¹⁷ Tomali amaadutai maitistutuidi isvaavoitudagi istumaasi gamamaatatuldi aanΛ dai apiavaavoitudadagi gavaavoidaraga —astatadai ΛSuusi.

¹⁸ Aidasida ΛSuusi aagaitadai imaasi tai ami divia mo judidiu taanadamigada dai gatootonacada caquiva ΛSuusi vuidaga daidΛ itatadai:

—Giñmara ooqui utudama muu dai isaapi imiagi dai daama daasagi ganovi apamu duaacan tada agai —astatadai Λjudidiu taanadamigada.

¹⁹ Taid_Λ _ΛSuusi c_Λquiva dai ii _Λgai _{ΛΛ}madu dai aat_{ΛMΛ} mamaat_Λrdamigad_Λ _{ΛΛ}p_Λ oí. ²⁰ Amaasi _Λmo ooqui ismaac_{ΛDΛ} cabaivustaama dan gooca uumigi soimaascata dai masaadaigad_Λ miaad_{ΛΓΛ} c_Λquiva _Λgai _ΛSuusi abaana dai gooquiamad_{ΛΓΛ} mostaata ugidiana daama vaasarad_Λ. ²¹ Pov_{ΛΛ}lilitadai _Λgai: “Tomasi mos_{ΛCΛ} daama vaasarad_Λ taata aana casc_{ΛDΛ} caduaadian tada aana”, as_{ΛΛ}lidi _Λooqui. ²² D_Λmos _ΛSuusi gooquiamaco n_Λn_Λava daid_Λ it_Λt_Λdai _Λooqui:

—Baigi g_{ΛΛ}liada giñm_Λara giñvaavoitu aapi casc_{ΛDΛ} dueeyi —ast_Λt_Λdai.

Dai aid_Λ todian duucaí _Λooqui dueeyi.

²³ Aid_Λsi aayi _ΛSuusi quidi_Λra _Λt_Λaan_Λdami t_{ΛΛ} _Λgai _Λiivadami cabaig_Λnducacatadai dai iivitulda agaitadai aid_Λm_Λsi yaasa agaitadai _Λali t_Λji dai t_{ΛΛ} mui oodami vai g_Λg_Λra suan_Λitadai. ²⁴ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Vuvaaquivurai tabiaad_{ΛΓΛ}, goali t_Λji mait_Λrmuquiad_Λ mosacooso goovan —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

D_Λmos _Λoodami mosas_Λi pocaititai _ΛSuusi. ²⁵ Aid_Λsi cav_{ΛΛ}si vuvaja _Λoodami taid_Λ _ΛSuusi vaa dai bai _Λmuuquiad_Λ novid_Λ tai _Λgai vañi. ²⁶ Dai v_{ΛΛ}si aipacoga sicoli oidacami maí istumaasi _Λp_Λdui.

²⁷ Aid_Λsi vuusai _ΛSuusi abiaad_{ΛΓΛ} gooca main_Λn_Λaadami oí _Λgai dai iññ_Λquimi daid_Λ icaitimi:

—Aapi Davicaru cajudad_Λ ismaac_{ΛDΛ} Diuusi maa _Λmo s_{ΛΛ}licami soigi g_{ΛΛ}lda aat_{ΛMΛ}c_{ΛDΛ} —t_Λt_Λdai _Λmain_Λn_Λaic_{ΛDΛ}.

²⁸ Dai aid_Λsid_Λ _ΛSuusi vaa _Λmo quiiy_{ΛΓΛ} taid_Λ _Λmain_Λn_Λaic_{ΛDΛ} abaana guuquiva taid_Λ _ΛSuusi t_Λcacai daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿Vaavoitudaim_Λsi aapim_Λ iñsa_Λn_Λ istutuidi isg_Λnduduuaidagi? —t_Λt_Λdai.

Tai _Λgai aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—_Λja —t_Λt_Λdai.

²⁹ Amaasi _ΛSuusi taata _Λgai vuupuid_Λ daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Pov_Λduñia _Λgai isducatai vaavoitudai aapim_Λ —t_Λt_Λdai.

³⁰ Tai pov_Λdui caduduadicami vii. Amaasi _ΛSuusi c_{ΛΛ}ga aagidi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Maitav_Λr aagiada aapim_Λ tomali _Λmaadutai istumaasi idui aana —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

³¹ Dai mosutudama vuvacacai abiaad_{ΛΓΛ} tomasioor_Λ aagidimi aipacoga istumaasi iduitadai _ΛSuusi.

³² Aid_Λsi quiaa vuvaquimi _Λc_Λc_Λli tai aa vuaa _Λmo c_{ΛΛ}li muudugami sai duaaidana _ΛSuusi. _Λgai viaacatadai _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ. ³³ Dai vuvaidacai _ΛSuusi _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ tai bovasd_{ΛΓΛ} gaaagacai ñioo _Λc_{ΛΛ}li. Taid_Λ _Λjudidiu mait_Λra istumaasi g_Λntat_Λgituagi daid_Λ icaiti:

—Tomali _Λmo imidagai mait_Λn_Λidiña _Λmo istumaasi pomaasi v_{ΛΛ}si g_Λrd_Λv_{ΛΛ}rag_{ΛΓΛ} —caiti _Λjudidiu.

³⁴ D_Λmos _Λfariseo vui ñioocai _ΛSuusi daid_Λ icaiti:

—Goc_{ΛΛ}li vuvaidi Diaavora t_Λaañicarud_Λ guvucadad_Λc_{ΛDΛ} _Λbait_Λc_{ΛΛ}acamigad_Λ _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Λ —caiti.

³⁵ Vaid_Λ _ΛSuusi aim_Λraña v_{ΛΛ}si aali quiquiana dai aipaco ami d_Λv_{ΛΛ}ri_{ΛΓΛ} uugidiana mamaat_Λtuldiña _Λgai _Λoodami judidiu quiquiupaigad_{ΛΓΛ}. _ΛSuusi aagidiña _Λoodami sai Diuusi soicada _Λlidi oodami sai c_{ΛΛ}gac_{ΛΓΛ} oida-cana. Dai duduaaidiña _ΛSuusi tomastuma coocodagai viaacagi oodami.

³⁶ T_{ΛΛ}gacai _ΛSuusi mui oodami ali_Λ soig_{ΛΛ}li _Λgaic_{ΛDΛ}. _Λgai ali_Λ soig_{ΛΛ}li

vaamioma gataaanaaitai aromamano dai maitiipu soora soifagi vai lagi gataaanaadagi lagi. Lagi apan ducami cañiiru maipastutuuruacami, maiviaacatai soora nuucadacagi. ³⁷ Amaasi aSuusi povartatadai aatama ismaacada armamaatar damigada:

—Tami oidigi daama oidaga mui oodami ismaacada vaavoituda alidi Diuusi ñiooquida, damos maitiipu soora aagidagi, chilaquidu oodami ismaacada gaaagidi Diuusi ñiooquida cascada. Vai ismaacada caaca alidi apan ducami gapi yoovaragai dai yoovadami chilaquidu. ³⁸ Cascada daanadavurai aapima Diuusi ismaacada artaanaadami vai ootosana aa ganiñoquituldiamiga vai aagidana lagi ñiooquida aoodami —gartatadai aSuusi.

10

¹ Amaasi aSuusi garvai aatama baivustaama dan gooca tasaida armamaatar damigadacana dai gamma samicami sai vuvaidiña aatama Diaavora tataañicaruda oodamiañdara dai duduaaididana oodami tomastuma coocodagai viaacami.

² Dai potaagidu aatama baivustaama dan gooca aSuusi ojootosada. Lapagadala tsimuñi masmaacada Piiduru aagaiña lapa, dai Andarasi Piiduru suculida, dai Jacovo lamadu Vuaana Sevedo maamarada, ³ dai Piili, dai Bartolomé, dai Tomás, dai aana Mataivo ismaacada arvuudamicatadai tumiñsi, dai Jacovo Alfeo marada, dai Leveo masmaacada Tadeo aagaiña lapa, ⁴ dai Simuñi lagi lamoco ismaacada vuidala caatacana aromamano, dai Udasi Iscaliote ismaacada gooquiarioma gatalagi aSuusi.

⁵ DaidalaSuusi garrootoi vaascatai aatama tsai gaaagidana Diuusi ñiooquida dai povartatadai lagi:

—Maitavar iimi siaaco oidaga lagi ismaacada maitarjudidiu, tomali maivapacada quiquidala Samaalia davalariaga oidacami, ⁶ baiyomavar iimi garaaduñi judidiu lamadu. Ajudidiu camialagidi Diuusi ñiooquida cascada ajudidiu aapan ducami cañiiru siba iimiada. ⁷ Iimivurai dai aagida sai camiaadimi istuigaco Diuusi soicada alidi oodami sai calagacaga oidacana. ⁸ Aana gamma guvucadagai masai duduaaidiña ismaacada viaacagi acoocodagai ismaacada duvaldi gatuucuga dai ismaacada ama maasi coocodagai viaacagi lapa dai duduaacaldavurai coidada dai vuvaidavurai Diaavora tataañicaruda oodamiañdara. Aana gamma idi guvucadagai dai maitantai tumiñsi, cascada aapima avat maitaana lapa masmaacada duduaaidigi.

⁹ Dai maitavar vuucal tumiñsi, ¹⁰ tomali maivuucal ganmoraraaliga gaamu voyamu. Mosali amo vaapasaragai avat vuucal dai maitavar vuucal aa susuusacai tomali gicai. Aata vuaadami viaa samicami masbibiaadagi.

¹¹ Masiascada ajagi aapima amo ali quiyala varai gaaga amo oodami cala tuigacami ismaacada vaasi oodami siaa duutuadagi dai ami quidiaga lagi avat ganuuliña asta masiascada iji aapima abiaadaga.

¹² Masiascada aiya amo quiyala varai aagida aoidacami sai Diuusi ipalidi isiibastudacan taadacagi lagi iibaada. ¹³ Dai isami oidacami caaca aliadagi Diuusi ñiooquida dai salicada ipaliadagi isDiuusi soifagi vai ganiibastacan tadacagi lagi aida gia ganiibastacan tadacamu lagi. Dai ismaiaaca aliada lagi aida gia maitaniibastacan tadacamu lagi. ¹⁴ Dai masiaaco maitanmiaadagida agadagi dai tomali maitancaaca aliadagi varai vuvaaqui abiaadaga dai gigigida davalari ganlacasuaiñdara vai poduucal

maatana loodami ismaacala idui. ¹⁵ Sallicala anganaagidi sai silascada Diuusi naidagi ismaacada arcala ivuaadami dai ismaacada armaicalaga ivuaadami vaamioma soimaasi taatatuldamu lagi loodami ismaacada maitamiadagidagi siloodami ismaacada Sodoomata dai Gomoofata oidacataadi.

¹⁶ Ganootosai aana loodami saagida dai lamoco alia oomaliga dai soimaasi gantaatatulda agai poduucai isduucai saasayi soivueeyi caniru. Calaga avat gantatlagitoca dai calaga tuutiaca vascatai vui. ¹⁷ Damos aapima gaagai masajagi gannuucadacagi, gantaagida magari dudunucami dai gangagagatudamu aapima quiquiupilaga. ¹⁸ Dai asta vaama gantutusadamu odami tataanadami vuidaga dai rari vuidaga ginvaavoitudaitai aapima, poduucai istutiadamu aapima isginagadagi lagi vuitapi dai lagi ismaacada maitarjudiduu vuitapi lapa. ¹⁹⁻²⁰ Damos masilascada vaama gantutusadagi aapima dudunucamilaga maitavag vuaam anliada maimaatatai istiyagi. Diuusi lbada gansoicadamu varai agada mastumaasi tagitocagi amaasi.

²¹ Dai oodami gatagiada agai lagi gansusuuculi dai gansiisilagi dudunucamilaga masai coodaina, dai dadada gatagiada agai lagi ganmaamara, dai maamarada vuidaga vataga agai gandada dai gataanadamu coodaragai lapa. ²² Dai vasi oidigi daama oidacami gncaldada agai ginvaavoitudaitai aapima. Damos sioga apiaginvaavoitudadagi silascada uucami oidacagi oidigi daama lagi calgacaga vuvaaquimu. ²³ Masilascada soimaasi gantaatamituldiadagi amo ali quiyaga iimivurai sibaacoga amai ali quiyaga. Sallicala anganaagidi sai maiquiaa naatocai iimia agai aapima vasi aali quiquidaga ajudiduu sidivimu aana ismaacada viaa amo sallicami.

²⁴ Tomali amo mamaatardami maivaamioma maata silamaata gama-maatatuldiadami dai tomali amo pioofi maivaamioma gataana silasi gataana gataanadami. ²⁵ Isoimaasi taatamadagi amamaatatuldiadami amamaatardamigada lapa soimaa taatamaiña. Dai issoimaasi taatamadagi gataanadamiga apioofigada soimaasi taatamaiña lapa cascada aapima soimaasi taatamadamu lapa lapan duucai aana. loodami Diaavora ginagagaiña dai vaamioma galnaasi hiooqui gnaagiadamu lagi aapima ginmamaatardamiga.

²⁶ Damos maitavag labiada loodami ismaacada soimaasi ganduinada liadagi. Cal maata Diuusi vasi istumaasi idufia liada lagi aapima ganvui dai Diuusi maasiuldamu vasi gomaasi silascada naidagi lagi ismaacada arcala ivuaadami dai ismaacada armaicalaga ivuaadami. ²⁷ Vasi ismaacada ganaagidi aana lagi daraajatai aatama agidavurai aapima loodami vasi aipacoga oidacami. ²⁸ Maitavag labiada lagi ismaacada mumueeyi gatuucuga damos maitistutuidi ismuaagi gaibadaga. Baiyomavag labiada Diuusi ismaacada istutuidi isootosagi gaibadaga lamadu gatuucuga malaca siaaco oidaga lDiaavora.

²⁹⁻³¹ Cal maata aapima isgagaagarai gooca ujuurugi amo sintavucada damos Diuusi vascaga nuucadacana. loodami maitistutuidi ismuaagi tomali amo urugi maimaacacai oigaragai Diuusi. Dai Diuusi vaamioma gannuucada aapima sila ujuurugi cascada maitavag duduaadicuda Diuusi gannuucadaca agai. Diuusi maata vascatai asta silajquidu lamadutai cuucupada.

³² VΛascatai ismaacΛdΛ gΛnmaasiuldagi oodami vuitapi isgiñvaavoitudai aanΛ ΛpΛ aagamu giñoooga vuitapi ismaacΛdΛ tavaagiΛΓΛ daja isΛgai argiñmaamara. ³³ Dai ismaacΛdΛ giñΛstocadagi oodami vuitapi aanΛ aagamu Diuusi garoooga vuitapi ismaacΛdΛ tavaagiΛΓΛ daja sai Λgai maitΛrgiñmaamara.

³⁴ MaitavΛΓ povΛnliada aapimΛ ansai aanΛ divia sai sioma oidacana vΛasi oodami maitavΛΓ vaavoi baiyoma divia aanΛ vai oidacana cocodi. IsmaacΛdΛ maitiñvaavoitudai cocoadamu Λgai ismaacΛdΛ giñvaavoitudai. ³⁵ IsΛmo cΛli giñvaavoitudagi maradΛ vuidΛΓΛ caatΛcamu. Dai isΛmo ooqui giñvaavoitudagi ooqui maradΛ vuidΛΓΛ caatΛcamu. Dai isΛmo ooqui giñvaavoitudagi caasdΛdΛ vuidΛΓΛ caatΛcamu. ³⁶ Dai poduucai aipaco ganvupui vΛΛtΛcamu Λoodami Λgi gΛnaadunuma.

³⁷ TomasioorΛ sioorΛ maitiñvaavoituda aliadagi baamucui dΛdΛ maimaaquimu aanΛ oigaragai isΛrgiñmamaatΛrdamicagi dai tomasioorΛ sioorΛ maitiñvaavoituda aliadagi baacoicai maamaradΛ maitipΛliditai isgiñvaavoitudagi oogadΛ maimaaquimu aanΛ oigaragai isΛrgiñmamaatΛrdamicagi. ³⁸ Dai sioorΛ maibaigΛducagi isoimaa taatagi dai asta muquiagi Λmo curusiaba giñvaavoitudaitai maimaaquimu aanΛ oigaragai isΛgai argiñmamaatΛrdamicagi. ³⁹ Dai sioorΛ giñvaavoitudadagi vai cascΛdΛ Λoodami muaagi Λgai Diuusi ΛΛmadu oidacamu tomastuigaco dΛmos sioorΛ duaadicudagi mΛsmuaagi dai cascΛdΛ pocatiadagi sai maitiñvaavoitudai Λgai gia maimumu Diuusi ΛΛmadu tavaagiamu.

⁴⁰ Dai sioorΛ ΛΛgiditai gancaΛcagi aapimΛ Λgai ΛΛgiditai giñcΛΛ aanΛ ΛpΛ dai sioorΛ ΛΛgiditai giñcΛΛ aanΛ Λgai ΛΛgiditai cΛΛ gΛrooga ismaacΛdΛ giñootoi. ⁴¹ Dai sioorΛ ΛΛgiditai cΛΛ Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Diuusi ooto-sadΛcatai Λgai, Λgai ismaacΛdΛ ΛΛgiditai cΛΛ Diuusi maaquimu Λmo istumaasi ΛpΛn duucai gΛñiooquituldiadamiga. Dai sioorΛ ΛΛgiditai cΛΛ Λmoco ismaacΛdΛ ΛpΛn duutudai Diuusi, siaa duutudaitai Λgai Diuusi, Diuusi maaquimu Λmo istumaasi cΛΛgaducami poduucui isduucui maa Λgai ismaacΛdΛ siaa duutudai Diuusi. ⁴² Dai tomasioorΛ sioorΛ baigΛliaracΛdΛ vasicidagi Λmo avΛsi suudagi Λmoco ismaacΛdΛ giñvaavoitudai, giñΛΛgiditai cΛΛ Λgai sΛΛlicΛdΛ Diuusi maaquimu Λgai Λmo istumaasi cΛΛgaducami, tomasi mosvasidagi Λmo avΛsi suudagi —gΛrtΛdΛdai ΛSuusi.

11

¹ Dai aidΛsi naatocai gΛrmaamatΛtuli ΛSuusi aatΛmΛ mamatΛrdamigadΛ iji abiaadarΛ dai aagida ragai Diuusi ñiooquidΛ vΛasi aipaco sicolι oidacami.

² ΛVuaana ismaacΛdΛ vΛpaconaitadai Λoodami ΛgΛΛ aqui JordāñiΛΓΛ maisacariΛΓΛ daacatadai dai mai vΛasi istumaasi ivuaadatadai ΛSuusi. Amaasi ootoi gooca gΛmamaatΛrdamiga siaaco daacatadai ΛSuusi ³ sai tΛcacana sabai Λgai sΛΛlicΛdΛ ΛΓΛCristo ismaacΛdΛ viaacatadai isdiviagi sabai gaagagai isnΛnΛracagi Λmai.

⁴ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛdΛdai:

—MΛΛcavΛΓ aagida ΛVuaana vΛasi mΛstuma naidi dai cΛΛ. ⁵ Dai aagidavurai isducatai ismaacΛdΛ mainΛnΛaitadai casi istutuidi isnΛaadagi dai ismaacΛdΛ maiΛjioopaitadai caajioopai, dai ismaacΛdΛ viaacatadai gococodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuucuga duduaadi, dai ismaacΛdΛ

maitatΛcaidacatadai catatΛcaidaga, dai coidadΛ duduaacarΛi dai soituutu-igami vΛasi gΛmamaatΛtuldi isducatai cΛagacΛrΛ gΛvuvacai. ⁶ BaigΛaliadamu sioorΛ apiagiñvΛavoitudadagi —tatΛdai ΛSuusi.

⁷ Dai aidasi caiji Λgai ismaacΛdΛ ootoi ΛVuaana taidΛ ΛSuusi gΛaagacai aagidi Λoodami aagaitai ΛVuaana dai potΛtadai Λgai Λoodami:

—AapimΛ iji mΛΛ oidigana siaoco daacatadai ΛVuaana. AapimΛ maatacatadai sai Λgai maitΛrΛmoco ismaacΛdΛ aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. ⁸ AapimΛ iji mΛΛca siaoco daacatadai ΛVuaana. AapimΛ maatacatadai sai Λgai maitΛrΛmoco ismaacΛdΛ cΛaga dadapacami yuucustai. AapimΛ cΛaga maata sai ismaacΛdΛ cΛaga dadapacami yuucustai cΛcΛagaducami quiiquiatΛ oidaga gΛgΛr raí baabaquidΛrΛ. ⁹ AapimΛ iji mΛΛ oidigana nΛida Λlidityai Λmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai sΛllicΛdΛ angΛnaagidi dai Vuaana aa duiñdada vaamioma namΛga siΛ aa duiñdada vΛasi Λгаа Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. ¹⁰ Diuusi ñiooquidΛrΛ pocaiti aagaitai ΛVuaana:

Ootosamu aanΛ Λmo ootosicami aapi Cristo gΛbaitΛqui vai Λgai aagidana Λoodami sai divia Λgai aapi daidΛ Λoodami Λma duucaí gantΛtΛgitomu dai camaisoimaasi ivuaadamu.

Ascaiti Diuusi. ¹¹ SΛllicΛdΛ angΛnaagidi sai vΛasi oodami saagidaiñdarΛ ΛVuaana ismaacΛdΛ vapaconaitadai Λoodami viaa goaa duiñdagai ismaacΛdΛ vaamioma namΛga sitomasmaascΛdΛ oodami aa duiñdada, dΛmos vaamioma baigΛnΛlidi Λgai ismaacΛdΛ giñnΛlidi dai giñvΛavoitudai siΛVuaana.

¹² Aidasi divia ΛVuaana ismaacΛdΛ vapacoi Λoodami abiaadΛrΛ Λoodami gΛnaajagai vaavoituda Λlidityai gocΛagaducΛdΛ ñiooqui isducatai Diuusi soicañ oodami sai cΛaga gantΛtΛgitocana. ¹³ Aidasi maiquia divia ΛVuaana Moseesacaru ΛΛmadu Λгаа Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagidi garΛΛqui aaduñicarΛ dai ooja liivruΛrΛ isducatai Diuusi divia agaitadai dai gatΛaanΛda agaitadai tami oidigi daama Λmo imidagai. ¹⁴ Dai isaapimΛ vaavoitudagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ aidΛ gia maatΛmu aapimΛ isΛrvaavoi isΛVuaana ΛrΛaga divia iñsaana dai gaaagidimi ansai aanΛ gooquiarioma divia iñagaitadai. Λgai idui Λaa duiñdagai ismaacΛdΛ Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ aagidi Λdquioma Eliiasicaru isiduñia agaitadai. ¹⁵ CΛagavΛr gantΛgito caaca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

¹⁶ Sivi gΛnaagidamu aanΛ istumaasi Λpan ducami Λoodami sividadΛ. Λgai Λpan ducami Λaali ismaacΛdΛ plaasΛrΛ gatΛvΛiñΛ dai iñioquidiñΛ gaaduñi daidΛ itΛtdaiñΛ: ¹⁷ “Iiva aatΛmΛ muusicocΛdΛ matai maitatuutudai. Susuañi aatΛmΛ matai aapimΛ maisoigΛnΛli”, astΛtdaiñΛ. ¹⁸ Diviacai Vuaana Λgai ismaacΛdΛ vapaconai Λoodami dai Λgai aliΛ duudatai gayunanduñia dai tomali Λmo imidagai maitvΛΛdana istumaasi navamudaga. Mai aapimΛ pocaitiñΛ sai Λgai viaa Λmo Diaavora tΛaañicarudΛ. ¹⁹ Dai diviacai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛllicami dai maiduudatai gayunandui dai gayiΛΛyi mai pocaiti aapimΛ giñparunaitai ansaidΛ rΛtuu naacΛdami dai iitaracami tomasi tomali Λmo imidagai mainavamucurui aanΛ, dai ansaidΛ rΛraduñidΛ tumiñsi vuudami dai aa soimaasi ivuaadami. VΛascarΛ maimaata nΛidi aapimΛ isducatai Diuusi garsoi Vuaana ΛΛmadu aanΛ sai maatΛna aatΛmΛ istumaasi gΛaagai tΛsiduñiagi —tatΛdai ΛSuusi.

²⁰ Amaasi ΛSuusi gΛaagacai aagidi Λoodami siΛΛ soimaasi ivuaadana CorasiñiΛrΛ oidacami dai BetasaidΛrΛ oidacami dai siΛΛ soimaΛ taata Λgai Λgai. Λsuusi ivuaadana mui naana maasi gΛgarducami CorasiñiΛrΛ dai BetasaidΛrΛ tai vΛascarΛ maiΛma duucaí gantΛtΛgito dai apiasoimaasi ivueeyi ami oidacami cascΛdΛ ΛSuusi bagaimi daidΛ itΛtdai:

21 —Soogigi aapim_Λ Corasiif_Λ oidakami dai Betasaid_Λ oidakami si_{ΛΛ} soimaa taatamu aapim_Λ. Aoodami ismaacada_Λ Tiirora_Λ dai Sidoonia_Λ oidakatadai maitarjudid_Λ dai maivaavoitudai Diuusi. Istaa_Λ gimudai agai istumaasi g_Λarducami masmaasi t_{ΛΛ} aapim_Λ agai gia ama duucai g_Λantagitomudai dai camaisoimaasi ivuaadamudai dai g_Λnaadamudai yuucusi tutuucucami dai g_Λncocomaivadamudai mataicada_Λ dai poduucai t_{ΛΛ}gidamudai aa oodami iscaama duucai g_Λntatagito dai camaisoimassi ivuaada agai. 22 Damos si_{ΛΛ}scada_Λ Diuusi naidagi ismaacada_Λ arc_{ΛΛ}aga ivuaadami dai ismaacada_Λ armaic_{ΛΛ}aga ivuaadami vaamioma soimaasi g_Λntaatatuldamu agai aapim_Λ si_ΛTiirora_Λ dai Sidoonia_Λ oidakami. 23 Dai aapim_Λ judid_Λ Capernaum_Λ oidakami povai an_Λlidi masai iimia agai Diuusi lamadu baiyoma maiimia agai Diaavora lamadu. Aoodami ismaacada_Λ Sodoom_Λ oidaga maitarjudid_Λ dai maivaavoitudai Diuusi damos is_Λgai t_{ΛΛ}gimudai istumaasi g_Λarducami masmaasi t_{ΛΛ} aapim_Λ aid_Λ gia Diuusi maiugititudamudai Sodoom_Λ oidakami quiaa oidakamudai oodami Sodoom_Λ. 24 Damos si_{ΛΛ}scada_Λ Diuusi naidagi ismaacada_Λ arc_{ΛΛ}aga ivuaadami dai ismaacada_Λ armaic_{ΛΛ}aga ivuaadami vaamioma soimaasi g_Λntaatatuldamu agai aapim_Λ si_ΛSodoom_Λ oidakami —tatadai _ΛSuusi.

25 Amaasi _ΛSuusi potatadai Diuusi gaoga:

—Gi_Λoo_Λca aana_Λ gia sa_{ΛΛ}licada_Λ siaa g_Λduutudai aapi aparbaitac_{ΛΛ}acami tavaagi_Λ dai oidigi daama. Aapi ap_Λmaimaat_Λtuli idi maasi ismaacada_Λ pol_Λlidi isarsastudugami, aapi maat_Λtuli mosaca_Λ agai ismaacada_Λ maatia alidi gamamaat_Λtuldaraga. 26 C_{ΛΛ}agaduava gi_Λoo_Λca poduucai ipali aapi dai poduuc_Λca_Λ idui —tatadai _ΛSuusi gaoga.

27 Dai apiamamaat_Λtuldi _ΛSuusi aoodami dai potatadai:

—Gi_Λoo_Λca gi_Λmaa va_{ΛΛ}siaacatai. Aana_Λ ar_ΛDiuusi marada_Λ dai tomali amaadutai maic_{ΛΛ}aga gi_Λmaata_Λ mosaca_Λ gi_Λoo_Λca dai tomali amaadutai maic_{ΛΛ}aga maata_Λ gi_Λoo_Λca mosaca_Λ aana_Λ ismaacada_Λ armarada_Λ agai. Dai va_{ΛΛ}scara_Λ oidaga aa ismaacada_Λ maata_Λ gi_Λoo_Λca mosaca_Λ agai ismaacada_Λ aana_Λ ipalidi sai maatana. 28-29 Va_{ΛΛ}scatai aapim_Λ ismaacada_Λ caoojogi _{ΛΛ}gigitai mamaat_Λtuldaragada_Λ ismaacada_Λ gamamaat_Λtuldi quiquiupia_Λ, aapim_Λ maitaniibastacan tadaga ganiibadaga gomaasicada_Λ, gi_Λvaavoitudavurai dai gi_Λndagito nai aana_Λ gannamaat_Λtuldiadagi dai _{ΛΛ}giadavurai istumaasi gannamaat_Λtuldiada aana_Λ. Aana_Λ maioojodai gi_Λmamaat_Λrdamiga dai maig_{ΛΛ}ducada_Λ gi_Λalidi aana_Λ dai ganiibastacan taadacamu aapim_Λ. 30 Maisijaiga is_{ΛΛ}giada aapim_Λ gi_Λmamaat_Λtuldaraga —tatadai _ΛSuusi.

12

1 Amo imidagai ibastaragai tasara_Λ asicami saagida imaitadai _ΛSuusi tatai aatama_Λ mamaat_Λrdamigada_Λ vai_Λncumaimi taligi muurada_Λ dai arnoonovicada_Λ calivaimi aatama_Λ dai cuumimi. 2 Vai lamoco_Λ arfiseo taagacai gomaasi potatadai agai _ΛSuusi:

—Da_Λni gamamaat_Λrdamiga ivueeyi aa dui_Λndagai ismaacada_Λ maitiipu oigaragai isivuaadagai ibastaragai tasara_Λ —tatadai arfiseo.

3 Damos _ΛSuusi potatadai:

—Can_Λlidi aapim_Λ loojai siaaco aagai ismaasi idui Davicar_Λ amo imidagai aidasi agai lamadu aadu_Λnda_Λ biuugicoi. 4 Vaa agai _Λquiiyara_Λ siaaco siaa duutudai_Λ g_Λra_{ΛΛ}qui aadu_Λnicaru Diuusi dai uu _Λpaana daasdarada_Λ Diuusi ismaacada_Λ _{ΛΛ}gi papaali viaacatadai oigaragai iscuaadagi _{ΛΛ}gi poduuc_Λai viituli Moseesacaru cascada_Λ. Tai va_{ΛΛ}scara_Λ vui Davicar_Λ dai uu dai gomaasi maitarsoimaascami. 5 Si_Λpa can_Λlidi aapim_Λ oojai siaaco oojisi

Mosesacaru saallicamigada saida apapaali agaa quiuupaigadara judidiu aata vuaadana ibastaragai tasara dai gomaasi maitarsoimaascami. ⁶ Damos aana anganaagidi sai aana cadivia dai vaamioma gaagai aana siadudunucami agaa quiuupiaru. ⁷ Aapima maimaata caa istaiya alidi idi fiooqui Diuusi fiooquidara ismaacada pocaiti: “Aana ipalidi isaapima soigalialiadagi aacada maisiu mosacaasi giñdadaadiadagi naana maasi istumaasi dai coodadagi tuuru dai sisiivatu dai giñdadasdiadagi”, ascaiti Diuusi. Ismaata caacamudai aapima gomaasi aidu gia maigalpiara vuupadamudai giñmamaatardamiga. Goovai maitivueyi tomali amo istumaasi soimaascami. ⁸ Aana viaa amo saallicami cascada viaa aana saallicami isaagagi istumaasi apaduñiagi ibastaragai tasara —tatadai asuusi.

⁹ Amaasi ii asuusi abiaadara dai vaa agaa quiuupaigadara judidiu. ¹⁰ Vai ami caacatadai amo caali ismaacada gaquisapicatadai amo novida, vaidu afariseo gaagaitadai istuucada galpiara vuaajagi asuusi dai tacacai dai potatadai:

—¿Oidagasi oigaragai isduuaidagi amo coocoda ibastaragai tasara cho sio?— tatadai afariseo.

¹¹ Taidu asuusi aa noragi dai potatadai:

—¿Maacada aapima maiotoma vañigidana gansoiga caniiuru issibacai dalaru gasiagi agai tomasi aribastaragai tasara? ¹² Dai amo oodami vaamioma namaga isamo caniiuru. Poduucai tudu oidaga oigaragai isivuaadagi amo istumaasi calgaducami ibastaragai tasara —tatadai asuusi.

¹³ Amaasi potatadai asuusi calali:

—Giñuuliñdañi ganovi —atada.

Dai mosuuliñi agai ganovi tai cacalaga duaadicami vii anpan duucai agamai novida. ¹⁴ Amaasi vuvaja afariseo abiaadara daida icaiti:

—Isducatai iduunimu aatama dai muaamu gosuusi —ascaiti.

¹⁵ Dai aidasi mai asuusi gomaasi, ii abiaadara tai mui oodami oi. Taidu asuusi duduaadi vasi cococoidada. ¹⁶ Dai aagidi agai aoodami sai maiaa-gaiña sioru agai. ¹⁷ Aidasi apadui gomaasi aidu apadui ismaacada ooja Isaiá sai pocaiti Diuusi:

¹⁸ Idi argiñpiooñiga ismaacada co vuusaitu aana.

Dai alia oigadai aana goovai dai baigiñalidi goocada.

Giñibadaga imia agai goovai lamadu.

Dai goovai aagida agai aoodami ismaacada maitarjudidiu sai Diuusi oigaldi asoimaasi ivuaadami.

¹⁹ Dai goovai maicocoaada agai oodami dai maiiñacada agai caayana.

²⁰ Dai duduaaidada agai cococoidada dai calgacaru vuvaida agai asoimaasi ivuaadami.

Dai amo imidagai goovai taiyara daituda agai adiaavora siaaco tomastuigaco malcana.

²¹ Dai agai ismaacada maitarjudidiu vaavoituda agai istumaasi aagai giñpiooñiga dai poduucai tomastuigaco Diuusi lamadu daraaja agai.

Ascaiti Diuusi, asduu ooja Isaiá.

²² Amaasi matai vaidacai amo caali mainaadami dai muudugami malca siaaco daacatadai asuusi. Calali viaacatadai amo diaavora laañicaruda taidu asuusi duaadi amuudu tai agai istui isñiooquiagi. ²³ Taidu aoodami maita isducatai gantatagituagi talgacai gomaasi, daida icaiti:

—Davicularu cajiudad^Λ lien^Λ goovai ismaac^Λ cat^Λv^Λp^Λi ^Λp^Λdui isn^Λl^Λra aat^Λm^Λ, ismaac^Λ Diuusi daasa agai said^Λ ar^Λraic^Λana ^Λp^Λan duuca^Λ g^Λraduuñi Davicularu ar^Λraicatadai —asc^Λaiti ^Λoodami.

²⁴ D^Λamos aid^Λsi ^Λfariseo ca^Λ gomaasi pocaiti:

—Idi c^Λalli vuvaidi Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ Diaavora guvucadad^Λc^Λd^Λ —asc^Λaiti ^Λfariseo.

²⁵ D^Λamos ^ΛSuusi maatacatadai istumaasi g^Λntat^Λgitoitadai ^Λgai dai pot^Λtadai:

—Is^Λadudunucami mosaipaco g^Λncocoadagi camaitistutuidi isapiagata^Λaan^Λdagi, isaipaco g^Λncocoadagi ^Λmap^Λc^Λt^Λl^Λ oidacami ugitimu ^Λoodami dai baabaquid^Λ suuligimu. Dai isaipaco g^Λncocoadagi ^Λmo adunum^Λ v^Λasi ugitimu ^Λgai. ²⁶ Poduuc^Λi ^Λp^Λl^Λ is^ΛDiaavora ^Λagi vuvaidagi Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ poduuc^Λi isduuc^Λi icaiti aapim^Λ ^Λgai poduuc^Λi ^Λagi g^Λcocodagi otoma camaitata^Λaan^Λdan tada ^Λgai. ²⁷ Aapim^Λ pocaiti ansai aana vuvaidi Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ Diaavora guvucadad^Λc^Λd^Λ. Sia^Λvaavoicamudai isDiaavora guvucadad^Λc^Λd^Λ vuvaidi aana Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ aid^Λ gia aapim^Λ g^Λnaaduñi vuvaidi Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ Diaavora guvucadad^Λc^Λd^Λ ^Λp^Λl^Λ. ^Λagi ^Λgai ganaagidamu ismaitarvaavoi isDiaavora guvucadad^Λc^Λd^Λ vuvaidi Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ aana ^Λmadu ^Λgai. ²⁸ Baiyoma Diuusi Ib^Λad^Λ guvucadad^Λc^Λd^Λ vuvaidi aana Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ dai poduuc^Λi c^Λl^Λ maat^Λ aapim^Λ iscaaayi istuigaco Diuusi soic^Λada ^Λgai oodami sai c^Λl^Λgac^Λt^Λl^Λ oidacana.

²⁹ Suusi Cristo vaamioma viaa guvucadagai is^ΛDiaavora casc^Λd^Λ istui isvuvaidagi Diaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ oodamiañ^Λd^Λra.

³⁰ Sioora maitiñvaavoitudadagi ^Λgai giñvuid^Λra v^Λl^Λt^Λ, sioora maitiñsoiña aagiadagi ^Λoodami isducatai c^Λl^Λgac^Λt^Λl^Λ vuvaiquia ^Λgai, ^Λgai sobic^Λi sai maivaavoitudana dai maic^Λl^Λgac^Λt^Λl^Λ vuvac^Λna.

³¹ Casc^Λd^Λ aana ang^Λanaagidi sai v^Λasi istumaasi soimaascami ismaac^Λd^Λ ivueeyi ^Λoodami g^Λoig^Λldi dai v^Λasi istumaasi galnaasi ismaac^Λd^Λ aagadagi oodami g^Λoig^Λldi d^Λmos sioora soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi Ib^Λad^Λ vui ^Λgai gia maiviaa g^Λoig^Λldaraga. ³² Dai tomasioora ismaac^Λd^Λ giñvui ñioocadagi aana ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λllicami ^Λgai g^Λoig^Λldi d^Λmos sioora soimaasi ñiooqui aagadagi Diuusi Ib^Λad^Λ vui ^Λgai gia maiviaa g^Λoig^Λldaraga tomali ^Λmo imidagai.

³³ Is^Λpolidi aapim^Λ ansai aana ivueeyi Diaavora aa duñdad^Λ mosav^Λr g^Λnt^Λagito ñaijada aapim^Λ istumaasi ivueeyi aana dai poduuc^Λi maat^Λm^Λ aapim^Λ sai istumaasi ivueeyi aana ar^ΛDiuusi aa duñdad^Λ maisiui ^ΛDiaavora aa duñdad^Λ. Poduuc^Λi isduuc^Λi ^Λmo uusi c^Λl^Λgaducami c^Λl^Λgaducami iibiat^Λi dai ^Λmo uusi maic^Λl^Λgaducami maic^Λl^Λgaducami iibiatai. V^Λasi uusi c^Λl^Λga g^Λmaat^Λl^Λ iibiad^Λra. ³⁴ Aapim^Λ ivuaadana naana maasi soimaascami. Siaad^Λra istuidana aapim^Λ isaagagi ^Λmo istumaasi c^Λl^Λgaducami soimaasi ivuaadatai. V^Λasi ismaac^Λd^Λ aagai ^Λmo oodami ib^Λad^Λaiñ^Λd^Λra vusac^Λi.

³⁵ ^Λmo c^Λalli c^Λl^Λ tuigacami viaa naana maasi c^Λc^Λl^Λgaducami g^Λib^Λdag^Λt^Λ casc^Λd^Λ aagai naana maasi c^Λc^Λl^Λgaducami. Dai ^Λmo c^Λalli maic^Λl^Λ tuigacami viaa naana maasi soimamaascami g^Λib^Λdag^Λt^Λ casc^Λd^Λ aagaiña ^Λgai naana maasi soimamaascami. ³⁶⁻³⁷ Dai aana ang^Λanaagidi sai siaasc^Λd^Λ Diuusi ñaidagi ismaac^Λd^Λ ar^Λc^Λl^Λga ivuaadami dai ismaac^Λd^Λ ar^Λmaic^Λl^Λga ivuaadami ^Λgai soimaa taatatuld^Λamu v^Λlscatai ismaac^Λd^Λ galnaasi ñioocai, dai Diuusi maisoimaa taatatuld^Λamu ismaac^Λd^Λ c^Λl^Λga ñioocai —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

³⁸ Amaasi $\lambda\lambda$ moco λ fariseo $\lambda\lambda$ madu λ mamaat λ tuldiamidi Diuusi $\lambda\lambda$ alicamigada pot λ tadai λ gai λ Suusi:

—Mamaat λ tuldiamidi na λ ida λ r λ alidi aat λ m λ siduñia aapi λ mo istumaasi g λ ducami — λ t λ dai.

³⁹ Taid λ λ Suusi aa noragi daid λ it λ t λ dai:

— λ oodami maic λ ga tuutiacami giñ λ aagidi ansaid λ iduuna λ mo istumaasi g λ ducami λ gai vuitapi λ amos mait $\lambda\lambda$ gimu λ gai λ mai istumaasi g λ ducami mos λ ca λ istumaasi g λ duc λ da ismaac λ da idui Diuusi ootosacai Joonasi gaamu Ñiñiviamu.

⁴⁰ Dai poduucai isduucai Joonasi λ raana daacatadai λ vatopa g λ duc λ da vaica tasai dai vaica tucagi poduucai aan λ ismaac λ da viaa λ mo s λ alicami yaasapicamu vaica tasai dai vaica tucagi.

⁴¹ Dai si λ ascada caaiyagi istuigaco Diuusi na λ ida agadagi oodami sividad λ ismaac λ da λ r λ ca λ ga ivuaadami dai ismaac λ da λ r λ maic $\lambda\lambda$ ga ivuaadami amaasi aagamu Diuusi sai ismaac λ da Ñiñiviar λ oidacatadai $\lambda\lambda$ qui mait λ r λ api λ r λ v λ at λ camidi λ amos aapim λ gia s λ alicada g λ pi λ r λ v λ at λ , λ Ñiñiviar λ oidacami λ ma duucai g λ nt λ gito dai camaisoimaasi ivuaada λ gai aid λ si Joonasi aagidi Diuusi ñiooquida casc λ da.

Dai tami daja aan λ sivi dai vaamioma λ r λ aan λ dami aan λ siJoonasi dai aapim λ maitiñ $\lambda\lambda$ gigitai ca λ .

⁴² Dai si λ ascada caaiyagi istuigaco Diuusi na λ ida agadagi oodami sividad λ ismaac λ da λ r λ ca λ ga ivuaadami dai ismaac λ da λ r λ maic $\lambda\lambda$ ga ivuaadami amaasi aagamu Diuusi is λ ooqui $\lambda\lambda$ quida ismaac λ da λ r λ bait λ caaacamicatadai m $\lambda\lambda$ Siip λ r λ λ ga g λ t λ gito λ gai ma λ cas λ r λ divia dai ca λ ca λ gai istumaasi aagai λ Salomoñi ismaac λ da λ r λ mo λ aan λ dami saitudugami.

Dai tami daja aan λ sivi dai vaamioma λ r λ aan λ dami aan λ si λ Salomoñi mai aapim λ maitiñ $\lambda\lambda$ gigitai ca λ — λ t λ dai λ Suusi.

⁴³⁻⁴⁵ λ oodami sividad λ soimaasi ivuaadami λ r λ apan ducami λ mo c $\lambda\lambda$ li ismaac λ da ib λ ad λ r λ daja λ mo Diaavora λ aañicarud λ . Si λ ascada λ Diaavora λ aañicarud λ vuusiagi λ c λ li λ iñd λ r λ oidigana aimaraiña dai gaagaiña siaaco g λ ib λ stagi dai si λ ascada mait $\lambda\lambda$ gia λ gai siaaco pov λ λ lidiña: “ λ ramu animiagi giñquiyamu iñsiaad λ r λ vuusai”, as λ lidiña.

Dai si λ ascada λ ramu ami divia λ gai dai t λ t λ gaiña λ c λ li λ apan duucai λ mo quii siaaco maitiipu oidacami dai c λ ga voisiqicami dai c λ ga baiduñisicami.

Dai amaasi λ gai aimaraiña dai vuaapaiña λ r λ cuvaracami Diaavora t λ aañicarud λ , ismaac λ da λ r λ vaamioma soimaascami si λ gai.

Dai λ gai λ madu v λ asi λ ga v λ apaciña ami c λ li λ r λ dai ami oidacana dai poduucai vaamioma soiga v λ aadana λ gai isvaas λ quioma. Poduucai λ r λ aduñiimu λ r λ idi oodamic λ da sividad λ soimaasi ivuaadami, λ gai maitiñ $\lambda\lambda$ gigitai ca λ casc λ da — λ t λ dai λ Suusi.

⁴⁶ Daid λ λ Suusi quiaa ñiooquiditadai λ oodami aid λ si ami dada λ Suusi d $\lambda\lambda$ da λ madu susuuculida. λ amos quiidigana guccacatadai λ gai dai na λ ida λ lidadai λ Suusi.

⁴⁷ Tai λ moco aagidi λ Suusi dai pot λ t λ dai: —G λ daada λ madu g λ susuuculi quiidigaiñd λ r λ guuca dai g λ aatagida λ lidi — λ t λ dai.

⁴⁸ Taid λ λ Suusi aa noragi dai pot λ t λ dai:

—V λ ascatai c λ gac λ r λ vuvacai giñvaavoitudaitai tomasi λ r λ giñdaada dai giñsusuuculi — λ t λ dai λ Suusi.

⁴⁹ Amaasi g λ r λ vui n λ n λ ava λ Suusi aat λ m λ mamaat λ rdamigada daid λ it λ t λ dai λ oodami:

—Idi λ r λ λ r λ giñaaduñi. ⁵⁰ Tomasioora sioora ivuaadagi istumaasi ip λ lidi g λ rooga ismaac λ da t λ vaagi λ r λ daja λ gai λ r λ λ r λ giñaaduñi — λ t λ dai λ Suusi.

13

1 Agai vaa tasara ii agai ami quiiyaiñdara dai mala gaa suudagi ugidiana daiva. 2 Tai mui oodami gandampagi ami siaaco daacatadai asuusi. Taidaa suusi amo vaarcu araana vaa dai ami daiva. Tai vaasi aoodami anaasi gaa suudagi ugidiana vii. 3 Tai naana maasi istumaasi mamaatatuli asuusi cuentocada dai potadai:

—Amo asadami gaasimu 4 dai gaasaimi agai tai chilaqui taligi voiyara suuli tai dada ujuurugi dai uu. 5 Tai aataligi ooodai saagida suuli siaaco maitiipucata dai gaa pi davarai. Tai otoma vuvaja ataligi maituucavi davaracatadai davarai cascada. 6 Tai mosvuusai tasai tai gaquisa maitatacatadai agai cascada. 7 Aa taligi vasoi saagida suuli taidaa vasoi maidagito isgaliagi. 8 Tai aataligi calagaducami davarara suuli dai gaa dai calaga iibaji asta amo sientro litro vuvaja ali amo litroiñdara. Dai aa vaicobai litro vuvaja amo litroiñdara. Dai aa asta amo coobai dan baivustaama litro vuvaja amo litroiñdara. 9 Calagavara gantagito caaca aapimaa istumaasi ganaagidi aana —tatadai asuusi.

10 Amaasi aatama mamaatardamigada asuusi miaadara guuquiva dai tacacai daida itadai:

—¿Tuipasi ñiooquidi goodami cuentocada? —tatadai aatama mamaatardamigada.

11 Tai agai garaa noragi dai povartadai:

—Diuisi ganmaatuldamu aapimaa mastumaasi maimaata isducatai ipalidi Diuisi issoicadagi oodami sai calagacara oidacana damos gogaa maiviaa oigaragai ismangi. 12 Siogara balaaji giññiooqui dai giññagidi agai vaamioma maatatuldamu aana, dai siogara maibalaaji giññiooqui dai maitiññagidi tomasi palapi maata agai aana vaascara maitagitoldamu istumaasi maata agai. 13 Cascada ganñiooquidi aana cuentocada. Agai canlidiña istumaasi ivuaadana aana dai maitipalidi isgiñvaavoitudagi dai cacacana istumaasi gamamaatatuldi aana dai maitipalidi ismaata caacagi. 14 Agacada casi padui ismaacada ooja Isaiacaru Diuisi ñiooquituldiadamigada dai pocaiti: Caacamu aapimaa Diuisi ñiooquida damos tomali amo imidagai maimaata caacamu.

Naajadamu aapimaa istumaasi ivueeyi Diuisi damos maimaata naajadamu. Ducami iscuupicagi ganvuupuji. Aapimaa maitipalidi isvaavoitudagi cascada.

15 Aapimaa vuidara vaata Diuisi.

Tomali maitantagito caa aapimaa Diuisi ñiooquida.

Mainaajada alidi aapimaa tomali maicaaca alidi tomali maiama duucaiga antatagitua alidi dai camaisoimaasi ivuaadagi isana calagacara ganvuvaidana.

Astatadai Diuisi baaada isaia sai potaana.

16 Damos Diuisi gannaa oigaragai masai aapimaa giñmamaatardamiga giana lidiña naana maasi istumaasi ismaacada ivueeyi aana dai masai caacana istumaasi gamamaatatuldi aana cascada baiganalidi aapimaa. 17 Sallicada ganaagidi aana sai mui Diuisi ñiñiooquituldiadamigada dai aa oodami cala tuutiacami nada aliditadai istumaasi nadi aapimaa damos mainalidi. Agai caaca aliditadai damos maicaa.

18 Caacavurai aapimaa istaiya inalidi aana aagaitai asadami. 19 Ismaacada caa Diuisi ñiooquida ismaacada aagai istumaasi Diuisi ipalidi issoiñagi

oodami sai cAagacAra oidaçana dai maimaatA caA Agai vaa ArAgai daida ArApan ducami Ataligi ismaacAda voiyAra suuli. ADiaavora didivai dai maitagitoldi Diuusi ñiooquida. ²⁰ Daida Ataligi ismaacAda ooodai saagida suuli Apan ducami Aoodami ismaacAda caAcana Diuusi ñiooquida dai cAaga baiganAliaracAda Agidiña, ²¹ damos maisiguupuacana Agai vaavoidaragada. Vaavoitudaiña chiallAqui tasai dai siaAscada parunadagi aa vaavoitudaitai Agai Diuusi ñiooquida vai cadadagitoi ganvaavoidaraga. ²² Daida Ataligi ismaacAda vasoi saagida suuli Agai Apan ducami Aoodami ismaacAda caAcana Diuusi ñiooquida dai mostagitocana tumiñsiera dai istumaasi tagito vAasi tasai dai mui aa naana maasiara dai poduucai maitivueeyi Agai istumaasi Diuusi ipAlidi dai Apan ducami Ataligi ismaacAda maiiibiatai. ²³ Damos Ataligi ismaacAda cAaga dAVAArAra suuli Agai ArApan ducami Aoodami ismaacAda maata caA Diuusi ñiooquida dai mamaatAtuldi aa Agai ismaacAda vatama mamaatarai Agai Agai daida ArApan ducami iibiada. Amoco ArApan ducami Ataligi ismaacAda cAaga iibaji asta amo sientro litro vuvaja amo litroaifndara dai aa ArApan ducami Ataligi ismaacAda iibaji vaicobai litro dai aa ArApan ducami Ataligi ismaacAda iibaji amo coobai dan baivustaama litro —gArtAtadai ASuusi.

²⁴ Daida ASuusi garaagidi Amai ñiooqui cuentocAda dai potAtadai:

—Diuusi soicai oodami sai cAaga gAntAtagitocana. Gomaasi Apan ducami aidasi amo oodami Ai taligi cAagaducami gAdAVAAragara. ²⁵ Dai gooquiara coi Agai Amadu gapipiooñiga tai tucara divia amo saayuda AAsacami dai taligi saagida Ai Agai vasoi dai Apamu nora. ²⁶ Dai aidasi cagAA Ataligi dai muuradagai moguucacata dai AVasoi Aara. ²⁷ Amaasi iji Apipiooñigada dai mAA aagidi gAAamu dai potAtadai: “Caliodami Ai aapi taligi cAagaducami. ¿Siaadara vuvaja idi vasoi?” astAtadai. ²⁸ Taida Aamuda itAtadai: “Amoco giñsaayu Ai gomaasi”, astAtadai. Amaasi Apipiooñigada itAtadai: “¿IpAlidipasi isiimia aatama dai vooonagi AVasoi?” astAtadai Apipiooñigada. ²⁹ “Cho”, astAtadai Agai. “Isvoopona aapima AVasoi vooonon tada aapima Ataligi Aara. ³⁰ Baiyomavar dagito vai vAasi baigaduuna vArai amaasi iimi dai Aaraaga vooopona AVasoi dai maida dai gooquiara vooopona Ataligi dai baitua giñtroojogara”, astAtadai Aamuda gapipiooñiga —tAtadai ASuusi.

³¹ Daida ASuusi garaagidi Amai ñiooqui cuentocAda sai poduucai maatana Aoodami isducatai Diuusi ñiooquida aipacoga imai oidigi daama dai potAtadai:

—Diuusi soicai oodami sai cAaga gAntAtagitocana. Gomaasi ArApan ducami istumaasi ArAvueeyi Aaida amo uusi ismaacAda Apa maasi coravi caida ismaacAda Ai amo oodami gAdAVAAragana. ³² Goovai Araliducadioma uusi caida oidigi daama ismaacAda gAasai. Vai gAra dai gAra mamartai. Dai asta ujuurugi daivai dai ami maamaradara coocosatai —gArtAtadai ASuusi.

³³ Daida ASuusi garaagidi Amai ñiooqui cuentocAda Aara sai poduucai maatana Aoodami isducatai Diuusi ñiooquida aipaco imai oidigi daama, dai potAtadai:

—Diuusi soicai oodami sai cAaga gAntAtagitocana, gomaasi ArApan ducami navaiti ismaacAda vAAnagi amo ooqui vaica muuli taligi tuicami tai copoda. VAsi tui saagida ii Anavaiti dai poduucai vAasi aipacoga oidigi daama imai Diuusi ñiooquida —gArtAtadai ASuusi.

³⁴ VΛΛSi gomaasi aagidi ΛSuusi Λoodami cuentocΛΔΛ dai tomastuigaco mamaatΛtuldiña ΛSuusi Λoodami cuentocΛΔΛ. ³⁵ AidΛSi poduucai ivuaadana ΛSuusi poduucai ΔpΔdui ismaacΛΔΛ ooja Diuusi ñiñiooquituldiamigadΛ istumaasi aagai Diuusi dai pocaiti:

Ñiooquidamu aanΛ Λoodami cuentocΛΔΛ.

Aagidamu aanΛ naanΛ maasi istumaasi ismaacΛΔΛ maimaataΛ tomali Λmo oodami mosΛΛgi aanΛ.
Ascaiti Diuusi.

³⁶ Amaasi ΛSuusi diosagi Λoodami dai vaa Λmo quiiyΛΓΛ tatai ami miaadΛΓΛ guuquiva aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ daidΛ itΛtΛdai aatΛmΛ:

—Garaagidañi aapi istaiya Λlidi gocuento Λvasoi ismaacΛΔΛ gΛΛi tligi saagida —tΛtΛdai aatΛmΛ.

³⁷ Amaasi ΛSuusi povai gartΛtΛdai:

—AanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛΛlicami ΛΓapan ducami Λgai ismaacΛΔΛ Λi ΛtΛligi. ³⁸ DaidΛ ΛdΛvΛΛrai ΛΓapan ducami Λoidigi. DaidΛ ΛtΛligi ΛΓapan ducami Λoodami ismaacΛΔΛ gandagito sai Diuusi soicΛiña iscΛΛga gantΛgitocΛ Λgai daidΛ Λvasoi ΛΓapan ducami Λgai ismaacΛΔΛ iimia Λgai mΛΛca siaaco oidaga ΛDiaavora. ³⁹ DaidΛ giñsaayu ismaacΛΔΛ Λi Λvasoi ΛΓapan ducami ΛDiaavora. Λyoovaragai ΛΓapan ducami siΛΛscada ugitiagi oidigi. Dai Δpipioñi ismaacΛΔΛ voopoi ΛtΛligi ΛΓapan ducami Diuusi tΛtΛaañicarudΛ. ⁴⁰ Poduucai isduucai Λvasoi gΛvoopo dai gΛmΛmΛji poduucai ΛpΛ ΔpΔduñia Λgai siΛΛscada ugitiagi oidigi. ⁴¹ AanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛΛlicami ootosamu giñtataaañicaru siΛmpaidamu Λgai vΛΛsi soimaasi ivuaadami dai vΛΛscatai ismaacΛΔΛ soimaasi iduiñituldi aa vai Λcovai vuvaidana Λgai sai camaiΛΛmadu daraajana Λgai ismaacΛΔΛ aanΛ soicΛi sai cΛΛga gantΛgitocana. ⁴² Dai mΛΛca taiyΛΓΛ siaaco oidaga ΛDiaavora ootosamu Diuusi Λgai sisuaanadamu Λgai dai alia soimaa taatacamu. ⁴³ Amaasi vΛΛscatai ismaacΛΔΛ ivueeyi istumaasi Diuusi ipΛlidi dadadacada Λgai Λgai Δpan duucai tasai mΛΛca siaaco gataaanΛi Diuusi gΛrooga. CΛΛgavΛΓ gantΛgitocaca istumaasi gΛnaagidi aanΛ dai Λgiadavurai.

⁴⁴ Λgai ismaacΛΔΛ ipΛlidi sai Diuusi soicΛiña sai cΛΛga gantΛgitocana ΛΓapan ducami ΛcΛΛli ismaacΛΔΛ tΛΛ tumiñsi yaasapicami Λmo dΛvΛΛriΛrΛ, dai Δpamu yaasa anaasi. Dai baigΛliditai imΛi dai gagara vΛΛsi istumaasi viaacatadai dai gasavΛΛli ΛdΛvΛΛrai.

⁴⁵ Λgai ismaacΛΔΛ ipΛlidi sai Diuusi soicΛiña sai cΛΛga gantΛgitocana ΛΓapan ducami Λmo riicugami ismaacΛΔΛ gaagaimi sooΓΛ viaa aali ojoodai namΛacami. ⁴⁶ Dai aidasi tΛΛ Λmoco ismaacΛΔΛ viaacatadai Λmo odai vaamioma namΛacami sivΛΛsi Λгаа ii Λgai dai gagaara vΛΛsi gΛvustuidaga dai gasavΛΛli aali odai.

⁴⁷ Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛga gantΛgitocana dai gomaasi ΛΓapan ducami Λmo gΛΛ vatopa vuicarui ismaacΛΔΛ dadaitudai Δvatopa vuudami ΛgΛΛ suudarΛ dai vuuyi mui naana maasi vatopa. ⁴⁸ Siu duucu suudagi Δvatopa vuicarui Δvatopa vuudami bΛΛ ajioopai gΛΛ suudagi ugidiana dai ami dadarΛi dai Δcovai vuvaidi Δvatopa cacΛΛgaducΛΔ dai asarΛΓΛ tueeyi dai maigovai suuligai Δvatopa maicΛcΛΛgaducΛΔ. ⁴⁹ Poduucai ΔpΔduñia Λgai ugitaicai oidigi. Diuusi tΛtΛaañicarudΛ dadimu dai Δcovai vuvaidamu Λoodami

soimaasi ivuaadami dai ḷgai ismaacada camaitarsoimaasi ivuaadami. ⁵⁰ Dai maigovai suuligamu ḷsoimaasi ivuaadami taiyara siaaco oidaga ḷDiaavora sisuaanadamu ḷgai dai soimaa taatacamu —gartatadai ḷSuusi.

51 Amaasi ḷSuusi gartacacai dai povartadai:

—ḷMaatamas caa aapimavaasi gomaasi? —gartatadai ḷSuusi.

Tai aa noragi aatama daida itatadai:

—ḷJa taanadami —tatadai aatama.

52 Amaasi ḷSuusi garaa noragi dai povartadai:

—ḷmoco ismaacada caa maata istumaasi aagai judidiu ḷalicamigadara dai caa maata ara ismaacada gamamaatatuldi aan ḷsducatai Diuusi soicai oodami sai caga gantatagiticana ḷgai gia cabai ganduuduna isaagidagi aa Diuusi ḷiooquida —gartatadai ḷSuusi.

53 Aidasi naato garaagidi ḷSuusi ḷcuento ii abiaadara ⁵⁴ gaamucu siaaco gaa ḷgai. Dai judidiu quiuupaigadara gaaagacai gamamaatatuldi ḷgai Diuusi ḷiooquida. Taida ḷoodami camaitara ḷsducatai gantatagituagi daida icaiti:

—ḷDucatai istutuidi goovai ismosaa caga tatagitodagi daida ivueeyi goovai istumaasi gagarducami? ⁵⁵ Idiavar auusi ivisumadami marada dai Maria arada. Dai susuuculida arJacovo, dai Osee, dai Simuñi, dai Uudasi. ⁵⁶ Dai susuuculida ooqui ara tama garsaagida oidaga. ḷSiaacoga mai goovai vavaasi imaasi? —caiti ḷoodami.

57 Alia mui naana maasi maatacatadai ḷSuusi cascada baacoican tada ḷoodami ḷgai vui. Damos ḷSuusi itatadai:

—Vavaasi oodami cagacaga naidifia amo Diuusi ḷiooquituldiadamigada mosaca ḷagi davaragadana oidacami gia maisiaa duutudafia tomali aaduñda —tatadai ḷSuusi.

58 Daida ḷSuusi maitidui mui naana maasi gagarducami ami. ḷoodami maivaavoitudafia ḷgai cascada.

14

1 Aidatuigaco ḷEroodasi arcaigicatadai Galileara dai mai istumaasi ivuaadadadai ḷSuusi. ² Daida ḷEroodasi aagidi ḷgai ismaacada ḷmadu daraajatadai dai potatadai:

—Gooviava arVuaana ismaacada vapaconaitadai ḷoodami dai caduaaca ḷgai coidada saagidañdara cascada viaa ḷgai guvucadagai daida ivueeyi naana maasi gagarducami —astatadai ḷEroodasi.

3 ḷEroodasi ḷlquioma gatajaitadai masai baañcañca ḷVuaana dai maisacarui vuurana cadeenacada. ḷErodiiasi arduñdacatadai. ḷErodiiasi arooñgadacatadai ḷPiili ḷEroodasi suculida. Damos ḷEroodasi ḷasi gasuculi ooñgada. ⁴ Taida ḷVuaana itatadai ḷEroodasi:

—Maitavaagai pasasiadagi gasuculi Piili ooñgada —astatadai ḷVuaana.

5 Eroodasi aida otoma muua ḷliditadai ḷVuaana damos ḷbaiditadai ḷgai ḷoodami. ḷoodami vaavoitudai isVuaana arDiuusi ḷiooquituldiadamigada cascada. ⁶ Damos tasagadara ḷEroodasi idui ḷgai amo vagimi dai amo ali taji Erodiiasi marada vaa dai gatuuḷdai avapaidada vuitapi vaid ḷEroodasi alia oojoidi tuudidad ḷali taji. ⁷ Daida itatadai ḷEroodasi ḷali taji:

—Maata Diuusi nai gaamaquiagi pasumaasi gifñafia —astatadai.

8 Amaasi ii ḷgai siaaco daacatadai adada taida adada aagidi istumaasi tañia ḷgai ḷEroodasi. Dai apamu divia ḷgai daida itatadai ḷEroodasi:

—Giñmaacañi amo aasocoliar mooda AVuaana ismaacada vapaconañi aoodami —astatadai aali taji.

⁹Taidara raifaa licada soi gaa. Damos caagiditadai agai sai maata Diuusi sai maquia agai lagi istumaasi tañia agai. Daidava paidada caacatadai aapa cascada. ¹⁰Amaasi gatajai aEroodasi masai guicutana AVuaana cusivoda amaa maisacariata. ¹¹Boodara amo aasocoliata vuaa dai maa aali taji, taida aali taji maa gadaa.

¹²Amaasi dada AVuaana mamaatardamigada dai maa bai AVuaana tuucugada dai baacai dai yaasa. Dai gooquiata iji siaaco daacatadai ASuusi dai aagidi istumaasi apadi.

¹³Aidasi mai ASuusi gomaasi ii abiaadara amo vaarcuara amapaara siaaco maitipu oidacami. Damos aoodami mai isii ASuusi, gooquiata iji aali quiquiañidara. Damos agai davarapi aali iji. ¹⁴Dai aidasi tavai ASuusi vaarcuañidara ta agai mui oodami dai soigaldan tada gaicada, dai duduaadi cococoidada ismaacada vaidaticatadai agai. ¹⁵Dai aidasi casi arunococatadai miaadara guuquiva aatama ASuusi mamaatardamigada daida itadai:

—Casiat urui dai tomali amaadutai maioidaga tanai. Ootosañi goodami vai iimana aali quiquiamu siaaco miaaga vai gasavdana cuaadagai dai gaugana —tatadai aatama ASuusi.

¹⁶Taida ASuusi povartadai:

—Maita viaa goovai isiimiagi. Bibidavurai aapima —gartadai ASuusi.

¹⁷Tatai aatama itadai:

—Mosaca taama paana dai gooca vatopa viaa aatama —tatadai aatama.

¹⁸Taida ASuusi povartadai:

—Baigovai avar giñvuaapida —gartadai.

¹⁹Dai amaasi agai aagidi aoodami sai vasoi saagida daraivana. Dai amaasi ASuusi vuu taama paana dai tai nanaava tavaagiamu dai gamamagi dai saasacai garmaa aatama mamaatardamigada tasai taacogidana aoodami. ²⁰Dai vaacatai gauu dai tataascovai. Dai gooquiata ampagi baivustaama dan gooca aasari susudacami saasaquigada paana amadu vatopa. ²¹Daidaa aoodami ismaacada gauu artaama milicatadai, dai covai ooqui dai aali.

²²Taida ASuusi garaagidi aatama mamaatardamigada tasai taatidana vaarcuara dai dagavunana vaasadara gaa suudagi aapa isagai dai agai diosaidimi aoodami quiaa. ²³Dai aidasi cadiosagi agai ii amo tuvidacamu dai lagi gammada agai. Dai aidasi cadidiimi ASuusi quiaa lagi daacatadai amaa. ²⁴Daidava arcu caaran asi imaitadai gaa suudagi. Daidava arcu vuidara vustai avaa dai tai vapanigai suudagi dai maa vaarcuaba astacai. ²⁵Dai casiaalimoda ASuusi cayoga garaayitadai aatama mamaatardamigada mossuudagi daama imaitadai agai. ²⁶Dai aidasi ta aatama issuudagi daama imaitadai agai aali duduaadimu aatama dai ijiña daida icaiti:

—Gooviava aramo suiñali —caiti aatama.

²⁷Damos ASuusi garñiooqui dai povartadai:

—Maitavar vuaam anliada aanana. Maitavar duduaadicuda —gartadai agai.

²⁸Amaasi aPiiduru ñiooqui daida itadai:

—Taanadami isaraapi giñtaañiñi isimia aanaa suudagi daama dai maa gaajiagi —tatadai Piiduru.

²⁹ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Giimi tudu —t_Λt_Λdai.

Amaasi t_Λvai _ΛPiiduru vaarcu_iñ_ΔΓ_Λ dai g_Λaagacai aim_Λrai suudagi daama dai m_ΛΛ vuid_ΛΓ_Λ ajia agai _ΛSuusi. ³⁰ Dai aid_Λsi t_ΛΛ agai isali_Λ cavami _Λv_ΛΛ_Λimi ali_Λ duaadimu, dai casuudagi uta vaaquimi dai iñ_Δ daid_Λ it_Λt_Λ:

—T_Λaan_Λdami c_Λagac_ΛΓ_Λ igiñ_vuusaida —caiti agai.

³¹ Taid_Λ _ΛSuusi otoma b_Λi novid_Λ daid_Λ it_Λt_Λdai:

—S_Λalic_ΔΔ maic_Λag_Λ giñ_vavaoitudai aapi. ζTuip_Λsi maic_Λag_Λ giñ_vavaoitudai? —t_Λt_Λdai agai.

³² Aid_Λsi t_Λt_Λasai vaarcu_ΛΓ_Λ _ΛPiiduru _ΛΛ_Λmadu _ΛSuusi otoma g_ΛΛ_Λpitu _Λv_ΛΛ_Λi.

³³ Amaasi aat_Λm_Λ ismaac_ΔΔ vaarcu_ΛΓ_Λ daraajatadai g_Λrtootonac_ΔΔ guquiva _ΛSuusi vuid_ΛΓ_Λ daid_Λ it_Λt_Λdai:

—S_Λalic_ΔΔ aapi ap_Λrmarad_Λ Diuusi —t_Λt_Λdai aat_Λm_Λ.

³⁴ Dai vaasad_ΛΓ_Λ d_Λgavusai aat_Λm_Λ g_ΛΛ suudagi dai aayi Genesareta d_Λv_ΛΛ_ΛiΓ_ΛΓ_Λ. ³⁵ Dai aid_Λsi ma_Λ _Λoodami is_Λgai r_ΛSuusi otoma agidi v_ΛΛ_Λsi ami d_Λv_ΛΛ_ΛiΓ_ΛΓ_Λ oidacami. Taid_Λ _Λoodami otoma vuaa v_ΛΛ_Λsi _Λcoococoidad_Λ ami siaaco daacatadai _ΛSuusi. ³⁶ Daid_Λ _Λoodami daañ_imi _ΛSuusi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—G_Δdagitoñi t_Λt_Λi taata aat_Λm_Λ g_Λyuuucusi tomasi ugidiana g_Λyuuucusi taata aat_Λm_Λ —t_Λt_Λdai _Λoodami.

Dai v_ΛΛscatai ismaac_ΔΔ taata yuucusi_Δ duduaadicami vii.

15

¹ Amaasi miaad_ΛΓ_Λ guuquiva _Λfariseo _ΛΛ_Λmadu _Λmamaat_Λtuldadami Diuusi s_Λalic_ΔΔmigid_Λ siaaco daacatadai _ΛSuusi. Agai Jerusaleenaiñ_ΔΓ_Λ dada, daid_Λ it_Λt_Λdai:

² —ζTuisid_Λ maitivueeyi g_Λmamaat_Λrdamiga istumaasi g_Λrviituli g_ΛΓ_ΛΛ_Λqui aaduñ_icaru dai mait_ΛΓ_Λpan duuca_i vapaconai gannoonovi siuu duucu gaugia aagadagi? —t_Λt_Λdai agai.

³ Taid_Λ _ΛSuusi t_Λcacai daid_Λ it_Λt_Λdai:

—ζTuimasi aapim_Λ mai_Λagidi istumaasi ip_Λlidi Diuusi baiyoma _Λagidi aapim_Λ istumaasi ganviituli g_ΛΛ_ΛΛ_Λqui aaduñ_icaru? ⁴ Mospoduuc_i icaiti Diuusi: “Siaavar duutuada g_Δnd_ΛΔ_Δ”, dai pocaiti _ΛΛ_ΛΓ_Λ: “SiooΓ_Λ maic_Λag_Λ ñioocadagi g_Λooga si_ΛΓ_Λ g_ΔΔ_Λ vui, agai g_Λaagai isdudunucami muaagi”, asc_Λaiti Diuusi. ⁵ Damos aapim_Λ pocaitiñ_Δ sai _Λmo oodami istutuidi isit_ΛΔ_Δdagi g_Λooga si_ΛΓ_Λ g_ΔΔ_Λ: “Maitan istutuidi isg_Δnsoiñ_Δgi tomali istumaasic_ΔΔ v_ΛΛ_Λsi istuma viaa aan_Λ _ΛrDiuusi aa duiñ_Δdad_Λ v_ΛΛ_ΛΓ_ΛΓ_Λ”. ⁶ Dai ispot_Λiya _Λmaadutai mai aapim_Λ pocaitiñ_Δ sai camaiv_iaa agai issoic_ΔΔdagi g_Λooga si_ΛΓ_Λ g_ΔΔ_Λ. Dai poduuc_i aapim_Λ mosgajiaad_ΛΓ_Λ vipieeyi istumaasi ip_Λlidi Diuusi ducami is_ΛiΓ_ΛΓ_Λmo istumaasi maic_Λag_Δducamicagi. Dai baiyoma ivueeyi aapim_Λ itumaasi ganviituli g_Δnaaduñ_icaru. ⁷ Aapim_Λ aagai _Λmo istumaasi dai _Λma maasi ivueeyi. S_Λalic_ΔΔ _Λrvaavo_i istumaasi aagai Isai_Λcaru Diuusi ñiooquituldiad_ΛΔmigid_Λ g_Δnaagaitai aapim_Λ dai agai ooja istumaasi aagidi Diuusi dai poduuc_i ooja:

⁸ Aapim_Λ pocaiti m_Λsa_i giñ_siaa duutudai dai maisiaa giñ_vduutudai.

⁹ Gomaasi gia mait_Λrsoiñ_Δ tomali _Λmaadutai v_ΛΛ_ΛΓ_ΛΓ_Λ.

Aapim_Λ maigamamaat_Λtuldi giñ_vñiooqui baiyoma gamamaat_Λtuldi aapim_Λ istumaasi oodami ganviituli.

Asc_Λaiti Diuusi sai ooja Isai_Λcaru.

¹⁰ Amaasi _ΛSuusi aagidi _Λoodami sai miaad_ΛΓ_Λ guuquivana daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Giñcaacavurai dai cΛΛga maata caΛca: ¹¹ Tomali Λmo istumaasi ismaacada cueeyi oodami maivapacai tagitoidadΛΓΛ cascada cuaadagai maisoimaasi iduiñtulti oodami. Baiyoma tagitoidagadaifiñdara vusacai mui naana maasi soimaascami dai poduucai gamaata isiatsoimaasi ivuaadami —tatadai ΛSuusi.

¹² Amaasi aatama mamaatardamigada ΛSuusi miaadara guuquiva daida itatadai:

—¿Maatapsi isalila baacoi afariseo caacai istumaasi aagai aapi? —tatadai aatama.

¹³ Damos agai povartadai:

—Tomastuma mamaatultularagai istumaasi gamamaatultuldiadagi oodami ismaacada maitarDiuisi mamaatultularagada vΛasi gomaasi ugitemu. ¹⁴ Dagitovurai aapima Λgai ismaacada gamamaatultuldi gomaasi. Λgai lpan ducami amoco mainaadami ismaacada vaidaquia alidi amai mainaadami, isvaidaquia Λgai vΛgoocatai siba dΛacarΛ suuligian tada Λgai —gartatadai ΛSuusi.

¹⁵ Amaasi ΛPiiduru itatadai:

—Garaagidañi aapi istaiya alidi gocuento —tatadai ΛPiiduru.

¹⁶ Taida ΛSuusi itatadai:

—¿Tomali aapima masmaimaata caa? ¹⁷ ¿MaitamasmaatΛ aapima sai vΛasi cuaadagai ismaacada cueeyi oodami gavoocara vapacai dai gooquira vusacai? ¹⁸ Damos istumaasi aagai oodami Λgai gia gatagitoidagaiñdara vusacai, gomaasi Λgai dai soimaasi iduiñtulti oodami. ¹⁹ Gatagitoidagaiñdara vusacai gosoimaasi tagitoidagai cascada, dai gomuaaragai, dai goΛΛmadu voidagai aa ooqui, dai goΛΛsidaragai, dai goyaatagidaragai, dai goñiooquidaragai. ²⁰ VΛasi gomaasi aristumaasi soimaascami. Damos isamo oodami maivacuanagi gΛnoonovi poduucai isduucai ivueeyi afariseo siuu duucu gaugia agadagi gomaasi maitarsoimaasi —gartatadai ΛSuusi.

²¹ Daida ΛSuusi ii abiaadara gamu Tiioamu dai Sidooniamu. ²² Tai Λmo ooqui Cananeeaiñdara divia siaaco daacatadai ΛSuusi dai iina Λgai daida itatadai:

—Taanadami, aanΛ anvaavoitudai sai aapi arDavicarΛ cajiudadΛ ismaacada Λqui abiaadara nΛnaracatadai aatama daida arraicamu aapi. Ali taji giñmara sΛalicaΛ soimaa taataca viaacatai Λmo Diaavora taañicaruda. Soigi gΛlda dai duaaida —tatadai Λooqui.

²³ Damos ΛSuusi maiaa noragi tomali Λmo ñiooqui. Amaasi aatama ΛSuusi mamaatardamigada dada dai daañimi daida itatadai:

—Ootosañi idi ooqui mosargooquira aimaraña goovai dai iñacaiña —tatadai aatama.

²⁴ Amaasi ΛSuusi itatadai Λooqui:

—Diuisi giñootoi ansai aagidana aanΛ Λgai ñiooquida mosaca judidú. Λgai arapan ducami cañiiru siba iimiada —tatadai ΛSuusi.

²⁵ Taida Λooqui miaadara cΛquiva dai gatootonacada cΛquiva ΛSuusi vuidara daida itatadai:

—Taanadami giñsoiñañi —tatadai Λgai.

²⁶ Taida ΛSuusi itatadai:

—MaitavarΛΛgai isΛsiadagi oodami gamaamara tascalida dai oidiadagi googosi —tatadai Λgai.

²⁷ Taida Λooqui itatadai:

—Vaavuava isajudidiu googosi garaagai dāmos vāascara āgoogosi cuadana vāasi istumaasi gāsaī meesagadaīñdara sosiaacami, cascāda tomasi maitarjudiu ana giñsoīñāñi aapi sivi —tatadai looqui.

²⁸ Amaasi āSuusi itatadai:

—Aapi ooqui aliā cāga vaavoitudai, cascāda apaduñña agai istumaasi ipalidi aapi —tatadai.

Dai aidā todian duucaī looqui maradā dueeyi.

²⁹ Taidā āSuusi ii abiaadara dai ugidiana daivusai āgā suudagi dai amo giidiana tasai dai ami daiva. ³⁰ Tai ami aayi mui oodami dai vaidaticadai chuchecogami dai momochugami dai maināadami dai mumuudugami dai mui naana maasi cococoidadā. Daidā āSuusi ācasoda abaana tuā cococoidadā tai āgai duduaadi. ³¹ Dai poducaī loodami maitā istumaasi gantāgituagi tāgacai isamumuudu ñioocai dai duduaadacai amomosiucāda āpra, dai ajioopitai achuchecocadā, dai ñāāavacai maināadami. Daidā loodami gānaagacai siaa duutudai garDiuusiga.

³² Amaasi āSuusi garvai aatāma mamaatardamigadā āgai daidā apartadai:

—Soigiññlidi ana idi oodamicadā caaayi vaica tasai istami giñāmadu daraaja goovai dai maiviaa istuma ugiagi. Dai maiootosa iññlidi ana sai noonoigāna goovai mitaugacai, susuiquituan tada goovai voyamu —gartatadai āSuusi.

³³ Tātai aatāma mamaatardamigadā itatadai āSuusi:

—Ducatai tāgimu aatāma cuaadagai mosāqui oodami vātara, dai tami maioidaga tomali amo oodami —tatadai aatāma.

³⁴ Taidā āSuusi povartatadai:

—Māqui paana viaa aapimā —gartatadai.

Tātai aatāma itatadai:

—Cucaracami paana dai chiāqui vatopa —tatadai aatāma.

³⁵ Tai amaasi āSuusi aagidi loodami sai dāvāarapi daraivana. ³⁶ Dai āgai vui cucucaracami paana dai vatopa dai gamamagi dai gooquira saasarai dai garmā aatāma mamaatardamigadā āgai tātai aatāma taacogi loodami.

³⁷ Tai vāascaitai gauu dai tatasovai. Dai gooquirā āmpagi cucucaracami aasarai ismaacāda baivito. ³⁸ Daidā loodami ismaacāda gauu armaacova miilicatadai, dai covai ooqui dai aali. ³⁹ Dai gooquirā āSuusi dioosagi loodami dai vaarcuara vaa dai iji aatāma gamu Magadaalamu.

16

¹ Taidā afariseo āmadu āsaduseo māññidamū āSuusi mosññijada āliditai astuma duuna āSuusi gaagaitadai āgai isducatai gāpila vaaajagi dai aagidi saidā iduuna amo istumaasi gāducami Diuusī guvucadadācadā. ² Tai āgai aā noragi daidā itatadai:

—Sīāscadā urunoco vāāgicagi icomai aapimā icaitiññā sai cāāgaduca agai tasai. ³ Dai sīāscadā quiaamoco vāāgicagi icomai aapimā icaitiññā sai maicāāgaduca agai tasai. Aapimā aagāññā amo istumaasi dai āmamaasi ivuaadana. Cāga maatā ñāidi aapimā oidigi sīāscadā duuduquia aagadagi dai sīāscadā maiduuduquia agadagi dāmos maimaatā ñāidi aapimā istumaasi āpāvueeyi sivi oidigi daama. ⁴ Aapimā sivi oidacami arsoimaasi ivuaadami dai maivaavoitudadami dai giñāāanāi aapimā isiduñña ana amo istumaasi gāducami dai poducaī ñāijada ālidi aapimā sabai ana

arA Cristo ismaacada nanaara aapima damos maitaagimu aapima amai is-
tumaasi gaducami mosacaasi alistumaasi gaducada ismaacada idui Diuusi
ootosacai Joonasi gamu Niñiviamu —tatadai ASuusi.

Dai anaasi viaa agai dai ii.

5 Dai aidasi aatama ASuusi mamaatardamigada vaasmocoradara dagavusai
tagito ismaivuucaticatadai paana. 6 Amaasi ASuusi povartatadai:

—Gofariseo navaitigada dai gosaduseo navaitigada maicagadu
—gartatadai.

7 Tatai aatama garaagacai aipaco garaatagidimi daida icaiti:

—Maivuucati aatama paana cascada pocaiti goovai —caiti aatama.

8 Taida ASuusi mai istumaasi aatagaitadai aatama dai povartatadai:

—ZTuimasi pocaiti masai maivuucati paana? Sallicama maicaga vaavoit-
tudai aapima. 9 ZMaitamasquiaa maata naidi tomali maitagito aapima
aidansi bibi aana ataama mil oodami taama paanacada matlaqui aasarai
ampagi saasaquigada? 10 ZTomali maitamastagito aapima aidansi bibi aana
amaacova mil oodami cuvaracami paanacada matlaqui aasarai ampagi
saasaquigada? 11 ZDucatai maitantagito cal aapima aidasi ganaagidi aana
masai gannuucadacana afariseo navaitigada dai asaduseo navaitigada aana
maiaagaitadai paana? —gartatadai ASuusi.

12 Amaasi gia maata cal aatama isaSuusi maiaagaitadai navaiti paana
vallaara baiyoma aagaitadai agai amamaatatuldaragada afariseo dai
asaduseo sai maicagadu.

13 Dai aidasida ASuusi aayi Sesarea Filiposi davalariara gartacacai daida
partatadai:

—Aana aragai ismaacada viaa amo sallicami damos oodami, zvoora
giñaagai? —gartatadai ASuusi.

14 Tatai aatama aa noragi daida itatadai:

—Amoco pocaiti pasaida araVuaanacaru ismaacada vaponaitadai
oodami, dai aa pocaiti pasaida arEliiasicaru, dai aa pocaiti pasaida
arJeremiiasicaru sillaa amai Diuusi ñiooquituldiadamigada —tatadai aatama
mamaatardamigada.

15 Amaasi ASuusi povartatadai:

—ZDai aapima moora giñaagai? —gartatadai ASuusi.

16 Amaasi ASimuñi Piiduru itatadai:

—Aapi araraCristo agai ismaacada viaa amo sallicami. Dai aapi arDiuusi
marada ismaacada tomastuigaco oidaga —tatadai APiiduru.

17 Taida ASuusi itatadai:

—Diuusi calagacara ganaidi aapi Simuñi, Joonasi marada tomali amo
oodami maitamaatatuli gomaasi mosaca Diuusi garooga ismaacada
lavaagiana daja agai gia gamaatatuli gomaasi. 18 Dai aana angaaagidi
sai aapi Piiduru aagida agai oodami ansai aana arcallagacara vuviaadami
dai muidutai giñvaavoituda agai dai agai gia calagacara vuvaidamu aana,
dai tomasi coiyagi valascara amo imidagai apamu duduaacamu valascatai.

19 Dai aana gamaaquimu amo sallicami pai aagida oodami sai sioora
giñvaavoitudagi soicada aagai sai calaga gantatagitocana Diuusi vai poduucai
tomasioora sioora maitiñvaavoitudagi aagiditai aapi sami oidigi daama
maidagitomu aana isvaquia agai tavaagiara dai tomasioora sioora
giñvaavoitudagi aagiditai aapi sami oidigi daama agai gia dagitomu aana
isvaquia tavaagiara —tatadai ASuusi.

²⁰ Amaasi ΔSuusi sALLicADΛ gARdai aatAMΛ mamaatARDami sai maiaagidiña tomali AMAadutai siΛgai ARΛCristo.

²¹ AidΛ abiaadARΛ ΔSuusi gAAagacai gARAagidi aatAMΛ mamaatARDami sai Λgai viaacatadai isimiagi Jerusaleenamu dai sai soimaa taatatulda agai ATATAanADamigadΛ judidiu ΛAMadu ΛbaitΛguucacamigadΛ APapaali ΛAMadu AMamaatATuldiadami Diuusi sALLicamigadΛ. Dai gARAagidi ΔSuusi sai Λgai muaa agaitadai DAMos bovaica tasaicADΛ APamu duaaca agaitadai. ²² Amaasi ΔPiiduru ACovai vaidacai dai vui ñiooquimi daidΛ itATAdai:

—Chu CALiodami Diuusi maitipALdana dai maitADagitona. Tomali AMo imidagai maitiAPADuuna imaasi —tATAdai ΔPiiduru.

²³ TaidΛ ΔSuusi ajaco cΛquiva daidΛ itATAdai ΔPiiduru:

—MaitigiñΛΛmadu aimARDa aapi Diaavora giñSOBicAI aapi. Aapi pocaiti sai maitAAagai isivuaadagi aanΛ istumaasi Diuusi ipALidi —tATAdai ΔSuusi.

²⁴ Amaasi ΔSuusi povARTAdai aatAMΛ:

—Isamaadutai giñΛgiada ALiada maitAAagai isΛagi gATAgitocagi dai gAAagai isVΛAS tasai baigADucagi siADuñiada gAMuaatuda Λgai giñVAavoitudaitai daida giñΛgiadagi. ²⁵ Siora ivuaadagi Λagi istumaasi ipALiAdagi Λgai gia imimu Diaavora ΛAMadu, DAMos sioraΛ baigADucagi dai muquiagi giñVAavoitudaitai Λgai gia cΛAGACARΛ vuusaimu. ²⁶ ¿Tumaasi ARsoiñi AMo oodami VΛATARΛ isgamaitAagi VΛASI istumaasi oidaga oidigi daama vai iibADΛ imiagi Diaavora ΛAMadu? Tomali AMAadutai maitistutuidi isgaanamΛquidagi dai cΛAGACARΛ vuusiagi. ²⁷ Dai aanΛ ismaacADΛ viaa AMo sALLicami divimu AMAadu mui Diuusi tATAañicARuda dai giñOOCa dadadaquigadΛ gARsicoli dadadaquida agai. SiΛASCADΛ diviagi Diuusi Λgai nADamu VΛASCAtai ismaacADΛ ARcΛΛga ivuaadami dai ismaacADΛ ARmaicΛΛga ivuaadami. ²⁸ sALLicADΛ oidaga ΛAMOCO ismaacADΛ tami guuca dai maicoiya agai asta siΛASCADΛ tΛΛ goovai ismaasca iñagai aanΛ ismaacADΛ viaa AMo sALLicami siΛASCADΛ gatAanADagi Diuusi ΛAMadu —gARTATAdai ΔSuusi.

17

¹ DaidΛ ΔSuusi bonaadami tasaicADΛ vaidacai ΔPiiduru ΛAMadu AJacovo ΛAMadu AVuaana Jacovo suculidΛ AMo tACA giidiana. ² Dai ami ΔSuusi AMapADui vuitapi gAMamaatARDamiga. Dai vuivasadΛ dadadaquitu APamaastu tasai, dai yuucusiΛ cΛΛga tootuatΛ. ³ Dai todian duucAI tΛΛ Λgai Eliiasicaru ΛAMadu Moseesacaru vai gaatagaitadai ΛAMadu ΔSuusi. ⁴ Amaasi ΔPiiduru itATAdai ΔSuusi:

—TAAanADami VΛASI ARcΛΛgai istami daraaja aatAMΛ isipALiada aapi tatai duuñi vaica uucusai, AMOCO aapi gAVΛATARΛ dai AMai Moseesa VΛATARΛ dai AMai Eliasi VΛATARΛ —astATAdai ΔPiiduru.

⁵ Dai quiaa ñioocaitadai Λgai tai divia AMo icomai dadadacADami dai iñña VΛASCAtai ismaacADΛ ami daraajatadai. Tai icomiaiñDARΛ caidatu AMo ñiooqui daidΛ icaiti:

—Idi Suusiava ARgiñMARA nai aanΛ aliΛ oigADai dai baigiñALidi aanΛ goovaicADΛ. ΛΛgiadavurai aapimΛ —ascaiti ñiooqui.

⁶ MosacAI AMamaatARDami ñiooqui dAVΛARapi cuiiqui dai aliΛ dudu-aadimu. ⁷ Amaasi ΔSuusi miaadARΛ cΛquiva daidΛ itATAdai:

—Vaapaigivurai aapimΛ maitAVAR dudu-aadimu —astATAdai ΔSuusi.

⁸ Dai aidΛsi aipaco nANAAVA Λgai camaitΛΛΛgai ACACALLi MOSACA ΛΛgi ΔSuusi.

⁹ Dai aidasi taaapañimi agai agaa giidiaiñdara Asuusi dai amamaatardamigada daida itatadai:

—Maitavar aagiada tomali amaadutai istumaasi taa aapima asta siaaacadaaana ismaacada viaa amo saalicami caduacacagi coidada saagidaiñdara —astatadai Asuusi.

¹⁰ Amaasi amamaatardamigada tacacai Asuusi daida itatadai:

—¿Tuisida icaiti amamaatatuldiadami Diuusi saalicamigada saida Eliiasicaru viaacatadai isdiviagi aapaga isaapi? —astatadai amamaatardamigada.

¹¹ Taida Asuusi aa noragi daida itatadai:

—Vaaovoava istumaasi aagai amamaatatuldiadami Diuusi saalicamigada sai Eliiasi viaacatadai isaapaga diviagi dai baiduñiagi oodami iibada.

¹² Damos aana anganaagidi sai cadivia Eliiasi dai amamaatatuldiadami Diuusi saalicamigada maimai dai soimaa taatatuli agai isducatai ipali. Poduucai aapa aoodami sividada soimaasi giñtaatatuldamu aana ismaacada viaa amo saalicami —astatadai Asuusi.

¹³ Amaasi amamaatardamigada maata caa isaSuusi aagaitadai AVuaana ismaacada vaponaitadai aoodami.

¹⁴ Dai aidasi aayi agai maaca siaaco daraajatadai aoodami amo caali miadaara caquiva Asuusi daida itatadai:

¹⁵ —Taanadami soigi galda aapi giñmaracada. Susuiquitarai agai dai alia soimaa taatamai. Muiyoco imidagai taiyara gagasai dai suudara. ¹⁶ Tami vuapai aana gamamaatardamiga ismaacada tami vii tai goovai maitistui isduaidagi —tatadai caali.

¹⁷ Taida Asuusi povartatadai:

—Aapima oodami maivaavoitudadami dai soimaasi ivuaadami catavapi ganaama daja aana mai aapima vaascara maitiñvaavoitudai. Aliasi arojoodaragai aapima. Baigovai avar giñvuaapidi goali gali —gartatadai.

¹⁸ Damos Asuusi aagidi ADiaavora taañicaruda sai dagitona aali gali dai camaiamadu daacana. Tai agai vuusai aali galiiañdara, tai aali gali todian duucai duaadicami vii.

¹⁹ Dai gooquira aatama mamaatardamigada Asuusi aatagi agai lagi dai tacacai daida itatadai:

—¿Tuisida maitistui aatama isvuusaidagi ADiaavora taañicaruda? —tatadai aatama.

²⁰ Taida Asuusi povartatadai:

—Aapima maicaga giñvaavoitudai cascada. Ismaacada ganaagidi aana arvaavoi. Sai iscaga giñvaavoitudadamudai aapima aida gia istutiadamudai aapima isivuaadagi istumaasi tomasi saalicada sijaiga. ²¹ Gomaa Diaavora taañicaruda alia sijaiga vuvaidaragai oodamañdara cascada avanacai maitaugacai gamamadagi vai poduucai vuvacai goovai —gartatadai Asuusi.

²² Dai aatama mamaatardamigada Asuusi gampaidimi Galileara taida Asuusi povartatadai:

—Aana ismaacada viaa amo saalicami magiñtaagida aagai aa oodami

²³ siagai giñmuamu damos vaica tasaicada duaacamu aana —gartatadai Asuusi.

Tatai alia soigaraali aatama imaasicada.

²⁴ Aidasi aayi Asuusi amadu aatama Capernaumara atumiñsi vuudami agaa quiupaigadara judidui iji siaaco daacatadai APiiduru daida itatadai:

—¿GAMamaatΛtuldadamiga isgamaacai ΛΛΡΛ tumiñsi ΛgΛΛ quiuupai VΛΛTARA? —astΛTΛdai Λtumiñsi vuudami.

²⁵ TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛTΛdai:

—AjΛ —astΛTΛdai.

Amaasi utudama vaacΛcai ΛPiiduru quiiyΛΓΛ ΛSuusi ΛΛΡΛga ñiooqui daidΛ itΛTΛdai:

—¿Tuma tΛTAgitoi aapi? ¿MaacΛdΛ oodami taanΛi ΛTΛTΛaanΛdami tumiñsi, ΛAggi gΛnaaduñi sisibΛacoga oidacami? —tΛTΛdai.

²⁶ TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛTΛdai:

—ΛSibΛadΛrΛ oidacami —tΛTΛdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛTΛdai:

—Amaasi aaduñdΛ maitΛaagai ismamaacadagi tumiñsi. ²⁷ DΛMOS VΛΛSCΛΓΛ maaquimu aanΛ tumiñsi vai poduucai maibaacuagi Λtumiñsi vuudami. Imiñi aapi ΛgΛΛ suudagi ugidiamu dai daituda Λmo babaidacarui dai vuu-saida Λvatopa ismaacΛdΛ ΛΛΡΛga bΛiya gobabaidacarui. Agai vatopa tΛñiΛrΛ tΛΛgimu aapi tumiñsi. Λtumiñsi gΛraimu isgaaanamΛquida aanΛ dai aapi ΛΛΡΛ. BΛcañi aapi dai mΛΛca aa namaquida —tΛTΛdai ΛSuusi.

18

¹ Amaasi aatΛMΛ mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi miaadΛrΛ guuquiva dai tΛcacai daidΛ itΛTΛdai:

—¿SiΛascadΛ gatΛaanΛdagi aapi VΛΛSi oidigi daama maascΛdΛ aatΛMΛ gΛmamaatardamiga vaamioma gatΛaanΛda ragai? —tΛTΛdai aatΛMΛ.

² Amaasi ΛSuusi vai Λmo ali dai garsaagida cΛi, ³ dai povΛrtΛTΛdai:

—SΛΛlicadΛ Λrvaavoι isaapima maiΛma duucai gantΛtAgituagi dai camaigΛgΛrducadΛ gΛnΛliadagi Λpan duucai idi ali poduucai gia maiimimu aapimΛ siaaco tΛaanΛi Diuusi. ⁴ Poduucai gia Λgai ismaacΛdΛ vaamioma gatΛaanΛi mΛΛca siaaco gatΛaanΛi Diuusi ΛrΛgai ismaacΛdΛ maigΛgΛrducadΛ gΛnΛlidi Λpan duucai idi ali. ⁵ TomasioorΛ sioorΛ vaavoitudai giñmamaatatuldaraga dai cascadΛ oigΛdai idi ali oodami Λgai gia giñoigΛdai aanΛ.

⁶ TomasioorΛ sioorΛ soimaasi iduiñtulda liadagi Λmoco ismaacΛdΛ utu-dama giñvaavoitudagi siooma ΛrcΛΛgai Λgai VΛΛTARΛ mΛscusivuana vulidagi Λmo gΛΛ mauturui dai gΛΛ suudarΛ daitudagi. ⁷ SΛΛlicadΛ maicΛΛgadΛ oodami VΛΛTARΛ isoidacamu naana maasi ismaacΛdΛ soimaasi iduiñtuldiadagi Λoodami. VΛΛSCΛΓΛ oidacamu istumaasi isducatai soimaasi ivuaadagi oodami dΛmos soimaasi taatamu Λgai ismaacΛdΛ soimaasi iduiñtuldiadagi Λoodami.

⁸ IsΛmaadutai iduñia liadagi Λmo istumaasi soimaascami gΛnovicΛdΛ siΛΛΡΛ gΛΛcasocadΛ baiyoma gΛaagai ispoiliada Λgai ismainovΛ siΛΛΡΛ maiΛcaso dai maisiu Diaavora ΛΛmadu imiagi. ⁹ Dai isΛmaadutai iduñia liada Λmo istumaasi soimaascami gΛvuupujicΛdΛ baiyoma gΛaagai ispoiliada Λgai ismaiavuupuju. Siooma ΛrcΛΛgai ispoiliada Λgai ismaiavuupuju dai maisiu Diaavora ΛΛmadu imiagi.

¹⁰ CΛΛgacΛrΛ avΛr nΛijada aapimΛ VΛΛscatai ismaacΛdΛ giñvaavoitudagi. AanΛ angΛnaagidi sai Diuusi tΛTΛaañicarudΛ ismaacΛdΛ tavaagiarΛ daraaja Diuusi ΛΛmadu cΛΛga nuucada Λgai ismaacΛdΛ giñvaavoitudai tamι oidigi daama.

¹¹ Dai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami divia dai cΛΛgacΛrΛ vuvaida iñagai soimaasi ivuaadami Λgai ΛrsibΛ iimiadΛ Diuusi VΛΛTARΛ.

12 Isamaadutai viaacagi amo sientu cañiiru vai sibamiagi amoco siaadara maianaasi viaana agai agaa maaco coobai dan baivustaama dan tustaama dai gaagamuna asibaimiaada. 13 Dai istagiagi samicada vaamioma baigalliatugadagi agaicada sigaa ismaacada maisiba iimiagi. 14 Poduucai ara Diusi garooga tavaagiara daja dai agai maitipalidi isiimiagi Diaavora amadu tomali amoco ismaacada giñvaavoitudai.

15 Isamaadutai soimaasi duñdagi amai, agai gaaagai isaagidagi lagi agai sai soimaasi duñi. Dai isagai caga baiduña aliadagi ñooqui aida gia arganaadunumacamu agai. 16 Dai isagai maibaiduña aliadagi aida gia gaaagai isvaidaquiagi amoco siara gooca gaaaduñi vai poduucai oida-cana naijadami ismaitipalidi agai isbaiduñiagi ñooqui. 17 Dai isapiaquiaa maibaiduña aliada agai aida gia gaaagai isaagidagi vasi vaavoitudadami, dai isapiaquiaa maibaiduña aliada agai aida gia gaaagai isapan duucai naijadagi agai ismaacada maivaavoitudai siara apaan duucai tumiñsi vudami.

18 Dai aana anganaagidi sai siascada aagiada aapima Diusi ñooquida oodami tomasioora soora maitiñvaavoitudagi aagiditai aapima agai maid-agitomu aana isvaquiagi tavaagiara, dai tomasioora soora giñvaavoitudagi aagiditai aapima agai gia dagitomu aana isvaquiagi tavaagiara.

19 Dai aana anganaagidi ara sai isgoocatai aapima ganaagidagi dai daañiagi isDiuusi gansoiñagi, Diuusi garooga gansoiñamu. 20 Tomasiaco siaaco ganampaidadagi gooca siara vaica dai giñsiaa duutuada agadagi dai gamamadada agadagi ami daacamu aana ara —gataladai asusi.

21 Amaasi ii apiiduru dai tacaai asusi daida itatadai:

—Taanadami, zvaalquiojo imidagai gaaagai isoigaldada aana amoco giñaduñi ismaacada soimaasi giñvuuidadagi? zpara cuvaracamiojo? —tatadai apiiduru.

22 Taida asusi aa noragi daida itatadai:

—Chu aana anmaitaagidi sai cuvaracamiojo baiyoma angaagidi aana sai maicaldacai gaoigliada.

23 Isducatai apavueeyi siascada Diusi soicadagi oodami iscala gantatagitocagi apaan ducami istumaasi idui amo taanadami. Ataanadami ipaliditadai isapipiooñigada aa namalquidagi. 24 Utudama gaaagacai taañimi agai apipiooñiga ismaacada vupuaatulditadai matai vuaapi amo piooñigada ismaacada mui mil vuaatulditadai. 25 Daida apiooñigada maivaacatadai istucada aa namalquidagi. Taida laamuda aagidi sai gagaarana vasi gavustuidaga dai gamaamara dai gaooñiga dai lagi agai dai vuvaidana tumiñsi dai acada aa namalquidana. 26 Amaasi apiooñigada gatoonacada calquiva gaaamu vuidara dai daañimi daida itatadai: “Giñaamu giñnanaracañi aapi gaa namalquidamu aana vasi”, astatadai. 27 Taida laamuda soigallali dai oigali dai camaitai aida, dai dagito isimiagi agai. 28 Tai ii agai dai mo maigovai ta amoco gaduñi ismaacada vuaatulditadai chiallqui tumiñsi. Dai cuchivuaana bai dai cayoga vuliji daida itatadai: “Aata giñnamalquida pasmaacada giñvuaatuli”, astatadai. 29 Amaasi aduñda gatoonacada calquiva agai vuidara dai daañimi daida itatadai: “Giñnanaracañi aapi gaa namalquidamu aana vasi”, astatadai. 30 Taida agamai maitipali, baiyoma vaidacai dai gatajai maisaragai dai gaaagidi masai anaasi maisacana asta siascada aa namalqui agai vasi. 31 Amaasi agaa pipiooñigada gaa

taanadami taa gomaasi dai saalicada soiganalli dai iji dai maa aagidi taanadami vaasi istumaasi padui. ³² Amaasi taanadami gatajai masai maa vaidana agai daida itatadai: “Aapi gia saalicada maicaa tuiga. ¿Duucaida aana goigali vaasi pasmaacada ginvuuatulditadai aapi, giindaaniimi aapi cascada? ³³ ¿Duucaida aapi maisoigalli gaaduficada, poduucai isduucai soigiñali aana aapicada?” astatadai. ³⁴ Dai saalicada baamu laamuda dai gatajai maisaragai dai gaaagidi masai anaasi maisacana asta siascada aa namaqui agai —tatadai aSuusi.

³⁵ Cuugatarla povartatadai aSuusi:

—Poduucai iduñia agai garooga lavaagiata aapimacada issaalicada maitanoigaliada aapima aipacoga —gartatadai.

19

¹ Caaagacai aSuusi imaasi ii ami Galileeaiñdara dai aayi maa Judeea davararara vaasadara Jordán aqui. ² Dai mui oodami oiditadai tai ami duduuaadi aSuusi cococoidada.

³ Amaasi lamoco fariseo miaadara guuquiva siaaco daecatadi aSuusi dai mossoimaasi ñooquituda alidi agai cascada tacacai daida itatadai:

—¿Oidagasi oigaragai siamo calli dagituagi gaoñiga tomastucada? —tatadai afariseo.

⁴ Tai agai aa noragi daida itatadai:

—Aapima canalidi Diuusi ñooquida siaaco oojisi sai aidasi Diuusi idui oodami idui agai calli dai ooqui. ⁵ Dai Diuusi ñooquidara icaiti ara: “Cascada cacalli dagitomu gandada dai lamadu oidacamu gaoñiga dai vagoocatai amo oodami ganducamicamu agai”, asduucai oojisi Diuusi ñooquidara.

⁶ Cascada amo calli maitaagai isdagituagi gaoñiga tomali amo ooqui gacuuna. Diuusi ipalidi ismapai oidaca agai asta siascada coi —tatadai aSuusi.

⁷ Amaasi tacacai afariseo daida itatadai:

—¿Tuisida Moseesacaru gamaa oigaragai siamo calli dagitua liada gaoñiga saida istutuidi isbaiduñiagi amo oojai dudunucamiara dai poduucai dagituagi? —tatadai afariseo.

⁸ Taida aSuusi itatadai:

—Ganlaaqi aaduficaru vuidara vaatacana Diuusi cascada Moseesacaru maa agai oigaragai isdadagitoda ganoñiga dai poduucai ganviituldi agai. Damos tucamara maitiipucatai oigaragai poduucai. ⁹ Dai aana anganaagidi siora dagituagi gaoñiga maigogoosi gaducamicatai agai dai vanaagi mai ooqui agai gia gogoosi gaducami —tatadai aSuusi.

¹⁰ Amaasi aatama mamaatardamigada tatadai:

—Siarvaavoi ismaitiipu oigaragai isdagituagi amo calli gaoñiga aida gia siooma arcaga ismaicuucuntadagi oodami —tatadai aatama.

¹¹ Taida aSuusi povartatadai:

—Maisiu vaascatai istutuidi ismaioñtadagi mosaca agai ismacada Diuusi soicai. ¹² Amo cacalli maioñtai soimaa vuvaca agai cascada dai aa mascacaapuñtadagi maioñtai, dai aa maioñtai aipaco ajiopaitai gaaagiada aliditai isducatai Diuusi soicai oodami sai calaga gantatagitocana. Tomasioora sioora istutiadagi ismaioñtadagi calagadu ismaioñiacatai oidaca agai —gartatadai aSuusi.

13 MΛtai aidΛ vuaapi ΛSuusi chiΛΛqui aali sai taatana Λgai moomodΛ dai mamatuldana. TaidΛ aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ Λgai bagaidimi Λoodami ismaacadΛ vuaapaimi Λaali. 14 TaidΛ ΛSuusi povΛrtΛtdai:

—Dagitovurai goaali vai dadana siaaco daja aanΛ dai maitavΛr daidida. IsmaacadΛ Λpan ducami aali Λgai gia Diuusi soicai Λgai sai cΛga gantΛgiticana —gΛrtΛtdai ΛSuusi.

15 DaidΛ ΛSuusi taata Λaali moomodΛ dai gooquiΛrΛ ii abiaadΛrΛ.

16 Λmo gΛali ii dai mΛΛ naidamu ΛSuusi daidΛ itΛtdai:

—MamaatΛtuldadami cΛΛ tuigacΛdΛ. ζTumaasi istutuidi aanΛ isiduñiagi dai vΛΛscΛrΛ oidacagi Diuusi ΛΛmadu? —tΛtdai Λgai.

17 TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—ζTuipasi cΛΛ tuigacΛdΛ giñaaagi? AliΛmadugava cΛΛ tuigacami dai Λgai ΛrDiuusi. ζIpΛlidipasi isimiagi Diuusi ΛΛmaadu? ΛΛgidityai caΛca vΛΛsi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ —tΛtdai ΛSuusi.

18 TaidΛ ΛgΛali itΛtdai:

—ζTumaasi Λgai? —tΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—MaitavΛr gacoodada, dai maitavΛr googosi gΛnducamica, dai maitavΛr gaΛΛsiada gavustuidaga, dai maitavΛr yaatavoaca, 19 dai siaa duutuada gandΛdΛ dai oigΛadavurai gΛnaaduñi poduucai mΛsduucai gΛnoigΛdai aapimΛ ΛΛgi —tΛtdai ΛSuusi.

20 TaidΛ ΛgΛali itΛtdai:

—vΛΛsi gomaasi ansiaa duutudai aanΛ aliducatai abiaadΛrΛ. ζTumaasi viΛΛga isiduñia aanΛ? —tΛtdai ΛgΛali.

21 TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—IpΛlidipasi isiduñiagi vΛΛsi istumaasi Diuusi ipΛlidi aidΛ gia imiñi dai gagaara vΛΛsi pΛstumaasi viaa dai oida Λtumiñisi Λsoituutuigami dai poduucai viaacamu aapi mui naana maasi tΛvaagiΛrΛ dai gooquiΛrΛ divia dai giñoidatucuda —tΛtdai ΛSuusi.

22 Dai aidΛsi moscΛΛ ΛgΛali gomaasi alia soigΛali dai soigΛaliatugai aliΛsi argΛviidacamicatadai Λgai cascΛdΛ.

23 Amaasi ΛSuusi povΛrtΛtdai aatΛmΛ mamaatΛrdami:

—Gia sijaiga isgΛnviipidacami dagituagi isDiuusi soicadagi iscΛaga gantΛgiticagi. 24 Dai aanΛ angΛnaagidi ΛrΛpΛ sai sioma maisijaiga Λmo muura vΛΛtarΛ isvaquiagi Λmo oi dagadΛamu sΛlii isΛmo gavviidacami dagitoagi isDiuusi soicadagi iscΛaga gatΛgiticagi —gΛrtΛtdai ΛSuusi.

25 Mosaagai ΛSuusi gomaasi tΛtai aatΛmΛ mamaatΛrdami maitΛΛ isducatai gΛrtΛtagituagi dai aipaco gΛrtΛcacai daidΛ icaiti:

—ζVooγΛ istutuididΛo iscΛΛgacΛrΛ vuvaquiagi? —caiti aatΛmΛ.

26 TaidΛ ΛSuusi garvui nΛnΛava dai povΛrtΛtdai:

—Oodami gia maitistutuidi isiduñiagi imaasi dΛmos Diuusi gia istutuidi isiduñiagi. Diuusi vΛΛsiaacatai istutuidi isiduñiagi —gΛrtΛtdai ΛSuusi.

27 Amaasi ΛPiiduru itΛtdai:

—TΛaanΛdami, aatΛmΛ viaa vΛΛsi tΛstumaasi viaacatadai gΛoidatucuda ΛrΛliditai, ζtumaasi viaacamu aatΛmΛ? —tΛtdai ΛPiiduru.

28 TaidΛ ΛSuusi aa noragi dai povΛrtΛtdai:

—IsmaacadΛ gΛnaagidi aanΛ Λrvaavoi, siΛascadΛ Diuusi utuldagi vΛΛsi istumaasi dai siΛascadΛ aanΛ ismaacadΛ viaa Λmo sΛlicami gatΛaanΛdagi daacatai Λmo daicarui dadadacΛdamiΛrΛ aapimΛ ΛrΛpΛ ismaacadΛ giñoidatucudagi gatΛaanΛdamu ΛrΛpΛ Λchigiamaasi daraicarΛrΛ daraajatai. AapimΛ baivus-taama dan goocadu dai Λmoco tΛaanΛdamu RuvenicarΛ cajjudadΛ, dai gΛmai

taanadamu Danacaru cajiudad, dai gamai taanadamu Gadacaru cajiudad, dai gamai taanadamu Nefatalicaru cajiudad, dai gamai taanadamu Aseracaru cajiudad, dai gamai taanadamu Isaacaru cajiudad, dai gamai taanadamu Judacaru cajiudad, dai gamai taanadamu Zavulonicaru cajiudad, dai gamai taanadamu Simioñicaru cajiudad, dai gamai taanadamu Benjamiñicaru cajiudad, dai gamai taanadamu Efrañicaru cajiudad, dai gamai taanadamu Manaasesicaru cajiudad. ²⁹ Dai tomasoor, sioora dagituagi gavustuidaga siappa gaaaduñi ivuaadatai giñaa duiñdaga agai viaacamu amo sientu vaamioma dai siasscad imiagi agai idi oidigiaiñdara vaascara oidacamu agai Diusi lamadu. ³⁰ Dai maaca siaaco taanai Diusi muidutai ismaacada vaamioma taanai tami, maaca sioma maitaanadamu dai ismaacada sioma maitaanai tami maaca vaamioma taanadamu.

20

¹ Isducatai apavueeyi siasscad Diusi soicadagi oodami sai caaga gantatagiticana lapan ducami istumaasi idui amo calli ismaacada gaapi viacatadai davalrai lalqui quiaamoco ii agai dai gaaga agai pipioñi sai yoovana uuvasi. ² Dai baidui agai gapipioñiga lamadu sai amo coobai piisu aa namaquida agai amo tasaicada. Dai otoma ootoi sai maaca gayoovana. ³ Dai laascadioma ii calli plaasamu dai maaca taa aa oodami mosdaraacami, ⁴ daida itadai: “Imadavurai dai gaaata duñi giñasiara dai aana ganaa namaquidamu siassi calgaducagi”, astadai. Tai agai iji. ⁵ Dai dan duucu apamu ii lasacami dai apua ootoi aata vuaadami, dai coi gallasacai tasai ii agai dai apua ootoi. ⁶ Dai cauruñimoda ii agai plaasamu dai maaca taa aa oodami mosdaraaja daida itadai: “¿Tuimasi mosdaraaja amo tasai dai maitaaata vueeyi?” astadai. ⁷ Taida aoodami itadai: “Tomali maadutai maitarmacai aa duiñdagai cascada”, astadai. Amaasi itadai lasacami: “Imadavurai aapima vaasi dai maaca aata duñi giñasiara dai aana ganaa namaquidamu siassi calgaducagi”, astadai. ⁸ Dai caacai siu duucu galapidagi apipioñi taida lasacami aagidi agai ismaacada taanai apipioñi daida itadai: “Baigovai vaida goata vuaadami dai aa namaquida. Gaaagacai aa namaquida lapa ismaacada gooquiara ganaaga dai ismaacada lapa ganaaga vaasia gooquiara aa namaquida aapi”, astadai. ⁹ Amaasi dada agai ismaacada gooquiara ganaagacai gaaata dui matai amo coobai piisu aa namacui. ¹⁰ Dai gooquiara caaa namaquida agai ismaacada lapa ganaagacai gaata dui vai agai povanliditadai masi vaamioma aa namaquida agaitadai, matai agai amo coobai piisu aa namacui lapa. ¹¹ Dai aidamasi mosaa namacui vai agai ñiooquimi lasacami vui. ¹² Daida itadai: “Goovai ismaacada gooquiara ganaaga ali amo oora aata dui matai vaascara galapan lasi aa namacui dai aatama amo tasai soimaa taata toiñdagai”, astadai. ¹³ Taida laamuda aa noragi daida itadai ali amoco lalgi agai: “Giñaduñi aana maisoimasi gavuiididi. ¿Maitasiarvaavoi iñsaana ganaagidi sai amo coobai piisu ganaa namaquida iñgaitadai isgaata duñi aapima giñlamadu? ¹⁴ Naa, gaa namaquidaraga imadai. Aana ipalidi isgalapan lasi maquiagi goovai ismaacada gooquiara ganaaga. ¹⁵ ¿Maitisviaa aana sallicami isidufiña giñtumiñsigacada istumaasi ipaliadagi? ¿Tuipasi muuquimudala caiti aapi naiditai iscaaga dui aana gogaa vaatar?” astadai laamuda. ¹⁶ Poduucai ismaacada aoodami soi duu nalidi tami oidigi daama vaamioma namaga maaca siaaco taanai Diusi, damos ismaacada polidi isvaamioma namaga tami oidigi daama agai gia

maisii nam^Λacamu siaaco t^Λaan^Λi Diuusi. Diuusi f^Λiniooquituldadamigada aagidi mui oodami said^Λ istutuidi isc^Λagac^Λγ^Λ vuvaquia^γi d^Λamos Diuusi chi^Λaq^Λui ^Λaco vuvaitu —g^Λrt^Λadai ^ΛSuusi.

17 Dai ^Λmo imidagai voyamu imaitadai ^ΛSuusi catasadimi Jerusaleenam^Λ daid^Λ ^ΛSuusi ^Λcovai g^Λr^Λvai aat^Λm^Λ baivustaama dan gooca maaatardamigada ^Λgai dai pov^Λrt^Λadai:

18 —Aapim^Λ n^Λidi t^Λscat^Λaidimi aat^Λm^Λ Jerusaleen^Λγ^Λ masiaaco gi^Λnt^Λagida ^Λgai aan^Λ ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λallicami gi^Λnt^Λagida magari ^Λbait^Λguucacamigada papaali ^Λmadu ^Λmamaat^Λtuldiadami s^Λallicami is^Λgai gat^Λaañimu m^Λsaid^Λ gi^Λnmuaana, 19 dai gi^Λnt^Λagidamu ^Λgai aa sib^Λad^Λγ^Λ oidacami ismaac^Λd^Λ mait^Λrjudidiu si^Λgai gi^Λnp^Λarunadamu dai saasamu gi^Λntuucuga dai gi^Λnsiisamu curusiaba. Dai bovaica t^Λasai^Λd^Λ ^Λpamu duaacamu aan^Λ coidad^Λ saagidaiñ^Λγ^Λ —g^Λrt^Λadai ^ΛSuusi.

20 Amaasi ^ΛJacovo dai ^ΛVuaana ^Λmadu ^Λd^Λd^Λ miaad^Λγ^Λ guuquiva siaaco daacatadai ^ΛSuusi. ^ΛJacovo dai ^ΛVuaana ^ΛrSevedeo maamarad^Λ. Taid^Λ ^Λd^Λd^Λ gatootonac^Λd^Λ c^Λquiva ^ΛSuusi vuid^Λγ^Λ. 21 Taid^Λ ^ΛSuusi t^Λcacai daid^Λ it^Λadai:

—¿Tumaasi aagai aapi? —t^Λadai ^Λgai.

Tai ^Λgai it^Λadai:

—Si^Λascad^Λ aapi v^Λasia daama ^Λrgabait^Λc^Λaacamicagi gi^Λnoig^Λdacai darasa aapi gi^Λnmaamara vaid^Λ ^Λrt^Λt^Λaan^Λdamicana goovai —t^Λadai ^Λgai.

22 Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Aapim^Λ maimaat^Λ m^Λstumaasi gi^Λnaagidi. ¿Baisistuid^Λna aapim^Λ issoimaa taatagi si^Λ soimaa taata iñ^Λgai aan^Λ? —t^Λadai ^ΛSuusi.

Tai ^Λgai it^Λadai:

—Istutuidiat^Λta —t^Λadai ^Λgai.

23 Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—S^Λallicad^Λ ^Λrvaavoi. Aapim^Λ gia soimaa taatamu si^Λsi soimaa taata iñ^Λgai aan^Λ dai v^Λasc^Λγ^Λ aan^Λ mait^Λstutuidi isdaraasagi t^Λt^Λaan^Λdami baiyoma ^Λgi Diuusi g^Λrooga daraasamu t^Λt^Λaan^Λdami —t^Λadai ^ΛSuusi.

24 Aid^Λsi aat^Λm^Λ baivustaama cai gomaasi ali^Λ baacoi aat^Λm^Λ ^Λgaa gooca garaaduñi vui. 25 Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λr^Λvai aat^Λm^Λ dai pov^Λrt^Λadai:

—C^Λl maat^Λ aapim^Λ sai ismaac^Λd^Λ mait^Λrjudidiu saagida ^Λbait^Λc^Λaacami gapipioof^Λiga duucai n^Λidi g^Λaaaduñi dai ismaac^Λd^Λ vaamioma gat^Λaaan^Λi s^Λallicad^Λ t^Λt^Λaañicui. 26-27 D^Λamos aapim^Λ g^Λansaagida mait^Λaaagai ispoduucai ivuaadagi baiyoma si^Λo^Λγ^Λ ^Λrbait^Λc^Λaacamicagi g^Λaaagai issoic^Λdagi v^Λascatai. 28 Poduucai isduucai ivueeyi aan^Λ ismaac^Λd^Λ viaa ^Λmo s^Λallicami. Aan^Λ gia divia oidig^Λγ^Λ maisiu isgi^Λsoic^Λdagi aa baiyoma divia aan^Λ dai soic^Λd^Λ iñ^Λgai oodami dai muquia iñ^Λgai vai poduucai c^Λagac^Λγ^Λ vuvac^Λna mui oodami —g^Λrt^Λadai ^ΛSuusi.

29 Aid^Λsi vuvaquimi aat^Λm^Λ Jericooaiñ^Λγ^Λ mui oodami o^Λ ^ΛSuusi. 30 Vai voi ugidiana daraajatadai gooca main^Λaaadami. Dai ma^Λ ^Λgai isami daivusai ^ΛSuusi dai iñ^Λoqui daid^Λ it^Λadai:

—Davi cajiudad^Λ ismaac^Λd^Λ Diuusi maa ^Λmo s^Λallicami soigi g^Λalda aapi aat^Λm^Λc^Λd^Λ —t^Λadai ^Λgai.

31 Taid^Λ ^Λoodami bagaimi sai camaiiñ^Λacaiñ^Λ vaamioma. D^Λamos ^Λgai vaamioma iñ^Λacai daid^Λ it^Λadai:

—Taaanadami, Davi cajiudadā ismaacada Diuusi maa amo sāllicami soigi gālda aatamācāda —tatadai agai.

³² Amaasi aSuusi caquiva dai vaí amainānaadami dai taccacai daida itatadai:

—¿Tumaasi ipalidi aapimā isgānduiñda aanā? —tatadai aSuusi.

³³ Tai agai aa noragi daidā itatadai:

—Taaanadami, naada aralidi aatamā —tatadai agai.

³⁴ Amaasi aSuusi soigālli agaicāda dai taata vuupuida. Tai bovasdāra ismaacada mainānaaitadai istui isnaālavagi dai oí aSuusi.

21

¹ Aidasi camiaadimitadai aSuusi Jerusaleenāra aayi Betapagiāra miaanai agiidi siaaco Oliivosi taagidu, aSuusi ootoi gooca gamamaatardamiga, ² dai potatadai:

—Imivurai maa aali quiquiāra ismaacada maaajojo guuca dai aacai taagimu aapimā amo asñiitu maracami vulicami varai uupana dai vuaapa vāgoocai. ³ Dai ismaadutai gānaagidagi masai maiuupanana varai potāda ansai aanā tagito dai ansai otoma apamu ootosda iñagai —tatadai aSuusi.

⁴ Poduucāi aradi saidā araduuna ismaacada aagai Diuusi ñiooquituldadamigada dai poduucāi ooja:

⁵ Aagidavurai Jerusaleenāra oidacami dai potāda:

“Dañi barimāi gāraí. Maigāducada gāalidi goovai, amo asñiitu mara daama daitugai”, astāda.

Asduucāi ooja Diuusi ñiooquituldiadamigada.

⁶ Amaasi amamaatardamigada iji daida idui isducatai aagidi aSuusi. ⁷ Dai vaa asñiitu amadu amarada dai agai daama darai gānsosuaa dai daama daí aSuusi. ⁸ Dai voyāra ajioopaitadai mui oodami ismaacada voyāra aligaimi gānsosuaa dai aa guicuma uusi maamarada dai voyāra tuajaimi sai daama daivunāna aSuusi. ⁹ Dai agai ismaacada baitāqui iimaitadai dai ismaacada gooquiāra iimaitadai iñquimi daida icaitimi:

—Alia caa tuiga gorai Davi cajiudadā ismaacada Diuusi maa amo sāllicami. Diuusi alia caagacāra naidi goovai ismaacada divia Diuusi guvucadadācāda. Sāllicada caaga tuiga Diuusi —caitimi aoodami.

¹⁰ Aidāsida aSuusi vaa Jerusaleenāra vāasi aoodami sisioli dai muidutai aipaco gantaccacai daida icaiti:

—¿Sioora goovai? —caiti.

¹¹ Vai aa aagidi daidā itatadai:

—Gooviava arSuusi Diuusi ñiooquituldadamigada daida arNasareetāra oidacami Galilea darāarāra —tatadai.

¹² Tai gooquirā vaa aSuusi agāa quiuupaigada tuisicāra siaaco siaa dutudai Diuusi dai vuvaitu ajudidū ismaacada ami gagaagaraitadai dai ismaacada gasaapadaitadai. Dai aipaco suuli memesagada agai ismaacada cambiando ajudidū quiuupaigada tumiñsigada dai aipaco suuli daraicaruda ismaacada gagaagaraitadai tutuugu. ¹³ Daidā itatadai:

—Diuusi ñiooquidāra aduucāi ojisi: “Agāa quii ismaacada idui aoodami dai ami giñsāa duutuada agai itālagiducamu quii mamaadaragai vāatarā”, mai aapimā asivogami tajogada duuca naidi —tatadai aSuusi aoodami.

¹⁴ Tai ami agāa quiuupaigadāra judiūū amoco mainānaadami amadu chuchuecogami miaadāra guuquiva siaaco daacatadai aSuusi

tai agai duduaadi. ¹⁵ Dai aidasi abaitaguucacamigada papaali amadu amamaatatuldiadami Diuusi samicamigada naidi istumaasi gauducada ismaacada idui asuusi dai aidasi caa isducatai iinacai aali agaa quiuupiarada daida icaiti: “Alii caa tuiga gorai Davi cajiudad ismaacada Diuusi maa mo samicami, caiti aali. Abaitaguucacamigada papaali amadu amamaatatuldadami Diuusi samicamigada samicada baacoi asuusi vui, ¹⁶ daida itadai agai asuusi:

—ζMaitapascaa istumaasi aagai goali? Dodoligitudañi aapi —tatadai.

Taid asuusi aa noragi daida itadai:

—Aja caana. Dai canadi aapima isduucai oojisi Diuusi ñooquidarada daida icaiti:

Aali alia caaga ñoocada agai Diuusi vui.

Ascaiti Diuusi ñooquidarada —tatadai asuusi.

¹⁷ Amaasi asuusi anaasi viaa dai ii Jerusaleenaindarada Betaaniumu dai anaasi siaa.

¹⁸ Dai siaadiqui capamu ajacoga imaitadai asuusi Jerusaleenamu dai biugimu. ¹⁹ Dai taa amo iigosi daada voi ugidiana dai abaana caquiva dai maitaa iigosi mosaca agada. Daida asuusi itadai iigosi daada:

—Aapi gia tomali amo imidagani maiibatamu —tatadai asuusi.

Tai otoma gaquisa iigosi daada. ²⁰ Dai aidasi taa aatama mamaatardami gomaasi camaitaa istumaasi gartatagituagi dai tacacai asuusi daida itadai:

—Ducatai mosaa otoma gaquisa goiigosi daada —tatadai aatama.

²¹ Taid asuusi garaa noragi dai povartadai:

—Ismaacada ganaagidi aana arvaavoi. Iscaaga vaavoitudadagi aapima maisiu mosacaasi istutiadamudai isidunia gomaasi ismaacada idui aana goiigosi daadacada asta istutiadamudai aapima arpa isivuaadagi naana maasi istumaasi samicada sijiacami. ²² Dai vaasi istumaasi taana aapima Diuusi mamadaitai issamicada vaavoitudada aapima Diuusi ganmaaquimu —gartadai asuusi.

²³ Amaasi asuusi vaa agaa quiuupaigadarada judidiu dai ami gamamaatatulditadai Diuusi ñooquida tai miaadarada guuquiva abaitaguucacamigada papaali daida atataanadami judidiu dai tacacai daida itadai:

—ζTuma samicamicada vuvaitu aapi ajudidiu tabiaadara? ζToora gamaa gosamicami? —tatadai agai.

²⁴ Taid asuusi aa noragi daida itadai:

—Aanaan arpa gantacacagi amo istumaasi mascalaga giñaa noragidagi istumaasi gantacaca inagai aana nai aana arpa ganaagidagi istumaasi samicamicada ivueeyi aana gomaasi. ²⁵ ζToora ootoi avuaana sai vapaconana oodami Diuusi oodami sio? Aago varai innoragida —tatadai asuusi.

Vai agai agai aipaco ganaatagidi dai pocaiti:

—Ispotada aatama sai Diuusi ootoi goovai garaa noragidami dai povartadamu: “ζTuimasi maivaavoitu?” ²⁶ Dai ispotada aatama sai oodami ootoi, garrvui baacoimu gooodami. Goovai samicada vaavoitudai siaavuaana arDiuusi ñooquituldiadamigada cascada —caiti.

²⁷ Dai amaasi itadai agai asuusi:

—Maitatamaa aatama —tatadai agai.

Amaasi asuusi itadai:

—Tomali aana anmaitanaagidagi istumaasi samicamicada ivueeyi aana gomaasi —tatadai asuusi.

28 Daid^Λ ^ΛSuusi itat^Λdai:

—Amo caali maamaracatadai gooca, daid^Λ itat^Λdai amoco gamara: “Giñmara imadañi sivi dai m^{ΛΛ} yoova uuvasi giñ^{ΛΛ}si”, astat^Λdai. 29 Taid^Λ amarada aa noragi daid^Λ itat^Λdai: “Aana maiimia iñ^Λlidi”, astat^Λdai. Dai gooquiarioma gia caama duucaí gat^Λgito agai dai m^{ΛΛ}ca aata duñimu. 30 Taid^Λ ^Λoogad^Λ ii dai m^{ΛΛ} aagidi agamai gamara dai potat^Λdai ^{ΛΛ}p^Λ. Tai agai itat^Λdai: “Aj^{ΛΛ}”, astat^Λdai. Dai maiii. 31 [¿]Maac^Λda v^Λgococatai idui istumaasi tagitocataidai ^Λoogad^Λ? —tat^Λdai ^ΛSuusi.

Tai agai itat^Λdai:

—^{ΛΛ}p^Λgadada —tat^Λdai agai.

Amaasi ^ΛSuusi itat^Λdai:

—Ismaac^Λda aana g^Λnaagidi arvaavoi. Sai ^Λtumiñsi vuudami daid^Λ ^Λoogui taatacaligami caama duucaí gant^Λgito dai camaisoimaasi ivuaada aagai vaavoitudacai istumaasi aagai ^ΛVuaana. Diuusi soicañia agai sai caaga gant^Λgocana. Dai aapim^Λ gia cho. 32 ^ΛVuaana ismaac^Λda v^Λp^Λconaitadai ^Λoodami g^Λn^Λmamaatatuldi isducatai g^Λaaagai isoidacagi matai aapim^Λ maiama duucaí gant^Λgito maivaavoitudacai tomasi n^Λlidi aapim^Λ isagaa oodami saallic^Λda vaavoifu. Poduucai aapim^Λ maidadagitoi isDiuusi g^Λnsoic^Λidagi iscaaga gant^Λgocagi aapim^Λ.

33 Caacavurai aapim^Λ idi cuento: Amo oodami ismaac^Λda viaacataidai d^Λv^{ΛΛ}arai ^Λi uuvasi dai sicoli curarai daid^Λ idui siaaco vuusiadagi uuvasi varagad^Λ daid^Λ idui ^{ΛΛ}p^Λ amo vaaqui tacavacami dai abiaad^Λta nuucadaca agai v^{ΛΛ}si g^{ΛΛ}asi.

Dai gooqui^Λta taajucamic^Λda maa g^{ΛΛ}asi aa oodami dai m^{ΛΛ}casí ii.

34 Dai aacai yoovaragai ootoi agai chi^{ΛΛ}qui g^Λp^Λipiooñiga sai m^{ΛΛ} taanana ^Λoodami ^Λyoovi si^{ΛΛ}qui aacatadai. 35 Taid^Λ ^Λoodami vui ^Λp^Λipiooñigad^Λ dai saasarai tuucugad^Λ amoco, dai amai muua, dai amai maicacarai. 36 Taid^Λ ^Λaamud^Λ vaamioma muiyoma ootoi situcamid^Λta taid^Λ ^Λoodami poduucai idui agaic^Λda ^{ΛΛ}p^Λ.

37 Dai m^{ΛΛ} gooqui^Λta ootoi agai gamara dai pov^Λ ^Λlidadai: “Goovai gia siaa duutudan taada agai”, as^{ΛΛ}lidi. 38 Amaasi taagacai ^Λoodami amarada aipaco g^Λnaagidi daid^Λ icaiti: “Gooviava ^Λtaagai ismaac^Λda ajigai v^{ΛΛ}si vustuidada ^Λoogad^Λ g^Λaaagai t^Λsmuaagi dai poduucai aat^Λm^Λ ^Λrtutuidacamicamu”, ascaiti ^Λoodami. 39 Dai b^Λi dai d^Λjoí ugidiana vuusaitu dai muua —tat^Λdai ^ΛSuusi.

40 Amaasi ^ΛSuusi tacacai ^Λoodami daid^Λ itat^Λdai:

—[¿]Si^{ΛΛ}scad^Λ diviagi ^Λtuidacami ^Λd^Λv^{ΛΛ}arai istumaasi iduuñimu agai? —tat^Λdai ^ΛSuusi.

41 Tai agai itat^Λdai:

—Coodamu agai amaic^Λaga tuutiaca^Λda maisoig^{ΛΛ}liaraca^Λda dai taajucamic^Λda maquimu amai g^Λd^Λv^{ΛΛ}araga si^Λgai gia caaga maacadamu si^{ΛΛ}si aaj^Λadagi agai —tat^Λdai ^Λt^Λtaaan^Λdamigad^Λ ^Λjudidíu.

42 Amaasi ^ΛSuusi itat^Λdai:

—Aapim^Λ caa maat^Λ isduucaí oojisi Diuusi ñiooquid^Λta daid^Λ icaiti: ^Λsaallicami viaacami ismaac^Λda daasi aagai Diuusi ^Λt^Λtaaan^Λdamigad^Λ ^Λjudidíu gajiaad^Λta viaa agai.

Dai agai ^Λtaagai vaa ismaac^Λda vaamioma gataaan^Λda agai

Diuusi iduñia gomaasi.

Dai gomaasi ^Λtaamo istumaasi caagaducamicamu agai v^{ΛΛ}ta^Λta ismaac^Λda vaavoitudagi.

Ascaiti Diuusi ñiooquidara. ⁴³ Cascada aana anganaagidi sai Diuusi camaitansoiña agai masai calaga gantatagitocana. Aapima vuidara valata agai cascada. Baiyoma soiña agai sai calaga gantatagitocana loodami ismaacada lagiadagi. ⁴⁴ Dai soora giñvui valatacagi soimaa taatamu dai aana vui caatacamu agai aidala gia iimimu agai diaavora lamadu —tatadai asuusi.

⁴⁵ Aidasi abaitaguucacamigada apapaali lamadu fariseo cai acuento ismaacada aa asuusi, dai gantagito cai siagai aagada malidi asuusi acuentocada. ⁴⁶ Dai cascada baiya aliditadai agai asuusi damos abaliditadai agai loodami. loodami povanaliditadai siasuusi ardiuusi ñiooquituldadami.

22

¹ Taidala asuusi aagidi lara amo ñiooqui cuentocada daidala itadai:

² —Diuusi soicalo oodami sai calaga gantatagitocana. Gomaasi lapan ducami isducatai idui amo raí ismaacada idui amo vagimi aidasi oñigai marada. ³ Ootoi agai apipiooñiga sai vuaapana vapaidada taidala vapaidada maitipali isdadiagi. ⁴ Tai agai apamu ootoi aa gapiiooñiga daidala itadai: “Aagidavurai giñvapaida sai casi gatajai aana coodaragai giñsosoiga giicoligada dai sai cuadagai cavvasi baigaduu vai otoma baigovai iimana idi cunataragara”, astatadai. ⁵ Dai vapaidada mitalagi. Amoco mala nidamu gadavara dai mai viaacata dai ma maasi isnidagi. ⁶ Daidala agaa vui apipiooñigada arai dai soi vuujimi dai vvasi coi. ⁷ Taidala arai alia baamu dai ootoi gasandaruga sai mala coodana agai agacoodacami dai malaidana baabaquida. ⁸ Amaasi arai itadai aa gapiiooñiga: “Quiaa baigaduu gocunataragai dai giñvapaida camaiviaa salicami isdadiagi. ⁹ Iimadavurai caayamu dai vapaida vvasi masioora lalagi vai dadana idi cunataragara”, astatadai arai. ¹⁰ Taidala apipiooñigada aipaco voyamu iji dai lampagi vvasi sialagi tala oodami calaga tuutiacami dai maicalaga tuutiacami dai poduucai suuda ami gala tuucavi oodami.

¹¹ Taidala arai vaa dai nalaidi gavapaida dai gatagito tala siami caacata dai amoco ismaacada maita adaca yuucusi ismaacada maa arai gavapaida sai ganaadana cunataragara. ¹² Daidala itadai: “¿Ducatai vaa aapi maitaadacatai yuucusi ismaasi gaadai cunataragara?” astatadai arai. Taidala agai maiñiooqui. ¹³ Taidala arai itadai agai ismaacada gabiditadai: “Vuravurai noonovida dai accasoda dai quiidiana daasa siaaco tucagamu siami alia soimasi taatacamu goovai dai suaacadamu”, astatadai arai. ¹⁴ Diuusi ñiooquituldiadami aagidi mui oodami saidala istutuidi iscalagacala vuvaquigi damos Diuusi chilalqui acco vuvaitu —tatadai asuusi.

¹⁵ Taidala fariseo iji dai ganaagi sabai aagatudana agai asuusi amo istumaasi vai poduucavi viaaca agai isducatai galpilara vuaajagi dudunucamiara. ¹⁶ Dai cascada ootoi fariseo ganaaduñi lamadu amoco leroodasi aaduñida sai mala aatagidana asuusi vai agai itadai:

—Mamaatuldiadami calaga maata aatama sai istumaasi gaagidi aapi dai gamamaatuldi arvaavoi. Dai maivuaama lidi aapi oodamicada siarganvipidacami sarsoituutugami lara, mosgamamaatuldi aapi istumaasi Diuusi ipalidi. ¹⁷ Garaagidañi: calagaisi tasaa namalquiada aatama gocuota gala baitalacacamigada romamano chio sio? —tatadai agai.

18 Damos aSuusi maata taa isagai vuurumada aliditadai dai potatadai:

—Aapima aagai amo istumaasi dai amamaasi ivueeyi. ¿Tuimasi giñvuirumada alidi aapima? 19 Giñtagidavurai amo tumiñsi ismaacadaadaa namalquidi aapima acuota aгаа baitacaacamicagada romamano —tatadai aSuusi.

Tai aagai taagi amo tumiñsi. 20 Taid aSuusi mostaa dai tacacai daida itatadai:

—¿Vooraa mooda dai voora taatarada tumiñsiatada? —tatadai aSuusi.

21 Tai aagai aa noragi daida itatadai:

—Aгаа baitacaacami mooda dai taataragadaava —tatadai aagai.

Taid aSuusi itatadai:

—Maacavurai aгаа baitacaacami istumaasi artuidada dai iduñvuirai istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi aapa, aagai aгаа baitacaacami tavaagiata dai oidigata aapa cascada —tatadai aSuusi.

22 Amaasi caa aagai imaasi dai maitaa istumaasi gantatagituagi dai dagito dai iji.

23 Aagai vaa tasata amoco saduseo iji siaaco daacatadai aSuusi. Asaduseo pocaiti sai maioidaga coidada duaacarada cascada potatadai aagai aSuusi:

24 —Mamaatatuldiadami, aMoseesacaru oojisicami garvii gasamicamiga vai pocaiti sai ismuquiagi amo caali dai viaagi gooñiga maiquiaa maratagai abaana, saida asuculida caali gaagai isvanagi aviuudu dai maratagai abaana asialigida vaataraa ismaacada muu. 25 Dai tami garsaagida oidacatadai cuvaracami amo siaggama. Dai aapaadada ooñigai dai muu maiquiaa maamatacai. Tai gooñigata agamai vaana aviuudu dai muu aapa maiquiaa maamatacai. 26 Tai gooñigata agamai vaana aagai vaa ooqui dai muu aapa maiquiaa maamatacai. Va cuvaracami podui dai vaasi coi maimaamatacai tomali amaadutai. 27 Dai amaasi muu looqui aapa. 28 Dai duduaacai coidada saagidañdaga. ¿Ismaacada arcunadacamu looqui vaasi arcuucunadacatadai aagai di? —tatadai asaduseo.

29 Taid aSuusi aa noragi daida itatadai:

—Maicaga gantatagitoi aapima maimaatacatai iscaiti Diuusi ñiooquida dai tomali maimaatacatai vaasi guvucadagai viaa Diuusi. 30 Siascada duduaacagi coidada camaicuucuntada aagai tomali maioñtada aagai mosapan ducamicana aagai Diuusi tataañicaruda tavaagiata. 31 Canaidi aapima oojai istumaasi ganaagidi Diuusi sai oidaga duaacaragai coidada vaataraa. 32 Tomasi catavapi apadui sicoi Avraañicaru dai Isaacaru dai Jacocararu vaascata pocaiti Diuusi: “Aana anarDiuusigada Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa aapa”, astatadai Diuusi. Aagai Diuusi amadu daraaja tavaagiata. Diuusi arDiuusigada ismaacada catavaagiata daraaja dai ismaacada iimia aagai tavaagiamu —tatadai aSuusi.

33 Moscaacai aoodami imaasi vaascatai maitaa istumaasi gantatagituagi aSuusi mamaatatuldaragada.

34 Aidasi afariseo maí siaSuusi caaga aa noragi asaduseo tai aagai maitaa isducatai aa noragidagi afariseo aagi ganampagi. 35 Dai amoco aagai saagidañdaga ismaacada armamaatatuldadamicatadai Diuusi samamicamigada vuurumada aliditadai aagai aSuusi daida itatadai:

36 —¿Mamaatatuldadami vaasi ismaacada ipalidi Diuusi asivuaadagi tu maasi vaamioma gaagai asivuaadagi? —tatadai aagai.

37 Taid aSuusi itatadai:

—“Oigadañi acliiodami gadiuusiga vasi galibadacada dai vasi gaguvucadagacada dai vasi gatagitoidagacada. ³⁸ Gooviava agai dai siooma gaaagai isivuaadagi”. ³⁹ Dai gooquirdada baitoma pocaidaga aapa: “Oigadañi gaaaduni poduucai pasduucai galoigadai aapi lagi”. ⁴⁰ Tomasioora siora samicada lagi idi ñiooqui agai gia vascara ivueeyi vasi istumaasi aagai Diusi samicamigadara dai istumaasi aagai Diusi ñiooquituldadamigada —tadai aSuusi.

⁴¹ Vai quiaa amapai guccatadai fariseo ⁴² taida aSuusi tacacai daida itadai:

—¿Ducatai tagitoida aapima vora cajiudad aCristo? —tadai aSuusi.

Tai agai itadai:

—Davicularu cajiudadava —tadai agai.

⁴³ Taida aSuusi itadai:

—Tuisida agai vaa Davicularu aagai isducatai agidi Diusi Ibada daida icaiti: “ACristo argiñdiuusiga”. Daida Davicularu icaiti aapa:

⁴⁴ Diusi potadai aCristo:

“Gamaaquimu ana amo samicami ismaacada vaamioma namaga.

Dai ugitudamu ana vasi ismaacada gavidara vatacagi”.

Ascaiti Davicularu aagaitai aCristo.

⁴⁵ ¿Ducatai istutuidi aCristo siarcajiudadacagi aDavicularu vai lagi aDavicularu giñdiuusiga aagai? —tadai aSuusi.

⁴⁶ Dai tomali maadutai maitistutuiditadai isaa noragidagi tomali amo ñiooqui dai aida abiaadara vascatai abaidiña istacacadagi amo istumaasi.

23

¹ Taida aSuusi itadai aoodami dai aatama mamaatardamigada:

² —Amamaatatuldiadami Diusi samicamigada amadu fariseo povanlidi siagai vaamioma calga maata caa istumaasi ooja Moseesacaru dai siagai agai viaa samicami isgamamaatatuldiadagi samicamigada Moseesacaru.

³ Calgadu islagiada aapima damos mosacaasi sascada ganaagiada agai mosacaasi istumaasi aagai Moseesacaru damos maitivuaada aapima ismaasi ivueeyi agai. Agai aagai amo istumaasi dai amamaasi ivueeyi.

⁴ Pocaiti agai sai gaagai isiduníagi mui naana maasi istumaasi dai agai lagi maitivueeyi isduucai aagai. ⁵ Agai alia oojoidi isoojadagi Diusi ñiooquida papepeelara dai ali cajiitara daraasaiña dai gancovana vupurainiña dai ganlacana. Agai maisiaa duutudai Diusi mospovuaadana

agai sai pocaitiña aoodami isagai alia siaa duutudai Diusi. Dai agai oojoidi isganaadadagi yuucusi ismaacada tatavadu naanacada uugidiana. Lagi poduucai ganaadaiña siora siaa duutudagi Diusi damos amamaatatuldiadami Diusi samicamigada amadu fariseo maisiaa duutudai Diusi mosanaadaiña agai yuucusi sai pocaitiña aoodami isagai alia siaa duutudai Diusi. ⁶ Dai agai vascara gagaagai calagaducadioma daraicarui siu duucu gaugia agadagi muidutai dai quiquiupara. ⁷ Dai oojoidi sioodami cucuaasada anvapanamu dai viaatuldiada cacayana dai siaa duutuadagi dai agai aadara maioojoidi ispoduucai ivuaadagi.

⁸⁻¹⁰ Aapima mosamo aadunumu duucami dai mosaca ana Cristo arganbaitacaacami cascada maitaagai isaagiada aapima oodami sai siaa anduutudaiña talaanadami duucai. Diusi garooga vasia dama argabaitacaacami cascada gaagai isvaamioma siaa duutuadagi agai

sioodami. ¹¹ Ismaacada soicadagi aa agai argaducadacamicamu aapima gansaagida. ¹² Agai ismaacada siooma gaducada galiadagi agai gia siooma maitargaducadacamicamu dai agai ismaacada siooma maigaducada galiadagi agai gia siooma argaducadacamicamu.

¹³ Siala soimaasi taatamu aapima mamaatatludadami Diuusi samicamigada dai aapima fariseo siala soimaa taatamu aapima. Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Aapima mamaatatludi oodami Diuusi samicamigada dai vascara aapima maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi. Aapima mamaatatludadami maitipalidi isDiuusi gansoicadagi mai calga gantatagitoca aapima dai aapima sobical aa oodami sai maitipalidina isDiuusi soicadagi vai calga gantatagitoca agai tomasi agai gia ipalidi isDiuusi soicadagi sai calga gantatagitocana.

¹⁴ Siala soimaasi taatamu aapima mamaatatludadami Diuusi samicamigada dai aapima fariseo siala soimaa taatamu aapima. Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. zTuimasi voopoidi baabaquida avipiuudu? Dai tavapi gamamadaina aapima sai pocaitina oodami isaliala duutudai aapima Diuusi damos maitarvaavoi. Cascada aapima alia soimaasi gantaatatludamu Diuusi.

¹⁵ Siala soimaasi taatamu aapima mamaatatludadami Diuusi samicamigada dai aapima fariseo. Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Aapima tomasiaaco ajioopai dai gaagai oodami dai vaavoitulda lidi ganapan duucal dai sascada vaavoituda agai ganapan duucal agai vaamioma soimaasi ivueeyi isaapima dai aapima arganduini.

¹⁶ Siala soimaa taatamu aapima. Aapima mamaatatludi oodami Diuusi niooquida damos tomali aapima maimaata istaiya lidi. Dai gamamaatatludi aapima sai isamo oodami aagadagi isidunia amo istumaasi sai ispacaitiadagi sai samicada arvaavoi istumaasi aagai poduucal isduucal arvaavoi isoidaga agala quiupai aida gia maiviaaca isidunia istumaasi aagai, damos ispacaitiadagi sai samicada arvaavoi istumaasi aagai poduucal isduucal arvaavoi isoidaga ooro agala quiupiala aida gia samicada viaaca isidunia istumaasi aagai. ¹⁷ Vupuiiruga aapima dai maimaata istumaasi Diuusi ipalidi isivuaada aapima. Vaamioma arsoini agala quiupai silooro ismaacada agala quiupiala daja. Ooro quiupai arana daja cascada siala duutudi agai. ¹⁸ Dai aapima gamamaatatludi alpa sai isamo oodami aagadagi isidunia amo istumaasi sai ispacaitiadagi sai samicada arvaavoi istumaasi aagai poduucal isduucal arvaavoi isoidaga amo altar agala quiupiala aida gia maiviaaca isidunia istumaasi aagai, damos ispacaitiadagi sai samicada arvaavoi istumaasi aagai poduucal isduucal arvaavoi isoidaga istumaasi Diuusi daasdarada altar daama aida gia samicada viaaca isidunia istumaasi aagai. ¹⁹ Vupuiiruga aapima dai maimaata istumaasi Diuusi ipalidi isivuaada aapima. Vaamioma arsoini altar siDiuusi daasdarada. Diuusi daasdarada altar daama daja cascada siala duutudi agai. ²⁰ Isamo oodami aagadagi isidunia amo istumaasi dai pocaitiadagi sai samicada arvaavoi istumaasi aagai poduucal isduucal arvaavoi isoidaga amo altar agala quiupiala dai poduucal aagai agai vaaasi istumaasi oidaga altar daama. ²¹ Isamo oodami aagadagi isidunia aagai amo istumaasi dai pocaitiadagi sai samicada arvaavoi istumaasi aagai poduucal isduucal arvaavoi isoidaga agala quiupai dai poduucal aagai agai vaaasi Diuusi, agai quiupiala daja cascada. ²² Isamo oodami aagadagi isidunia aagai amo istumaasi dai pocaitiadagi sai samicada arvaavoi istumaasi aagai poduucal isduucal arvaavoi isoidaga tavaagi dai poduucal aagai agai vaaasi Diuusi, agai tavaagiala daja cascada.

23 Si¹ soimaasi taatamu aapim¹ mamaat¹tuldiadami Diuusi sa¹licamigad¹ dai aapim¹ fariseo. Aapim¹ aagai amo istumaasi dai amamaasi ivueeyi. V¹asi istumaasi viaa aapim¹ aa oidiña oodami Diuusi aa duiñdada v¹atar¹ asta ivaagi masmaacad¹ b¹aljai. C¹lagadu isoidiada aapim¹ oodami Diuusi aa duiñdada v¹atar¹ mastumaasi viaacagi damos maitivueeyi aapim¹ istumaasi Diuusi ip¹alidi gomaasi gia maic¹lagadu. Aapim¹ maic¹lagaga oidaga tomali maisoigan¹alidi aapim¹ aac¹ada tomali maic¹lagaga vaavoitudai aapim¹ Diuusi ñiooquida¹ poduucai alia soimaasi ivueeyi aapim¹. 24 Aapim¹ ar¹apan ducami main¹laadami ismaacad¹ vaidaquia alidi oodami amap¹ac¹ar¹. Aapim¹ ivueeyi istumaasi maisi g¹laagagai dai maitivueeyi istumaasi vaamioma g¹laagagai.

25 Si¹ soimaasi taatamu aapim¹ mamaat¹tuldadami Diuusi sa¹licamigada¹ dai aapim¹ fariseo. Aapim¹ c¹la tuutiacami ganv¹ueeyi oodami vuitapi damos alia soimaasi ivueeyi aapim¹. Lasivuacatai dai coimudada¹ tuutiacatai.

26 Aapim¹ sa¹licada¹ maic¹lagaga maata ca¹ Diuusi ñiooquida¹ aliasi g¹laagagai is¹lap¹aga daanada aapim¹ Diuusi vai agai ganoig¹alda gansoimaascamiga dai poduucai camaitarsoimaasi iduucamicamu aapim¹.

27 Si¹ soimaasi taatamu aapim¹ mamaat¹tuldiadami Diuusi sa¹licamigad¹ dai aapim¹ fariseo. Aapim¹ aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Aapim¹ ar¹apan ducami siaaco g¹yaasapai coidada¹ dai alia c¹lagaga baiduñisi daamad¹ar¹ dai arana alia sigalnaasi. 28 Pomaasi aapim¹ alia c¹lagaga tuutiacami ganv¹ueeyi oodami vuitapi dai g¹ant¹agitoidagar¹ alia soimaasi aagaiña amo istumaasi dai ama maasi ivuaadana.

29 Si¹ soimaasi taatamu aapim¹ mamaat¹tuldiadami Diuusi sa¹licamigad¹ dai aapim¹ fariseo. Aapim¹ aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Aapim¹ ivuiididi baabaquid¹ Diuusi ñiñiooquituldiadamigada¹ ismaacad¹ coi gan¹al¹qui aaduñicar¹ dai siaaco yaasapi dai g¹naaduñicar¹ coi ar¹pa aa oodami ca¹la tuutiacami agai ami daama asai aapim¹ yoosigai. 30 Dai pocaiti aapim¹: “Isoidacamudai aatama¹ al¹quioma aidasi oidacatadai g¹ar¹al¹qui aaduñicar¹ maisoifa¹ coodamudai aatama¹ Diuusi ñiñiooquituldiadamigada¹”. 31 Poduucai lagi aapim¹ aagai masida¹ arcajiudada¹ dai ar¹apan tuutuiga aapim¹ agai ismaacad¹ coi Diuusi ñiñiooquituldiadamigada¹. 32 Isapiasoimaasi ivuaada aapim¹ otoma ar¹apan lasi g¹ariara¹ v¹at¹acamu aapim¹ gan¹al¹qui aaduñicar¹.

33 Sa¹licada¹ arsoimaasi ivuaadami aapim¹. Aapim¹ gia maic¹lagac¹ar¹ v¹uv¹aqimu baiyoma iimimu aapim¹ maaca siaaco oidaga ar¹Diaavora. 34 Cascada¹ ootosamu aan¹ Diuusi ñiñiooquituldiadamigada¹ dai oodami sastuduacami, dai mamaat¹tuldiadami. Damos aapim¹ coodamu amoco dai aa curusiaba siisamu dai aa g¹aviarsamu quiquiupiar¹, dai aa soimaa taatatuldamu aali quiquiara¹. 35 Dai poduucai aapim¹ g¹ariara¹ v¹at¹acamu v¹asi goc¹la tuutiamicada¹ ismaacad¹ g¹ancooditu. Aidasi abiaad¹ar¹ gamuaatu Aveelicar¹ ca¹la tuigacada¹ asta aidasi gamuaatu Zacar¹ias Berequias marada¹ agai ismaacad¹ muua agai g¹al¹ quiuupai vuid¹ar¹al¹ altar abaana. 36 Ismaacad¹ g¹anaagidi aan¹ ar¹vaavoi. Aapim¹ sivi oidacami g¹ariara¹ v¹at¹acamu v¹asi gomaasicada¹.

37 Aapim¹ Jerusaleen¹ar¹ oidacami aapim¹ masmaacad¹ coodai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada¹ ojoodacada¹, mos¹al¹ muiyoco imidagai ip¹aliditadai aan¹ isg¹lam¹paidagi dai g¹annuucadacagi ar¹apan duucai atacucu ampaidi g¹amaamara g¹laana uta m¹alai maitip¹ali aapim¹. 38-39 Dañi aapim¹ sivi g¹andagitom¹ aan¹ dai camaitiñ¹lagimu aapim¹ apamu asta si¹ascada¹ aiyagi

istuigaco potaiya aapimΛ: “AliΛ siaa duutudai aatΛmΛ ismaacΛΔ borimΛ Diuusi guvucadadΛcΛdΛ” —tΛtΛdai ΔSuusi.

24

1 DaidΛ ΔSuusi vuusai ΔgΛΛ quiuupaigadΛaiñidΛrΛ ajudidū dai caimia agaitadai tai miaadΛrΛ guuquiva aatΛmΛ mamaatardamigadΛ Δgai dai aagidi sai alia chigiamaasi ΔgΛΛ quiuupai. 2 TaidΛ ΔSuusi Δraa noragi dai povΛrtΛtΛdai:

—¿NaidimΔsi aapimΛ vΛΔsi idi? IsmaacΛΔ gΛnaagidi aanΛ rvaavoi sai tomali Δmo odai maiviiya agai Δmai daama, vΛΔsi siaa gΔduuñimu goovai —gΛrtΛtΛdai ΔSuusi.

3 Amaasi iji aatΛmΛ Oliivosi giidiamu dai ami daiya ΔSuusi. MosΛcaasi ΔSuusi ΔΛmadu aatΛmΛ mamaatardamigadΛ Δgai ami daecatadai tΛtai aatΛmΛ itΛtΛdai:

—AatΛmΛ ipΛlidi pasgΛraagida aapi siΛascadΛ Δpduñia agai gomaasi ismaacΛΔ aagai aapio. ¿Duucatai maatΛcamu oodami iscayo divi agai aapi dai cayo ugitimu oidigi? —tΛtΛdai aatΛmΛ.

4 Amaasi ΔSuusi povΛrtΛtΛdai:

—GΛnnuucadacavurai vai tomali Δmaadutai maitΛnvupuiirumadañia.

5 Muidutai dadia agai daidi caiitadamu Δgai: “AanΛ anΛrCristo”, dai muidutai vupuiirumadadamu Δgai. 6 Cajiomacamu Δoodami muiyapΛrΛ cocodi, dai aa cayo gΛncocoda ΔpΛ, maitavΛr duduaadicuda gomaasi Δpduñia agai ΔpΛga, damos maiquia aayi cuugatarΛ tasΛrΛ. 7 Δmo dΛvΛΛrΛrΛ oidacami cocuadamu Δmai dΛvΛΛrΛrΛ oidacami dai oidacamu biuugigai dai cocodagai aipacoga dai alia cavami gigivucudamu ΔΛmapΛcΛrΛ gooidigi. 8 VΛΔsi gomaasicΛΔ utudama gΛaagacai soimaasi taatamu oidigi daama oidacami.

9 Dai amaasi Δoodami tΛΛgidamu Δvaavoitudadami dudunucamiΛrΛ masaidΛ gΛgΛna dai coodana. Dai vΛΔsi oidigi daama oidacami cΛadadamu giñvaavoitudaitai Δgai. 10 SiΛascadΛ aiyagi amaasi tasΛrΛ muidutai camaitiñvaavoitudada agai, dai aipaco gΛncΛadadamu dai aipaco gΛntΛtΛgidamu dudunucamiΛrΛ.

11 Dai oidacamu mui yaatavogami ismaacΛΔ pocaitada agai saidΛ rDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai vupuiirumadadamu mui oodami. 12 Dai sΛllicΛΔ oidacamu soimaasi dai cascadΛ mui oodami camaitanoigΛadamu aipacoga. 13 Damos Δgai ismaacΛΔ apiagiñvaavoitudadagi siΛΔsi uucami oidacagi oidigi daama Δgai gia cΛagacΛrΛ vuvaquimu. 14 Dai vΛΔsi oidigΛrΛ gaaagadamu gocΛΛ caidacΛΔ iducatai Diuusi soicai oodami sai cΛaga gΛntΛtΛgitocana sipoduucai vΛΔsi oidigi daama oidacami maatΛcamu. Dai amaasi gia caugitimu oidigi.

15-16 Tai Daniel Δmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ poduucai ooja sai divia aagai Δmoco ismaacΛΔ sΛllicΛΔ soimaasi iduñia agai Δmo istumaasi ΔgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidū rΛna. SiΛascadΛ ñaijada oodami ispomaasi ΔpΛvuimi, amaasi Δgai ismaacΛΔ tami JudeeΛrΛ daraajagi gΛaagai isvoopiagi gigiidiamu —gΛrtΛtΛdai ΔSuusi.

SioorΛ ñaijadagi idi oojai gΛaagai ismaata caΛcagi. 17 DaidΛ ΔSuusi potΛtΛdai ΔpΛ:

—SioorΛ vaaqui daama daacagi aidΛ tasΛrΛ alias gΛaagai isotoma voopiagi maivuvidacai gΛvustuidaga tuucavidΛrΛ, 18 dai sioorΛ dΛjiana ajioopadagi maitΛaagai isapamu ñimiagi gΛnquiquiamu dai vuyagi gΛnyuucusi. 19 SiΛΛ soimaa taatamu Δoocui ismaacΛΔ noonocagi siΛpΛrΛ

viaacagi aali siisiadami, aid_Λ tas_Λra. ²⁰ Ali_Λsi g_Λaagai isdaan_Λdagi Diuusi vai mait_Λrtoomococana mas_Λascad_Λ voopiagi, tomali mait_Λr_Λmo ib_Λstaragai tas_Λra_Λcana. ²¹ Ali_Λ soima taata agai _Λvaavoitadami casc_Λd_Λ. Vaamioma soimaasi g_Λtaatamu amaasi sitomali _Λmo imidagai aid_Λasi abiaad_Λra Diuusi idui oidigi dai gooqui_Λra tomali _Λmo imidagai maipomaasi g_Λtaatamu. ²² Isbai t_Λv_Λapi _Λp_Λaduñiagi gomaasi aid_Λ gia v_Λasi coiyantada oodami d_Λmos Diuusi maidagitomu ist_Λv_Λapi _Λp_Λaduñia gomaasi _Λgai alia oig_Λdai ismaac_Λd_Λ _Λcovai vuvaitu casc_Λd_Λ.

²³ Amaasi is_Λmaadutai pov_Λnt_Λadagi: “Dañi tami daja _ΛCristo”, mas_Λra_Λ pov_Λt_Λadagi: “Dañi m_Λaca daja”, mait_Λv_Λr vaavoitudada. ²⁴ Dadia v_Λgai yaatavogami dai pocaitiada agai said_Λ _Λr_ΛCristo dai pocaitiada agai said_Λ _Λr_ΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λ, daid_Λ ivuaada agai naana maasi g_Λar_Λducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta _Λgai ismaac_Λd_Λ Diuusi _Λagi _Λcovai vuvaitu isistutiadagi. ²⁵ D_Λmos aan_Λ _Λl_Λquias_Λra abiaad_Λra g_Λaagidi. ²⁶ Casc_Λd_Λ isaagiada _Λgai dai pov_Λt_Λadagi: “Dañi m_Λaca oidigana daja _ΛCristo”. Mait_Λaagai isiimiagi _Λoodami daida isaagiadagi _Λgai dai pov_Λt_Λdai: “Dañi tami quiiy_Λra daja”, mait_Λaagai isvaavoitudadagi. ²⁷ Poduucai ismaascana si_Λascad_Λ v_Λp_Λadoc_Λdagi oidigi poduucai _Λra v_Λasi oodami giññaida agai si_Λascad_Λ ajiagi istuigaco diviagi aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_Λalicami. ²⁸ Tomasiaaco siaaco caat_Λcagi baabaidi duvaligad_Λ ami g_Λn_Λmpaidiña nuunui, poduucai _Λr_Λv_Λavoi _Λra said_Λ _Λp_Λaduñi agai v_Λasi istumaasi aagai aan_Λ.

²⁹ Dai amaasi si_Λascad_Λ cadaivuñiagi gosoimaa taataragai tasai tucapi viiya agai dai masaadai g_Λiñña agai, dai sisiaavugai suuligia agai t_Λvaagiaiñ_Λra, dai v_Λasi istumaasi oidaga t_Λvaagi_Λra gigivucudamu. ³⁰ Dai amaasi t_Λagimu oodami t_Λvaagi_Λra _Λmo istumaasi dai poduucai maat_Λmu iscadivia aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_Λalicami dai v_Λasi oidigi daama oidacami suaanada agai daid_Λ giññ_Λgimu _Λgai ist_Λvaagiaiñ_Λra im_Λd_Λmu aan_Λ icomai saagidaiñ_Λra guvucadagaic_Λd_Λ dai Diuusi dadadaquigad_Λ _Λmadu. ³¹ Dai ootosamu aan_Λ giññ_Λraa_Λñicar_Λu vai _Λgai cavami iivana trompeetac_Λd_Λ dai poduucai _Λmpaida aagai v_Λasi _Λoodami ismaac_Λd_Λ Diuusi _Λcovai vuvaitu v_Λasi oidigiaiñ_Λra dai v_Λasi t_Λvaagiaiñ_Λra.

³² Maat_Λvurai aapim_Λ idi ñiooqui ismaac_Λd_Λ g_Λnaagidia iñagai aan_Λ aagaitai _Λigosi. Si_Λascad_Λ momiacagi iigosi maamarad_Λ dai iipoidagi aagad_Λ poduucai camaataca iscamiaadimi taaco. ³³ Poduucai _Λra mas_Λascad_Λ ñaijadagi iscai _Λp_Λvuidagi gomaasi ismaac_Λd_Λ caagidi aan_Λ camaataca iscayoga ugidagai oidigi. ³⁴ Ismaac_Λd_Λ g_Λnaagidi aan_Λ _Λr_Λv_Λavoi sai gomaasi _Λp_Λaduñia agai maiquiaa ugita_Λc_Λi oodami sivi oidacami. ³⁵ T_Λvaagi dai d_Λv_Λarai ug_Λtimu d_Λmos giññiooqui maiugitimu.

³⁶ D_Λmos tomali _Λmaadutai maimaat_Λ si_Λascad_Λ tomali siuu duucu tomali Diuusi t_Λtaañicarud_Λ t_Λvaagi_Λra daraajatai maimaat_Λ, tomali aan_Λ Diuusi maradacatai. Mos_Λg_Λar_Λooga Diuusi _Λgai dai maat_Λ.

³⁷ Poduucai isduucai _Λp_Λdui aid_Λsi oidacatai _ΛNoé poduucai _Λp_Λduuñimu _Λra si_Λascad_Λ cadivia iñagada aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_Λalicami. ³⁸ _Λqui aid_Λsi maiquiaa cavami duudu dai maiquiaa g_Λiñña oidigi suudagic_Λd_Λ _Λoodami gacuaadana dai gay_Λd_Λna dai cuucuntaiña, dai gamamaacaiña g_Λn_Λmaamara ooqui mas_Λi ooñtaiña asta aiud_Λ uucami siva _ΛNoé g_Λvaarcug_Λra. ³⁹ Sai moduu maimai _Λgai asta aid_Λsi caduquimi tai v_Λasi _Λoodami coi. Poduucai _Λp_Λduuñimu _Λra si_Λascad_Λ divia aan_Λ ismaac_Λd_Λ viaa _Λmo s_Λalicami. ⁴⁰ Dai amaasi gooca c_Λc_Λli oidigana

daraajamu siDiuusi vaidacaimu amoco dai agamai viaamu. ⁴¹ Dai gooca ooqui gatuadamu siDiuusi vaidacaimu amoco dai agamai viaamu.

⁴² Vasscaga gaagai isbaiganduca aapima maimaatcatai tomali siuu duucu divia aagai taanaanadami. ⁴³ Damos calaga maata aapima sai isamo oodami maatacagi siuu duucu ami quidiara divia agadagi amo lassivogami maicosian tada agai nuucadacatai sai maivaacana quidiara dai lassidana. ⁴⁴ Poduucalappa aapima aliasi gaagai masbaigan ducagi, siuu duucu sioma maitagitoca aapima iisidivimu aana ismaacada viaa amo sallicami —tata dai asuusi.

⁴⁵ Daidasuu si itatadai appa:

—Amoco gaaamu vasscaga gaagaiña amoco agidaracami dai saituducami saida taanaanadamigadacana pipioonigada dai bibidina siuu duucu gaaagadagi. ⁴⁶ Baigalliadamu taanaanadami ismaacada iducagi vass calaga siuu duucu diviagi laamudala. ⁴⁷ Sallicada anganaagidi saida laamudala taanadami duucavi viituldamu vass istumaasi viaacagi. ⁴⁸ Damos sipiooni ismaacada taanadami duucavi viaagi laamudala maicalaga tuigacagi dai povalladagi silaamudala maiotoma divia aagai ⁴⁹ dai gaagacai soivuaadagi agaa pipiooni dai agai gacuaadagi dai gayaladagi dai navamuagi aa navacodada lamadu. ⁵⁰ Dai poduucal laamudala diviagi siuu duucu apioonigada sioma mainanaracagi dai siuu duucu agai maimaatcagi. ⁵¹ Dai sallicada soima taatatuldamu agai daida iduunimu agacada isducatai pravueeyi agacada ismaacada aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Amaasi susuaaquimu agai dai alia soimaasi taata agai.

25

¹ Isducatai appa vueeyi silascada Diuusi soicadagi oodami sai calaga gantagitocana taapan ducami istumaasi idui baivustaama aali taalji ismaacada iimi agaitadai amo cunataragiamu dai bala iimai gancuucudacaru. Dai agai ajia agai anoovio amapacaga. ² Dai taamatai agai maicalaga gantatagito dai taamatai agai alia calaga gantatagito. ³ Agai ismaacada maicalaga gantatagito maibacai asaiti istucada suusudadagi gancuucudacaru siuu duucu caugitiagi asaitigada cuucudacaru. ⁴ Dai agai ismaacada calaga gantatagito agai gia bacai asaiti istucada suusudadagi gancuucudacaru. ⁵ Daidas anoovio camaiotoma divia sai cavasscatai sallicada coocosimu dai coocoi. ⁶ Sai caaran tucara siba iina istumaasi saida icaiti: “Casibadaga imali lienala anoovio, macavar vuidaga aji”, ascaiti. ⁷ Tai vasscatai laali taalji vaapañi dai baidui gancuucudacaru. ⁸ Daidas taama ismaacada maicalaga gantatagito itatadai agaa ismaacada calaga gantatagito: “Garcuucudacaru cayoga tuu garmaacavurai laalachi asaiti”, astatadai. ⁹ Sai aa noragi agai ismaacada calaga gantatagito daida itatadai: “Chu, aida gia maitarajia goovai dai tomali aapima appa. Baiyoma avara iimi aapima malaca siaaco gagaagarai dai savada aapima ganvatarala”, astatadai. ¹⁰ Dai aidasi utudama malaca gasavadamu agai lasaiti sai aayi anoovio. Dai laali taalji ismaacada calaga gantatagito vaapa anoovio lamadu ami cunataragiaga, dai cuu cuuparagai. ¹¹ Sai goquiara dada agaa aali taalji daida icaiti: “Caliodami, caliodami garcupioquidañi”, astatadai. ¹² Sai agai aa noragi daida itatadai: “Maitanmaata”, astatadai agai —tata dai asuusi.

¹³ Taidasuu si povartatadai aatama mamaatardami:

—CascadΛ baigavΛr gΛnduca aapimΛ maitamΛmaatΛ siΛascadΛ tomali siuu duucu divia iñagai aanΛ ismaacadΛ viaa Λmo sΛalicami.

14 SiΛascadΛ Diuusi soicadagi oodami sai cΛaga gantΛgitocana gomaasi Λrapan ducai isduucai idui Λmo cΛli ismaacadΛ imia agaitadai Λmai dΛvΛΛriamu dai vai gΛpipiooñiga dai maa tumiñsi.

15 Λmoco maa Λgai taama mil piisu, dai Λgamai goo mil, dai Λgamai Λmo mil. ΛpΛgadaga siooma saituduga cascadΛ vaamioma mui maa Λgai tumiñsi daidΛ agaa siooma maisastuduga cascadΛ vaamioma chiichiΛqui maa Λgai tumiñsi. Dai ii Λgai Λmai dΛvΛΛriamu. 16 ApiooñigadΛ ismaacadΛ viaacatadai taama mil piisu gamaitΛ ΛpΛ taama mil piisu ΛtumiñsicadΛ. 17 Poduucai ΛpΛ Λgamai ismaacadΛ viaacatadai goo mil gamaitΛ ΛpΛ goo mil. 18 Tai Λgai ismaacadΛ viaacatadai Λmo mil ii dai Λsto ΛtumiñsigadΛ gΛaamu dΛvΛΛrai uta.

19 TavΛpicadΛ Λpamu divia ΛaamudΛ dai vai Λgai gΛpipiooñiga dai maataca aagai sΛjΛqui gamaitΛ ΛΛmadutai. 20 ΛpΛga divia Λgai ismaacadΛ viaacatadai taama mil piisi dai tΛgi Λtumiñsi ismaacadΛ gamaitΛ daidΛ itΛtdai: “Giñaaumu, aapi giñmaa taama mil piisu dai tami daja ΛpΛ taama mil piisu ismaacadΛ gamaitΛ aanΛ”, astΛtdai. 21 TaidΛ ΛaamudΛ itΛtdai: “CΛagaduava, aapi ΛrΛmo cΛΛ piooñi cacΛaga idui aapi laachicadΛ sivi gia gΛmaaquimu aanΛ gΛpioma. MiaadΛ dai baigΛΛliada aanΛ giñΛΛmadu”, astΛtdai. 22 Tai gooquiΛrΛ ami divia ΛpiooñigadΛ ismaacadΛ viaacatadai goo mil piisu daidΛ itΛtdai: “Giñaaumu giñmaa aapi goo mil piisu dai tami daja ΛpΛ goo mil ismaacadΛ gamaitΛ aanΛ”, astΛtdai. 23 TaidΛ ΛaamudΛ itΛtdai: “CΛagaduava, aapi apΛrΛmo cΛΛ piooñi cacΛaga idui aapi laachicadΛ sivi gia gΛmaaquimu aanΛ gΛpioma. MiaadΛ dai baigΛΛliada giñΛΛmadu”, astΛtdai. 24 Tai gooquiΛrΛ ami divia Λgamai piooñigadΛ ismaacadΛ viaacatadai Λmo mil piisu, Λgai itΛtdai gΛaamu: “Giñaaumu cΛΛ maataΛ aanΛ sialia oomaliga aapi dai aa gΛΛsituldiña pai aapi mosvuudana yoovisicami dai maita aata vueeyi aapi dai vΛascΛrΛ vuuyi tumiñsi. 25 CascadΛ gΛΛbΛñi aanΛ dai ii dai Λsto gatumiñsiga dΛvΛΛrai uta dai tami daja”, astΛtdai. 26 TaidΛ ΛaamudΛ aa noragi daidΛ itΛtdai: “Aapi ΛrΛmo piooñi maicΛΛ tuigacami dai parΛgami camaatacatadai aapi isaa giñΛsituldi dai iñsaana mosvuuyi yoovisicami dai maita aata vueeyi aanΛ dai vΛascΛrΛ vuuyi tumiñsi. 27 CascadΛ sibΛaco gΛmaaquimudai aapi gotumiñsi masiaco maitΛtuldamudai simuiyoma vuimudai aanΛ diviacai”, astΛtdai ΛaamudΛ. 28 DaidΛ itΛtdai Λgai agaa ismaacadΛ ami guccacatadai: “BΛivurai gotumiñsi dai maaca Λgai ismaacadΛ viaa baivustaama mil”, astΛtdai ΛaamudΛ. 29 “TomasioorΛ cΛaga aata vueeyi istucdΛ Diuusi gΛroidi vaamioma viaaca aagai. Dai sioorΛ maicΛaga aata vueeyi istucdΛ viaa, Λgai gia ootoma maiviaaca agai. 30 Dai idi giñpiooñiga maicΛΛ tuigacadΛ vuusaidavurai quidiigamu dai poduucai ΛpΛ Diuusi ootosamu vΛasi Λsoimasi ivuaadami mΛΛca siaaco oidacagi ΛDiaavora sisuaanΛdamu Λgai dai alia soimaasi taata agai”, ascaiti ΛaamudΛ.

31 SiΛascadΛ divia aanΛ ismaacadΛ viaa Λmo sΛalicami vΛasi giñtΛΛaΛñicarΛ ΛΛmadu daidΛ Λrraicamu aanΛ amaasi. Diuusi giñdaasamu baitcΛaacami sitaaanΛdamu aanΛ vΛasi oodami oidigi daama oidacami. 32-33 Dai vΛasi oidacami gΛnΛmpaidamu giñabaana dai Λcovai vuvidamu aanΛ Λvaavoitudadami dai sΛΛlisapadΛrΛ daraasamu dai Λsoimaasi ivuaadami oogisapadΛrΛ poduucai isduucai Λmo pastuuru judidiu Λcovai vuvidiña cañiiru sisiivatu saagidaifndΛrΛ. 34 Amaasi aanΛ ismaacadΛ Λrrai aagidamu

ismaacada salla padara daraaja: “Aapima ismaacada Diuusi garooga cagacaga naidi giñamadu daraajamu dai aana ganmaaquimu sallaicami isaapima giñamadu taanaadagi. Aidasi abiaadara idui Diuusi oidigi aagai sai aapima gataanaada agai aana inñamadu. ³⁵ Biuugimu aana mataida imbi. Tonomu aana mataida inñasiibi suudagi. Aana aimaraitadai mai aapima maitiñmaatacatadai dai vaascaga giñmaa aapima oigaragai isganquiiyara tiñuuliña aana. ³⁶ Dai camai viaacatadai aana yuucusi matai aapima giñmaa yuucusi, dai cococatadai aana matai aapima giñdadiji, dai maisapicatadai aana matai aapima giñdadiji ara”, povantataadamu aana. ³⁷ Amaasi avaavoitudadami giñaa noragidamu dai povai inñadamu: “Zaanaadami, vaquida ganaidi aatama isbiuugimucataadai aapi saatama gabi? Zvaquida ganaidi aatama istonomucataadai aapi saatama gvasiibi suudagi? ³⁸ Zvaquida daivusai aapi saatama maitamaatacatadai dai vaascaga gamaa oigaragai isgarquiiyara coi aapi? Zvaquida ganaidi aatama ismai yuucusi aapi dai gamaa yuucusi? ³⁹ Zvaquida cococatadai aapi dai vaquida maisapicatadai aapi sigadadiji aatama?” Povai inñadamu avaavoitudadami. ⁴⁰ Dai aana aa noragidamu daida itadamu: “Ismaacada ganaadidi aana arvaavoi tomastumaasi cagaducami ismaacada aapima giñaduñi ganvuidididña apacoga gansoicaita ducami isgomaasi iduunimudai aapima an imvatar”, povantadamu aana.

⁴¹ Amaasi aana gaa raí, itadamu agai ismaacada giñoogisa padara guuca: “Imadavurai aapima tabiaadara Diuusi maicagacaga gannaidi aapima, imadavurai siaaco tomastuigaco malaana taí, malaana siaaco baidui Diuusi diaavora vatarara dai diaavora tataañicaruda vatarara: ⁴² Biuugimu aana matai maitiñbi, tonomu aana matai maitiñvasiibi suudagi, ⁴³ dai gandiviji aana maiaapima maitiñmaatacatadai dai casacada maitiñmaa oigaragai isganquiiyara tiñuuliña aana. Dai maiyuucusucataadai aana matai maitiñoi yuucusi, cococatadai aana matai maitiñdadiji, maisapicatadai aana matai maitiñdadiji”, potadamu aana. ⁴⁴ Amaasi agai povai inñadamu: “Taanaadami, zvaquida biuugimu aapi, dai tonomu, dai ardiviji, dai maiyuucusi, dai coco, dai maisapicatadai simaita soi aatama?” povai inñadamu agai. ⁴⁵ Siaanala gaa raí aa noragidamu daida itadamu: “Ismaacada ganaagidi aana arvaavoi tomastumaasi cagaducami ismaacada maitidui aapima govaavoitudadami vatarara tomasi maisi gaagai govai gomaasi maitidui aapima aana giñvatarara”, potadamu aana. ⁴⁶ Daida asoimaasi ivuaadami iimia agai siaaco tomastuigaco Diuusi soimaasi taatamituliadamu daida acaga tagitocami iimia agai tavaagiamu siaaco oidacamu Diuusi amadu tomastuigaco —tatadai asuusi.

26

¹ Aidasi canaato aa asuusi vasi gomaasi, agai povantadai aatama maataardami:

² —Caa maata aapima sigoo tasaicada aiya agai asiaa duudagai ismaacada pascua tagidu, siamaasi giñbaimu aoodami dai malaana inñagidamu masaida giñsiisana curusiaba poduucai inñuamu aana ismaacada viaa amo sallaicami —gartadai agai.

³ Amaasi abaitaguacacamigada apapaaligada ajudiduu daida amamaatultidiadami Diuusi sallaicamigada amadu apipiscaligada ajudiduu Caifasi quidiana tuisicana ganmpagi. Agai arbaicacacamigadacataadai

papaaligada ʼjudidíu. ⁴ Dai vaʼascatai ʼgai gʼnaatagi isducatai yaatagidagi ʼSuusi dai baʼjiagi dai muaagi. ⁵ Daidʼ icaiti:

—Baivyoma nʼanʼraca aatʼama vai daivuʼniagi gosiaa duudagai tʼatʼaida baʼiya aatʼama vai maitʼrvui baacoagi oodami —ascaiti.

⁶ Vaidʼ ʼSuusi Betaaniʼra daacatadai Simuʼni quidiʼra. ʼSimuʼni ʼaquioma viaacatadai ʼmo coocodagai ismaacʼada duvaldi gatuucuga dʼamos cadueeyi ʼgai. ⁷ Tai ami divia ʼmo ooqui dai baʼacati ʼmo tucayu alavastrocʼada duʼniscami suudacami asaiti sigian uuvadami saʼlicʼada namʼacami. Daacatadai ʼSuusi mesa abaana taidʼ ʼooqui tʼi ʼasaiti moodʼra. ⁸ Aidasi tʼa aatʼama ʼSuusi mamaatʼrdamigada gomaasi alia baacoi aatʼama dai aipaco garaatagidimi daidʼ icaiti:

—ʼIstusida siaa doodai goovai goasaiti? ⁹ Cʼaga gaʼgagaramudai goovai mui tumiʼsicʼada dai ʼcʼada soiʼnamudai soitutuigami —caiti aatʼama.

¹⁰ Vaidʼ ʼSuusi caʼ istumaasi aagai aatʼama mamaatʼrdamigada ʼgai daidʼ povʼrtʼadai:

—ʼTuimasi pocai nʼidi aapima idi ooqui? Gomaasi ismaacʼada giʼnduʼni goovai ʼraʼmo istumaasi cʼagaducami. ¹¹ Soitutuigami vaʼascʼra viaacamu aapima gansaagida dai aana gia maisiu vaʼascʼra giʼnʼaijadamu aapima. ¹² Idi ooqui giʼntʼi asaiti giʼnʼmoana otoma muquia iʼnʼagai aana cascʼada. ¹³ Ismaacʼada gʼnaagidi aana ʼrvavaovi sai tomasiaacoga siaaco gaagiadagi Diuusi ʼniʼiooquituldiamigada Diuusi ʼniʼooquida vaʼasi oidigi daama gaaagiadamu ʼʼra istumaasi idui idi ooqui sipoducaai vaʼasi oodami maatacamu —gʼrtʼadai ʼSuusi.

¹⁴ Tai amaasi ʼUudasi Iscaliote, ʼmoco ʼbaivustaama dan gooca mamaatʼrdamigada ʼSuusi ii dai gaaataga ʼgai ʼbaitʼguucacamigada ʼpapaaligada ʼjudidíu ʼlamadu, ¹⁵ daidʼ itʼadai:

—ʼMaʼaqui giʼnʼmaquiagi tumiʼsi isgʼantʼagida aana ʼSuusi? —astʼadai.

Tai ʼgai aa namʼqui ʼmo coobai dan baivustaama piisu plata. ¹⁶ Aida ʼbaiaadʼra ʼUudasi gaagai isducatai gatʼagidagi ʼSuusi.

¹⁷ Tai aayi ʼsiaa duudagai istuigaco gatʼagitoi ʼjudidíu aidasi Diuusi cʼagacʼra vuvaidi Ejiipituaĩndʼra. Tai aatʼama ʼSuusi mamaatʼrdamigada miadʼra guuquiva ʼSuusi dai tʼacacai daidʼ itʼadai:

—Vaacoga ipʼlidi aapi tʼsbaiduʼniagi cuaadagai idi siaa duudagai vaʼataa —tʼadai aatʼama.

¹⁸ Tai ʼgai povʼrtʼadai:

—Imivurai maʼaca gaʼar quiquiʼra dai aagida ʼcʼali ismaacʼada caagidi aana dai aagidavurai sai aana pocaiti sai camiaadimi maʼsiʼascada giʼnʼmua aagai sai quidiʼra gaugia ragai aatʼama aana ʼlamadu aapima idi siaa duudagaʼra cuaadagai —gʼrtʼadai ʼSuusi.

¹⁹ Tatai aatʼama mamaatʼrdamigada ʼgai idui isducatai gaʼraagidi ʼSuusi dai baidui acuadagai siaa duudagaʼra vaʼataa. Idi siaa duudagaʼra tʼatʼagitoi ʼjudidíu aidasi Diuusi cʼagacʼra vuvaitu Ejiipituaĩndʼra.

²⁰ Dai aidasi catuca mesa vuidʼra daacatadai ʼSuusi ʼlamadu aatʼama ʼbaivustaama dan gooca mamaatʼrdamigada ʼgai. ²¹ Dai gacuaadatadai aatʼama taidʼ ʼSuusi povʼrtʼadai:

—Ismaacʼada gʼnaagidi aana ʼrvavaovi, ʼmaadutai aapima giʼnʼmagida ʼgai adudunucami sʼgai giʼnʼmuaamu —gʼrtʼadai ʼgai.

²² Tatai aatʼama alia soigʼraʼli dai aipaco gaʼraagidimi dai pocaitimi aatʼama.

—Taanadami, aan^Λ gia cho —tatadai aatama.

²³Taid^Λ ^ΛSuusi g^Λraa noragi dai povartadai:

—Isaacad^Λ giñ^Λmadu gacueeyi ^Λgai vaa plaatar^Λ gooviava ^Λgai daida giñ^Λagida ^Λgai dudunucami. ²⁴Aan^Λ isaacad^Λ viaa ^Λmo s^Λalicami ivueeyi istumaasi ^Λgai Diuusi ñiooquid^Λ d^Λmos sia^Λ soimaa taatamu goca^Λli ismaac^Λd^Λ giñ^Λagida ^Λgai sioma arc^Λagaimudai goca^Λli v^Λatar^Λ ismaivu-usaimudai tami oidigi daama —gartadai ^ΛSuusi.

²⁵Amaasi ñioo ^ΛUudasi isaacad^Λ gat^Λagida agaitadai ^ΛSuusi daid^Λ itadai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Giñ^Λmamaat^Λtuldiadamiga, aan^Λ gia cho —tatadai ^Λgai.

Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ itadai:

—^Λja aapiapa —tatadai ^ΛSuusi.

²⁶Dai aid^Λsi gacuaadatadai aatama, taid^Λ ^ΛSuusi b^Λi ^Λpaana dai gamamagi dai saarai dai g^Λrmaa aatama mamaatardami daid^Λ povartadai:

—Ugavurai. Idi argiñ^Λtuucuga —gartadai ^ΛSuusi.

²⁷Dai b^Λi ^Λpp^Λ ^Λmo vaasu uuvasi varagad^Λ dai gamamadacai g^Λrmaa ^Λpp^Λ daid^Λ povartadai:

—Iivurai idi v^Λascatai aapima. ²⁸Idi ^Λrp^Λan ducami giñ^Λara isaacad^Λ aas-tia ^Λgai muucuai aan^Λ sipoduucai g^Λoigaldamu soimaascamigad^Λ, toma-sioora sioora vaavoitudagi. Iñ^Λsiaascad^Λ muquiaagi vai aastiagi giñ^Λara aid^Λ abiaad^Λ g^Λaagamu goñiooqui utudui isaacad^Λ gaaagidi isduucatai gaoig^Λldi soimascami dai ^Λagac^Λra vuv^Λquiagi. ²⁹Dai aan^Λ anganaagidi ansai camaiy^Λada iñ^Λgai aan^Λ uuvasi varagad^Λ asta iñ^Λsiaascad^Λ iiyagi utudui aapima g^Λñ^Λmadu m^Λaca siaaco gataan^Λ ^Λg^Λrooga Diuusi —gartadai ^ΛSuusi.

³⁰Dai can^Λacai ^Λmo Diuusi ñ^Λidad^Λ siaa duutudaitai Diuusi, iji aatama Oliivosi giidiamu. ³¹Taid^Λ ^ΛSuusi povartadai:

—V^Λascatai aapima voopoimu dai ^Λagi giñdagitomu sivi tucara, pocaiti Diuusi ñiooquid^Λ: “Dagitomu aan^Λ isg^Λmuatudamu pasturu sicañiirugad^Λ aipaco iimimu”, caiti Diuusi ñiooquid^Λ. ³²D^Λmos siaascad^Λ ^Λpp^Λmu duaaca aan^Λ ^Λpp^Λaga aimu aan^Λ Galilee^Λ isaapima —gartadai ^ΛSuusi.

³³Taid^Λ ^ΛPiiduru aa noragi daid^Λ itadai:

—Tomasi v^Λascatai gogaa voopiagi dai ^Λagi gadagituagi aan^Λ gia mai^Λagi gadagituagi —tatadai ^ΛPiiduru.

³⁴Taid^Λ ^ΛSuusi itadai:

—Isaacad^Λ g^Λaagidi aan^Λ ^Λrvaavoi sai sivi tucara maiquiaa cuujuicai tacucu aapi vaicojo potaiya ^Λgai p^Λsai maitiñ^Λmaat^Λ —tatadai ^ΛSuusi.

³⁵Taid^Λ ^ΛPiiduru itadai:

—Tomañsi aapi g^Λmadu muu maitanpotaiyagi iñsmaitamaat^Λ —tatadai ^ΛPiiduru.

T^Λtai v^Λascatai aatama pot^Λ ^Λpp^Λ.

³⁶Dai amaasi aayi ^ΛSuusi ^Λmadu aatama mamaatardamigad^Λ ^Λgai ^Λmap^Λac^Λra siaaco Getasemani t^Λagidu taid^Λ ^ΛSuusi povartadai:

—Tamiavar daraaja naida aan^Λ m^Λaca gamamadagi —gartadai ^ΛSuusi.

³⁷Dai vaidacai ^ΛPiiduru ^Λmadu ^Λgocca Sevedeo maamarad^Λ dai alia soig^Λlidi dai camost^Λgitocan tada isdadiagi ^Λtataaanadami dai b^Λl^Λquiagi.

³⁸Daid^Λ itadai:

—Camuquiadan tada aan^Λ soigiñ^Λlidityai. Tanasiavar vii aapima d^Λmos maitavar cocosi —tatadai.

³⁹Dai bait^Λquioma ii dai cupulia voi d^Λv^Λarapi dai daan^Λ Diuusi dai potadai:

—GiñooCa isbaigaca ismaisii soimaa taata aanΛ dΛmos vai maitΛΛpΛ duuna istumaasi aanΛ ipΛlidi mosΛcaasi istumaasi aapi ipΛldagi —astΛtdai ΛSuusi.

⁴⁰ Dai amaasi Λpamu ii Λgai mΛΛca siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ vai Λgai coocosΛcatadai, daidΛ potΛtdai Λgai ΛPiiduru:

—¿Maitapas istui isnaagagi tomasi Λmo oora aanΛ giñΛΛmadu? ⁴¹ MaitavΛr coocosi dai gamamadada vai maisoimaasi gΛnduiñtuldana ΛDiaavora. AapimΛ iduñia Λlidi istumaasi Diuusi ipΛlidi dai vΛΛscatΛ maiquiaa cΛΛga vaavoitudai cascΛdΛ maitivueeyi —astΛtdai.

⁴² Dai imΛcai gamamagi ΛSuusi Λpamu dai poduucai gamamagi:

—GiñooCa ismaibaigacagi ismaisoima taata aanΛ isducatai cabaidui aatΛmΛ aidΛ gia ΛpΛduuna isducatai aapi ipΛliadagi —asduucai gamamadai.

⁴³ Dai otoma Λpamu ii siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ vai Λpamu coocosΛcatadai aliΛ coocosimucataidai Λgai mossusuligai vuupuida. ⁴⁴ Dai dagito Λgai dai imΛcai gamamagi Λpamu Λgai vaa ñiooquicΛdΛ. ⁴⁵ Amaasi Λpamu ii Λgai siaaco daraajatadai ΛmamaatΛrdamigadΛ daidΛ itΛtdai:

—SiviavΛr gia coocosi daidΛ gΛniibasta. Casiat aayi masiuu duucu giñtΛΛgida agai aanΛ ismaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami. GiñtΛΛgida maagagai soimaasi ivuaadami. ⁴⁶ Vaapaigivurai. Tiimada. Casia boodΛrΛ imΛi ismaacΛdΛ giñtΛΛgida agai —astΛtdai ΛSuusi.

⁴⁷ Dai quiaa ñioocaitadai ΛSuusi tai ami divia ΛUudasi. Λgai ΛrΛmoco garaduñi aatΛmΛ baivustaama dan gooca mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamaastai dai uusi. Λgai ΛrojootosadΛcatadai ΛbaitΛguucacamigadΛ papaaligadΛ Λjudidíu dai ΛpipiscaligadΛ Λjudidíu. ⁴⁸ Uudasi ismaacΛdΛ gatΛΛgida agaitadai ΛSuusi casi itΛtdai ΛΛquioma Λgai Λoodami:

—IsmaacΛdΛ usupiga aanΛ agiava Λgai vΛrai bai —tΛtdai ΛUudasi.

⁴⁹ Amaasi miaadΛrΛ cΛquiva Λgai ΛSuusi daidΛ itΛtdai:

—Baiga giñmamaatΛtuldiamiga —tΛtdai ΛUudasi.

Dai usupi.

⁵⁰ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—¿Giñaduñi pΛtuma duñia agai dai divia? —tΛtdai Λgai.

Amaasi miaadΛrΛ guuquiva Λoodami dai bai ΛSuusi.

⁵¹ Amaasi Λmaadutai ismaacΛdΛ ami guucacataidai Suusi ΛΛmadu vuusaitu gΛcusiru dai iquitΛ Λmo naacadΛ ΛbaitΛcaacami papaali piooñigada. ⁵² TaidΛ ΛSuusi itΛtdai:

—GΛcuviertagΛrΛ icΛasa gΛcusiru. VΛΛscatai sioorΛ gΛcocoadagi cusiruicΛdΛ cusiruicΛdΛ coimu Λgai. ⁵³ ¿Maitapas maatΛ aapi iñsaana istutuidi istaañiagi giñooCa Λmo soñi vai Λgai cΛΛga istutuidi isgiñootosdagi mui mil gasandaaruga tΛvaagiaiñdΛrΛ?

⁵⁴ IsΛgai giñootosdagi aidΛ gia camaitΛpΛduñia go ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquidΛrΛ —tΛtdai ΛSuusi.

⁵⁵ Amaasi ΛSuusi itΛtdai Λoodami:

—¿Tuimasi dada aapimΛ dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuimasi giñbΛΛquia agai ducami siaana ΛrΛmo Λasivogamicagi? VΛΛs tasai gansaagida daacana aanΛ agΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu dai gΛnmamaatΛtuldiñia Diuusi ñiooquidΛ mtai tomali Λmo imidagai maimaisapicami giñbai.

⁵⁶ Dai vΛΛsi gomaasi idui aapimΛ vaidΛ ΛpΛduuna isducatai ooja Diuusi ñiñiooquitudiamigadΛ Diuusi ñiooquidΛrΛ —tΛtdai ΛSuusi.

TΛtai vΛΛscatai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ voopoi dai Λagi viaa ΛSuusi.

57 Tai agai ismaacada bai asuusi baacai maaca siaaco daacatadai acaifasi. Agai abaitacaacamigada papaaligada ajudiduu. Ami casi galampaidacatadai amamaatatuldiadami Diuusi samicamigada amadu apipiscaligada ajudiduu. 58 Vaida aPiiduru mosmaacasara oiiditadai agaa baitacaacamigada papaaligada ajudiduu tuisiquigadara ucami dai amaasi vaa dai daiva asandaaru amadu dai najada aagai istumaasi idufia agai asuusicada.

59 Taida atataandamigada apapaali amadu apipiscali vaascatai avamioma tataandamigada uusi dadagacada dudunucami ajudiduu gaagai amo istumaasi istucada gariara vuaajagi tomasi maitarvaivo dai poduucai gataafia agai muaragai. 60 Dai vaascatai maita tomali amo istumaasi istucada gariara vuaajagi tomasi muidutai dada dai yaatagai. Dai cuugataa dada gooca najadami yaatavogami 61 daida icaiti:

—Gocali icaiti: “Aana istutuidi isdaitudagi agaa quiupai dai vaica taicada apamu vanigidagi”, caiti gocali —ascaiti gonajadami.

62 Amaasi abaitacaacamigada apapaali judiduu caquiva daida itatadai asuusi:

—¿Maitapas gaa noragida agai tomali amo istumaasi? ¿Tumaasi goovai ismaacada aagai goovai avuu? —astatadai.

63 Taida asuusi maifioocacai vii. Taida abaitacaacamigada apapaali judiduu itatadai:

—Aana angaaagidi pasaida garaagidana Diuusi vuitapi ismaacada tomas-tuigaco oidaga pasabai aapi araCristo Diuusi marada siara cho —astatadai.

64 Taida asuusi itatadai:

—Aa Diuusi maradana poduucai isducatai aagai aapi. Dai aapima giitaaagimu aana ismaacada viaa amo samicami siDiuusi salisa padara daacamu aana dai giitaaagimu aapima siascada tavaagiaifadara imada aana icomai saagida —astatadai asuusi.

65 Taida abaitacaacamigada papaali judiduu saasarai ayuucusi. Alia baamu agai cacatai istumaasi aagai asuusi. Daida itatadai abaitacaacami:

—Gocali polidi isaraDiuusi marada di. Dai vui fioocai Diuusi camaitagito aatama vaamioma najadami. Aapima cacaa isducatai vui fioocai goovai Diuusi. 66 ¿Tatuma duuna gocalicada? —astatadai.

Tai agai itatadai:

—Gariara caatacamiava goovai gataaifivurai muaragai —astatadai.

67 Daida aodami sisividimi asuusi vuivasada dai capiacarai. Dai avuivasana capiacarai. 68 Daida itatadai:

—Aapi polidi isDiuusi gamaa amo samicami. Maatafi toora gaa —astatadai.

69 Vaida aPiiduru maigovai tuisicana daacatadai tai amo cusfiirugada abaitacaacamigada apapaali ami divia daida itatadai agai aPiiduru:

—Aapiapa ara amadu aimaraifaa asuusi Galileara oiidacami —astatadai acusfiiru.

70 Damos aPiiduru yaatagai daida itatadai:

—Maitan maata aana pasioora aagai aapi —astatadai.

71 aPiiduru cavuusaimi maigo quidigamu, tai ara amai agai vaa cusfiirugada taa aPiiduru ara daida itatadai ismaacada ami daraajatadai:

—Gocali ara amadu aimaraifaa asuusi Nasareetara oiidacami —astatadai ali taji.

72 Damos aPiiduru apamu yaatagai daida itatadai:

—Maata Diuusi ismaimata aana gocali —astatadai aPiiduru.

⁷³ Dai laachicada agai ismaacada ami daraajatadai abaana guuquiva aPiiduru daida itatadai:

—Sallacada aapiara lamoco ASuusi mamaatar damigada lara. Asta apamaasi ñioocai aapi ASuusi —astatadai.

⁷⁴ Vaidada Piiduru galñaasi ñiooquimi daida icaitimi:

—Maatada Diuusi nai aana maimaata gocalli —ascaiti.

Tai aidada otoma cuujui atacucu. ⁷⁵ Taidada Piiduru tagito istatadai ASuusi sai maiquiaa cuujuicai atacucu agai vaicojo itaiya agaitadai sai maimaata ASuusi. Daidada Piiduru ii abiaadara dai soigaldacai sosua.

27

¹ Dai mosmaasica vlassi atataaandamigada apapaali amadu apipiscali judididu ganaatagi isducatai muaagi ASuusi. ² Dai vulicami balacai ASuusi dai mala taagi Pilato, agai artaandamigada Judeera oidacami.

³ Aidada Udasi ismaacada gataagi ASuusi tala mascalmaa agaitadai ASuusi alia soigalli dai ama duucagatagito. Dai apamu vuidacai vlassi goamo coobai dan baivustaama piisu abaitaguucacamigada papaali judiui amadu apipiscali. ⁴ Daidada itatadai:

—Alia soimaasi idui aana gataagidacai amo calli maigapira caatacami masai muaana —astatadai Udasi.

Damos agai aa noragi daida itatadai:

—¿Dai gomaasi tumaasi argarvatarata aatama? Aapi lagi argaduñi —astatadai.

⁵ Taidada Udasi ami agala quiupai arana suuli atumiñsi, dai ii dai gavuliji.

⁶ Taidada abaitaguucacamigada apapaali apagi atumiñsi daida itatadai:

—Maibaiga isvannaida aatama gogaa tumiñsi ismaacada gaoidi oodami Diuusi aa duindada vatarata. Idi tumiñsi arnamagada lara cascada —astatadai.

⁷ Dai aipaco ganaagi sai agai tumiñsicada savada agai amo davalarai siaaco Aajatadami taagidu dai ami viaaca aagai siaaco yaasapadagi ismaacada maitaroidacami ami. ⁸ Dai Davalarai lara taagidu asta sivi ucami. ⁹ Poduucai apadui ismaacada laquioma aagai Jeremiiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigada daida icaiti: “Ajudididu tataanadamigada vuuquia agai goamo coobai dan baivustaama piisu plaata ismaacada baiga duu dai aa namquida gocalli ismaacada gataagi gogamai calli. ¹⁰ Dai agaicada gasavali agai davalarai ismaacada Aajatadami taagidu, poduucai isduucai gifaagidi giñtaanadamiga”, ascaiti Jeremiiasicaru.

¹¹ Tai vaidacai agai ASuusi agala taandami vuitapi tai agai tacacai daida itatadai:

—¿Aapipasi arraigada judididu? —astatadai.

Taidada ASuusi itatadai:

—Vaavuava, ara —astatadai.

¹² Taidada abaitaguucacamigada apapaali amadu apipiscali gapirara vuupai damos ASuusi maiaa noragi tomali amo ñiooqui. ¹³ Taidada Pilato itatadai:

—¿Maitapas calla aapi vlassi goovai masmaacada aagai gavui? —astatadai.

¹⁴ Taidada ASuusi vallasara maiaa noragi tomali amo istumaasi, dai poduucai agala taandami maitala istumaasi gatagituagi.

15 Vaid^Λ ^ΛPilaato dadagitoiña ^Λmo maisapicami aid^Λ siaa duudag^{ΛΓΛ} ^{ΛΛ}gi poduucai g^Λviiidacatadai ^Λgai isdadagitoldiadagi ^Λoodami ^{ΛΛ}gi ismaac^{ΛΔ} ^Δ ipaliadagi ^Λgai. 16 Vai ami maisacari^{ΛΓΛ} cuupicatadai ^Λmo c^{ΛΛ}li Baraavási t^{ΛΛ}guducami ismaac^{ΛΔ} ^Δ tomasioo^{ΓΛ} cajiomacatadai. 17 Tai aid^Λsi ^Λoodami g^{ΛΛΛ}ampagi ^ΛPilaato t^Λcacai daid^Λ it^ΛΔdai:

—¿Maac^{ΛΔ} ^Δ ipalidi aapim^Λ isdagitua aan^Λ Baraavási si^ΛSuusi ismaac^{ΛΔ} ^Δ Cristo aagai? —ast^ΛΔdai.

18 ^Λgai maat^Λcatadai ismoscoimudad^Λ tadacatadai ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaali dai casc^{ΛΔ} ^Δ gat^{ΛΛ}gi ^ΔSuusi.

19 ^ΔPilaato quiaa daacatadai ^Δdudunucami^{ΛΓΛ} taid^Λ ^Λooñigad^Λ ootosi ñiooqui daid^Λ it^ΛΔdai:

—Maitig^Λvapasada aapi goc^{ΛΛ}li c^{ΛΛ} tuigacami ^{ΛΛ}madu. Tuucara t^{ΛΛ}atquimi aan^Λ ^Λmo istumaasi soimasi ^Λgai v^{ΛΛ}ta^{ΓΛ} —asducai ootosi ñiooqui ^ΔPilaato ooñigad^Λ.

20 ^ΔMos ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaali ^{ΛΛ}madu ^Λpipiscali av^Λnaqui ^Λoodami sai baiyoma gataan^Λna m^Λsdagituagi Baraavási dai sai muaana ^ΔSuusi. 21 Taid^Λ ^Λg^{ΛΛ} t^Λaan^Λdami ^Λpamu ñioo dai t^Λcacai ^Λoodami daid^Λ it^ΛΔdai:

—¿Maac^{ΛΔ} ^Δ goovai v^Λgoocai siooma ip^Λlidi aapim^Λ isg^Λandagitolda aan^Λ? —ast^ΛΔdai.

Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^ΛΔdai:

—Baraavási —ast^ΛΔdai.

22 Taid^Λ ^ΔPilaato t^Λcacai daid^Λ it^ΛΔdai:

—¿Dai goSuusi maismaac^{ΛΔ} ^Δ Cristo aagai ducatai iduuna aan^Λ? —ast^ΛΔdai.

Tai v^{ΛΛ}scatai aa noragi daid^Λ it^ΛΔdai:

—Siisañi curusiaba vai poduu muucuna —ast^ΛΔdai.

23 Taid^Λ ^ΔPilaato it^ΛΔdai:

—¿Tumaasi soimaasi iducami goovio? —ast^ΛΔdai.

Tai ^Λgai ^Λpamu ijiña daid^Λ it^ΛΔdai:

—Siisañi curusiaba, vai poduu muucuna —ast^ΛΔdai.

24 Aid^Λsi ^ΔPilaato cat^{ΛΛ} iscamaitistui ^Λoodamic^{ΛΔ} ^Δ cavaamioma galcaititai ^Λgai, dai gatai suudagi dai g^Λico v^{ΛΛ}si ^Λoodami vuitapi daid^Λ it^ΛΔdai:

—Aana gia maitargiñduñi goc^{ΛΛ}lic^{ΛΔ}. Goovai gia maitarg^{ΛΛ}pi^{ΛΓΛ} caat^Λcami, goovai gia ^{ΛΛ}gi aapim^Λ arganaa duiñdaga —ast^ΛΔdai ^ΔPilaato.

25 Tai v^{ΛΛ}scatai ^Λoodami aa noragi daid^Λ it^ΛΔdai:

—Aat^Λm^Λ ^{ΛΛ}madu garmaamara targ^{ΛΛ}pi^{ΛΓΛ} v^{ΛΛ}ta^Λcamicagi —ast^ΛΔdai.

26 Taid^Λ ^ΔPilaato dagitoli Baraavási daid^Λ ^ΔPilaato gat^Λjai m^Λsai g^Λicarsana iquisanaic^{ΛΔ} ^ΔSuusi dai t^{ΛΛ}gi ^Λoodami sai curusiaba siisana sai poduu muucuna.

27 Tai gooqui^{ΛΓΛ} ^Λg^{ΛΛ} t^Λaan^Λdami sandaarugad^Λ vaidacai ^ΔSuusi gamu ^ΔPilaato quiidiamu dai vai v^{ΛΛ}si ^Λsandaaru dai ami siaaco c^Λacatadai ^ΔSuusi v^{ΛΛ}si sicoli guuquiva. 28 Matai uupasi yuucusid^Λ ^ΔSuusi dai aadi aa yuucusi v^Λpagicami sai ^Λp^Δaa maascamu ^Λmo raí, 29 dai moo daama dai ^Λmo cooronai uuparaic^{ΛΔ} ^Δduñisicami dai maa ^Λmo t^{ΛΛ}v^Λli s^{ΛΛ}lisa pad^{ΛΓΛ} novi^{ΛΓΛ}. Daid^Λ g^Λntootonac^{ΛΔ} ^Δguuquiva ^ΔSuusi vuid^{ΛΓΛ} dai parunai daid^Λ icaiti:

—Sivi gia t^Λv^Λpi oidacamu aapi raígad^Λ ^Δjudidíu —ascaiti.

30 Dai sisividimi ^{ΛΛ}pi dai b^Λb^Λyi t^{ΛΛ}v^Λli dai g^Λaic^{ΛΔ} ^Δmood^Λana g^Λvai. 31 Dai canaato parunacai ^Λpamu uupasi ^Λyucusi v^Λpagic^{ΛΔ} dai ^Λpamu aadi ^{ΛΛ}gi yuucusid^Λ. Dai bood^{ΛΓΛ} ^Δvaidacai dai m^{ΛΛ} siisa ^Λgai curusiaba sai poduu muucuna.

³² Dai aidasi utudama iji agai abiaadaga vuidaga aayi amo calli Simufi tlagiducami Sireñiaga oidacami matai aagidi sai balcaña agai acurusigada ASuusi.

³³ Dai poduucai aayi malaca siaaco Gólgota tagidu. Gólgota icaidaga mooda muuquida. ³⁴ Dai ami oidi uvasi varagada valanagacami amo doadigami alia lacocami sai agaicada palapioma soimaa taatana. Taida ASuusi mosdala dai camaitipali isiiyagi.

³⁵ Dai casiisacai curusiaba damos maiquiaa muu agai tai gooquiga nalanitudai volao dai poduucai naida agai isioorai ajia agai yuucsidala Suusi. Dai poduucai apadui istumaasi aagai Diuusi ñiooquituldiadami daida icaiti: “Sai nalanituda agai volao dai poduucai naida aagai isioorai ajiagi ayuucsidala”. ³⁶ Dai ami daraajatai nuucada. ³⁷ Dai curusiaba mo daama dai amo ojai ismaacada gatjai apilaato dai aagai mastuisida gatjai maaaragai daida icaiti: “Idiava tagaSuusi, raigada judiduu”, ascaiti loojai.

³⁸ Dai abaana ASuusi siisa gooca lasivogami amoco sallasia padaga amai curusiaba dai agamai oogisa padaga amai curusiaba. ³⁹ Dai ismaacada amui dagavusai galnaasi ñiooqui suuligidi ASuusi dai gidai ganmomo, ⁴⁰ daida itatadai:

—Epa aapi pasmaacada dadaitudai agala quiuupaigada ajudiduu dai vaica tasaicada ivueeyi apamu calgacaga igavuusaida aapi lagi. Siaapi arDiuusi marada tavañiñi bocurusaiñidaga —astatadai.

⁴¹ Poduucai lapa parunai abaitaguucacamigada apapaali lamadu amamaatatuldiadami Diuusi salicamigada lamadu afariseo lamadu apipiscali dai aipaco ganaagidi daida icaiti:

⁴² —Calgacaga vuvaitu goovai aa dai goovai lagi gia maitistutuidi iscalgacaga gavuusaidagi. Issallicada arvaavoi isagai tagarraiga aatama judiduu vai tavanana curusaiñidaga tatai poduucai vaavoituda aatama lapa.

⁴³ Goovai povallidi siDiuusi nuucada. SiDiuusi sallicada oigadai calgacaga vuusaidana tuduida sivi. Gocaasi gaaagidi goovai saida arDiuusi marada —ascaiti agai.

⁴⁴ Dai asta lalasivogami ismaacada cucurusiaba siisapicatadai ami sonuana ASuusi galnaasi ñioocai agai vui vasi.

⁴⁵ Dai dan duucu vasi oidigi tucapi vii vaic oora. ⁴⁶ Dai aida coi gaasaco gagara iña ASuusi daida icaiti:

—Eloi, Eloi, lama sabactani —ascaiti. Asmaacada itaiya lididi giñDiuusiga, giñDiuusiga çtuipasi giñdagito? astaiya lididi.

⁴⁷ Dai lamoco ismaacada ami daraajatadai cal ispocaiti agai daida icaiti:

—Dañi vapaidi goovai arDiuusi ñiooquituldiadami Eliasi —ascaiti.

⁴⁸ Tai otoma amaadutai mala dai bai amo visiocoli dai vadaitu uvasi varagada lacocamicada dai amo tootoicami cuugaga dai avisiocoli dai miaadaga dadasdi ASuusi sai visiusuna. ⁴⁹ Damos aa itatadai:

—Tadagito sabai diviana Eliasi dai calgacaga vuusaidana —astatadai.

⁵⁰ Taida ASuusi gagara iña dai muu. ⁵¹ Vaida agala icusi ismaacada agala quiuupaigadaga judiduu sagiacatadai anan lasi convocami amo sueeyi dai anaana salli sarai tacauidaga abiaadaga matana ucami. Dai davalrai gigivuli dai ooodai taatapai. ⁵² Daida gacuucupioo siaaco yaasapicatadai acoidada dai mui oodami ismaacada vaavoitudaitadai Diuusi duduaca acoidada saagidaiñidaga. ⁵³ Dai caduaacacai apamu ASuusi coidada saagidaiñidaga daida agaa vasi vuvaja coidada saagidaiñidaga dai mala Jerusaleenaga vaapa tai mui oodami tala.

⁵⁴ Tai amaasi Δ laaan Δ damigad Δ sandaaru Δ lamadu Δ ga ismaac Δ da nuucadacatadai Δ Suusi aidasi taa Δ gai isgigivuli d Δ v Δ l Δ rai dai taa v Δ asi ismaac Δ da Δ p Δ dui saalic Δ da duduadimu, daid Δ icaiti:

—Baivaavoi idi c Δ ali saalic Δ da Δ T Δ Diuusi marad Δ catadai ismaac Δ da t Δ vai t Δ vaagiaiñd Δ ra Δ —asc Δ aiti.

⁵⁵ Dai ami guucacatadai mui ooqui m Δ ll Δ casd Δ ra Δ naiditadai Δ p Δ ra ismaac Δ da Galileeaiñd Δ ra Δ oidatucuitadai Δ Suusi dai soic Δ itadai. ⁵⁶ Δ gai saagida daraajatadai María Madaliña, dai María Jacovo d Δ l Δ da dai Osee d Δ l Δ da, dai Zevedeo marad Δ d Δ l Δ da.

⁵⁷ Dai caurui tai ami divia Δ mo c Δ ali g Δ v Δ iidacami Osee t Δ l Δ giducami. Δ gai Δ r Δ Arimatee Δ ra Δ oidacami, Δ gai Δ r Δ vaavoitudadami Δ Suusi Δ p Δ ra. ⁵⁸ Dai amaasi Δ gai naidamu Δ Pilaato dai tai Δ Suusi tuucugada. Taid Δ Δ Pilaato gatajai m Δ sai t Δ l Δ gidana. ⁵⁹ Dai t Δ vañd Δ acai Δ Suusi ami curusiaiñd Δ ra Δ dai Δ mo icusi maitucuracami Δ ra Δ biisa. ⁶⁰ Daid Δ Δ Osee casi gatajaitadai coocodagai Δ mo vavuna m Δ sai ami yaasana si Δ l Δ scad Δ muquiagi Δ gai d Δ mos Δ Suusi ami taa Δ gai. Dai cacupacai Δ quitaagiña Δ mo g Δ l Δ odaic Δ da daivunu ii. ⁶¹ Vai ami daacatadai Δ María Madaliña Δ lamadu Δ g Δ l Δ mai María siaaco yaasapicatadai Δ Suusi sonuana.

⁶² Aid Δ Δ r Δ atasaicatadai istuigaco baivuaadana Δ gai v Δ asi dai siaadiqui Δ rib Δ staragaicatadai istuigaco maitistuma vuaadana Δ gai. Dai siaadiqui Δ baitaguucacamigad Δ Δ papaali judidíu, Δ lamadu Δ fariseo m Δ ll Δ naidamu Δ Pilaato ⁶³ daid Δ it Δ l Δ dai:

— Δ l Δ gito aat Δ m Δ Δ yaatavogami Suusi aidasi quiaa oidacatadai Δ gai iscaititadai sai vaica tasai Δ da duaaca agaitadai Δ gai coidad Δ saagidaiñd Δ ra Δ .

⁶⁴ Casc Δ da gataañiñi m Δ sai c Δ l Δ ga nuucadacana m Δ l Δ ca siaaco yaasapi Δ Suusi vaica tasai uucami vai poduucai maidadana Δ Suusi mamaat Δ rdamigad Δ tuca Δ vai maib Δ l Δ na Δ tuucugad Δ vai gooqui Δ ra Δ maipocaitiada Δ gai iscaduaca. Dai poduucai Δ gooqui Δ rdad Δ yaatagi vaamioma maic Δ l Δ gaducagi si Δ tuucamid Δ ra Δ —ast Δ l Δ dai.

⁶⁵ Daid Δ Δ Pilaato it Δ l Δ dai:

—Moguuca giñsandaaruga. Vaidacai aapim Δ dai m Δ l Δ ca siaaco cayaasa Δ Suusi c Δ l Δ bai duña isistutuidi di vai poduucai maib Δ l Δ na amuuquiada —ast Δ l Δ dai Δ Pilaato.

⁶⁶ Dai iji dai m Δ l Δ c Δ l Δ ga baidui siaaco yaasapicatadai Δ Suusi dai seerac Δ da bidasa dai ami seeraba dai Δ seeyogad Δ Δ g Δ l Δ bait Δ c Δ aacamigad Δ Δ romamano. Vai ami daraajatadai Δ sandaaru Δ p Δ ra.

28

¹ Dai cadaivunucai Δ l Δ bastaragai tas Δ ra dai camaasimi oidigi tumiñoco daid Δ Δ María Madaliña Δ lamadu Δ g Δ l Δ mai María iji m Δ l Δ ca siaaco yaasapicatadai Δ Suusi. ² Tai todian duucai gigivuli d Δ v Δ l Δ rai, Δ mo Diuusi t Δ aañicaruda t Δ vai t Δ vaagiaiñd Δ ra Δ casc Δ da. Dai a Δ c Δ i m Δ l Δ ca siaaco yaasapicatadai Δ Suusi maigovai daitu Δ odai istuc Δ da cuupicatadai Δ gai dai dama daiva Δ odai. ³ Dadadacai Δ gai Δ pan duucai p Δ p Δ adoc Δ dami dai yuucusi Δ da Δ pan Δ l Δ si tootuja c Δ vai. ⁴ Most Δ l Δ gacai Δ sandaaru Δ Diuusi t Δ aañicaruda güigivuli duduadimucai dai camoscoidad Δ duucai vii. ⁵ Dai amaasi Δ Diuusi t Δ aañicaruda it Δ l Δ dai Δ ooqui:

—Maitavar duduaadicuda. Aan^Λ c^Λaga maat^Λ isgaagai aapim^Λ ΔSuusi ismaac^Δ curusiaba gasiisatu. ⁶ Dai Δgai maitiipu tami casiat duaaca isduucai aagaitadai Δgai. Baigovai av^Λr iimi dai n^Λida siaaco caat^Δcatadai Δgai. ⁷ Iim^Δdavurai otoma dai m^ΛΛ aagida Δmamaat^Δrdamigad^Δ iscaduaaca Δgai coidad^Δ saagidaiñ^ΔΔ^Δ dai sivi imia Δgai Δgai ganbait^Δqui Galileeamu dai ami t^ΔΔgimu aapim^Λ. Goovai Δ^Δv^Λasi ismaac^Δ g^Δnaagida iñ^Δgai aan^Λ—ast^ΔΔ^Δ dai.

⁸ Taid^Δ Δooqui otoma iji abiaad^ΔΔ^Δ baig^ΔΔ^Δliatugai dai duduaadimutugai. Dai voopoigi dai m^ΛΛ g^Δraagida Δgai aat^Δm^Δ mamaat^Δrdamigad^Δ ΔSuusi v^Λasi istumaasi aagidi ΔDiuusi t^Δaañicarud^Δ. ⁹ Dai aid^Δsi voopoigitadai Δgai tai vuid^ΔΔ^Δ aayi ΔSuusi dai viaatuli. Tai Δgai abaana g^Δntootonac^ΔΔ^Δ guuquiva ΔSuusi dai siaa duutuli dai taata Δ^Δcasod^Δ. ¹⁰ Tai Δgai it^ΔΔ^Δ dai:

—Maitavar duduaadicuda. Iimivurai dai m^ΛΛ aagida giñ^Δaduñi vai iim^Δna Galileeamu dai ami giñ^Δt^ΔΔgimu Δgai —ast^ΔΔ^Δ dai.

¹¹ Aid^Δsi Δooqui gamu iim^Δitadai taid^Δ Δsandaaru chi^ΔΔ^Δqui caayamu iji dai aagidi Δbait^Δguucacamigad^Δ Δpapaligad^Δ Δjudid^Δu v^Λasi istumaasi Δ^Δdui. ¹² Taid^Δ Δbait^Δguucacamigad^Δ iji dai m^ΛΛ aatagi Δgai Δpipiscali Δ^Δmadu dai n^Δida aagai isducatai iduñiagi. Dai gooqui^ΔΔ^Δ aa nam^Δqui Δgai mui tumiñsi Δsandaaru ¹³ daid^Δ it^ΔΔ^Δ dai:

—Aagidavurai aapim^Λ situcara cocos^Δcatadai aapim^Λ sai dada ΔSuusi mamaat^Δrdamigad^Δ dai b^ΔΔ^Δcai Δtuucugad^Δ ΔSuusi. ¹⁴ Isag^ΔΔ^Δ t^Δaan^Δdami maatia goovai aat^Δm^Δ at^Δbai duñiagi Δgai Δ^Δmadu casc^ΔΔ^Δ mait^Δsi^Δanduñia Δgai —ast^ΔΔ^Δ dai.

¹⁵ Taid^Δ Δsandaaru vui Δtumiñsi dai iji dai m^ΛΛ aagidi istumaasi aagidi Δgai. Dai poduucai aagai Δjudid^Δu asta sivi ucami.

¹⁶ Dai poduucai iji aat^Δm^Δ baivustaama dan Δmoco mamaat^Δrdamigad^Δ ΔSuusi gamu Galileeamu Δmo quidi^Δamu siaaco aagai ΔSuusi. ¹⁷ Dai aid^Δsi t^ΔΔ aat^Δm^Δ ΔSuusi siaa duutuli Δ^Δmos Δ^Δmoco garaaduñi maic^ΔΔ^Δga vaavoitu-daitadai. ¹⁸ Taid^Δ ΔSuusi abaana c^Δquiva aat^Δm^Δ dai pov^ΔΔ^Δat^ΔΔ^Δ dai:

—Aan^Λ via Δmo s^Δalicami dai vaamioma gataa^ΔΔ^Δ t^Δvaagi^ΔΔ^Δ dai tami oidig^ΔΔ^Δ. ¹⁹ Iim^Δdavurai aapim^Λ dai aagida oodami v^Λasi oidig^ΔΔ^Δ oidacami sai ali^Δsi g^Δaaagai isvaavoitudai iñ^Δsa^ΔΔ^Δ Δ^ΔΔ^Δgac^ΔΔ^Δ v^Δviadami dai poduucai Δ^Δgiñ^Δmamaat^Δrdamicagi. Ismaac^ΔΔ^Δ vaavoitudai Δgai gia vapaconavurai Diuusi g^ΔΔ^Δrooga guvcadad^ΔΔ^Δ dai giñ^Δguvcadagac^ΔΔ^Δ, aan^Λ Δ^ΔDiuusi marad^Δ, dai Diuusi Ib^Δad^Δ guvcadad^ΔΔ^Δ vai poduucai maatiagi aa iscavaavoitu-dai Δgai. ²⁰ Dai maat^Δtuldavurai sai Δ^Δgidiñ^Δ v^Λasi istumaasi g^Δnaagidi aan^Λ. Maat^Δcavurai aapim^Λ iñ^Δsa^ΔΔ^Δ g^ΔΔ^ΔΔ^Δmadu daaca iñ^Δgai v^ΛΔ^Δ tasai ugita^Δcai oidigi ucami —g^ΔΔ^Δat^ΔΔ^Δ ΔSuusi.

Mos^Δcaasi.

Marcusi ooja istumaasi ivuaadana Δ Suusi Cristo aidasi aimraitadai tami oidigi daama.

¹ Δ Laquioma ooja Isaia caru amo ñiooqui Diuusi ñiooquidar Δ ismaac Δ istutuidi isbailiatuda oodami aagaitai Δ Suusi Cristo Diuusi mara Δ .

² Isaia Δ ñiooquituldiadami gad Δ catadai Diuusi dai aagai sai Diuusi pocaiti:

Ootosamu aana amo ootocami aapi Cristo gabaitaqui

Vai agai aagidana Δ oodami sai divia agai aapi.

Daid Δ oodami ama duuca Δ ant Δ gitodamu

Dai camaisoimaasi ivuaadamu.

³ Diuusi ootosa agai amo Δ ali sai oidigana gamamaat Δ tuldiña dai poduucai aagidamu Δ agai oodami:

“Caotoma divia agai Δ rtaaan Δ damiga casc Δ ama duuca Δ av Δ ant Δ gito dai camaisoimaasi ivuaada”.

Asduu ooja Isaia. ⁴ Tai divia Δ Vuaana dai oidigana vapaconaimi Δ oodami, dai aagidi sai Δ aagai Δ ama duuca Δ ant Δ agituagi dai Δ is Δ n Δ v Δ a Δ p Δ a Δ c Δ a Δ g Δ i dai camaisoimaasi ivuaadagi sai poduucai Diuusi oigaldana soimaascamigad.

⁵ Tai ami oidigara dada Δ v Δ a Δ s Δ i Δ Judeea Δ v Δ a Δ r Δ i Δ a Δ g Δ o Δ idacami dai Jerusaleen Δ o Δ i Δ d Δ a Δ c Δ a Δ m Δ i dai caaca agai istuma aagaiña Δ Vuaana; vaid Δ Vuaana vapaconaiña ami Δ g Δ a Δ aqui Jordán Δ ismaac Δ aagaiña Δ soimaascami ismaac Δ ivuaadana sai Diuusi oigaldana.

⁶ Daid Δ Vuaana yuucudala cameyu vopod Δ duñisicatadai dai givurada ogic Δ duñisicatadai dai suaadana Δ agai soosoyi dai saivoli. ⁷ Dai aagidiña agai Δ oodami Diuusi ñiooquid Δ daid Δ it Δ daiña:

—Gooqui Δ divia agai Δ mai ismaac Δ vaamioma viaa guvucadagai iñsaana. Aana tomali mai viaa Δ s Δ a Δ l Δ i Δ c Δ u Δ i Δ dai uupasdagi sususacad Δ gigi aragad Δ , aana maitistutuidi Δ s Δ i Δ i Δ i Δ istutuidi Δ agai dai Δ agai vaamioma namaga iñsaana casc Δ . ⁸ Aana Δ n Δ v Δ a Δ p Δ a Δ c Δ a Δ i aapima sudagic Δ Δ a Δ m Δ o Δ agai divimu dai maaqui agai oodami guvucadad Δ Diuusi Ibad Δ —ast Δ daiña Δ Vuaana.

⁹ Tai aid Δ tuigaco ii Δ Suusi Nasareta Δ Galilea Δ v Δ a Δ r Δ i Δ a Δ i Δ ñ Δ d Δ a Δ m Δ l Δ c Δ s Δ i Δ a Δ c Δ a Δ t Δ a Δ d Δ a Δ i Δ Vuaana taid Δ Vuaana vacoi Δ Suusi ami Δ aqui Jordán Δ .

¹⁰ Amaasi mosvuudai Δ Suusi suudagai Δ dai Δ t Δ a Δ v Δ a Δ a Δ g Δ i Δ t Δ a Δ g Δ a Δ c Δ u Δ p Δ i Δ o Δ c Δ o dai Diuusi Ibad Δ amo tugu maasi Δ v Δ a Δ i Δ agai daama. ¹¹ Tai caidatu amo ñiooqui Δ v Δ a Δ a Δ g Δ i Δ a Δ i Δ ñ Δ d Δ a Δ i Δ dai caiti:

—Aapi Δ a Δ r Δ g Δ i Δ ñ Δ m Δ a Δ ismaac Δ ali Δ oig Δ dai aana dai ali Δ baigiñ Δ l Δ i Δ a Δ a Δ a Δ p Δ Δ a Δ —ascaiti Δ ñiooqui.

¹² Tai gooqui Δ Diuusi Ibad Δ vaidacai Δ Suusi oidigamu. ¹³ Tai Δ agai ii dai oidigana daja goo coobai tasai Δ c Δ a Δ c Δ a Δ i Δ saagida vaid Δ Δ d Δ i Δ a Δ v Δ o Δ r Δ a Δ soimaasi iduiñtuda Δ l Δ i Δ d Δ i Δ t Δ a Δ d Δ a Δ i Δ Suusi. Tai dada Diuusi Δ t Δ a Δ a Δ a Δ ñ Δ c Δ a Δ r Δ u Δ d Δ dai nuucada Δ Suusi sai maisoimaasi iduiñtuldana Δ Diaavora.

¹⁴ Aid Δ tuigaco sid Δ E Δ r Δ o Δ o Δ d Δ a Δ s Δ i Δ maisa Δ Vuaana, ii Δ Suusi Galileeamu, dai gaaagidimi Diuusi ñiooquid Δ dai isducatai gata Δ a Δ a Δ n Δ Δ i Δ Diuusi. ¹⁵ Daid Δ it Δ Δ d Δ a Δ i Δ agai Δ a Δ p Δ Δ o Δ o Δ d Δ a Δ m Δ i:

—Casi atyoga aayi istuigaco soña agai Diuusi oodami sai cAAGacARL oida-cana cascADL ama duucaí avAR gANTATAgito vuitapi Diuusi dai vaavoituda isDiuusi cAAGacARL vuvaida agai oodami —astADai Suusi.

16 AgAL suudagi ismaacADL Galilea tAAGidu ugidiana sALLi imAtadai ASuusi dai tAA gooca gANSIAGAMA Simuñi AAMadu AandARAsi. Agai ARvatopa vuu-damicatadai dai suudarL dadaitudai gANvatopa vuicarU. 17 TaidA ASuusi itATAdai:

—GiñoidáVurai nai aanL gANmaatAtuldana mAsducatai gaagadagi oodami vaidL giñvaavoitudaña —astATAdai ASuusi.

18 Tai Agai otoma anaasi viaa gANvatopa vuicarU dai oí ASuusi.

19 VaidA ASuusi apiaimi dai baitAquioma tAA AJacovo Sevedeo maraD dai Vuaana Jacovo suculidA, vai AMo vaarcU ARana daraajatai darasdi gANvatopa vuicarU. 20 TaidA ASuusi vaí Agai sai oidana tai Agai anaasi vaarcU ARana viaa gANOoga AAMadu ApipiooñigADL dai oí ASuusi.

21 Amaasi aayi Agai CapernauumARL; dai mosaayi iBstaragai tASARL tai vaa ASuusi AJudidíU quiuupaigadARL dai gAAagacai gamamaatAtuldimi Diuusi ñiooquidA. 22 Dai vAAscatai ismaacADL caL maitAA isducatai gANTATAgituagi caAcatai sIAL cAAGA ñioocai ASuusi. AMo sALLicami viaacami duucaí gama-maatAtuldi Agai dai maisiu Apan duucaí AMo mamaatAtuldiadami Diu-usi sALLicamigADL. 23 Dai ami AJudidíU quiuupaigadARL daacatadai AMo cALLi ismaacADL viaacatadai AMo Diaavora tAAañicarudA daidA ADiaavora tAAañicarudA iññaquitu ACALLi daidA itATAdai Agai Suusi:

24 —¿TuipAsi gARsaagida vapaCai aapi Suusi NasareetARL oidacami? ¿GARcoodapAsi agai dai divia? AanAan gia cAAGA gMAATL dai maATL aana PASiARDiuusi maraD ismaacADL tomali AMo imidagai maisoimaasi ivueeyi —astATAdai ACALLi ismaacADL viaacatadai ADiaavora tAAañicarudA.

25 TaidA ASuusi bagaimi ADiaavora tAAañicarudA daidA itATAdai: —Maitiñioocada mosaiVuusai dai dagito goCALLi —astATAdai ASuusi.

26 Tai amaasi ADiaavora tAAañicarudA suiquituli ACALLi dai gAGARL iññaquimi dai vuusai ACALLiAññDARL. 27 Tai vAAscatai ismaacADL ami daraajatadai aliA duduuaadimu, dai aipaco gANTAcacaimi daidA icaitimi:

—¿Tumaasi goovai? ¿Tuma utudui garmamaatAtuldi goovai? GoCALLi gia sALLicADL viaa guvucadagai asta ADiaavora tATAañicarudA AARL AAgidi dai vuuvacAI oodamiaiññDARL —ascaiti Aoodami.

28 Tai otoma gAMai vAAsi Galilea dAVARARL istumaasi ivuaadatadai ASuusi.

29 AidAsi vuvaja AJudidíU quiuupaigadAAññDARL ASuusi AAMadu AJacovo AAMadu AVuaana oí Agai ASimuñi dai AAandARAsi quidiidiamU. 30 VaidA ASimuñi tuumudA aliA coococatadai oiditai toiñdagai dai caatAcatadai, mAtai aagidi ASuusi sai Agai coococatadai. 31 TaidA ASuusi miaadARL cAQuiva dai novi-aiññDARL bai dai vañigi. Mospodui Agai tai dagito Atoiñdagai, dai Agai vaa ooqui Agai dai bibi.

32 Dai aidAsi catuca, mAtai vuaapi ASuusi vAAsi AcoococoidadA dai is-maacADL viaacatadai ADiaavora tATAañicarudA AARL. 33 Dai vAAsi Aoodami gANmpagi ami quitaAña. 34 TaidA ASuusi duduuaadi muidutai naana maasi coocodagai viaacami dai vuvaitu oodamiaiññDARL mui Diaavora tATAañicarudA. ADiaavora tATAañicarudA gia maatAcatadai ASuusi dAMos Agai

maidadagitoiña isñiioocada ʌgai sai maimaasico vujana ʌoodami vuitapi
sioora ʌgai.

35 ʌSuusi siaalimoda vañi quiaa tucagamucatai dai ii oidigamu dai mʌʌca
gamamada agai. 36 Taida ʌSimuñi ʌʌmadu ʌaduñda gaagamu ʌSuusi. 37 Dai
aidasi tʌʌ agai potʌtʌdai:

—Vʌʌsi oodamiava ʌgaagai —astʌtʌdai.

38 Dʌmos ʌSuusi itʌtʌdai:

—Timʌda sibʌacoga dai ami gaagida ʌʌpa Diuusi ñiiooquida. Gomaasi
ivuuaada iñagai aanʌ dai divia tami oidigi daama —astʌtʌdai ʌSuusi.

39 Dai ii vʌʌsi ʌjudidú quiquiupaigadaʌra Galilea dʌvʌʌraʌra dai ami
gamamaatʌtuldimi Diuusi ñiiooquida dai vuvaidimi Diaavora tʌtʌʌañicaruda
oodamiaiñdʌra.

40 Taida ʌSuusi miaadaʌra ʌʌquiua ʌmo cʌʌli ismaacada viaacata dai ʌmo
coocodagai ismaacada duvaldi gatuuçuga, dai gʌtootonacada ʌʌquiua daida
itʌtʌdai:

—ʌʌsipaʌiadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —astʌtʌdai ʌcʌʌli coocoda
ʌSuusi.

41 Taida ʌSuusi soigʌʌldan tadatu dai taata gʌnovicada daida itʌtʌdai:

—Ipʌlidiana isgʌduaaidagi, duaadicami ivii —astʌtʌdai.

42 Mospota ʌSuusi tai maigo ii ʌcʌʌli coocodada dai caçʌʌ duaadicami vii.

43 Taida ʌSuusi ootoi dai saʌlicada dai isaagada ʌgai gomaasi daida itʌtʌdai:

44 —Dañi, maitiaagiada tomali ʌmaadutai paʌducatai dueeyi mosai imi
dai mʌʌ vuidʌra ʌʌquiua ʌpaali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru
saʌlicamigada vai naidiña ʌoodami paʌcadueeyi —astʌtʌdai ʌSuusi.

45 Taida ʌcʌʌli mosii dai otoma aagidimi vʌʌscatai isducatai ʌpʌdui.
Cascaɖa ʌSuusi maitistutuiditadai isvaquiagi tomali ʌmapaçʌra vʌʌsi oida-
camii vuitapi dai baiyoma mosugidiana aimʌrañña siaaco maitiipucata dai
oidacami, vai vʌʌscaʌra muidutai aipadaʌra ajioopaiña siaaco ucami daaca
agai.

2

1 Dai bochiʌʌqui tasaicada ʌSuusi ʌpamu ii Capernaumamu; tai otoma
maí ʌoidacami isgaquiiyʌra daacata dai ʌgai. 2 Dai otoma saʌlicada mui
gʌʌmpagi oodami tomali maiaacata dai sia saʌli vaapaquiagi aa; vai
ʌgai gamaatʌtulditadai Diuusi ñiiooquida. 3 Amaasi aayi maacova cʌʌli
dai uusiʌra bʌcaiticatada ʌmo cʌʌli ismaacada maitistutuiditadai isoiñiagi.

4 Dʌmos maitʌtagaitadai ʌgai isducatai aitudagi ʌcoocoda siaaco daa-
catada ʌSuusi mosʌʌ muiducatai oodami, dai amaasi vaquii daama tʌʌtasai
dai siaaco daacata dai ʌSuusi saʌli daama cupioco dai amui saʌli tʌvañi
ʌcoocoda uusiʌra. 5 Dai aidasida ʌSuusi tʌʌ sʌʌ caʌga vaavoitudaitadai ʌgai,
itʌtʌdai ʌgai ʌcoocoda:

—Giñmara gʌsoimaascamiga caoigaldi —astʌtʌdai.

6 Dʌmos ʌʌmoco mamaatʌtuldiamii saʌlicami ismaacada ami daraa-
jatada ʌpʌnaʌlidi: 7 “¿Istusida poduucai ñiioocai goçʌʌli? Parundan caiti goovai
Diuusi, tomali ʌmaadutai maitistutuidi isgaigʌiadiagi gasoimaascamiga
mosʌʌgi Diuusi”, asʌnaʌlidi ʌmamaatʌtuldiamii saʌlicami. 8 Dʌmos ʌSuusi
maatʌcatada istumaasi gʌntʌtagitoitadai ʌgai daida itʌtʌdai:

—¿Tuimasi poduucai gantatagitoi aapim? ⁹ ¿Tumaasi sioma maisijaiga isaagidagi gococoad: “Gasoiamaascamiga caoigaldi”, siapa potaadagi: “Vañigifiñi dai bai gavaacosi dai imada”? ¹⁰ Gantaaqidamu aana ifsaana ismaacada viaa amo sallowicami viaa guvucadagai appa tami oidigi daama isgaogaldiada gasoiamaascamiga —astatadai ASuusi amamaatatuldiadami sallowicami.

Dai amaasi itatadai agai allali cocoad:

¹¹ —Aapi angaagidi vañigifiñi dai bai gavaacosi dai noragi gacquiyamu —astatadai ASuusi.

¹² Taida cocoad otoma vañi; dai bai gavaacosi dai vuusai abiaadara vascatai vuitapi. Tai vascatai camitaa isducatai gantatagitoogi tagacai goomasi dai canga ñiooquimi Diuusi vatarar daida icaiti:

—Tomali amo imidagai mainaidiña aatama gomaasi —ascaitimi aoodami.

¹³ Dai gooquiar ii ASuusi apamu aga suudagi ugidiana; dai aidasi vaa si aoodami miaadara guuquiva siaaco daacatadai ASuusi tai agai mamaatuli Diuusi ñiooquid. ¹⁴ Dai aidasi daivusquimi ASuusi amapacara aa amo allali Leví tagiducami Alfeo marada vai daacatadai ami siaaco gavudana agai tumiñsi. Agai artumiñsi vuudamicatadai, taida ASuusi itatadai:

—Giñoidani —astatadai.

Taida Leví otoma aquiva dai oi.

¹⁵ Dai aidasida gacuaadatadai ASuusi Leví quidiara amadu muidutai tumiñsi vuudami amadu aa soimaasi ivuaadami. Vascatai mesa vuudara daraajatadai amadu ASuusi dai vaa ASuusi mamaatardamigada appa. Alia muiducatadai ismaacada oidatucuiña. ¹⁶ Damos amamaatatuldiadami sallowicami amadu afariseo tagacai isaSuusi vascatai amadu gacuaadatadai itatadai agai amamaatardamigada:

—¿Tuisida amamaatatuldiadamiga amadu gacueeyi daida yayi tumiñsi vuudami dai soimaasi ivuaadami amadu? —astatadai.

¹⁷ Damos aidasi caa ASuusi imaasi itatadai:

—Ismaacada maicoocofiñi maitagito duduaaidamami mosacaasi ismaacada cococofiñi. Dai poduucai aana maisiu canga ivuaadami vatarar divia. Aana divia dai cagacara vuvaida ifagai soimaasi ivuaadami —astatadai ASuusi.

¹⁸ Amo imidagai gayunanducai AVuaana mamaatardamigada amadu afariseo mamaatardamigada, tai dada amoco oodami siaaco daacatadai ASuusi dai tacaci daida itatadai:

—¿Tuisida gayandui AVuaana mamaatardamigada amadu afariseo mamaatardamigada, vai aapi gamamaatardamiga vascara gacuadana? —astatadai agai ASuusi.

¹⁹ Taida ASuusi aa noragi daida itatadai:

—¿Istutuidisi isgayanduagi vapaidarsicada amo cunataragiar siacada quiaa daraajagi acuntadami? Siacada quiaa daraajagi acuntadami mitaagai isgayandudagi vapaidarsicada. ²⁰ Damos istodian duucai gammaatudagi allali aida gia gayanduan tada vapaidarsicada —astatadai ASuusi.

²¹⁻²² Dai vaamioma agidi daida itatadai:

—Tomali amaadutai maitistuidi isvaavoitudagi istumaasi gamamaatuli aana dai apiavaavoitudagi gvaavoitudaraga —astatadai ASuusi.

²³ Amo imidagai ibastaragai tasara tligi asicami saagida imaitadai asuusi; vaid amamaatardamigada vaincumaimi tligi muurada saagida iimaitai.
²⁴ Vaid afariseo itatadai asuusi:

—Dañi žtuisida ivueyi gamamaatardamiga aa duiñdagai ismaacada Moseesacaru saallicamigada aagai sai maitipu oigaragai isivuaadagi ibastaragai tasara? —astatadai afariseo.

²⁵ Damos asuusi itatadai:

—Žtomali amo imidagai masmai quiaa naidi aapima loojai siaaco aagai istumaasi idui davi amadu aaduñda amo imidagai alia oidacai biuugigai? ²⁶ Siaaco aagai sai vaa davi quiuupiarai aidasida abiaataata abaitacaaacamigadacatadai papaali, dai bai agai acuaadagai Diuusi dasdarada ismaacada lligi papaali viaacatadai oigaragai isugiagi tai agai uu dai aa oi gaaduñi —astatadai asuusi.

²⁷ Daid itatadai ara asuusi afariseo:

—Ibstaragai tasai arsiaa duutudaragai Diuusi vatarai. Vaamioma namaga oodami silibstaragai tasai. ²⁸ Cascada aana insmaacada viaa amo saallicami ara viaa guvucadagai isgaagiadagi istumaasi gaagai isivuaadagi ibastaragai tasara —astatadai asuusi.

3

¹ Taid asuusi vaa apamu amo quiuupaigadara judidiu vai ami daacatadai amo calli ismaacada gaquisapi amo novida. ² Vai aa soobidacatadai asuusi dai naida agai sabai duaidana agai calli ibastaragai tasara vai poduucai viaaca agai istucada galpi arvuaajagi. ³ Amaasi asuusi itatadai calli ismaacada gaquisapi acada:

—Vañigiñi dai aran asasi calquiva —astatadai.

⁴ Dai amaasi itatadai asuusi oodami ismaacada ami daraajatadai:

—Žtumaa aagai Moseesacaru saallicamigadara? Žsoidaga oigaragai isivuaadagi ibastaragai tasara amo istumaasi calgaducami maicagaducami sio? Žcalgacara vuusaidagi amo oodami muaagi sio? —astatadai asuusi.

Damos agaa maiñiooca vii. ⁵ Vaid asuusi baamudacada nanaidi dai soiliaragaicada maimaata calacatai agai istumaasi agidi asuusi. Amaasi asuusi itatadai calli ismaacada gaquisapicatadai novida:

—Saliñiñi ganovi —astatadai.

Tai agai salli dai calaga duaadicami vii. ⁶ Tai amaasi otoma vuvaja afariseo abiaadara dai avnaquida agai eroodasi aaduñda dai muaa agai asuusi.

⁷ Damos ii asuusi amadu amamaatardamigada gala suudagi ugidiamu, tai mui oodami Galileeara oidacami oi. ⁸ Dai aiasi aa oodami mai ara isivuaadadadi asuusi istumaasi galarducami muidutai dada siaaco daacatadai agai dai naida agai Judeeaiñdara, dai Jerusaleenaiñdara, dai Idumeaiñdara dai vasmocoradara gala aqui Jordan dai Tiuro davaraiñdara dai Sidoonaiñdara. ⁹ Vaid asuusi calaquiasdara abiaadara aagidi gamamaatardamiga sai baiduiñdacana amo varcuro, vai ami daaca agai agai sai mainuituscaña mosaliqui oodami. ¹⁰ Asuusi callicada mui duuadi oodami galgucadacada vai cascada aa cococoidada aipaco nuituscaña asuusi vascatai taata aliditai. ¹¹ Vaid aoodami ismaacada viaacatadai Diaavora

tatlaañicaruda mostatlañgaiña aSuusi dai vuidara gatootonacada guguucaiña vaidada Diaavora tatlaañicaruda iñaquitudaiña vai agai itatadaiña:

—Aapiara rDiuusi marada —astatadaiña.

12 Damos aSuusi sällicada dai Diaavora tatlaañicaruda ismaasiuldagi siota agai.

13 Dai gooquira tasai aSuusi amo giidiamu, dai vaidacai ismaacada agai ipali tai agai oi. 14 Dai amaasi covai vuvaitu baivustaama dan gooca aoodami saagidañdaga sai amadu ajioopaiña, dai sai gooquira gaaagidiña agai Diuusi ñiooquida. 15 Dai maa guvucadagai sai duduaaidiña cococoidada dai sai vuvaidiña Diaavora tatlaañicaruda oodamianaga. 16 Acovai vusaitu aSuusi, Simuñi Piiduru, dai 17 Jacovo dai sallaagida ismaacada Vuaana taagidu agai rSevedeo maamarada, dai Suusi Boanerges aagai agai ismaacada taya alidi cälli ismaacada cavami ñioocai rpan duuca covodami. 18 Dai Aandarasi, dai Piili, dai Bartolomé, dai Mataivo, dai Tomás, dai Jacovo. Alfeo marada dai Tadeo, dai Simuñi ismaacada r amoco ismaacada vuvaida aliditai aromamano. 19 Dai Uudasi Iscaliote ismaacada gooquira gatlagi aSuusi masai muaana.

Dai gooquira vaa aSuusi amo quiyra amadu ismaacada covai vuvaitu agai. 20 Tai r pamu sällicada mui ganampagi oodami ami quiyra vai agai tomali maitistutuiditadi isgaugiagi. 21 Dai aidasi mai aSuusi aadunada gomaasi dada dai vaidaquia agai pocaititai sai vuirutu agai.

22 Vaidada amamaatatuldiadami sällicami ismaacada Jerusalemianaga dada icaiti:

—Idi cälli viaa Beelsevü ismaacada rDiaavora vai agai guvucadada vuvaidi goovai Diaavora tatlaañicaruda —ascaiti amamaatatuldiadami sällicami.

23 Tai amaasi aSuusi vai aoodami dai aagidi amo ñiooqui cuentocada daida itadai:

—¿Siaadaga istuidana aDiaavora isalgi gavusaidagi oodamianaga?

24 Isamaracaga oidacami algi gancocodagi otoma aipacoga gancoodian tada agai. 25 Isamo quiyra oidacami algi gancocodagi otoma aipaco gancoodian tada agai. 26 Dai siaDiaavora algi gavui gasiaa liada siaadaga istuidana agai, baiyoma mosugitian tada agai.

27 Tomali amaadutai maivaquian tada amo cälli omaligami quidaga dai assidagi, ismaiviugi r raga; avanacai isvulia gia gadagitian tada agai masasdagi.

28 Sällicada aan gnaagidi sai baiga isoigldagi oodami vasi soimaascami-gada dai issoimaasi ñiooqui ñioocada agai r raga; 29 Damos siota vui ñioocadagi Diuusi bñada agai gia maiviaa oigldaragai tomali amo imidagai poduccai agai rduñida tomastuigaco —astatadai aSuusi.

30 aSuusi poduccai aagidi aoodami pocaititai agai saida aSuusi viaa amo Diaavora taañicaruda.

31 Tai gooquira ami dada aSuusi susuculida amadu adada, damos quidi-gañdaga vii agai dai abiaadaga ootosi ñiooqui aSuusi sai diviana. 32 Vai agai ismaacada sonuana daraajatadai aSuusi itadai:

—Quiidigianaga daraaja gdaada amadu gasusuculi daida gagaagai —astatadai.

33 Damos aSuusi itadai:

—¿Voorla ipalidi aapimla isargiñdaada daidla giñsusuculi? —astatadai.

³⁴ Dai amaasi nanalidi vaaacatai ismaacada ami sicoli daraajatadai siaaco daacataidai agai daidi tli:

—Idi lapla rapan ducami giñdaada dai giñsusuculi. ³⁵ Tomasioora sioora ivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi agai lapla rapan ducami giñdaada lamadu giñsusuculi —ascaiti lSuusi.

4

¹ Lapla amo imidagai gamamaatultidatadai lSuusi agaa suudagi ugidi-ana, tai saalicada mui ganlampagi oodami ami siaaco daacataidai agai. Dai saalicada muiducataidai agai tai cascada lSuusi amo vaarcu araana daiva gaa suudagi daama. Tai vaasi loodami ooratana vii. ² Taidla lSuusi aagidi mui naana maasi cuentocada dai aidasi mamaatultidi agai itatadai:

³ —Caacavurai aapimla imaasi: Amo imidagai amo oodami gaa, ⁴ tai chilaqui astucaí voiyala suuli; tai dada ujuurugi dai cuucu. ⁵ Tai aa astucaí ooodai saagida suuli, siaaco maisi tiipu davalrai; dai otoma vuvaja maisi tuucavi suuli agai cascada. ⁶ Dai mosvuusai tasai tai vuaama dai maisi tataaca agai cascada mosgaquisa. ⁷ Dai aa astucaí uuparai saagida suuli taidla uuparai gaa dai mosvuaamatu, tai poduucai taligi maiibaji. ⁸ Tai aa astucaí calagaducami davalriala suuli dai vuvaja dai calga gaa, dai calga iibaji. Amo caidaiñdala amo coobai dan baivustaama vuvaja, dai amiañdala vaicoobai, dai amiañdala amo siento. ⁹ Calgavut gantagito caaca aapimla istumaasi ganaagidi aana —astatadai lSuusi loodami.

¹⁰ Amaasi caiimacai loodami tai lagi vii lSuusi lbaivustaama dan gooca gamamaatardamiga lamadu. Dai agai ismaacada sonuana daraajatadai lSuusi tacacai astaiya alidi agai acuentocada. ¹¹ Taidla lSuusi itatadai:

—Diuusi ganmaatultidamu aapimla mastumaasi maimaata isducatai ipalidi Diuusi issoicadagi oodami sai calgacala oidacana damos gogaa mamaatultidi aana cuentocada. ¹² Agai canaiñña istumaasi ivuaadana aana dai maitipalidi isgiñvaavoitudagi dai caacana istumaasi gamamaatultidi aana dai maitipalidi ismaat caacagi, cascada Diuusi maiogaldi soimaascamigada dai maicalgacala vuvaidamu agai —astatadai lSuusi.

¹³ Daidla itatadai agai lapla:

—¿Maitamasmaata caa aapimla idi cuento? ¿Ducatai maata caaca agaidla aapimla agaa cuento? ¹⁴ Alcali asadami rapan ducami amoco ismaacada aagidiña oodami Diuusi ñiooquida. ¹⁵ Lamoco oodami rpan ducami astucaí ismaacada voiyala suuli ismaacada caacana Diuusi ñiooquida vai didivai lDiaavora dai maigovai dadasai ñiooqui lbadaiñdala sai maivaavoitudana. ¹⁶ Dai aa oodami rpan ducami astucaí ismaacada ooodai saagida suuli ismaacada baiganliaracada caacana Diuusi ñiooquida dai vaavoitudaiña, ¹⁷ damos maiguiaa sigupucardan vuaadana agai vaavoidaragada cascada mosparunaiña aa ñiooquicada dai soimaa taatamituldaiña vai agai caugiatai vaavoidaragada. ¹⁸ Dai aa oodami rpan duucami astucaí ismaacada uuparai saagida suuli caacana agai Diuusi ñiooquida, ¹⁹ damos alia tatagitoña agai istumaasiala ismaacada oidaga tamí oidigi daama, tumiñsiala dai vaasiacatai viaaca alidiña agai dai mosgomaasiala tatagitoña dai camaitatagitoña Diuusi ñiooquida cascada maitivueeyi istumaasi Diuusi

ipalidi dai maicagacaru vuvacai. ²⁰ Daidaa stucai ismaacada calgaducami davalariaru suuli apau ducami aoodami ismaacada baigalialiaracada caacana Diuusi ñiooquida dai vaavoitudaiña daida ivuaadana istumaasi Diuusi ipalidi. Lamoco arapan ducami aastucaci ismaacada amo coobai dan baiivustaama vuvaja amo caidaiñdararu dai amiaiñdararu vaicoobai dai amiaiñdararu amo sientu —astatadai aSuusi.

²¹ Dai gooquiaru itatadai araru:

—Tomali amo oodami maicucuudagai amo cuudacarui dai gooquiaru iñapai tomali maivoicarui uta dadasai. Baiyoma tucavi gadadasai vai calga maasicagi. ²² Poduucaci istumaasi aana gamamaatatuldi vaaasi gamaasiuldi, sivi maiquiaa calga maata caa aoodami damos gooquiaruoma gia vaaasi maata caacamu agai. ²³ Calgavar gantagitoca caaca aapima istumaasi ganaagidi aana —astatadai aSuusi.

²⁴ Daidai itatadai araru:

—Agiditai avar caaca aapima vaaasi mastuma caa. Iscalga agiditai caaca aapima giñmamaatatuldaraga vaamioma calga maata caacamu vaaasi istumaasi ganaagidi aana. ²⁵ Siору baaai giñiooqui dai giñagidi agai vaamioma maatatuldamu aana, dai siору maibaaai giñiooqui dai maitiñagidi voopoidamu aana istumaasi maata galidi agai —astatadai aSuusi.

²⁶ Daidai aSuusi itatadai araru aoodami:

—Diuusi soicai oodami sai calga gantagitona. Gomaasi arapan ducami aidasi amo oodami ai taligi. ²⁷ Dai gooquiaru nonoragai dai cocosi, vaidai chilaqui tasaicada vuvacai ataligi dai galrai, vaidai acali maimaatacana isducatai. ²⁸ Davalarai agi baivueeyi cuadagai acali mosacaasi nuucada asicami. Araga vuvacai aagada dai gooquiaru muurada, dai gooquiaru ibiada. ²⁹ Dai siascada cacaibia agai vai aiyagi yoovaragai otoma galyoovai —astatadai aSuusi.

³⁰ Daidai itatadai araru aSuusi aoodami:

—Diuusi soicai oodami sai calga gantagitocana. Dai aana cuentocada gamamaatatuldi isducatai ivueeyi gomaasi. ³¹ Gomaasi arapan ducami istumaasi aravueeyi acaidamo uusi ismaacada araa maasi coravi caida. Goovai araliducadioma uusi caida oidigi daama ³² ismaacada galasai vai gagaru dai gagaru mamartai vaidai ajuurugi acagidararu ganiibastaiña —astatadai aSuusi aoodami.

³³ Poduucaci mamaatatuldiña aSuusi Diuusi ñiooquida aoodami gaa cuentocada tomasi maimaata caacana agai. ³⁴ Maitiipucana amo imidagai ismaagiada aSuusi amo istumaasi cuentocada damos gooquiaru vaaasi aagidiña agai gamamaatardamiga istaiya alidi cuento.

³⁵ Dai agai vaa tararu aidasi catucaimi aSuusi itatadai gamamaatardamiga: —Tiimada vaasadararu gogaa suudagi —astatadai.

³⁶ Taidai amamaatardamigada anaasi viaa aoodami dai vaidacai aSuusi avaaruaru ismaacadaru daacatadai agai, tai aa oodami oi araru aa vaaruaru. ³⁷ Tai caavami avai daida avavai nuituscaai suudagi vai vaarcu arana vaacai dai cayoga suuda avaarcu suudagicada. ³⁸ Vaidai aSuusi avaarcu gooquiama daru coosocatadai. Taidai amamaatardamigada nañitu agai daida itatadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, ζ^Λmaitapas vuaam^Λ ^Λlidi t^Λsbaicoagi? —ast^Λt^Λdai.

³⁹ Tai vañi ^ΛSuusi dai dodoligitu ^{ΛΛ}V^ΛAli ^{ΛΛ}madu ^Λg^{ΛΛ} suudagi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—G^{ΛΛΛ}pidañi —ast^Λt^Λdai.

Taid^Λ ^{ΛΛ}V^ΛAli g^{ΛΛΛ}pitu tai v^Λasi dodoli vii ⁴⁰ amaasi ^ΛSuusi it^Λt^Λdai g^Λmamaatar^Λdamiga:

—ζ^ΛTuimasi duduaadimuca dai maivaavoitudai iñsaan^Λ istutuidi isg^Λannuucadajagi? —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁴¹ Vai ^Λgai ali^Λ duduaadimuca dai aipaco g^Λnaagidi daid^Λ icaiti:

—ζ^ΛSoora^Λ idi c^Λali vai asta ^{ΛΛ}V^ΛAli dai gog^{ΛΛ} suudagi ^{ΛΛ}gidi? —ascaiti.

5

¹ Dai amaasi vaasad^{ΛΓΛ} d^Λgavusai ^Λgai ^Λg^{ΛΛ} suudagi dai aayi Gadara d^{ΛΛ}V^{ΛΛ}ri^{ΛΓΛ}. ² Dai aid^Λsi t^Λvai ^ΛSuusi vaarcuaiñd^{ΛΓΛ} tai otoma ami divia ^Λmo c^{ΛΛ}li caposantuaiñd^{ΛΓΛ}. ^Λc^{ΛΛ}li viaacatadai ^Λmo Diaavora t^Λaañicarud^Λ.

³ ^Λc^{ΛΛ}li moscaposantuana oidacana vai tomali ^Λmaadutai maitistutuidiña isvuracagi tomali cadeenac^{ΛΔΛ}. ⁴ Muiyoco imidagai vupuraiña aa oodami cadeenac^{ΛΔΛ} noonovid^Λ dai ^Λac^Λasod^Λ d^Λmos ^Λgai otoma ^{ΛΛ}quitudaña vai tomali ^Λmaadutai maitistutuidiña isdodoli daasacagi. ⁵ Dai t^Λs^{ΛΓΛ} dai tu- car^Λ oidigana dai caposantuana aim^Λraitai iñ^Λcañiña ^Λgai dai saasasaña g^Λtuucuga ojoodaic^{ΛΔΛ}.

⁶ D^Λmos aid^Λsi t^{ΛΛ} ^Λgai ^ΛSuusi m^Λac^Λs^Δg^{ΛΓΛ} vuid^{ΔΓΛ} m^{ΛΛ} dai vuid^{ΔΓΛ} g^Λatootonac^{ΛΔΛ} c^Λquiva. ⁷ Dai iñ^Λquidatai it^Λt^Λdai:

—ζ^ΛTuipasi divia aapi Suusi tami siaaco aim^Λrai aana? Aapi ^Λr^ΔDiuusi bait^Λc^Λaacami marad^Λ. G^Δdaan^Λ aana Diuusi guvcadad^Λc^{ΛΔΛ} pai maitiñoiñiada —ast^Λt^Λdai ^Λc^{ΛΛ}li.

⁸ Pocaiti ^Λgai it^Λt^Λdaitai ^ΛSuusi:

—Aapi Diaavora t^Λaañicarud^Λ dagitoñi idi c^{ΛΛ}li —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ.

⁹ Daid^Λ ^ΛSuusi t^Λcacai ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ daid^Λ it^Λt^Λdai:

—ζ^ΛT^{ΛΛ}gidu aapi? —ast^Λt^Λdai.

Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Legi^Λn ant^{ΛΛ}gidu aana. Muidu aat^Λm^Λ c^Λs^{ΛΔΛ} —ast^Λt^Λdai.

¹⁰ Daid^Λ ^ΛDiaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ daañimi ^ΛSuusi sai ^Λgai maiootosana ami d^{ΛΛ}V^{ΛΛ}riaiñd^{ΛΓΛ}. ¹¹ Vai muiducata^Δdai t^Λt^Λaisoli ami giid^{ΔΓΛ} daida cuaayitadai.

¹² Taid^Λ ^ΛDiaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ it^Λt^Λdai ^ΛSuusi:

—G^Λrdagitoñi t^Λt^Λai vaapaquia aat^Λm^Λ got^Λt^Λaisoli^{ΔΓΛ} —ast^Λt^Λdai ^ΛDiaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ.

¹³ Taid^Λ ^ΛSuusi maa oigaragai isvaapaquia ^Λgai t^Λt^Λaisoli^{ΔΓΛ}, taid^Λ ^ΛDiaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ vuvuaaja ^Λc^{ΛΛ}liaiñd^{ΔΓΛ} dai t^Λt^Λaisoli^{ΔΓΛ} vaapa. ^Δt^Λaisoli ^Δrgoo mil^Λcatadai dai coidam voopoi dai g^{ΛΛ} suud^{ΔΓΛ} suuli dai bai^Λci.

¹⁴ Taid^Λ ^Λnuucadacami ^Δt^Λt^Λaisoli ali^Λ dudaadimu dai voopoi dai m^{ΛΛ}c^Λ gaaagidi quiquiana dai d^Λjiana. Tai dada ^Λoodami dai n^Λida ^Λgai astumaasi ^Λr^Δduitadai. ¹⁵ Dai aid^Λsi aayi ^Λgai ami siaaco daacatadai ^ΛSuusi, t^{ΛΛ} ^Λc^{ΛΛ}li ismaac^{ΛΔΛ} viaacatadai ^ΛDiaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ vai cac^Λga dodoli daacatadai dai cac^Λga yuucusu taid^Λ ^Λoodami ali^Λ duduaadamu. ¹⁶ Dai ^Λgai ismaac^{ΛΔΛ} n^Λiditadai isducatai ^Λr^Δdui ^Λc^{ΛΛ}li^Λc^{ΛΔΛ} ismaac^{ΛΔΛ} viaacatadai ^ΛDiaavora t^Λt^Λaañicarud^Λ daid^Λ ^Δt^Λt^Λaisolic^{ΛΔΛ} aagidi ^Λoodami gomaasi.

¹⁷ Taid^Λ ^Λoodami goguama oi ^ΛSuusi sai im^Λna abiaad^{ΔΓΛ}.

18 Dai aidasi tasai asuusi apamu varcuatla vaidl acalli ismaacada viaacatadaid diaavora tataañicaruda daañimi asuusi sai dagitona isoidagi.

19 Damos asuusi maimaa oigaragai, baiyoma itatadai:

—Imadañi gacquiyamu siaacoga daraaja gaaaduñi dai aagida vaasi istuma idui aana aapicada dai isducatai soigñalli aana aapicada —astatadai asuusi.

20 Taidl acalli ii dai malaca gaaagidi Decápolisi dlvaaariatla vaasi istumaasi idui asuusi agaicada vai vaascatai maitatagaitadai isducatai gantatagitoagi cacatai istumaasi aagidi agai.

21 Dai aidasi vaasadatla agla suudagi divia asuusi apamu tai ami dada mui oodami siaaco daacatadaid agai. Taidl asuusi anaasi vii agla suudagi ugidiana. 22 Tai amaasi ami divia amo baitacacacami ajudidíu quiuupaigadatla jairo talagiducami; dai aidasi mostal agai asuusi gatootonacada clquiva asuusi lacasoda abaana. 23 Dai sallicada daañimi daidl itatadai:

—Giñmara ooqui atcayooga muu. Tinda pai daama daraasa ganoonovi vai duaadana agai dai oidacana —astatadai jairo.

24 Taidl asuusi oi jairo; vai mui oodami oidatucitadai asuusi, dai asta nuitusquimi agai asuusi. 25 Daidl aoodami saagida imaitadai amo ooqui ismaacada cabaivustaama dan gooca uumigi coococatadaid galatada. 26 Dai sallicada soimaa taatacatadaid agai mosal mui duduaaidiadami lamadu aimaraitai dai casiaa dodai vaasi istuma viaacatadaid. Dai vaascatla maidueeyi, baiyoma vaamuimi agai. 27 Aidasi cajioma aooqui silasuusi gaduduaidiña, miaadatla clquiva aoodami saagida dai gooquiamadatla taata agai asuusi yuucuseda.

28 Dai polidi aooqui: “Tomasi mosala yuucuseda taata aana cascada caduaadian tada aana”, aslilitadai aooqui. 29 Dai aidasi mostaata agai otoma uu larada dai otoma maatla taata agai gatuucugatla iscamaigo ii coocodada.

30 Taidl asuusi maí isduaadi agai amaadutai gaguvucadacada dai amaasi gooquiamaco nanlaava agai daidl icaiti:

—¿Toora taata giñyuucusi? —ascaiti.

31 Taidl amamaatardamigada itatadai:

—Canaidi aapi isaipadatla gnuituscái goodami pai vaascatla gatacacai soora gataata —astatadai.

32 Damos asuusi aipaaco nalajimi dai nada agai soora taata. 33 Vaidl aooqui gigivuquimi duaadimucái dai maatacatadaid agai isducatai apaduitadai agicada, ii dai gatootonacada clquiva asuusi vuidatla, dai aagidi vaasi isducatai apaduitadai. 34 Taidl asuusi itatadai aooqui:

—Giñvaavoitu aapi cascada dueeyi. Imadañi dai maivuaama liatugada dai caduaadicami vii —astatadai asuusi aooqui.

35 Dai quiaa ñioocaitadai asuusi tai dada ojootosicami jairo quidiaiñdatla daidl itatadai lali oooqui oogada:

—Casi atmuu glamara. Casi maivaidacai gomamaataltuldiadami —astatadai ojootosicami.

36 Damos asuusi moscal istumaasi aagaitadai agai daidl itatadai agai abaitacacacami ajudidíu quiuupaigadatla:

—Maitiduaadicuda; mosai giñvaavoituda —astatadai.

37 Daidl asuusi maidagito aoodami isoidagi mosacaasi apiiduru dai Jacovo daidl avuaana Jacovo suculida. 38 Dai aidasi aayi agai abaitacacacami quidiaatla, caí agai aoodami vai siaa caiti gatlatla suanaí dai iñfacai. 39 Taidl asuusi vaa daidl itatadai aoodami:

—¿Tuimasi mosal sisiocai dai tuimasi mosal gatlatla suanaí? Goali oooqui maitarmuquiada mosacooso —astatadai asuusi.

⁴⁰ Vaid_Λ loodami parunai pocaititai _ΛSuusi. Taid_Λ _ΛSuusi vuvaitu v_{ΛΛ}si loodami abiaad_{ΛΓΛ}, dai mos_{ΛCA} _Λali ooqui d_{ΛΛ}d_{ΛD} dagito isvaapaquiagi _{ΛΛ}madu _{ΛCA}C_{ΛΛ}ali ismaac_{ΛD}Λ vaidaticatadai _Λgai. Dai vaapa siaaco caat_Λcatadai _Λali ooqui. ⁴¹ Taid_Λ _ΛSuusi noviaif_{ΛD}Λ_Λ bai _Λali ooqui daid_Λ it_Λadai:

—Talita cumi —ast_{ΛT}adai. Gomaasi itaiya _Λlidi: Ali ooqui, aapi ang_Λaagidi vañigiñi.

⁴² Tai otoma vañi _Λali ooqui dai g_{ΛΛ}aagacai aim_Λrai. Baivustaama dan gooca uumigi viaacatadai _Λgai. Taid_Λ loodami mait_{ΛΛ} isducatai g_{ΛNT}Λ_Λgitoagi.

⁴³ Taid_Λ _ΛSuusi s_{ΛΛ}lic_{ΛD}Λ dai loodami sai maiaagidiña tomali _Λmaadutai gomaasi. Dai gat_Λjai biidaragai _Λali ooqui.

6

¹ Taid_Λ _ΛSuusi ii abiaad_{ΛΓΛ} gad_{ΛV}Λ_Λragamu, _{ΛΛ}madu gamamaat_Λrdamiga.

² Dai aid_Λsi aayi ib_Λstaragai tas_{ΛT}Λ, _ΛSuusi g_{ΛΛ}aagaca gamamaat_Λtuldimi Diuusi ñiooquid_Λ _Λjudidiu quiuupaigad_{ΛΓΛ}. Dai muidutai ismaac_{ΛD}Λ ca_Λcatadai camait_{ΛΛ} istumaasi g_{ΛNT}Λ_Λgitoagi daid_Λ icaiti:

—¿Siaaco maí goovai v_{ΛΛ}si imaasi? ¿Ducatai istutuidi goovai ismos_{ΛΛ} c_{ΛΛ}ga tat_Λgitodagi daid_Λ ivueeyi goovai istumaasi g_Λarducami? ³ Dai idiava _ΛΛuusi ivisumadami, Maria marada daid_Λ arsi_{ΛΛ}gida _ΛJacovo daid_Λ _ΛOsee daid_Λ _ΛUudasi _{ΛΛ}madu _ΛSimuñi, daid_Λ _ΛSusuculid_Λ ooqui _{ΛΛ}Λ_Λ tami g_Λrsaagida oidaga —asc_Λiti loodami.

Ali_Λ mui naana maasi maat_Λcatadai _ΛSuusi casc_{ΛD}Λ baacoican tada loodami _Λgai vui. ⁴ D_Λmos _ΛSuusi it_Λadai:

—V_{ΛΛ}si loodami c_{ΛΛ}gac_{ΛT}Λ ñaidiña _Λmo Diuusi ñiooquituldiad_Λmidagad_Λ mos_{ΛCA} _{ΛΛ}gi d_{ΛV}Λ_Λragad_Λana oidacami gia maisiaa dutudaiña tomali aaduñd_Λ —ast_{ΛT}adai _ΛSuusi.

⁵ Dai maitidui mui istumaasi g_Λarducami ami mosdaama daarai g_Λnoonovi chi_{ΛΛ}qui cococoidad_Λ dai duduaadi. ⁶ Daid_Λ _ΛSuusi mait_Λgaitadai istumaasi g_{ΛT}Λ_Λgitoagi ñaiditai is_Λloodami maivaavoitudai. Dai gooqui_{ΛT}Λ ii _ΛSuusi v_{ΛΛ}si ami d_{ΛV}Λ_Λri_{ΛT}Λ aipaco uugidiana dai gaaagidimi Diuusi ñiooquida.

⁷ Dai amaasi vai _Λbaivustaama dan gooca g_Λmamaat_Λrdamiga, dai aipaco ootoi mosgoogocatai, dai maa guvucadagai sai vuvaididana Diaavora tat_{ΛΛ}a_Λficarud_Λ oodamiaiñd_{ΛT}Λ. ⁸ Dai aagidi sai maivuucaiña tomali istumaasi voiy_{ΛT}Λ v_{ΛΛ}t_{ΛT}Λ, mos_{ΛCA} g_Λngigiica sai maivuucaiña tomali morarali, tomali biitugai tomali tumiñsi. ⁹ Dai sai g_Λnadacaiña susacai maisiu sasaputusi, dai sai maivuucaiña aa yuucusi. ¹⁰ Daid_Λ it_Λadai:

—M_Λsi_{ΛΛ}scad_Λ ajiagi _Λmo quiiy_{ΛT}Λ varai anaasi g_Λnuuliñaca asta masi_{ΛΛ}scad_Λ iimiagi _Λgai d_{ΛV}Λ_Λriañd_{ΛT}Λ. ¹¹ Dai masajiagi _Λmap_{ΛC}Λ_Λ masiaaco mait_{ΛN}miad_Λgidagi dai tomali mait_{ΛN}ca_{ΛCA} agadagi, varai vuvuqui abiaad_{ΛΓΛ} dai gigigida ad_{ΛV}Λ_Λrai g_{ΛN}Λcasuaiñd_{ΛT}Λ vai poduucai ñijada _Λgai ismaic_{ΛΛ}ga idui. S_{ΛΛ}lic_{ΛD}Λ ang_Λaagidi sai si_{ΛΛ}scad_Λ Diuusi ñaida agadagi ismaac_{ΛD}Λ at_{CA}Λga ivuaadami dai ismaac_{ΛD}Λ mait_{ΛΛ}rc_{ΛΛ}ga ivuaadami vaamioma soimaasi taat_Λtuld_Λmu _Λgai loodami ismaac_{ΛD}Λ mait_{ΛN}miad_Λgidagi si_ΛSodoom_{ΛT}Λ _{ΛΛ}madu Gomoor_{ΛT}Λ oidacami —ast_{ΛT}adai _ΛSuusi.

¹² Taid_Λ _Λmamaat_Λrdamigad_Λ iji dai aagidimi loodami sai g_{ΛΛ}aagai is_Λma duucai g_{ΛNT}Λ_Λgitoagi vuitapi Diuusi. ¹³ Dai vuvaitu _{ΛΛ}Λ_Λ mui Diaavora

tatlaañicarudal oodamiaiñdaral, dai mui duduaadi coococoidadal mostaiditai asaiti.

14 Taidal agal baitacaaacami Eroodasi mai gomaasi aidasi cavvasi aipaco gaagaitadai asuusi. Vaidal Eroodasi icaiti:

—Duaacatiqui avuaana ismaacadal vapaconaitadai oodami cascada viaa agai guvucadagai —ascaiti Eroodasi.

15 Vai aa icaiti:

—Eliiasicaru lienal agai Diuusi ñiooquituldiadamigadal —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—Amo Diuusi ñiooquituldiadamigadava apam duucaal quidal Diuusi ñiooquituldiadamigadal —ascaiti.

16 Dai aidsidal Eroodasi cal imaasi icaiti:

—Gooviava avuaana di, agai ismaacadal gatajai aanal cuicutaragai moodal, dai sivi duaaca agai coidadal saagidaiñdaral —ascaiti Eroodasi.

17 Eroodasi alquioma gatajaitadai masai balcañña avuaana dai maisacarui arana vuunana cadeenacada. Erodiiasi arduñidacatadai. Erodiiasi rooñigadacatadai Piili Eroodasi suculida. Damos Eroodasi lasi gasuculi ooñigada. 18 Taidal avuaana itatadai Eroodasi:

—Maitavlaagai pasasiadagi gasuculi Piili ooñigadal —astatadai.

19 Vai cascada Erodiiasi caldaitadai avuaana dai muua liditadai damos maitistutuiditadai. 20 Eroodasi calga maacatadai isavuaana aramoco cal tuigacami dai maitarsoimaasi ivuaadami. Dai agai labaiditadai avuaana cascada maidadagitoitadai agai issoimaasi iduñidagi Erodiiasi avuaana, tomasi maicalga maatal calcatadai Eroodasi istumaasi agaitadai avuaana valscara baigalliragacada calcatadai. 21 Damos Erodiiasi amo imidagai tal isducatai muaagi avuaana. Amo imidagai tasagadagal Eroodasi, tai agai idui amo vagimi daidal idui calgaducami cuaadagai dai vapai gasonarguucacamiga, lamadu baitaguucacamigadal sandaaru, lamadu aa ganviipidacami Galileeagal oidadami. 22 Taidal Erodiiasi maradal ooqui vai ami siaaco gacuaadatadai vapaidarsicada dai gatuudai. Taidal Eroodasi lamadu ismaacada lamadu gacuaadatadai oojoida tal lali ooqui. Taidal Eroodasi itatadai lali ooqui:

—Giñtaañiñi pastumaasi ipaliadagi inasaan gamaaquimu —astatadai.

23 Daidal itatadai apamu:

—Maatal Diuusi naidal gamaquiagi pastumaasi giñtaañiagi tomapas giñtai tajucami davalrai ismaacada taanlal aanal —astatadai Eroodasi lali ooqui.

24 Taidal lali ooqui vuusai daidal itatadai gadal:

—¿Istumaasi taanana aanal? —astatadai.

Taidal adadadai itatadai:

—Taañiñi avuaana moodal ismaacada vapaconañña oodami —astatadai adadadai.

25 Taidal lali ooqui otoma vaa apamu siaaco daacatadai arai Eroodasi, daidal itatadai:

—Iplidiana pasisivi otoma giñmaquiagi amo aasocoliagal avuaana moodal —astatadai lali ooqui.

26 Taidal arai sallicada soigallil. Damos caagaitadai sai maatal Diuusi gavapaida vuitapi cascada maitistutuiditadai agai ismaiquiagi istumaasi taanlal lali ooqui. 27 Taidal arai otoma ootoi amo sandaaru dai aagidi sai vuaapidana avuaana moodal. 28 Taidal sandaaru ii maisacaruamu, dai mal guicuta avuaana moodal dai amo aasocoliana vuaa. Taidal arai maa lali ooqui, taidal lali ooqui talgi gadal.

²⁹ Dai aid_{AS}id_Λ _ΛVuaana mamaat_Λrdamigad_Λ maí imaasi, m_{ΛΛ} bai _ΛVuaana tuucugad_Λ dai b_Λcai dai yaasa.

³⁰ Tai gooqui_{ΛΓΛ} _ΛSuusi ojootosad_Λ _Λpamu aayi siaaco daacatadai _ΛSuusi dai agidi v_{ΛΛ}si istumaasi idui, dai istumaasi gamamaat_Λtuli _Λgai _Λoodami saagida. ³¹ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λadai gamamaat_Λrdamiga:

—Tinda dai g_Λriibasta siaaco maitiipu oodami —ast_Λadai.

Alia mui oidatucuitadai oodami casc_Λd_Λ _Λgai maiaj_Λitadai tasai tomali ugidagai v_{ΛΛ}tar_Λ. ³² Taid_Λ _ΛSuusi _{ΛΛ}madu gamamaat_Λrdamiga _Λgi iji _Λmo vaarcuana _Λmap_Λca_{ΓΛ} siaaco maitiipu oidacami. ³³ Damos muidutai t_{ΛΛ} isiji _Λgai dai maí is_{ΛΓΛ}_ΛSuusi dai mosd_{ΛVΛΛ}rapi s_{ΛΛ}li voopai v_{ΛΛ}si aipad_{ΛΓΛ} oidacami, dai _Λpaga aayi is_Λgai. ³⁴ Dai aidasi t_{ΛVΛ}idai _ΛSuusi vaarcuaiñd_{ΛΓΛ} t_{ΛΛ} mui oodami dai soig_{ΛΛ}d_Λn t_Λdatu _Λgaic_Λd_Λ, _Λgai tagitocatadai sioo_{ΓΛ} aagidagi duucatai g_{ΛΛ}agai isoidacagi. Dai g_{ΛΛ}agacai mamaat_Λtuldimi mui naana maasi. ³⁵ Dai aid_Λsi casi _Λrurunococatadai taid_Λ _Λmamaat_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi miaad_{ΛΓΛ} guuquiva daid_Λ it_Λadai:

—Casat urui dai tomali _Λmo oodami maioidaga tanai. ³⁶ Ootosañi gooodami vai iimana aali quiiquiamu siaaco miaaga dai sav_Λdana cuaadagai daida uguna, maitavuucati goovai istuma ugiagi —ast_Λadai ma-maat_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi.

³⁷ Damos _ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_Λadai:

—Bibidavurai aapim_Λ —ast_Λadai _ΛSuusi.

Tai _Λgai it_Λadai:

—¿Sav_Λd_Λat_Λsi _Λragai goo siento piisu _Λcami paana goodami v_{ΛΛ}tar_Λ? —ast_Λadai.

³⁸ Taid_Λ _ΛSuusi it_Λadai:

—M_Λcav_Λr n_Λida m_Λs_{ΛΛ}qui paana viaa —ast_Λadai.

Dai aid_Λsi camaf _Λgai si_{ΛΛ}quidu it_Λadai:

—Taama t_{ΛV}iaa paana dai gooca vatopa —ast_Λadai _Λmamaat_Λrdamigad_Λ.

³⁹ Tai amaasi _Λgai t_Λjai _Λoodami sai vasoi saagida daraivana ch_Λch_{ΛΛ}quiatai aipaco; ⁴⁰ Taid_Λ _Λoodami daraiva _Λmo siento dai tataucami sienta. ⁴¹ Tai amaasi _ΛSuusi vui _Λtaama paana _{ΛΛ}madu _Λgooa vatopa dai tai n_Λn_Λaaava dai gamamagi dai saasacai paana maa gamamaat_Λrdamiga sai taacogidana _Λoodami. Dai _Λgooa vatopaiñd_{ΛΓΛ} _Λpa taacogi v_{ΛΛ}scatai. ⁴² Dai v_{ΛΛ}scatai gauu dai tatascovai. ⁴³ Dai gooqui_{ΛΓΛ} _Λmpagi baivustaama dan gooca aasarai susudacami paana saasaquigad_Λ _{ΛΛ}madu vatopa. ⁴⁴ Daida ismaac_Λd_Λ gauu _Λtaama paanañd_{ΛΓΛ} _Λtaama mil c_Λc_{ΛΛ}li.

⁴⁵ Taid_Λ _ΛSuusi aagidi gamamaat_Λrdamiga sai tatid_Λna vaarcu_{ΛΓΛ} dai d_Λgavun_Λna vaasad_{ΛΓΛ} _Λg_{ΛΛ} suudagi dai _Λana Betasaida d_{ΛVΛΛ}ri_{ΛΓΛ} _Λpaaga is_Λgai. Dai _Λgai diosaidimi _Λoodami quiaa. ⁴⁶ Dai aidasi cadiosagi _Λgai ii _Λmo giidiamu dai gamamada _Λgai. ⁴⁷ Dai aid_Λsi cadidiaimi _Λvaarcu ca_Λr_Λn _Λsi im_Λitadai _Λg_{ΛΛ} suudagi vaid_Λ _ΛSuusi _{ΛΛ}gi ugidiana caaacatadai. ⁴⁸ Dai t_{ΛΛ} _Λgai si_Λmamaat_Λrdamigad_Λ camaitistutuiditadai isimitudagi _Λvaarcu vuid_{ΛΓΛ} vustaitai _{ΛVΛΛ}li. Dai casiaalimod_Λ _ΛSuusi caajimitadai gamamaat_Λrdamiga mossuudagi daama im_Λitai dai mosdai_Vñia _Λlilitadai. ⁴⁹ Dai aid_Λsi t_{ΛΛ} _Λmamaat_Λrdamigad_Λ issuudagi daama im_Λitadai _Λgai po_Λlilitadai _Λgai sida _Λr_Λmo suiñali dai v_{ΛΛ}scatai ijiña t_{ΛΛ}agacai. ⁵⁰ V_{ΛΛ}scatai t_{ΛΛ} _Λgai casc_Λd_Λ alia duduaadimu. Damos _ΛSuusi ñiooqui daid_Λ it_Λadai:

—Maitav_Λr v_Λam_Λ _Λn_Λliada aan_Λna maitav_Λr duduaadicuda —ast_Λadai.

⁵¹ Dai tasai avaarcaδaΓa ismaacaδaΓa iimaitadai agai tai otoma gaapitu avvaali. Vaida amamaatardamigada maitatallgaitadai isducatai gantatagitoagi. ⁵² Dai aidai maiquiaa tatalagaitadai agai isducatai idui asuusi apaanacada, aidai maiquiaa calga vaavoitudai agai cascada.

⁵³ Dai vaasadaΓa dagavusai agai agaa suudagi dai aayi Genesareta davalriaΓa, dai agaa suudagi ugidiana vuu agai avaarca. ⁵⁴ Dai aidasi mostaapai agai avaarcauinaΓa, taidai aoodami mai asuusi. ⁵⁵ Dai ootoma voopoi dai uusiraΓa vuaapaimi acococoidada siaaco cajiomacatadai agai isdaacatadai asuusi. ⁵⁶ Dai tomasiaaco siaaco daacagi asuusi gaΓaΓa quiqiana siapa ali quiqiana siapa dajiana aoodami vuvaidina acococoidada cacaayana dai daanaina agai asuusi sai gadagitona istaategi acococoidada tomasi mosacaasi yuucisida, dai vascatai ismaacada mostaata dodoi.

7

¹ Amaasi miaadaΓa guuquiva siaaco daacatadai asuusi afariseo amadu amamaatatludiamami samicami. Agai JerusaleenainaΓa dada. ² Dai agai gantagito ta isamoco amamaatardamigada asuusi maitanicomai poduucai isduucai ivuaadana agai siuu duucu gaugia agadagi cascada niooquidi agai. ³ Afariseo amadu vasi agaa ajudiduu apaan duucai ganviidacatadai ganqui aaduniaru. Apara gannicomaina agai muioco dai gooquiraΓa gacuaadana. ⁴ Dai siuu duucu dadiagi agai plaasainaΓa, maitacuaadana asta siuu duucu vapacoi gannoonovi isducai ganviidacatadai agai. Dai quiaa ivueeyi agai mui naana maasi ganviituldaraga duucami isducatai vacuanai agai ganajaasocoli dai ganajaa dai ganiidoracaru dai ganvopoicaru. ⁵ Tai amaasi amamaatardami samicami amadu afariseo tacacai asuusi daida itatadai:

—zTuisida gamamaatardamiga maitivueeyi masducatai garviituli dai maitapan duucai vacuanai gannoonovi siuu duucu gaugia agadagi? —astatadai.

⁶ Taidai asuusi aa noragi daidai itatadai:

—Aapima aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Samicada arvaavoi istumaasi aagai Isaiaaru Diuusi niooquitludiamigada gnaagaitai aapima dai ooja istumaasi aagidi Diuusi dai poduucai aooja: Aapima pocaiti masai ginsiaa duutudai dai maisiaa giinduutudai.

⁷ Gomaasi gia maitarsoini tomali amaadutai vatarata.

Aapima maigamamaatatludi giiniaoqui

baiyoma gamamaatatludi aapima istumaasi oodami ganviituli.

Ascaiti Diuusi sai ooja Isaiaaru. ⁸ Aapima maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi, ivuaada aliditai istumaasi oodami ganviituli, isducatai vacuanadagi ganajaa amadu ganajaasocoli, dai mui aa naana maasi.

⁹ Daidai itatadai ara:

—Mosivuaada alidi aapima ganviituldaraga cascada maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi. ¹⁰ Moseesacaru icaititadai: “Siaavar duutuada ganooga amadu gandaa”, dai “Siora maicalga nioocadagi aooga siapa gadaa vuu agai gaagai isdudunucami muaagi”, ascaiti Moseesacaru. ¹¹ Damos aapima pocaitiina sai amo oodami istutuidi isitaadagi aooga siapa gadaa: “Maitan istutuidi isgasoifagi tomali istumaasicada. Vasi istumaasi vaa aana arcorvan”, ismaacada itaiya alidi vasi arDiuusi aa duinadada vatarata. ¹² Dai ispotiyagi amaadutai mai aapima pocaitiina sai camaiviaa agai issoicadagi aooga siapa gadaa. ¹³ Dai poduucai aapima mosgajiadara

vipieeyi istumaasi ipalidi Diuusi ducami ismaicagaducagi, mosvuaada aliditai ganviituldaraga dai mui naana maasi pomaasi ivuaadana aapim —astaladai asuusi.

¹⁴ Taid asuusi apamu vai oodami daida italadai:

—Gincaavurai vascatai dai gantagito caaca: ¹⁵ Tomali amo istumaasi ismaacada cueeyi oodami maivapacai tagitoidadara cascada cuaadagai maisoimaasi iduiñtulti oodami. Baiyoma tagitoidadagaiñdara vusacai mui naana maasi soimaascami dai poduucai gamaata islarsoimaasi ivuaadami.

¹⁶ Cagavag gantagito caaca aapim istumaasi ganaagidi aana —astaladai asuusi oodami.

¹⁷ Dai aidasi anaasi viaa asuusi oodami dai quiiyara vaa amamaatardamigada tacacai astiayi alidi acuento. ¹⁸⁻¹⁹ Taid asuusi italadai:

—ZTomali aapim masmaimaata caa sai istumaasi ismaacada cueeyi oodami maivapacai tagitoidadara cascada cuaadagai maisoimaasi iduiñtulti oodami? Goma cuaadaga. Mosgavoocara vapacai dai gooquilara vusacai gatuucugaiñdara —astaladai asuusi.

Poduucai aagidi agai aagidi aliditai sai cuaadagai maisoimaasi iduiñtulti oodami. ²⁰ Daid italadai asuusi ara:

—Gatagitoidagaiñdara vusacai gosoimaasi ²¹ tagitoidagai cascada, dai gomadadu voidagai aa ooqui, dai oodami ipalidiña isivuaadagai mosacaasi istumaasi ipalidi, gomuaaragai, ²² dai golasidaragai, dai viaaca alidiña gavustuidaga, dai yaatagidaragai, dai muuquimudagai, dai ñiooquidaragai, dai souducai naijadagai soitutuigami, dai maicaga tatagitoiña oodami, dai aa naana maasi istumaasi soimaascami. ²³ Vasi gomaasi gatagitoidagaiñdara vusacai dai soimaasi iduiñtulti oodami —astaladai asuusi.

²⁴ Tai amaasi ii asuusi abiaadara Tiioamu dai Sidooniamu dai ami vaa amo quiiyara dai maitipaliditadai ismatiagi oodami isami daacatadai agai, damos maitistui isgastuagi. ²⁵ Otoma mai amo ooqui dala amo ali taji ismaacada viaacatadai amo Diaavora taañicaruda dai divia siaaco daacatadai asuusi dai acasoda abaana gtootonacada caquiva.

²⁶ Daid oooqui ñioocaitadai giliego ñiooquida daida arSiropeniisiara oidacamicatadai. Divia agai dai daañimi asuusi sai vusaidana adiaavora taañicaruda maradañdara. ²⁷ Damos asuusi italadai:

—Aliasi gaagai isoodami dagitoagi ismaamarada tatascoñiagi apaga maitavar cagai isasiadagi oodami gamara tascaldai dai maacadagi googosi —astaladai asuusi.

²⁸ Taid oooqui aa noragi daidi taladai:

—Vaavuava isajudidi googosi garaagai damos vascara agoogosi ismaacada mesa uta valacana cuaadana asaasaquigada ismaacada suuligaiña aali —astaladai oooqui.

²⁹ Taid asuusi italadai:

—Caga paagai. Dai casi istutuidi aapi pasnoragiagi adiaavora taañicaruda atcavuusai gamarañdara —astaladai asuusi.

³⁰ Dai aidasi aayi oooqui gquiiyara amarada caacatadai daida adiaavora taañicaruda cavuusai agiañdara.

³¹ Taid asuusi ii Tiioañdara dai Sidooniamu salli daivusai dai amapacara Decapolisia davararara salli dai aayi aga suudagi siaaco Galilea tagidu.

³² Matai ami vaaapi amo calli maitacaidacami dai sasaimaliacami, dai daañimi sai daama daasana asuusi ganovi. ³³ Taid asuusi covai

vaidacai siaaco maitiipucata dai oodami dai naanacada araana vaapai gamamasquiga dai sisivi ganovi dai taata nanada. ³⁴ Dai tavaagiamu nanavaa dai sobavai daida itatadai:

—Efata —astatadai. Gomaasi itaiya alidi gacupioconi.

³⁵ Mospotai agai taida amaitacaidacada naanacada gacupio, dai nanada cacalga gadui dai agai cacalga istui isniooquiagi. ³⁶ Taida asuusi sallicada dai oodami sai maiaagidiña tomali amaadutai. Damos silascada vaamioma daidada agai oodami vaamioma aipaco aagaiña. ³⁷ Vaida oodami maitatagaiña isducatai gantatagitoagi daida iscaitiña:

—Vassiacatai calga ivueeyi goovai asta maitacaidacada tatcaidatudai dai mumudu niooquitudai —ascaitiña oodami.

8

¹ Dai aida tuigaco mui ganampagi oodami siaaco daacatadai asuusi dai maiviaacatadai istuma ugiagi. Tai amaasi asuusi vai gamamaatardamiga daida itatadai:

² —Soigiñalidi aan idi oodamicada, caaayi vaica tasai istami giñamadu daraaja goovai dai maiviaa istuma ugiagi. ³ Dai ismaitaugacai ootosa aanai sai noonoigana goovai susuiquituan tada goovai voyiamu. Lamoco aliamacasadara dada di —ascatai asuusi.

⁴ Taida amamaatardamigada a noragi daida itatadai:

—¿Voofta bibidana mosalqui oodami tanai siaaco maitiipu istumaasi dai tomali oidacami? —astatadai amamaatardamigada.

⁵ Taida asuusi tacacai daidi tatadai:

—¿Malqui paana viaa aapima? —astatadai.

Taida amamaatardamigada itatadai:

—Cuvaracami ataviaa —astatadai.

⁶ Tai amaasi asuusi tajai oodami sai davalarapi daraivana, dai agai vui paana dai gamamagi. Dai gooquiara saasarai dai maa agai gamamaatardamiga tai agai taacogi oodami. ⁷ Dai viaacatadai agai chialqui vatopa ara taida asuusi pocaiti sai baigalidi Diuusicada dai gatajai taacogidaragai ara. ⁸ Vascatai gauu dai tatascovai. Dai gooquiara ampagi cuvaracami aasarai saasaquigada ismaacada baivito. ⁹ Daida oodami ismaacada gauu arpara maacova milcatadai. Taida asuusi ootoi sai noonoigana. ¹⁰ Dai agai tasai vaarcuara amadu gamamaatardamiga dai iji Dalmanuta davalaramu.

¹¹ Tai amaasi dada afariseo siaaco daacatadai asuusi dai gaaatagaimi amadu asuusi. Daida afariseo mosnida aliditadai sabaig arvaavoi isasuusi istutuidi isivuaadagi istumaasi aagai oodami saida ivueeyi agai, dai aagidi sai talagidana amo istumaasi gaducami tavaagiaiñadara. ¹² Taida asuusi gagara sobavai daida itai:

—¿Tuimasida giñtaanai aapima istumaasi garducami? Sallicada anganaagidi sai maitaligimu aapima tomali amo istumaasi gaducami —astai asuusi.

¹³ Dai anaasi viaa agai oodami dai apamu tasai vaarcuara dai ii vaasadara agaa suudagi.

¹⁴ Dai maitagito agai isbaquiagi cuaadagai dai mosaliamo paana bacaiticatadai vaarcuara. ¹⁵ Taida asuusi itatadai gamamaatardamiga:

—Gofariseo navaitigad^Λ dai Erood^Λsi navaitigad^Λ maic^{ΛΛ}gadu —ast^Λadai^Λ Suusi.

¹⁶ Vaid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ aipaco g^Λnaatagidimi daidi caiti:

—Maiviaa aat^Λm^Λ paana casc^Λd^Λ pocaiti goovai —ascaiti.

¹⁷ Taid^Λ ^ΛSuusi mai istumaasi aatagaitadai ^Λgai daid^Λ it^Λadai:

—¿Tuim^Λsi pocaiti m^Λsai maiviaa paana? ¿Maitam^Λsquiaa maat^Λ ca^Λ istumaasi g^Λnaagidi aan^Λ? ¿Tomali mait^Λnt^Λagito n^Λidi istumaasi ivueeyi aan^Λ? Sa^Λlic^Λd^Λ maic^{ΛΛ}ga vaavoitudai aapim^Λ. ¹⁸ ¿Maitam^Λsn^Λaneeyi aapim^Λ dai maitam^Λst^Λat^Λcaidaga? ¹⁹ ¿Maitam^Λst^Λagito aid^Λn^Λsi bibi aan^Λ ^Λtaama mil oodami ^Λtaama paana m^Λta^Λl^Λqui aasarai ^Λmpagi saasaquigad^Λ? —ast^Λadai^Λ Suusi.

Taid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ it^Λadai:

—Baivustaama dan gooca —ast^Λadai.

²⁰ —Dai aid^Λn^Λsi bibi aan^Λ ^Λmaacova mil oodami cuvaracami paanac^Λd^Λ, ¿m^Λta^Λl^Λqui aasarai susudacami ^Λmpagi? —ast^Λadai^Λ Suusi.

Taid^Λ ^Λgai it^Λadai:

—Cuvaracami —ast^Λadai ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ.

²¹ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—¿Va^Λasca^Λta m^Λsmaiquiaa maat^Λ ca^Λ? —ast^Λadai.

Suusi maiaagaitadai navaiti paana va^Λata^Λ baiyoma aagaitadai ^Λgai ^Λmamaat^Λtuldaragad^Λ ^Λfariseo dai Erood^Λsi sai maic^{ΛΛ}gadu.

²² Dai gooqui^Λra aayi ^Λgai Betasaid^Λra, m^Λtai ami vuaapi ^ΛSuusi ^Λmo ca^Λli main^Λadami, dai daa^Λn^Λimi sai taatana. ²³ Taid^Λ ^ΛSuusi novia^Λn^Λda^Λ bai ^Λca^Λli dai vaidacai ugidiana ^ΛBetasaida. Dai ami vuupujana t^Λi g^Λasisivaraga dai vuupuid^Λ daama darai g^Λnoonovi, dai t^Λcacai sabaig istuiditadai isnaadagi tomasi palapi. ²⁴ Taid^Λ ismaac^Λd^Λ main^Λaadatadai n^Λn^Λaaava daid^Λ it^Λadai:

—N^Λidi aan^Λ oodami ^Λpa maasi uusi d^Λmos ajiopai —ascaiti.

²⁵ Taid^Λ ^ΛSuusi ^Λpamu vuupuid^Λ daama darai g^Λnoonovi, vaid^Λ ^Λca^Λli ca^Λga g^Λt^Λagito n^Λn^Λanai dai cac^Λga istui isna^Λaaavagi dai ca^Λga n^Λidi va^Λasia^Λcatai. ²⁶ Taid^Λ ^ΛSuusi ootoi ^Λca^Λli sai noragana daid^Λ it^Λadai:

—Maiti vaagui Betasaid^Λra, dai tomali maiaagiada imaasi tomali amaadutai —ast^Λadai.

²⁷ Dai gooqui^Λra ii ^ΛSuusi ^Λmadu g^Λmamaat^Λrdamiga va^Λsi ^Λmap^Λca^Λta Sesaree^Λra Filiposi d^Λva^Λria^Λra. Dai voyamu t^Λcacai ^ΛSuusi g^Λmamaat^Λrdamiga daid^Λ it^Λadai:

—¿Voora gi^Λnaagai ^Λoodami? —ast^Λadai.

²⁸ Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—^Λamoco pocaiti p^Λsaid^Λ ra^Λvuaana ismaac^Λd^Λ vapaconai^Λna oodami dai aa pocaiti p^Λsaid^Λ r^ΛEliiasicar^Λu, dai aa pocaiti p^Λsaid^Λ r^Λamo Diuusi ^Λnooquituldiadamigad^Λ —ast^Λadai ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ.

²⁹ Tai amaasi ^ΛSuusi it^Λadai:

—¿Dai aapim^Λo moor^Λ gi^Λnaagai? —ast^Λadai.

Taid^Λ ^ΛPiiduru it^Λadai:

—Aapiap^Λ r^ΛaCristo dai Diuusi g^Λootoi —ast^Λadai.

³⁰ D^Λmos ^ΛSuusi sa^Λlic^Λd^Λ dai sai maiaagi^Λna tomali amaadutai.

³¹ Dai amaasi ^ΛSuusi g^Λaaagacai mamaat^Λtuldimi dai aagidi sai ^Λgai viaacatadai ^Λmo sa^Λlicami dai viaacatadai issa^Λlic^Λd^Λ soimaa taatagi dai aagidi sai mosgajiaad^Λra viaa agaitadai ^Λt^Λaan^Λdami ^Λmadu ^Λpapaali

tɔtɔaanɔdamigadɔ dai ɔɔmadu ɔmamaatɔtuldiadami sɔɔɔɔɔɔɔɔ. Dai aagidi ɔɔɔɔɔɔ ɔmasai muua agaitadai dai aagidi sai bovaica tasaicɔɔɔɔɔɔ duaaca agaitadai.

³² Vɔɔɔɔ ɔgomaasi cɔɔ sɔɔɔɔ aagidi ɔgai ɔgamamaatɔrdamiga. Taidɔ ɔPiiduru ɔcovai vaidacai dai bagaidimi. ³³ Taidɔ ɔSuusi ajaco cɔɔquiva dai nɔnɔɔɔɔɔɔ ɔgamamaatɔrdamiga dai bagaimi ɔPiiduru aducai:

—Maitigiɔɔmadu aimarda aapi Diaavora. Aapi pocaiti sai maitɔagagai isivuaadagai aanɔ istumaasi Diuusi ipɔɔɔɔɔɔ —astɔtɔɔɔɔɔ.

³⁴ Dai amaasi vai ɔSuusi ɔgamamaatɔrdamiga ɔɔmadu ɔoodami daida itɔtɔɔɔɔɔ:

—Isɔmaadutai giɔɔoidatucuda ɔliada maitɔagagai isɔɔɔɔɔ ɔgatɔgitocagi, dai ɔgaaagai isvɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔbaigɔducagi siɔduɔɔiada ɔgmuaatuda giɔɔnvaavoitudaitai daida giɔɔoidatucuda. ³⁵ Dɔmos sioorɔ ivuaadagai istumaasi ɔɔɔɔɔ ɔgai ipɔɔɔɔɔɔɔ, ɔgai ɔgia imimu Diaavora ɔɔmadu. Dɔmos sioorɔ ɔbaigɔduu dai muquiagi giɔɔnvaavoitudaitai dai ɔɔɔɔɔ Diuusi ɔɔiiooquidɔ ɔgai ɔgia cɔɔɔɔɔɔɔɔɔ vusaimu.

³⁶ Tumaasi ɔrcɔɔɔɔɔɔɔ ɔoodami vɔɔɔɔɔ isgamaitɔagagai vɔɔɔɔɔ istumaasi oidaga oidigi daama vai ibɔadɔ Diaavora ɔɔmadu imiagi. ³⁷ Tomali ɔmaadutai maitistutuidi isgaaɔ namɔquidagi dai cɔɔɔɔɔɔɔɔ vuuusiagi. ³⁸ Isɔmaadutai siaa ɔrdadagi isɔɔamaasiuldagi ɔoodami vuitapi dai soimaasi ivuaadami vuitapi isgiɔnvaavoitudai dai ismaatɔ giɔɔnɔiiooqui aanɔ iɔɔsmaacɔɔɔɔɔɔ viaa ɔmo sɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔɔ siaa ɔrogiadamu ɔgaicɔɔɔɔɔ sɔɔɔɔɔɔɔɔ giɔɔiiooga tɔɔɔɔɔɔɔɔ isɔliasi viaa aanɔ guvucadagai dai diviagi aanɔ ɔtɔtɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔɔmadu —astɔtɔɔɔɔɔɔ ɔSuusi.

9

¹ Daidɔ ɔSuusi itɔtɔɔɔɔɔ ɔɔɔɔ:

—Sɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔaangɔnaagidi sai oidaga ɔmaadutai tami ismaacɔɔɔɔɔ ɔmaicoiya ɔgai asta siɔɔɔɔɔɔɔ tɔɔ ismaasi siaaco tɔaanɔ Diuusi ɔɔɔvucadacɔɔɔɔ —astɔtɔɔɔɔɔɔ ɔSuusi.

² Daidɔ ɔSuusi bonaadami tasaicɔɔɔɔɔ vaidacai ɔPiiduru, ɔɔmadu ɔJacovo, ɔmadu ɔVuana, ɔmo tɔca tuvivicɔɔɔɔɔɔɔɔ dai ami ɔSuusi ɔmapɔdui vuitapi ɔgamamaatɔrdamiga. ³ Daidɔ ɔyuucusiɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ dadadaquitu dai cɔɔɔɔɔ tootoatu ɔma maastu cɔvɔɔɔɔɔ tomali ɔmo vacuandami oidigi daama maipocasi tootoatudai yuucusi. ⁴ Dai ɔmamaatɔrdami tɔɔ ɔEliasicaru ɔɔmadu Moseesacaru vaidɔ gaaatagai ɔSuusi ɔɔmadu. ⁵ Taidɔ ɔPiiduru itɔtɔɔɔɔɔ ɔSuusi:

—Mamaatɔtuldiadami, vɔɔɔɔ ɔrcɔɔɔɔɔɔɔ istami daraaja aatɔma tɔtai duuɔi vaica uucusai ɔmoco aapi ɔvɔvɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ dai ɔmai Moseesa vɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ dai ɔmai Eliasi vɔɔɔɔɔɔ —astɔtɔɔɔɔɔɔ ɔPiiduru.

⁶ ɔmamaatɔrdami aliɔ duduadimucataɔɔɔ, daidɔ ɔPiiduru maimaatɔcatadai istumaasi aagaitadai. ⁷ Tai amaasi divia ɔmo icomai dai iɔɔna, daidɔ ɔicomai saagida caidatu ɔmo ɔiiooqui ismaacɔɔɔɔɔɔ ɔcaiti:

—Idiavɔɔr giɔɔnɔɔɔ ismaacɔɔɔɔɔ aliɔ oigɔdai aanɔ cɔɔɔɔvɔvɔɔ ɔɔɔɔɔɔ —ascaiti ɔnɔiiooqui.

⁸ Dai otoma aipaco nɔnɔɔɔɔɔɔɔ ɔgai dai camaitɔɔ ɔɔcɔcɔɔɔɔɔ ɔmosɔca ɔSuusi ɔɔɔɔɔ.

⁹ Dai aidɔɔi tɔaapaɔnɔi ɔgai ɔtuvivicaiɔnɔɔɔɔɔ, ɔSuusi dai ɔgamamaatɔrdamiga sai maiagidiɔna tomali ɔmaadutai istuma tɔɔ ɔgai asta siɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔgai coidadɔ saagidaɔnɔɔɔɔɔ.

¹⁰ ɔcɔcɔɔɔɔɔ maiagidi ɔgai tomali ɔmaadutai, dɔmos aipaco ɔantɔcacaitadai ɔgai isɔiɔɔɔ ɔlidi ɔSuusi aagaitai isduaaca ɔgai coidadɔ saagidaɔnɔɔɔɔɔɔ. ¹¹ Dai amaasi tɔacaci ɔgai ɔSuusi daida itɔtɔɔɔɔɔ:

—ɔTuisidɔ ɔcaiti ɔmamaatɔtuldiadami sɔɔɔɔɔɔɔ saidɔ ɔEliasi ɔɔpɔga viaa-cataɔɔɔ isdiviagi isaapi? —astɔtɔɔɔɔɔɔ ɔmamaatɔrdami.

¹² Taidɔ ɔSuusi aa noragi daidɔ itɔtɔɔɔɔɔ:

—Vaavuava istumaasi aagai amamaat^Λtuldiadami Diuusi s^Λalicamigada sai ^ΛEliiasi viaacata dai is^Λapaga diviagi dai soifagi oodami sai vaavoitudana Diuusi. Dai pocaiti Diuusi ^{fi}ooquid^Λta giñaagaitai aan^Λ ismaac^Λda viaa amo s^Λalicami ansai alia soimaa taata iñagai dai masai amapiad^Λta giñviaa agai. ¹³ Damos aan^Λ anganaagidi said^Λ ^ΛEliiasi cadivia, m^Λtaid^Λ idui ^Λgaic^Λda v^Λasi istumaasi ip^Λli, poduucai isduucatai aagai Diuusi ^{fi}ooquid^Λta m^Λsaid^Λ iduñia agaitadai ^Λgaic^Λda —ast^Λadai ^ΛSuusi g^Λmamaat^Λrdamiga.

¹⁴ Dai gooqui^Λta apamu aayi ^Λagai siaaco daraajatadai ^Λgaa mamaat^Λrdami, dai t^Λla mui oodami ^Λgai sicoli. Dai ami ^Λmadu gaatagaitadai ^Λap^Λ amamaat^Λtuldiadami s^Λalicami. ¹⁵ Dai aid^Λsid^Λ ^Λoodami t^Λla ^ΛSuusi v^Λascatai mait^Λta isducatai g^Λntatagi^Λtoagi dai vui voopoi dai viaatulda agai. ¹⁶ Taid^Λ ^ΛSuusi t^Λcacai daid^Λ it^Λadai:

—[¿]M^Λtumaasi atagai aapim^Λ ^Λmad^Λ giñmamaat^Λrdamiga? —ast^Λadai.

¹⁷ Tai amaadutai ismaac^Λda ami daraajatadai aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, g^Λvuaapianta giñmara ismaac^Λda viaa amo Diaavora t^Λaañicarud^Λ dai goDiaavora t^Λaañicarud^Λ muudutuli. ¹⁸ Tomasiaaco d^Λv^Λarapi dadaitudaiña goDiaavora t^Λaañicarud^Λ dai totostudai t^Λñid^Λ dai c^Λc^Λar^Λntudai taatamud^Λ, vai c^Λsc^Λda goovai maiviaa g^Λg^Λvucadaga dai aan^Λ caagidi g^Λmamaat^Λrdamiga sai vusaidana goDiaavora t^Λaañicarud^Λ tai maitistui —ast^Λadai ^Λc^Λali.

¹⁹ Taid^Λ ^ΛSuusi baamuan tada daid^Λ it^Λadai:

—Aapim^Λ oodami maivaavoidaracami, [¿]asta si^Λascad^Λ uucami viaacamu aan^Λ isg^Λna^Λmadu daacagi? Giñvuaapidavurai goali g^Λali —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁰ M^Λtai vuaapi siaaco daacata dai ^Λgai. Dai aid^Λsid^Λ ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ t^Λla ^ΛSuusi suiquituli ^Λgai ^Λali g^Λali taid^Λ ^Λali g^Λali d^Λv^Λarapi g^Λi, dai aipaco yaalimi, dai totostuimi t^Λñid^Λ. ²¹ Taid^Λ ^ΛSuusi t^Λcacai ^Λoogada daid^Λ it^Λadai:

—[¿]V^Λquid^Λ abiaad^Λta pov^Λvueeyi goovai? —ast^Λadai.

Taid^Λ ^Λoogad^Λ it^Λadai:

—Aliducatai abiaad^Λta. ²² Dai goDiaavora t^Λaañicarud^Λ muiyoco imidagai taiy^Λta dadaitudaiña dai suudar^Λ muaa ^Λlidityai. Dai p^Λsaapi istutiadagi isiduñiagi istumaasi goovai v^Λat^Λta, soigi g^Λalda aat^Λm^Λc^Λda dai g^Λrsoiña —ast^Λadai ^Λoogad^Λ.

²³ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—P^Λsistutiadagi isvaavoitudagi di, vaavoitudadami v^Λat^Λta tomali amo istumaasi maisijaiga —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁴ Taid^Λ ^Λali g^Λali oogad^Λ g^Λg^Λta iña daid^Λ it^Λadai:

—Vaavoitudiana. Giñsoiñañi nai vaamioma vaavoituda aan^Λ —ast^Λadai.

²⁵ Dai aid^Λsi t^Λla ^ΛSuusi isami g^Λampaidimi mui oodami ^Λgai bagaimi ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ daid^Λ it^Λadai:

—Diaavora t^Λaañicarud^Λ maiñioocadami dai mait^Λcaidacami aan^Λ ang^Λtaan^Λai p^Λsai vusaiña. Dagitoñi idi ^Λali g^Λali dai camaivapacada apamu idi^Λta —ast^Λadai ^ΛSuusi.

²⁶ Taid^Λ ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ g^Λg^Λta iña dai apamu suiquituli ^Λali g^Λali, dai vuusaicai muuquiad^Λ ducai viaa ^Λgai ^Λali g^Λali vai muidutai pocaitimi sai casi armuquiad^Λcatadai. ²⁷ D^Λmos ^ΛSuusi noviañid^Λta b^Λi dai vañigi taid^Λ ^Λali g^Λali c^Λquiva.

²⁸ Taid^Λ ^ΛSuusi vaa amo quiiy^Λta, taid^Λ amamaat^Λrdamigada ^Λcovai t^Λcacai daid^Λ it^Λadai:

—Tuisid^Λ maitistui aat^Λm^Λ isvusaidagi ^ΛDiaavora t^Λaañicarud^Λ —ast^Λadai.

²⁹ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—Idi Diaavora tātāañīcarudā aliā sijaiga vusaidaragai cascādā avānacai maitaugacai gamamaadagi vai poduucai vuvacai goovai —astātadai āSuusi.

30 Dai aidāsī iji āgai abiaadarā Galileeamu sālī dagavusai dāmos āSuusi maitipaliditadai ismatiagi tomali āmo oodami, 31 mamaatātulditadai āgai gamamaatārdamiga cascādā dai aagiditadai sai āgai viaacatadai āmo sālīcamī dai masai tāgida agaitadai aa oodami sai āgai muua agaitadai sai vāascārā āgai bovaica tasaicādā duaaca agaitadai. 32 Dāmos āmamaatārdamigadā maimaata caacatadai istumaasi aagidī āSuusi dai duduaadicuitadai āgai iscāga tācacagi.

33 Dai amaasi aayi āgai Capernaumārā. Dai aidāsī caāmo quiiyārā daraajataidai āgai, taidā āSuusi itātadai gamamaatārdamiga:

—Ķmatumaasi aatagaimi aapimā voyiāīndārā iimātai? —astātadai.

34 Dāmos āmamaatārdamigadā mosdodoli vii, voyiamu aagaimitadai āgai sai ismaacādā vaamioma namāga cascādā. 35 Tai amaasi daiva āSuusi dai vai ābaivustaama dan gooca gamamaatārdamiga daidā itātadai:

—Isāmaadutai vaamioma namāca āliadagi āgai gāagāi ismaigāducādā āliadagi dai gāagāi issoicādagi vāascatai —astātadai āSuusi.

36 Amaasi bai āSuusi āmo ali gālī daidā gamamaatārdamiga saagida cai dai gooquārā mootoi daidā itātadai gamamaatārdamiga:

37 —Tomasioorā sioorā vaavoitūdai giñmamaatātuldiaraga dai cascādā oigādai idi ali oodami, āgai giñoigādai aana āpā. Dai āgai ismaacādā giñoigādai aana āgai oigādai āgai ismaacādā giñootoi —astātadai āSuusi.

38 Amaasi āVuaana itātadai:

—Mamaatātuldiadami, tāā aatāmā āmo cālī vai aagai gatātāaraga dai poduucāi vuvaidi Diaavora tātāañīcarudā oodamiāīndārā. Dāmos maigārāmadu aimārāi āgai tātai cascādā dai —astātadai āVuaana.

39 Dāmos āSuusi itātadai:

—Maitavar daidāda. Maitatiipu tomali āmaadutai isivuaadagi istumaasi gāgārducami aagaitai giñtātāaraga dai gooquārā giññiooquiadagi.

40 Sioorā maitārvui caatācagi āgai gārāpa maasi tāgito. 41 Tomasioorā sioorā baigāliaragacādā gānoidagi tomasi āmo avāsī suudagi giñvaavoitūdaitai aapimā sālīcādā Diuusi maaquimu āgai āmo istumaasi cāāgaducami.

42 Tomasioorā sioorā soimaasi iduiñtulda āliadagi āmoco ismaacādā utudama giñvaavoitūdagi siomā ārcāāgai āgai vāatārā māscusivuan vulidagi āmo gāā mouturui dai gāā suudarā daitudagi. 43-48 Dai isāmaadutai iduñia āliadagi āmo istumaasi soimaascami gānoonovicādā siārā gāāacascādā siārā gāvuupujicādā baiyoma gāāgai ispoāliada āgai ismainoovā siārā maiāacaso siārā maivuupuju dai maisiuu āDiaavora āmadu imiagi siaaco tomastuigaco soimaasi gātaatacana dai tomastuigaco māacana tai baiyoma isimiagi Diuusi āmadu. 49 Dai tomasioorā sioorā cāāgacārā oidaca āliadagi aliāsī soimaasi taatāuldia āgai aa oodami. 50 Aliāsī gāāgai aapimā iscāāgacārā oidacagi vai aa oodami ipāliadagi isvaavoitūdagi Diuusi ñiooquidā poduucāi isduucāi āmo oodami sioma cueyi cuaadagai yoovīcamī —astātadai āSuusi gamamaatārdamiga.

10

¹ Tai amaasi Δ Suusi ii Capernaumaiñdar Δ . Judeea d Δ v Δ ar Δ iamu vaasad Δ ra Δ laqui Jordán. Tai apamu g Δ n Δ mpagi oodami siaaco daacatadai Δ Suusi vai Δ gai mamaat Δ tuldimi poduucai isduucai ivuaadana Δ gai v Δ ascara Δ .
² Tai Δ moco Δ fariseo miaad Δ ra Δ guuquiva siaaco daacatadai Δ Suusi dai mossoimaasi ñiooquituda alidi Δ gai Δ Suusi casc Δ ra Δ tacacai sabai oidaga oigaragai isamo c Δ ali dagitoagi g Δ ooñiga. ³ Taid Δ Δ Suusi aa noragi daid Δ it Δ adai:

—¿Tumaasi g Δ nt Δ jai Moseesacaru? —ast Δ adai Δ Suusi.

⁴ Taid Δ Δ fariseo it Δ adai:

— Δ Moseesacaru g Δ rmaa oigaragai isdadagitodagi ooqui d Δ mos sai g Δ aagai ismamaacadagi amo oojai siaaco aagadagi iscadagito —ast Δ adai Δ fariseo.

⁵ Taid Δ Δ Suusi it Δ adai:

—Aliasi Δ rsoimaasi ivuaadami oodami casc Δ ra Δ poduucai aagidi Δ gai Δ Moseesacaru. ⁶ D Δ mos aidasi tucamid Δ ra Δ idui Diuusi gooidigi, idui c Δ ali dai ooqui, ⁷ casc Δ ra Δ c Δ ali viaa isdagitoagi g Δ ooga Δ madu g Δ d Δ dai v Δ anagi amo ooqui. ⁸ Dai poduucai ducami si Δ r Δ iamo oodamicagi Δ gai. ⁹ Casc Δ ra Δ ismaac Δ ra Δ Δ mapagidi Diuusi Δ oodami mait Δ agai isdadagitodagi —ast Δ adai Δ Suusi Δ fariseo.

¹⁰ Dai aidasi aayi Δ Suusi amo quiiy Δ ra Δ taid Δ Δ mamaat Δ rdamigad Δ apamu tacacai ast Δ iya alidi Δ gai ismaac Δ ra Δ aagaitadai Δ gai. ¹¹ Taid Δ Δ Suusi it Δ adai: —Siora dagitoagi g Δ ooñiga dai v Δ anagi Δ mai ooqui Δ gai soimaasi ivueeyi g Δ ooñiga Δ ragadad Δ vui. ¹² Dai isamo ooqui dagitoagi g Δ cuna dai v Δ anagi Δ mai c Δ ali Δ gai Δ pa soimaasi ivueeyi —ast Δ adai Δ Suusi.

¹³ M Δ tai aid Δ vuaapi Δ Suusi chi Δ qui aali sai taatana. D Δ mos Δ mamaat Δ rdamigad Δ bagaidimi Δ oodami ismaac Δ ra Δ vuaapaimi Δ aali. ¹⁴ Dai aidasi t Δ la Δ Suusi alia baamu daid Δ it Δ adai Δ gai g Δ mamaat Δ rdamigad Δ :

—Dagitovurai goaali vai dadana siaaco daja aan Δ dai maitav Δ r daidida. Siaaco gataaan Δ Diuusi Δ r Δ gai v Δ atara Δ ismaac Δ ra Δ Δ pan ducami aali. ¹⁵ S Δ alica Δ ra Δ ang Δ naagidi sai sioora maivaavoitudagi Diuusi Δ pan ducami amo aliducami Δ gai maiimu siaaco gataaan Δ Diuusi —ast Δ adai Δ Suusi.

¹⁶ Dai moomotoi Δ gai Δ aali dai daama darai g Δ noonovi dai siaa duutuli.

¹⁷ Dai aidasi apiaimaitadai Δ Suusi, tai voyi Δ ra Δ m Δ r Δ itai aayi amo c Δ ali dai vuid Δ ra Δ g Δ tootonac Δ ra Δ c Δ quiva daid Δ it Δ adai:

—Mamaat Δ tuldiadami c Δ ali tuigacami, ¿tuma duuna aan Δ dai v Δ ascara Δ oidacana Diuusi Δ madu? —ast Δ adai.

¹⁸ Taid Δ Δ Suusi it Δ adai:

—¿Tuipasi c Δ ali tuigacami giñaagai? Ali Δ madugava c Δ ali tuigacami dai Δ gai Δ r Δ Diuusi. ¹⁹ Aapi c Δ aga maata istumaasi ipalidi Diuusi isivuaadagi oodami maitiga Δ asiada gaooñiga, dai maitigacoodadai, dai maitiga Δ asiada gavustudaga, dai maitiyaatag Δ da, dai maitigavupuiirumadada dai siaa iduutuada g Δ ooca dai g Δ daada —ast Δ adai Δ Suusi.

²⁰ Taid Δ c Δ ali aa noragi daid Δ it Δ adai:

—Mamaat Δ tuldiadami, v Δ asi gomaasi ansiaa duutudai aan Δ aliducatai abiaad Δ ra Δ —ast Δ adai.

²¹ Taid Δ Δ Suusi baig Δ liaragac Δ ra Δ n Δ n Δ idi c Δ ali daidi t Δ adai:

—Amo istumaasi avi Δ aga p Δ siduñiagi. Imiñi dai gagara v Δ asi p Δ stuma viaa dai oida Δ tumiñi Δ soitutuigami dai poduucai viaacamu aapi mui

naana maasi tavaagiara. Dai gooquiara divia daida ifooida. Damos lapa gaagai pasbaigaducagi saduñiada gamuaatudagi givvaavoitudaitai —astadai ASuusi.

²² Damos aidasi caa caali imaasi alia soigali dai imacai soigaliatugai aliasi argavidacamicatadai agai cascada.

²³ Tai amaasi ASuusi aipaco nanaava daida itadai gamamaatardamiga: —Gia sijaiga isganviipidacami gandagituagi isDiuisi taanadagi dai soicadagi sai caaga gantatagitocana —astadai.

²⁴ Taida amamaatardamigada mital isducatai gantatagitoagi pocaititai ASuusi, damos ASuusi itadai apamu:

—Gifnaaduni gia sijaiga isagai ismaacada mosacaasi ganvustuidagara tatagitoi dagituagi isDiuisi soicadagi iscaaga gantatagitocagi aliasi ganviipidacatai agai. ²⁵ Sioma maisijaiga amo muura vatar isvaquiagi amo oyi dagadamu salli isamo gaviidacami dagituagi isDiuisi soicadagi iscaaga gatagitocagi —astadai ASuusi.

²⁶ Dai aidasi caa agai imaasi mital isducatai gantatagitoagi dai aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Vooa istutuidido iscaagacaga vuvaquiagi? —ascaiti.

²⁷ Taida ASuusi vui nanaava daida itadai:

—Oodami gia maitistutuidi isidunia imaasi, damos Diuisi gia istutuidi. Diuisi vallasacatai istutuidi isiduniagi —astadai ASuusi.

²⁸ Tai amaasi itadai APiiduru:

—Mamaatultidiadami, aatama viaa vasi tastuma viaacatadai gaoidatucuda araliditai —astadai.

²⁹ Taida ASuusi aa noragi daida itadai:

—Sallcada anganaagidi sai tomasioora sioora dagitoagi gaqui dai gasislaagi, dai gasusuculi, dai gaoga, dai gada, dai gaoniga, dai gamaamara, dai gadavara ga givvaavoitudaitai aana dai vaavoitudaitai Diuisi fiooquida, ³⁰ agai viaacamu idi oidigara amo sient vaamioma baabaqui, dai siislaagi, dai susuculi, dai dadacamu, dai maamaracamu, dai dadavaracamu, tomasi soimaa taatamaitai. Dai silscada imiagi agai idi oidigaindara vascara oidacamu Diuisi amadu. ³¹ Damos maca siaaco gataana Diuisi muidutai ismaacada vaamioma taana tami maca sioma maitaanadamu dai ismaacada sioma maitaana tami, maca vaamioma taanadamu —astadai ASuusi.

³² Dai amo imidagai voyamu iimatadai agai cataatidimi Jerusaleena ASuusi baitaqui imatadai gamamaatardamiga, vada amamaatardamigada maitatagaitadai istumaasi gantatagitoagi dai duduaadimutugaitai oidi. Taida ASuusi apamu covai vuvaitu abavustaama dan gooca gamamaatardamiga, dai agidi isducatai padunia agaitadai gaicada.

³³ Daida itadai:

—Aapima naidi tascatidimi Jerusaleenara, masiaaco gitalagida agai aana ismaacada viaa amo sallcami. Gitalagida magari abaitguucacamigada papaali amadu amamaatultidiadami sallcami isagai gataaanimu masaida givmuaana. Gitalagidamu agai aa sibadara oidacami. ³⁴ Dai givparundada magari dai saasasa magari givtuucuga dai givsisiviada magari dai givmuaa magari. Damos bovaica tasaicada apamu duaacamu aana coidada saagidandara —astadai ASuusi.

³⁵ Tai amaasi AJacovo amadu AVuaana ASevedeo maamarada miaadara guuquiva siaaco daacatadai ASuusi daida itadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, aat^Λm^Λ ip^Λlidi p^Λsiduñiagi t^Λsducatai g^Λaagida ra-
gai —ast^Λadai.

³⁶ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—¿Tumaasi ip^Λlidi aapim^Λ isiduñia aan^Λ? —ast^Λadai.

³⁷ Tai ^Λgai it^Λadai:

—Si^Λascad^Λ aapi v^Λasias daama ^Λrgabait^Λc^Λaacamicagi g^Λarmaacañi oigara-
gai t^Λtaid^Λ ^Λt^Λtaan^Λdamic aat^Λm^Λ —ast^Λadai.

³⁸ Tai amaasi ^ΛSuusi it^Λadai:

—Aapim^Λ maimaat^Λ m^Λastumaasi giñ^Λaagidi. ¿Baisi istutuid^Λna aapim^Λ is-
soimaasi taatagi si^Λaa soimaa taata iñ^Λagai aan^Λ? —ast^Λadai ^ΛSuusi.

³⁹ Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Istutuidiatata —ast^Λadai.

Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—S^Λalicad^Λ ^Λrvaavoi. Aapim^Λ gia soimaa taatamu si^Λasi soimaa taata
iñ^Λagai aan^Λ. ⁴⁰ D^Λamos aan^Λ maitistutuidi isdaraasagi t^Λtaan^Λdami baiyoma
^Λagi Diuusi g^Λrooga daraasamu t^Λtaan^Λdamicagi —ast^Λadai ^ΛSuusi.

⁴¹ Dai aid^Λsid^Λ ^Λgaa bai^Λvustaama mamaat^Λdami cai gomaasi baacoi
^ΛJacovo ^Λamadu ^ΛVuaana vui. ⁴² D^Λamos ^ΛSuusi vai ^Λgai daid^Λ it^Λadai:

—C^Λaa maat^Λ aapim^Λ sai ismaacad^Λ mait^Λrjudid^Λu saagida ^Λbait^Λc^Λaacami
g^Λapipiooñiga duucai ^Λnidi g^Λaaduñi dai ismaacad^Λ vaamioma gataa^Λni
s^Λalicad^Λ t^Λtaañicui. ⁴³⁻⁴⁴ D^Λamos aapim^Λ g^Λansaagida mait^Λagai ispodu-
uca i^Λvuaadagi baiyoma sioor^Λ ^Λrbait^Λc^Λaacamicagi g^Λaagai issoic^Λdagi
v^Λascatai. ⁴⁵ Poduucai isduucai ivueeyi aan^Λ iñ^Λsmaacad^Λ viaa ^Λmo s^Λalicami.
Aan^Λ gia divia oidig^Λta maisiu isgiñ^Λsoic^Λdagi aa baiyoma divia aan^Λ dai
soic^Λda iñ^Λagai oodami dai muquia iñ^Λagai vai poduucai c^Λagac^Λta vuvac^Λna
mui oodami —ast^Λadai ^ΛSuusi.

⁴⁶ Amaasi aayi ^Λgai Jerico^Λra dai aid^Λsi cavuvaquimi abiaad^Λta ^ΛSuusi
^Λamadu ^Λmamaat^Λdamidagad^Λ dai muidutai aa oodami, vai ^Λmo c^Λali
main^Λadami Vatimeo t^Λagiducami Timeo marad^Λ, voi ugidiana daacatai
gataa^Λni oidicami. ⁴⁷ Dai aid^Λsi ca^Λ ^Λc^Λali ismiaadimi ami ^ΛSuusi otoma
iñ^Λoquidimi daid^Λ it^Λadai:

—Suusi Davi cajiudad^Λ soig^Λalda aan^Λcad^Λ —ast^Λadai.

⁴⁸ Tai muidutai bagaimi sai maitadacana, d^Λamos ^Λc^Λali vaamioma iñ^Λacai
daid^Λ icaiti:

—Davi marad^Λ soig^Λalda aan^Λcad^Λ —ascaiti.

⁴⁹ Taid^Λ ^ΛSuusi c^Λquiva, daid^Λ it^Λadai g^Λaaduñi:

—Baigovai av^Λr vaid^Λ —ast^Λadai.

Taid^Λ ^Λoodami vai ^Λmain^Λadami dai av^Λnaquidimi daid^Λ it^Λadai:

—Baigi g^Λaliada, otoma ic^Λquiva, g^Λvaidiava ^ΛSuusi —ast^Λadai.

⁵⁰ Taid^Λ ^Λc^Λali otoma maigovai daitu g^Λsuaa dai otoma c^Λquivacai ii siaaco
daacatadai ^ΛSuusi. ⁵¹ Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—¿Tumaasi ip^Λlidi aapi isg^Λduiñda aan^Λ? —ast^Λadai.

Taid^Λ ^Λmain^Λadacad^Λ aa noragi daid^Λ it^Λadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, n^Λada iñ^Λlidi aan^Λ —ast^Λadai.

⁵² Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λadai:

—Casi aapi istutuidi isim^Λdagi, giñ^Λvaavoitu aapi casc^Λda can^Λaaava
—ast^Λadai.

Mospot^Λi ^Λgai taid^Λ ^Λc^Λali istui isn^Λaaavagi, dai o^Λi ^ΛSuusi voyamu.

11

¹ Dai aidasi camiaadimi agai Jerusaleenaga ugidana iimaitai Betapagi dai Betania vuidaga Oliivosi giidi, taida Suusi ootoi gooca gamamaatardamiga.

² Daidai itadai:

—Iimivurai mamocoro ali quiiyaga, dai masiuu duucu aiyagi tagimu aapima amo asniitu vulicami. Agai maiquiaa dadajai tomali maadutai. Upanavurai dai vuaapa. ³ Dai ismaadutai gantacacagi mastuisida povueeyi vurai aagida ansai anaga tagito, ansai otoma apamu ootsoda inagai —astadai Suusi gamamaatardamiga.

⁴ Tai agai iji, dai taga asniitu vai amo quitaagiña vulicatadai voyaga, dai uupai. ⁵ Tai madutai ismaacada ami daraajatadai itadai:

—Zatuma vueeyi? ZTuimasi uupaisai goasniitu? —astadai.

⁶ Tai agai aa noragi dai aagidi itadai Suusi tai agai dagito masbaquiagi asniitu. ⁷ Tai agai otoma baidacai asniitu Suusi. Dai asniitu daama darai gansusuaa, taida Suusi daamioma daiva. ⁸ Tai muidutai aa oodami voyaga aligaimi gansusuaa dai aa guicuta uusi maamarada dai voyaga tuajaimi dai pduucaitadagidi agai Suusi isalida siaa duutudai.

⁹ Dai agai ismaacada baitaqui iimaitadai dai ismaacada gooqiyaga iimaitadai inaquimi daida icaitimi:

—Alida siaa duutudai atama Diuusi. Aatama ipalidi sai Diuusi calagacaga naijadana goovai ismaacada divia Diuusi guvucadadada. ¹⁰ Dai alida baiganaliadamu vascatai ismaacada taanada goovai. Goovai agara Davi-caru cajiudad. Sallacada siaa duutudai atama Diuusi garbaitacaacamiga —ascaitimi agai.

¹¹ Taida Suusi aayi Jerusaleenaga, dai vaa agaga quiupaigadaga ajudiduu. Dai aipaco nanavaa dai nanaidi istumaasi oidaga ami, dai gooqiyaga ii Betaaniumu amadu abavustaama dan gooca mamaatardamigada, casi arurunococatadai cascada.

¹² Dai siaadico aidasi iji agai Betaaniainaga tai aayi biuugigai Suusi. ¹³ Dai agai macasdagaga taga amo iigosi daga calaga tadadogi aagada. Dai agai ii dai nanaidi sabai ibaidaga, damos maita tomali amo ibiada mosgoga aagada maiquiaa aayi istuigaco ibiatai agai cascada. ¹⁴ Amaasi Suusi itadai iigosi daga:

—Tomali amo imidagai camaiugimu tomali maadutai gibaidaga —astadai.

Vaidamamaatardamigada cala.

¹⁵ Dai gooqiyaga aayi agai Jerusaleenaga. Dai aidasi vaa Suusi agaga quiupaigadaga ajudiduu, dai vuvaidimi vascatai ismaacada ami gagaagarai dai ismaacada gasaapadai. Dai aipaco suuli memesagada ismaacada cambiando ajudiduu quiupaigada tuminsigada amadu daraicaruda ismaacada gagaagarai tutugu; ¹⁶ Dai maidagito tomali maadutai iscucuspaticagi gavustuidaga quiupai raana. ¹⁷ Dai gaagacai mamaatadidimi daida itadai:

—Diuusi niioquidaga aduucai oojisi: “Giñquii itagiducamu quii maadaragai vatara tomastuma oodami ami gamamaadadamu”, ascaiti Diuusi niioquidaga. Damos aapima anan duucai ivueeyi asivogami tami Diuusi quidaga —astadai Suusi oodami.

18 Taid_Λ Λbait_Λguucacamigad_Λ Λpapaali Λmadu Λmaat_Λtuldiadami s_{ΛΛ}licami ca_Λ iscaiti ΛSuusi, dai otoma gaagaimi isduucatai muaagi, po_Λlidadai isv_{ΛΛ}si oodami vaavoituda agaitadai. Vaid_Λ Λoodami v_{ΛΛ}scatai mait_Λagaitadai isducatai g_Λnt_Λagitoagi ca_Λcatai isducatai mamaat_Λtuldi ΛSuusi. 19 D_Λmos ΛSuusi mostuca tai ii abiaad_ΛΛ.

20 Dai siaadico quiamoco d_Λgavusai _Λgai dai t_{ΛΛ} Λligosi d_{ΛΛ}d_Λ vai cagaquis-
api tatacad_Λaiñd_ΛΛ abiaad_ΛΛ. 21 Taid_Λ ΛPiiduru _Λgito daid_Λ it_Λt_Λdai _Λgai
ΛSuusi:

—Mamaat_Λtuldiadami, dañi goiigosi d_{ΛΛ}d_Λ ismaac_Λd_Λ ñiooquidi aapi
tacavo ticagaquis —ast_Λt_Λdai.

22 Taid_Λ ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Vaavoitudadavurai Diuusi. 23 S_{ΛΛ}lic_Λd_Λ ang_Λnaagidi, sai tomasioora
sioora s_{ΛΛ}lic_Λd_Λ c_Λga giñvaavoitudadagi c_Λga istutuidi isivuaadagi naana
maasi istumaasi s_{ΛΛ}lic_Λd_Λ sijiacami. 24 Casc_Λd_Λ ang_Λnaagidi sai m_Λsiaascad_Λ
taan_Λdagi Diuusi amo istumaasi g_Λn_Λmamaadi_ΛΛ dai m_Λss_{ΛΛ}lic_Λd_Λ
vaavoitudadagi is_Λgai istutuidi isg_Λn_Λmaquiagi viaacamu aapima
m_Λstumaasi taañiagi. 25 Dai m_Λsiaascad_Λ gamamadadagi m_Λsviaacagi amoco
g_Λnsaayu oigaldavurai, vai giñooga ismaac_Λd_Λ t_Λvaagi_ΛΛ daja g_Λnoigaldana
g_Λns_Λoimaascamiga _ΛΛp_Λ. 26 Dai m_Λsiaapim_Λ maioigaldagi, tomali g_Λnooga
ismaac_Λd_Λ t_Λvaagi_ΛΛ daja mait_Λnoigaldamu _ΛΛp_Λ —ast_Λt_Λdai.

27 Dai amaasi aayi _Λgai _Λpamu Jerusaleen_ΛΛ. Dai aid_Λsid_Λ ΛSuusi
Λg_ΛΛ quiupaigad_ΛΛ ajudidū _Λrana aim_Λraitadai, tai miaad_ΛΛ guuquiva
Λbait_Λguucacamigad_Λ Λpapaali Λmadu Λmamaat_Λtuldiadami s_{ΛΛ}licami,
Λmadu _Λson_ΛΛ guucacami, 28 daid_Λ it_Λt_Λdai:

—¿Tuma s_{ΛΛ}licamic_Λd_Λ ivueeyi aapi imaasi? ¿Toora g_Λmaa s_{ΛΛ}licami pasai
pomaasi ivuaadana? —ast_Λt_Λdai.

29 Taid_Λ ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Aan_Λan _Λp_Λ g_Λnt_Λcacagi amo istumaasi m_Λsc_ΛΛga giñaa noragidagi dai
giñagidagi istumaasi giñtacaca iñgai, nai aana _Λp_Λ g_Λnaagidagi istuma
s_{ΛΛ}licamic_Λd_Λ ivueeyi aan_Λ gomaasi. 30 ¿Toora ootoi _ΛVuaana sai v_Λpaconana
oodami, Diuusi, oodamasio? Agav_Λv_Λr_Λi, noragida —ast_Λt_Λdai ΛSuusi.

31 Vaid_Λ _Λc_Λc_ΛΛli aipaco g_Λnaagidimi daid_Λ icaiti:

—Ispotaiya aat_Λm_Λ sai Diuusi ootoi _ΛVuaana goovai pov_Λrt_{ΛΛ}dan tada
t_Λsai tuisi maivaavoitu. 32 Isbai pot_{ΛΛ}na aat_Λm_Λo sai oodami ootoi —ascaiti
Λt_ΛΛaan_Λdami.

Ali_Λ Λb_Λiditadai _Λgai _Λoodami casc_Λd_Λ. C_Λga maat_Λcatadai _Λgai si_Λoodami
s_{ΛΛ}lic_Λd_Λ vaavoitudai si_ΛVuaana _Λr_ΛDiuusi ñiooquituldiadamigad_Λcatadai.

33 Dai amaasi it_Λt_Λdai _Λgai ΛSuusi:

—Maitat_Λmaat_Λ sioora ootoi _ΛVuaana —ast_Λt_Λdai.

Taid_Λ ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Tomali aan_Λ amait_Λnaagidagi tuduid_Λ istuma s_{ΛΛ}licamic_Λd_Λ ivueeyi
aan_Λ gomaasi —ast_Λt_Λdai ΛSuusi.

12

1 Amaasi ΛSuusi g_Λagacai mamaat_Λtuldimi cuentoc_Λd_Λ daid_Λ it_Λt_Λdai:

—Amo imidagai oidacatadai amo c_Λali dai _Λi uuvasi g_Λd_Λv_{ΛΛ}ragana, dai
sicoli curarai. Daidi idui siaaco vusiadagi uuvasi varagada. Daid_Λ idui _Λp_Λ
amo vaaqui t_Λcavacami dai abiaad_ΛΛ nuucadaca _Λgai v_Λsi g_{ΛΛ}si.

Dai gooqui¹ taajucamic² maa g³aaasi aa oodami dai m⁴acasi ii. ² Dai aidasi aayi yooaragai ootoi ⁵agai amoco g⁶apiooñiga sai mataanana ⁷aaata vuadami auuvasi varagada si⁸laqui a⁹acatada. ³ Damos ⁴aaata vuadami bai aootosicami dai soidoodai dai saasarai tuucugad⁵ dai maimaa toma laachi dai ootoi. ⁴ Taid⁶ laamud⁷ ootoi amai piooñi, m⁸atai ⁹agai maicarai, dai saasarai mood¹⁰ dai galnaasi ñiooqui aagidi dai mosooto ¹¹la¹²la. ⁵ Taid¹³ laamud¹⁴ ootoi amai g¹⁵apiooñiga, m¹⁶atai ¹⁷agai muua. Dai gooqui¹⁸ laamud¹⁹ ootoi mui aa pipiooñi m²⁰atai ²¹la²²moco soidoodai dai saasarai tuutucugad²³ dai aa coi.

⁶ Dai maracatada ¹la²ali amo ³ca⁴ali dai ⁵ali⁶ oigadaitada ⁷dai cuugat⁸ ootoi po⁹aliditai: “Giñ¹⁰mara ¹¹gia siaad¹² maisiaa duutudana ¹³agai”, ¹⁴asa¹⁵alidi. ⁷ Damos ¹⁶aaata vuadami ¹⁷la¹⁸gacai, ¹⁹aipaco ²⁰g²¹anaatagidimi ²²daid²³ icaiti: “Gooviava ²⁴agai ismaac²⁵ada ²⁶ajjagai ²⁷v²⁸laasi oogad²⁹ vustuidad³⁰ ³¹g³²aaagai ³³ta³⁴smuaagi ³⁵dai poduuc³⁶ai ³⁷aat³⁸ama ³⁹artutuidacamicamu”, ³⁰asc³¹aiti. ⁸ Dai ³²bai dai muua dai ³³d³⁴ajoi ³⁵ugidiana ³⁶daitu ³⁷atucugad³⁸ —³⁹ast⁴⁰at⁴¹dai ⁴²la⁴³Suusi.

⁹ Dai amaasi ¹la²Suusi ³ta⁴cacai ⁵at⁶ta⁷aan⁸adami ⁹daid¹⁰ it¹¹at¹²dai:
—¹³¿Isduuñimu ¹⁴atuidacami ¹⁵ad¹⁶v¹⁷aa¹⁸rai ¹⁹apipiooñi? ²⁰Divimu ²¹agai dai ²²codimu ²³aaata vuadami ²⁴dai maaquimu ²⁵agai ²⁶ad²⁷v²⁸aa²⁹rai aa oodami.

¹⁰ Aapim¹ ²ca³la maata ⁴isduuc⁵ai ⁶oojisi ⁷Diuusi ⁸ñiooquid⁹at¹⁰ daid¹¹ icaiti:
¹²As¹³allicami ¹⁴viaacami ¹⁵ismaac¹⁶ada ¹⁷daasa ¹⁸aagai ¹⁹Diuusi ²⁰at²¹ta²²aan²³adami ²⁴gad²⁵ada ²⁶ajjudid²⁷u ²⁸gajiaad²⁹ara ³⁰v³¹iaa ³²agai.

Dai ³³agai ³⁴at³⁵agai ³⁶v³⁷aa ³⁸ismaac³⁹ada ⁴⁰vaamioma ⁴¹gata⁴²aan⁴³ada ⁴⁴agai.

¹¹ Diuusi ¹idufña ²gomaasi. ³Dai ⁴gomaasi ⁵at⁶amo ⁷istumaasi ⁸ca⁹lagaducamicamu ¹⁰agai ¹¹v¹²la¹³ta¹⁴ra ¹⁵ismaac¹⁶ada ¹⁷vaavoitudagi.

¹² Dai maata ¹ca²la ³at⁴ta⁵aan⁶adami ⁷is⁸agai ⁹aagada ¹⁰m¹¹alidi ¹²la¹³Suusi ¹⁴casc¹⁵ada ¹⁶aagai ¹⁷acueto. ¹⁸Dai ¹⁹baiya ²⁰aliditadai ²¹at²²ta²³aan²⁴adami ²⁵la²⁶Suusi ²⁷dai ²⁸maisagi ²⁹damos ³⁰ab³¹aiditadai ³²agai ³³ooodami ³⁴dai ³⁵dagito ³⁶dai ³⁷iji.

¹³ Dai gooqui¹ ootoi ²at³ta⁴aan⁵adami ⁶la⁷moco ⁸la⁹fariseo ¹⁰la¹¹madu ¹²la¹³moco ¹⁴la¹⁵eroodasi ¹⁶aaduñ¹⁷da ¹⁸sai ¹⁹naidana ²⁰sabai ²¹aagatudana ²²agai ²³la²⁴Suusi ²⁵amo ²⁶istumaasi ²⁷istumaasi ²⁸vui ²⁹caat³⁰acagi ³¹ajjudid³²u ³³vaavoidaragad³⁴ vai ³⁵poduuc³⁶ai ³⁷g³⁸api³⁹at⁴⁰ra ⁴¹vuaajagi ⁴²agai ⁴³dudunucami⁴⁴at⁴⁵ra. ¹⁴ Tai ⁴⁶agai ⁴⁷aayi ⁴⁸siaaco ⁴⁹daacatada ⁵⁰la⁵¹Suusi ⁵²daid⁵³ it⁵⁴at⁵⁵dai:

—⁵⁶Mamaat⁵⁷atuldiadami, ⁵⁸maata ⁵⁹aat⁶⁰ama ⁶¹sai ⁶²istumaasi ⁶³aagai ⁶⁴aapi ⁶⁵at⁶⁶v⁶⁷aa⁶⁸v⁶⁹oi. ⁶⁰ Dai ⁷¹maivuaama ⁷²alidi ⁷³aapi ⁷⁴oodamic⁷⁵ada ⁷⁶si⁷⁷rganviipidacami ⁷⁸si⁷⁹rsoituutuigami ⁸⁰la⁸¹la. ⁷⁹ Mosgamaat⁸²atuldi ⁸³aapi ⁸⁴istumaasi ⁸⁵Diuusi ⁸⁶ip⁸⁷alidi. ⁸⁰ ¿⁸⁸Ca⁸⁹lagaisi ⁹⁰tasaa ⁹¹nam⁹²quiada ⁹³aat⁹⁴ama ⁹⁵gocuota ⁹⁶aga⁹⁷la ⁹⁸bait⁹⁹ca¹⁰⁰aacamigad¹⁰¹ara ¹⁰²momanu ¹⁰³cho ¹⁰⁴sio? —¹⁰⁵ast¹⁰⁶at¹⁰⁷dai ¹⁰⁸agai ¹⁰⁹la¹¹⁰Suusi.

¹⁵ Damos ¹la²Suusi ³maat⁴acatada ⁵ismosvuiirumada ⁶aliditadai ⁷agai ⁸daid⁹ it¹⁰at¹¹dai:

—¹²Aapim¹³ ¹⁴aagai ¹⁵amo ¹⁶istumaasi ¹⁷dai ¹⁸ama ¹⁹maasi ²⁰ivueeyi. ²¹ ¿²²Tuimasida ²³giñ²⁴vuiirumada ²⁵alidi? ²⁶ Giñ²⁷la²⁸gidavurai ²⁹amo ³⁰tumiñsi ³¹ismaac³²ada³³ada ³⁴gaaa ³⁵nam³⁶quidi ³⁷aapim³⁸ ³⁹acuota ⁴⁰nai ⁴¹naida ⁴²aan⁴³la —⁴⁴ast⁴⁵at⁴⁶dai.

¹⁶ M¹atai ²la³agi. ⁴Vaid⁵ la⁶Suusi ⁷nan⁸aidi ⁹daid¹⁰ it¹¹at¹²dai:

—¹³¿¹⁴Voof¹⁵ mood¹⁶ dai ¹⁷voof¹⁸ ¹⁹ta²⁰at²¹aragad²² ²³v²⁴iaa ²⁵gotumiñsi? —²⁶ast²⁷at²⁸dai.

¹⁷ Taid¹ ²aga³ aa ⁴noragi ⁵daid⁶ it⁷at⁸dai:

—⁹Ag¹⁰la ¹¹mait¹²ca¹³aacami ¹⁴mood¹⁵ dai ¹⁶t¹⁷at¹⁸aragad¹⁹ava —²⁰ast²¹at²²dai.

¹⁷ Taid¹ ²la³Suusi ⁴it⁵at⁶dai:

—⁷Maacavurai ⁸abait⁹ca¹⁰aacami ¹¹istumaasi ¹²artuidad¹³da, ¹⁴dai ¹⁵iduuñivurai ¹⁶istumaasi ¹⁷Diuusi ¹⁸ip¹⁹alidi ²⁰isivuaadagi ²¹la²²la, ²³agai ²⁴at²⁵aga²⁶la ²⁷bait²⁸ca²⁹aacami ³⁰ta³¹v³²aa³³ig³⁴at³⁵ra ³⁶casc³⁷ada —³⁸ast³⁹at⁴⁰dai ⁴¹la⁴²Suusi.

Taid^Λ ΛCACAΛli mait^{ΛΛ} istumaasi gANTATAgitoagi caACatai isducatai aa nor-
agidi ΛSuusi.

18 Tai amaasi iji ΛΛmoco saduseo siaaco daacatadai ΛSuusi. Λsaduseo pocaiti
sai maioidaga duaacaragai coidad^Λ VΛΛTARA, casc^{ΛΔ}Λ itATAdai Agai ΛSuusi:

19 —Mamaat^ΛtuIdiadami, Moseesacaru oojsicami g^Λr^{vii} vai pocaiti sai
is^Λmo c^{ΛΛ}li muquiagi dai viaagi g^Λooñiga maiquiaa maamatacai abaana, said^Λ
Λsuculid^Λ g^Λaaagai isV^{ΛΛ}Λnagi Λ^vviuudu dai maamatagi abaana Agai is-
maac^{ΛΔ}Λ muu VΛΛTARA. 20 C^vvaracamicatadai g^Λnsi^{ΛΛ}g^ΛΛm^Λ. Taid^Λ ΛVΛΛsi
gasi^{ΛΛ}gi ooñigai dai muu maiquiaa maamatacai. 21 Tai Λmo suculid^Λ VΛΛna
Λ^vviuudu dai muu Λ^pΛ maiquiaa maamatacai. Taid^Λ Λg^Λmai suculid^Λ VΛΛna
dai podui Λ^pΛ. 22 VΛΛ c^vvaracami podui Agai vaa ooqui dai VΛΛsi coi
maimaamatacai, taida muu Λooqui Λ^pΛ. 23 Dai si^Λascad^Λ duduaacagi Agai
dai Λ^pamu oidacagio ismaac^{ΛΔ}Λ Arcunad^Λcamu Λooqui VΛΛ c^vvaracami
Λrcunad^Λcat^Λai tami oidi daama —ast^ΛTAdai Λsaduseo.

24 Tai amaasi ΛSuusi aa noragi daid^Λ itATAdai:

—Maic^{ΛΛ}ga gANTATAgitoi aapim^Λ maimaat^Λcat^Λai iscaiti Diuusi ñiooquid^Λ dai
tomali maimaat^Λcat^Λai isDiuusi viaa guvcadagai. 25 Si^Λascad^Λ duduaacagi
coidad^Λ camaicucuntai tomali maioñtai, moS^Λp^Λan ducamicana Agai Diuusi
tataañicaru^Δ t^ΛVaagi^ΛT^Λ. 26 G^Λnaagidamu aana Λmo istumaasi agaitai
goduaacaragai. Can^Λidi aapim^Λ Moseesacaru oojad^Λ siaaco ooja Agai is-
tumaasi agidi Diuusi Λmo uusi iipoad^Λaiñ^Δra^Λ siaaco m^{ΛΛ}catadai tai dai
aagidi sai oidaga duaacaragai. Tomasi cat^ΛV^Λp^Λi ^Λp^Λdui sicoi Avraañicaru
dai Isaacaru dai Jacocar^Λ VΛΛsic^Λra^Λ pocaiti Diuusi: “Aana an^ΛT^ΛDiuusigad^Λ
Avraañi dai Isaa dai Jaco dai aa Λ^pΛ” —ast^ΛTAdai Diuusi. 27 Agai Diuusi
Λ^Λmadu daraaja t^ΛVaagi^ΛT^Λ Diuusi ^Λr^ΔDiuusigad^Λ ismaac^{ΛΔ}Λ cat^ΛVaagi^ΛT^Λ
daraaja dai ismaac^{ΛΔ}Λ iimia Agai t^ΛVaagiamu. Casc^{ΛΔ}Λ g^Λnaagidi aana
masai maic^{ΛΛ}ga gANTATAgitoi aagaitai sai maioidaga duaacaragai coidad^Λ
—ast^ΛTAdai ΛSuusi Λsaduseo.

28 Tai ami divia Λ^pΛ siaaco daacatadai ΛSuusi Λmoco Λmamaat^ΛtuIdiadami
s^{ΛΛ}licami, Agai ca^Λ istumaasi aatagaitadai ΛSuusi Λ^Λmadu Λsaduseo dai
maat^Λcatadai Agai is^ΛSuusi c^{ΛΛ}ga aa noragi, casc^{ΛΔ}Λ itATAdai Agai ΛSuusi:

—VΛΛsi ismaac^{ΛΔ}Λ ip^Λlidi Diuusi tsivuaadagi t^Δtumaasi vaamioma g^Λaaagai
tsivuaadagi? —ast^ΛTAdai Λmamaat^ΛtuIdiadami s^{ΛΛ}licami.

29 Taid^Λ ΛSuusi itATAdai:

—Pocaiti Diuusi ñiooquid^Λra^Λ: “Giñca^{ΛΛ}cavurai Isireli^Λra^Λ oidacami
ΛC^Λliodamiava ^Λr^gar^ΔDiuusig^Λ dai moS^Λca Λ^Λmadugava Diuusi. 30 Oig^Λadañi
ΛC^Λliodami g^ΔDiuus^Λ VΛΛsi g^Λib^Δdac^{ΛΔ}Λ, dai VΛΛsi g^ΛΛg^Λitoidac^{ΛΔ}Λ, dai VΛΛsi
g^Λg^Λvucadac^{ΛΔ}Λ”. Goovai ^ΛT^ΛAgai ismaac^{ΛΔ}Λ vaamioma g^Λaaagai isivuaadagi.
31 Dai gotordad^Λ baitoma pocaidaga Λ^pΛ. “Oig^Λadañi g^Λaaaduñi poduucai
p^Λs^Δduucai g^Λoig^Λadai aapi Λ^Λgi”. Goovai v^Λg^Λoo^Λai Agai dai vaamioma g^Λaaagai
is^ΛΛgiadagi —ast^ΛTAdai ΛSuusi.

32 Taid^Λ Λmamaat^ΛtuIdiadami s^{ΛΛ}licami itATAdai:

—G^Λ c^{ΛΛ}ga aagai aapi mamaat^ΛtuIdiadami. Vaavuava ismaac^{ΛΔ}Λ aagai
aapi, sai moS^Λca Λ^Λmaduga Diuusi sai maitipu amai moS^Λca Λmoco. 33 Dai sai
g^Λaaagai tasoig^Λadagi Diuusi VΛΛsi g^Λrib^Δdac^{ΛΔ}Λ, dai VΛΛsi g^Λr^Λg^Λitoidac^{ΛΔ}Λ,
dai VΛΛsi g^Λrg^Λvucadac^{ΛΔ}Λ, dai tsai oig^Λadañi g^Λraaduñi poduucai
ts^Δduucai g^Λoig^Λadai aat^Λm^Λ Λ^Λgi. VΛΛsi gomaasi vaamioma nam^Λga
is^Λvustaqui dai aa naana maasi ismaac^{ΛΔ}Λ coodaiña oodami dai m^ΛΛ^Λid^Λña

Diuusi vΛatarΛ sīaa duutudaitai Diuusi —astatΛdai ΛmamaatΛtuldiadami sΛalicami.

³⁴ Dai aidasi caΛ ΔSuusi iscaΛaga aa noragi ΛmamaatΛtuldiadami sΛalicami itatΛdai:

—Baitoma maata caΛcan caiti aapi isducatai gataaanΛi Diuusi —astatΛdai ΔSuusi.

Tai tomali Λmaadutai camaitΛpΛali istacacagi vaamioma.

³⁵ ΔSuusi mamaatΛtulditadai Λoodami agΛΛ quiuupaigadΛrΛ Λjudidīu, daida itatΛdai:

—ζTuisidΛ pocaiti mamaatΛtuldiadami sΛalicami, saidΛ ΛCristo arDavi cajiudadΛ? ³⁶ Vai Λgai vaa Davi aagai isducatai aagidi Diuusi IbΛadΛ daida icaiti: “ΛCristo argiñDiuusiga”, ascaiti.

Diuusi potatΛdai ΛCristo:

“Gamaaquimu aanΛ Λmo sΛalicami ismaacΛdΛ vaamioma namΛga.

Dai ugitutudamu aanΛ vΛasi ismaacΛdΛ gΛvuidarΛ vΛatΛcagi”, astatΛdai Diuusi.

Ascaiti Davicaru aagaitai ΛCristo.

³⁷ ζDucatai istutuidi ΛCristo siarDavi cajiudadΛcagi vai Λagi ΛDavi giñDiuusiga aagadagi? —astatΛdai ΔSuusi.

DaidΛ Λoodami sΛalicΛdΛ muiducataidai dai baiganΛliaragacΛdΛ caacataidai istumaasi aagai ΔSuusi.

³⁸ DaidΛ itatΛdai ΔSuusi Λoodami aidasi mamaatΛtulditadai:

—Maitavar Λpan duucal ivuaada aapimΛ gomamaatΛtuldiadami sΛalicamicΛdΛ, ismaacΛdΛ oojoidi iscaΛagaducami gΛnaadadagi yuucusi, dai oojoidi mΛscucuanadagi gΛnvapanamu dai viaatuldiadagi cacayana. ³⁹ Dai goovai gaagaiña cacΛagaducΛdioma daraicarui Λjudidīu quiquuupaigadΛrΛ, dai siaaco gacuaada goovai cacΛagaducΛdioma daraicarui oojoidi isdadarΛdagi. ⁴⁰ Dai Λsidiña goovai vipiudu baabaquidΛvio dai tΛvapi gamamaadaiña sai maimaatΛcana oodami issoimaasi ivueeyi Λgai. Goovai tuduidΛ Λgai dai vaamioma soimaa taatatuldamu Diuusi —astatΛdai Suusi Λoodami.

⁴¹ Λmo imidagai agΛΛ quiuupaigadΛrΛ Λjudidīu daacataidai ΔSuusi vuidarΛ Λcajojoñi siaaco gΛtuaadana tumiñsi Diuusi aa duiñdadΛ vΛatarΛ. Daacatai naidi Λgai vaidΛ agΛnviipidacΛdΛ muumuji tueeyi tumiñsi ami cajojoñiarΛ.

⁴² Tai ami aayi ΛpΛ Λmo viuudu soitigami dai Λmo cajoñiarΛ tuaa goo sintavo.

⁴³ Tai amaasi ΔSuusi vai gΛmamaatarΛdamiga daida itatΛdai:

—sΛalicΛdΛ angΛnaagidi sai idi viuudu soitigami sioma mui motuaa tumiñsi sivΛascatai gogaa ismaacΛdΛ muumuji motueeyi tumiñsi. ⁴⁴ vΛascatai goovai motueeyi ismaacΛdΛ cababavitocΛi, dΛmos goooqui soitigamicatai motuaa vΛasi ismaacΛdΛ viaacataidai istucΛdΛ oidacagi —astatΛdai ΔSuusi.

13

¹ Dai aidasi vuusai ΔSuusi agΛΛ quiuupaigadΛaiñdarΛ Λjudidīu tai Λmaadutai ΛmamaatarΛdamigadΛ itatΛdai:

—Mamaatuldiadami, dañi vΛa sigiamaasi goojodai ismaacΛdΛ ΛcΛdΛ duñsi gogΛΛ quiuupai dai gogΛgarΛ baabaqui —astatΛdai.

² DΛmos ΔSuusi itatΛdai:

—Canāidi aapim_Λ idi g_Λg_Λr_Λ baabaqui tami. Maiviimu tomali _Λmo odai daama _Λmai. V_Λasi siaa g_Λduuñimu goovai —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

3 Amaasi iji _Λgai Oliivosi giidiamu, _Λgai _Λr_Λvuid_Λr_Λ _Λg_ΛΛ quiuupaigada _Λjudidiu. Dai aid_Λsi ami daiva _ΛSuusi, taid_Λ _ΛPiiduru, _ΛΛ_Λmadu _ΛJacovo, _ΛΛ_Λmadu _ΛVuaana, _ΛΛ_Λmadu _ΛAand_Λr_Λasi, _Λcovai it_Λt_Λdai _Λgai _ΛSuusi:

4 —Aat_Λm_Λ ip_Λlidi p_Λs_Λgaraagidagi aapi si_Λascad_Λ _Λp_Λduñia _Λgai go-maasi. _Λz_Λducatai maat_Λcamu aat_Λm_Λ isv_Λasi gomaasi casi _Λp_Λduñia agadagi? —ast_Λt_Λdai.

5 Taid_Λ _ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—G_Λnnuucadacavurai, vai tomali _Λmaadutai mait_Λn_Λvupuiirumadaif_Λna.

6 Muidutai dadia _Λgai daidi caitidamu: “A_Λn_Λ an_Λr_ΛCristo”, dai muidutai vupuiirumadamu _Λgai.

7 D_Λmos m_Λsi_Λascad_Λ cajiomacagi aapim_Λ cocodi muiyap_Λr_Λ mait_Λv_Λr dud-uaadicuda. V_Λasi gomaasi g_Λaag_Λi is_Λp_Λduñiagi. D_Λmos gomaasi maiquiaa _Λr_Λcugada. 8 _Λmo oodami cocoda _Λgai aa oodami, dai _Λmo d_Λv_Λar_Λr_Λ oida-cami cocoda _Λgai _Λmai d_Λv_Λar_Λr_Λ oidacami. Dai muiyap_Λr_Λ gigivucudamu d_Λv_Λar_Λr_Λ. Dai oidacamu biuugigai, dai siaa caitidamu cocoadami. V_Λasi gomaasic_Λd_Λ utudama g_Λaagac_Λi soimaasi taatamu oidigi daama oidacami.

9 D_Λmos aapim_Λ g_Λaag_Λi m_Λs_Λj_Λagi g_Λnnuucadacagi; g_Λnt_Λagida magai bait_Λguucacami, dai g_Λng_Λag_Λatudadamu aapim_Λ quiquiuup_Λr_Λ. Dai viaacamu aapim_Λ isvan guguucadagi dudunucami vuid_Λr_Λ dai rarai vuid_Λr_Λ giñ_Λv_Λavoitudaitai aapim_Λ. Poduuc_Λi istuidimu aapim_Λ isgiñ_Λagadagi _Λgai vuitapi. 10 D_Λmos maiquiaa a_Λc_Λi cuugat_Λr_Λ tas_Λr_Λ g_Λaag_Λi isaagidagi v_Λasi oidigi daama oidacami isducatai Diuusi c_Λagac_Λr_Λ vuvaidi oodami. 11 Dai m_Λsi_Λascad_Λ vaama g_Λntuutusagi aapim_Λ dudunucami_Λr_Λ, mait_Λv_Λr vuaam_Λ _Λn_Λliada maimaat_Λcatai ist_Λiyagi, tomali mait_Λaag_Λi m_Λst_Λagitodagi. Diuusi g_Λns_Λicadamu v_Λr_Λi agada m_Λstumaasi _Λgitocagi aid_Λp_Λc_Λ. Aapim_Λ maiñiooquia _Λgai m_Λs_Λagi Diuusi l_Λad_Λ g_Λnñiooquitudamu.

12 Dai oodami gat_Λt_Λgiada _Λgai _Λagi g_Λns_Λsuculi dai g_Λnsis_Λagi m_Λsai coodaiñ_Λ. Dai d_Λad_Λd_Λ gat_Λt_Λgiada _Λgai _Λagi g_Λnmaamara. Dai maamarad_Λ vui v_Λat_Λcamu g_Λnd_Λad_Λ dai asta gata_Λan_Λadamu coodaragai. 13 Dai v_Λasi oidigi daama oidacami g_Λnc_Λadada _Λgai giñ_Λv_Λavoitudaitai aapim_Λ. D_Λmos siora m_Λo_Λ c_Λaga giñ_Λv_Λavoitudadagi si_Λasi ucami oidacagi oidigi daama _Λgai c_Λagac_Λr_Λ vuvaquimu.

14 _ΛDiuusi ñiooquituldiadamigad_Λ Daniel oja sai divia _Λgai _Λmoco ismaac_Λd_Λ s_Λallic_Λd_Λ soimaasi iduñia _Λgai _Λmo istumaasi _Λmap_Λc_Λr_Λ siaaco maiviaa _Λgai oigarag_Λi isvap_Λc_Λdagi (siora ñaidagi idi ojai g_Λaag_Λi ismaat_Λ c_Λc_Λagi). Si_Λascad_Λ ñajida oodami ispomaasi _Λp_Λv_Λuimi, amaasi _Λgai ismaac_Λd_Λ tami Jude_Λr_Λ daraajagi g_Λaag_Λi isvoopiagi gigiidamu. 15 Dai amaasi siora vaaqui daama daacagi aid_Λ tas_Λr_Λ ali_Λsi g_Λaag_Λi isotoma voopiagi maivu-vaidacai g_Λvustuidaga tuucavid_Λr_Λ.

16 Dai siora d_Λjiana ajioopadagi, mait_Λaag_Λi is_Λp_Λmu iimiagi g_Λnqui_Λyamu dai viuyagi g_Λnyuucusi. 17 Si_Λ soimaa taatamu _Λooqui ismaac_Λd_Λ noonoacagi si_Λr_Λ viaacagi aali sisidami aid_Λ tas_Λr_Λ. 18 Ali_Λsi g_Λaag_Λi isdaan_Λdagi Diuusi vai mait_Λrtoomococana m_Λsi_Λascad_Λ voopiagi. 19 Ali_Λ soimaa taata _Λgai oodami casc_Λd_Λ. Vaamioma soimaasi gataatamu amaasi sitomali _Λmo imidag_Λi aid_Λsi abiaad_Λr_Λ idui Diuusi oidigi, dai gooqui_Λr_Λ tomali _Λmo imidag_Λi maipomaasi g_Λtaatama. 20 Isbai t_Λv_Λr_Λi _Λp_Λduñiagi gomaasi aid_Λ g_Λi v_Λasi coi_Λyantada oodami d_Λmos Diuusi maidagitomu ist_Λv_Λr_Λi _Λp_Λduñi gomaasi _Λgai ali_Λ oig_Λdai ismaac_Λd_Λ _Λcovai vuvaitu casc_Λd_Λ.

²¹ Amaasi isΛmaadutai povΛntatΛdagi: “Dañi tami daja ΛCristo”, masiΛpΛ povΛntatΛdagi: “Dañi mΛca daja”, maitavΛr vaavoitudada. ²² Dadiav agai yaatavogami dai pocaitiada agai saidΛ ΛtΛCristo dai pocaitiada agai saidΛ rDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ, daidΛ ivuaada agai naana maasi gaγarducami dai poduucai vupuiirumadada agai asta Λgai ismaacΛdΛ Diuusi ΛΛgi Λcovai vuvaitu isistuidiagi. ²³ DΛmos aapimΛ avΛr baigΛnduca cascΛdΛ ΛΛquiasdΛrΛ abiaadΛrΛ gΛnaagidi aana gomaasi.

²⁴ Dai amaasi siΛascadΛ cadaivuñiagi gosoimaa taataragai, tasai tucapi viiya agai dai masaadai gΛiñña agai. ²⁵ Dai sisiaavugai suulligia agai tavaagiΛndΛrΛ, dai vΛsi istumaasi oidaga tavaagiΛrΛ gigivucudamu. ²⁶ Dai amaasi giñtΛΛgimu oodami aana iñsimaacΛdΛ viaa Λmo sΛΛlicami, iñsimΛΛcadΛrΛ imΛΛdamu icomai saagida guvucadagaicΛdΛ, dai Diuusi dadadaquigadΛ ΛΛmadu. ²⁷ Dai ootosamu aana giñtΛtΛaañicarΛ sai Λgai Λmpaidana vΛsi Λoodami ismaacΛdΛ Diuusi Λcovai vuvaitu vΛsi oidgiΛndΛrΛ dai vΛsi tavaagiΛndΛrΛ.

²⁸ MaatΛvurai aapimΛ idi ñiooqui iñsmaacΛdΛ gΛnaagidia iñagai aana aagaitai Λligosi: siΛascadΛ momiacagi mamaradΛ dai iipoidagi aagadΛ poduucai camaatΛca iscamiaadimi taaco. ²⁹ Poduucai ΛpΛ masiΛascadΛ ñaijadagi iscasi ΛpΛvuidagi gomaasi ismaacΛdΛ caaagidi aana camaatΛca iscayoga ugidagai oidigi. ³⁰ IñsmaacΛdΛ gΛnaagidi aana Λrvaavoi sai gomaasi ΛpΛduñña agai maiquiaa ugitΛcai oodami sivi oidacami. ³¹ TΛvaagi dai dΛvΛΛrai ugigitimu, dΛmos giññiooqui maiugitimu.

³² DΛmos tomali Λmaadutai maimaata siΛascadΛ tomali siuu duucu, tomali ΛDiuusi tΛtΛaañicarudΛ tavaagiΛrΛ daraajatai maimaata, tomali aana Diuusi maradacatai. MosΛΛgi garooga Diuusi Λgai dai maata.

³³ CascΛdΛ gΛagai masbaigΛnducagi, dai gamamadadagi maitavΛmaata siΛascadΛ ajia agai Λcaa duucu. ³⁴ Gomaasi ΛrΛpan ducami Λmo cΛli siΛascadΛ imiagi sibacai mΛacasi. Maiquiaa imacai vipiidiña agai gaπipiooñiga ΛΛmadutai aa duiñdagai, dai quitaagiña vipieeyi nuucadacami. ³⁵ Dai aana ΛpΛ imia iñagai dai maimaata siuu duucu divia iñagai cascΛdΛ baigavΛr gΛnduca maimaatΛcatai siuu duucu divia iñagai aana siΛmo imidagai urunuco, siΛpΛ Λran tucarΛ, siΛpΛ cuujuicai tacucu, siΛpΛ maasicai. ³⁶ Todian duucai divimu aana dai cascΛdΛ gΛagai masbaigΛnducagi. ³⁷ Istumaasi gΛnaagidi aana aapimΛ ΛrvΛascatai vΛΛtarΛ. BaigavΛr gΛnduca —astΛtdai ΛSuusi gamamaatΛrdamiga.

14

¹ Dai gooca tasai viΛagacatadai gopascua vΛΛtarΛ. Gopascua ΛrΛsiasa dudagai istuigaco Λjudidiu tΛtΛgitoiña aidasi Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvaitu EjiipituΛiñdΛrΛ. VaidΛ ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiamadi sΛΛlicami gaagaitadai isducatai yaafagidacai bΛjiagi ΛSuusi dai muaagi.

² DΛmos icaititadai Λgai:

—Baiyoma asta siΛascadΛ daivuñiagi gosiaa duudagai vai poduucai maitΛrvui baacoagi Λoodami —ascaiti.

³ VaidΛ ΛSuusi BetaaniΛrΛ daacatadai Simuñi quidiΛrΛ. ΛSimuñi ΛΛquioma viaacatadai Λcoocodagai ismaacΛdΛ duvaldi gatuuucuga dΛmos cadueeyi Λgai. Dai aidasi mesa vuidΛrΛ daacatadai ΛSuusi, tai ami divia Λmo ooqui dai

bΛacati amo tucayu alavastrocΛΔa duñisicami suudacami asaiti sigian uuvadami sΛalicΔa namΛacami. Dai taapai atucayu dai ΛSuusi moodΛΓΛ tΛi Λasaiti sigian uuvaicΔa. ⁴ Tai Λmoco ismaacΔa ami daraajatadai alia baacoi dai apaco ganaatagidimi daidΛ icaiti:

—¿IstuisidΛ sīaa doodai goovai goasaiti sigian uuvadami? ⁵ CΛaga gΛagaramudai goovai vaamiomacΔa isvaica sientio piisu dai acΔa soñnamudai soitutuigami —ascaiti.

Dai sΛalicΔa baacoi looqui vui.

⁶ Damos ΛSuusi itatΔai:

—CasiavΛΓ maiñioocada aapimΛ gooqui vui. Goovai ismaacΔa iñduñi goovai ΛΓamo istumaasi cΛagaducami. ⁷ Soitutuigami vΛascΛΓΛ viaacamu aapimΛ gΛnsaagida, daidΛ istutuidi aapimΛ iscΛaga iduiñdagi masiΛascΔa ipaliadagi. Damos aanΛ gia maisiuu vΛascΛΓΛ giññajjada agai aapimΛ. ⁸ Idi ooqui giñduñi istumaasi istui. TΛi goovai giñtuucuga sigian uuvadami otoma muquia iñagai aanΛ cascΔa. ⁹ IsmaacΔa ganaagidi aanΛ arvavoi sai tomasi-aacoga siaaco gΛaagadagi Diuusi ñiooquidΛ vΛasi oidigi daama gΛagada agai ΛpΛ istumaasi idui idi ooqui vΛrai poduucai tatΛgitoda —astΛtdai ΛSuusi.

¹⁰ Tai amaasi ΛUudasi Iscaliote, Λmoco Λbaivustaama dan gooca mamaatΛrdamigadΛ ΛSuusi, ii daidΛ gaaataga agai ΛbaitΛguucacamigadΛ Λpapaali Λamadu dai baiduñia agai ñiooqui dai tΛgida agai agai ΛSuusi. ¹¹ Dai aidΛsidΛ caΛ ΛbaitΛguucacami imaasi alia baigΛnΛli dai aagidi agai ΛUudasi sai aa namΛquida agai. TaidΛ ΛUudasi gΛaagacai gaa isducatai gatΛΛgidagi ΛSuusi masai muaana.

¹² Tai aayi atucamidΛΓΛ tasΛΓΛ asīaa duudagai istuigaco tatΛgitoiña Λjudidū aidasi Diuusi cΛagacΛΓΛ vuvaitu EjiipituaiñdΛΓΛ dai istuigaco gacuaadana paana maicopodatudicami, dai gΛmumueeyiña amo ali cañiiru dai aa gadadaasdiña Diuusi. TaidΛ ΛSuusi mamaatΛrdamigadΛ itatΔai ΛSuusi:

—Vaacoga ipΛlidi aapi tΛsbaiduñiagi cuaadagai idi sīaa duudagai vΛΛtarΛ —astΛtdai.

¹³ TaidΛ ΛSuusi ootoi gooca gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itatΔai:

—Imivurai mΛΛca gΛgΛΓΛ quiiquiana, dai ami tΛΛgimu aapimΛ amo cΛli vai vaigΛtica agai amo aayi suudagi vΛrai oida. ¹⁴ Dai siaaco vaquiagi agai vΛrai ami itΛΛda ΛquiΛcami: “Amamaatatuldiadami icaiti saaco cΛΛca atucavi siaaco gaugia agai agai idi sīaa duudagΛΓΛ cuaadagai Λamadu aatΛmΛ avΛΓ tΛda”. ¹⁵ SiΛgai gΛntΛΛgidamu amo tuucavi gΛducami gocua daama vaquiΛΓΛ tΛcaviacoga, cabaiduñisicami, vΛrai ami baiduuñi acuaadagai —astΛtdai ΛSuusi.

¹⁶ TaidΛ amamaatΛrdamigadΛ iji dai aayi ΛgΛgΛΓΛ quiiquiΛΓΛ, dai vΛasi tΛΛ isducatai aagidi ΛSuusi. Dai baidui acuaadagai asīaa duudagai vΛΛtarΛ.

¹⁷ Dai aidΛsi cadidia ami divia ΛSuusi Λamadu gΛmamaatΛrdamiga. ¹⁸ Dai aidΛsi mesa vuidΛΓΛ daraajatai gacueeyi agai, taidΛ ΛSuusi itatΔai:

—SΛalicΔa angΛnaagidi sai amaadutai aapimΛ ismaacΔa giññamadu gacueeyi giñtΛgida agai dudunucami siΛgai giñmuuamu —astΛtdai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga.

¹⁹ TaidΛ amamaatΛrdamigadΛ alia soigΛnΛli, dai vΛascatai tΛcacaimi daidΛ itatΔaimi:

—¿AanΛsi ΛpΛ? —astΛi Λmoco.

Tai Λmai potΛi ΛpΛ:

—¿AanΛsio? —astΛi ΛgΛmai.

²⁰ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itatΔai:

—Amaadutai aapim^Λ baivustaama dan goocaiñ^Δar^Λava. Goovai ismaac^ΔΔ giñsoiña cueeyi ^Λgai vaa asocoliar^Λ. ²¹ Aan^Λ iñsmaac^ΔΔ viaa ^Δmo s^Δalicami ivueeyi istumaasi aagidi Diuusi ñiooquid^ΔΔ ^Δmos si^Δsoimaa taatamu goca^Δli ismaac^ΔΔ giñ^Δagida ^Λgai sioma ^Δrcagaicamudai goca^Δli v^Δatara ismaivuusaimudai tami oidigi daama —ast^ΔΔdai ^ΔSuusi.

²² Dai aidasi gacuaadatadai ^Λgai, taid^Δ ^ΔSuusi b^Δi ^Δpaana dai gamamagi dai saasacai maa g^Δmamaat^Δrdamiga daid^Δ it^ΔΔdai:

—Ugavurai idi paana. Idi ^Δrgiñ^Δtuucuga —ast^ΔΔdai.

²³ Dai b^Δi ^Δpp^Δ ^Δmo viaacami uuvasi varagad^Δ dai gamamadacai maa ^Δpp^Δ tai v^Δascatai ii ^Δvaasuaiñ^ΔΔ^Δ. ²⁴ Daid^Δ ^ΔSuusi it^ΔΔdai:

—Idi ^Δrgiñ^Δara ismaac^ΔΔ aastia ^Λgai muucucai aan^Δ sipoduucai g^Δoig^Δldamu soimaascamigad^Δ tomasioor^Δ sioor^Δ vaavoitudagi. Dai gomaasic^ΔΔ canamaaca ^Λgai Diuusi ñiooquid^Δ gooquirdad^Δ. ²⁵ S^Δalicad^Δ ang^Δnaagidi, ansai camai^ΔΔda iñ^Δgai uuvasi varagad^Δ asta iñ^Δsi^Δascad^Δ iiyagi utudui m^Δaca siaaco gataa^Δni Diuusi —ast^ΔΔdai ^ΔSuusi gamamaat^Δrdamiga.

²⁶ Dai can^Δacai ^Δmo n^Δidagai iji Oliivosi giidiamu. ²⁷ Taid^Δ ^ΔSuusi it^ΔΔdai:

—V^Δascatai aapim^Δ ^Δgi giñ^Δviaa ^Λgai sivi tucar^Δ. Pocaiti Diuusi ñiooquid^ΔΔ: “Gamuaatudamu pastuuru sicañiirugad^Δ aipaco iimimu”. ²⁸ ^Δmos si^Δascad^Δ ^Δpmu duaaca aan^Δ ^Δpp^Δ ^Δaimu aan^Δ Galileana isaapim^Δ —ast^ΔΔdai ^ΔSuusi.

²⁹ Tai amaasi ^ΔPiiduru it^ΔΔdai:

—Tomasi v^Δascatai g^Δdagito aan^Δ ^Δgia mait^Δdagitoagi —ast^ΔΔdai.

³⁰ ^Δmos ^ΔSuusi it^ΔΔdai:

—S^Δalicad^Δ ang^Δaaagidi sai sivi tucar^Δ maiquiaa goocuja cuujuicai tacucu aapi vaicojo maimaasi aag ^Λgai p^Δsgiñ^Δmaat^Δ —ast^ΔΔdai ^ΔSuusi.

³¹ ^Δmos ^ΔPiiduru vaamioma guvucamic^ΔΔ ñioo daid^Δ icaiti:

—Tomañsi aapi g^Δmadu muu maitan^Δstuagi iñ^Δsig^Δmaat^Δ —ast^ΔΔdai.

Tai v^Δascatai pot^Δ ^Δpp^Δ.

³² Dai amaasi aayi ^Λgai ^Δmap^Δca^ΔΔ siaaco Getasemani t^Δagidu, taid^Δ ^ΔSuusi it^ΔΔdai g^Δmamaat^Δrdamiga:

—Tami av^Δar daraiva naida aan^Δ m^Δaca gamamaadagi —ast^ΔΔdai.

³³ Dai vaidacai ^ΔPiiduru, ^Δmadu ^ΔJacovo, ^Δmadu ^ΔVuaana, dai duaadicudan tadatuimi dai soig^Δalidi. ³⁴ Daid^Δ it^ΔΔdai ^Λgai g^Δmamaat^Δrdamiga:

—S^Δalicad^Δ soig^Δalidi giñ^Δibadaga muquidan tada. Tanasi av^Δar vii aapim^Δ, ^Δmos maitav^Δar cocosi —ast^ΔΔdai.

³⁵ Dai baitaquioma ii, dai cupuliaco voi d^Δv^Δarapi daan^Δi Diuusi sai isbaigacamudai iducai maisoimaa taatamudai ^Λgai istumaasi casi ^Δpp^Δduña agaitadai aid^Δ. ³⁶ Daid^Δ aduucai gamamadai ^ΔSuusi:

—Giñoo^Δga, aapi v^Δasiaacatai istutuidi isidufiagi maitidagito issoimaa taata aan^Δ ^Δmos vai mait^Δpp^Δaduna iducatai aan^Δ ip^Δliadagi mos^Δaca isducatai aapi ip^Δliidi —ast^ΔΔdai ^ΔSuusi g^Δoooga.

³⁷ Dai amaasi ii ^Λgai siaaco daraajatadai ^Δmamaat^Δrdamigad^Δ vai cocosacatadai, daid^Δ it^ΔΔdai ^Λgai ^ΔPiiduru:

—Simuñi, ¿coosopasi? ¿Maitapasistui isnaadagi tomas ^Δmo ora?

³⁸ Maitav^Δar cocosi dai gamamadadavurai vai maisoimaasi g^Δnduifituldana ^ΔDiaavora. Aapim^Δ iduñia ^Δliidi istumaasi Diuusi ip^Δliidi dai v^Δascara maitistui isnaadagi dai maidaan^Δi aapim^Δ Diuusi sai g^Δñsoiñana —ast^ΔΔdai ^ΔSuusi.

39 Dai im^Λcai gamamagi ^ΛSuusi ^Λpamu ^Λgai vaa ^{ñioo}quic^ΛΔ^Λ. 40 Dai ^Λpamu ii siaaco daraajatadai ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ vai ^Λpamu coocosa^Λcatadai, ali^Λ coocosimucata^Λdai ^Λgai mossusulig^Λi vupuid^Λ. Dai maimaat^Λcatadai ^Λgai isocucatai aa noragidagi ^ΛSuusi. 41 Dai ^Λpamu gamamada ^Λgai ^ΛSuusi daid^Λ it^Λatadai ^Λmamaat^Λrdamiga:

—Siviav^Λr gia coocosi daid^Λ g^Λniib^Λasta. Casia c^Λagadu, casi ataayi masiuu duucu giñt^Λagida ^Λgai aan^Λ ismaac^ΛΔ^Λ viaa ^Λmo s^Λalicami giñt^Λagida magari soimaasi ivuaadami. 42 Vaapaigivurai, tim^Λda. Casia bod^ΛΓ^Λ im^Λi ismaac^ΛΔ^Λ giñt^Λagida ^Λgai —ast^Λatadai ^ΛSuusi.

43 Dai quiaa ^{ñioo}caitadai ^ΛSuusi tai ami divia ^ΛUudasi. ^Λgai ^ΛΓ^Λamoco ^Λbaivustaama dan gooca mamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛSuusi vai oiditadai mui oodami dai vuucati mamastai dai uusi. ^Λgai arojootosad^Λcatadai ^Λpapaali bait^Λguucacamigad^Λ ^ΛΛ^Λmadu ^Λmamaat^Λtuldiadami s^Λalicami, ^Λjudidíu son^Λarguucacamigad^Λ ^ΛΛ^Λmadu. 44 Daid^Λ ^ΛUudasi ismaac^ΛΔ^Λ gat^Λagida agaitadai ^ΛSuusi caagiditadai ^Λgai ^Λoodami:

—Ismaac^ΛΔ^Λ usupiga aan^Λ ^Λgiava ^Λgai v^Λrai b^Λi dai c^Λaga vulicami b^Λcai —ast^Λatadai.

45 Dai mosaayi siaaco daacatadai ^ΛSuusi daid^Λ it^Λatadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, mamaat^Λtuldiadami —ast^Λatadai.

Dai usupi. 46 M^Λtai otoma b^Λi dai vulicami b^ΛΛ^Λcai.

47 D^Λmos ^Λmaadutai ismaac^ΛΔ^Λ ami daraajatadai vusaitu g^Λcusiru dai iquit^Λ ^Λmo naacad^Λ ^Λbait^Λc^Λaacamigad^Λ papaali piooñigad^Λ. 48 Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λatadai ^Λoodami:

—¿Tuimasi dada aapim^Λ dai vuucati uusi dai mamaastai? ¿Dai tuimasi giñb^Λquia ^Λgai, ducami siaan^Λ ^ΛΓ^Λmo ^Λasivogamicagi? 49 V^Λas tasai g^Λnsaagida daacana aan^Λ ^Λg^ΛΛ quiuupagad^ΛΓ^Λ ^Λjudidíu dai g^Λnmamaat^Λtuldiñ^Λ Diuusi ^{ñioo}quid^Λ, m^Λtai tomali ^Λmo imidagai maitimb^Λi. D^Λmos poduucai idui aapim^Λ vaid^Λ ^Λp^Λduuna iducatai oojisi Diuusi ^{ñioo}quid^ΛΓ^Λ —ast^Λatadai ^ΛSuusi.

50 Tai v^Λascatai ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ voopoi dai ^Λagi viaa ^ΛSuusi.

51 D^Λmos ^Λmo g^ΛΛi apiaoiditadai ^ΛSuusi dai mait^Λaadacatadai yuucusi mos^Λmo icuusi taigigi m^Λtai b^Λi ^Λgai ^Λicusd^Λaiñd^ΛΓ^Λ. 52 Tai ^Λgai anaasi viaa g^Λicusui dai mosm^ΛΛ.

53 M^Λtai baidacai ^ΛSuusi ^Λbait^Λc^Λaacamigad^Λ ^Λpapaali, taid^Λ g^ΛΛmpagi v^Λas^Λi ^Λpapaali tataan^Λdamigad^Λ ^ΛΛ^Λmadu ^Λson^Λarguucacamigad^Λ ^Λjudidíu ^ΛΛ^Λmadu ^Λmamaat^Λtuldiadami s^Λalicami. 54 Vaid^Λ ^ΛPiiduru mosm^ΛΛcasd^ΛΓ^Λ oiditadai ^Λg^ΛΛ bait^Λc^Λaacamigad^Λ papaali tuisiquigad^ΛΓ^Λ ucami. Anaasi tuisicana vii ^Λgai ^ΛΛ^Λmadu sandaaru g^Λucada tai.

55 Vaid^Λ ^Λt^Λtaan^Λdamigad^Λ papaali ^ΛΛ^Λmadu v^Λas ^Λson^Λarguucacamigad^Λ ^Λjudidíu ^ΛΛ^Λmadu dudunucami gat^Λcacaitadai astuma soimaasi idui ^ΛSuusi daida gataañia ^Λgai muaragai. D^Λmos mait^ΛΛ ^Λgai istumaasi soimaascami vui ^ΛSuusi. 56 Vai muidutai mosyaatagai ^ΛSuusi, dai mai^Λmadugan duucai aagai. 57 Vai aa mosyaatagai daid^Λ caiti:

58 —Aat^Λma c^ΛΛ vaidi icaiti goovai: “Aan^Λan daitudagi gog^ΛΛ quiuupagad^Λ ^Λjudidíu ismaac^ΛΔ^Λ idui oodami dai vaica tasaic^ΛΔ^Λ ^Λpamu iduñimu aan^Λ amai quiuupai dai ^Λgai mait^Λroodami duñidaca ^Λgai”, pocaiti goovai —as^Λcaiti ^Λoodami.

59 D^Λmos v^Λasc^ΛΓ^Λ mai^Λmaduga maasi ^{ñioo}cai ^Λoodami.

⁶⁰ Tai amaasi aḡaḷ baitaḷcaaacamigada ḷpapaali caḷquiua vaḷscatai saagida daida itaḷdai aḡai aḷsuusi:

—¿Tumaasi goovai ismaacada aagai goovai aḷvui? ¿Maitapas gaaa noragida aḡai? —astaḷdai.

⁶¹ Damos aḷsuusi maiñioocacai vii, dai apiamaitadaga. Taida abaitaḷcaaacamigada papaali apamu taacacai daida itaḷdai:

—¿Aapipasi araCristo Diuusi marada? Diuusi gia siaa duutadai aatama —astaḷdai.

⁶² Taida aḷsuusi itaḷdai:

—Ajaḷ Diuusi maradana. Dai aapima giñtaḷgimu aana siḷscada Diuusi ismaacada saḷlicada viaa guvucadagai giñmaaqiagi amo saḷlicami dai giñtaḷgimu aapima siḷscada tavaagiañdara imada aana iicomai saagida —astaḷdai aḷsuusi.

⁶³ Taida abaitaḷcaaacamigada papaali saasarai aḷyuucusi baamuca caacatai istumaasi aḡai aḷsuusi daida itaḷ:

—¿Tuisida gaagaiña aatama vaamioma naijadami? ⁶⁴ Aapima cacala isducatai caiti goovai sai apantuiga Diuusi. ¿Matumaasi taḷgitoi? —astaḷdai.

Vai vaḷscatai aagidi sai gataaana muaaraga.

⁶⁵ Vai amoco sisividimi, dai iñapai vuivasada dai aḷvai daida itaḷdai:

—Maatñi toora aḡaḡa —astaḷdai.

Vaida asandaaru vuivasana aḷvai.

⁶⁶ Vaida aḷPiiduru maigotana tuisicana daacatadai, tai ami divia amo cusñirugada abaitaḷcaaacamigada papaali. ⁶⁷ Dai naiditai istaicovai daja aḷPiiduru calaga aḷtaḷgito nanaidi daida itaḷdai:

—Aapiapa araḷ amadu aimaraña aḷsuusi Nasareetaḷ oidacada —astaḷdai.

⁶⁸ Damos aḷPiiduru asto daida itaḷdai:

—Maitan maata aana aḡai, tomali maimaata aana paḷstumaasi aḡai aapi —astaḷdai.

Dai ii aḷPiiduru abiaadara dai quitaagiña caḷquiua. Tai cuujui amo tacu caliaa. ⁶⁹ Taida acusñiru arapa vui nanaava aḷPiiduru daida itaḷdai aḡai ismaacada ami daraajatadai:

—Goovivar aduñda gomasapicada —astaḷdai.

⁷⁰ Damos aḷPiiduru asto. Tai bolaascada aḡai ismaacada ami daraajatadai apamu itaḷdai aḡai aḷPiiduru:

—Saḷlicada paraduñda aapi goSuusi. Galileetaḷ oidacami aapi ara di, dai apa maasi ñioocai aapi goSuusi aduñda —astaḷdai.

⁷¹ Vaida aḷPiiduru galnaasi ñiooquimi daida icaiti:

—Maata Diuusi nai aana maimaata gocali ismaacada aḡai aapima —astaḷdai.

⁷² Tai arapa cuujui tacu caliaa, taida aḷPiiduru taḷgito istaḷdai aḷsuusi sai maiquiaa cuujucai tacucu goocuaḷa aḡai vaicojo itaḷya agaitadai sai maimaata aḷsuusi. Dai taḷgito aḡai gomaasi dai sosua.

15

¹ Dai mosmaasicai aḷnaḷmpagi aḷtaḷaaanadamigada apapaali, amadu asonarucaaacamigada aḷjudidiu amadu amamaataḷtuldiamami saḷlicami, amadu vaḷscatai taḷaaanadamami. Dai vulicami bala aḷsuusi dai taḷaḷgi aḷPilaato.

² Taida aḷPilaato taacacai daida itaḷdai:

—¿Aapipasi arraigada aḷjudidiu? —astaḷdai.

TaidΛ ΔSuusi itΛtΛdai:

—ΔjΛ, poduuquiava pasducatai agai —astΛtΛdai.

³ VaidΛ ΔtΛtΛaanΛdamigadΛ Δpapaali naana maasicadΛ gΛpilaγΛ vuupaimi.

⁴ VaidΛ ΔPilaato Δpamu itΛtΛdai ΔSuusi:

—ζMaitapas gaa noragida agai tomali Δmo ñiooqui? Dañi vΛΛ naana maasicadΛ gΛpilaγΛ gΔvuupai goovai —astΛtΛdai.

⁵ Δmos ΔSuusi maiaa noragi tomali Δmo ñiooqui. CascadΛ ΔPilaato maitΛtΛgaitadai istumaasi tΛgitoagi.

⁶ VaidΛ ΔPilaato dadagitoiña Δmo maisapicami aidΛ siaa duudagΛγΛ Δagi poduucai gΔviidacatadai agai isdadagitoldiadagi Δoodami Δagi ismaacadΛ ipaliadagi agai. ⁷ Vai ami maisacariγΛ cuupicatadai Δmo cΛΛli Baraavási tΛΛgiducami ΔΛmadu aa ismaacadΛ coitadai oodami Δmo cocodiγΛ. ⁸ Tai ami dada Aoodami dai aagidimi ΔPilaato saidΛ iduuna poduucai isduucai ivuaadana agai vΛΛsi uumigi. ⁹ TaidΛ ΔPilaato aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—ζIpalidimasi isgΛndagitolda aanΛ gΛnraíga? —astΛtΛdai.

¹⁰ ΔPilaato maatacatadai isΛtΛtΛaanΛdamigadΛ Δpapaali vui baacoicatadai ΔSuusi. Agai cΛΛdaitadai ΔSuusi oidatucuitai mui oodami dai cascadΛ gatΛagi ΔSuusi. ¹¹ Δmos ΔtΛtΛaanΛdamigadΛ Δpapaali avΛnaqui Aoodami sai baiyoma gataanΛna ΔBaraavási. ¹² TaidΛ ΔPilaato tAcacai daidi tΛtΛdai:

—ζDai tumaasi ipΛlidi aapimΛ isiduñia aanΛ goocadΛ ismaacadΛ Δjudidíu raígadΛ aagai aapimΛ? —astΛtΛdai ΔPilaato.

¹³ Tai agai ijiña daidΛ itΛtΛdai:

—Siisañi curusiaba —astΛtΛdai.

¹⁴ TaidΛ ΔPilaato itΛtΛdai:

—ζTumaasi soimaasi iducami goovaio? —astΛtΛdai.

Tai agai Δpamu ijiña daidΛ itΛtΛdai:

—Siisañi curusiaba —astΛtΛdai.

¹⁵ VaidΛ ΔPilaato maitipΛlidadai isvui baacoagi Aoodami cascadΛ dagitoli Baraavási, dai gatΛjai mΛsai gΛicarsana ΔSuusi dai gooquiΛγΛ gatΛjai curusiaba siisaragai.

¹⁶ TaidΛ Δsandaaru vaidacai ΔSuusi tuisicamu dai ami Δmpagi vΛΛsi Δsandaaru. ¹⁷ Dai aadi yuucusi moraduacami daidΛ iduñi Δmo coronai uuparaicadΛ dai cΛΛsi sai Δpa maascana Δmo raí dai poduucai parunai. ¹⁸ Dai vΛΛscatai iñacai daidΛ icaiñi:

—Tan cΛΛca ΔraígadΛ Δjudidíu —ascaiti.

¹⁹ Dai Δmo ali uusicadΛ moodΛγΛ gΔvai. Dai sisividi, dai gΛntootonacadΛ guguucai dai siaa duutudadan vueeyi. ²⁰ VΛΛsi poduucai parunai agai dai gooquiΛγΛ uupasi Δyuucusi moraduacadΛ dai Δagi yuucusedΛ aadi. Dai gooquiΛγΛ vusaitu abiaadΛγΛ dai curusiaba siisa agai.

²¹ Vai Δmo cΛΛli SireñiγΛ oidacami Simuñi tΛΛgiducami agai ΔroogadΛ Leandro ΔΛmadu Rufo. Dai oidgaiñdΛγΛ imaitadai agai dai amui daivusai mΛtai goguama cusuvi Δcurusi ismaacadΛ cusuvaticatadai ΔSuusi.

²² MΛtai bΛΛcai ΔSuusi ΔmapΛcΛγΛ siaaco Gólgota aagaiña saidΛ itΛiya Λlidi oodami moodΛ. ²³ Dai oida agaitadai agai uuvusi varagadΛ Δcocami vΛΛnacami miira taidΛ ΔSuusi maitipΛli isiiyagi. ²⁴ MΛtai curusiaba siisa. VaidΛ Δsandaaru nΛΛñaitudai volao dai nΛida agai sooriatai vuiya agai ΔSuusi yuucusedΛ dai astumaasi ajia agai ΔΛmadutai.

²⁵ Quiaa arquiaamococatadai aidamasi curusiaba siisa asuusi. ²⁶ Daidaloojai masmaacadal ooja curusiaba dai agai mastuisidal gatagai muaaragai, icaiti arpa: “Raigadal judidiu”. ²⁷ Dai abaana asuusi ticurusiaba siisisa gooca asivogami arpa amoco asalisa padala amai curusiaba dai agamai oogisa padala amai curusiaba. ²⁸ Poduucal aradui saidal araduuna ismaacadal agai oojialal ismaacadal icaiti: “Oodami soimaasi ivuaadami duucal naidi asusto”.

²⁹ Dai ismaacadal amui dagavuscal galnaasi niooqui suuligidi asuusi dai gidai ganmoomo parunaitai asuusi daidal italadai:

—Epa aapi pasmaacadal pocaiti pasaidal istutuidi isdaitudagi agal quiuupagadal judidiu dai vaica tasaicadal ivueeyi apamu, ³⁰ calagacatal igavuusaida aapi arai dai tavañi curusiaindala —astaladai.

³¹ Poduucal arpa parunai atalaanadamigadal papaali amadu amamaataltuldiadami sallicami dai aipaco ganaagidi daidal icaiti:

—Calagacatal vuvaitu goovai aa dai goovai arai gia maitistutuidi iscalagacatal gavuusaidagi. ³² Isnaijaja aatala goCristo raigadal judidiu issivi tavañiagi curusiaindala, aidal gia vaavoitudan tada aatala —ascaiti.

Dai asta acacali ismaacadal saigiacatadai soimaasi niooqui suuligidi asuusi.

³³ Dai dan duucu vasi oidigi tucapi vii coigasaco tasai uucami. ³⁴ Dai aidal uruno tadaco galatal iina asuusi daidi caiti:

—Eloi, Eloi, zlama sabactani? —ascaiti.

Sai agai itaiya alidi: Giñdiuusiga, giñdiuusiga, ztuipasidal giñdagito?

³⁵ Dai amoco ismaacadal ami daraajatadai cal ispocaiti agai daidal icaiti:

—Dafi, vapaiidi goovai adiuusi niooquituldiadamigadal Eliiasi —ascaiti.

³⁶ Tai amaadutai mal dai bal amo visocli dai vadaitu uvasi varagadal cocamicadal, dai amo uusi tavaducami cuugatal dai visocoli dai miaadala dadasdi asuusi sai visiusuna daidal icaiti:

—Tadagito sabai divina Eliiasi dai tavañidana —ascaiti.

³⁷ Taidal asuusi galatal iina daida muu. ³⁸ Vaidal galal icuusi ismaacadal agal quiuupagadal judidiu sagiacatadai arpa asali covoca amo sueeyi dai arana salli sarai tavaidala abiaadala matana ucami. ³⁹ Daidal acapitan romanu ismaacadal vuidala caacatadai asuusi talgacai isducatai iina agai dai isducatai muu icaiti:

—Sallicadal qui ardiuusi maradacatadai gocalli —ascaiti.

⁴⁰ Amoco ooqui macasdala naiditadai arpa. Agai saagida daraajatadai Maria Madalina, dai Maria ismaacadal ardalal Jacovo amadu Osee. Vai ali Jacovo aagaiña oodami Jacovo. Dai modaja arpa Salome. ⁴¹ Idi ooqui oidatucuiña asuusi dai soicaiña aidasi Galileana aimaraiña agai. Dai muiducataidai aa ooqui ismaacadal oiditadai asuusi Jerusaleenala uucami.

⁴² Dai caurui dai aidal baivuadana judidiu vasiaacatai dai siaadico ibastaragaicatai maitistuma vuaadana. ⁴³ Tai ami divia Osee Arimateal oidacami, dai agai aramo gal talaanadamicatadai arpa. Dai agai palracatadai salscadal gataanada agai Diuusi. Dai maiduadicuitai vaa siaaco daacatadai Pilaato dai tai oigaragai dai tavañida agai asuusi tuucugadal dai yaasa agai. ⁴⁴ Taidal Pilaato mital isducatai tagituagi maicalaaga maatalatai isbai camuu agai. Dai vai acapitan dai cacaca agai sabai camuu.

⁴⁵ Vaidal acapitan agidi sai camuu. Taidal Pilaato maa oigaragai aOsee isyaasagi asuusi. ⁴⁶ Taidal Osee savali amo icuusi namacami dai tavañi amuuquial dai icuusiatal biisa. Dai amo aitalana siaaco cadargisicatadai

ami tAA. Dai taagiña dai AMO gAA odai. ⁴⁷VaidA María Madaliña AAMadu María Osee dAAΔA nAidi masiaaco tAA ASuusi.

16

¹ Dai cadaivunucai libAstaragai tasAΓA, taidA María Madaliña AAMadu María Jacovo dAAΔA AAMadu Salomé, Agai savali sigian uuvadami dai toida agai amuuquiada. ² Dai tumiñoco AAqui iji Agai siaaco yaasapicatadai ASuusi. Tasai vusaico aayi Agai. ³ Dai aipaco gAaagidimi Agai daidA icaitimi:

—¿Sioora maigovai daasamu AgAA odai sivaapaquimu aatAMa? —ascaitimi.

⁴ Dai nAaavacai tAA AgAA odai vai camaianaasi daacatadai. ⁵ Tai Agai vaapa siaaco yaasapicatadai ASuusi, dai ami tAA AMO Diuusi tAAaancarudA. Agai apa maasi AMO gAAI vai sAAIisa padAΓA daacatadai, dai matana ugurui yuucusidA dai tootoja. TaidA Aooqui alia duduaadimu. ⁶ Damos ADiuusi tAAaancarudA itAtadai:

—MaitavAR duduaadicuda. AapimA gaagai ASuusi ismaacAdA NasareetAΓA oidacatadai, Agai masmaacAdA curusiaba siisa. Damos Agai caduaaca maitaiipu tami. NAidavurai movai masiaaco tAA. ⁷ Iimivurai dai aagida APiiduru AAMadu Agaa mamaatArdamigadA ASuusi saidA ASuusi APaga ajiagai GalileeAΓA isaapimA. Ami tAAgimu aapimA poduucai isduucai gAaagidi Agai —astAtadai ADiuusi tAAaancarudA.

⁸ TaidA Aooqui voopoi abiaadAΓA duduaadimucai dai giigivuquimi. Dai maiaagidi Agai tomali Amaadutai alia duduaadimucai.

⁹ Aidasi duaaca ASuusi APaga gAmaasitu Agai María Madaliña vuitapi ismaacAdAAiñdAΓA vuvaitu Agai cuvaracami Diaavora tAtAAaancarudA. ¹⁰ Tai Agai ii dai aagidi Agai ismaacAdA AAMadu ajioopaiña ASuusi. Agai alia soigAAliditadai dai suaanitadai. ¹¹ Dai aidasi caA Agai isduaaca ASuusi, dai isnAidi Aooqui Agai maivaavoitu.

¹² Dai gooquiAΓA ASuusi gAmaasitu Ama duucai gooca gAoidatucudami vuitapi. Agai oidigamu iimaitadai. ¹³ Tai Agai iji dai aagidi Agaa, dai tomali poduucai maivaavoitu Agai.

¹⁴ Tai gooquiAΓA gAmaasitu ASuusi Abaivustama dan AMOCO mamaatArdami vuitapi aidasi mesa vuidAΓA daraajatadai Agai. DaidA ASuusi bagaimi gAmamaatArdamiga maivaavoidaracatai Agai maivaavoitudacai Agai Agaa ismaacAdA aagidi isnAidi isduaaca. ¹⁵ DaidA itAtadai:

—Iimivurai vAAsi oidigi daama dai aagida vAAsi oidigi daama oidacami sai casi istutuidi iscAAgacAΓA vuvauquiagi. ¹⁶ Dai sioora vaavoitudagi dai gANvapaconagi Agai cAAgacAΓA vuvauquimu. Dai sioora maivaavoitudagi Agai Diaavora AAMadu iimimu. ¹⁷ Dai naana maasi istumaasi gAgarducami ivuadamu sioora giñvaavoitudagi. Vuviadamu Agai oodamaiañdAΓA Diaavora tAtAAaancarudA giñguvucadacAdA dai Amamaasi ñiooqui ñioocadamu ismaacAdA maimaatAcana Agai. ¹⁸ Dai gAnnoonovicAdA vuudamu Agai gagAΓA coocoyi. Dai isyAAda Agai muuquigami maigalvuaadamu. Dai coococoidada daama daraasadamu Agai gAnnoonovi sidA Acoococoidada duduaadadamu —astAtadai ASuusi gAmamaatArdamiga.

19 Dai aidasi canaatocai ñiooqui gartlaanadamiga Suusi gamamaatardamiga, taid Diuusi vaidacai tavaagiamu dai maa amo gallasalicami. 20 Taid lamamaatardamigada aipaco iji dai aagidi oodami sai casi istutuidi iscagacala vuvaquiagi vaavoitudacai gartlaanadamiga Suusi Cristo. Dai agai vaa Suusi Cristo soicaiña aa duiñdadala vai agai naana maasi gagarducami ivuaadana dai poduucai maasiuldi sai ismaacada aagaiña agai lavaavoi.

Dai mosacaasi.

Ruucasi ooja istumaasi ivuaadana Suusi Cristo aimaraitai oidi daama

¹ Giñaduñi Teopilo amo istumaasi gaoojidi aanla. Mui oodami caooja isducatai apadui aatama garsaagida. ² Agai ooja ismaacada aagidi aa ismaacada arnajibadami. Agai naidi isducatai apadui tucamara abiaadala, dai agai vaa argamamaatadadiadamicatadai Diuusi ñiooquida. ³ Aanla larpa canga giñtaataca gatacacai isducatai apadui tucamidala abiaadala, dai cangadu lididi aanla isgaoojidagi vaaasi gomaasi, ⁴ pai canga maataca aapi ismaacada arvaavoi dai sai maisiu vaaasi masmaacada gaaagidiña arvaavoi.

⁵ Aidasida Eroodasi argala taanadamicatadai Judeeala, vai ami oida-catadai amo paali Zacaría taalagiducami, daida araduñadacatai Aviaaicaru. Daida aooñigada Zacaría Elisabeeta taagidu, dai vagoocatai araduñda paali Aarónicaru. ⁶ Dai vagoocatai aliala cang tuutuiga Diuusi vui, dai canga agidiña daida ivuaadana istumaasi Diuusi ipalidi, dai poduucai tomali amaadutai maigapiala vuupaiña tomali amo istumaasicada. ⁷ Damos maimaamara-catadai agai, Elisabeeta maitistutuiditadi ismaamatadagi cascada. Casi aroocodamicatadai agai daida acali casi arcaliodamicatadai.

⁸ Dai amo imidagai amaacatadai Zacaría lamadu aaduñda isiduñiagi ganaa duiñdaga gala quiuupaigadala ajudidú. Diuusi pipiooñigada agai. ⁹ Dai tacavi daitu amo tumiñi lagi poduucai gaviidacatadai apapaali dai naida agai soora vaacana gala quiuupaigadala ajudidú siaaco siaa duutudai Diuusi dai maidana acubimidali. Taidala Zacaría aayi isvaquiagi gala quiuupiala dai maidagi acubimidali. ¹⁰ Dai aidasi mamaditadai Zacaría acubimidali vaascatai agaa quidigaiñdara guucatai gamamadai. ¹¹ Tai tuduucai taala Zacaría amo Diuusi taañicaruda vai bo caacatadai sallisla padala siaaco gamamaidi cuubimidali. ¹² Dai aidasi Zacaría taala Diuusi taañicaruda maitala isducatai gaduñiagi dai aliala duaadimu. ¹³ Damos Diuusi taañicaruda itladai:

—Zacaría, maitiduaadicuda cacala Diuusi ismaacada taana aapi daanlita cascada gaooñiga maraata agai amo ali gali varai Vuana taati ganmara. ¹⁴ Dai baiganliadamu aapima dai muidutai larpa diviacai alali oodami, ¹⁵ Diuusi taanadami duucal najaada agai agai cascada. Dai agai gia maitayalada agai uuvasi varagada tomali ama maasi ismaacada navamudaga dai maiquiaa vuusaicai agai aida abiaadala Diuusi Ibadala lamadu daacamu. ¹⁶ Dai agai vaa aagida agai ajudidú sai canga vaavoitudaiña Diuusi apanda duucal laqui aduñdardu dai muidutai ama duucal gantatagitomu dai camaisoimaasi ivuaadamu dai vaavoitudamu Diuusi. ¹⁷ Dai agai ismaacada arvuanaaca agai larpa imimu agai isataanadami dai Diuusi Ibadala lamadu daacamu sipoduucal viaacamu agai guvucadagai apanda duucal Diuusi ñiooquituldiadami gada Eliiasicaru dai aagidamu agai vaaasi oodami daladala sai apamu oigadaiña ganmaamara dai agai ismaacada soimaasi ivueeyi sai ama duucal gantatagitona Diuusi vuutapi apanda duucal aa ismaacada vaavoitudai Diuusi. Dai poduucal cabal ganducamu aoodami iibada silascada diviagi taanadami Cristo —astaladai Diuusi taañicaruda Zacaría.

¹⁸ Amaasi Zacaría tacacai Diuusi taañicaruda daida itladai:

—Isducatai maatana aanla silarvaavoi ismaacada giñaagidi aapi casi arcacalliocoidada aatama vagoocatai di —astatadai Zacaría.

¹⁹ Taida Diuusi taañicaruda aa noragi daida itatadai:

—Aana anarGavriel daida rootosada Diuusi. Agai giñootoi ansaida gaaagidana goñiooqui ismaacada casi gaaagidi aana. ²⁰ Damos maivaavoitu aapi ismaacada gaaagidi aana cascada muudutumu aapi dai maiñiooquimu asta siascada divia gamara. Idi gia povaduña agai ismaacada gaaagidi aana siascada Diuusi ipaliadagi —astatadai Gabriel.

²¹ Vaida aoodami quiidigamadaga guucatai nanara Zacaría dai maitataga itadai isganaldagi maiootoma vuusaicai Zacaría agaa quiupaigadaañdaga judidíu. ²² Aidasi vuusai Zacaría maitistui isñiooquiadagi aoodami ismaacada quiidigana guucataidai. Dai poducaí maí agai istaa agai amo istumaasi agaa quiupaigadaga judidíu dai cascada muudutu. Dai seeñacada ñiooquidi.

²³ Aidasi caaitu Zacaría sialaqui tasai gaaata duña agaitadai agaa quiupiará, nora gaquiyamu. ²⁴ Dai bo chialaqui tasaicada taa Elisabeeta amo ali sialañi. Dai taama masaadai maivuusai agai gaquiyaiñdaga. Dai poducaí gatagito agai: ²⁵ “Aagi poducaí giñduñi Diuusi dai sivi maraatamu aana sicamaitiñcaddamu oodami”, asallidi Elisabeeta.

²⁶ Dai bo naadami masaadaicada Diuusi ootoi Gavriel Nasareetamu Galilea vaañiará, ²⁷ sai aagidana amo ñiooqui amo ali taji María taagiducami. Nasareetaga oidacataidai amo calli Osee taagiducami dai agai arcajiudada Davicaru. Casi argancuuncunamicataidai agai damos maiquiaa mapai oidacataidai. ²⁸ Aidasi aayi Gavriel malaaca siaoco daacataidai María itatadai:

—Baiga, Diuusi calagacaga ganaidi dai vaascaga gaaamadú daja, Diuusi vaamioma calagacaga ganaidi aapi istomasmaascada ooqui —astatadai Gavriel.

²⁹ Aidasi taa María Gavriel dai caí istumaasi aagidi agai maitaa isducatai gatagituagi. “Tuisi povai iñtatadai goovai sai Diuusi calagacaga giñnaidi”, asallidi María.

³⁰ Tai amaasi itatadai agai:

—María maitiduaadicuda, Diuusi calagacaga ganaidi. ³¹ Aapi María maraatamu amo ali gaaali dai Suusi taatamu aapi. ³² Dai siaa duutuadamu muidutai aSuusi. Dai pocaitiadamu gooviava arDiuusi marada vaamioma gaa baitacaacami. Dai Diuusi maaquimu aSuusi saallicamigada gaaaduñi Davicaru. ³³ Dai vaascaga taanadamu agai a judidíu. Dai tomali amo imidagai maiugitimu agai saallicamigada —astatadai Gavriel.

³⁴ Tai amaasi María tacacai Gavriel:

—¿Ducatai paduñia agai goovai ismaacada giñaagidi aapi? Maiquiaa argaanacami aana calli di —astatadai María.

³⁵ Tai aa noragi Gavriel daida itatadai:

—Tavaañimu Diuusi Ibadá dai gaaamadú daacamu. Agai saallicada viaa guvucadagai. Cascada siascada vuusiagi aali gaaali ismaacada Suusi taagiduca agai, pocaitiadamu oodami: “Gooviava arDiuusi marada ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi”. ³⁶ Dañi gaaaduñi Elisabeeta maraata agai amo ali gaaali casi arooquimudacatai ismaacada pocaidacataidai sai maitistutuiditadai ismaamatagi vai sivi caviaa naadami masaadai istaa amo ali sialañi. ³⁷ Diuusi ivueeyi aagi istumaasi iduñia aliada —astatadai Gavriel.

³⁸ Taida María itatadai:

—Aana iduunimu ³⁹agi istumaasi giñaagidagi Diuusi. Vai Diuusi iduuna aanacada pastumaasi giñaagidi —astatadai María.
Bodara daivunu ii Gabriel.

³⁹ Dai bo chilaqui tasaicada cavami ii María gaamu ucoidigamu amo ali quiiyamu Judeea davalariara. ⁴⁰ Dai Zacaría quidiara vaa dai viaatuli Elisabeeta. ⁴¹ Aidasi María viaatuli Elisabeeta maata taata Elisabeeta isoini marada raana. Dai aida Diuusi Ibadala divia dai lamadu daaca agai. ⁴² Amaasi gagara ñioo Elisabeeta dai potatadai:

—Diuusi vaamioma cagacara ganlidi aapi istomasmaascada ooqui. Dai cagacara naidi Diuusi gamara ara. ⁴³ Noora aana sidiviagai giñdiviji cagacara giñvuviaadamiga dala. ⁴⁴ Mosiñviaatuli aapi antai otoma maata taata aana isoini giñmara giñraana baigaldacai. ⁴⁵ Ali baigalidi aapi vaavoitudacai siapaduña agai agai ismaacada gaaagidi Diuusi laañicaruda —astatadai Elisabeeta.

⁴⁶ Amaasi icaiti María:

Ali saa duutudai aana Diuusi.

⁴⁷ Dai alia baigalidi aana Diuusicada ismaacada cagacara giñvusasdi.

⁴⁸ Aana arsoitigami vai Diuusi vaascara cagacara giñnaldi. Dai sivi abiaadara baitacoga vaasi aoodami aduucai giñimadamu “Ismaacada Diuusi cagacara naidi”.

⁴⁹ Agai ismaacada salliacada viaa guvcadagai idui mui naana maasi gargarducami aana giñvatarara.

Salliacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi agai.

⁵⁰ Diuusi vaascara soigalidi vaascataicada ismaacada saa duutudai agai.

⁵¹ Mui naana maasi gargarducami ivueeyi Diuusi gatagitoidacada.

Diuusi alia saa aratudai agai ismaacada gargarducada ganlidi.

⁵² Diuusi camaitipali siartataaanadamicagi agai ismaacada vaamioma gataaani, dai cascada maa salliacamigada asoituuuigami.

⁵³ Dai asoituuuigami ismaacada biuugiconicadai Diuusi maa mui naana maasi istuucada tatasconaca agai.

Daidariricu soituuuuigamiara viaa.

⁵⁴ Diuusi caga nuucada aljudidu agai arpipioonigada dai Diuusi alia soigalidi gaicada cascada.

⁵⁵ Vaasi gomaasi idui agai poduucai bai duí agai Avraañicaru dai laaduñdala lamadu cascada.

Dai goñiooqui ismaacada bai duí agai artomastuigaco vatarara.

Ascaiti María.

⁵⁶ Daidara María vaica masaadai daja Zacaría quidiara daida apamu nora galquiiyamu.

⁵⁷ Dai caaayi istuigaco maraata agai Elisabeeta dai marai amo ali gali.

⁵⁸ Aidasi marai agai laaduñdala ismaacada miaanioma oidacatadai iji dai mala dadiji dai nanlidi dai poduucai camai agai isDiuusi salliacada caga tuiga Elisabeeta vuí. Dai baiganali vaascatai. ⁵⁹ Dai bo mamacova tasaicada apamu iji agai dai mala iquit tuucugada ali gali dai laaduñdara Zacaría tataraga itadai potalagidu aogada cascada. ⁶⁰ Taidara adalada itadai:

—Cho, Vuana tataramu aatama —astatadai.

⁶¹ Taidara itadai laaduñdala:

—Tomali amoco gaaduñi maipotagidu di —astatadai.

⁶² DaidΛ laaduñdΛ seeñamagi Zacaría maatΛca llditai istΛΛgiduca agai agai. ⁶³ TaidΛ λZacaría seeñacada tai gΛaaduñi lmo istumaasi istuucada oojagi dai poduucai ooja: “Vuaana tΛΛgiducamu goovai”, asduucai ooja agai. Tai camaitΛ laaduñdΛ isducatai gantΛtΛgituagi tΛΛgacai ismaacada ooja λZacaría. ⁶⁴ Aidasi quiaa nΛñlidi laaduñdΛ ismaacada ooja λZacaría taidΛ λZacaría λpamu ñioo dai sΛllicada cΛga siaa duutuli Diuusi. ⁶⁵ TaidΛ laaduñdΛ sΛllicada duduaadimu λpamu ñioocacai λZacaría, vai vΛasi ucoidigana JudeeΛΓΛ vΛasi aipacoga gΛnaagidi loodami isducatai λpadi ami JudeeΛΓΛ. ⁶⁶ VΛasi ismaacada cai isducatai λpadi naana maasi gantΛtΛgitoi dai aipaco gantΛcacai daidΛ icaiti:

—¿Sioor maata istumaasicamu goovai? SΛllicada Diuusi cΛΛgacΛΓΛ ñlidi goovai —ascaiti loodami.

⁶⁷ Dai Diuusi IbΛadΛ divia dai λΛmadu daja Zacaría λVuaana oogadΛ. AidΛ λZacaría aagidi agaa oodami istatΛdai Diuusi IbΛadΛ λZacaría dai potatadai:

⁶⁸ Diuusi cadivia gΛΓΛΛmadu dai casi cΛΛgacΛΓΛ gΛrvuvaitu cascada alia siaa duutudai aanΛ Diuusi.

AatΛmΛ λrjudidiu Diuusi maamaradΛ cascada.

⁶⁹ Diuusi gΛrootosi lmo cΛΛgacΛΓΛ gΛrvuviaadamiga ismaacada sΛllicada viaa guvucadagai.

Dai λgai ArcajitudadΛ DavicarΛ ismaacada cΛga λΛgigitadai Diuusi.

⁷⁰ Poduucai λΛqui utu oidigΛΓΛ idui Diuusi gΛaatagi gΛñiñiooquituldiadamiga λΛmadu.

⁷¹ Tai λgai aagidi garaaduñicarΛ iscΛΛgacΛΓΛ gΛrvuvaida agai Diuusi.

Dai maidagito agai issoigΛrvuaada agai gΛrsasaayu dai vΛasi ismaacada maitaroigΛdai.

⁷² Dai sai Diuusi soigΛliada agaitadai gΛraaduñicarucada.

Dai sai maiugu tΛgitoca agai Diuusi gΛaatagi ismaacada idui tucamΛΛ.

⁷³ Goovai λrgoaatagi cΛΛgaducada ismaacada aagidi Diuusi gΛraduñi AvraañicarΛ dai pocaiti sai sΛllicada λrvaavoi.

⁷⁴ Dai sai Diuusi gΛrsoiña agai sai maisoimaasi gΛrtaatamituldiña gΛrsasaayu.

Dai tΛsai siaa duutudaiña aatΛmΛ Diuusi maiduduaadicuitai.

⁷⁵ Dai cΛΛ vΛaadatai Diuusi vuι.

Dai cΛΛga λΛgigitai aatΛmΛ Diuusi siΛasi uucami oidacagi aatΛmΛ amaasi uucami.

⁷⁶ Dai aapi giñmara poduucai gΛiimΛdamu oodami Diuusi λbaitΛcΛaacami ñiooquituldiadamigada.

Aapi baitΛqui imia agai λtaaanΛdami dai mΛΛ aagida agai oodami sai bai gΛnduucana dai siΛascada mΛΛ diviagi λtaaanΛdami sai cΛΛgacΛΓΛ miaadΛgidana.

⁷⁷ Dai maatatulda agai aapi oodami sai Diuusi λgai dai cΛΛgacΛΓΛ gΛrvuvaidi. Dai gΛroigΛldi vΛasi gΛrsoimaascamiga.

⁷⁸ Diuusi gΛrooga sΛllicada gΛroigΛdai dai soigΛlidi aatΛmΛcada cascada gΛrootosi gΛmara tΛvaagiñdΛΓΛ.

⁷⁹ Sai garaagidana isducatai Diuusi soicai oodami sai cΛΛga gantΛtΛgitocana tΛsai vaavoitudacai maiiimΛna Diaavora λΛmadu.

Cascada povueyi Diuusi tΛsai λΛmadu ajiopaiña.

Ascaiti Zacaría.

⁸⁰ Dai gΛllimi λali gΛlli dai vΛas tΛsai vaamioma bΛljiimi gΛtΛgitoidaga. Dai aidasi cagΛΛ λgai oidigana oidatu asta aidasi gΛaagacai aagidi λgai Diuusi

ñiooquidá ájudidú. Dai máa diviacai aagidi ágai ismaacadá aagidi Diuusi isaagida ágai.

2

---

¹Aidási vuusai Vuaana aidá Augusto árgáá baitácaaacamicatadai Roomáa. Dai ágai tájai gasonáa guucacamiga sai áalcaldana aoodami dai oojana istáatágidu. ²Aidá ártucamidácatadai máasiáacalda ágai váasi aoodami oidi daama oidacami. Aidámási ácali aoodami aidá áSireñio árcaicicatadai Siriana. ³Máta tájai aoodami sai iimána siaaco vuvaaja mási áacaldana. ⁴Cascadá ii áOsee Nasareetaiñdáa Galilea dávváaríaiñdáa Beleenamu Judea dávváaríaa. Davicaru áBeleenáa vuusaicami dai áOsee árcajitudá Davicaru cascadá ii ágai Beleenamu mási áacaldana. ⁵Dai áOsee vaidacai María Beleenamu. Casí árgáncuucunacamicatadai ágai dámos maiquiaa ámapai oidacatadai. Dai María cayoga dueeyitadai. ⁶⁻⁷Aidási aayi ágai Beleenáa camaitiipucatadai siaaco gánuuliña ágai cascadá caapayu quidiáa gánuuli ágai. Dai aidási quiaa máaca daraajatadá ágai, tai caayi istuigaco duaadia ágaitadá María dai dueeyi. Ágai ártuucamidáa maradácatadá tai bíisa dai ami siaaco gacuaadana caapayu ami vooda.

---

⁸Dai Beleena maigovai oidigana ájioopitadá pastuuru dai nuucadacatadá gánsosoiga cañíiru tucáa. ⁹Tai todian duucaí gámaasitu ámo Diuusi táaañicarudá ápastuuru vuitapi. Tai Diuusi águvucacadá cuudan dúf ami siaaco daraajatadá ágai tai duduaadimu ápastuuru. ¹⁰Tai potáatadá áDiuusi táaañicarudá:

—Maitááar duduaadícuda aapimá. Aaná ánganbíidati cáaga ñiooqui dai idi ñiooquicádá alíá baiganlíadamu aapimá dai váasi aoidacami oidi daama. ¹¹Álquiapo moquiiyáa siaaco oidacatadá Davicaru álquioma movuusai ámo cáagacáa gánuvúviadamiga. Ágai árgántáaanáadamiga Cristo. ÁCristo icaidaga ámo gáa táaanádami ismaacadá ácovai vuusaitu Diuusi sai cáagacáa gavuvaidíña. ¹²Mo siaaco gacuaadana ácaapayu mo caatacamu áali gáali bíisapicami sitáagimu aapimá dai poducaí maatamu aapimá sai ismaacadá gánaagidi aaná sáalicádá árváavoí —ástáatadá áDiuusi táaañicarudá.

¹³Mosai cuugaida ñioo ágai tai mui vaamioma gánmaasitu Diuusi táaañicarudá daidá itáatadá ágai ápastuuru:

¹⁴Máa távaagíáa váasi Diuusi táaañicarudá cáaga ñioocai Diuusi vui.

Dai sivi tamí oidigi daama Diuusi cáagacáa náidi oodami. Cascadá sivi gia cacáaga gáníibástacan taadacamu gooidacami. Áscáiti áDiuusi táaañicarudá.

¹⁵Aidási íji ágai ábiaadáa távaagíamu vaidá ápastuuru aipaco gánaagidi daidá icáiti:

—Tíimáda gaamu moocoro Beleenamu dai náida istumaasi ásducatai ápádui goovai ismaacadá gáragidi Diuusi —áscáiti ápastuuru.

¹⁶Dai otoma íji dai cavami íji dai máaca táa ágai áMaría dai áOsee dai áali síláñi mo caatacatadá siaaco gacuaadana ácaapayu. ¹⁷Mostáagacai ápastuuru ágai otoma aagidi áMaría ámadu áOsee áscáiti áDiuusi táaañicarudá áagaitá áali síláñi. ¹⁸Dai váascatai ismaacadá caí ismaacadá aagá ápastuuru camáitá ásducatai gántáagituagi. ¹⁹Dai áMaría máiyugu tágitocana istumaasi ápádui. ²⁰Aidási caápamu áa suuli ápastuuru voiyamu iimáitai síaa duutudaimi ágai Diuusi dai cáaga aatagi aatagaimi

Agai Diuusi vΛΛtarΛ vΛΛsicadΛ ismaacadΛ tΛΛ Agai dai caΛ. VΛasi povΛdai isducatai aagidi ΛDiuusi tΛtaañicarudΛ cascadΛ.

21 MΛtai bo mamacova tasaicadΛ iquita tuucugadΛ lali siΛΛñi dai Suusi tΛΛtai. Maiquiaa nonoacatai María abiaadΛrΛ aagidi Diuusi tΛtaañicarudΛ sai Suusi tΛΛtΛna cascadΛ Suusi tΛΛta Agai.

22 Dai aidasi casi idui Agai vΛasi isducatai aagai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛrΛ saidΛ ivuaadana vΛasi Λooqui siΛΛscadΛ maamatadagi amaasi bΛΛcai Agai lali gΛΛli Jerusaleenamu. Dai ami AgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu itΛtΛdai Agai Diuusi:

—AatΛmΛ ipalidi sai garmara vΛΛscarΛ gΛΛgidiña —astΛtΛdai.

23 Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ sai vΛasi judidíu maamaradΛ tu-camidΛrΛ isΛrcacΛΛlicagi sai viaacatadai isivuaadagi Diuusi aa duiñdadΛ. 24 Iji Agai dai dasda Agai Diuusi gooca voutu dai gooca tutuugu poduucai isducai oojisi Diuusi ñiooquidΛrΛ.

25 Mo JerusaleenΛrΛ oidacatadai Λmo cΛΛli Simuñi tΛΛgiducami. Dai cΛΛga Λgidiña Diuusi dai siaa duutudai. Dai Agai ΛrΛmoco ΛrΛ is-maacadΛ nanΛracatadai isdiviagi Λmaadutai dai soiñagi Λjudidíu vai Agai Λagi gataanΛdagí gΛndΛvΛΛragΛrΛ. Dai Diuusi IbΛadΛ Λmadu daacatadai Simuñi.

26 Dai caaagiditadai Diuusi IbΛadΛ Simuñi sai maiquiaa muucucai Agai tΛΛgia agaitadai ΛCristo ismaacadΛ ootosa Agai Diuusi. 27 Dai Diuusi IbΛadΛ ootoi Simuñi AgΛΛ quiuupaigadΛmu judidíu. Tai aidΛ ami dada Osee Λmadu María dai bΛΛcati lali gΛΛli daidΛ iduñia Agai isducatai viituli Moseesacaru.

28 Tai ΛSimuñi bai lali siΛΛñi dai siaa duutuli Diuusi dai potΛtΛdai Agai Diuusi:

29 TΛaanΛdami, aanΛ ivueeyi vΛasi istumaasi giñaagidi aapi. Sivi gia cacΛΛga baigñaliaracadΛ muuquimu aanΛ. Casi iñtΛΛgi aapi ismaacadΛ giñaagidi cascadΛ.

30 CatΛΛ aanΛ idi cΛΛgacΛrΛ vuviaadami 31 IsmaacadΛ ootosi aapi vΛasi oidi daama oidacami.

32 Idi maatΛtuldamu Agai ismaacadΛ maitΛrjudidíu gΛñiooqui. Dai idi cΛΛga ñioocadamu gΛmaamara judidíu vΛΛtarΛ.

AstΛtΛdai Simuñi.

33 DaidΛ ΛdΛadΛdΛ Suusi maitΛΛ isducatai gantΛtΛgítuagi caΛcai istumaasi aagai Simuñi aagaitai ΛmaradΛ. 34 TaidΛ ΛSimuñi itΛtΛdai:

—Vai Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnaidiña —astΛtΛdai.

Dai gooquidΛrΛ itΛtΛdai Agai ΛMaría Λagi:

—SiΛΛscadΛ gΛΛliagi idi ali siΛΛñi ismaacadΛ ootoi Diuusi muidutai judidíu cΛΛgacΛrΛ vuvaaquimu idicΛdΛ dai aa mui maicΛΛgacΛrΛ vuvaaquimu dai muidutai vui ñioocadamu. 35 Dai poduucai gΛmaatΛmu isducatai gantΛtΛgítoi Λoodami. Dai aapi sΛΛlicadΛ gΛaimu soiΛliaragai —astΛtΛdai Simuñi ΛMaría.

36 Ami JerusaleenΛrΛ oidacatadai Λmo oocodami Aana tΛΛgiducami. Agai ΛrPanuelicaru maradΛcatadai daidΛ rcΛjitudΛ Asielicaru. Dai Agai ΛrDiuusi ñiooquituldiamigadΛcatadai. AidΛsidΛ ArtΛjicatadai cunai Agai Λmo cΛΛli. Dai bo cuvaracami uumigicadΛ viiudutu. 37 Dai aidΛ camaaco coobai dan maacova uumigi viaacatadai. Dai vΛas tasai maitacuaadatai aimΛraíña Agai AgΛΛ quiuupaigadΛmu Λjudidíu dai daanΛiña Diuusi sai soicΛiña dai siaa duutudaiña Diuusi. 38 AidΛsi quiaa ami AgΛΛ quiuupaigadΛrΛ judidíu guucacatadai Suusi dΛΛdΛdΛ Λmadu Simuñi tai ami divia ΛAana dai ΛrPΛga siaa duutuli Diuusi dai gooquidΛrΛ ii dai mΛΛ aagidi vΛasi ΛJerusaleenΛrΛ oidacami ismaacadΛ nanΛracatadai isDiuusi cΛΛgacΛrΛ vuvadagi aagaitai ΛSuusi.

³⁹ Aidasi canaato Osee amadu María vlassi ismaacadla agai Diuusi ñiooquidala canoonora Nasareetamu Galilea dlvllariara. ⁴⁰ Vaidla lali gllimi dai cllaga bllajimi gatagitoidaga dai Diuusi cllagacatla nldi.

⁴¹ Vlassi uumigi mosaajaiña aglla siaa duudagadla judidíu vai ajioopaiña dladadla lSuusi Jerusaleenamu. ⁴² Dai amo imidagai caviaacatadai lSuusi baivustaama dan gooca uumigi aidasi aayi istuigaco ajioopaiña agai Jerusaleenamu. ⁴³ Dai cadaivunucai aglla siaa duudagai tai cavlassi noonora loodami tai lSuusi anaasi Jerusaleenala vii. Daidla adladadla maimaatcatadai ismomalaca vii lSuusi. ⁴⁴ Povanaliditadai adladadla sidla lSuusi loodami saagida imatadai dai amo tasai iji. Dai gaa agai lSuusi loodami saagida dai tacacaimi gnaaduñi dai aa oodami ismaacadla maatacatadai agai, ⁴⁵ dai maitla. Dai apamu aa suuli Jerusaleenamu dai gaaga agai.

⁴⁶ Vaica tasai gaa daida tlla vai aglla quiuppaigadala ljudidíu daacatadai Suusi amadu ismaacadla gamamaatalfuldi Diuusi ñiooquida. Dai cllaga gatagitocaa dai tacacai lapa. ⁴⁷ Dai vaascatai ismaacadla caa ismaacadla aagai lSuusi camaitla isducatai gantatagituagi. Dai povanalidi ducatai mosla cllagadu goovai mooda dai mosla cllaga gaaa nonoragidi mastumaasi tacacai, asanalidi. ⁴⁸ Aidasi adladadla tlla lSuusi poduucai gantatagitoi: “¿Ducatai tanai daja goovai?” asduucai gantatagitoi. Daidla adladadla itatadai:

—¿Giñmara tuipasi povarduñi? Glococa amadu aana alia duduadimucataidai gagaagaitai —astatadai María.

⁴⁹ Taidla lSuusi itatadai:

—¿Tuimasida giñgaagai? ¿Maitamasmaata aapima isviaa aana isiduñiagi istumaasi giñtajai giñoooca? —astatadai.

⁵⁰ Taidla adladadla maimaata caí istumaasi aagidi lSuusi maimaatcatadai agai isDiuusi glococa agai agai.

⁵¹ Taida oí lSuusi gadladla gamu Nasareetamu dai apiamolasi cllaga llagidi gadladla. Daidla adladadla maiugu tagitocana vlassi isducatai apavueeyi dai istumaasi aagaiña lSuusi. ⁵² Daidla lSuusi gllimi dai vaamioma bllajimi gatagitoidaga dai Diuusi cllagacatla nldi lSuusi daida loodami lcaa cllagacatla nldi lapa.

3

¹ Aidasi lTiverio Sesara araglla baitacaaacamicatadai Roomala. Cabaiivustaama dan taama uumigi daacatadai agai, vaidla Ponsio Pilaato arcaigicatadai Judeeala, vaidla Erodasi arcaigicatadai Galileeala, vaidla Piili Erodasi suculida arcaigicatadai Itureeala amadu Traconiitala, vaidla Lisaaniasi arcaigicatadai Aviliñiitala, ² vaidla Aanasí amadu Caifasi lrbaitaguucacamigadacatadai apapaali. Dai aidla lVuaana Zacaría marada oidigana oidacatadai taidla Diuusi ootosi amo ñiooqui. ³ Daidla lVuaana muiyapala aimaraiña laqui Jordán ugidiana, dai aagidiña loodami sai ama duuca gantatagitona dai camaisomaasi ivuaadana sai Diuusi oigaldana vlassi soimaascamigadla dai sai gnvapaconana sai nldiña loodami iscaama duuca gantatagito dai camaisomaasi ivuaada agai. ⁴ Isducatai aagaitadai Isaiacaru Diuusi ñiooquituldiadamiagadla siduñia agai Vuaana mospovldui. Agai aduucai ooja:

Diuusi ootosa agai amo calli sai oidigana gamamaatatluldiña dai poduucai gaaagidamu agai:

“Siascada loodami nonaracagi isdiviagi amo baitacaaacami gaaagai isbaiduiñdiagi voogada.

Poduucai lapa gaaagai masbaiduiñdiagi ganiibadaga caotoma divia agai gartaanadamiga cascada.

⁵ Siascada baiduiñdiagi abaitacaaacami voogada siaaco dadacagiga gaaagai iscalla tlapaalicadagi.

Dai siaacoga tuutuvidaca gaaagai iscalla tlapaalicadagi.

Dai siaacoga noonoliñicagi voi gaaagai issalli tiquiagi.

Dai poduucai lapa gaaagai isbaiduiñdiagi loodami ganiibadaga.

⁶ Dai vlassi loodami oidi daama oidacami maatamu isDiuusi aragai ismaacada callagacala gavuvaidi”.

Ascaiti Isaia oojada.

⁷ Aidasi vuvaaja loodami ganquiquiaiñdara sai vapaconana avuaana taida avuaana potatdai:

—Aapima ismaacada daivai tami ansai ganvapaconana apan ducami coocoyi ismaacada vopooyi siuu duucu camaljidagi vasoí poliditai sai poduucai Diuusi camaisoimaasi gantaatulda agai. Lapaga gaaagai issallacada ama duucai gantatagituagi aapima dai camaisoimaasi ivuaadagi. ⁸ Gaaagai mascallagacala oidaca aapima vai naidiña aa mascalla duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai. Dai maitavar ganaagiada aapima aipacoga masaida aravraañicaru cajiudadai sai cascada callagacala gannidi Diuusi. Aana anganaagidi sai asta goojoodai ismaacada modaraaja calla istutuidi Diuusi isiduñiagi Avraañicaru cajiudadai isipaliadagi. ⁹ Diuusi cabai gduu issoimaa taatatuldagai maicall tuutiacadai apan duucai amo calli ismaacada guicutai uusi ismaacada maicallagadu iibiada dai mamai. Poduucai Diuusi ootosamu loodami ismaacada soimaasi ivueeyi malaca siaaco tomastuigaco malacana tai —astatdai avuaana.

¹⁰ Amaasi loodami tacacai avuaana daida itatdai:

—¿Tuma duuna aatama sividao? —astatdai.

¹¹ Taida avuaana aa noragi daida itatdai:

—Agai ismaacada gaviida gooca vaapasaragai gaaagai isoidagi amoco agai ismaacada maiviaa dai agai ismaacada gaviidacagi cuadagagaaagai isaa oidagi ismaacada maitaviida —astatdai avuaana.

¹² Tai dada allmoco tumiñsi vuudami sai vapaconana avuaana daida itatdai:

—Mamaatatuldiadami, ¿tuma duuna aatama? —astatdai.

¹³ Taida avuaana aa noragi daida itatdai:

—Maitavaamioma gartaanai tumiñsi mosacaasi silasi maigarsi masgataanadagi —astatdai avuaana.

¹⁴ Tai dada sandaaru lapa dai tacacai lapa:

—¿Dai aatama tuma duuna? —astatdai.

Taida avuaana itatdai:

—Maitavar lassiada aapima loodami tomali amo istumaasi guvucadacada tomali maitaagai masapiar vuupada ismaacada maigapilala valla, baiyomavar baiganaliada agaicada masmaacada gamaitacai —astatdai.

¹⁵ Vlassi loodami camaatcatadai isDiuusi ootosa agai Cristo dai cananaracatadai dai cascada povanlilitadai saida avuaana aragai. ¹⁶ Damos avuaana potatdai vascatai:

—Aana gia suudagicada ganvapaconai damos divia agai mai ismaacada ganvapacona agai Diuusi lbadacada sai gnaplamadu daacana Diuusi lbada. Dai agai vaa naida agai oodami ismaacada arcalla ivuaadami dai ismaacada

armaic_{ΛΛ}ga ivuaadami. Agai vaamioma viaa guvucadagai iñsaan_Λ. Aan_Λ maitistutuidi si_{ΛΛ}si istutuidi _Λgai. Aan_Λ tomali maiviaa s_{ΛΛ}licami isuupas-dagi susuusacad_Λ gigiaaragad_Λ. ¹⁷ Amo c_{ΛΛ}li ismaac_{ΛΔ} c_Λlivai t_Λligi bai tueeyi _Λt_Λligi daid_Λ acosad_Λ m_Λm_Λidi. Poduucai iduñia agai _Λgai ismaac_{ΛΔ} divia agai aoodamic_{ΛΔ}. Ismaac_{ΛΔ} vaavoitudai _Λgai iimia agai tavaagiamu dai ismaac_{ΛΔ} maivaavoitudai Diaavora _{ΛΛ}madu iimi agai _Λgai siaaco tomali amo imidagai maitutucui _Λtai —ast_Λt_Λdai _ΛVuaana aoodami.

¹⁸ Dai poduucai dai mui vaamioma ñiooqui c_{ΛΛ}gaducami aagidi _ΛVuaana aoodami. ¹⁹ Dai aagidi _Λgai _{ΛΛ}pa _Λcaigi Eroodasi sai alia soimaasi idui _Λgai _{ΛΛ}sidacai g_Λsuculi Piili ooñigad_Λ Erodiiasi, dai sai ama maasi soimaascami idui _Λgai _{ΛΛ}pa. ²⁰ Gooqui_Λ vaamioma soimaasi idui _ΛEroodasi maisacai _ΛVuaana.

²¹ Damos aid_Λsi maiquiaa g_Λmaisatu _ΛVuaana _Λgai vapacoi mui oodami dai vacoi _ΛSuusi _{ΛΛ}pa. Vaid_Λ _ΛSuusi gadaan_Λitadai Diuusi dai aid_Λsi gadaan_Λitadai _Λgai Diuusi tai g_Λcupiooco _Λtavaagi, ²² tai Diuusi Ib_{ΛΔ}ad _Λvai _ΛSuusi daama amo tugu maasi. Tai caidatu amo ñiooqui tavaagiaiñd_Λ dai pocaiti:

—Aapi_Λ argiñmara nai ali_Λsi g_Λoig_Λdai aan_Λ dai alia baigiñ_Λlidi aan_Λ apic_{ΛΔ} —ascaiti añiooqui.

²³ Suusi viaacatadai par_Λ amo coobai dan baivustaama uumigi aid_Λsi g_Λaaga g_Λaa duiñdaga. Dai po_Λlidadai aoodami is_Λgai _ΛR_Λsee marad_Λ. _ΛOsee _ΛR_Λmarad_Λ Elicaru, ²⁴ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Maatataru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Levicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Melquicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Anacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Osee_Λcaru, ²⁵ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Matatiisicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Amoosicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Naumacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Eslicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Nagaicaru, ²⁶ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Maataru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Semeicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Osee_Λcaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Uudacaru, ²⁷ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Onacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Resacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Sorovaveelicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Salatieelicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Nelicaru, ²⁸ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Melquicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Adicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Cosaamacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Elimoodamacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Eracaru, ²⁹ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Osuecaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Elieesicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Oorimacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Mataataru, ³⁰ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Levicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Simeoñicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Uudacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Osee_Λcaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Onacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Eliaaquimacaru, ³¹ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Meliacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Mainanacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Mataataru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Nataanacaru, ³² ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Davicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Isaicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Obedicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Boosocaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Salimoonocaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Naasonocaru, ³³ ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Aminadaavacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Araamacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Esiroomacaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai Pareesicaru, ismaac_{ΛΔ} _ΛR_Λmarad_Λcatadai

Uudacaru. ³⁴ Ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Jacocarū, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Isaacaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Avraaŋicarū, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Tarecarū, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Nacoracaru, ³⁵ ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Serugacaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Raagaucaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Peleegacaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Eveelicaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Salacaru, ³⁶ ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Cainanacaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Arapaajadacaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Semicaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Noecaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Lamecaru, ³⁷ ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Matusaleenacaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Enoococarū, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Areedicaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Maalaleelicaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Cainanacaru, ³⁸ ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Enoosicaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Setacaru, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Adáŋicarū, ismaac_{AD}Δ_Δ Armarad_{AD}catadai Diuusi agai idui Adáŋi casc_{AD}Δ.

4

¹ Taid_Δ ΔSuusi ii laqui Jordánaiŋd_ΔΓ_Δ vaid_Δ Diuusi Ib_{AD}Δ_Δ Δ_Δmadu daacatadai dai agai vaa Diuusi Ib_{AD}Δ_Δ vaidacai oidigamu. ² Amaasi aidasi m_ΔΔ_Δ oidigana divia agai anaasi daja goo coobai tasai. Dai si_ΔΔ_Δqui tasai daja agai camosaagiđiŋa ΔDiaavora siduñia agai soimaasi. Dai si_ΔΔ_Δqui tasai daja agai oidigana Δcaaqui tasai maitauu agai. Dai asta Δcaaqui tasaic_{AD}Δ_Δ aayi biuugigai. ³ Amaasi ΔDiaavora it_{AD}Δ_Δdai:

—Isaapi ΔDiuusi marad_Δ di aagiđañi goojoodai vai tascali g_Δnaatona —ast_{AD}Δ_Δdai ΔDiaavora.

⁴ Taid_Δ ΔSuusi aa noragi daid_Δ it_{AD}Δ_Δdai:

—Diuusi ñiooquid_ΔΓ_Δ pocaiti: “Maisiu mos_{AD}Δ_Δ tascalic_{AD}Δ_Δ istutuidi oodami isoidacagi, g_Δaaagiava Diuusi ñiooquid_Δ Δ_ΔΔ”, ascaiti Diuusi ñiooquid_ΔΓ_Δ —ast_{AD}Δ_Δdai ΔSuusi.

⁵ Aid_Δ ΔDiaavora vaidacai ΔSuusi amo g_ΔΔ tuvidacamu dai abiaad_ΔΓ_Δ ta_ΔΔ_Δgidi v_ΔΔ_Δsi gagar tataaan_ΔΔ_Δdami ismaac_{AD}Δ_Δ oidaga oidigi daama dai v_ΔΔ_Δsi oodami ismaac_{AD}Δ_Δ taan_ΔΔ_Δ at_ΔΔ_Δaan_ΔΔ_Δdami. ⁶ Daid_Δ ΔDiaavora it_{AD}Δ_Δdai:

—V_ΔΔ_Δsi goovai ismaac_{AD}Δ_Δ g_{AD}at_{AD}gidi aan_Δ, aan_Δg_Δŋiŋtuidaga. Aan_Δ istutuidi ismaquia _ΔΔ_Δgi sioor_Δ maquia iŋ_Δliada aan_Δ. Aapi angamaquiagi v_ΔΔ_Δsi goovai paid_Δ _Δrt_ΔΔ_Δaan_ΔΔ_Δdamica. ⁷ Isaapi gatootonac_{AD}Δ_Δ c_Δquivagi giŋvuid_ΔΓ_Δ daid_Δ giŋsiaa duutudagi v_ΔΔ_Δsi _Δrg_{AD}tuidacamu goovai —ast_{AD}Δ_Δdai ΔDiaavora.

⁸ Taid_Δ ΔSuusi aa noragi daid_Δ it_{AD}Δ_Δdai:

—Imađañi tabiaad_ΔΓ_Δ aapi Diaavora poduucai oojisi Diuusi ñiooquid_ΔΓ_Δ: “Siaav_ΔΔ duutuada aapim_Δ g_ΔΔDiuusiga dai mos_{AD}Δ_Δ agai amoco av_ΔΔ_Δgiada” —ast_{AD}Δ_Δdai ΔSuusi.

⁹ Dai gooqui_ΔΓ_Δ vaidacai ΔDiaavora ΔSuusi Jerusalemamu. Dai ami ag_ΔΔ quiupaigad_ΔΓ_Δ Δjudid_Δu daama tasagi daid_Δ it_{AD}Δ_Δdai:

—Isaapi ΔDiuusi marad_Δ di, tabiaad_ΔΓ_Δ m_Δtana g_ΔΔsi tuduid_Δ. ¹⁰ Poduucai oojisi Diuusi ñiooquid_ΔΓ_Δ: Diuusi ootosamu g_{AD}at_{AD}Δaŋicarū vaid_Δ g_ΔΔnuucaticana.

¹¹ Sig_Δdaagiadamu agai g_ΔΔnoonovic_{AD}Δ_Δ pai maisaraana g_ΔΔΔcaso amo odiaba.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquid_ΔΓ_Δ —ast_{AD}Δ_Δdai ΔDiaavora.

¹² Taid_Δ ΔSuusi aa noragi daid_Δ it_{AD}Δ_Δdai:

—Poduucai oojisi Diuusi ñiooquid_ΔΓ_Δ di: “Maitaaagai p_Δsaagiadagi Diuusi said_Δ iduuna mo isto maasi mos_{AD}Δ_Δaida _Δl_Δđitai sabai giduuna” —ast_{AD}Δ_Δdai ΔSuusi.

13 Amaasi ΔDiaavora camaitΛΛgacai isducatai soimaasi iduiñtuldagi ΔSuusi dagito chiΛΛqui tasai.

14 TaidΛ ΔSuusi Δpamu aa gai Galileeamu. DaidΛ Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacatadai cascΔΛ viaa Δgai guvcadadΛ Diuusi. Dai vΛasi GalileeΛΓΛ oidacami dai vΛasi ΛΛmapΛCΛΓΛ sicolι Galilea oidacami maí istumaasi ivuaadatadai Δgai. 15 Dai ami GalileeΛΓΛ ΔSuusi aipaco aimΛraíña judidíu quiquiuu-paigadΛΓΛ dai gamamaatΛtuldiña Diuusi ñiooquidΛ dai vΛascatai goΛΛ cΛΛga ñiooqui aagaiña aagaitai ΔSuusi.

16 Amaasi ΔSuusi aayi Nasareetana siaaco gΛΛ Δgai. Dai aidasi aayi ibastaragai tasΛΓΛ ii Δgai judidíu quiuupaigadΛamu Λgi poduucai gΛviidacatadai Δgai cascΔΛ. Dai cΛquiua dai aaga Δgai oojai. 17 TaidΛ Λnuucadacami Δlilivru maa Δliivru ismaacΔΛ ooja Isaiacaru Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ. Vai Δgai nΛnΛidi dai tΛΛ siaaco aduucai ojisi:

18 Diuusi IbΛadΛ giñΛΛmadu daja. Diuusi Δcovai giñvuuusaitu ansai aanΛ imΛna dai aagidana ΔcΛΛgaducΔΛ ñiooqui ismaacΔΛ tΛgito siooΓΛ soicΔdagi vaidΛ ivuaada Δgai istumaasi Diuusi ipalidi.

Dai ansai aagidana aanΛ Δgai ismaacΔΛ maamaisaca ΔDiaavora sai casi istutuidi isvuvauquiagi.

Dai ansai nΛnΛaavatudana ismaacΔΛ maíñΛnΛeeyi.

Dai ansai soiñana mΛsmaacΔΛΛ soi duucaí nΛidi. 19 Dai ansai aagidana aanΛ aoodami sai caaayi istuigaco Diuusi cΛΛgacΛΓΛ nΛijada Δgai vΛascatai.

Ascaiti Δoojai.

20 Amaasi ΔSuusi cuu Δliivru dai gatΛΛgi dai daiva. Dai vΛascatai ismaacΔΛ ami daraajatadai apianΛnΛidi ΔSuusi. 21 Tai Δgai ñioo daidΛ itΛi:

—Siviat caaayi aapimΛ gansaagida ismaacΔΛ ooja Isaiacaru —astΛtdai ΔSuusi.

22 Vai vΛascatai cΛΛga ñioocai aagaitai ΔSuusi dai maitΛΛ isducatai gΛntΛtΛgituagi caacatai ismosΛΛ cΛΛga ñioocai ΔSuusi. Dai aipaco gΛnaagidi daidΛ icaiti:

—CΛΛ maata aatΛmΛ idi cΛΛli sidΛ ΔΓOsee maradΛ daidΛ artami oidacami —ascaiti aoodami.

23 TaidΛ ΔSuusi itΛtdai:

—SΛΛlicΔΛ povai iñtΛtΛaadamu aapimΛ: “PΛssΛΛlicΔΛ istutuidi isiduñiagi gomaasi di, iduuñiñi”. Dai povai iñtΛtΛaadamu aapimΛ ΛΛpΛ: “Tami siaaco ΔrgΛΛracami aapi igiduuñi ΛΛpΛ istumaasi caΛ aatΛmΛ saidΛ idui aapi CapernaumΛΓΛ”, iñtΛtΛaadamu aapimΛ —astΛtdai ΔSuusi.

24 DaidΛ ΔSuusi vaamioma ñioo daidΛ itΛtdai:

—SΛΛlicΔΛava arvaavoi ismaacΔΛ gΛnaagidi aanΛ sai siΛascada gamamaatΛtuldiadagi Δmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Λgi gadΛvΛΛragΛΛ maíΛagiditai caacana aoodami. 25 Goovai ismaacΔΛ gΛnaagidi aanΛ gia sΛΛlicΔΛ arvaavoi. ΛΛquioma aliΛ ii biuugigai Isireli dΛvΛΛriΛΓΛ, maiduudu vaica uumigi dan taucami cascΔΛ. Vai aidΛ oidacatadai Elliiasicaru dai muiducataidai vipiuudu ΛpΛ. 26 TaidΛ Diuusi maiooto Elliiasicaru tomali Δmo viuudu quidiamu anaasi issoiñagi Δgai dai baiyoma sibΛacoga ootoi Δgai Δmo viuudu quidiamu SareepatΛΓΛ Sidóni dΛvΛΛriΛΓΛ sai soiñana. 27 Dai aidasi quiaa oidacatadai Elliiasicaru mui judidíu viaacatadai Δcoocodagai ismaacΔΛ duvaldi gatuucuga. Tai vΛascatΛΛ tomali Δmaadutai Δgai

maiduaadi Eliasicaru dai baiyoma duaadi amai sibaco oidacami Naamán taa giducami Siriaga oidacami —ascaiti asuusi.

²⁸ Dai goovai ismaacada aa asuusi caa oodami dai samicada baaco vui.

²⁹ Dai vascatai guuquiva dai goguaama vaidacai asuusi dai vuusaitu Nasareetaindaaga. Nasareeta arunanacatadai. Matai tasagi asuusi amo vavuana dai abiaadaga matana daituda agaitadai. ³⁰ Taida asuusi mosaagida dai vusai oodami dai daivunu ii.

³¹ Amaasi ii asuusi Capernaumamu Galilea davalagaaga. Dai ami maatatuldi oodami Diuusi ñioquida amo ibastaragai tasaga. ³² Tai camaitaa oodami isducatai gantatagituagi cacatai isducatai gamamaatatuldi agai dai apaaasi caaga ñioocaitai amo guvucadagai viacami.

³³ Dai ami judiú quiupaigadaga daacatadai amo caali ismaacada viacatadai amo Diaavora taañicaruda dai gagaaga iña daida icaiti:

³⁴ —Gardagitoñi. ¿Tuipasi divia aapi dai garojotuldi aapi Suusi Nasareetaaga oidacami? ¿Garugiuga pasilidi aapi diviacai? Aana gia caaga gamaata aapi. Aapiaga araco vuusaidada Diuusi ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi —ascaiti Diaavora taañicaruda.

³⁵ Taida asuusi bagaimi Diaavora taañicaruda daida itatadai:

—Maitiñiocada. Dagitoñi gocalli —astatadai asuusi.

Taida Diaavora taañicaruda davalagaaga daitu caali vaaasi oodami vuitapi dai vuusai caalialiindaaga dai daivunu ii. Dai vaascaaga tomali amo soimaasi maitiduñi. ³⁶ Tai vaaasi oodami duduaadimu dai aipaco ganaagidi daida icaiti:

—¿Ducatai istutuidi goovai ispoduucai ñiocadagai? Ducatai istutuidi gocalli istaanaadagi Diaavora taañicaruda mosaa guvucadacada vai goDiaavora taañicaruda agidi dai otoma vuvacai —ascaiti oodami.

³⁷ Daida oodami vaaasi aipaco oidacami aatagaiña dai agaiña asuusi.

³⁸ Amaasi asuusi vuusai ami judiú quiupaigadaiindaaga dai ii Simuñi quiidiamu. Vaida Simuñi tuumuda samicada cococatadai oiditadai toindaagai. Vaida laaduñda cococoda daañimi asuusi sai duaaidana. ³⁹ Taida asuusi miaadaga caquiva dai duaadi tai otoma dagito toindaagai. Tai otoma vañi ooqui dai bibi gadadidacami.

⁴⁰ Dai aida caaga urunoco duupidatai tasai matai mui vuaapi asuusi cococodada mui naana maasi cocodagai viacami. Vaida asuusi mostaatamai cococoidada tuutucugada ganoonovicada vai duduaadai. ⁴¹ Dai muidutai cococoidaaiindaaga vuvaja Diaavora taañicaruda. Dai gagaaga ñioocai Diaavora taañicaruda daida itatadai asuusi:

—Aapiaga armarada Diuusi —astatadai.

Taida asuusi bagaimi dai camaidagito isvaamioma ñiocada agai. Diaavora taañicaruda maatatadai isagai araCristo damos asuusi maitipaliditadai isaaga agai cascada maidagito isvaamioma ñiooquiagi.

⁴² Dai camaasidatai ii asuusi ami Capernaumaiindaaga bai maacasi oidigana siaaco maioidaga oodami. Taida oodami gaagamu daida aayi siaaco daacatadai agai. Maitipaliditadai oodami isimia agai. ⁴³ Damos asuusi itatadai:

—Ali¹ ta^gito aan¹ isimiagi sib¹aco ga^gar quiquiamu a¹pa¹ dai aagidagi a¹oodami sai Diuusi soic¹i a¹oodami sai ca¹agaca¹ta oidakana, casc¹ada gi¹nootoi Diuusi idi oidiga¹ta —ast¹ada¹ ai a¹Suusi.

⁴⁴ Daid¹ a¹Suusi gaaagidimi Diuusi ñiooquida quiquiupaigada¹ta a¹judidíu Galilee¹ta.

5

¹ Amo imidagai a¹Suusi ga¹ suudagi ugidiana daacatada¹ siaaco Genesareta ta¹agidu a¹ga¹ suudagi. Tai mui dada oodami dai camog¹avisa a¹oodami dai sa¹licada¹ abaana guguca¹ asta baitoma maioiñitudai ca¹ca a¹lidadai¹ agai Diuusi ñiooquida casc¹ada. ² Taid¹ a¹Suusi ta¹ gooca vaarcu a¹ga¹ suudagi ugidiana suudagi daama simosguuca. Avatopa vuviadami cavuvajatada¹ abiaad¹ta dai vaponaitada¹ ganvatopa vuicar¹. ³ Taid¹ a¹Suusi ii dai tsai vaarcugada¹ta Simuñi dai pot¹ada¹ ai a¹Suusi a¹Simuñi sai ma¹acasioma imitudana a¹suudagi ugidiañida¹ta. Taid¹ a¹Suusi ami vaarcu¹ta daiva dai abiaad¹ta mamaat¹tuldi a¹oodami Diuusi ñiooquida. ⁴ Dai aid¹asi canaato ñioo a¹Suusi pot¹ada¹ ai a¹Simuñi:

—Imitudañi govaarcu siaaco vaamioma tuucavaga dai suuda¹ta av¹ar su-
luga ganvatopa vuvaidacaru dai vuvaida vatopa —ast¹ada¹ ai a¹Suusi.

⁵ Taid¹ a¹Simuñi aa noragi daid¹ it¹ada¹:

—Mamaat¹tuldiadami amo tucagi ga¹raaga aat¹ama¹ dai maivui tomali amoco, isaapi pocaiti di va¹ascata¹ at¹asuudara¹ suuligagi govatopa vuvaidacaru¹ —ast¹ada¹ ai a¹Simuñi.

⁶ Dai mospodui agai dai sa¹licada¹ mui vuvaitu vatopa asta saasaquimi avatopa vuvaidacaru¹. ⁷ Tai mooguvida¹ agai g¹naaduñi ismaac¹ada a¹ga¹mai vaarcu¹ta daraajatada¹ sai dadana dai soñana. Tai agai dada dai ca¹aga suusudagi va¹goocai vaarcu dai asta baitoma dupiquimi av¹vaarcu va¹at¹acatai. ⁸ Ta¹agacai imaasi a¹Simuñi Piiduru g¹atootonac¹ada ca¹quiva¹ a¹Suusi vuida¹ta daid¹ it¹ada¹:

—Mamaat¹tuldiadami, iñdagitoñi, aan¹ar¹amo ca¹ali soimaasi ivuaadami —ast¹ada¹ ai a¹Simuñi.

⁹ a¹Simuñi ali¹ duaadimucata¹da¹ casc¹ada. Dai va¹asi agaa a¹pa¹ ismaac¹ada a¹amadu daraajatada¹ va¹ascatai duduaadimucata¹da¹ mos¹aa mui ta¹agacai vatopa. ¹⁰ Jacovo dai Vuaana Sevedeo maamarada¹ araaduñ¹acata¹da¹ ai a¹Simuñi dai duduaadimucata¹da¹ a¹pa¹. Damos a¹Suusi pot¹ada¹ ai a¹Simuñi:

—Maiti duaadicuda sivi uucami av¹vatopa vuudamicamu aapi dai sivi abiaad¹ta gaagadamu aapi oodami vaid¹ giñoidatucuiña aan¹ —ast¹ada¹ ai a¹Suusi.

¹¹ Dai amaasi cavuvaidacai av¹vaarcu a¹ga¹ suudagi ugidiana anaasi viaa va¹asiaacatai dai oi a¹Suusi.

¹² Amo imidagai a¹Suusi amo ali quiy¹ta¹ daacatada¹ tai ami aayi amo ca¹ali ismaac¹ada¹ viaacata¹da¹ amo coocodagai ismaac¹ada¹ duvaldi gatuucuga. Dai aid¹asi ta¹aa agai a¹Suusi g¹atootonac¹ada¹ ca¹quiva dai av¹vaarapi cuiqui dai daañimi daid¹ it¹ada¹:

—Mamaat¹tuldiadami pasipaliadagi istutuidi aapi isgiñduaaidagi —ast¹ada¹ ai a¹coocoda¹.

¹³ Taid¹ a¹Suusi taata g¹anoovic¹ada¹ daid¹ it¹ada¹:

—Ipalidiana isg¹duaaidagi. Duaadicami vii —ast¹ada¹ai.

Mospota¹ agai tai maigo ii a¹ca¹ali coocodada¹. ¹⁴ Taid¹ a¹Suusi pot¹ada¹ ai sa¹maiaagidiña tomali amaadutai imaasi dai pot¹ada¹ai:

—Mosai imi dai m_{ΛΛ} vuid_{ΛΓΛ} c_Λquiva _Λpaali dai oida istumaasi aagai Moseesacaru sipoduuc_Λ maatacamu _Λoodami iscadueeyi aapi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

¹⁵ Dai aid_Λsi duduaaidi_ña _ΛSuusi _Λmo cocoad_Λ vai vaamioma aipaco imimi go_ñiooqui vai vaamioma mui oodami g_Λampaidimi v_{ΛΛ}s tasai c_Λca aliditai Diuusi _ñiooquid_Λ. Dai sai duduaaidana _Λgai cococoidad_Λ _Λpa_Λ.

¹⁶ D_Λmos _ΛSuusi _Λcovai vusac_Λi_ña siaaco maitiipu oodami dai ami daan_Λi_ña Diuusi sai soi_ñana.

¹⁷ _Λmo imidagai _ΛSuusi gamamaat_Λtuldidat_Λi Diuusi _ñiooquid_Λ vai ami daraajatadai _ΛΛmoco fariseo _Λpa_Λ dai _ΛΛmoco mamaat_Λtuldiadami Diuusi s_Λalicimidag_Λ ismaac_Λd_Λ v_{ΛΛ}si _Λmap_Λc_Λai_ñd_ΛΓ_Λ Galilea dada dai v_{ΛΛ}si Judeeai_ñd_ΛΓ_Λ dai Jerusalem_Λi_ñd_ΛΓ_Λ. Taid_Λ _ΛSuusi Diuusi guvucadad_Λc_Λd_Λ duduaadi _Λcococoidad_Λ. ¹⁸ Tai ami dada _ΛΛmoco c_Λc_Λali dai b_ΛΛcaticatadai uus_Λi_ΛΓ_Λ _Λmo c_Λali ismaacad_Λ maitistutuiditadai iso_ñiagi vai _Λgai vaasa _Λliditadai tuucavi siaaco daacatadai _ΛSuusi. ¹⁹ D_Λmos mait_ΛΛgaitadai siaa s_Λali vaasagi _Λgai _Λcocoad_Λ g_Λvistudicatadai oodami casc_Λd_Λ. Dai vaaqu_Λ daama t_ΛΛtasai dai abiaad_ΛΓ_Λ cupiooco dai amui s_Λali t_Λv_Λñi _Λcocoad_Λ sueeyi_ΛΓ_Λ v_{ΛΛ}si _Λoodami saagida s_Λali dai aitu siaaco daacatadai _ΛSuusi.

²⁰ Dai aid_Λsi t_{ΛΛ} _ΛSuusi si_Λasi vaavoitudaitadai _Λgai, pot_Λt_Λdai _Λgai _Λcocoad_Λ: —Gi_ñada_ñi g_Λsoimaascamiga caoig_Λldi —ast_Λt_Λdai.

²¹ Amaasi _Λmamaat_Λtuldiadami Diuusi s_Λalicimidag_Λ _ΛΛmadu _Λfariseo _ΛΛgi g_Λnt_Λgitoimi dai pov_ΛΛlidi: “Sioo_ΓΛ idi c_Λali dai pomaasi _ñioocai. Vui _ñioocai Diuusi tomali _Λmaadutai maitistutuidi isgaoig_Λldiadagi g_Λsoimaascamiga mos_ΛΛgi Diuusi”, as_ΛΛlidi _Λgai.

²² D_Λmos _ΛSuusi maatacatadai ispomaasi g_Λnt_Λgitoitadai _Λgai dai pot_Λt_Λdai:

—¿Tumaasi poduuc_Λai g_Λnt_Λgitoi aapim_Λ? ²³ ¿Tumaasi siooma maisijaiga isaagagi: “G_Λsoimaascamiga caoig_Λldi”, si_Λpa_Λ pot_ΛΛdag_Λ: “C_Λquiva_ñi dai aim_Λrda”? ²⁴ G_Λnt_Λg_Λidamu aan_Λ aapim_Λ i_ñsaan_Λ viaa _Λmo s_Λalicami dai viaa guvucadagai tami oidigi daama isgaoig_Λldiadagi g_Λsoimaascamiga —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λoodami.

Dai amaasi pot_Λt_Λdai _Λgai _Λc_Λali cocoad_Λ:

—Aapi ang_Λaagidi va_ñigi_ñi dai bai g_Λsuaa dai im_Λda g_Λquiiyamu —ast_Λt_Λdai.

²⁵ Mospot_Λi _ΛSuusi tai otoma va_ñi _Λcocoad_Λ v_{ΛΛ}scatai vuitapi dai bai g_Λsuaa istuuc_ΛΓ_Λ caatacatadai dai nora g_Λquiiyamu dai c_ΛΛga _ñiooquimi Diuusi vui. ²⁶ Dai v_{ΛΛ}scatai _Λoodami mait_{ΛΛ} isducatai g_Λnt_Λg_Λituagi dai c_ΛΛga _ñiooquimi Diuusi vui. Dai duduaadimucatai pocaiti:

—Sivi gia t_{ΛΛ} aat_Λm_Λ istumaasi g_Λarducami —asc_Λiti.

²⁷ Dai amaasi vuusai _ΛSuusi abiaad_ΛΓ_Λ dai t_{ΛΛ} _Λmo c_Λali tumi_ñsi vuudami. _Λgai Lev_Λ t_{ΛΛ}gidu dai daacatadai quiiy_ΛΓ_Λ siaaco g_Λv_Λudana tumi_ñsi dai pot_Λt_Λdai _ΛSuusi:

—Gi_ñoida_ñi —ast_Λt_Λdai.

²⁸ Amaasi _ΛLev_Λ c_Λquiva dai anaasi viaa v_{ΛΛ}siaacatai dai of _ΛSuusi.

²⁹ Dai gooqui_ΛΓ_Λ _ΛLev_Λ idui _Λmo g_ΛΛ vagimi g_Λquiiy_ΛΓ_Λ _ΛSuusi v_{ΛΛ}ta_Λ dai ami daraajatadai mui tumi_ñsi vuudami dai aa oodami meesa vuid_ΛΓ_Λ _Λgaa _ΛΛmadu. ³⁰ Vaid_Λ _Λfariseo _ΛΛmadu _Λmamaat_Λtuldiadami Diuusi s_Λalicimidag_Λ aatagidi _ΛSuusi mamaat_Λrdamidag_Λ dai pot_Λt_Λdai:

—¿Tuimasiida gacueeyi dai gaylayi aapima gotumiñsi vuudami dai gosoi maasi ivuaadami amadu? Aapima maicalla gacueeyi —astatadai agai ASuusi mamaatardamigada.

³¹ Taidal ASuusi aa noragi daidatadai:

—Ismaacada maitarcococoidada maitagito duduaaidiadam mosaggi cococoidada. ³² Poduucai aana lapa maicallagaducada vataral divia mosaggi soimaasi ivuaadami vataral antdivia aana vai aama duucal antatagitona —astatadai ASuusi.

³³ Amaasi agai tacacai ASuusi daidatadai:

—Tuisidal mosal maitacueeyi dai mosasi gamamadaña amamaatardamigada Vuana daidamamaatardamigadal fariseo. Dai aapi gamamaatardamiga vascara gacueeyi dai gaylayi —astatadai agai.

³⁴ Taidal ASuusi aa noragi daidatadai:

—¿Istutuidisi ismaitaugiagi avapaidarsicada amo cunataragiala silascada quiaa daraajagi cuucuntadami? ³⁵ Damos todian duucal gammaatudamu allamaasi maitaugimu avapaidarsicada —astatadai ASuusi aoodami.

³⁶ Dai apiamamaatuldai potatadai:

—Tomali amaadutai maisaranan tada amo ipuurui utuudui dai calada daasdagamo ipuurui calindada. Ispoduñiagi agai siaa tuidimu lipuurui utuuducada dai vascara licuusi utuuducada maicalla viimu lipuurui calindadala. ³⁷ Tomali amaadutai maitueeyi valienti utuudui ojoogi calallicoidadala ispoduñiagi valienti utuudui cocopñtudamu lojoogi dai siaa tuidimu vasi silasi valienti caasi lojoogi. ³⁸ Cascada gaagai isoojogi uutuducami ala tuaadagi valienti utuudui dai poduucal maisiaa tuidalai valienti tomali lojoogi. ³⁹ Vascatal ismaacada ylayi valienti calindada gooqiala maiaagaina valienti utuudui pocaitina sai sioma vallaiga calindada —astatadai ASuusi aoodami.

Gomaasi aagidi ASuusi aoodami cala maatacatat isloodami apiavaamioma cala vaavoitudai aquida gavaavoidaraga dai maisiu utuuducada mamaatuldaragada ASuusi.

6

¹ Amo imidagai ibastaragai tasala asicami saagida imatadai ASuusi vaidamamaatardamigadal vaiñcumaimi taligi muradal dai gannoonovicada calivaimi dai cuumimi. ² Tai amaadutai fariseo itatadai:

—¿Tuimasiida ivueeyi aapima aa duñdagai ismaacada maitipu oigaragai isivuaadagi ibastaragai tasala? —astatadai.

³ Taidal ASuusi aa noragi daidatadai:

—¿Maitamasquiaa nadi aapima oojai siaaco aagai ismaasi idui Davicaru amo imidagai aidasi agai amadu aaduñda biuugicoi? ⁴ Vaa agai aquiyala siaaco siaa duutudaina judidu Diusi dai vui apaana daasdaradal Diusi dai uu agai dai oi gaaduñi ismaacada amadu daraajatadai. Daidal apaana mosallgi papaali viaacatadai oigaragai iscuadagi agi poduucal viituli Moseesacaru cascada, tai vascara vui Davicaru dai uu.

⁵ Dai potatadai lapa:

—Aana viaa amallicami cascada viaa aana amallicami isaagagi istumaasi apaduñiagi ibastaragai tasala —astatadai ASuusi.

6 ΛΑΡΑ ΑΜΟ ΙΒΑΣΤΑΡΑΓΑΙ ΤΑΣΑΓΑ ΙΟΥΔΙΟΥ ΚΥΙΟΥΠΑΓΙΔΑΓΑ ΒΑΑ ΑΣΥΣΙ ΔΑΙ ΓΑΑΓΑΚΑΙ ΜΑΜΑΑΤΑΤΥΔΙ ΑΟΟΔΑΜΙ ΔΙΟΥΣΙ ΝΙΟΟΚΙΔΑ. ΤΑΙ ΑΜΙ ΒΑΑ ΑΜΟ ΚΑΛΙ ΙΣΜΑΑΚΑΔΑ ΓΑΚΥΣΑΠΙΚΑΤΑΔΑΙ ΝΟΒΙΔΑ ΣΑΛΙΣΙΑ ΠΑΔΑΓΑ. 7 ΒΑΙΔΑ ΑΜΑΜΑΑΤΑΤΥΔΙΑΔΑΜΙ ΔΙΟΥΣΙ ΣΑΛΙΚΑΜΙΓΑΔΑ ΑΜΑΔΟΥ ΑΦΑΡΙΣΕΟ ΣΟΟΒΙΔΑΚΑΤΑΔΑΙ ΑΣΥΣΙ ΣΑΒΑΙ ΔΥΑΑΙΔΑΝΑ ΙΒΑΣΤΑΡΑΓΑΙ ΤΑΣΑΓΑ ΔΑΙ ΠΟΔΟΥΚΑΙ ΒΙΑΑΚΑΓΙ ΙΣΤΥΚΑΔΑ ΓΑΡΙΑΓΑ ΒΥΑΑΓΑΓΙ ΑΓΑΙ ΑΣΥΣΙ. 8 ΔΑΜΟΣ ΑΣΥΣΙ ΜΑΑΤΑΚΑΤΑΔΑΙ ΙΣΜΑΑΣΙ ΓΑΝΤΑΓΙΤΟΙΤΑΔΑΙ ΑΓΑΙ ΔΑΙΔΑ ΙΤΑΤΑΔΑΙ ΑΚΑΛΙ ΙΣΜΑΑΚΑΔΑ ΓΑΚΥΣΑΠΙΚΑΤΑΔΑΙ ΝΟΒΙΔΑ:

—ΚΑΚΥΙΒΑΝΙ ΔΑΙ ΜΑΑ ΑΓΑΝ ΑΣΙ ΚΑΚΥΙΒΑ —ΑΣΤΑΤΑΔΑΙ.

ΤΑΙΔΑ ΑΚΑΛΙ ΚΑΚΥΙΒΑ ΔΑΙ ΑΜΙ ΚΑΚΥΙΒΑ ΣΙΑΑΚΟ ΑΑΓΙΔΙ ΑΣΥΣΙ. 9 ΑΜΑΑΣΙ ΑΣΥΣΙ ΠΟΤΑΤΑΔΑΙ ΑΓΑΑ:

—ΓΙΝΑΑΓΙΔΑΒΥΡΑΙ ΑΜΟ ΙΣΤΥΜΑΑΣΙ: ΞΤΥΜΑΑΣΙ ΟΙΔΑΓΑ ΟΙΓΑΡΑΓΑΙ ΙΣΥΒΥΑΑΔΑΓΙ ΙΒΑΣΤΑΡΑΓΑΙ ΤΑΣΑΓΑ ΙΣΤΥΜΑΑΣΙ ΚΑΛΑΔΥΚΑΜΙ ΜΑΙΚΑΛΑΔΥΚΑΜΙ ΣΙΟ, ΚΑΛΑΚΑΓΑ ΒΥΒΥΑΙΔΑΓΙ ΟΟΔΑΜΙ ΚΟΟΔΑΓΙ ΣΙΟ? —ΑΣΤΑΤΑΔΑΙ ΑΣΥΣΙ.

10 ΑΜΑΑΣΙ ΑΣΥΣΙ ΝΑΝΑΙΔΙ ΒΛΑΣΚΑΤΑΙ ΙΣΜΑΑΚΑΔΑ ΑΜΙ ΔΑΡΑΑΤΑΔΑΙ ΔΑΙ ΠΟΤΑΤΑΔΑΙ ΑΓΑΙ ΑΚΑΛΙ:

—ΓΙΝΥΥΛΙΝΔΑΝΙ ΓΑΝΟΒΙ —ΑΣΤΑΤΑΔΑΙ.

ΤΑΙΔΑ ΑΚΑΛΙ ΥΥΛΙΝΙ ΓΑΝΟΒΙ ΔΑΙ ΚΑΚΑΛΑΓΑ ΔΥΑΑΔΙΚΑΜΙ ΒΥΙ. 11 ΤΑΙΔΑ ΑΓΑΑ ΣΑΛΙΚΑΔΑ ΒΑΑΚΟΙ ΔΑΙ ΑΠΑΚΟ ΓΑΝΤΑΚΑΚΑΙΜΙ ΑΣΤΥΜΑΑΣΙ ΙΣΤΥΤΥΔΙ ΙΣΙΔΥΝΗΑΓΙ ΑΣΥΣΙ ΒΥΙ.

12 ΑΜΑΑΣΙ ΙΙ ΑΣΥΣΙ ΑΜΟ ΓΥΔΙΑΜΥ ΔΑΙ ΔΑΑΝΙΑ ΑΓΑΙ ΔΙΟΥΣΙ ΣΑΙ ΣΟΙΝΑΝΑ ΔΑΙ ΑΜΟ ΤΥΚΑΓΙ ΑΝΑΑΣΙ ΣΙΑΑ ΔΑΝΑΙΤΑΙ ΔΙΟΥΣΙ. 13 ΔΑΙ ΑΙΔΑΣΙ ΚΑΜΑΑΣΙ ΑΓΑΙ ΒΑΙ ΓΑΜΑΜΑΑΤΑΡΔΑΜΙΓΑ ΔΑΙ ΑΚΟΒΑΙ ΒΥΒΑΙΤΥ ΒΑΙΥΣΤΑΑΜΑ ΔΑΝ ΓΟΟΚΑ ΑΓΑΙ ΣΑΑΓΙΔΑΙΝΔΑΓΑ ΣΑΙΔΑ ΑΡΟΚΟΟΤΟΣΑΔΑΚΑΝΑ. 14 ΔΑΙ ΠΟΤΑΤΑΓΙΔΥ ΑΓΑΙ: ΑΜΟΚΟ ΑΡΣΙΜΥΝΙ ΤΑΙΔΑ ΑΣΥΣΙ ΠΥΔΥΡΥ ΤΑΤΑΙ ΑΡΑ, ΔΑΙ ΑΑΝΔΑΓΑΣΙ ΑΡΑ ΣΙΜΥΝΙ ΣΥΚΥΔΑ, ΔΑΙ ΙΑΚΟΒΥ, ΔΑΙ ΒΥΑΑΝΑ, ΔΑΙ ΠΥΛΙ, ΔΑΙ ΒΑΡΤΟΛΟΜΕ, 15 ΔΑΙ ΜΑΤΑΙΒΥ, ΔΑΙ ΤΟΜΑΣ, ΔΑΙ ΙΑΚΟΒΥ ΑΛΦΕΟ ΜΑΡΑΔΑ, ΔΑΙ ΣΙΜΥΝΙ ΑΓΑΙ ΑΡΑΜΟΚΟ ΖΕΛΟΤΕ ΣΑΑΓΙΔΑΙΝΔΑΓΑ, 16 ΔΑΙΔΑ ΥΔΑΣΙ ΙΑΚΟΒΥ ΣΥΚΥΔΑ, ΔΑΙΔΑ ΥΔΑΣΙ ΙΣΚΑΙΟΤΕ ΙΣΜΑΑΚΑΔΑ ΓΟΟΚΥΛΙΡΙΟΜΑ ΓΑΤΑΑΓΙ ΑΣΥΣΙ.

17 ΔΑΙΔΑ ΑΣΥΣΙ ΤΑΒΑΙ ΓΥΔΙΑΙΝΔΑΓΑ ΒΛΑΣΚΑΤΑΙ ΑΓΑΙ ΑΜΑΔΥ. ΔΑΙ ΑΜΑΡΑΚΑΓΑ ΣΙΑΑΚΟ ΤΑΠΑΑΛΙΚΑ ΚΑΚΥΙΒΑ ΑΣΥΣΙ ΜΥΙ ΓΑΜΑΜΑΑΤΑΡΔΑΜΙΓΑ ΑΜΑΔΥ ΔΑΙ ΟΙΔΑΚΑΤΑΔΑΙ ΑΡΑ ΜΥΙ ΟΟΔΑΜΙ ΒΛΑΣΙ ΙΥΔΕΕΑ ΔΑΒΛΑΑΡΙΑΙΝΔΑΓΑ ΔΑΙ ΙΕΡΥΣΑΛΕΑΝΑΙΝΔΑΓΑ ΔΑΙ ΚΟΟΣΤΑΙΝΔΑΓΑ ΣΙΑΑΚΟ ΤΥΡΟ ΤΑΑΓΙΔΥ ΔΑΙ ΣΙΔΟΝΙ ΑΡΑ. ΒΛΑΣΙ ΙΔΙ ΑΜΙ ΔΑΔΑ ΚΑΚΑ ΑΛΙΔΙΤΑΙ ΔΙΟΥΣΙ ΝΙΟΟΚΙΔΑ ΔΑΙ ΔΥΔΥΑΑΔΙΑ ΑΛΙΔΙΤΑΙ ΑΡΑ ΚΑΣΚΑΔΑ ΔΑΔΑ ΑΓΑΙ. 18 ΔΑΙ ΙΣΜΑΑΚΑΔΑ ΣΟΙΜΑ ΤΑΑΤΑΚΑΝΑ ΒΙΑΑΚΑΤΑΙ ΔΙΑΑΥΟΡΑ ΤΑΤΑΑΑΝΗΚΑΡΥΔΑ ΒΛΑΣΙ ΔΥΔΥΑΑΔΙΑ ΑΣΥΣΙ. 19 ΒΛΑΣΙ ΑΟΟΔΑΜΙ ΤΑΑΤΑ ΑΛΙΔΙΤΑΔΑΙ ΑΣΥΣΙ. ΑΓΑΙ ΔΥΔΥΑΑΙΔΙΝΑ ΑΚΟΟΚΟΚΟΙΔΑ ΓΑΥΥΥΚΑΔΑΚΑΔΑ ΚΑΣΚΑΔΑ.

20 ΑΜΑΑΣΙ ΑΣΥΣΙ ΒΥΙ ΝΑΝΑΒΑ ΓΑΜΑΜΑΑΤΑΡΔΑΜΙΓΑ ΔΑΙΔΑ ΙΤΑΤΑΔΑΙ:

—ΔΙΟΥΣΙ ΚΑΛΑΚΑΓΑ ΓΑΝΝΑΙΔΙ ΑΑΠΙΜΑ ΓΙΝΜΑΜΑΑΤΑΡΔΑΜΙΓΑ. ΑΑΠΙΜΑ ΚΑΛΑΓΑ ΜΑΑΤΑ ΙΣΤΑΓΙΤΟ ΣΙΟΡΑ ΓΑΝΣΟΙΝΑΓΙ ΜΑΙΔΑ ΙΥΒΑΑΔΑ ΑΑΠΙΜΑ ΙΣΤΥΜΑΑΣΙ ΔΙΟΥΣΙ ΙΠΛΙΔΙ.

21 ΔΙΟΥΣΙ ΚΑΛΑΚΑΓΑ ΓΑΝΝΑΙΔΙ ΑΑΠΙΜΑ ΙΣΜΑΑΚΑΔΑ ΒΥΥΓΥΚΟΝΙ ΣΙΒΙ ΓΟΟΚΥΛΑΓΑ ΤΑΤΑΣΚΟΝΑ ΑΓΑΙ ΑΑΠΙΜΑ ΚΑΣΚΑΔΑ.

ΔΙΟΥΣΙ ΚΑΛΑΚΑΓΑ ΓΑΝΝΑΙΔΙ ΑΑΠΙΜΑ ΙΣΜΑΑΚΑΔΑ ΣΥΑΑΝΑΙ ΣΙΒΙ, ΓΟΟΚΥΛΑΓΑ ΑΣΑΔΑ ΑΓΑΙ ΑΑΠΙΜΑ ΚΑΣΚΑΔΑ.

22 ΔΙΟΥΣΙ ΚΑΛΑΚΑΓΑ ΓΑΝΝΑΙΔΙ ΑΑΠΙΜΑ ΙΣΜΑΑΚΑΔΑ ΓΑΝΚΑΛΑΔΑΙ ΟΟΔΑΜΙ ΔΑΙ ΣΙΑΑΣΚΑΔΑ ΜΑΙΤΑΝΝΙΟΟΚΥΑΙΔΑΓΙ, ΔΑΙΔΑ ΓΑΝΝΙΟΟΚΥΑΙΔΑΓΙ, ΔΑΙ ΤΟΜΑΛΙ ΜΑΙΚΑΚΑ ΑΛΙΑΔΑΓΙ ΓΑΝΤΑΤΑΡΑΓΑ ΒΛΑΣΙ ΓΟΟΒΑΙ ΠΟΒΑΔΥΝΗΜΥ ΓΙΝΟΙΔΑΤΥΚΥΤΑΙ

aapim_Λ. ²³ V_ΛASCAT_Λ SA_ΛLICAD_ΛAV_ΛT_Λ baig_ΛN_ΛLIADA amaasi. Poduuc_Λai idui _ΛΛQUI aaduñ_ΛD_ΛCARDU gooodami maic_ΛΛ tuutiAC_ΛD_Λ Diuusi ñiñiooquituldiadamigad_ΛC_ΛD_Λ. M_ΛΛ T_ΛV_ΛAGI_ΛT_Λ ganmaaquimu Diuusi mui naana maasi C_ΛC_ΛΛGADUCAMI.

²⁴ D_ΛMOS si_ΛΛ soimaa taatamu _ΛRICU gooqui_ΛT_Λ, sivi gia viaa _Λgai istuc_ΛD_Λ baig_ΛN_ΛLIADAGI.

²⁵ Si_ΛΛ soimaa taatamu _Λgai ismaac_ΛD_Λ tatascon_Λ sivi, gooqui_ΛT_Λ biuugi-coñicamu _Λgai. Si_ΛΛ soimaa taatamu _Λgai ismaac_ΛD_Λ sivi as_ΛI, gooqui_ΛT_Λ suaan_ΛD_ΛMU _Λgai soi_ΛLIARAGAI_ΛC_ΛD_Λ.

²⁶ Si_ΛΛ soimaa taatamu _Λgai si_ΛASCAD_Λ V_ΛASCATAI C_ΛΛGA ñioocadagi _Λgai vui, poduuc_Λai idui _ΛΛQUI aaduñ_ΛD_ΛCARDU _ΛGAIC_ΛD_Λ ismaac_ΛD_Λ poduuc_Λai yaatag_ΛI said_Λ _ΛRDIUUSI ñiñiooquituldiadamigad_Λ.

²⁷ D_ΛMOS aapim_Λ MASMAAC_ΛD_Λ giñca_Λ aapim_Λ ang_ΛNAAGIDI: Oig_ΛD_ΛAVURAI g_ΛNSASAAYU, dai C_ΛΛGAV_ΛT_Λ ivuiidiada ismaac_ΛD_Λ g_ΛNC_ΛΛDAI. ²⁸ C_ΛΛGAV_ΛT_Λ ñioocada _Λgai vui ismaac_ΛD_Λ maic_ΛΛGA ñioocai aapim_Λ g_ΛNVUI. IS_ΛMAADUTAI g_ΛNñiooquiadagi daan_ΛD_ΛAVURAI Diuusi _Λgai V_ΛΛTARA. ²⁹ IS_ΛMAADUTAI g_ΛNG_ΛΛGAVIAGI _ΛMAPIAD_ΛT_Λ g_ΛNVUIVASA V_ΛRAI AJAD_ΛT_Λ vui daasa _ΛΛP_Λ. Dai IS_ΛMAADUTAI baiyagi g_ΛSUAA dagitoñi vai b_ΛΛCAIÑA g_ΛVAAASARAGA _ΛΛP_Λ. ³⁰ Dai sioo_ΛT_Λ g_ΛTAA_ΛD_ΛDAGI _ΛMO istumaasi pai oidiada. IS_ΛMAADUTAI baiyagi istumaasi _ΛRG_ΛTUIDAGA maititaan_ΛD_Λ. ³¹ Ivuiidiadavurai aa mastumaasi aapim_Λ ip_ΛLIADAGI isg_ΛNVUIIDIADA _Λgai _ΛΛP_Λ.

³² MASAAPIM_Λ oig_ΛD_ΛADAGI MOSACAASI ismaac_ΛD_Λ g_ΛNOIGADAI aapim_Λ, ζtumaasi _ΛRC_ΛΛGAI poduuc_Λai? Asta _Λgai ismaac_ΛD_Λ maic_ΛΛGA tuutuiga _ΛΛP_Λ poduuc_Λai ivueeyi. ³³ MASI_ΛΛP_Λ C_ΛΛGA ivuiidiadagi MOSACAA _Λgai ismaac_ΛD_Λ C_ΛΛGA g_ΛNVUIIDIDI aapim_Λ, ζtuma C_ΛΛGA ivueeyi aapim_Λ poduuc_Λai? Maic_ΛΛGA tuutiAC_ΛD_Λ _ΛΛP_Λ poduuc_Λai ivueeyi. ³⁴ Dai mastaañiupiadagi MOSACAA _Λgai ismaac_ΛD_Λ g_ΛNAA noragidadan tadacagi, ζtumaasi C_ΛΛGA ivueeyi aapim_Λ poduuc_Λai? Maic_ΛΛGA tuutiAC_ΛD_Λ _ΛΛP_Λ taañiupidi _Λgaa maic_ΛΛGA tuutiAC_ΛD_Λ dai NANARACANA isaa noragidagi. ³⁵ D_ΛMOS aapim_Λ g_ΛAAGAI ISOIG_ΛD_ΛADAGI g_ΛNSASAAYU dai C_ΛΛGA ivuiidiadagi dai taañiupiadagi dai maitagitocagi MASAA g_ΛNNORAGIDAGI. Poduuc_Λai Diuusi naana maasi g_ΛNMAAQUIMU dai poduuc_Λai aapim_Λ maamarad_Λ Diuusi ismaac_ΛD_Λ _ΛT_ΛV_ΛAAMIOMA bait_ΛC_ΛΛAACAMI g_ΛNDUCAMICAMU. Diuusi C_ΛΛTUIGA maic_ΛΛGA ivuaadami vui dai ismaac_ΛD_Λ maiDIUUSIAT_ΛNAM_ΛQUIDANA caitiña. ³⁶ Oig_ΛD_ΛADAVURAI aapim_Λ aa poduuc_Λai isduuc_Λai Diuusi g_ΛNAOOGA oig_ΛLDI _ΛMAIC_ΛΛGA tuutiAC_ΛD_Λ.

³⁷ Maitav_ΛR pocaitiada: “Dañi t_ΛΛ soimaasi idui _Λgai”, MASIMAIPOV_ΛNT_ΛT_ΛADAMU aapim_Λ _ΛΛP_Λ. Maitav_ΛR pocaitiada si_ΛRG_ΛPI_ΛT_Λ caat_ΛCAMI _Λgai MASIMAIPOV_ΛNT_ΛT_ΛADAMU aapim_Λ _ΛΛP_Λ. Oig_ΛD_ΛADAVURAI aa MASAAPIM_Λ g_ΛNOIG_ΛD_ΛADAMU _ΛΛP_Λ. ³⁸ Oidiadavurai aapim_Λ aa MASI_ΛAPIM_Λ g_ΛNOIDIADAMU g_ΛNBAIMOCOR_ΛT_Λ _ΛMO _ΛP_ΛVIDACARUI C_ΛΛGADUCAMI_ΛT_Λ C_ΛΛ suudacami gigigidicami, dai C_ΛΛ g_ΛISATUDICAMI dai V_ΛΛT_ΛNC_ΛΛCAMI. _ΛP_ΛVIDACARUI_ΛC_ΛD_Λ ismaac_ΛD_ΛC_ΛD_Λ gamaacai aapim_Λ istumaasi _Λgai vaac_ΛD_Λ g_ΛNMAAQUIMU _Λgai _ΛΛP_Λ —ast_ΛT_ΛD_ΛAI _ΛSUUSI.

³⁹ Dai _ΛSUUSI aduuc_Λai gamamaat_ΛTULDI:

—ζIstutuidisi _ΛMO main_ΛADAMI isvaiditicagi _Λmai main_ΛADAMI? ζMaisu suullig_Λ _Λgai V_ΛGOOCATAI siba d_ΛΛCAR_Λ? ⁴⁰ _ΛMO mamaat_ΛR_ΛDAMI mai_ΛV_ΛAMIOMA maata IS_ΛMAAAT_ΛTULDIADAMIGAD_Λ, dai si_ΛASCAD_Λ C_ΛC_ΛΛGA maatia _Λgai _ΛPAN _ΛASI maat_ΛCAMU g_ΛMAMAAT_ΛTULDIADAMIGA.

41 ¿Tuiyasi gatagito naidi aapi issoimaasi ivueeyi gɫaduñi dai maitatagito naidi isaapi vaamioma soimaasi ivueeyi? 42 Ducatai maisiaa ɫɫrai aapi ispotatadagi gɫaduñi: “Dañi alia soimaasi ivueeyi aapi”. Dai maitatagito naidi isvaamioma soimaasi ivueeyi aapi. Aapi ɫɫramoco ismaacada aagai amo istumaasi daidɫ ivueeyi ama maasi. ɫɫɫpaga gɫaagai iscamaisoimaasi ivuaada aapi dai gooquiɫɫa aagidagi gɫnaduñi sai camaisoimaasi ivuaadana.

43 Maioidaga uusi caɫɫagaducami issoimaasi iibatadagi dai amo uusi maicɫɫagaducami maitistutuidi iscaɫɫagaducagi iibiada. 44 Vɫasi uusi gamaata iibiadɫɫa. Maitavɫyoovai iigosi tomali uvuvasi uupariainɫɫa. 45 Amo caɫɫi maisoimaasi ivuaadami maisoimaasi ñioocaiña, ibadadɫɫa daja gocɫɫa ɫɫgitoidagai cascada. Dai ɫɫɫɫi maicɫɫaga ivuaadami gɫɫɫi soimaasi ñioocaiña, ibadadɫɫa daja gosomaasi ɫɫgitoidagai cascada istumaasi aagai ɫɫgai gatɫɫicada vɫasi ibadadɫɫainɫɫa vusacɫɫi.

46 ¿Tuimasi pocaitiña ansai aanɫ ɫɫɫɫaamu dai vɫɫɫɫɫa maitiñɫɫagidiña? 47 Gɫaagidamu aanɫ siooɫɫa ɫɫpan ducami ɫɫgai ismaacada giñɫɫagiditai caɫɫ daidɫ ivueeyi istumaasi aagidi aanɫ. 48 ɫɫgai ɫɫpan ducami amo caɫɫi ismaacada idui amo vaaqui dɫmos ɫɫɫɫa caɫɫa tuucavi cooco ɫɫgai dai caɫɫagaducami dai simiento dai aidasi gɫapi daivusai suudagi vɫɫɫɫɫa maioiñitu alia caɫɫagaducata dai simientogada cascada. 49 Dai ismaacada giñcaɫɫ dai maitivueeyi istumaasi ɫɫaanɫai aanɫ ɫɫgai ɫɫpan ducami amo caɫɫi ismaacada idui amo vaaqui mosdɫvɫɫɫɫa mairarasacai ojoodai uta tai gooquiɫɫa gɫapi daivusai suudagi dai daitu taidɫ ɫɫvaaqui camaicɫɫagaducami vii —astɫɫadai ɫɫsuusi ɫɫoodami.

7

1 Aidasidɫ ɫɫsuusi naato ñiooqui ɫɫoodami ii Capernaumamu. 2 Vai ami oidacata dai amo sandaarɫ ɫɫaanɫadamigada ɫɫgai ɫɫromanu dai ɫɫgai viaacata dai amo piooñi ismaacada alia oigadai ɫɫgai vai ɫɫgai alia coococatadai cayoga muu. 3 Daidɫ ɫɫsandaarɫ ɫɫaanɫadamigada cajioomacata dai isami aimɫɫaitadai ɫɫsuusi dai ootoi chiɫɫqui ɫɫɫɫaanɫadamigada judidui sai mɫɫɫ daanɫana ɫɫsuusi sai diviana dai duaaidana ɫɫpiooñigada. 4 Tai ɫɫgai miaadɫɫa guuquiva siaaco daacata dai ɫɫsuusi dai sɫɫɫicada goguaama oidatucui dai potɫɫadai:

—Idi sandaarɫ ɫɫaanɫadamigada gia gɫaagai pɫsooiñagi. 5 ɫɫgai gia siaa gɫɫɫuutudai aatɫɫa judidui dai ɫɫgai vaa ɫɫgai dai gatɫɫajai duiñdagai garquiuupaiga —astɫɫadai.

6 Taidɫ ɫɫsuusi ii ɫɫgai ɫɫɫmadu dɫmos aidasi cayoga aayi ɫɫgai quii taidɫ ɫɫɫɫaanɫadamigada sandaarɫ ootoi aa gɫaaduñi sai potɫɫadana ɫɫsuusi:

—Mamaatɫɫuldiadami maitisoi gɫvuaada aanɫ tomali maiviaa sɫɫɫicami pɫsvaquiagi giñquiiɫɫa, 7 cascada maitipiñali aanɫ isɫɫɫi mɫɫɫa gagaaguuaagi. Mosai potɫɫi sai duaadana sidɫ giñpiooñiga caduadimu, asduucai ootosi ɫɫsandaarɫ ɫɫaanɫadamigada ñiooqui. 8 Aanɫan ɫɫɫɫa viaa giñɫɫɫaanɫadamiga dai poduucai ɫɫɫɫa viaa aanɫ giñsandaaruga ismaacada ɫɫaanɫai aanɫ siuu duucu potɫɫada aanɫ ɫɫmoco sai imɫɫana vai aimɫɫari dai siuu duucu potɫɫada aanɫ sai diviana vai divivai, dai siuu duucu ɫɫaañia aanɫ giñpiooñiga saidɫ iduuna amo istumaasi vaidɫ ivueeyi.

9 Aidasi caɫɫ ɫɫsuusi imaasi maitɫɫ istumaasi gatɫɫagituagi ɫɫcaɫɫi vui dai vui nɫnɫaava ɫɫoodami ismaacada oiditadai dai potɫɫadai:

—Saa^{li}ca^{da} tomali judid^u saagida main^{idi} aan^{la} tomali amoco ispocaasi vaavoitudai siaasi vaavoitudai idi ca^{li} —astat^{adai}.

¹⁰ Dai aid^{asi}da^{la} lojootosicami quiiy^{ara} dada vaid^{la} apiooⁿⁱ coocoad^{la} caduadicatadai.

¹¹ Dai cadaivunucai imaasi vaid^{la} asuusi Na^{ina} amaco im^{it}adai vaid^{la} amamaat^{ard}damigad^{la} oiditadai dai mui aa oodami aa^{pa}. ¹² Dai aid^{asi} cayoga aayi agai ami Naⁱⁿara^{la} ta^{la} masba^{ac}aticatadai amo muuquiad^{la} dai yaasa agai dai agai amaaduacatadai marad^{la} looqui viuudu vai mui oodami ami da^{va}ari^{ara} oidacami oiditadai. ¹³ Dai aid^{asi} ta^{la} asuusi soig^{alli} looquicad^{la} dai potat^{adai}:

—Maiti suaacada —astat^{adai}.

¹⁴ Dai miaad^{ara} ca^{qui}iva dai taata ca^{jo}oⁿⁱ tai guuquiva agai ismaac^{da}ba^{ac}aticatadai taid^{la} asuusi potat^{adai} ag^{alli} muuquiad^{la}:

—Ga^{li} aan^{la} angaaagidi vaⁿⁱgiⁿⁱ —astat^{adai}.

¹⁵ Tai agai ismaac^{da}la^{la} rmuuquiad^{la}catadai sa^{li} daiva dai ga^{ag}acai ⁿⁱoo^{ca}i taid^{la} asuusi ta^{agi} ad^{ad}. ¹⁶ Dai ta^{ag}acai loodami imaasi va^{as}catai duduadimu dai siaa duutudaimi Diuusi dai pocaitimi:

—Garsaagida tig^{ma}asitu amo Diuusi ⁿⁱooquituldiadamigad^{la} —ascaiti.

Daid^{la} ica^{iti} aa^{pa}:

—Diviatiqui Diuusi dai soⁱna agai ga^{ma}amara —ascaiti loodami.

¹⁷ Dai va^{asi} Judee^{ara} dai va^{asi} uugidiana ga^{ma}i istumaasi idui asuusi.

¹⁸ Taid^{la} avuaana maⁱ va^{asi} gomaasi, amamaat^{ard}damigad^{la} aagidi casc^{da}. Taid^{la} avuaana vai gooca ga^{ma}amaat^{ard}damiga. ¹⁹ Dai ootoi siaaco daacatadai asuusi sai tacacana sabai agai sa^{li}ca^{da} ara^{la} Cristo ismaac^{da} viaacatadai isdiviagi sabai ga^{ag}ai isna^{ar}acagi amaⁱ. ²⁰ Taid^{la} amamaat^{ard}damigad^{la} avuaana miaad^{ara} guuquiva asuusi daid^{la} itat^{adai}:

—Avuaana, agai ismaac^{da}la vapaconai loodami, ga^{ro}otoi ta^{sa}i gatacacana pasabai aapi ara^{la} Cristo ismaac^{da} viaa isdiviagi sia^{pa}ra sabai ga^{ag}ai ta^{sa}na^{ar}acagi amaⁱ —ascaiti avuaana mamaat^{ard}damigad^{la}.

²¹ Dai aid^{asi} mosaayi agai ami asuusi dudu^{aa}di mui oodami coococoidad^{la} dai ismaac^{da}la viaacatadai Diaavora ta^{ta}aaⁿⁱcarud^{la} dudu^{aa}di aa^{pa} dai mui ismaac^{da}la main^{ar}aeeyitadai agai na^{na}avatu. ²² Dai poduuc^{ai} asuusi aa noragi dai potat^{adai}:

—Ma^{ac}va^{ar} aagida avuaana va^{asi} mastumaa na^{idi} dai ca^{la}. Dai aagidavurai isducatai ismaac^{da}la main^{ar}aeeyitadai casi istutuidi isna^{ad}agidai dai ismaac^{da}la ma^{ai}joopaitadai ca^{ai}joopai, dai ismaac^{da}la viaacatadai gocoocodagai ismaac^{da}la duvaldi gatuu^cuga dudu^{aa}adi, dai ismaac^{da}la ma^{it}ata^{ac}aidacatadai catata^{ac}aidaga, dai coidad^{la} dudu^{aa}ca^{ra}i, dai so^{it}uutu^{ig}ami va^{asi} ga^{ma}amaat^{at}uldi ismaac^{da}la agai daid^{la} arca^{ag}acara^{la} vuvaidaragai.

²³ Baig^{alli}adamu soora apiagiⁿⁱvaavoitudadagi —ascaiti asuusi.

²⁴ Dai aid^{asi} caiji agai ismaac^{da}la ootoi avuaana taid^{la} asuusi ga^{ag}acai aagidi loodami dai agai avuaana dai potat^{adai} loodami:

—^zMatumaasi na^{id}amu aapima ⁿⁱidamumu? ^zMasbai na^{id}amu aapima avasoⁱ ismaac^{da}la mosaipaco oiⁿⁱdi av^{alli}? ²⁵ ^zMatumaa na^{id}amu aapima, amo ca^{li} ismaac^{da}la ca^{la}ga dadaapacami yuucustai? Aapima ca^{la}ga maata sai ismaac^{da}la ca^{la}ga dadaapacami yuucustai ca^{ca}lagaducami quiqui^{ara} oidaga ga^{ar} raⁱ baabaquid^{ara}. ²⁶ ^zMatumaasi na^{id}amu, amo Diuusi ⁿⁱooquituldiadamigad^{la}? ^zJa^{la} sa^{li}ca^{da} anganaagidi, daid^{la} ara^{sta} vaamioma isamo Diuusi ⁿⁱooquituldiadamigad^{la}. ²⁷ Vuaana ara^{ga}i ismaac^{da}la aagai Diuusi ⁿⁱooquid^{ara} dai pocaiti: “Ootosamu aan^{la} amo ootosicami aapi

gabaitaqui vai agai aagidana giññoiqui aoodami dai poduucai agai cabai ganducamu dai vaavoitudamu ismaacada aagida aapi”, ascaiti Diuusi.
 28 Ganaagidiana aanai sai Vuaana vaamioma taanaanai istomali maadutai Diuusi ñiñoquituldiadami gada dai vaascatai ismaacada gataanaanada agai siaaco taanaanai Diuusi vaamioma gataanaanada agai isVuaana —astatadai aSuusi.

29 Dai aidasi caa imaasi vaasi aoodami amadu atumiñisi vuudami ismaacada ganvapacoinaitadai avuaana vacuanaragadacada maata taa sai istumaasi aagai Diuusi avvaovi. 30 Damos afariseo amadu amamaataltuldiadami Diuusi samicamigada ismaacada maitanvapacoi Vuana vacuanaragadacada mosamaapiadaga viaa istumaasi Diuusi ipaliditadai isiduñiagi agai vaataraga. 31 Vaidai aSuusi pocaiti:

—¿Tumaasi apan ducami aoodami sividada? 32 Apan ducami aali ismaacada plaasaga gatataavaiña dai iñoquidiña ganaaduñi daidai itatadaña: “Iiva aatama muusicocada matai maitatuutudai. Susuaaño aatama matai aapima maisusaaño”, astatadaña. 33 Diviacai Vuaana agai ismaacada vaponai aoodami dai maitacueeyi tascali tomali maitayayyi istumaasi guvuucami, mai aapima pocaiti sai viaa amo Diaavora taañicaruda. 34 Dai diviacai aanai ismaacada viaa amo samicami dai gacueeyi dai gayayyi mai pocaiti ansaidai artuu naacadami daidai ariitacami, dai ansaidai araduñi tumiñisi vuudami dai amaicaga ivuaadami. 35 Vaascatai ismaacada aagidi Diuusi caa maata isalia caagadu Diuusi maatadagada —astatadai aSuusi.

36 Amaadutai afariseo vai aSuusi sai quidiataga gaugaana taidai aSuusi ii quidiidami dai meesa vuidataga daiva. 37 Tai amo ooqui agai vaa davanataga oidacami ismaacada gogoosi gaducamicana mai siaSuusi ii fariseo quidiidami dai amadu gaugia agai. Agai ami divia dai baccati amo tucayu suudacami asaiti sigian uuvadami. Atucayu alavastrocada duñisi. Agai arodai namaacami. 38 Dai suaaquimi daidai aSuusi accasoda abaana daiva dai vacuañidimi accasoda aogacada dai gooquiaga gacuupacada gaqui dai usupi dai gooquiaga tai asaiti sigian uuvacada. 39 Aidaida afariseo ismaacada vai aSuusi taa imaasi povayli: “Isidi caali samicada atamo Diuusi ñiñoquituldiadami gadamudai maatumudai goovai ismaa ooqui goovai dai taatamai. Goovai gogoosi gaducami”, asalidi afariseo. 40 Taidai aSuusi potatadai afariseo:

—Simuñi gaagida inalidi aanai amo istumaasi —astatadai.

Taidai afariseo aa noragi daidai itatadai:

—Giñaagidaña —astatadai.

41 Taidai aSuusi itatadai:

—Amo caali tañiuuvi tumiñisi goocatai cacalli. Amaadutai tañiuuvi agai taan sienta daidai agamai taajucan sienta. 42 Dai tomali amaadutai vagoocatai maitistutuiditadai isaa noragidagi taidai ismaacada gatañiuuvi mosoi ismaacada vaaatulditadai agai. Sivi giñaagidaña ¿ismaacada vagoocatai vaamioma oigadai? —astatadai aSuusi.

43 Taidai aSimuñi aa noragi daidai itatadai:

—Polidi aanai sai ismaacada vaamioma mui oi —astatadai afariseo.

Taidai aSuusi potatadai:

—Vaavuava ismaacada aagai aapi —astatadai.

44 Amaasi aSuusi vui naanaava aooqui dai potatadai aSimuñi:

—¿Naaidipasi idi ooqui? Vaa aanai gaquiyaga matai maitiñmaa suudagi istuucada vacuana aanai giñnacasu poduucai isduucai garviida aatama tai idi ooqui vapacoi giñnacasu aogacada dai gacuupacada gaqui. 45 Dai

aapi maitiñusupi poduucai isduucai garviida aatama, vai goovai aidasi abi-aadaga vaa ana maidagitocai uusupigai giñacaso. ⁴⁶ Dai aapi maitiñtai asaiti giñmoaana poduucai isduucai garviida aatama tai goovai giñtai asaiti sigian uuvadami giñacasoana. ⁴⁷ Cascada angaaagidi sai idi ooquei tatagidi vaaascatai isaliasi ñoigadai aliasi arsoimaasi iducami goovai cascada dai vaasi soimaascamigada caoigaldi. Damos amai oodami ismaacada armaisi soimaasi iducami gatlagidi ismaisi ñoigadai maitargapi soimaascamigada cascada dai cavvasi oigaldi —astatadai asuusi afariseo.

⁴⁸ Amaasi potatadai asuusi ooquei:

—Gasoimaascamiga caoigaldi —astatadai.

⁴⁹ Vaida avapaidarsicada ismaacada ami daraajatadai lagi aipaco ganaagidimi daida icaiti:

—¿Siooga idi cali dai asta gasoimaascamiga oigaldi? —ascaiti.

⁵⁰ Taida asuusi potatadai ooquei:

—Vaavoitu aapi cascada cacagacaga vuusai, imadañi dai maivuma liatugada —astatadai.

8

¹ Dai cadaivunucai imaasi ii asuusi mui amapacaga ami davarilara dai gamamaatuldimi Diuusi ñiooquida dai isDiuusi soicai oodami sai caagacaga oidacana. Dai va baivustaama dan gooca maaatardamigada oidatucitadai asuusi. ² Dai oidatucitadai ara chilaqui ooquei ismaacada duduaadi asuusi. Amoco viaacatadai Diaavora tataañicaruda dai aa ama maasi coocodagai. Dai ami amadu imitadai Maria ismaacada arMadaliña agai ooqueiañdara vuvaaja cuvaracami Diaavora tataañicaruda, ³ dai Vuañita ara oonigada Chusa. Chusa aramo taanadamigada Erodasi pipioonigada, dai Susaana, dai mui aa ooquei ismaacada soicitadai istucada viaacatadai asuusi.

⁴ Muidutai oodami vuvaaja gandavavragaiñdara dai naida agai asuusi dai aidasi ganampagi mui oodami taida asuusi ñiooquei daida itatadai:

⁵ —Ama asaadami gasimu dai gasaimi agai tai chilaqui astucada voyara suuli matai cajiata tai dada ujuurugi dai uu. ⁶ Tai aa astucai ooodai saagida suuli dai aidasi vuvaaja agai gaquusa vaaagacatadai vaagidagai cascada.

⁷ Tai aa astucai uuparai saagida suuli dai vuvaaja taida uuparai ismaacada amadu vuvaaja gaquustu. ⁸ Tai aa astucai caagaducami davarilara suuli dai gala dai calga iibaji asta amo siento litro vuvaaja alamo litroañdara.

Dai aidasi capotai asuusi gagara ñioo dai potatadai:

—Masaapima tatacaidacagi varai caaca —astatadai.

⁹ Taida amamaatardamigada tacacai daida itatadai:

—Taya lidi aapi idi cuentocada —astatadai.

¹⁰ Taida asuusi potatadai:

—Aapima Diuusi ganmaatuldamu istumaasi maimaata aapima isducatai Diuusi soicai oodami sai calga gantatagiticana, damos gogaa poduucai ñiooquidi ana vai najada goovai dai ducami ismaiñajadagi dai caaca dai ducami ismaacagi.

¹¹ Ganaagidamu ana istaya lidi gocuento:

—Goastucaí ʌpan ducami Diuusi ñiooquidʌ. ¹²Goastucaí ismaacʌdʌ voyiʌrʌ suuli ʌgai ʌpan ducami ʌoodami ismaacʌdʌ caacana Diuusi ñiooquidʌ vai didivai ʌDiaavora dai maigovai dadasai ibʌadʌaiñidʌrʌ sai maivaavoitudaíña dai maicʌagacʌrʌ vuvaacana. ¹³Daidʌ astucaí ismaacʌdʌ ojodai saagida suuli ʌgai ʌpan ducami ʌoodami ismaacʌdʌ caacana Diuusi ñiooquidʌ dai cʌʌga baigʌñaliaracʌdʌ ʌʌgidiña dʌmos maisi guupuacana ʌgai vaavoidaragadʌ. Vaavoitudaíña ʌgai chíʌʌqui tasai dai siʌʌscadʌ parunadagi aa vai cadadagitoíña ʌnvaavoidaraga. ¹⁴Daidʌ astucaí ismaacʌdʌ uuparai saagida suuli ʌgai ʌpan ducami ʌoodami ismaacʌdʌ caacana Diuusi ñiooquidʌ dai maiʌʌgidiña momaasi gatʌgitocana dai gaquiistudai ʌnvaavoidaraga mosʌʌ tagitocatai tumiñisiʌrʌ dai ʌnʌvagamadagʌrʌ dai mui aa naana maasiʌrʌ dai poduucai maitivueeyi ʌgai istumaasi Diuusi ipʌlidi dai ʌpan ducami astucaí ismaacʌdʌ maiiibiatai. ¹⁵Daidʌ astucaí ismaacʌdʌ cʌʌgaducami dʌvʌʌrʌrʌrʌ suuli ʌgai ʌrʌʌoodami ismaacʌdʌ baigʌñaliaracʌdʌ caʌca ʌlidiña Diuusi ñiooquidʌ dai vʌʌsi ʌʌgidiña istumaasi mamaatʌrʌi Diuusi ñiooquidʌrʌ dai ʌgai ismaacʌdʌ apiavaavoitudai dai mamaatʌtuldi aa ʌgai ismaacʌdʌ vʌtʌmʌ mamaatʌrʌi ʌgai ʌgai daidʌ ʌriibiadʌ ʌnducami.

¹⁶Tomali ʌmo oodami maicucuudagai ʌmo cuudacarui dai gooquiʌrʌ iññapai tomali maivoicarui uta dadasai, baiyoma tʌcavi dadasai vai cudagidaca ʌgai vʌʌscatai sioora vapacʌdagi. ¹⁷Poduucai istumaasi aana gamamaatʌtuldi vʌʌsi gamaasiuldi, sivi maiquiaa cʌʌga maata caʌ ʌoodami gooquiʌrioma gia vʌʌsi maata caʌcamu ʌgai.

¹⁸Poduucai tudu cʌʌgavʌr caaca. Sioora bʌʌjʌi giññiooqui dai giññʌgidi ʌgai vaamioma maataʌtudamu aana, dai sioora maibʌʌjʌi giññiooqui dai maitiñʌʌgidi poopoidamu aana istumaasi maata ʌʌlidi ʌgai —astʌtʌdai ʌSuusi.

¹⁹Amaasi ʌSuusi dʌʌdʌ ʌʌmadu susuuculidʌ ami dada siaaco daacata dai ʌgai dʌmos maitistutuiditadai ʌgai ismiaadʌrʌ ajiagi aliʌ muiducatai oodami. ²⁰Tai ʌmaadutai aagidi ʌSuusi daidʌ itʌtʌdai:

—Gadaada ʌʌmadu ʌsusuuculi quidiigaiñidʌrʌ guuca dai ʌnʌida ʌlidi —astʌtʌdai.

²¹Dʌmos ʌSuusi potʌtʌdai:

—Sioora caʌcagi Diuusi ñiooquidʌ dai ʌʌgiditai caʌcagi ʌgiava ʌgai daidʌ argiñdaada ducami ʌʌmadu giñsusuuculi ducami —astʌtʌdai.

²²ʌmo imidagai tʌsai ʌSuusi ʌmo vaarcuʌrʌ ʌʌmadu gamamaatʌrdamiga daidʌ itʌtʌdai ʌgai:

—Tiimʌda vaasadʌrʌ gogʌʌ suudagi —astʌtʌdai ʌSuusi.

Tai bodʌrʌ iji. ²³Dai aidasi ʌʌ suudagi ʌraana iimʌitadai ʌgai taidʌ ʌSuusi coí. Tai todian duucai cavami ʌvʌ vai tai tʌʌsadʌi suudagi daidʌ ʌvaarcu casuudaimi suudagi dai asta cayoga duupi. ²⁴Tai ʌgai iji dai nʌnʌitu ʌSuusi daidʌ itʌtʌdai:

—Mamaatʌtuldiadami, Mamaatʌldiadami, casiata yooga duudupi —astʌtʌdai.

Taidʌ ʌSuusi vañi dai ʌʌpitu ʌvʌʌli ʌʌmadu ʌsuudagi tai vʌʌsi ʌʌʌpitu dai vʌʌsi dodoli vii. ²⁵Amaasi ʌSuusi potʌtʌdai ʌmamaatʌrdamiga:

—¿Tʌdui ʌnvaavoidaraga? —astʌtʌdai.

Vai ʌgai duduaadimucata dai maitʌʌ istumaasi ʌantʌʌgituagi dai aipaco ʌantʌcakai daidʌ icaiti:

—¿Sioora idi cʌʌli dai tʌʌanʌi ʌvʌʌli ʌʌmadu gosuudagi vai ʌʌgidi? —ascaiti.

²⁶ Daida aayi ali quiiyara. Gadarara taagidu ali quii. Vaasadara agaa suudagi arGadara ajaadara arGalilea. ²⁷ Mostuvanacai asuusi davararapi tai miaadara caquiva amo caali Gadarana oidaacami dai catavari praduitadai isacali viaacatadai Diaavora tataañicaruda dai maitaadaña yucusi tomali maioidacatadai quiiyara mosacaasi siaaco gyaasapai coidada. ²⁸ Dai mostagacai agai asuusi vuidara gatoonacada caquiva dai iñaquimi dai potadai:

—¿Tuipasida giñlamadu vapaacai aapi Suusi agaa baitaacacami marad? Gadaanai aana pai maitiñoiñiada —astadai.

²⁹ Pocaiti agai taanaitai asuusi adiaavora tataañicaruda sai vuvaacana agaiñdara. Muiyoco imidagai babalajaña diaavora tataañicaruda vaid aoodami vupuuraiña noonovida dai acasoda cadeenacada sai maiuupana vai agai aqutudaiña acadeena. Daida adiaavora tataañicaruda mosmalitudaiña agai oidigamu. ³⁰ Taida asuusi tacacai daida itadai:

—¿Taaagidu aapi? —astadai.

Tai agai aa noragi dai potadai:

—Legión antaaagidu aana —ascaiti.

Poduucai aagai agai alia muiducatai adiaavora tataañicaruda ismaacada agiara vaapa cascada. ³¹ Daida adiaavora tataañicaruda potadai asuusi sai maiotosana siaaco tuucavaga ami siaaco oidaga vaaasi adiaavora tataañicaruda. ³² Dai muiducatai tataisoli ami giidiara daida cueeyitadai. Daida adiaavora tataañicaruda potadai asuusi sai dagitona isvaapaquiagi atataisoliara. Taida asuusi maa oigaragai. ³³ Taida adiaavora tataañicaruda vuvaaja acaljaiñdara dai tataisoliara vaapa. Tai vaaasi agai gaa vaapavuaana saali suuli gamu taana dai gaa suudara suuli dai baicoi.

³⁴ Tai agai ismaacada nuucadacatadai atataisoli alia duduaadimu aidasi taamaasi dai voopei dai maaca gaaagidi quiiquiana dai dajiana. ³⁵ Taida aoodami vaascatai iji dai naida agai astumaasi aradi dai aidasi aayi agai siaaco daacatadai asuusi ta agai acali ismaacadañdara vuvaaja adiaavora tataañicaruda vai acasoda abaana daacatadai agai asuusi calaga yuucusu dai cacalaga dodoli daja tai agai alia duduaadimu. ³⁶ Daida atataisoli nuucadacami ismaacada niditadai aagidi vaaasi isducatai dueeyi acali ismaacada viaacatadai adiaavora tataañicaruda. ³⁷ Imaasicada vaaasi aoodami ami Gadarara oidacami ganaaga daañimi asuusi sai imana abiaadara alia duduaadicutadai agai cascada. Taida asuusi tasai vaarcuara dai ii abiaadara. ³⁸ Daida acali ismaacadañdara vuvaaja adiaavora tataañicaruda gougama oi sai dagitona isoidagi dmos asuusi potadai sai vana dai potadai:

³⁹ —Noragiña gaaquiyamu dai maaca gaaagida vaaasi istumaasi idui Diuusi aapicada —astadai.

Taida acali nora dai maaca gaaagidi vaaasi ami davararara sia calaga idui asuusi agai vaatar.

⁴⁰ Aidasida asuusi vaasadara divia apamu agaa suudagi tai vaascatai baiganliaracada miaadagi cananaracatadai agai cascada. ⁴¹ Tai ami divia amo caali Jairo taagiducami agai artaanadamicatadai quiuupaigadara judidu dai gatoonacada caquiva asuusi vuidara dai daañimi sai imana quidiamu. ⁴² Ali maaducataidai agai marad daida arooqui para baivustaama dan gooca uumigi viaacatadai dai cayoga muutadai. Dai imacai asuusi oi mui oodami dai asta gaisatudaimi.

⁴³ Dai agai saagida imatadai amo ooqui ismaacada cabaivustaama dan gooca uumigi cococatadai galracada dai casiaa doodai vasi istumaasi viaacatadai duduaadigamiava tai tomali maadutai maitistutuiditadai isduaadigi. ⁴⁴ Tai agai miaadava caquiva asuusi dai gooquiamadava mostaata yuucuseda taida arada galapitu.

⁴⁵ Vaida asuusi gatcacaimi daida icaitimi:

—¿Toora gintaata? —ascaiti asuusi.

Vai vascatai pocaiti sai tomali maadutai vaida Piiduru amadu aduñda potadai:

—Mamaatuldiadami, mosquidu oodami dai gagaisatudai dai aipaco anuitusca paida gatcacai soora gataata —astadai.

⁴⁶ Damos asuusi potai:

—Maadutai atgintaata, maiyanta ana insiduaadi maadutai gignuvadacada —ascaiti asuusi.

⁴⁷ Dai mostagacai ooqui iscamaasico vaa asuusi divia dai gigivuquimi dai gatoonacada caquiva vudara asuusi dai vasi oodami vuitapi aagidi istuis taata dai isducatai caduaadicami vii mostaatacai. ⁴⁸ Amaasi asuusi potadai:

—Gaduñi vaavoitu aapi cascada cadueeyi. Imaduñi dai maivuma aliatugada —astadai.

⁴⁹ Dai quiaa ñoocaitadai asuusi tai divia maadutai Jairo quidiaiñdava dai potadai agai Jairo:

—Casiatmuu gamara casi maisoi vuaada gomamaatuldiadami —astadai.

⁵⁰ Damos aidasi ca asuusi potadai:

—Maitiduaadicuda mosai ginvavoituda sigamara duadimu —astadai.

⁵¹ Dai aidasi aayi asuusi quiyava maidagito agai oodami isvaapaquiagi amadu tuucavi mosaca Piiduru dai Jacovo dai Vuana amadu ali dada. ⁵² Vascatai suaanitadai dai alia soigaliditadai ali ooquicada damos asuusi potadai:

—Maitavar suanda goali ooqui maitarmuquiada mosacooso —astadai.

⁵³ Damos oodami mosparunai pocaititai asuusi. Oodami maacatadai isarmuquiada agai cascada parunai. ⁵⁴ Taida asuusi bai novida dai gagara ñioo dai potadai:

—Ali ooqui vañigini —astadai.

⁵⁵ Tai agai apamu duaaca dai otoma vañi taida asuusi gatagai masai biidana.

⁵⁶ Daida adada maitatagaitadai istumaasi gantatagituagi. Damos asuusi potadai sai maiaagidiña tomali maadutai istumaasi adui.

9

¹ Asuusi amapagi abavustaama dan gooca gamamaatardamiga dai maa guvadagai dai sallicami sai vuvaidiña vasi Diaavora taañicaruda oodami-aiñdava dai sai duduaaidana gacocodaga. ² Dai Suusi ootoo agai sai gaaagidana sai Diuusi soicai oodami sai calgacava oidacana dai duduaaidana cococoidada. ³ Dai potadai:

—Maitavar vuuca tomali amo istumaasi voiyava vatarai tomali gangiica tomali amoraaliga tomali biitugai tomali tuniñi dai mosaliamoco va-pasaragai avar anaadatica maisiu googoca. ⁴ Tomastuma quiyava masiaaco anuuliñagi anaasivar anuuliñaca asta masiavasca dai iji agai davalaiñdava.

⁵ Dai masiaaco maitanmiaadagidagi varai vuvaaqui abiaadava dai gigigida

ΛΔΛVΛΛrai gΛΛΛcasoifiñdΛΓΛ vai poduucai maatΛna Λgai ismaicΛΛga idui —astΛtdai ΛSuusi.

⁶Tai iji Λgai dai mosΛΛmapΛCΛΓΛ iimΛi dai gaaagidimi Diuusi ñiooquidΛ dai duduaaidimi cococoidadΛ VΛΛSi aipacoga.

⁷TaidΛ ΛtaaanΛdami EroodΛSi maí VΛΛSi istumaasi ivuaadatadai ΛSuusi dai maitΛtΛgaitadai istumaasi gatΛgituagi. Dai ΛΛmoco pocaititadai saidΛ ΛVuaana duaaca coidadΛ saagidafiñdΛrΛ. ⁸Dai aa pocaititadai saidΛ ΛrΛEliiasicarΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ daidΛ maasitu. Dai aa pocaititadai saidΛ ΛrΛmoco ΛΛquidΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai duaaca.

⁹Damos ΛEroodΛSi pocaiti:

—AanΛ Λagi antgatajΛi guicutaragΛi moodΛ ΛVuaana ¿dai idio sioorΛ ismaacΛdΛ mosΛΛ naana maasi caΛ aanΛ aatagi? —ascaiti ΛEroodΛSi.

DaidΛ ΛEroodΛSi gΛΛajagΛi isñΛidagi.

¹⁰Dai aidΛSi dada ΛSuusi ojootosadΛ aagidi Λgai ΛSuusi VΛΛSi istumaasi idui. TaidΛ ΛSuusi vaidacai ΛmaapΛCΛΓΛ siaaco baitoma maitiipu oidacami Betasaidamacoga. ¹¹Dai aidΛSi maí Λoodami isii ΛSuusi gooquiΛrΛ iji taidΛ ΛSuusi miaadΛgi dai aagidi sai Diuusi soicΛi oodami sai cΛΛgacΛrΛ oidacana daidΛ ΛSuusi duduaadi ΛcococoidadΛ.

¹²Dai aidΛSi cauruñimi Λbaivustaama dan gooca mamaatΛrdami miaadΛrΛ guuquiva dai potΛtdai Λgai ΛSuusi:

—Ootosañi gooodami vai gΛñiibΛstana dai gaagana cuaadagai aali quiquiana siaaco vaamioma miaagacagi. Tami siaaco daraaja aatΛmΛ maitiipu tomali istumaasi —astΛtdai ΛmamaatΛrdami.

¹³TaidΛ ΛSuusi potΛtdai:

—Bibidavurai aapimΛ —astΛtdai.

TaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ aa noragi daidΛ itΛtdai:

—MaitatΛviaa vaamioma mosaltaama paana dai gooca vatopa. Siagisgiaa mΛΛca savΛΛda aatΛmΛ cuaadagai VΛΛSi idi oodami VΛΛtarΛ —astΛtdai ΛmamaatΛrdamigadΛ.

¹⁴DaidΛ Λoodami parΛ taama miil aΛcatadai. Damos ΛSuusi potΛtdai gΛmamaatΛrdamiga:

—Aagidavurai gooodami sai daravana chiichiΛquiatai aipacoga parΛ taataucami sientΛ —astΛtdai ΛSuusi.

¹⁵Tai podui VΛΛscatai daraiiva. ¹⁶TaidΛ ΛSuusi vui Λtaama paana daidΛ Λgooca vatopa dai tΛvaagiamu nΛnΛaava dai gamamagi dai gooquiΛrΛ saasarai Λpaana dai Λvatopa dai maa gΛmamaatΛrdamiga sai taacoidana Λoodami. ¹⁷Tai VΛΛscatai gauu dai tataascovai dai gooquiΛrΛ suusudagi baivustaama dan gooca aasarai saasaquigadΛ ismaacΛdΛ baivito.

¹⁸Λmo imidagai aidΛSi Λcovai daanΛitadai Diuusi ΛSuusi vaidΛ ΛmamaatΛrdamigadΛ ΛΛmadu daraajatadai taidΛ ΛSuusi tΛcakai gΛmamaatΛrdamiga daidΛ itΛtdai:

—¿VoorΛ giñΛagΛi Λoodami? —astΛtdai.

¹⁹Tai Λgai itΛtdai:

—ΛΛmoco pocaiti pΛsaidΛ ΛrΛVuaana Λgai ismaacΛdΛ vapaconaiña Λoodami, dai aa pocaiti pΛsaidΛ ΛrEliiasi, dai aa pocaiti pΛsaidΛ ΛrΛΛquidΛ Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ dai duaaca —astΛtdai.

²⁰TaidΛ ΛSuusi potΛtdai:

—¿Dai aapimΛo mΛcaiti ansoorΛ aanΛ? —astΛtdai.

TaidΛ ΛPiiduru aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Aapiapla arDiuusi Cristogada ismaacada lagi avovai vuusaitu —astatadai.

21 Damos ASuusi samicada dai sai maiaagidiña imaasi tomali amaadutai.

22 Dai potatadai:

—Aana ismaacada viaa amo samicami viacamu issamicada soimaa taatagi dai mosapiadara giñviaamu atataaanadamigada judidiu lamadu baitaguacacamigada papaali lamadu amamaatatuldiadami Diuusi samicamigada. Dai giñmuuaa magari vvasi dai vvasacara bo vaica tasaicada apamu duaacamu aana —astatadai.

23 Dai gooquiara potatadai vvascatal:

—Siorea giñgiada aliada maitaagai isaagi gatagitocagi dai vvas taisa gaaagai isbai gaducagi siaduniada gamuaatuda giñvaavoitudaitai daida giñgiadagi. 24 Siorea ivuaadagi lagi istumaasi ipalidi, lagi gia imimu Diaavora lamadu, damos lagi ismaacada bai gaduu dai muquiagi giñvaavoitudaitai lagi gia cacacara vuusaimu. 25 Tumaasi arcalagi amo oodami vvaltara isgamaitalagi vvasi istumaasi oidaga oidigi daama vai ibada imiagi Diaavora lamadu. 26 Aana ismaacada viaa amo samicami tvaagiaiñdara divia dai apamu noragia inagai dai gooquiara apamu divimu aana lamadu mui Diuusi tataañicaruda. Dai giñooga dadadaquigada garsicoli dadadaquida agai. Isamaadutai siaa aradagi giñvaavoitudaitai aana lara siaa arogiadamu amaasi inisialscada diviagi. 27 Ismaacada ganaagidi aana arvaavoi sai oidaga amaadutai ismaacada tami guuca sai maicoiya agai asta tagacai ismaasi siaaco taana Diuusi —astatadai ASuusi.

28 Dai aidasi potai ASuusi bo mamacova tasaicada taisa amo giidiara dai gamamada agai dai lamadu iimaitadai Piiduru dai Jacovo dai Vuaana.

29 Dai aidasi daanaitadai Diuusi ASuusi vuivasada amapadi dai yuucosida caga tootuat dai dadadacadami ganaato. 30 Tai gamaasitu gooca cacali abaana ASuusi dai lamadu gaatagitadai lagi arMosesacaru lamadu Eliiasi.

31 Dai sicolimadi amo cuudagi dadadacadami dai aagaitadai issoimaa taata agai ASuusi dai isducatai muquia agai Jerusalemara. 32 Tomasi APiiduru lamadu aaduñda alia cocosimucata dai vvascara maicooci dai taa isducatai dadadacai ASuusi sicoli dai vagoocai cacali ismaacada lamadu guucata dai. 33 Dai aidasida cacali maacasioma iimimitadai ASuusi sonuaiñdara taidi APiiduru potatadai ASuusi:

—Mamaatatuldiadami, vvasi arcalagi istami daraaja aatama tatai duuni vaica uucuai amoco aapi gavataara dai amai Moseesa vvaltara dai amai Eliiasi vvaltara —astatadai.

Damos APiiduru maimaatacata dai iscaititadai. 34 Dai quiaa ñioocaitadai lagi tai divia amo icomai dai inña vvascatal tai lagi alia duduaadimu tagacai isicomai saagida iji cacacali. 35 Tai icomiañdara caidatu amo ñiooqui ismaacada icaiti:

—Idiavar giñmara dai aana alia oigadai. Lagiadvurai aapima —ascaiti añiooqui.

36 Dai aidasi capotai añiooqui lagi gantagito taa sida ASuusi cacagaci cacatadai. Dai vvaicai mamaatardamigada maiaagidi tomali amaadutai tomali amo ñiooqui istumaasi taa agai.

37 Dai siaadiqui aidasi taapai lagi giidiañdara tai mui oodami vuvaaja dai vuidara aayi ASuusi. 38 Tai amo calli aoodami saagida gagara ñiooqui daida itatadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, giñoi^gadañi dai n^Λida giñmara, idi ca^Λmaduga giñmara ca^Λli. ³⁹ Vai amo Diaavora taañicaruda b^Λb^Λj^Λi dai iñ^Λquitudai dai susuiquituldi dai to^Λsacatudai t^Λñida dai soi v^Λueeyi dai maidagitua ^Λlidi. ⁴⁰ Casiant^Λ goguama oi g^Λmamaat^Λrdamiga sai vuusaidana ^Λgai goDiaavora taañicaruda d^Λmos ^Λgai maitistui —ast^Λt^Λdai.

⁴¹ Tai aa noragi ^ΛSuusi dai pot^Λt^Λdai:

—Dañi aapim^Λ sivi oidacami maivaavoidaracami dai mai^Λagidaracami si^ΛΛ t^Λv^Λpi vaamioma viaacamu a^Λn^Λ isg^Λn^ΛΛ^Λmadu daacagi dai g^Λn^ΛΛ^Λjadagi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Dai pot^Λt^Λdai ^Λgai ^Λoogada:

—Baigovai v^Λuaapa g^Λmara —ast^Λt^Λdai.

⁴² D^Λmos aidasi ^Λli g^Λli miaad^Λg^Λ ca^Λquiva taid^Λ ^ΛDiaavora taañicaruda d^Λv^ΛΛ^Λrapi daitu dai sui^Λquituli. D^Λmos ^ΛSuusi dodoligitu ^ΛDiaavora taañicaruda dai duaadi ^Λli g^Λli dai t^ΛΛ^Λgi oogada. ⁴³ Tai v^ΛΛ^Λcatai mait^ΛΛ istumaasi g^Λn^Λt^ΛΛ^Λgituagi t^ΛΛ^Λgacai istumaasi mos^ΛΛ g^Λducami ismaac^Λda idui Diuusi.

Dai maiquiaa t^Λt^Λgaitadai ^Λgai istumaasi g^Λn^Λt^ΛΛ^Λgituagi gomaasic^Λda ismaac^Λda idui ^ΛSuusi tai ^Λgai pot^Λt^Λdai g^Λmamaat^Λrdamiga:

⁴⁴ —Ca^Λgav^Λr ca^Λca idi dai most^Λgitoca. A^Λn^Λ ismaac^Λda viaa amo s^ΛΛ^Λicami m^Λg^Λiñ^ΛΛ^Λgida ^Λgai aa oodami —asc^Λiti ^ΛSuusi.

⁴⁵ D^Λmos ^Λmamaat^Λrdamigada maimaat^Λ ca^Λcatadai istumaasi aagidi ^Λgai, maimaaquiarsicatadai ^Λgai oigaragai ismaat^Λ cajiagi casc^Λda, dai ^Λgai duduaadicuitadai isaagidagi sai ca^Λga aagidana isducatai maat^Λ cajiagi ^Λgai istumaasi aagaitadai ^Λgai.

⁴⁶ Vaid^Λ ^ΛSuusi mamaat^Λrdamigada ^ΛΛ^Λgi g^Λn^Λaatagidi dai pocaiti sai sioora ^Λgaiiñ^Λd^Λg^Λ ca^Λgadu isvaamioma gata^Λaan^Λdagi. ⁴⁷ D^Λmos ^ΛSuusi ma^Λ istumaasi g^Λn^Λt^ΛΛ^Λgitoitadai ^Λgai dai b^Λi amo ali oodami dai g^Λabaana ca^Λi ⁴⁸ dai pot^Λt^Λdai:

—Tomasi^Λ ismaac^Λda vaavoitudai giñmamaat^Λtuldiaraga dai casc^Λda oig^Λdai idi ali oodami ^Λgai giñoi^gadai a^Λn^Λ ^ΛΛ^Λ dai ^Λgai ismaac^Λda giñoi^gadai a^Λn^Λ ^Λgai oig^Λdai ^Λgai ismaac^Λda giñootoi. Ismaac^Λda po^Λlidi ismaisi gata^Λan^Λi ^Λgai vaa ^Λgai dai vaamioma gata^Λan^Λi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁴⁹ Taid^Λ ^ΛVuaana pot^Λt^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami, t^ΛΛ aat^Λm^ΛΛ amoco ismaac^Λda pot^Λi sai g^Λg^Λvucadac^Λda vuvaiditadai Diaavora t^Λt^Λaañicaruda t^Λtai dai sai camai^Λvuvaidiña mait^Λr^ΛΛ^Λmadu aim^Λraitai ^Λgai —ast^Λt^Λdai ^ΛVuaana.

⁵⁰ D^Λmos ^ΛSuusi pot^Λt^Λdai:

—Maitav^Λr daidiada. Ismaac^Λda maitarvui caat^Λ ^Λgai g^Λr^Λpa maasi t^Λt^Λgitoi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

⁵¹ Aid^Λsi camiaadimi istuigaco t^Λsadia agaitadai ^ΛSuusi t^Λv^Λaagiamu ^Λgai pocaiti:

—A^Λn^Λ angia imia iñ^Λgai Jerusaleenamu —asc^Λiti ^ΛSuusi.

⁵² Dai bait^Λqui ootoi ojootosicami tai ^Λgai iji amo ^Λmap^Λca^Λg^Λ Samaalia dai gaagida ^Λgai siaoco g^Λuuliñagi ^ΛSuusi. ⁵³ D^Λmos ^ΛSamaali^Λr^ΛΛ oida^Λda maitip^Λli ismiaanai daasagi maat^Λcai isjerusaleenamaco imaitadai ^Λgai.

⁵⁴ Aid^Λsid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigada ^ΛSuusi Jacovo ^ΛΛ^Λmadu Vuaana t^ΛΛ imaasi pot^Λt^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Mamaatatuldiadami, ζipalidipasi tsgatañiagi tai tavaagiaiñdarai dai vaasi ugitudagi goodami poduucai isduucai idui Eliiasicaru Diuusi ñiooquituldiadamigada? —astatadai.

⁵⁵ Taidai asuusi vui nanaava dai bagaimi dai potadai:

—Aapima maimaata ismaasi ganiibadaga. ⁵⁶ Aana ismaacada viaa amo samicami maidiviagai cooda ñigai oodami baiyoma moscagacara vuvaida ñigai aana —astatadai asuusi.

Dai amaasi iji sibaacoga.

⁵⁷ Dai aidasi voyaga iimaatadai agai tai amo calli potadai asuusi:

—Mamaatatuldiadami, goidatucuda ñalidi aana vaasi pasiaaco aimardagi —astatadai.

⁵⁸ Taidai asuusi aa noragi daidai itadai:

—Cacaasiocai viaa gantatjoga vaidai lujuurugi gancoocosa, damos aana ismaacada viaa amo samicami maiviaa tomali siaaco mootagi —astatadai asuusi.

⁵⁹ Daidai asuusi potadai amai calli:

—Giñoidañoi —astatadai.

Damos calli potadai:

—Mamaatatuldiadami, giñdagitoñoi quiaa laraga anma yaasagi giñooca —astatadai.

⁶⁰ Damos asuusi aa noragi daidai itadai:

—Dagitoñoi vai agai ismaacada an ducami coidada maiagiditai Diuusi yaasana gancoidadaga, dai aapi imi dai gaaagida sai Diuusi soicai oodami sai calgacara oidacana —astatadai asuusi.

⁶¹ Tai amai calli potadai:

—Mamaatatuldiadami, goida ñalidi aana damos giñdagitoñoi quiaa nai mala diosagidagi giñaaduñoi —astatadai.

⁶² Damos asuusi itadai:

—Sioota gasicuandagi dai aa naljidagi maisali sicuanai, poduucai laraga ismaacada giñoidatucuda aliada dai otoma imia lidi gquiyamu agai maitarcalaaga aata vuaadami Diuusi aa duñdadaga —astatadai asuusi.

10

¹ Dai cadaivunucai imaasi taidai asuusi acovai vuvaitu laraga vaic coobai dan baivustaama oodami dai mosgoogocatai baitaqui ootoi vaasi lamapacara siaaco viaacatadai agai isimiagi. ² Dai potadai:

—Masiaaco iimia agai aapima mui oodami cabaiganduuduna iibada dai caaca agai Diuusi ñiooquida an duucai gapi asicami ismaacada casi gaaagai yovaragai. Dai Diuusi ñiooquituldiadamigada chilquidu cascada daanadavurai aapima Diuusi ismaacada an an ducami asacami vai ootosana aa ganiñiooquituldiadamiga ismaacada an an ducami pipi-oñoi vai aagida agai ñiooquida oodami ismaacada baiganduuduna iibada agai an ducami asicami. ³ Iimivurai aapima. Daño aana an duucai ganootosai caniru sasayi saagida. ⁴ Maitavara vuucai ganmoraraaliga tomali gantumiñsi daraasacaru tomali aa susuusacai, dai maitavara guguquida voyaga masiaaco ajiagi oodami. ⁵ Masiaacada ajiagi amo quiyaga vara aagida oidacami sai Diuusi ipalidi isiibastadacan tadacagi agai iibada. ⁶ Dai isami daacagi amaadutai dai nalaracagi isDiuusi soñagi vai giibastacan tadaca agai ibada aidai gia giibastacan tadacamu agai.

Dai ismaitiipucagi tomali amaadutai ami isnaaracagi isDiuusi soifagi vai gailbastacan tadacagi agai vaascaga aapima gaaagai isaagididagi gomaasi aadami. ⁷ Dai anaasi masiaaco caga ganmiaadagidagi agai vaa quiiyaga avar ganuuliña dai ugaavurai dai ii istumaasi viaacagi agai, amo pioofi viaa saallicami masaa namaquidagi. Dai maitavar mosquiiquiaaga ajioopada. ⁸ Dai masiaascada ajiagi amapacaga masicaga ganmiaadagidagi ugaavurai mastumaasi ganbiidagi. ⁹ Dai duduaaidavurai acococoidada ismaacada ami oidacagi dai povivavar tada aoidacami: “Cadivia Diuusi dai ganlamadu daaca agai daida ipalidi isgansoifagi mai cagacaga oidaca aapima”. ¹⁰ Dai masajiagi amapacaga masiaaco maitanmiaadagidagi varai vuvaqui caayara dai potada: ¹¹ “Asta davalaragada ganoidaga ismaacada gafaacasuana sai gigigidamu aatama varai poduucal maataca aapima masmaicaga idui. Damos maatacavurai sicayooga aayi siaascada gataanada agai Diuusi”.

¹² Dai quiaa ñioocai aSuusi dai potadai:

—Aana anganaagidi sai siaascada Diuusi naidagi ismaacada arcaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami agai soimaasi taatatulda agai aoodami ismaacada maitanmiaadagidagi vaamioma soimaasi taatatuldamu agai sia Sodoomaga oidacami.

¹³ Aapima Corasiiñiaga oidacami dai Betasaidaga oidacami sia soimaa taatamu aapima. Istiiroraga dai Sidooniga oidacami tagimudai istumaasi gagarducami masmaasi ta aapima agai gia caaqui abiaadara ganaadadamudai yuucusi tutucucami dai gancocoomaivadamudai mataicada dai poduucal maasiuldamudai iscaama duucal gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai. ¹⁴ Damos siaascada Diuusi naidagi ismaacada arcaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami gangagavituldaraga vaamioma soimaacamu isaTiiroraga dai Sidooniga oidacami vaataraga. ¹⁵ Dai aapima Capernaumaga oidacami. ¿Povai masianalidi mastavaagiara ucami taatidia agai? Baiyoma matapaña agai davara utamacoga —astadai aSuusi.

¹⁶ Dai potadai agai gamamaatardamiga:

—Ismaacada agiditai ganca aapima agai giñagiditai caa aana ara dai ismaacada gajaadara ganvipieeyi aapima agai gajaadara giñvipieeyi aana ara dai ismaacada gajaadara giñvipieeyi aana agai gajaadara vipieeyi ara agai ismaacada giñootoi —astadai aSuusi.

¹⁷ Taida avaic coobai dan baivustaama apamu dadacai baiganliatugai dai potadai agai aSuusi:

—Mamaatuldiadami, asta Diaavora tataañicaruda vansi garaggi aagaitai aatama gataataraga —astadai ajojootosicami aSuusi.

¹⁸ Taida aSuusi potadai:

—Aana annidi isducatai gai aDiaavora tavaagiañdaga apan duucal amo siitañi. ¹⁹ Aana anganmaa guvucadagai aapima masai cacaisapaña gagar cocoyi dai nanacasara dai poduucal vaamioma viaa aapima guvucadagai isgarsaayu Diaavora. Dai aapima maisoimaa taatami tomali amo istumaasicada. ²⁰ Maitavar baiganliada cascada ganagiditai Diaavora tataañicaruda. Baiyoma mosgaagai masbaiganliadagi oojsicatai gantataaraga mala tavaagiaga —astadai aSuusi.

²¹ Aida otoma bai-liatu Diuusi Ibadai aSuusi tai agai potadai:

—GiñooCa aanΛ gia sΛalicAdΛ siaa gaduutudai, aapiapΛ ar baitΛCΛaacami tΛvaagiΛΓΛ dai oidigi daama. Aapi apΛtmaimaatΛtuli idi maasi Λsastudugami tomali Λgai ismaacAdΛ naana maasi mamaatarΛi mosacA Λgai ismaacAdΛ maisi sastuduga dai ismaacAdΛ mainaana maasi mamaatarΛi. CΛΛgaduava giñooCa poduucai ipali aapi dai poduucai idui —astAtadai ΛSuusi gΛoooga.

²² Dai apiamamaatΛtuldi ΛSuusi Λoodami dai potΛtAdai:

—GiñooCa giñmaa vΛasiAcatai. AanΛ arDiuusi maradΛ ismaacAdΛ tΛvai tΛvaagiΛiñdΛΓΛ dai tomali Λmaadutai maicΛΛga giñmaatΛ mosacA giñooCa dai tomali Λmaadutai maicΛΛga maatΛ giñooCa mosacA aanΛ ismaacAdΛ ar maradΛ Λgai. Dai vΛascAΓΛ oidaga aa ismaacAdΛ maatΛ giñooCa mosacA ismaacAdΛ aanΛ ipΛlidi sai maatΛna.

²³ Amaasi Λgai vui nΛnΛava gΛmamaatarΛdamiga dai ΛΛgi Λgai potΛtAdai:

—BaigΛnΛlidi aapimΛ nΛiditai mΛstumaa nΛidi. ²⁴ AanΛ angΛnaagidi sai mui Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ Λmadu mui rarai nΛida Aliditadai mΛstumaasi aapimΛ nΛidi dai maitΛ, dai Λgai caΛca Aliditadai mΛstumaasi aapimΛ caΛ dai maicaΛ —astAtadai ΛSuusi.

²⁵ Amaasi Λmo mamaatΛtuldiadami Diuusi sΛalicamigadΛ cΛquiva dai ii dai mΛΛ aatagida Λgai ΛSuusi. MosnΛida Aliditadai Λgai sabai aagana Suusi Λmo istumaasi istumaasi vui caatAcagi vΛaavoidaragadΛ dai potΛtAdai:

—MamaatΛtuldiadami, ζtumaasi istutuidi aanΛ isiduñiagi dai vΛascAΓΛ Λmadu daacagi Diuusi? —astAtadai.

²⁶ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itAtadai:

—ζTumaasi Λgai dai oojisi sΛalicamiΛΓΛ? Aapi nΛnΛidiña oojai vΛas tasai giñaagidañi iscaiti —astAtadai ΛSuusi.

²⁷ TaidΛ ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛalicamigadΛ aa noragi daidΛ itAtadai:

—“OigΛadañi gΛDiuusiga vΛasi gΛiibAdacAdΛ, dai vΛasi gAguvucadacAdΛ dai vΛasi gΛtAgitoidacAdΛ, dai oigΛadañi gΛaaduñi poduucai pasduucai gΛoigAdai aapi ΛΛgi” —astAtadai.

²⁸ TaidΛ ΛSuusi itAtadai:

—CΛΛga patgiña aa noragi isvΛasi gomaasi iduñia aapi, aapi vΛascAΓΛ oida-camu Diuusi Λmadu —astAtadai ΛSuusi.

²⁹ VaidΛ ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛalicamigadΛ ΛΛgi gΛsoiña Aliditadai dai potΛtAdai Λgai ΛSuusi:

—ζVoofΛ argiñaaduñi? —astAtadai.

³⁰ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itAtadai:

—Λmo imidagai Λmo cΛli tΛvañimitadai Λmo voi JerusaleenaiñdΛΓΛ Jeri-cooamu tai voyyΛrΛ aayi Λasivogami dai baitoma gΛviji dai Λasi istumaasi vuucaticatadai Λgai asta yuucusidΛ dai sΛalicAdΛ soidoodai dai baitoma muuquiadΛ viaa dai iji. ³¹ Dai aidApAcA amui imΛitadai Λmo paaligadΛ judidiu Λgai vaa voyyΛrΛ dai tΛAgacai mossΛli daivusai. ³² Dai Λmo leviita ΛpΛ amui sΛli daivusai dai aidasi tΛΛ Λgai mosdaivusai ΛpΛ. ³³ Dai Amai cΛli SamaaliΛiñdΛrΛ Λgai vaa voyyamu imΛitadai dai tΛAgacai soigΛaldian taada.

³⁴ Dai miaadΛrΛ cΛquiva siaaco caatAcatadai AcΛli dai duaadi istuidana saasaquicatadai asaiticAdΛ dai valieenticAdΛ, dai vipiosolicAdΛ vuupuli dai ΛΛgi gΛsoiga daama dai dai bΛacai Λmo quiyamu dai ami gΛuuuli Λmadu dai nuucagi. ³⁵ Dai siaidiqui aidasi caimia agaitadai ΛSamaaliΛrΛ oidacami vuuvaitu goo piisu dai maa Λoidacami dai potΛtAdai: “Nuucadacañi idi cΛli dai pasvaamioma siaa duadagi gΛaa namΛΛquidamu aanΛ iñsiΛascAdΛ Apamu diviagi”, astAtadai ΛSamaaliΛrΛ oidacAdΛ Λoidacami. ³⁶ Dai sivi maacAdΛ

idi vavaicai cacalli araduñda cacalli ismaacada baitoma gaviji asivogami —astadai asuusi.

³⁷ Taidama maatatuldiadami Diuusi samicamigada itai:

—Agai ismaacada soigalli tagacai —astadai.

Taidasuusi potadai:

—Imiñi aapi dai poduñi ara —astadai.

³⁸ Dai apiaimai asuusi dai aayi maapacaga. Vai ami oidacatadai amo ooqui Maaruta tagiducami dai miaadagi gquiyara. ³⁹ Daidama Maaruta sigacatadai amai ooqui Maria tagiducami. Tai agai vuidaga daiva asuusi dai cacaa agai istumaasi aagaitadai agai. ⁴⁰ Damos Maaruta ali asi istumaa vuaadatadai cusiniaga dai miaadara caquiva siaaco daacatadai asuusi daidaitadai:

—Mamaatatuldiadami, imaitapasvuama alidi tomalaachi isginiisi asgi gividagi mosasi aa duiñdagai? Aagidañi tudu vaidagifsoifana —astadai amaaruta.

⁴¹ Taidasuusi aa noragi daidaitadai:

—Maaruta, Maaruta, maitivuama aliada aapi mosaa naana maasicada.

⁴² Mosaliamo istumaasi oidaga ismaacada vaamioma gaagai dai goMaria gia bai cagaducadioma aa duiñdagai dai tomali amaadutai maivoopoidamu —astadai asuusi.

11

¹ Amo imidagai asuusi gamamadaitadai amo maapacaga. Dai aidasi canaato mamagi agai tai amaadutai maamaatardamigada itadai:

—Mamaatatuldiadami, garmaatatuldañi mamadaragai poduucai isduucai avuaana maatatuli gamamaatardamiga —astadai.

² Taidasuusi potadai:

—Masiascada gamamadadagi varei aduucai gamamadada:

Garooga aapi pasmacada tavaagira daja, aatama ipalidi isaoodami gasiaa duutuadagi, dai maatana isaapi maisoimaasi ivueeyi vai otoma ana istuigaco gatanaanada agai aapi tami oidigi daama vaidara duuna pastumaasi aapi ipalidi tanai oidigi daama aran duucai tavaagira.

³ Garsoifani tati viaaca aatama cuaadagai siasi tagito sivi vatarara.

⁴ Dai garoigaldañi vasi garsoimaascamiga aatama ara oigaldi vascatai ismaacada soimaasi gavuiididi.

Maiti dagito isdiaavora garaagidan tadacagi isidunia aatama soimaasi poduucai varamadada.

Astadai asuusi.

⁵ Daidasuusi potadai ara:

—Ducami ismaadutai aapima viaacagi amoco ganaduñi pai aapi imigiquidiamu rantucara pai potada aapi: “Ginaduñi gintañiividañi vaica tascali, ⁶ utudama gindiviji amoco ginaduñi malacsdara imadami dai ana maiviaa istumaasi biidagi”. ⁷ Dai ducami sigamai aa ganoragidagi tuucavidaga dai povatadagi: “Maitiginiiooquiada casia cuupi quitaagina dai ginaamara ginamadu vataa ginvaacosira nai cascada maitustutuidi ana isvañigacai gamaqiai tomali amo istumaasi”. ⁸ Ana anganaagidi tomasi maivañigacai gamaa agai istumaasi gaduñicatai baiyoma vañigian taada agai dai gamaquiagi vasi istumaasi tagitoca aapi maicala aliditai niocadami.

⁹ Cascada ana anganaagidi masai daanaiña Diuusi sai gansoicaiña mai

viaaca aapim_Λ t_Λgitocagi dai gaagai ma_{ASCΛΛ}ga vaavoitudadagi sai Diuusi gan_{soic}ada agai. ¹⁰ Sioora daan_Λdagi Diuusi sai soica_{iña} gia soica_{iña}.

¹¹ Maadutai aapim_Λ ismaac_Λda l_Γgaoo_{ga} z_{mas}bai oidana aapim_Λ gan_{mara} amo odai isg_{antaan}ada agai paana? z_{Si}pa_Λ oidagi amo cooyi isg_{antaan}ada agai vatopa? ¹² z_{Is}g_{antaan}ada agai amo tacunono isbai oidana aapim_Λ amo nacasarai? ¹³ M_{asa}aapim_Λ ismaac_Λda maic_{ΛΛ} tuutuiga maata oidi gan_{maamara} istumaasi c_{ΛΛ}gaducami siooma c_{ΛΛ}ga gan_{oo}ga ismaac_Λda t_Λvaagi_Λta daja gan_{ootosdamu} gal_{badaga} vai gan_{ΛΛ}madu daacana va_Λscatai sioora ip_{ali}adagi is_{ΛΛ}madu daaca agai —ast_Λta_Λdai _ΛSuusi.

¹⁴ _ΛSuusi vusaasditadai amo c_{ΛΛ}liaiñ_{da}ra amo Diaavora t_Λaañicaruda. _ΛDiaavora t_Λaañicaruda muudutu _Λc_Λli. Dai aid_{asi} vuusai _ΛDiaavora t_Λaañicaruda taid_Λ ismaac_Λda muudutu istui isñiooquiagi _Λpamu. Taid_Λ _Λoodami mait_Λ isducatai g_{ant}at_Λgituagi t_{ΛΛ}gacai imaasi. ¹⁵ _Δmos _{ΛΛ}moco pocaiti:

—Idi c_Λli vuvaidi Diaavora t_Λt_Λaañicaruda Beelsev_Λ guvcadad_Λc_Λda —asc_{aiti} _Λoodami. Beelsev_Λ l_ΓDiaavora dai alia guvuca.

¹⁶ Dai aa mosn_Λjada _Λlidi astumaa duuna _ΛSuusi dai c_{asc}ada pot_Λta_Λdai sai t_{ΛΛ}gidana amo istumaasi g_Λducami t_Λvaagi_{iñda}ra. ¹⁷ _Δmos _ΛSuusi maatacatadai istumaasi g_{ant}at_Λgitoitadai agai dai pot_Λta_Λdai:

—Isaipaco g_{ancocodagi} _Λmap_{ac}ara oidacami ug_{itimu} _Λoodami dai baabaquid_Λ suuligimu. ¹⁸ Poduucai _Λpa is_ΛDiaavora _Λgi g_Λcocodagi otoma camaitata_Λan_Λdan tada agai c_{asc}ada poduucai g_Λnaagidi aana pocaititai aapim_Λ ansai aana vuvaidi Diaavora t_Λt_Λaañicaruda Beelsev_Λ guvcadad_Λc_Λda. ¹⁹ Siarvaavoicamudai is_ΛDiaavora guvcadad_Λc_Λda vuvaidi aana Diaavora t_Λt_Λaañicaruda aid_Λ gia aapim_Λ g_Λnaaduñi vuvaidi Diaavora t_Λt_Λaañicaruda Diaavora guvcadad_Λc_Λda _Λpa. _Λgi agai g_Λnaagidamu ismaitarvaavoi is_ΛDiaavora guvcadad_Λc_Λda vuvaidi aana _{ΛΛ}madu agai. ²⁰ Baiyoma Diuusi guvcadad_Λc_Λda vuvaidi aana Diaavora t_Λt_Λaañicaruda dai poduucai c_{ΛΛ} maata aapim_Λ iscaaayi istuigaco Diuusi soic_Λda agai oodami sai c_{ΛΛ}gac_Λra oidacana.

²¹ Si_Λascad_Λ _Λmo oodami guvuacami dai c_{ΛΛ}ga gagatocami nuacadacagi g_Λqui dai va_Λsi istumaasi oidaga ami poduucal maitiipu sioora g_{ΛΛ}sidagi ami. ²² _Δmos isdiviagi _Λmai vaamioma guvuacami dai vaamioma istuidiagi dai _Λsidagi va_Λsi gagatod_Λ istuucad_Λ g_Λat_Λgitocatadai agai isg_Λsoiñagi dai gataacogida agai va_Λsi istumaasi g_{ΛΛ}sidagi.

²³ Sioora mait_Λrgiñ_{ΛΛ}maducagi agai giñvuid_Λra caata sioora maitiñsoiñ_Λ aagiadagi _Λoodami isducatai c_{ΛΛ}gac_Λra vuvaqui agai sobicai sai maivaavoitudana dai maic_{ΛΛ}gac_Λra vuvaacana.

²⁴ Si_Λascad_Λ _Λmo Diaavora t_Λaañicaruda vusiagi amo c_{ΛΛ}liaiñ_{da}ra oidi-gana aim_Λraña dai gaagaiña siaaco g_Λb_Λstagi dai si_Λascad_Λ mait_Λgia agai siaacoga po_{va} _Λlidiña: “_Λpamu animiagi giñqui_Λyamu iñsiaad_Λra vuusai”, as_Λlidiña. ²⁵ Dai si_Λascad_Λ _Λpamu ami diviagi agai dai t_Λt_Λgañiñ_Λ _Λc_Λli _Λpan duucal amo qui c_{ΛΛ}ga voisiquicami dai c_{ΛΛ}ga bai duñisicami. ²⁶ Dai amaasi agai aim_Λrai dai v_Λapai _Λpa cuvaracami Diaavora t_Λt_Λaañicaruda. Dai agai _{ΛΛ}madu va_Λsi agaa vapacaiña ami c_{ΛΛ}li_Λra dai ami oidacana dai poduucal _Λc_Λli vaamioma soi g_Λvuaadana isvaas_Λquioma —asc_{aiti} _ΛSuusi.

²⁷ Aid_Λsid_Λ _ΛSuusi aagaitadai imaasi, tai _Λmo ooqui oodami saagida iñ_Λ dai pocaiti:

—SiA CAAGACATA Naidi Diuusi Agai ismaacada gamarai dai gasiitu —astatadai Aooqui ASuusi.

²⁸ Damos ASuusi potatadai:

—Acaasi CAAGACATA Naidi Agai AAPA VAAasi oodami ismaacada caA Diuusi ñiooquida dai AAgiditai caA —astatadai ASuusi.

²⁹ DaidA Aoodami apiaganaAmpaidimi ami ASuusi sicoli taidA ASuusi gaaagacai mamaatatuldimi Diuusi ñiooquida dai potatadai:

—Oodami sivi oidacami alia maicAaga tuutuiga dai giñaagidi ansaidA idu-una amo istumaasi gaducami Agai vuitapi, damos maitAagimu Agai Amai istumaasi gaducami mosAcaasi Aistumaasi gaducada ismaacada idui Diuusi ootosacai Joonasi Ñiñiviamu vai Agai aagidi Aoidacami sai ugitia Agai Agai ismaiAma duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi. ³⁰ Poduucai AAPA giñootoi Diuusi. AanA ATAgai ismaacada viaa amo saalicami dai aagidamu aanA sivi oidacami sai ugitia Agai AAPA ismaiAma duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi. ³¹ SiAAscada caaiyagi istuigaco Diuusi Naidami oodami sividada ismaacada ATCAaga ivuaadami dai ismaacada armaicAaga ivuaadami, daidA Aooqui ismaacada ATbaitACAacamicatadai SiipATA divimu dai gAPIATA suuligamu Aoodami sivi oidacami. Agai saalicada mAAcasdara divia dai caACA Agai istumaasi aagai ASalomoñi. Agai ATamo taaanadami saitudugami dai tami daja aanA sivi dai vaamioma ARTaaanadami aanA siSalomoñi mai aapimA maitiñAAgiditai caA. ³² Ismaacada ÑiñiviatA oidacatadai dadimu siAAscada Diuusi Naidi agadagi sivi oidacami ismaacada ATCAaga ivuaadami dai ismaacada armaicAaga ivuaadami, daidA AÑiñiviatA oidacami gAPIATA suuligamu Aoodami sivi oidacami AAPA mai aapimA maitiñAAgiditai caA Agai gia caama duucai gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada Agai aidasi AJoonasicaru aagidi Diuusi ñiooquida, dai tami daja aanA dai vaamioma ARTaaanadami aanA siJoonasi.

³³ Tomali Amaadutai cucuudagai amo cuudacarui dai gooquiatA AstoquicATA dadasai tomali amo cajooñi uta baiyoma tAcavacamiATA gAdadasai vai soora vapacadagi istutiadagi isnaadagi. ³⁴ Gavupuji AAPan ducami amo cuudacarui gatuucuga VAATAA isgAVupuji cACAagaducagi VAAasi gatuucuga AAPA viaa cuudagi, dai isgAVupuji maicAagaducagi gatuucuga AAPA ducami istucagamucagi. ³⁵ Goovai ismaacada maata aapimA Diuusicada AAPan ducami amo cuudagi gantAgitoidagATA gannuucadacavurai aapimA vai maituucuna dai poduucai tucapi viimu aapimA. ³⁶ IsCAaga cuudagAcagi VAAasi gantAgitoidagATA dai maitiipucagi tomalaachi tucapi dai poduucai CAaga maata caAcamu aapimA AAPan duucai masduucai Naidi amo tuucavi siaaco CAaga cuudagAcagi —astatadai ASuusi Aoodami.

³⁷ Dai aidasi cadagito ñioo ASuusi tai amo fariseo vai sai quidiARA gau-gana. TaidA ASuusi ii dai meesa vuidARA daiva. ³⁸ TaidA Afariseo maitAA istumaasi gatAgituagi tAAgacai siASuusi maivacoi gAnoonovi isducatai viituli Moseesacaru AJudidü. ³⁹ Tai amaasi ASuusi potatadai:

—AapimA fariseo vuaanai gAnajaasocoli AAbAadARA damos aapimA tuculimadai gAnAranaga muuquimudagaicada dai soimaascamicada. ⁴⁰ Vupuiiruga aapimA, ¿maitamas maata tAtagitoi maitamas maata sai soora idui AAbAadARA idui AAPA ATaviadARA? ⁴¹ Gaoidiadvurai oidicami baiganAliaracada dai poduucai maitArsoimaasi iducamicamu aapimA.

⁴² Si_A soimaa taatamu aapim_A fariseo v_{AA}si istumaasi viaa aapim_A aa oidi oodami Diuusi aa duiñdada_A v_{AA}atar_A, asta ivaagi masmaacada_A b_{AA}ajai. C_{AA}gadu isoidiada aapim_A oodami Diuusi aa duiñdada_A v_{AA}atar_A mastumaasi viaacagi d_{AA}mos alia soi duucaí n_{AA}idi aapim_A g_{AA}naaduñi dai maioig_{AA}dai Diuusi go- maasi gia maic_{AA}gadu.

⁴³ Si_A soimaa taatamu aapim_A fariseo. Oojoidi aapim_A isca_{AA}gaduc_{AA}dioma daraicari_{AA}ra dadaar_{AA}dagi judidíu quiquiupagada_{AA}ra dai oojoidi aapim_A isv_{AA}asi oodami siaa g_{AA}nduutuadagi.

⁴⁴ Si_A soimaa taatamu aapim_A fariseo dai aapim_A mamaat_{AA}tuldiadami Diuusi s_{AA}licamigada_A. Aagai aapim_A amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Aapim_A ar_{AA}pan ducami siaaco g_{AA}yaasapai coidada_A dai camaimaat_{AA}gia maasi daamad_{AA}ra vaid_A loodami daama dagavuscaíña maimaat_{AA}catai si_A sigal- naasi uta, pomaasi aapim_A ar_{AA}aviada_{AA}ra ar_{AA}pa —ast_{AA}adai a_{AA}Suusi.

⁴⁵ Tai a_{AA}moco amamaat_{AA}tuldiadami Diuusi s_{AA}licamigada_A aa noragi dai pot_{AA}adai:

—Mamaat_{AA}tuldiadami, aagaitai aapi imaasi asta aat_{AA}ma v_{AA}asi garñiooquidi —ast_{AA}adai agai a_{AA}Suusi.

⁴⁶ D_{AA}mos a_{AA}Suusi pot_{AA}adai:

—Si_A soimaa taatamu aapim_A mamaat_{AA}tuldiadami Diuusi s_{AA}licamigada_A ar_{AA}pa. Aapim_A pocaiti sai g_{AA}aagai siduñiagi mui naana maasi istumaasi maiagagi Moseesacaru. Ducami isvaamioma cucuspiada aapim_A asta si_{AA}si ucami maitistutuidi loodami dai aapim_A maicucus_{AA}paí tomálaachi.

⁴⁷ Si_A soimaa taatamu aapim_A. Aapim_A ivuüididi baabaquida Diuusi ñiñiooquituldiadamigada_A ismaacada_A coi g_{AA}naaq_{AA}qui aaduñicaru. ⁴⁸ C_{AA}lga maata aapim_A v_{AA}asi gomaasi dai soicada_A man_{AA}lidi aapim_A g_{AA}naaduñicaru. Agai coi Diuusi ñiñiooquituldiadamigada_A mai aapim_A ivuüididi baabaquida.

⁴⁹ Cascada_A Diuusi ismaacada_A maata v_{AA}asiaacatai pocaiti: “G_{AA}nootosdamu aan_A giñiñiooquituldiadamiga a_{AA}madu giñioo_{AA}ootosa masiaapim_A coodamu a_{AA}moco dai aa soimaa taatuldamu”, ascaiti Diuusi. ⁵⁰ Diuusi soimaasi gantaat_{AA}at_{AA}ulda agai aapim_A sivi oidacami v_{AA}asicada_A ñiñiooquituldiadamigada_A ismaacada_A g_{AA}ncooditu aid_{AA}si abiaad_{AA}ra c_{AA}quiva gooidigi. ⁵¹ Aid_{AA}si abiaad_{AA}ra g_{AA}muaatu Aveelicaru asta aid_{AA}sid_{AA} g_{AA}muaatu Zacariiasicaru agai ismaacada_A g_{AA}muaatu ag_{AA} quiupai abaana vai ajada_{AA}ra c_{AA}aca looroñi masiaaco man_{AA}lidiña vustaaqui isducatai gata_{AA}jai Diuusi. S_{AA}licada_A ang_{AA}naagidi sai Diuusi g_{AA}pi_{AA}ra g_{AA}nsuuliga agai aapim_A sivi oidacami ar_{AA}pa.

⁵² Si_A soimaa taatamu aapim_A mamaat_{AA}tuldiadami Diuusi s_{AA}licamigada_A. Ducami iscu_{AA}paca aapim_A candaadocada_A siaaco oidaga Diuusi mamaat_{AA}tuldaragada_A, dai aapim_A viaa yaavigada_A dai maivapacai aapim_A dai tomali maidadagitoi aa isvaapaquiagi tomasi vaapaquia l_{AA}idi agai —ast_{AA}adai a_{AA}Suusi.

⁵³ Aid_{AA}si aagidi a_{AA}Suusi imaasi taida_A amamaat_{AA}tuldiadami Diuusi s_{AA}licamigada_A a_{AA}madu ariseo alia baacoi agai vui dai g_{AA}naagacai t_{AA}cacaimi mui naana maasi, ⁵⁴ sabai aagana agai amo istumaasi vaavoidaragada_A vui vai poducaí g_{AA}pi_{AA}ra v_{AA}aaia agai.

12

¹ Tai amaasi mui miil oodami g_{AA}na_{AA}mpagi s_{AA}licada_A muidu dai asta g_{AA}ncacaisapai aipacoga. Taida_A a_{AA}Suusi g_{AA}aagacai aagidi ar_{AA}pa g_{AA}mamaatar_{AA}damiga dai pot_{AA}adai:

—C_{AA}l_{AA}gavar g_{AA}ntat_{AA}gitoca aapim_A. Maitavar ar_{AA}pan duucaí ivuaada go- fariseo. Goovai aagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi vai aa n_{AA}idiña

viimu goovai?” astatadai Diuusi. ²¹ Aagi poduucai apavueeyi aoodamicada isampaidi adagi mui naana maasi aagi gavvatara agai mossoitigamiata vipiayai Diuusi vuitapi —astatadai asuusi.

— — —
²² Dai gooqiiata potatadai asuusi gamamaatardamiga:

—Ganaagidiana maitavar vuama anliada cuadagaicada masmaacada ugia agai dai oidaca agai, tomali yuucusicada masmaacada ganaada agai.

²³ Gaibadaga vaamioma gaaagai sicuaadagai, dai gatuucuga vaamioma gaaagai siyuucusi. ²⁴ Gantagitovar naida coconiata, agai maitaasai tomali maitayovai tomali maiviaa gantroojoga, damos Diuusi agai dai maacai cuadagai. Saalicada vaamioma namaga aapima sijuuurugi. ²⁵ Dai vooa aapima tomasi naana maasi gantagitovi istutuidimasi istaajucami metro vaamioma gantacavaldagi? ²⁶ Masmaistitutuidi isidufiagi istumaasi maisi-jaiga maitavar vuama anliada ama maasicada.

²⁷ Gantagitovar naida yoosigiat ducatai gatai maitaata vaaadatai tomali maitailutaitai, dai vaascata ganaagidi ana sai tomali ata Salomoni ismaacada viaacatadai yuucusi cacagaducami vaascata maipa maasi gaai goyoosigai. ²⁸ Gantagitovar naida yoosigiat amo imidagai oidigana guucana dai siaadiqui maicana, vai vaascata Diuusi sigia maasi yuucustudai, vaasi vaamioma ganyuucustudana agai aapima tomasi maicaga vaavoi- tudai aapima. ²⁹ Cascada avar maivuama anliada gaagaitai istumaasi ugiagi dai istumaasi iiyagi. ³⁰ Vaasi aoodami oidigi daama oidacami mosaca gomaasiata gantagitoviina, damos aapima viaa amoco ganooga ismaacada camaata istagito aapima vaasi gomaasi. ³¹ Baiyomavar ipaliada aapima sai Diuusi gansoicaiina vai cacagata oidaca aapima siDiuusi gansoicadamu sivaacamu aapima istumaasi tagitocagi.

— — —
³² Maitavar duduaadicuda aapima atapan ducami ginsosoiaga caniru dai chilaquidu aapima. Dai alia baigalidi Diuusi ganmaacacai oigaragai isgataanada aapima siaaco taananai agai. ³³ Gaagardavurai aapima mastumaa viaa dai oidiada soituutugami poduucai ivuaadamu aapima Diuusi aa duiindada vai gantumiñsiga maisiaa gavueeyi dai poduucai apa bai dara- saidamu aapima gantvustuidaga tavaagiata siaaco maiuugiatai dai siaaco maivapacai asivogami tomali vatopadagai isugiugagi. ³⁴ Ami siaaco ampaidiada aapima gantvustuidaga mosami gantagitocana.

— — —
³⁵ Ana imia inagai tavaagiamu amo imidagai dai apamu divimu ana. Baigavar anduuca dai ginanataca. ³⁶ Apan duucai apipiooni nanaracana ganaamu isdiviagi amo cunataragaiinaata vai cupioquidagi agai quitaagiina mosacai agai dai quitaagiina fiooquiagi. ³⁷ Sila baiganaliadamu apipiooni ismaacada maicocosacagi aacai aamuda. Saalicada anganaagidi sai aagi gaaamu bai gduufimu dai meesa vuidata daraasamu gapiipiooniga dai bibidamu. ³⁸ Tomasi atan tucara divia agai sipa sialimada, sila baiganaliadamu apipiooni ismaacada naaadagi vai diviagi aamuda. ³⁹ Dai maatacavurai aapima idi apa —ascati asuusi—. Ducami isamo oidacami amo quiyata ismaatcagi isiuu duucu ami quidiata divia agadagi amo asivogami maicosian tada agai nuacadacatai sai maivaacana quidiata dai asidana. ⁴⁰ Poduucai apa aapima gaaagai masbai ganducagi siuu duucu aapima sioma maitagitocagi divimu ana ismaacada viaa amo saalicami —astatadai asuusi gamamaatardamiga.

41 Tai amaasi ᵐPiiduru ᵐAcacai dai potᵐAdai:

—Mamaatᵐtuldiami, ¿VOORᵐ VᵐAᵐtarᵐ aagai aapi idi cuento mosᵐaca aatᵐama VᵐAᵐscatai sio? —astᵐAdai.

42 Taidᵐ ᵐSuusi itai:

—Amoco gaamu VᵐAᵐSCARᵐ gaagaiña amoco ᵐᵐgidaracami dai saituduacami saidᵐ ᵐrtᵐaanᵐadamigadᵐcana pipiooñigadᵐ dai bibidiña siuu duucu gᵐaaagadagi. 43 Baigᵐᵐliadamu ᵐᵐaanᵐdami ismaacᵐadᵐ ivueeyi VᵐAᵐSI Cᵐᵐaga siuu duucu diviagi ᵐaamudᵐ. 44 Sᵐᵐlicadᵐ angᵐnaagidi saidᵐ ᵐaamudᵐ ᵐaanᵐdami duucai vituldamu VᵐAᵐSI istumaasi viaaca ᵐgai. 45 Dᵐmos siᵐpiooñi ismaacᵐadᵐ ᵐaanᵐdami duucai viaagi ᵐaamudᵐ povᵐᵐᵐdagi siᵐaamudᵐ maiotoma divia agai, dai gᵐaaagacai soi vᵐuaadagi ᵐгаа pipiooñi ᵐᵐmadu ᵐcusñiñiru dai ᵐgai gacuaadagi dai gayᵐᵐdagi dai navamuagi. 46 Dai poduucai ᵐaamudᵐ divimu siuu ducuu ᵐpiooñigadᵐ siooma mainᵐᵐracagi, dai siuu duucu ᵐgai maimaatᵐcagi dai Sᵐᵐlicadᵐ soimaa taatatuldamu ᵐgai daidᵐ iduufñimu ᵐgaicᵐadᵐ isducatai ᵐᵐvᵐueeyi ᵐmaiᵐᵐgidaracᵐadᵐ ᵐᵐmadu.

47 Daidᵐ ᵐpiooñi ismaacᵐadᵐ maata istumaasi ᵐaamudᵐ ipᵐᵐlidi isiduñiagi dai maibai gᵐducagi dai maiᵐᵐgidagi VᵐAᵐSI ismaacᵐadᵐ tᵐjai ᵐaamudᵐ, ᵐgai soimaa taatamu gᵐᵐᵐᵐᵐtudacai. 48 Dᵐmos ᵐpiooñi ismaacᵐadᵐ maimaatᵐcagi daidᵐ iduñiagi istumaasi soimaascami ᵐgai VᵐAᵐSCARᵐ maisi soimaa taatamu. Dai ᵐgai ismaacᵐadᵐ vaamioma maata Diuusi ñiooquidᵐ dai maiᵐᵐgidi ᵐgai vaamioma soimaasi taatatuldamu Diuusi.

49 Divia aana dai Cᵐᵐgacᵐarᵐ vuvaida iñagai VᵐAᵐSI oidi daama oidacami VᵐAᵐscatai ismaacᵐadᵐ giñvaavoitudagi oigᵐldamu aana VᵐAᵐSI soimaascamigadᵐ dai ᵐgai ismaacᵐadᵐ maitiñvaavoitudagi ugitemu. Sᵐᵐlicadᵐ canᵐlijada iñᵐlidi aana idi Cᵐᵐgacᵐarᵐ vuvaidaragai iscaaiᵐpaco imᵐdagi ᵐpan duucai tai. 50 Aliᵐ soimaa taatamu aana chiᵐᵐqui tasai, dai soigiñᵐliadamu asta siᵐᵐscadᵐ ajiagi istuigaco soimaa taata iñagai aana. 51 Aapimᵐ povᵐᵐᵐlidi ansai aana divia sai siooma oidacana VᵐAᵐSI odami, maitavar vaavoi baiyoma divia aana vai oidacana cocodi aanaᵐcᵐadᵐ. 52 Dai sivi baitᵐacoga oidacamu taama ᵐmo quiiyᵐarᵐ oidacami dai vaica vuidᵐarᵐ Vᵐᵐᵐᵐcamu gooca. 53 ᵐoogada vuidᵐarᵐ caatacamu ᵐamara Cᵐᵐᵐli daidᵐ ᵐmaradᵐ gᵐᵐooga, daidᵐ ᵐdᵐᵐᵐᵐᵐ vuidᵐarᵐ caatacamu ᵐamara ooqui daidᵐ maradᵐ gᵐdᵐᵐ, daidᵐ tuumudᵐ vuidᵐarᵐ caatacamu gᵐcaaa dᵐᵐᵐ daidᵐ ᵐcaa dᵐᵐᵐᵐᵐ gᵐᵐtuumu —astᵐAdai ᵐSuusi.

54 Daidᵐ ᵐSuusi potᵐAdai ᵐᵐᵐᵐ ᵐoodami:

—Siuu duucu ñaijada aapimᵐ iicomai isuruñi amadᵐarᵐ vuvacai otoma pocaitiña aapimᵐ sai duuduquia agai, vai povᵐ vᵐuaadana. 55 Dai siᵐᵐscadᵐ dᵐvᵐᵐrai toñiamadᵐarᵐ ᵐvᵐrdagi pocaitiña aapimᵐ sai toñica agai, vai povᵐ vᵐuaadana. 56 Aapimᵐ ismaacᵐadᵐ aagaiña ᵐmo istumaasi dai ᵐma maasi ivuᵐaadana. ¿Ducatai maata aapimᵐ ismaasca agai oidigi mosᵐaiditai mastumaa ñaidi? Dai VᵐAᵐSCARᵐ maimaatᵐ ñaidi tomali maimaatᵐ caᵐ istumaasi ᵐᵐvᵐueeyi sivi aapimᵐ ᵐansaagida.

57 ¿Tuimasi maitᵐntᵐᵐgitoi aapimᵐ istumaasi ᵐrcᵐᵐᵐgaducami?

58 Isᵐmaadutai ᵐᵐᵐᵐᵐarᵐ gᵐvuupadagi dai gᵐvᵐaidaquiagi dunucamiᵐarᵐ baigi duuñi ñiooqui ᵐgai ᵐᵐmadu voiyamu vai ᵐgai maitᵐvᵐaidaquiagi dunucamiᵐarᵐ vaidᵐ ᵐadunucami gᵐᵐᵐᵐgidagi ᵐsandaaru vaidᵐ ᵐsandaaru gᵐmaisagi. 59 Dai abiaadᵐarᵐ gia siaadᵐarᵐ vuusaiña aapi asta ᵐasiᵐᵐscadᵐ gᵐaa namᵐqui VᵐAᵐSI masiᵐasi gᵐᵐañiagi —astᵐAdai ᵐSuusi ᵐoodami.

13

1 Amaasi tuigaco ami dada chiAAqui CACAAli siaaco daacata dai ASuusi dai aagidi isducatai APilaato coi chiAAqui CACAAli Galileeana oidacami dai bai AARada dai saagida VAAAnagi vustaaqui AARada ismaacADA coitadai ACACAAli Galileeana oidacADA maiquiaa gANCooditudacai ismaacADA daasda agaitadai Agai Diuusi. 2 Damos ASuusi potatadai:

—¿Povai masiAAnalidi aapimA ispomaasi APAdui ACACAAlicADA GalileeATA oida-cami vaamioma soimaasi ivuaadamicatai Agai siAgaa anaasi oidacami?

3 AanA angANAagidi sai cho, dai mAsaapimA maiAMA duuca gANTAtAgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi VAAscatai ugitimu aapimA AAPA. 4 ¿Povai masiAAnalidi aapimA siAbaivustaama dan mamacova ismaacADA coi daama gAASAcAI AgAA vaaqui tAcAvAcADA SiloeATA siAgai vaamioma ArduñidAcata dai isAgaa JerusaleenATA oidacADA? 5 AanA angANAagidi sai cho dai mAsaapimA maiAMA duuca gANTAtAgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi VAAscatai ugitimu aapimA AAPA —astAtAdai ASuusi.

6 DaidA ASuusi aagidi AMo ñiooqui cuentocADA dai potatadai:

—AMo CAAlI AASAcata dai AMo iigosi gADAVAAragana, dai AMo imidagai mAAl nAidamu sabai iibaidaga, damos maitAA tomali AMo iibiada. 7 Dai amaasi potatadai Agai ACAAli ismaacADA nuucatuldacata dai Agai gADAVAAragA: “Dañi cavaica uumigi miaad oidacai didivai aanA dai gaagaña goiigosi iibiada dai maitatAgai mosAAgi CAACA goovai maiiibiataliacatai”, astAtAdai AASAcami gApiooñiga. “Daitudañi”, astAtAdai. 8 Damos ANuucadacami aa noragi dai potatadai: “Dagitoñi quiaa tomasi mosACA idi uumigi, moicadagena godAVAAragADA dai daasdagi APua dAVAArai duaadidicami. 9 Sabai poduucai iibiatana, dai ismaiibiatagi aida gia daitudagi”, astAtAdai ANuucadacami.

10 Dai AMo ibASTaragai tAsATA ASuusi gamamaatAtulditadai Diuusi ñiooquida AMo judidiu quiuupaigadATA. 11 Vai ami daacata dai AMo ooqui ismaacADA cabaivustaama dan mamacova uumigi coococatadai. AMo Diaavora tAAañicaruda topostudacata dai vai Agai maitistutuiditadai isgASAAliñagi tomali palApi. 12 Dai aidasi tAA ASuusi AOOqui vai dai potatadai:

—Giñaduñi casiapat duaadicami vii —astAtAdai.

13 Mosdaama darai Agai gANoonovi taidA AOOqui gASAAli, dai gaagacai CAAGA ñioo Diuusi vui. 14 Damos ATAAnAdami judidiu quiuupaigadATA SAAlicADA baamu duaaidacai ASuusi AOOqui ibASTaragai tAsATA, dai potatadai Agai AOODami:

—Oidagava naadami tasai aa duiñdagai VAAtarA dai istutuidi aapimA isdadacai ganduduaaidagi, dai maisiu ibASTaragai tAsATA —astAtAdai ATAAnAdami AOODami.

15 Tai amaasi ASuusi aa noragi dai potatadai:

—AapimA ismaacADA aagai AMo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. ¿Istutuidimasi aapimA ismaiupanagi gANsoiga vooyisi siAPA gANsoiga asñiitu ibASTaragai tAsATA dai iitudagi suudagi? 16 Dai idi ooqui ismaacADA ArcajiudadA Avraañicaru vaidA ADiaavora vuracata dai idi coocodagaicADA cabaivustaama dan mamacova uumigi. ¿Dai maitisbaiga tomali isduaaidagi coocodada ibASTaragai tAsATA? —astAtAdai ASuusi.

17 Dai aidasi capotAI ASuusi, VAAscatai ismaacADA vuidATA VAAAcata dai siaa AARan tadatu damos VAAsi AOODami baigAAnaliditadai nAiditai istumaasi gAgARducami ismaacADA ivuaadatadai ASuusi.

18 Amaasi potai ASuusi:

—Siuu duucu Diuusi soicai oodami sai cAagacAra oidacana ¹⁹ gomaasi ARApan ducami istumaasi ARAvueeyi Acaida AMO uusi ismaacada coravi tAagidu ismaacada AMO CAali gADajoogana Ai. Taida Aali caida gAA dai gAA uusi gAaato. Vaida Ajuurugi maamaradAra dadarAiña dai ami gacocosatai. Poduucai sia otoma gAA Aali caida poduucai otoma gAmaatAMU aipacoga isducatai soicai Diuusi oodami sai cAagacAra oidacana —astAtadai ASuusi.

20 Dai potai ASuusi AAPA:

—Siuu duucu Diuusi soicai oodami sai cAagacAra oidacana ²¹ gomaasi ARApan ducami istumaasicada Aooqui avocamadai tAligi tuicami dai gooquiARA ivueeyi paana. AMO ooqui vAAnaidi gocopodacarui vaica muuli tAligi tuicami vai copodaraI. VAAsi tui saagida aimARai gocopodacarui dai poduucai vAAsi oidigi daama imAI Diuusi ñiooquida —astAtadai ASuusi Aoodami.

22 Vaida ASuusi apiaimAtadai Jerusaleenamu dai aijimi quiiquiARA dai gamamaatAtuldimi Diuusi ñiooquida. ²³ Tai amaadutai tAcacai dai potAtadai: —MamaatAtuldiadami, Cmaismuidu ismaacada cAagacAra vuvacAI? —astAtadai.

Taida ASuusi aa noragi daida itAtadai:

24 —GAAagavurai dai vaapaqui goquitaagiña ismaacada alidu gajiaacoga. Aana angAaagidi sai muidutai vaapaquia aliadamu dai maistuidimu alia sijaiga isvaapaquiagi siaaco tAaanAI Diuusi cascada. ²⁵ Dai siuu duucu AqiiAACami cacuupagi gAqii, dai aapima masmaacada quiidigana guuca ñiooquidamu aapima dai potAtadamu: “Caliodami garcupioquidani”. Damos Agai gAaa noragidamu dai povAntAdamu: “MaitanmaatA ana masiaadARA aapima”. ²⁶ Masi aapima potAdamu: “GAAamadu gacuaadana aatama dai gayAdana dai aapi gamamaatAtuldiña tAsiaaco oidaga aatama”. ²⁷ Damos Agai gAaa noragidamu dai povAntAdamu: “Casian gAaagidi ansai maimaatA masiaadARA aapima. Acovai avAR iimi giñabaiñidARA, vAAscatai aapima masmaacada soimaasi ivueeyi”, astAdamu Agai. ²⁸ Dai ami suaanadamu aapima dai alia soimaa taata Agai, naiditai AVraañi AMadamu Isaa, dai Jaco dai vAAsi Diuusi ñiñiooquituldiadamigada AMadamu daraaja Diuusi siaaco gataaanAI Agai, mai aapima quiidigamu gAnvuvaidagi. ²⁹ AipadARA dadimu oodami dai daraivacai gaugimu ami siaaco gataaanAI Diuusi. ³⁰ Amaasi AMadamutai ismaacada vaamioma namAga tami oidigi daama mAAca sioma maiñamAACamu dai AMadamutai ismaacada maiñamAga tami oidigi daama mAAca sioma namAACamu —astAtadai ASuusi.

31 Dai Agai vaa tAsARA ami dada AMOCO fariseo siaaco daacatadai ASuusi dai potAtadai:

—ImAdañi tabiaadARA AEroodasi gAmuaa Alidi —astAtadai Afariseo.

32 Damos ASuusi aa noragi dai potAtadai:

—Iimivurai dai mAA aagida ACAali ismaacada alia saituduga mosACA soimaasi iduiñdagai vAAtARA. Quiaa anvuvaidagi Diaavora tAtAAañicaruda oodamaiañidARA dai duduaaidagi coococoidada dai asta naatomu ana giñaa duiñdaga daida apiaimAdamu Jerusaleenamu. ³³ Tomali amaadutai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada maitACooditudai sibAACoga mosACA JerusaleenARA cascada aliAsi gAAagai isimia ana Jerusaleenamu.

³⁴ Aapim_Λ Jerusaleen_{ΛΓΛ} oidac_{ΛΔΛ}, aapim_Λ masmaac_{ΛΔΛ} coodai Diuusi ñiñiooquituldiadamigad_Λ dai maisai oootosicami ismaac_{ΛΔΛ} g_Λnootosdi agai. Mos_Λ muiyoco imidagai ip_Λlilitadai aana isg_Λn_Λmpaidagi dai g_Λnnuucadacagi _Λpan duucal atacucu _Λmpaidi g_Λmaamara gaaana uta m_Λtai maitipali. ³⁵ Aapim_Λ sivi g_Λndagitomu aana dai camaitiñ_Λagim_Λ aapim_Λ _Λpramu asta si_Λascad_Λ aayi istuigaco pot_Λiya aapim_Λ: “Ali_Λ baig_Λliidi goovai ismaac_{ΛΔΛ} borim_Λi Diuusi guvucadad_Λc_{ΛΔΛ}”, ast_Λiya aapim_Λ —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

14

¹ Amo ibastaragai tas_{ΛΓΛ} ii _ΛSuusi amo fariseo bait_Λc_Λaacami quidi_Λmu dai _ΛΛmadu gaugia agai, vaid_Λ _Λgaa fariseo soobidacatadai sabai giduuna amo istumaasi istuc_{ΛΔΛ} istutiada agai isg_Λapi_{ΛΓΛ} vuaajagi. ² Vai ami _ΛSuusi vuid_{ΛΓΛ} daacatadai _ΛΛp_Λ amo cocoad_Λ ismaac_{ΛΔΛ} vaiguuguficatadai. ³ Tai amaasi _ΛSuusi t_Λcacai _Λmamaatatuldiadami Diuusi sa_Λlicamigad_Λ _ΛΛmadu _Λfariseo dai pot_Λt_Λdai:

—_ζOidagasi oigaragai amo ibastaragai tas_{ΛΓΛ} isduaaidagi amo cocoad_Λ chio sio? —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁴ Damos _Λgaa mosdodoli vii. Tai amaasi _ΛSuusi bai _Λccocoad_Λ dai duaadi dai pot_Λt_Λdai sai noragana. ⁵ Dai pot_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λfariseo:

—_ζMaac_{ΛΔΛ} aapim_Λ maiotoma vañigidana g_Λns_Λoiga asñiitu si_Λp_Λ g_Λns_Λoiga vooyisi issib_Λc_Λi d_ΛΛc_Λr_Λ g_Λsiagi agai tomasi a_Λribastaragai tas_{ΛΓΛ}? —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

⁶ Taid_Λ _Λfariseo tomali _Λmaadutai mait_ΛΛ ist_ΛΛdagi.

⁷ T_Λagacai _ΛSuusi si_Λv_Λpaidarsic_{ΛΔΛ} c_Λc_Λagaducadioma daraicari_{ΛΓΛ} daraivaimi meesa vuid_{ΛΓΛ}, aagidi idi ñiñiooqui cuentoc_{ΛΔΛ} dai pot_Λt_Λdai:

⁸ —Si_Λascad_Λ _Λmaadutai g_Λnvaidagi amo cunataragi_{ΛΓΛ} maitav_Λr c_Λc_Λagaducadioma daraicari_{ΛΓΛ} daraiva. Divian tada _Λmai vaidarsicami ismaac_{ΛΔΛ} vaamioma nam_Λga isaapim_Λ. ⁹ Vai agai ismaac_{ΛΔΛ} g_Λnvapai divian tada dai pov_Λnt_ΛΛdagi _Λmaadutai aapim_Λ: “Maacañi godaicarui idi gamai”. Amaasi agai siaa atatugaitai c_Λquivan tada dai cugat_{ΛΓΛ} daicari_{ΛΓΛ} daivagi. ¹⁰ Baiyoma masi_Λascad_Λ g_Λnvaidagi v_Λrai soimaascadioma daraicari_{ΛΓΛ} daraiva, dai poduucai divimu agai ismaac_{ΛΔΛ} g_Λnvapai dai pov_Λnt_ΛΛdamu: “Giñ_Λaduñi vaamioma c_Λc_Λagaducadioma daraicari_{ΛΓΛ} av_Λrdaraiva”. Dai poduucai vaamioma gaduc_{ΛΔΛ} g_ΛΛidamu agai vuitapi ismaac_{ΛΔΛ} _ΛΛmadu daraajagi meesa vuid_{ΛΓΛ}. ¹¹ Agai ismaac_{ΛΔΛ} sioma gaduc_{ΛΔΛ} g_ΛΛliadagi agai sioma mait_Λrgaduc_{ΛΔΛ}camicamu dai agai ismaac_{ΛΔΛ} sioma maig_Λduc_{ΛΔΛ} g_ΛΛliadagi agai sioma arg_Λduc_{ΛΔΛ}camicamu —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi _Λoodami.

¹² Daid_Λ _ΛSuusi pot_Λt_Λdai _ΛΛp_Λ agai ismaac_{ΛΔΛ} vai:
—Pas_Λascad_Λ gabibida aliada maitivapiada gaaaduñi tomali g_Λsiisiagi tomali g_Λsusuuculi, tomali gaaaduñi riricu agai _ΛΛp_Λ g_Λvaidan tada dai poduucai viaacamu aapi g_Λaa noragidaraga. ¹³ Baiyoma pas_Λascad_Λ gabibida aliada pai vapaida soituutuigami ismaac_{ΛΔΛ} maiviaa istumaasi, dai ismaac_{ΛΔΛ} maitistutuidi isgaaata vuaadagi, dai ismaac_{ΛΔΛ} maitistutuidi isajioopadagi, dai ismaac_{ΛΔΛ} maiñ_Λnaeeyi. ¹⁴ Dai baig_Λliadamu aapi maitistutuiditai agai isg_Λaa noragidagi. Viaacamu aapi g_Λaa noragidaraga si_Λascad_Λ duduaacagi coidad_Λ saagidaiñ_Λd_Λr_Λ agai ismaac_{ΛΔΛ} _ΛΛgidi Diuusi —ast_Λt_Λdai _ΛSuusi.

15 Dai caacai imaasi amaadutai ismaacada meesa vuidara daacatai potatadai agai asuusi:

—Baigaliadamu agai ismaacada gacuaadagi maa ca siaaco gataana Diuusi —astatadai.

16 Taid asuusi potatadai:

—Ama cali idui gapi cuaadagai, dai ootoi soora vapaidagi mui oodami.

17 Dai aidasi caayi siuu duucu gaugia agai, taida acali ootoi amoco gapiooŋiga sai potadana vapaidarsicada sai cadana sai cabaigadu vaa siaacatai. 18 Damos vaa si vapaidarsicada maiimia alidi cascada potatadai sai oigaldana. Lapagadada potatadai: “Utudama savali aana amo davara dai viaa isma naidagi aagidaŋi vaid giŋoigaldana sivala”, astatadai. 19 Taida agamai potatadai: “Savali aana taama vuupulicami vopooysi dai viaa aana isnaidagi sabai cacagadu aagidaŋi vaid giŋoigaldana”, astatadai. 20 Tai mai potatadai: “Utudama antooŋigai dai cascada maitistutuidi isimiagi”, astatadai. 21 Dai aidasida apiooŋi apamu quiyara divia dai agidi vaa si imaasi gaamu tai agai samicada baamu dai potatadai gapiooŋiga: “Imiŋi otoma cacayamu dai plaasamu dai baigovai vuaapa vaa si asoituuuigami ismaacada maiviipia istumaasi dai agai ismaacada maitistutuidi isgaaata vuaadagi dai agai ismaacada maitistutuidi isajioopadagi dai ismaacada maiŋanaeeyi”, astatadai aamuda gapiooŋiga. 22 Tai bo laascada potatadai apiooŋigada: “Casiant idui pasducatai giŋaagidi, vai quiaa oidaga siaacoga aa vatar”, astatadai apiooŋigada. 23 Tai amaasi aamuda potatadai gapiooŋiga: “Imiŋi apamu voyamu dai dajiamu dai goguama vapaida aa vai vaapacana, vai poduucai suudana giŋquii. 24 Ganaagidiana sai tomali amaadutai ismaacada vapai aana lapa maugimu giŋcuaadagaiga”, astatadai aamuda gapiooŋiga —astatadai asuusi aoodami.

25 Mui oodami oidatucuitadai asuusi, dai agai aa nanaava dai potatadai:

26 —Isamaadutai giŋoidatucuda aliada dai vaamioma oigadagi gaoga dai gada, dai gaooŋiga, dai gamaamara, dai gasusuuculi, dai gasiisigi, dai asta agi gibadaga isana, agai maitistutuidi isargiŋmamaatar damicagi.

27 Dai soora maibaiga ducagi issoimaa taatagi dai asta muquiagi curusiaba giŋvaavoitudaitai maitistutuidi isargiŋmamaatar damicagi. 28 Isamaadutai aapima iduŋia aliada amo quii siaadara maiasitudana aapima lapa siansi gaagai masabai aitudadan tada caasi. 29 Ama duucai isdarasa aapima ojoodagada dai maiviaacagi istuucada naatuagi dai vascatai soora naijadagi anparunadamu 30 dai pocaitadamu: “Gocali mosgaaga gquii dai maitistui snaatuagi”, caitiadan tada oodami. 31 Siara amo rai cocoda agadagi mai rai siaadara maiasitudana agai lapa sabai istuidiadan tada iscocodagi baivustaama miil sandaarucada vui agamai ismaacada viaa amo coobai miil. 32 Dai ismaitistuidiadan tadaca agai ootosan tada agai ojooticami silascada quiaa maa casdara imadagi agamai, sai baiduuna ŋooqui. 33 Poduucai lapa soora maidagituagi vaa si istumaasi viaa maitistutuidi isargiŋmamaatar damicagi —astatadai asuusi.

34 Daid itatadai lapa:

—Gomaa onai alia vaŋiga damos iscamaiyoovica agai, ducatai yoovituna agai apamu? 35 Camaicagaducamu agai duaadaragai dvara vatar

mos^Λ daituda ^Λgai. Aapim^Λ masmaac^Λda t^Λt^Λacaidaga ca^Λacavurai —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

15

1 V^Λascatai ^Λtumiñsi vuudami ^Λmadu ^Λgai ismaac^Λda maivaavoitudai vaavoidaragad^Λ ^Λfariseo miaad^Λra guuquiva siaaco daacatadai ^ΛSuusi dai ca^Λca ^Λgai istumaasi aagaitadai ^Λgai, 2 vai casc^Λda ^Λfariseo ^Λmadu amamaat^Λtuldiadami Diuusi s^Λallicamigad^Λ ñiooquidi ^Λgai ^ΛSuusi dai pocaiti:

—Idi c^Λalli miaad^Λgidi soimaasi ivuaadami dai ^Λmadu gacueeyi —ascaiti.

3 Taid^Λ ^ΛSuusi aagidi ^Λmo ñiooqui cuentoc^Λda dai pot^Λt^Λdai:

4 —Voor^Λ aapim^Λ isviaacagi ^Λmo sientu cañiiru vai sib^Λ imiagi ^Λmoco siaad^Λra maianaasi viaana aapim^Λ ^Λгаа maaco coobai dan baivustaama dan tustaama dai gaagamuna ^Λsib^Λ imiaad^Λ asta siuu duucu t^ΛΛ. 5 Dai t^Λagacai baiyagi dai baig^Λliatugaitai mootiagi dai b^Λll^Λquiagi. 6 Dai a^Λcai g^Λquiiy^Λra ^Λmpaidagi g^Λaaduñi dai pot^Λadagi: “Baigav^Λr ^Λñliada giñ^Λmadu casiant^Λ giñsoiga ismaac^Λda sib^Λ iitadai”. 7 Aan^Λ ang^Λnaagidi sai poduucai ^Λra vaamioma oidaga bai^Λliaragai m^Λll^Λ t^Λvaagi^Λra ^Λmo soimaasi ivuaadamic^Λda ismaac^Λda ama duucai gat^Λgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi isbai maaco coobai dan baivustaama dan tustaamac^Λda ismaac^Λda maitarsoimaasi ivuaadami dai maitaagai isama duucai g^Λnt^Λt^Λgituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

8 Daid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai ^Λra:

—Si^Λra ^Λmo ooqui viaacagi ^Λgai ali baivustaama piisu dai sib^Λ vuaajagi ^Λmoco siaad^Λra maicuudana ^Λgai ^Λmo cuudagi dai voisicana dai ca^Λga g^Λtaatacai gaagana asta siuu duucu t^ΛΛ. 9 Dai t^Λagacai ^Λmpaidagi g^Λaaduñi dai pot^Λadagi: “Giñ^Λmadu av^Λr baig^Λñliada casiant^Λ ^Λtumiñsi ismaac^Λda sib^Λ vuaatadai aan^Λ”. 10 Aan^Λ ang^Λnaagidi sai poduucai ^Λra ali baig^Λñliidiña Diuusi t^Λtaañicaruda ^Λmo soimaasi ivuaadamic^Λda si^Λascada ama duucai gat^Λgituagi ^Λgai dai camaisoimaasi ivuaadagi —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

11 Daid^Λ ^ΛSuusi pot^Λt^Λdai ^Λra:

—^Λmo c^Λalli maamaracatadai gooca c^Λc^Λalli, 12 taid^Λ ^Λgooquiardada pot^Λt^Λdai g^Λooga: “Giñooça giñmaacañi g^Λvustuidaga si^Λasi giñajaga”, ast^Λt^Λdai. Taid^Λ ^Λoogada maa g^Λvustuidaga si^Λasi aacatadai. 13 Tai bo chi^Λlai tasaic^Λda amarad^Λ gooquiardada ^Λmpagi v^Λasi g^Λvustuidaga dai daivunu ii m^Λacasi amai d^Λv^Λari^Λra, dai ami v^Λasi soimaasi^Λra siaa doodai g^Λvustuidaga. 14 D^Λamos aidasi cav^Λasi siaa doodai ^Λgai tai divia g^Λll^Λ biuugigai ami d^Λv^Λari^Λra, vai ^Λgai bibiuugai. 15 Dai amaasi gaagamu aa duiñdagai ^Λmo c^Λalli ami d^Λv^Λari^Λra oidacami ^Λmadu, tai ^Λgai ootoi sai nuucadana tataisoli. 16 Tascoñia ^Λlidadai ^Λuuparai iibiad^Λda ismaac^Λda cuaadatadai ^Λtataisoli dai tomali amaadutai maibibiditadai tomalaachi. 17 Tai amaasi divia tagitoidada dai ^Λgai pov^Λali: “Mos^Λll^Λ muidu giñooça quidi^Λra pipiooñi vai v^Λascara babaivitocai cuaadagai, dai aan^Λ tanai cayooga muu biuugimucai. 18 Imimu aan^Λ giñooça quidi^Λra dai pot^Λadamu: Giñooça, soimaasi idui aan^Λ Diuusi vui dai aapi g^Λvui, 19 camaiviaa aan^Λ s^Λallicami si^Λrg^Λmaracagi, tomasi ^Λmoco g^Λp^Λiooña duucai giññajada aapi ist^Λadamu aan^Λ”, as^Λlidi. 20 Dai amaasi voi^Λra caquiva dai ii g^Λooga quidi^Λra.

Dai quiaa m^Λll^Λcasd^Λra imai tai t^Λll^Λ ^Λoogada dai aayi soi^Λliaragai t^Λagacai g^Λmara dai m^Λll^Λ dai m^Λll^Λ vuid^Λra aayi dai coomitu dai usupi. 21 Taid^Λ ^Λmarad^Λ

potatadai gaooga: “Giñoooca, soimaasi idui aanΛ Diiuusi vui dai aapi gavui, camaiviaa aanΛ saalicami siargamaracagi”, astatadai. ²² Damos loogada potatadai gāpipiooñiga: “Otomavar vuvaida cacalagaducadioma yuucusi dai aadida dai daasdavurai amo aniyu novilara, dai aadidavurai sasapatusi lapa. ²³ Dai vuaapavurai lvaaca mara giacadioma dai muaa taitaid iduufni vagimi. ²⁴ Idi giñmara casarmuuquiadacatadai dai apamu duaaca casi arsiiba imiadacatadai goovai taitai apamu taa”, ascaiti loogada daida idui vagimi.

²⁵ VaidΛ amarada gaducadioma dajiana aimaraitadai dai aidasi divia agai cayoga aijimitadai quii dai cai iivaragai dai tuutudacadami. ²⁶ Dai amaasi vai agai amaadutai agagalli dai tacacai astumaasi apadutadai. ²⁷ TaidΛ agalli potatadai: “Casi atdivia gasucuuli cascada gaooga gatajai muaragai lvaaca mara giacadioma caagacata diviacai agai dai maicoocotugaitai”, astatadai agalli. ²⁸ Damos asiaagida saalicada baamu, dai maitipaliditadai isvaquiagi taidΛ loogada vuusai dai goguama oi sai vaacana. ²⁹ Tai agai potatadai gaooga: “Aapi calga maata iscamui uumigi vaa gasoi aanΛ dai vaascaya gaaagidiña pai tomali amo imidagai maiquiaa giñoidi tomali amo sivatu isalamadu iduñia aanΛ vagimi giñaduñi. ³⁰ Damos sivi diviacai ismaacada soimaasilara siaa doodai gatumiñsiga ooqui taatacaligami lamadu patai muilvaaca mara giacadioma”, astatadai amarada gaducadioma gaooga. ³¹ Amaasi loogada potatadai: “Giñmara aapi vaascaya giñalamadu daacana dai vaasi istumaasi viaa aanΛ vaasi araapi gavallara. ³² Damos sivi saalicada gaagaitadai isiduñia aatama vagimi dai baigariadagi, gasucuuli ismaacada casi armuuquiadacatadai apamu duaaca casi arsiiba imiadacatadai taitai apamu taa”, astatadai loogada gamara —astatadai asuusi loodami.

16

1 DaidΛ asuusi potatadai lapa gamamaatar damiga:

—Oidacatadai amoco gaaamu gaviidacami dai viaacatadai mui pipiooñi dai amoco arpipiooñi taanadamigada. Dai amaasi mai laamuda siarpipiooñi taanadamigada siaa vuuididi vustuidada. ² Amaasi laamuda vai dai potatadai: “¿Tumaasi idi masmaacada giñaagidi pasaida ivueeyi? Giñaagidañi pastumaasi idui aapi vaa giñvustuidagacada casiapa maitargiñtaañicaruca agai”, astatadai laamuda. ³ Amaasi arpipiooñi taanadamigada aduucal gatagito: “¿Istuma duuñimu aanΛ giñvuusaidacai giñaamu idi aa duiñdagiañidara? Maiguvuca aanΛ isaata vuaadagi dajiana, dai siaa arai aanΛ isgataanadagi oidicami. ⁴ Casian maata istuma duñiagi dai viaacagi sioora giñmiaadagidagi iñsiaascada maiviaaca aanΛ aa duiñdagai”, asallidi. ⁵ Amaasi vai mosalamadutai ismaacada vupuaatulditadai laamuda. Dai tacacai apagadada dai potatadai: “¿Pasasi vuaatuldi aapi giñaamu?” astatadai. ⁶ Tai agai aa noragi dai potatadai: “Amo sientu vopoti giigi”, astatadai. TaidΛ taanadamai potatadai: “Tanai daja siaaco oojisi pasiaasi vuaatuldi. Baiñi dai siaa duaada dai apamu oja dai poduucal oja pasai altaajucami sientu vuaatuldi”, astatadai. ⁷ Amaasi vai agai amai dai potatadai: “¿Aapio pasasi vuaatuldi?” astatadai. Tai agai potatadai: “Amo baimocoroi taligi”, astatadai. TaidΛ taanadamai potatadai: “Tami daja siaaco oojisi pasiaasi vuaatuldi. Baiñi dai siaa duada dai apamu oja dai poduucal oja pasai ali maaco coobai vuaatuldi”, astatadai. ⁸ TaidΛ laamuda maata taa isalia saitudacatadai taanadamai asivuaacada. loodami ismaacada ivueeyi istumaasi lagi agai ipalidi sioma sastuduga

isgaagadagi istumaasi ipalidi isagai ismaacadā ivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi.

⁹ Damos aana anganaagidi sai tomamas saagida daraaja agai ismaacadā gamaitacai ganvustuidaga vupuiirumadaitai aa damos aapima gaaagai massoicadagi aa ganvustuidagacadā isducatai Diuusi ipalidi siascada coiyagi aapima ganvustuidaga camaitansoiñamu dai Diuusi ganmiadagidamu tavaagiaga dai ganmaaquimu baabaqui ismaacadā tomali amo imidagai maiuugiatāi.

¹⁰ Siorea ivueeyi laachi istumaasi isducatai aagai poduucāi iduñian tada agai gapi lapa, dai islasivuaca agai laachicada poduucāi lasivuacan tada agai lapa gpicada. ¹¹ Mas maitivueeyi mastumaasi aagai ganvustuidagacadā tami oidi daama Diuusi maitanmaaquimu istumaasi vascara namlacana. ¹² Mas maitivueeyi mastumaasi aagai gavustuidagacadā vora ganmaquia agai istumaasi aapima agi ganvaltara.

¹³ Tomali amo pioñi maitistutuidi isgoacaducagi aamuda, caddadan tada agai amoco dai oigadagi agamai, lagiadan tada agai amoco dai maiagiadagi agamai. Siorea oigadagi gavustuidaga maitistutuidi islagiadagi Diuusi —astatadai asuusi.

¹⁴ Afariseo ismaacadā alia oojoidi isampaidiada mui tumiñsi cacai vasi imaasi agai mosparunai asuusi. ¹⁵ Amaasi asuusi potatadai:

—Aapima caa tuutiacami ganaagai oodami vuitapi, damos Diuusi caa maata ganiibadaga. Amo istumaasi istumaasi aoodami calagadu alidi Diuusi alia cadai.

¹⁶ Aidasi maiquiaa divia avuaana ismaacadā vapacoi aoodami oidacatai Moseesacaru samicamigada ismaacadā maa Diuusi dai oidacatai lapa Diuusi ñiñiooquituldiadamigada mamaataltuldaragada. Dai aidasi divia avuaana aidā abiaadaga gaaagai sai Diuusi soicada alidi oodami sai calagacara oidacana, dai vascatai ganaajagai vaavoituda aliditai sai Diuusi soicada alidi oodami sai calagacara oidacana.

¹⁷ Sioma maisijaiga isugitiagi tavaagi amadu davalrai siugitiagi amo ñioqui samicamigada Diuusi.

¹⁸ Tomastuma cali isdagituagi gooñiga dai valnagi amai agai alia soimaasi ivueeyi, dai agai ismaacadā valnagi amo ooqui dagitobarui agai alia soimaasi ivueeyi lapa.

¹⁹ Amo imidagai oidacatai amo cali gaviidacami dai calga dadapacami gaaadaiña yucusi dai calga titiodicami, dai vasa tasai ivuaadana vagimi gagarducami. ²⁰ Dai oidacatai lapa amo soitigami Lázaru talagiducami, ismaacadā iivosicatadai vasi tuucugada dai mosdavalrapai dadaajaiña gaviidacada quitaagiñagadaga. ²¹ Vaidā asoitigami tascoña aliditadai acuadagai viigidacada ismaacadā galsai agaviidacada meesagadaiñdara, vai asta agoogosi viñiumiditadai iivoidada. ²² Tai amo imidagai muu asoitigami, tai dada Diuusi talaañicaruda dai bacai sai amadu daacana Avraañicaru siaaco ajioopai acoidada. Dai bo chiqui tasaicada muu gaviidacada lapa mlai yaasa. ²³ Dai aidasida gaviidacada soimaa taat-acatadai mala ca siaaco ajioopai maicaga tuutiacadā, dai tai nalaaava dai malcasdaga taa agai avraañi, daida lázaru amadu daja. ²⁴ Dai amaasi iña dai potai: “Avraañi soigi gallda aanacada dai baigovai ootosa goLázaru vai vadidana gamasaiga cuugada suudara dai diviana dai avogidana giñalana

alian^Λ soimaa taataca aan^Λ tami taiyara^Λ”, astatadai agaviidacada. ²⁵ Damos Avraaŋi potatadai: “Giŋmara, gatagitoni pasiaapi calgacara oidacatadai maiquiaa muucucai, dai goLazaru alia soimaa taata. Dai sivi goovai baigalidi tami pai aapi soimaa taataca. ²⁶ Dai tomasducatai maibaiga isducatai oidagava mo gaa dlaacagi tuucavacami dai poduucai sioora imia liada tabiaadara gaamucu maitistutuidi tomali maaacadara baigovaco maibaiga”, astatadai Avraaŋi. ²⁷ Amaasi agaviidacada potatadai: “Gadaanai aan tuduid aapi, caliodami Avraaŋi, pai ootosa goLazaru giŋooca quidiumu, ²⁸ ami siaaco daraaja taama giŋsusuuculi dai giŋsiisagi vai aagidana goovai isducatai maidadiagi agai ara tami siaaco mosaa soimaasi gataatamai”, astatadai. ²⁹ Damos Avraaŋi potatadai: “Agai viaa agai ismaacada ooja Moseesacaru lamadu Diuusi ŋiŋiooquituldiadamigada, vai lagiditai calcana”, astatadai Avraaŋi. ³⁰ Taid agaviidacada aa noragi dai potatadai: “Daŋi aapi Avraaŋi, siaadara lagidana agai Avraaŋi damos isimiagi amaadutai coidada saagidaŋdara maaaca siaaco daraaja agai poduucai gia ama duucal gantatagituan tada agai dai camaisoimaasi ivuaadagi”, astatadai. ³¹ Damos Avraaŋi potatadai: “Ismialagida liada agai amoseesacaru lamadu Diuusi ŋiŋiooquituldiadamigada poduucal ara siaadara lagidana agai tomasi amaadutai duaacagi coidada saagidaŋdara”, astatadai Avraaŋi —astatadai asuusi ariseo.

17

¹ Amaasi asuusi potatadai gamamaatardamiga:

—Vaaacala oidacamu istumaasi isducatai soimaasi ivuaadagi oodami damos siaa soimaa taatamu agai ismaacada soimaasi iduiŋtulda liada oodami. ² Siooma arcaagai agai vaalara mascusivuana vulidagi amo mauturui dai gaa suudara daitudagi baiyoma issoimaasi iduiŋtuldada agai amaadutai idi ismaacada utudama vaavoitu. ³ Calgavar gantatagitoca aapima isamaadutai soimaasi iduŋia gavui aagidavurai aapima agai issoimaasi idui agai gavui. Dai isama duucal gatagituaagi agai dai camaisoimaasi ivuaada agadagi oigldavurai. ⁴ Tomasi muiyoco soimaasi gavuiidiada agai dai vaasi vuidagara didivadagi dai povai gantatadagi: “Casian maipovuaadagi”, vaaacala gaagai masoigalldiadiagi —astatadai asuusi.

⁵ Lojootosicami potatadai asuusi:

—Garsoiŋaŋi tatai vaamioma vaavoituda aatama —astatadai.

⁶ Amaasi asuusi potatadai:

—Isviaacamudai aapima tomasi laachi vaavoidaragai tomasi anan lasi isuiduru amo caida coravi istutiadamudai aapima ispotadagi idi iigosi: “Gavaŋcumaŋi dai gaa suudara calquiva”, idi iigosi gia ganlagidamudai —astatadai asuusi.

⁷ Isamaadutai aapima viaacagi amo piooŋi vai agai gasicuandagi dajjana silara nuucadacagi vustaqui, dai siuu duucu divia agai abais potadana aapima giimi dai gauga? ⁸ Maipotadan tada aapima baiyoma potadan tada aapima: “Baigi tua gocuagai nai aan gaugiagi quiaa pai gooquiara gauga aapi”. ⁹ Abais Diuusiatanlagidana tadana aapima piooŋi iduucal agai mastumaasi taji? Cho lien. ¹⁰ Poduucal aapima ara masialscada naatugi vaasi istumaasi ismaacada gantaana Diuusi, gaagai maspotadagi:

“AatΛmΛΛpan ducami tomastuma pipiooñi idui aatΛmΛΛ mosΛcaasi istumaasi viaacatađai isidufiagi cascΛΔΛ” —astΛΔđai ΛSuusi.

11 Dai apiaimΛitadai ΛSuusi JerusaleenamΛ amapiadΛγΛ arSamaalia dai ajadΛγΛ arGalilea tai Agai arana sΛali daivusai. 12 Dai aΛcai Agai Λmo amapΛcaγΛ vai vuidΛγΛ iimΛitadai baivustaama cΛcΛali ismaacΛΔΛ viaacatađai acocodogai ismaacΛΔΛ duvaldi gatuucuga Δamos bai mΛacascΔγΛ guuquiva Agai 13 dai ijiña daidΛ icaiti:

—Suusi mamaatΛtuldiamΛi soigi gΛΛlda aatΛmΛcΛΔΛ —ascaiti ΛcΛcΛali.

14 Dai aidΛsi tΛΛ ΛSuusi potΛΔđai:

—Iimivurai dai mΛΛ vuidΛγΛ guuquiva ΛpapaaligadΛ ajudidiu —astΛΔđai ΛSuusi.

Dai aidΛsi iimΛitadai Agai todian duucaı duduadamicami vii. 15 Amaasi Λmaadutai Agai mostΛΛ iscadueeyi aa gΛi dai iifiaquitadai siaa duutudaimi Diuusi. 16 Dai gΛtootonacΛΔΛ cΛquiva ΛSuusi vuidΛγΛ dai dΛvΛΛrapi cuiqui dai potΛΔđai: “DiuusiatΛnamΛquidana”, astΛΔđai. Dai idi cΛali arSamaaliγΛ oidamicatadai. 17 Amaasi ΛSuusi pocaiti:

—¿Bais mai vΛΛ baivustaama dudueeyi? ¿Siaaco daraaja Agaa tuustaama?

18 MosΛca idi ismaacΛΔΛ maitarjudiu aa gai dai siaa duutuda Agai Diuusi —ascaiti ΛSuusi.

19 Dai amaasi potΛΔđai Agai ΛcΛali:

—CΛquivañi dai imΛda. GiñvΛavoitu aapi cascΛΔΛ dueeyi —astΛΔđai ΛSuusi.

20 TaidΛ afariseo tΛcacai ΛSuusi sΛΛscadΛ Agai sigatΛaanΛda Agai Diuusi tami oidigi daama, taidΛ ΛSuusi aa noragi dai potΛΔđai:

—SiΛΛscadΛ gataaanΛdagi Diuusi tami maitarΛmo istumaasi ismaacΛΔΛ maasi. 21 Maita povΛcaitiada Agai: “Tamia daja”, siΛpΛ “MΛΛca daja”; Diuusi catanai gΛnsaagida gataaanΛi —astΛΔđai ΛSuusi.

22 Dai amaasi potΛΔđai ΛSuusi gΛmamaatΛrdamiga:

—Aimu istuigaco aapimΛ ipΛliadamΛ isgatΛaanΛda aanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛalicami tami tomasi Λmo tasai Δmos maiaimu amaasi. 23 Dai aa povΛntatΛadamu: “Tamia daja”, siΛpΛ “MΛΛca daja”. Δmos maitavar ajioopada, tomali maioidatucuda. 24 Poduucai istumaascana siΛΛscadΛ vΛpΛdocadagi oidigi pomaascamu siΛΛscadΛ ajiagi istuigaco diviagi aanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛalicami. 25 Δmos ΛpΛga viaa aanΛ issΛalicadΛ soimaa taatagi, daidΛ Λoodami sivi oidacami gajiaadΛγΛ giñvΛaamu. 26 Poduucai isducatai ΛpΛdui aidΛsi oidacatađai ΛNoe, poduucai ΛpΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ cadivia iñagada aanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛalicami. 27 Λoodami gacuaadana dai gayΛΛdana, dai cuucuntaiña, dai gamamaacaiña gΛonmaamara ooqui masai ooñtaiña, asta aidΛ uucami sivaa ΛNoe gΛvaarcugΛγΛ tai sΛalicadΛ tΛvΛpi duudu tai vΛΛsi Λoodami coi. 28 Dai poduucai ΛpΛdui ΛpΛ aidΛsi oidacatađai ΛLota Λoodami gacuaadana, dai gayΛΛdana, dai gasaapΛđaiña dai gaagaraiña, dai gasaiña, daidΛ ivuaadana baabaqui. 29 Δmos aidΛsi ii ΛLota SodoimaiñdΛγΛ tai duudu tai Λmadu asufre tΛvaagiΛidΛγΛ, tai vΛΛsi oodami coi. 30 Poduucai ΛpΛduuñimu ΛpΛ siΛΛscadΛ diviagi aanΛ ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛalicami.

31 Amaasi isΛmaadutai vaquı daama daacagi dai tuucavi viaacagi gΛvustuidaga maitΛagai istΛvΛñiagi Agai dai vuvaidagi, dai isΛmaadutai đajiana aimardagi maitΛagai isimiagi Agai gΛquiyamu. 32 GΛntagitovurai Lota ooñigadΛ isducatai muu vaamioma oigΛđatai gΛvustuidaga tami oidi daama siDiuusi. 33 SioorΛ mostΛΛgitodagi isducatai cΛAgacΛγΛ oidacagi tami

oidigi daama agai tomali amo istumaasi maiviaacamu gooquiara, dai sioora maitatagitodagi mosacaasi isducatai calagacaga oidacagi tami oidigi daama agai sallicada baigaliadamu.

³⁴ Ganaagidiana sai amaasi tucara goocatai abaana vatalacamu siDiuisi balaicamu amoco dai agamai viaamu. ³⁵ Dai gooca ooqui amapai gatuadamu siDiuisi balaicamu amoco dai agamai viaamu. ³⁶ Dai gooca cacalli dajiana daraajamu siDiuisi balaicamu amoco dai agamai viaamu —astatadai asuusi.

³⁷ Mosacacai agaa imaasi tacacai dai potatadai:

—¿Vaaco apaduñia agai imaasi? —astatadai.

Tai agai aa noragi daida itatadai:

—Tomasiaco siaaco caatacagi baabaidi duvaligada ami ganampaidiña nunui poduucai arvaavoi ara saida apaduñia agai istumaasi aagai aana —astatadai asuusi.

18

¹ Asuusi aagidi loodami amo ñiooqui cuentocada dai aagidi sai glaagai ismaigutai daanadagi Diuisi dai maiiibiocoraitai. ² Dai potatadai:

—Amapacaga oidacatadai amo dunucami ismaacada maisiaa duutudaitadai Diuisi dai tomali maivuumala aliditadai tomalia maadutaicada. ³ Dai amaasi agai vaa davalariaga oidacatadai ara amo ooqui viuudu, ismaacada cocodacatadai amai dai alia duudatai aimaraiña agai adunucami quiidiamu dai potatadaiña sabai baiduiñdana ñiooqui asaayuda lamadu. ⁴ Tavapi mospovuaadana agai vida adunucami mosacacana. Damos gooquiara povalli: “Tomasi maisiaa duutudai aana Diuisi dai maivuumala inlidi tomali maadutaicada, ⁵ damos idi ooqui viuudu apiagiñojotuldi soñiamu aana vai camaidivaitai giñojotuldiña vaamioma”, ascatai adunucami —astatadai asuusi.

⁶ Dai potatadai asuusi:

—Poduucai aagai adunucami maicala tuigacada. ⁷ ¿Isbai maisoiñana Diuisi ara ismaacada covai vuvaitu agai ismaacada maiugutai taanadagi soñi? ¿Isbai tavapicada soñiana agai? ⁸ Aana anganaagidi sai agai gia otoma soñiamu. Damos saliscada diviagi aana ismaacada viaa amo sallicami, ¿isbai quiaa talgimu aana oodami vaavoitudadami tami oidigi daama?

⁹ Daida asuusi aagidi amai cuento chilaquiatai vataraga ismaacada siooma calaga tuucami ganalidi siaa dai soiduucami nidi agaa. Dai potatadai:

¹⁰ —Gooca cacalli iji gaga quiupaigadamu judidui dai gamamada agai. Amoco arfariseocatadai dai agamai arvudamicatadai tumiñsi. ¹¹ Afariseo cacatai gamamadai dai aduucami gamamadai: “GiñDiuisiga, alia baigiñalidi aana maitarapan ducamicatai aa ismaacada alasivogami dai ismaacada arsoimaasi ivuaadami, dai ismaacada googosi ganducami aana tomali maitarapan ducami idi vuudami tumiñsi. ¹² Dai aana maitacueeyi gocuaja amo caldiaga, dai aa goidi aana inismaacada gamaitacai”. ¹³ Damos avuudami tumiñsi baimaacasdaga vii dai tomali maitaralli tomali istai nanlavagi lavaagiamu, mosgavai gamoo dai pocaiti: “GiñDiuisiga soigi galda aanacada aliasi arsoimaasi ivuaadami aana”, ascatai avuudami tumiñsi. ¹⁴ Aana anganaagidi sai idi vuudami tumiñsi nora gquiyumu caoigaldicami soimaacamigada dai agamai gia chio. Tomasioora ismaacada gaducada galiadagi agai maitargaducadamicamumu dai sioora maigaducada galiadagi agai argaducadamicamumu.

15 Dai aa oodami vuapaimi $\Delta\Delta\Delta$ aali siaaco daacatadai Δ Suusi, sai Δ gai taatana. Δ amos aid Δ sid Δ Δ mamaat Δ rdamigad Δ Δ Suusi Δ la Δ imaasi, bagaidimi Δ gai ismaac Δ d Δ vuaapaimi Δ aali. 16 Δ amos Δ Suusi vai Δ gmamaat Δ rdamiga dai pot Δ tadai:

—Dagitovurai vai dadana goali siaaco daja aan Δ , dai maitav Δ r daidiada. Ismaac Δ d Δ Δ pan ducami idi aaliduc Δ d Δ Δ gai Δ gai ismaac Δ d Δ ajioopai Δ la Δ siaaco gataaan Δ i Diuusi. 17 Aan Δ an Δ la Δ lic Δ d Δ Δ ganaagidi soor Δ iimia aliada siaaco gataaan Δ i Diuusi Δ gai Δ gaagai siapan ducamica amo ali dai ismaipoducamica Δ gai siaad Δ r Δ vaac Δ na —ast Δ tadai Δ Suusi Δ gmamaat Δ rdamiga.

18 Δ maadutai at Δ laaan Δ dami taacai Δ Suusi dai pot Δ tadai:

—Mamaat Δ tuldiadami Δ la Δ tuigac Δ d Δ , Δ tumaasi istutuidi aan Δ siduñiagi dai v Δ la Δ sc Δ r Δ oidacagi Diuusi Δ madu? —ast Δ tadai.

19 Taid Δ Δ Suusi pot Δ tadai:

—Mosaca Diuusi Δ la Δ tuiga dai tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi. Dai aapi maivaavoitudai iñsaan Δ Δ rDiuusi. Mos Δ agi pocaiti aapi ansai aan Δ Δ r Δ ca Δ tuigacami dai tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi. 20 Aapi Δ la Δ ga maata istumaasi gataaan Δ i Diuusi: “Maitav Δ r googosi ganducamica, maitav Δ r gacoodada, maitav Δ r ga Δ siada, maitav Δ r yaatagada aa, dai siaav Δ r duutuada Δ nooga Δ madu gand Δ ”, podu gataaan Δ i Diuusi —ast Δ tadai Δ Suusi.

21 Taid Δ Δ ca Δ li pot Δ tadai:

—V Δ la Δ si gomaasi aan aliducatai abiaad Δ r Δ Δ gidi —ast Δ tadai Δ ca Δ li.

22 Amaasi ca Δ c Δ i Δ Suusi imaasi pot Δ tadai:

— Δ amos quiaa v Δ la Δ ga amo istumaasi pasiduñiagi, gagarañi v Δ la Δ si pastumaasi viaa dai oida asoituuuigami Δ tumiñsi, dai poduucai viaacamu aapi vaamioma ta Δ vaagi Δ r Δ . Imiñi dai poduñi dai diviacai giñoidatucuda —ast Δ tadai Δ Suusi.

23 Dai aid Δ si ca Δ Δ ca Δ li imaasi, ali Δ soig Δ li, ali Δ si argaviidacamicatadai Δ gai casc Δ d Δ . 24 Dai ta Δ gacai Δ Suusi isali Δ soig Δ li Δ gai pot Δ tadai:

—G Δ sijaiga isganviipidacami iimiagi siaaco gataaan Δ i Diuusi. 25 Sioma maisijaiga amo muura v Δ la Δ r Δ isdaivuñiagi amo oi Δ gad Δ amu Δ la Δ li isamo gaviidacami imiagi siaaco gataaan Δ i Diuusi —ast Δ tadai.

26 Dai Δ gai ismaac Δ d Δ ca Δ imaasi pot Δ tadai:

— Δ vooriatai istutuidido isc Δ lagac Δ r Δ vuv Δ quiagi? —asc Δ iti.

27 Taid Δ Δ Suusi pot Δ tadai:

—Istumaasi oodami maitistutuidi isiduñiagi Diuusi g Δ istutuidi —ast Δ tadai Δ Suusi.

28 Taid Δ Δ piiduru pot Δ tadai:

—Mamaat Δ tuldiadami, aat Δ ma viaa v Δ la Δ si ta Δ tumaasi viaacatadai, g Δ oidatucuda Δ r Δ liditai —ast Δ tadai.

29 Amaasi Δ Suusi aa noragi dai pot Δ tadai:

— Δ la Δ lic Δ d Δ anganaagidi tomasioor Δ ismaac Δ d Δ viaagi g Δ quii, si Δ pp Δ g Δ la Δ d Δ , si Δ pp Δ gasusuuculi, si Δ pp Δ g Δ ooñiga, si Δ pp Δ g Δ amaamara iduñia aliditai Diuusi aa duiñdad Δ , 30 Δ gai siion mui viaacamu idi oidi daama dai gooqui Δ r Δ Δ g Δ mai oidig Δ r Δ v Δ la Δ sc Δ r Δ oidacamu —ast Δ tadai.

31 Δ Suusi Δ covai vai Δ baivustaama dan gooca Δ gmamaat Δ rdamiga dai pot Δ tadai:

—Siviata iimiagi Jerusaleenamu, siaaco g Δ aaagi is Δ p Δ duñiagi v Δ la Δ si istumaasi ooja Δ Diuusi ñiñiooquituldiadamigad Δ giñaagaitai aan Δ ismaac Δ d Δ

vias amo sallaicami. ³² Giñtallagida magari aa sibaadatla oidacami, dai giñparunada magari, dai soimaasi ñiooqui giñsuuligiada agai, dai giñsisiviada agai. ³³ Dai giñgalarca magari, dai gooquiatal giñmuaamu, damos bo vaica tasacada apamu duaacamu aan coidada saagidañdatla —astatada lSuusi gamamaatardamiga.

³⁴ Damos amamaatardamigada maimaata caa tomali amo istumaasi idi maasi, tomali maimaatacatada agai istumaasi aagidi lSuusi, goovai atamo istumaasicatada istumaasi maitistutuiditadi agai ismaata cacagi cascada.

³⁵ Aidasida lSuusi caajimitadi Jericootala vai voi ugidiana daacatadi amo maiñlaadami daida gataañitadi oidicami. ³⁶ Dai aidasi caa agai ismui iimadan caitim oodami, maiñlaadami gatcacai astumaasi apaduitadi. ³⁷ Matai potatadi sai amui imaitadi lSuusi Nasareetala oidacada. ³⁸ Tai agai iña dai pocaitimi:

—Suusi Davi marada soigi galda aanacada —ascaiti acali.

³⁹ Damos agai ismaacada baitaqui iimaitadi bagaimi sai camaiññacaiña vaamioma. Damos agai apaiññacai dai pocaiti:

—Davi marada soigi galda aanacada —ascaiti.

⁴⁰ Amaasi lSuusi caquiva dai ootoi siootala vuaapagi ami siaaco daacatadi agai. Dai aidamasi caami vuaa taida lSuusi tacacai dai potatadi:

⁴¹ —¿Tumaasi ipalidi aapi iñsiaduiña aanla? —astatadi.

Taida acali ismaacada maiñlaadatadi aa noragi dai potatadi:

—Mamaataltuldiadami, nada iñlidi aanla —astatadi.

⁴² Taida lSuusi potatadi:

—Nlaadañi, vaavoitu aapi cascada nanaava —astatadi lSuusi.

⁴³ Mospotai agai taida ismaacada maiñlaadatadi istui isnanaavagi, dai ol lSuusi dai siaa duutudaimi Diuusi. Dai vvasi aoodami ismaacada taa imaasi siaa duutuli Diuusi.

19

¹ Taida lSuusi aayi ami Jericootala dai amui daivusquimi agai. ² Vai ami oidacatadi amo cali gaviidacami Zaqueo tallagiducami, dai agai lrbaitacaaacamigadacatadi tumiñsi vuudami. ³ Daida lZaqueo matia aliditadi lSuusi, damos maitistutuiditadi istagiagi alia maitacavacatadi lZaqueo cascada dai oodami alia muiducatadi. ⁴ Vai agai maitatagaitadi isducatai matiagi dai amaasi baitaqui mala dai tasai amo uusi tacavacamiatala voiyatala siaaco viaacatadi lSuusi isdaivuñiagi. ⁵ Dai aidasi amui daivusquimi lSuusi tacavi nanaava dai potatadi:

—Zaqueo otoma itavani boodala sivi anvias aanla isglaquiyatala giñsuuliñiagi —astatadi lSuusi.

⁶ Taida lZaqueo otoma tavai, dai baigalliaracada miadagi agai lSuusi.

⁷ Amaasi tallagacai aoodami imaasi vvascatai ñiooquidimi lSuusi dai pocaitimi saida lSuusi amo soimaasi ivuaadami quiidiala gauuli. ⁸ Amaasi lZaqueo calquiva dai potatadi lSuusi:

—Dañi, mamaataltuldiadami oidamu aanla soituutuigami taajucami vvasi giñvustuidaga iñmaacada viaa dai iñsiamaadutai lasi aanla vuurumadacai aa noragidamu aanla asta macovaco vaamioma ismaacada lasi aanla —astatadi lZaqueo.

⁹ Taida lSuusi potatadi:

—Idi calli cavaavoitu Diuusi isduucaí vaavoitu aduñda Avraañicaru cascada sivat aayi cagacaga vuvaidaragai idi quiiyaga. ¹⁰ Aana ismaacada viaa amo samicami divia dai gaaga inagai dai cagacaga vuvaida inagai soimaasi ivuadami agai arsbaiimiada Diuusi vataraga —astadai asuusi.

¹¹ Dai camiaanai daacatadai agai Jerusaleena daida aoodami povanlidadai iscaotoma gataanaada agai Diuusi oidi daama cascada aidasi quiaa tagitoitadai aoodami ismaacada aagidi asuusi, agai aagidi amo ñooqui cuentocada, ¹² dai potadai:

—Amo imidagai oidacatadai amo calli dai vassi aaduñda artaanaadamicatadai daida arganviipidamicatadai. Dai macasi ii agai mai davalagira masiaaco daasa agaitadai raí dai gooqiyaga apamu divia agaitadai. ¹³ Dai maiquiaa imacai vai baivustaama gapipiooñiga dai vascatai amadutai maa tumiñsi dai potadai: “Aa duiñtuldavurai idi tumiñsi asta siascada divia aana”, astadai. ¹⁴ Damos agamai davalagira oidacami alia cadaitadai dai imacai agai tai agaa gooquiamu ootoi chiqui cacalli sai potadana: “Maitata ipalidi aatama isaapi argaanaadamicagi”, astadai. ¹⁵ Matai vascaga daí agai gataanaadami duucaí tai apamu nora. Amaasi acai gquiiyaga vai agai gapipiooñiga ismaacada vii agai tumiñsi dai maataca agai sajaqui gamaita amadutai. ¹⁶ Lapagadada divia dai potadai: “Giñaamu, gatumiñsiga gamaita baivustaamojo vaamioma”, astadai. ¹⁷ Taida arai aa noragi dai potadai: “Cagaduava aapiara aramo call piooñi cacalga idui aapi laachicada sivi gia gadaasamu aana caigi pai taanaada baivustaama quiiqui”, astadai. ¹⁸ Tai gooqiyaga divia amai dai potadai: “Giñaamu, gatumiñsiga gamaita taamojo vaamioma”, astadai. ¹⁹ Taida aamuda aa noragi dai potadai: “Aapi arcaigicamu lapa dai taanadamu taama quiiqui”, astadai. ²⁰ Tai gooqiyaga divia amai dai potadai: “Giñaamu, tanai daja gatumiñsiga giñpañitugara vuraca aana dai baidasaca. ²¹ Gallañi aana. Maata aana isalia oomaliga aapi cascada. Dai maita aata vueyi dai vascaga vuuyi tumiñsi, dai aa gassituldi pai aapi mosvuuyi yoovisicami”, astadai. ²² Amaasi arai potadai: “Aapiara aramo piooñi maicaa tuigacami. Gañoquicada maata aana isaapi argaduñi dai maicaa dui. Iscaatacatadai aapi siaana aoomaligami dai ismaitaata vueyi aana dai vascaga vuuyi tumiñsi dai isaa giñsituldi dai isanaa mosvuuyi yoovisicami. ²³ Camaatacatadai aapi çtupasi maitamaa gotumiñsi sibacoga masiaaco gamaitamudai vaamioma atumiñsicada simuyoma vuimudai aana diviacai?” astadai aamuda. ²⁴ Amaasi potadai agai agaa ismaacada ami daraajatadai: “Baivurai gotumiñsi dai maaca agai ismaacada viaa baivustaama”, astadai arai. ²⁵ Tai agai potadai: “Garaamu, agai caviaa baivustaama”, astadai. ²⁶ Taida arai aa noragi dai potadai: “Aana anganaagidi sai ismaacada viaa vaamioma gamaacai dai ismaacada maiviaa gavoopoidi tomasi laachi ismaacada viaaca agai. ²⁷ Dai aoodami ismaacada giñvui vata dai maitpalidadai isartaanaadamica aana, vaaapavurai dai giñvuitapi cooda”, astadai arai gapipiooñiga.

²⁸ Dai amaasi caagacai asuusi imaasi apamu apiaimitadai Jerusaleenamu. ²⁹ Dai aidasi caajimitadai asuusi Betapagira dai Betaaniara miaanai agiidi siaaco Oliivosi tagidu, asuusi ootoi gooca gamamaatardamiga, ³⁰ dai potadai:

—Iimivurai m_{AA} aali quiiqu_{IA} ismaac_{AD} miaaga tabiaad_{AG} dai aacai t_{AA}gimu aapim_A amo asñiitu vulicami ismaac_{AD} tomali amaadutai maiquiaa dada_{AI} varai uupana dai vuaapa. ³¹ Dai is_{MA}adutai g_{ANT}acacagi mastuisi uupasai varai pot_{AA}da ansai aana t_{AG}ito —ast_{AT}dai _{AS}uusi g_{AM}amaat_{ARD}amiga.

³² Amaasi _{AM}mamaat_{ARD}amigad_A iji dai t_{AA} v_{AA}si isducatai aagidi _{AS}uusi.

³³ Dai aid_{AS}i uupasaitadai _{AG}ai asñiitu taid_A _{ASO}igacami t_{AC}acai dai pot_{AT}dai: —¿Tuim_{AS}i uupasai goasñiitu? —ast_{AT}dai.

³⁴ Tai _{AG}ai aa noragi dai pot_{AT}dai:

—_{AM}mamaat_{AT}uldiadami t_{AG}ito casc_{AD} —ast_{AT}dai.

³⁵ Amaasi baidacai _{AG}ai asñiitu _{AS}uusi, dai asñiitu daama darai g_{ANS}osua dai daama dai _{AS}uusi. ³⁶ Dai aid_{AS}i asñiitu daama im_{AT}idai _{AS}uusi _{AO}odami voy_{AG} _{AA}ligaimi g_{ANS}osua. ³⁷ Dai aid_{AS}i camiaadimi _{AG}ai coidama g_{AA}sac_{AR} _{AO}livosi giidiaiñ_{AG}, vai v_{AA}scatai _{AVA}avoitudadami ismaac_{AD} oiditadai iiaquimi baig_{AN}liatugaitai dai siaa duutudaimi Diuusi v_{AA}si _{AS}maac_{AD} g_{AG}arducamic_{AD} ismaac_{AD} t_{AA}tadai _{AG}ai. ³⁸ Dai pocaitimi:

—Diuusi alia c_{AA}gac_{AR} naidi goovai ismaac_{AD} divia Diuusi guvucadac_{AD}. v_{AA}scatai g_{ANI}ibastacan tada t_{VA}agi_{AR} aat_{AM} alia siaa duutudai Diuusi —asc_{AI}timi _{AVA}avoitudadami.

³⁹ Amaasi _{AM}moco _{AF}ariseo ismaac_{AD} _{AO}odami saagida daraajatadai pot_{AT}dai _{AG}ai _{AS}uusi:

—Mamaat_{AT}uldiadami bagaidañi g_{AM}mamaat_{ARD}amiga —ast_{AT}dai.

⁴⁰ D_{AM}os _{AS}uusi aa noragi dai pot_{AT}dai:

—Aan_A ang_{AN}aagidi sai isidi maiiñ_{AC}adagi s_{AA}lic_{AD} goojoodai iia_{AC}adamu —ast_{AT}dai _{AS}uusi.

⁴¹ Dai aid_{AS}i caaijimitadai _{AG}ai Jerusaleen_{AG} dai t_{AA}gacai Jerusaleena _{AS}uusi sosua _{AO}idacamic_{AD} ⁴² dai pocaiti:

—G_{IA} ip_{LI}di aan_A issivi maata c_{AA}cagi gooidacami isducatai istutuidi isg_{ANI}ibastacan tadacagi d_{AM}os maitistutuidi goovai ismaat_A c_{AA}cagi.

⁴³ Aimu istuigaco sicolimagi sasaayud_A dai sicoli curartamu, dai v_{AA}si apad_{AG} cocodamu, ⁴⁴ v_{AA}si d_{AV}arapi suuligamu dai coodamu dai v_{AA}si Jerusaleen_{AG} maiviimu tomali amo odai ama_I daama. Aid_{AS}i diviji aan_A ismaac_{AD} _{AR}Diuusi tai maitiñ_{MI}aad_{AG}i gooidacami casc_{AD} —asc_{AI}ti _{AS}uusi.

⁴⁵ Amaasi _{AS}uusi vaa _{AG}aa quiiuupaigad_{AG} judidíu dai vuvaitu ismaac_{AD} ami gagaagaraitadai dai ismaac_{AD} gasaap_{AD}aitadai, ⁴⁶ dai pot_{AT}dai:

—Diuusi ñiooquid_{AG} pocaiti: “Giñquii_{AV}ar mamadaragai v_{AA}tar_{AG}”. Mai aapim_A t_{AG}ogad_A _{AS}sivogami duucai naidi —ast_{AT}dai _{AS}uusi.

⁴⁷ _{AS}uusi v_{AA}s tasai gamamaat_{AT}uldiña Diuusi ñiooquid_A _{AG}aa quiiuupaigad_{AG} judidíu, d_{AM}os _{AB}aitaguucacamigad_A _{AP}apaaligad_A judidíu _{AM}madu _{AM}mamaat_{AT}uldiadami Diuusi s_{AA}lic_{AM}igad_A, dai _{AM}madu _{AD}dunucamigad_A _{AO}odami gaagaitadai isducatai muaagi _{AS}uusi.

⁴⁸ D_{AM}os v_{AA}si _{AO}odami c_{AA}ga g_{ANT}agito c_{AC}atadai iscaiti _{AS}uusi casc_{AD} mait_{AT}agaitadai _{AG}ai isducatai muaagi.

20

¹ Amo imidagai _{AG}aa quiiuupaigad_{AG} judidíu daacatadai _{AS}uusi dai ma_{MA}at_{AT}ulditadai _{AO}odami Diuusi ñiooquid_A _{AM}madu c_{AA}gac_{AR} vuvaidaragai, tai ami dada _{AB}aitaguucacamigad_A _{AP}apaaligad_A _{AJ}udidíu _{AM}madu

amamaat^Λtuldiadami Diuusi s^{ΛΛ}alicamigad^Λ, ^{ΛΛ}madu aa bait^Λguucacami,
² dai pot^Λadai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Garaagidañi, ^ζtuma s^{ΛΛ}alicamic^Λd^Λ pomaasi ivueeyi aapi? ^ζToora g^Λmaa gos^{ΛΛ}licami? —ast^Λadai.

³ Amaasi ^ΛSuusi pot^Λadai:

—Aan^{ΛΛ}an ^Λra^Λ g^Λnt^Λcacagi ^Λmo istumaasi v^Λrai giñaagida: ⁴ ^ζToora ootoi ^ΛVuaana sai gavapaconana? ^ζDiuusi oodami sio? —ast^Λadai ^ΛSuusi.

⁵ D^Λmos v^{ΛΛ}asi ^Λbait^Λguucacami ^{ΛΛ}gi aipaco g^Λnaatagidimi dai pocaiti:

—^ζIst^{ΛΛ}adamu aat^Λm^Λ? Ispot^{ΛΛ}da aat^Λm^Λ sai Diuusi ootoi goovai otoma garaa noragidamu dai pov^Λrt^{ΛΛ}adamu: “^ζTuimas^Λi maivaavoiu?” ⁶ Dai ispot^{ΛΛ}da aat^Λm^Λ sai oodami ootoi, v^{ΛΛ}scatai gooodami garcoodian tada ojoodaic^Λd^Λ, v^{ΛΛ}scatai goovai s^{ΛΛ}alic^Λd^Λ vaavoiut^Λdai si^ΛVuaana ^Λr^ΛDiuusi ñiooquituldiadamigad^Λ —asc^Λaiti ^Λbait^Λguucacami.

⁷ Dai amaasi aa noragi ^Λgai ^ΛSuusi dai pot^Λadai sai maimaat^Λ sioora ootoi ^ΛVuaana sai gavapaconana. ⁸ Amaasi ^ΛSuusi pot^Λadai:

—Tomali aan^{ΛΛ}an mait^Λnaagidagi istuma s^{ΛΛ}alicamic^Λd^Λ ivueeyi aana imaasi —ast^Λadai ^ΛSuusi.

⁹ Amaasi ^ΛSuusi g^Λaaagacai aagidi ^Λoodami, dai aagidi ^Λmo ñiooqui cuentoc^Λd^Λ dai pot^Λadai:

—Oidacatadai ^Λmo c^{ΛΛ}ali ismaac^Λd^Λ ^Λi uuvasi g^Λd^Λv^{ΛΛ}ragana, dai gooqui^Λr^Λ taajucamic^Λd^Λ maa ^Λgai aa oodami g^{ΛΛ}si dai ii abiaad^Λr^Λ sib^Λaco dai t^Λv^Λpi daja. ¹⁰ Dai aid^Λsi aayi yoovaragai ^Λgai ootoi ^Λmoco g^Λp^Λiooñiga sai taan^Λna ^Λgai ^Λoodami ^Λyoovi si^{ΛΛ}si a^{ΛΛ}catadai, d^Λmos ^Λoodami g^Λicacarai dai soi doodai dai ootoi maimaacacai istumaasi. ¹¹ Amaasi ^Λtuidacami ootoi ^Λmai piooñi, m^Λtai ^Λgai ^Λra^Λ alia soimaasi ñiooqui aagidi dai g^Λicacarai dai ootoi maimaacacai istumaasi aagaimi ^Λgai. ¹² Daid^Λ ^Λtuidacami ootoi ^Λmai, d^Λmos ^Λoodami alia soi doodai ^Λgai ^Λra^Λ dai aadaji.

¹³ Dai cagooqui^Λr^Λ pocaiti ^Λtuidacami ^Λd^Λv^{ΛΛ}r^Λi: “^ζIsducatai iduuñimu aan^Λ? Ootosam^Λ aan^Λ giñ^Λmar^Λ tomasi alia oig^Λdai aan^Λ, siaad^Λr^Λ maisiaa dututudadan tadacana ^Λgai siuu duucu tagiagi”, asc^Λaiti ^Λc^{ΛΛ}li. ¹⁴ D^Λmos aid^Λsid^Λ ^Λaata v^Λaadami t^{ΛΛ} g^Λamo marad^Λ aipaco g^Λnaatagidimi dai pocaiti: “Idi ^Λgai ismaac^Λd^Λ ^Λrtuidacamica ^Λgai oogad^Λ vustuidad^Λ g^Λaaagai t^Λsmuaagi dai poduuc^Λi aat^Λm^Λ ^Λrtutuidacamicamu”, asc^Λaiti ^Λaata v^Λaadami. ¹⁵ Dai amaasi vuusaitu ami d^Λjiaifñ^Λr^Λ dai muaa. Amaasi ^ΛSuusi t^Λcacai ^Λoodami dai pot^Λadai:

—^ζIsduuñimu ^Λd^Λv^{ΛΛ}r^Λi tuidacami ^Λaata v^Λaadami? ¹⁶ Divimu ^Λgai dai coodimu dai maaquimu ^Λd^Λv^{ΛΛ}r^Λi aa oodami —ast^Λadai ^ΛSuusi.

Mosca^Λc^Λi ^Λgai imaasi ma^Λi is^Λgai aagadam^Λ ^Λlidi ^ΛSuusi casc^Λd^Λ pocaiti ^Λgai:

—Diuusi maidagitona ispo^Λv^Λ duñiagi —asc^Λaiti.

¹⁷ D^Λmos ^ΛSuusi vui n^Λn^Λava dai pot^Λadai:

—^ζTaiya ^Λlidi id^Λ goovio ismaac^Λd^Λ oojisi Diuusi ñiooquid^Λr^Λ siaaco pocaiti?:

^Λodai ismaac^Λd^Λ gajiaad^Λr^Λ viaa ^Λbaabaquitadami sivi ^Λgai ^Λr^Λgai ismaac^Λd^Λ vaamioma g^Λaaagai v^Λaaqui v^{ΛΛ}r^Λ.

Asduu oojisi Diuusi ñiooquid^Λr^Λ. ¹⁸ Tomasioora ismaac^Λd^Λ utuvagi ^Λodi^Λr^Λ moslachi daivamu, dai is^Λodai daama g^Λsiagi ^Λmai ^Λgai mos^Λtuisamu —ast^Λadai ^ΛSuusi.

19 Abaita^gguacacamigada^g apapaaligada^g judidiu^g amadu^g amamaat^gtuldiadami Diuusi^g s^gallicamigada^g ipaliditadai isaida^g otoma^g bajiagi^g asuusi^g, c^gaa ga maatacatadai^g agai is^gagai v^galatar^g aagaitadai^g asuusi^g acuento^g cascada^g, d^gamos a^gbaiditadai^g agai a^goodami. 20 Dai amaasi^g ootoi^g sioora^g soobidacagi^g vai^g agai c^gaa tuutiacami^g ganvueeyi^g, dai gaagai^g isducatai^g aagagi^g asuusi^g amo istumaasi^g istumaasi^g vui^g caat^gcagi^g adudunucami^g vai^g poduucai^g taagida^g agai^g adudunucami^g. 21 Cascada^g tacacai^g agai^g dai potatadai^g:

—Mamaat^gtuldiadami, c^gaa maata^g aatama^g sai ismaacada^g gaaagidi^g aapi^g dai gamamaat^gtuldi^g arvaavoi. Dai maivuaama^g alidi^g aapi^g oodamicada^g siarganviipidacami^g siarsoitutuigami^g ara^g, mosgamamaat^gtuldi^g aapi^g istumaasi^g Diuusi^g ipalidi. 22 Garaagidañi^g, ic^gaa gaisi^g tasaa^g nama^gquiadagi^g agaa^g baitacaacami^g romano^g cho^g sio? —astatadai^g.

23 Damos^g asuusi^g maata^g ta^g is^gagai^g vuurumada^g aliditadai^g dai potatadai^g:

—i^gTuimasi^g giñvuurumada^g alidi^g aapima? 24 Giñta^gagidavurai^g aapima^g amo^g tumiñsi. i^gVoor^g mooda^g dai^g voor^g ta^gatarada^g tumiñsi^g aja? —astatadai^g asuusi^g.

Tai^g agaa^g aa^g noragi^g daida^g itatadai^g:

—Agaa^g baitacaacami^g mooda^g dai^g ta^gataragada^gava —astatadai^g.

25 Taida^g asuusi^g potatadai^g:

—Maacavurai^g agaa^g baitacaacami^g istumaasi^g ar^gtuidada^g dai^g maacavurai^g Diuusi^g istumaasi^g ar^gDiuusi^g tuidada^g —astatadai^g asuusi^g.

26 Tai^g agai^g maitistui^g issoimaasi^g ñiooquitudagi^g oodami^g vuitapi^g baiyoma^g maita^g agai^g isducatai^g gantatagituagi^g caacatai^g isducatai^g ñioocai^g asuusi^g dai^g cascada^g maiñioocacai^g vii.

27 Dai^g gooquiara^g iji^g amoco^g asaduseo^g siaaco^g daacatadai^g asuusi^g. Asaduseo^g pocaiti^g sai^g maioidaga^g coidada^g duaacarada^g cascada^g potatadai^g agai^g asuusi^g:

28 —Mamaat^gtuldiadami, amosesacaru^g oojisicami^g garvii^g vai^g pocaiti^g sai^g ismuquiagi^g amo^g c^gaa li^g dai^g viaagi^g gaoñiga^g maiquiaa^g maamatacai^g abaana^g, saida^g asucuulida^g ac^gaa li^g gaaagi^g isv^gal^garagi^g aviuudu^g dai^g maamatagi^g abaana^g asiaagida^g v^galatar^g ismaacada^g muu. 29 Dai^g amo^g imidagai^g oidacatadai^g cuvaracami^g amo^g siaagama^g, ara^gagadada^g ooñigai^g d^gamos^g muu^g maiquiaa^g maamatacai^g.

30 Amaasi^g agooquiardada^g v^galana^g aviuudu^g, dai^g muu^g ara^g maiquiaa^g maamatacai^g. 31 Tai^g gooquiara^g agamai^g v^galana^g agai^g vaa^g ooqui^g, dai^g muu^g ara^g maiquiaa^g maamatacai^g, v^gal^g cuvaracami^g podui^g dai^g v^gal^g coi^g maimaamatacai^g tomali^g amaadutai^g. 32 Dai^g amaasi^g muu^g aooqui^g ara^g. 33 Dai^g duduacacai^g coidada^g saagidañidara^g, i^gismaacada^g arcunadacamu^g aooqui^g v^gal^gsi^g arcuucunadacatadai^g agai^g di? —astatadai^g asaduseo^g.

34 Amaasi^g asuusi^g aa^g noragi^g dai^g potatadai^g:

—Tami^g oidigi^g daama^g cac^gaa li^g dai^g ooqui^g cuucuntai^g dai^g ooñtai. 35 Damos^g agai^g ismaacada^g Diuusi^g maaquiagi^g oigaragai^g isiimiagi^g tavaagiamu^g caduduacacai^g coidada^g saagidañidara^g ma^gaca^g maitacuucuntai^g tomali^g maitamamacai^g g^gamaamara^g cuucuntaragai^g v^gal^gara^g, 36 ma^gaca^g camaitacooyi^g cascada^g. Moscaduduacacai^g agai^g aran^g ducamica^g agai^g Diuusi^g ta^gtaañicaruda^g agai^g ar^gDiuusi^g maamarada^g. 37 Moseesa^g ara^g gamamaat^gtuldi^g sai^g duduacacai^g coidada^g siaaco^g gaagagi^g ali^g uusi^g ismaacada^g ma^g ta^g daida^g luusi^g maimai^g ami^g gaaagagi^g ara^g sai^g Diuusi^g ar^gAvraañicaru^g dai^g Isaacaru^g dai^g Jacocaru^g Diuusigada^g.

38 Damos^g Diuusi^g maitar^gDiuusigada^g agai^g ismaacada^g adiaavora^g amadu^g ajioopai^g cocoi^g, baiyoma^g ar^gDiuusigada^g agai^g ismaacada^g agai^g amadu^g ajioopai^g —astatadai^g asuusi^g.

39 Amaasi^g amamaat^gtuldiadami^g Diuusi^g s^gallicamigada^g potatadai^g:

—C^gaa ga^g aagai^g aapi^g mamaat^gtuldiadami^g —astatadai^g.

40 Dai camait Λ an Λ ali isvaamioma t Λ cacagi.

41 Taid Λ Λ Suusi pot Λ tadai:

—¿Ducatai pocaiti aapim Λ said Λ Λ Cristo Λ R Λ Davi marada? 42 Vaid Λ Λ Davi aduucai ooja Salmosi liivrugadara:

Λ t Λ aan Λ dami pot Λ tadai giñt Λ aan Λ damiga:

“Gamaaquimu aan Λ Λ mo sa Λ licami ismaac Λ d Λ vaamioma nam Λ ga.

43 Dai ugitudamu aan Λ va Λ si ismaac Λ d Λ g Λ vuid Λ r Λ va Λ t Λ ”.

44 ¿D Λ mos ducatai istutuidi Λ Cristo si Λ rmarad Λ cagi Λ Davi vai Λ agi Λ Davi giñt Λ aan Λ damiga aagai? —ast Λ tadai Λ Suusi.

45 va Λ si Λ oodami ca Λ catadai aid Λ si Λ Suusi pot Λ tadai g Λ mamaat Λ rdamiga:

46 —Ca Λ gav Λ r gant Λ gitoca aapim Λ . Maitav Λ r Λ pan duucai ivuuda goma Λ aat Λ ldiadami Diusi sa Λ licamigad Λ . Goovai oojoidi isca Λ ca Λ gaducami yuucustadagi, dai ip Λ lidiña ma Λ scocoanadagi g Λ nvapaanamu dai viaat Λ ldiadagi cacaayana, dai ca Λ ca Λ gaduc Λ dioma daraicari Λ r Λ oojoidi is Λ dar Λ dagi judid Λ quiquiuupaigad Λ r Λ , dai siaaco gacuaada goovai ca Λ ca Λ gaduc Λ dioma daraicari Λ r Λ oojoidi is Λ dar Λ dagi Λ ra. 47 Dai Λ sidiña goovai Λ ra Λ vi Λ puudu baabaquid Λ dai tav Λ pi gamamadaiña sai n Λ idiña Λ oodami. Goovai Λ gai ismaac Λ d Λ vaamioma soimaa taat Λ ldamu Diusi —ast Λ tadai Λ Suusi g Λ mamaat Λ rdamiga.

21

1 Dai Λ Suusi t Λ Λ ga Λ quiuupaigad Λ r Λ judid Λ Λ ganviipidac Λ d Λ ismaac Λ d Λ tueeyi tumiñsi cajojoñi Λ r Λ ismaac Λ d Λ r Λ ga Λ mpaidi tumiñsi Diusi aa duiñdada va Λ tara. 2 Dai t Λ Λ ra Λ mo viuudu soitigami ismaac Λ d Λ ami cajooñi Λ r Λ darai goo sintav Λ v, 3 tai potai Λ Suusi:

—Sa Λ licad Λ ang Λ naagidi sai idi viuudu soitigami vaamioma dai isva Λ scatai. 4 Va Λ scatai gogaa darai ismaac Λ d Λ cababaivitocai, Λ mos goooqui soitigamicatai modai va Λ si ismaac Λ d Λ viaacatadai istuuc Λ d Λ oidacagi —ast Λ tadai Λ Suusi Λ oodami.

5 Dai Λ amadutai aagai Λ ga Λ quiuupaigad Λ judid Λ dai pocaiti sai ali Λ sigia maasi Λ quiuupa Λ Λ ojo Λ dai Λ d Λ sigia maascamic Λ d Λ dai aa Λ mamaasi Λ d Λ ismaac Λ d Λ aa ami darai sai sigia maascana Λ quiuupaigad Λ judid Λ . Tai amaasi Λ Suusi pot Λ tadai:

6 —Aimu si Λ ascad Λ va Λ si idi ma Λ maac Λ d Λ n Λ idi aapim Λ va Λ si siaa g Λ duuñimu, dai maiviimu tomali ojo Λ dai goocua daama —ast Λ tadai Λ Suusi.

7 Tai Λ gai t Λ cacai dai pot Λ tadai:

—Mamaat Λ ldiadami, ¿va Λ scad Λ Λ pa Λ duña Λ gai imaasi? ¿Ducatai maat Λ mu aat Λ ma isimaasi casia Λ pa Λ duña Λ gai? —ast Λ tadai Λ gai Λ Suusi.

8 Taid Λ Λ Suusi pot Λ tadai:

—Gant Λ gitov Λ r n Λ ijada, dai maitav Λ r gandagito ma Λ sg Λ nvupuiirumadadagi, dadiava Λ gai muidutai giñt Λ aaaragac Λ d Λ dai pocaitiadamu Λ gai: “Aan Λ an Λ r Λ Cristo”, dai “Casiat aayi istuigaco ugitia Λ gai oidigi”. Λ mos maitav Λ r oindatucuda. 9 Dai ma Λ si Λ ascad Λ cajiomacagi muiyapa Λ r Λ cocoodi, maitav Λ r duduaadicuda gomaasi daivuña Λ gai Λ ra Λ ga, Λ mos maiquiaa aayi cugara Λ ta Λ r Λ .

10 Dai bod_{ΛΓΛ} apiaaatagidimi vaamioma dai pot_{ΛΤΔ}dai:

—Λμο d_{ΛVΛΛRΓRΓΛ} oidacami cocoaadamu _Λmai d_{ΛVΛΛRΓRΓΛ} oidacami. 11 Dai alia cavami gigivucudamu _{ΛΛ}map_{ΑCΓRΓΛ} gooidigi, dai oidacamu biuugigai dai cocodagai aipacoga, dai t_{ΛVΛ}agi_{ΛΓRΓΛ} duaadimudaca maascamu istumaasi dai naana maasi ga_Γarducami maascamu _ΛΡ_Ρ.

12 Damos _ΛΡ_Ρga gansasaayu g_Λnvuimu dai soimaasi gantaatuldamu, dai vaama gantuutusada agai agai _{ΑΤ}α_{ΛΛ}aan_Αdami vuid_{ΛΓΛ} agai vaa ismaac_{ΑΔ} gataana_Ι quiquiupaigad_{ΛΓΛ} judid_Ι, dai g_Λnmaamaisapada agai dai vaama gantutusada agai _ΛΡ_Ρarai vuid_{ΛΓΛ} dai moomoyi vuid_{ΛΓΛ} gi_Γvaavoitudaitai aapima. 13 Amaasi tuigaco istutiaadamu aapima isaagadagi agai vuitpai isvaavoitudai aapima istumaasi gamamaat_{ΑΤ}uldi aana. 14 Dai maibai vuaada _ΛQ_Uiasd_{ΛΓΛ} isducatai aa noragidagi agai ismaac_{ΑΔ} g_Ρi_{ΛΓΛ} g_Λnsusuuligadagi. 15 Aana g_Λnmaaquimu maat_Αdagai dai _Γiooqui isducatai g_Λnsoi_Γna aapima dai poduucai g_Λnsasaayu maiviaacamu isducatai g_Λnaa noragidagi tomali mait_Λnvui _Γioocadamu. 16 Dai asta g_Λnd_{ΛΔΔ} dai g_Λnsusuuculi dai g_Λnsiisiagi dai g_Λnaadu_Γni aagiada agai g_Λnsasaayu m_Λsi_Αaco daraaja aapima. Dai g_Λnc_Οooditadamu aapima _{ΛΛ}madutai. 17 Dai v_Λasi oidacami g_Λnc_{ΑΔ}dadamu gi_Γvaavoitudaitai aapima, 18 d_Λmos maisib_Α imimu tomali _Λmo cuupai g_Λnmooi_Γnd_{ΛΓΛ}. 19 Damos aapima apiavaavoitudadamu dai m_Λsi_Αascad_Α dagavu_Γniagi v_Λasi gosoimaa taataragai gooqui_{ΛΓΛ} v_Λasc_{ΑΓΛ} oidacamu aapima Diuusi _{ΛΛ}madu.

20 M_Λsi_Αascad_Α n_Λijadagi iscasicoolimadi sandaar_Υ Jerusaleen_{ΛΓΛ}, maat_Αcamu aapima iscaotoma v_Λasi siaa gadu_Γniimu. 21 Amaasi ismaac_{ΑΔ} Judee_{ΛΓΛ} daraajagi g_Λaaagai isvoo_Πiagi gigid_Ιdiamu, dai sioo_{ΓΛ} Jerusaleen_{ΛΓΛ} daraajagi g_Λaaagai isv_Υva_Αquiagi abiaad_{ΛΓΛ}, dai sioo_{ΓΛ} d_Λjiaadana ajioopadagi mait_Αagagai is_Ρpamu iimiagi g_Λnc_Quiiquiamu. 22 Amaasi agai istuigaco soimaasi taatatulda agai Diuusi _Λjudid_Υ ismaac_{ΑΔ} vuid_{ΛΓΛ} v_Λat_Αcagi Diuusi. Poduucai _Ρadu_Γniagi agai ismaac_{ΑΔ} oojisi Diuusi _Γiooquid_{ΛΓΛ}. 23 Sia soimaa taatamu _Λooqui ismaac_{ΑΔ} amaasi noonocagi si_ΛΡ_Ρ viaacagi aali siisi_Αdami alia oidacamu soimaa taataragai oidi daama, dai s_Αallicad_Α soimaasi g_Λag_Αvituldaragai idi oodami Jerusaleen_{ΛΓΛ} oidacami v_Λat_ΑΓ_Λ. 24 _{ΛΛ}moco coimu cocodi_{ΛΓΛ}, dai aa sib_Αad_{ΛΓΛ} oidacami maamaisapicami vuimu aa dai vuucaimu. Dai ismaac_{ΑΔ} mait_Αjudid_Ιdi gataana_Δ agai Jerusaleen_{ΛΓΛ} asta si_Λascad_Α uucami Diuusi maquiagi oigaragai.

25 Dai amaasi oidacamu maasidaragai tasi_{ΛΓΛ} dai masaadi_{ΛΓΛ} dai sisi_Αvugi_{ΛΓΛ}, dai tami oidigi daama v_Λasi oidacami mait_Αgadamu isducatai g_Λnt_Αg_Ιtodagi alia duduaadicudamu agai alia sigal caititai ag_{ΛΛ} suudagi. 26 _Λoodami susuiquit_Αrdamu duduaadicuitai dai t_Αg_Ιtoitai istumaasi_{ΛΓΛ} istumaasi daivu_Γniagi agai oidigi daama, asta t_Λvaagi gigivucudamu. 27 Dai amaasi gi_Γtaagimu aapima aana ismaac_{ΑΔ} viaa _Λmo s_Αallicami i_Γsi_Βood_{ΛΓΛ} im_Αdamu _Λmo icomai saagida guvucadagaic_{ΑΔ} dai s_Αallicad_Α dadadaquid_Αdai. 28 Si_Λascad_Α casi _Ρav_Υidagi imaasi varai tai n_Αn_Αnda m_Οscami_Αad_Αidat_Α m_Αst_Υigad_Α c_Λagac_{ΑΓΛ} g_Λnvuvaida agai —ast_ΑΔ_Αdai _ΛSuusi.

29 Dai agidi _ΛΡ_Ρ _Λmo _Γiooqui cuentoc_{ΑΔ} dai pot_ΑΔ_Αdai:

—_ΝΔidavurai goigosi si_ΡΡ_Α tomastuma _Λmai uusi. 30 M_Λsi_Αascad_Α n_Λijadagi iscai_Πoidagi aagad_Α, aapima camaat_Αcana iscamiaadimi to_Γnd_Αgai. 31 Dai poduuquiav_Υ maat_Αc_Α _ΛΡ_Ρ m_Λsi_Αascad_Α n_Λijadagi gomaasi varai maat_Αc_Α iscamiaadimi istuigaco gataana_Δ agai Diuusi tami oidi daama.

³² SALLICADΛ angΛnaagidi sai VΛASI imaasi APADUÑIA agai maiquiaa ugitACAI idi oodami. ³³ TAVAagi ΛΛmadu oidigi ugitimu, DAMOS ismaacADΛ aagai aana goovai gia APADUÑIA agai.

³⁴⁻³⁵ Todian duucAI aimu Diuusi APAN duucAI isduucAI gACUCUUPAI AMO trampa dai VΛASI oidi daama oidacami maatAMU imaasi, cascADΛ gANTAGITOVΛR NΛIJADA dai maigajiaadΛΓΛ vipiaada Diuusi mosgayΛΛdatai dai tΛTΛgitoitai istumaasi oidaga oidi daama. ³⁶ BaigavΛR ANDUCA aapima tudu, dai tomastuigaco AVΛR gamamadada dai poduucAI istuidimi aapima isCΛΛgacARΛ vuvaaquiagi VΛASI gomaasiaiñDΛΓΛ ismaacADΛ APADUÑIA agai, dai poduucAI istuidimu isgIñVUIDARΛ guuquivagi aapima aana ismaacADΛ viaa AMO SALLICAMI —ASTATDAI ASUUSI AOODAMI.

³⁷ ASUUSI gamamaatATuldiña TASARΛ AGLΛ quiuupaigadΛΓΛ judidIu dai tucara aimARaiña dai giidiana cocosaiña siaaco Oliivosi TΛΛgidu. ³⁸ Dai VΛASI AOODAMI AΛQUI quiamoco AGLΛ quiuupaigadΛΓΛ judidIu daiVΛIña CAACA ALIDITAI istumaasi aagidiña ASUUSI.

22

¹ AidΛ camiaadimitadai ASIAA duudagai istuigaco tATAgitoiña AJUDIDIU aidASI Diuusi CΛΛgacARΛ vuvaitu EjiipituaiñDARΛ. ASIAA duudagai pas-cua TΛΛgidu. ² VaidΛ APAPAaligADΛ AJUDIDIU baitAGUUCACAMIGADΛ ΛMADU AMAMAATATuldiadami Diuusi SALLICAMIGADΛ gaagaitadai isducatai muaagi ASUUSI, DAMOS alia ABBAiditadai AΓAI AOODAMI.

³ Tai amaasi ADIAavora vaa AUdasiARΛ, MASMAACADΛ Iscaliote aagaiña AΛPA, AΓAI AΓAMOCO ABaivustaama dan gooca ismaacADΛ AΓASUUSI oootosADΛ.

⁴ DaidΛ AUdasi NΛIDAMU APAPAaligADΛ AJUDIDIU baitAGUUCACAMIGADΛ ΛMADU sandaarU AGLΛ quiuupaigadΛΓΛ judidIu dai AGLΛ quiuupiARΛ sandaarU dai ΛMADU gaaataga dai aagidi isducatai istutuiditadai AΓAI istΛΛgidagi ASUUSI. ⁵ Tai AΓAI alia baigANΛΛI dai aagidi AΓAI AUdasi sai maquia agai tumiñsi, ⁶ taidΛ AUdasi bai aa dai gAAagacAI gaa isducatai gatΛΛgidagi ASUUSI siΛΛscADΛ maitiipucagi aa oodami.

⁷ Tai amaasi aayi ASIAA duudagai istuigaco tATAgitoiña AJUDIDIU aidASI Diuusi CΛΛgacARΛ vuvaitu EjiipituaiñDARΛ dai aidΛ coodaiña AJUDIDIU cañiiru dai dadasdiña Diuusi. ⁸ TaidΛ ASUUSI ootoi APIiduru ΛMADU AVuaana, dai potATADAI:

—Iimivurai dai bai duuñi cuaadagai idi siaa duudagai VΛΛtarΛ —ASTATDAI ASUUSI.

⁹ Tai AΓAI tACacAI dai potATADAI:

—¿Vaaco ipALidi aapi tASbai duñiagi? —ASTATDAI.

¹⁰ TaidΛ ASUUSI aa noragi dai potATADAI:

—MASIUU duucu ajiagi AQUIIQUIARΛ, TΛΛgimu aapima AMO CΛΛI ismaacADΛ vaigatica agai AMO aayi suudagi VARAI oida siaaco vaquia AΓAI. ¹¹ Dai tACACAVURAI AQUIΛACAMI SAACO CΛACA ATUUCAVI siaaco gaugia iñagAI aana idi siaa duudagARΛ ΛMADU aapima. ¹² SiAΓAI gANTΛΛgidAMU AMO tuucavi gaducami goocua daama vaaQUIARΛ tACAVIACOGA cabai duñisicami VARAI ami bai duuñi cuaadagai —ASTATDAI ASUUSI.

¹³ Tai AΓAI iji dai TΛΛ VΛASIAACATAI isducatai aagidi ASUUSI, dai bai dui ACuaadagai siaa duudagai VΛΛtarΛ.

¹⁴ Dai caaACAI ugidagai, taidΛ ASUUSI meesa vuidARΛ daiva ΛMADU gAOjootosa. ¹⁵ TaidΛ ASUUSI potATADAI gAOjootosa:

—Gia ipaliditadai aan^Λ isgan^{ΛΛ}madu gaugiagi idi siaa duudag^{ΛΛ} maiquiaa muucucai. ¹⁶ Aan^Λ ang^Λnaagidi ansai sivi gaugia iñagai idi siaa duudag^{ΛΛ} cuaadagai dai camaitacuaada iñagai idi siaa duudag^{ΛΛ} cuaadagai asta sia^Λascad^Λ idui Diuusi va^Λasi istumaasi iduñia agai dai ca^Λgac^{ΛΛ} vuvaidagi oidi daama oidacami diviacai agai dai gat^Λaan^Λda tami oidigi daama.

¹⁷ Amaasi bai^Λ amo tucayi uuvasi varaagad^Λ dai gamamagi dai gooqui^{ΛΛ} maa gamamaatardamiga daid^Λ itatadai:

—Va^Λscatai av^Λar ii idi tucayuaiñd^{ΛΛ}. ¹⁸ Sa^Λlicad^Λ ang^Λnaagidi ansai camaitay^Λada iñagai uuvasi varaagad^Λ asta sia^Λascad^Λ aiyagi istuigaco diviagi Diuusi dai ñidagi oodami ismaac^Λda arc^Λaa^Λg ivuaadami dai ismaac^Λda arc^Λaa^Λg ivuaadami —astatadai^Λ Suusi.

¹⁹ Dai gooqui^{ΛΛ} bai^Λ ap^Λaana dai gamamagi dai gooqui^{ΛΛ} saasarai dai maa gamamaatardamiga, daid^Λ itatadai:

—Idiav^Λ ar^Λpan ducami giñtuucuga ma^Λmaac^Λda gat^Λagida agai masai muana masai aapim^Λ ca^Λgac^{ΛΛ} vuvacana. Poduuquiav^Λar ivuaada daid^Λ giñtatagitoda —astatadai^Λ Suusi.

²⁰ Dai cauugitocai^Λ Suusi bai^Λ atucayu dai potatadai gamamaatardamiga: —Idi uuvasi varaagad^Λ ismaac^Λda idi tucayuana daja ar^Λpan ducami giñ^Λaa^Λ ismaac^Λda aastia agai masai aapim^Λ ca^Λgac^{ΛΛ} vuvacana. Iñsia^Λscad^Λ muquiaagi vai aastia giñ^Λaa^Λra aida abiaad^{ΛΛ} g^Λaa^Λgadamu goñiooqui utudui ismaac^Λda Diuusi ootosda agai aoodami.

²¹ Damos sivi goc^Λali ismaac^Λda giñ^Λaa^Λgida agai adudunucami tami meesa daama caata novid^Λ giñ^Λar^Λpan duucai. ²² Aan^Λ ismaac^Λda viaa amo sa^Λlicami cab^Λacaiti govoi ismaac^Λda g^Λaa^Λqui abiaad^{ΛΛ} damos sia^Λ soimaa taatamu ac^Λali ismaac^Λda giñ^Λaa^Λgida agai —astatadai^Λ Suusi.

²³ Amaasi amamaatardamigad^Λ aipaco gantacacaimi soor^Λ agai dai gat^Λagida agai.

²⁴ Amaasi amamaatardami agi ganvupui ñiñio aagaitai sai ismaac^Λda vaamioma ar^Λtaan^Λadamica agai sia^Λscad^Λ iimiagi siaaco gat^Λaan^Λai Diuusi. ²⁵ Damos^Λ Suusi potatadai:

—Ismaac^Λda maitarjudidiu saagida abaitac^Λaacamigad^Λ gapipiooñiga duucai ñaidiña aoodami, dai agai aad^Λar^Λ ipalidi ma^Λsc^Λaa^Λg tuutiacami duucai ñaijadagi. ²⁶ Damos aapim^Λ maitaaagai ma^Λspoduucai ivuaadagi, baiyoma ismaac^Λda ar^Λbaitac^Λaacamicagi g^Λaa^Λgai isvaamioma g^Λali ganvuaadagi dai piooñi duucai. ²⁷ ¿Maac^Λda ar^Λvaamioma t^Λaan^Λadami ismaac^Λda meesa vuid^Λar^Λ daja ismaac^Λda gabiaajai sio? ¿Maitasi ar^Λvaavoiio sai ismaac^Λda meesa vuid^Λar^Λ daja? Damos aan^Λ g^Λansaagida daja amo piooñi duucai.

²⁸ Aapim^Λ va^Λscat^Λ giñ^Λaa^Λmadu daraajana aidasi soimaa taatamaiña aan^Λ. ²⁹ Cascad^Λ aan^Λ ganmaaquia iñagai amo sa^Λlicami poduucai isduucai giñoo^Λ giñmaa aan^Λ. ³⁰ Dai aapim^Λ giñ^Λaa^Λmadu gacuaadamu ma^Λca siaaco gat^Λaan^Λda iñagai aan^Λ dai giñsoiña t^Λaan^Λadamu aapim^Λ Diuusi maamarad^Λ —astatadai^Λ Suusi gamamaatardamiga.

³¹ Amaasi potai^Λ ar^Λpa^Λ Suusi:

—Simuñi, Simuñi, adiaavora tai oigaragai Diuusi isgadiñdagi mui naana maasi soimaascami ma^Λsai camaitiñvaavoitudaiña. ³² Damos aan^Λ daana^Λ Diuusi aapim^Λ ganva^Λatar^Λ vai maiv^Λasi ug^Λana ganvaavoidaraga, dai sia^Λscad^Λ ar^Λpru^Λ ca^Λg^Λ giñvaavoituda aapi pai soiña g^Λaa^Λduñi vai vaamioma ca^Λg^Λ giñvaavoitudana —astatadai.

³³ Taid^Λ Simuñi aa noragi daid^Λ itatadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, baigan giñ^{duu} isg^Λoidagi maisacarumu dai asta muquiaagi g^{ΛΛΛ}madu —ast^Λadai Simuñi.

³⁴ Taid^Λ ^ΛSuusi pot^Λadai:

—Piiduru, s^{ΛΛ}lic^{adΛ} ang^Λaagidi sai sivi maiquiaa cuujuicai tacucu p^Λaapi vaicojo pot^Λiya agai p^Λsai maitiñ^{maatΛ} —ast^Λadai ^ΛSuusi.

³⁵ Taid^Λ ^ΛSuusi pot^Λadai:

—Aid^Λsid^Λ g^Λnootoi aan^Λ maimoraraaliacami dai tomali tumiñsi daraasacarucami, dai tomali aa sususacaic^{adΛ} ζisbai vi^Λagacatadai aapim^Λ istumaasi? —ast^Λadai ^ΛSuusi gamamaat^Λrdamiga.

Tai agai aa noragi dai pot^Λadai:

—Tomali ^Λmo istumaasi —ast^Λadai.

³⁶ Tai amaasi ^ΛSuusi pot^Λadai:

—Sivi ang^Λnaagidi sai sioor^Λ viaacagi moraali g^Λaagai isb^{ΛΛ} aim^Λrdagi, dai tumiñsi darasacarui ^Λpr^Λ, dai sioot^Λ maiviaacagi maastai vai gagarana ^Λmoco g^Λvaasaraga dai sav^Λdana. ³⁷ Aan^Λ ang^Λnaagidi sai g^Λaagai si^Λpr^Λduñiagi isducatai ooja Isai^Λcaru Diuusi ñiooquid^Λr^Λ siaaco icaiti: “Soi duucaí m^Λñijada agai tomastuma soimaasi iducami duucaí”. Istumaasi oojisi giñ^{aa}gaitai g^Λaagai si^Λpr^Λduñiagi —ast^Λadai ^ΛSuusi gamamaat^Λrdamiga.

³⁸ Tai agai pot^Λadai:

—Mamaat^Λtuldiadami, tami v^{ΛΛ}ta gooca mamaastai —ast^Λadai.
Tai agai aa noragi dai pot^Λadai:
—Casc^{adΛ} —ast^Λadai.

³⁹ Amaasi ^ΛSuusi vuusai dai ii Oliivosi giidiamu poduucai isduucaí ivuaadana agai taid^Λ ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ oí. ⁴⁰ Amaasi a^Λcái ami giidi^Λr^Λ, taid^Λ ^ΛSuusi pot^Λadai gamamaat^Λrdamiga:

—Daan^Λdavurai aapim^Λ Diuusi vai agai maidagitona ^ΛDiaavora issoimaasi g^Λnduñituldagi —ast^Λadai.

⁴¹ Taid^Λ ^ΛSuusi a^Λvai ii maisi m^{ΛΛ}casi apan ^{ΛΛ} m^{ΛΛ}casi si^Λasi vuupai ^Λmoco ^Λmo odai, dai g^Λtootonac^{adΛ} c^Λquiva dai gamamada agai. ⁴² Dai aduucái gamamagi:

—Giñ^{oo}ca isbaigacamudai ismaisoimaa taata aan^Λ poduucái isducatai ^Λpr^Λduñia agai d^Λmos vaid^Λ ^Λpr^Λduuna p^Λsducatai aapi ip^Λliadagi. Dai maisiu istumaasi aan^Λ ip^Λliadagi —asduucaí gamamagi ^ΛSuusi.

⁴³ Tai amaasi vuitapi g^Λmaasitu ^Λmo Diuusi t^Λaañicarud^Λ t^Λvaagiaiñd^Λr^Λ dai vaamioma maquia agai g^Λvucadagai. ⁴⁴ Dai ali^Λ soimaa taatacatai vaamioma daan^Λ Diuusi dai vaajurdad^Λ apan duucaí ootai ^Λraí dai d^Λv^{ΛΛ}rapi g^Λas^Λi.

⁴⁵ Dai aid^Λsi canaato mamagi agai c^Λquiva dai ii siaaco daraajatadai ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ dai coocosa^{cami} t^{ΛΛ}, gamait^Λ soi^Λliaragai casc^{adΛ}.

⁴⁶ Daid^Λ ^ΛSuusi pot^Λadai:

—ζTuimasi coocosa? Vaapaigivurai, dai daan^Λda Diuusi vai agai maidagitona ^ΛDiaavora issoimaasi g^Λnduñituldagi —ast^Λadai.

⁴⁷ Dai quiaa ñiooquiditadai ^ΛSuusi, tai ami aayi mui oodami. Dai ismaac^{adΛ} Uudasi t^Λagiducatadai ^Λbavivustaama dan gooca mamaat^Λrdamiaiñd^Λr^Λ, agai bait^Λqui im^Λitadai ^Λoodami, dai miaad^Λr^Λ c^Λquiva dai usupiga agai ^ΛSuusi.

⁴⁸ Amaasi ^ΛSuusi pot^Λadai:

—Uudasi, ^Λmo ζusupigaic^{adΛ} p^Λsgiñ^{tΛΛ}gida agai aapi aan^Λ ismaac^{adΛ} viaa ^Λmo s^{ΛΛ}licami? —ast^Λadai.

49 Tai ʿagai ismaacada ʿammadu daraajatadai ʿasuusi dai naʿiditai istumaasi iduʿña agaitadai ʿagai taʿcakai ʿasuusi dai potaʿadai:

—Mamaataʿtuldiamī, ʿuʿuidara ʿassuuligana mamaastaicada? —astaʿadai.

50 Dai amaadutai ʿagai iquitā saʿallisia padaʿra naacadā ʿapiooʿnigada ʿabaitaʿcaacamigada ʿapaaʿligada ʿajudidū. 51 Damos ʿasuusi potaʿadai:

—Dagitovurai casia caʿagadu —astaʿadai.

Taida ʿasuusi mostaata ʿapiooʿni naacadā tai dueeyi. 52 Dai amaasi ʿasuusi potaʿadai ʿabaitaʿguucacamigada ʿapaaʿligada ʿajudidū, ʿammadu ʿgaa quiu-ʿupīara sandaaru, ʿammadu ʿasonara ʿguucacami judidū ʿagai ismaacada dada dai baʿaʿquia ʿagai:

—ʿDucatai dada aapimā mamaastaicada dai uusicada ducami iʿnsaanar amo ʿasivogamicagi? 53 Aidasi ʿganaʿammadu daacatadai aana ʿvlas tasai ʿgaa quiuʿupaigadaʿra judidū tomali maitiʿñaata aapimā, damos sivi casiganaʿjaga aapimā tucagi arDiaavora aa duiʿñada ʿvlatara cascada —astaʿadai ʿasuusi.

54 Tai amaasi ʿagai maisapicami bai ʿasuusi, dai baʿacai ʿabaitaʿcaacamigada ʿapaaʿli quidiāmu, vaidā ʿapiiduru mosmaʿcasdara oidi. 55 Tai aa ami tuisiqui ʿaraana ganai, dai taicovai daraiva, taida ʿapiiduru saagida daiva ʿara. 56 Tai amaasi amo cusʿniiru taʿagacai istaicovai daacatadai ʿagai, gaʿagito naʿnidi daida itaʿadai:

—Idi caʿali ʿara ʿammadu aimaraiʿña gomaisapicada —astaʿadai acusʿniiru.

57 Damos ʿapiiduru asto, daida itaʿadai:

—Maitanmaatā aana ʿgocāli di —astaʿadai ʿapiiduru.

58 Tai gooquiarioma, ʿamai caʿali taʿa daida itaʿadai:

—Aapiara ʿaramoco gomaisapicada aduʿñda ʿara —astaʿadai.

Damos ʿapiiduru itaʿadai:

—Cho, maitanmaatā aana ʿgocāli di —astaʿadai.

59 Tai bo laascada ʿamai itaʿ:

—Saʿalicaʿa idi caʿali ʿammadu aimaraiʿña gomaisapicada ʿara daida arGalileeʿra oidacami ʿara —astaʿadai ʿcaʿali.

60 Taida ʿapiiduru itaʿ:

—Cho, aana tomali maimaatā masioʿra aagai aapimā —astaʿadai ʿapiiduru.

Dai quiaa ʿnioocaitadai ʿagai tai cuujui tacucu. 61 Taida ʿasuusi vui naʿnaava ʿapiiduru, taida ʿapiiduru taʿgito istumaasi aagidi ʿamamaataʿtuldiamī, sai maiquīaa cuujucāi tacucu ʿagai vaicojo ʿstua agaitadai ismaatā ʿasuusi.

62 Taida ʿapiiduru vuusai abiaadaʿra dai soigāʿldacai sosua.

63 Daida ʿcaʿcaʿali ismaacada nuucadacatadai ʿasuusi parunai dai saasarai tuucugada. 64 Dai iʿña vuupuida ʿagai dai vuiwasana ʿgava, daida itaʿadai:

—ʿMaataʿni tooʿra ʿgagʿagʿa? —astaʿadai.

65 Dai aagidi mui naana maasi ʿniooqui sigalnascami.

66 Dai aidasi casi ʿartasaʿacatadai, ʿganaʿmpagi ʿajudidū sonara ʿguucacamigada, ʿammadu ʿabaitaʿguucacamigada ʿapaaʿligada ʿajudidū, ʿammadu ʿamamaataʿtuldiamī Diuusi saʿalcamigada, maʿtai vaan caʿi ʿasuusi dudunucami vuidara maʿtai ami taʿcakai, daida itaʿadai:

67 —ʿGaraagidaʿni povai pascaiti aapi pasaida ʿraCristo ismaacada Diuusi ʿacovai vuusaitu pasai caʿagacaʿra ʿarvuvaidana? —astaʿadai.

Tai ʿagai aa noragi daida itaʿadai:

—Isповantaa da aanΛ sai Λja, siaadΛra giñvaavoitudana aapimΛ. ⁶⁸ Dai isgantacaca aanΛ amo istumaasi siaadΛra giñaa noragidana aapimΛ tomali maitiñdagituan taada aapimΛ. ⁶⁹ Dai aanΛ ismaacΛda viaa amo sΛalicami caotoma imimu Diuusi Λmadu dai Λmadu gataaanΛda iñgai, ismaacΛda vaamioma viaa guvcadagai istomali amo Λmai —astΛtdai ΛSuusi.

⁷⁰ Tai amaasi vaascatai tacacai ΛSuusi daidΛ itΛtdai:

—¿AidΛ gia aapi rDiuusi maradΛ? —astΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Λja Diuusi maradΛana poduucai masduucai aagai aapimΛ —astΛtdai.

⁷¹ Tai Λgai itΛ:

—¿TuisidΛ naΛaracana aatΛma vaamioma naϊjadami cacaΛcatai isΛagi gatañicΛda garaagidi goovai? —ascaiti ΛbaitΛguucacami.

23

¹ Amaasi vaascatai ΛbaitΛguucacami bΛacai ΛSuusi dai Pilaato vuidΛra cΛi.

² Dai ami gΛpιαra vuupaimi daidΛ icaiti:

—TΛΛ aatΛma idi cΛali vai sisoquitudai garaaduñi daidΛ icaiti sai maitaaagai tasaa namaquiadagi agraΛ baitΛcaacami romano, daidΛ icaiti ΛpΛ sai sΛalicΛda ΛraCristo goovai ismaacΛda Λraϊ ΛpΛ —astΛtdai.

³ Amaasi ΛPilaato tacacai daidΛ itΛtdai:

—¿AapipΛsi ΛraJudidiu raigada? —astΛtdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtdai:

—Λja poduucuiava pasducatai aagai aapi —astΛtdai.

⁴ Amaasi ΛPilaato itΛtdai ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali Λmadu Λoodami:

—MaitantΛgai tomali amo istumaasi soimaascami idi cΛaliΛra —astΛtdai.

⁵ Damos Λoodami vaamioma gΛraΛra aagidi daidΛ itΛtdai:

—Goovai sisoquitudai vaasi JudeeΛra oidacami gΛmamaatΛtuldaragacΛda, GalileeaiñdΛra abiaadΛra gΛaaga goovai dai asta tami —astΛtdai.

⁶ Dai aidΛsi caΛ ΛPilaato imaasi gatΛcacai sabaigΛ rGalileeΛra oidacami ΛcΛali. ⁷ Dai aidΛmasi aagidi sai Λja, tai Λgai ootosi ΛEroodΛsi ismaacΛda ΛraaanΛdamicatadai GalileeΛra dΛmos aidΛ JerusaleenΛra daacatadai Λgai.

⁸ TaidΛ ΛEroodΛsi alia baigΛali taagacai ΛSuusi Λaquioma abiaadΛra naida Aliditadai Λgai cajioomacatadai Λgai dai naida alidiña isivuaada Λgai amo istumaasi gΛarducami. ⁹ DaidΛ ΛEroodΛsi naana maasi tacacai, dΛmos ΛSuusi maiaa noragi tomali amo istumaasi. ¹⁰ Dai ami daraajatadai ΛpΛ ΛbaitΛguucacamigadΛ ΛpapaaligadΛ Λjudidiu Λmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛalicamigadΛ, Λgai alia goguama gΛpιαra vuupai. ¹¹ Amaasi ΛEroodΛsi Λmadu ΛsandaarugadΛ soi duucai naidi ΛSuusi, dai mosparunda Alidi Λgai dai cΛaga dadapacami aadi yuucusi amo raϊ duucai. Amaasi ΛEroodΛsi ootosi apamu ΛPilaato. ¹² Dai aidΛ tasΛra gΛnaaduñta ΛPilaato Λmadu ΛEroodΛsi Λaquioma ΛrgansasaayumΛcatadai Λgai.

¹³ Amaasi ΛPilaato Λmpagi ΛbaitΛguucacamigadΛ papaali Λmadu ΛtaΛaanΛdam Λmadu Λoodami, ¹⁴ daidΛ itΛtdai:

—AapimΛ mataiñvuaapi idi cΛali pocaitai sai goovai sisoquitudai oodami, nai aanΛ catacaci aapimΛ ganvuitapi dai canaidi aapimΛ iñsmaitΛtaΛgai istumaasicΛda gΛpιαra caatacagi goovai tomali amo istumaasicΛda mastuucΛda gΛpιαra vuupai aapimΛ. ¹⁵ Tomali ΛEroodΛsi baiyoma apamu gΛrootosi

agai canΛidi aapimΛ ismaitΛristuma ducami goovai tomali maiviaa aatΛmΛ istuisidΛ muaagi. ¹⁶ Mossoimaa taatatuldamu aanΛ dai gooquiΛΓΛ dagitomu —astΛtdai ΛPilaato.

¹⁷ Pilaato aidΛ siaa duudagΛΓΛ viaacatadai isdagitoldagi Λoodami Λmaadutai ΛmaamaisapicadΛ poduucai ivuaadana agai vΛΛsi uumigi cascadΛ. ¹⁸ Tai vΛΛsi Λoodami Λmpai ijiña dai pocaiti:

—Vaidacavurai goovai dai muaa dai dagito Baraavási —ascaiti Λoodami.

¹⁹ Baraavási Λmpagi oodami dai cocotuli ΛbaitΛguucacami ΛΛmadu daidΛ argamuaacamicatadai ΛpΛ mai cascadΛ maisacatadai. ²⁰ VaidΛ Pilaato dagitua Λlidadai ΛSuusi, dai aagidi Λoodami Λpamu. ²¹ DΛmos agai vaamioma ijiña daidΛ icaiti:

—Siisañi curusiaba. Siisañi curusiaba —ascaiti Λoodami.

²² Dai amaasi cavaicΛΓΛ itΛtdai ΛPilaato:

—¿Tuma soimaasi iducami goovio? AanΛ maitΛagai istuisi muaagi, soimaa taatatuldamu aanΛ dai dagitomu —astΛtdai ΛPilaato.

²³ DΛmos Λoodami vaamioma gagΛr ñiooquimi daidΛ icaiti mΛsai curusiaba siisana, dai MOSΛΛ gagΛr ñiooquimi agai mΛsai siisana curusiaba mΛtai poduucai idui isducatai aagai agai. ²⁴ TaidΛ ΛPilaato ipΛli isiduñiagi mΛsducatai aagidi, ²⁵ dai dagito ΛCΛΛli ismaacΛdΛ Λoodami ipΛli, agai ismaacΛdΛ maisapicatadai gamuaacamicatai dai cocotuldacai Λoodami. TaidΛ ΛPilaato tΛΛgi ΛSuusi Λoodami saidΛ iduuna agaicΛdΛ istumaasi ipΛliadagi.

²⁶ Dai aidΛsi vaidaticatadai agai ΛSuusi dai curusiaba siisa agai, dai caayana aayi Λmo CΛΛli SireñiΛΓΛ oidacami ismaacΛdΛ dΛjjiñdΛΓΛ imΛitadai Simuñi tΛΛgiducami, mΛtai bΛi dai tΛjai sai gooquiΛΓΛ imΛiña ΛSuusi dai bΛΛcaticana Λcurusi.

²⁷ Dai oiditadai mui oodami dai mui ooqui ΛpΛ oiditadai dai gagΛΓΛ suaañimi dai iñΛquimi soiganΛlidadai ñaiditai ΛSuusi. ²⁸ DΛmos ΛSuusi vui ñΛΛΛaava daidΛ itΛtdai:

—Ooqui JerusaleenΛΓΛ oidacami maitavΛr suanΛda soimaa taatacatai aanΛ baiyomavΛr suanΛda mΛsiΛascadΛ soimaa taatacagi aapimΛ ΛΛmadu gΛΛmaamara giñvaavoitudaitai. ²⁹ Aimu istuigaco aliΛ soimaasi gataatamu dai povΛcaitiada agai: “SiΛΛ baigΛñΛlidi Λooqui ismaacΛdΛ maitistutuidi ismaamatadagi dai agai ismaacΛdΛ tomali Λmo imidagai maimaamatai”.

³⁰ Dai amaasi Λoodami ipΛliadamu isdaama suuligiagi Λgigiidi dai sai iññana. ³¹ CanΛidi aapimΛ siΛ soimaasi giñtaatamituldi gooodami maitΛristuma ducamicatai aanΛ, dΛmos ñΛidamu aapimΛ siΛ soimaa taatamu goovai ismaacΛdΛ arsoimaasi iducami —astΛtdai ΛSuusi Λoodami.

³² Dai vaidaticatadai ΛpΛ gooca Λsivogami dai ΛΛmadu coodia agai ΛSuusi. ³³ Dai amaasi aacai mΛΛca siaaco Calavera tΛΛgidu ami curusiaba siisa ΛSuusi, ΛΛmadu ΛvΛgoocai gapiΛΓΛ vΛΛtacami. Λmoco Λmo curusiaba sΛΛlisia padΛΓΛ ΛSuusi dai agΛmai Λmai curusiaba oogisia padΛΓΛ. ³⁴ Dai aidΛmasi curusiaba siisapaitadai ΛSuusi tai agai itΛi:

—Giñooca oigΛldañi idi oodami maitamaatΛ goovai istuma vueeyi —astΛtdai ΛSuusi.

DaidΛ Λsandaaru tΛcavi dadaitudai tumiñsi dai ñΛida agai sooriatai gΛntaacoida agai ΛSuusi yuucusdΛ. ³⁵ VaidΛ Λoodami ñΛidadai ami daraajatai, dai asta tΛtΛΛaanΛdami parunaitadai ΛSuusi daidΛ icaiti:

—CΛΛgacΛΓΛ vuvaitu goovai aa dai sivi ¿tuisidΛ maicΛΛgacΛΓΛ gavuusaida Λlidi goovai Λgi? ISSΛΛlicadΛ ΓΓΛCristo goovai di daidΛ ΓΓDiuusi Λcovai vuusaidadΛ —ascaiti ΛtΛΛaanΛdami.

³⁶ Daid^Λ asandaaru ^{ΛΛ}pa parunai dai miaad^{ΛΓΛ} guguai dai iituda agaitadai valienti maisi ^{ΛΛΛ}gadicami ³⁷ daid^Λ itat^Λdai ^{ΛΛ}pa:

—Pasaapi ^Λrraigada judidiu di ^{ΛΛΛ}gac^{ΛΓΛ} ig^Λvuusaida aapi ^Λagi —astat^Λdai asandaaru.

³⁸ Dai mood^Λ daanioma oojisicatadai gilieegoc^{ΛΔ} dai latiiñic^{ΛΔ} dai evreoc^{ΛΔ}, siaacoga icaiti: “Idiav^{ΛΓ} raigada judidiu”, ascaiti ^Λoojai.

³⁹ Amaadutai ^Λgapi^{ΛΓΛ} v^{ΛΛ}at^Λc^{ΛΔ}Δ ismaac^{ΛΔ}Δ ami saig^Λicatadai parunai ^Λgai casc^{ΛΔ} itat^Λdai:

—Pasaapi ^ΛrCristo ^{ΛΛΛ}gac^{ΛΓΛ} ig^Λvuusaida aapi ^Λagi dai ^{ΛΛ}gac^{ΛΓΛ} garvuvaida aat^{ΛΛ}Λ ^{ΛΛ}pa —astat^Λdai.

⁴⁰ D^Λmos ^Λgama^Λ bagaimi g^Λaduñi daid^Λ itat^Λdai:

—¿Maitapas ^ΛΛb^Λidi Diuusi? Aapi ^{ΛΛ}pa soimaasi taataca ^Λpan duuca^Λ goovai. ⁴¹ D^Λmos aat^{ΛΛ}Λ gia viaa istuc^{ΛΔ}Δ soimaasi taatacagi, soimaasi idui aat^{ΛΛ}Λ casc^{ΛΔ}Δ. D^Λmos idi ^{ΛΛΛ} maitidui tomali ^Λmo soimaasi —astat^Λdai.

⁴² Dai amaasi itat^Λdai ^Λgai ^ΛSuusi:

—Pasi^{ΛΛ}scad^Λ aiyagi pasiaaco gata^{ΛΛ}an^Λada ^Λgai pai giñ^Λgito —astat^Λdai.

⁴³ Taid^Λ ^ΛSuusi aa noragi daid^Λ itat^Λdai:

—S^{ΛΛ}licad^Λ ang^Λaagidi pasai sivi giñ^{ΛΛ}madu daaca ^Λgai t^Λvaagi^{ΛΓΛ} —astat^Λdai ^ΛSuusi.

⁴⁴ Aidasi casi ^Λrdaan duucucata^Λdai v^Λasi oidigi tucapi vii uruno taadaco uucami. ⁴⁵ Tasai mostucapi vii, taid^Λ ^Λg^{ΛΛ} icuusi vaamioma covoocami si^Λmo sueeyi ismaac^{ΛΔ}Δ ^Λg^{ΛΛ} quiuupaigad^{ΛΓΛ} judidiu sag^Λicatadai ^Λran s^{ΛΛ}li sarai s^{ΛΛ}liacoga t^Λcavid^{ΛΓΛ}Δ abiaad^{ΛΓΛ}Δ. ⁴⁶ Amaasi ^ΛSuusi g^Λg^{ΛΓΛ} iif^Λna daid^Λ it^Λ:

—Giñ^Λoca g^Λviituldagena giñ^Λb^Λdaga —astat^Λdai. Dai mospot^Λ ^Λgai dai muu.

⁴⁷ Dai aid^Λsida asandaaru t^{ΛΛ}aan^Λdamigad^Λ ismaac^{ΛΔ}Δ ^Λrromano n^Λiditai istumaasi ^Λpa^Λduitadai, siaa duutuli Diuusi daid^Λ icaiti:

—S^{ΛΛ}licad^Λ ^Λrvaavo^Λ isidi ^{ΛΛ}li mait^Λrsoimaasi iducamicatadai —ascaiti.

⁴⁸ Dai v^Λasi ^Λoodami ismaac^{ΛΔ}Δ ami daraajatadai dai n^Λidi istumaasi ^Λpa^Λdui, iji abiaad^{ΛΓΛ}Δ dai g^Λvimi g^Λnmoomo. ⁴⁹ D^Λmos v^{ΛΛ}scatai ismaac^{ΛΔ}Δ maat^Λcatadai ^ΛSuusi m^{ΛΛ}cas^ΔΔ^{ΓΛ} guucacatai n^Λidi imaasi ^{ΛΛ}madu ^Λooqui ismaac^{ΛΔ}Δ oiditadai Galileeaiñ^ΔΔ^{ΓΛ} abiaad^{ΛΓΛ}Δ.

⁵⁰ Dai oidacata^Λdai ^Λmo ^{ΛΛ}li ^{ΛΛ} tuigacami dai mait^Λrsoimaasi ivuaadami, Osee t^{ΛΛ}agiducami, Arimatee^{ΛΓΛ}Δ oidacami Judeea d^Λv^{ΛΛ}ri^{ΛΓΛ}Δ. Dai ^Λgai ^ΛΓ^Λmo t^{ΛΛ}aan^Λdami ismaac^{ΛΔ}Δ t^Λcacaiñ^Λ m^Λsmaac^{ΛΔ}Δ vaan tutusaiñ^Λ. ⁵¹ ^ΛGai n^Λan^Λracatadai istuigaco gata^{ΛΛ}an^Λada ^Λgai Diuusi, casc^{ΛΔ}Δ maibai aagaitadai ^Λgai isducatai idui ^Λgaa bait^Λguucacami. ⁵² Dai amaasi ^Λgai n^Λidamu ^ΛPilaato dai tai ^ΛSuusi tuucugada. ⁵³ Dai t^Λvaañ^Δdacai curusaiñ^ΔΔ^{ΓΛ} ^Λmo icuusi tu^Λaacami^{ΛΓΛ}Δ biisa dai ^Λmo t^Λjoovai t^{ΛΛ} m^Λsiaaco tomali amaadutai maiquiaa yaasa ^Λmai muuquiada. ⁵⁴ Aid^Λ ^Λr^Λatasaicatadai istuigaco bai vuaadana ^Λgai v^Λasi dai siaadiqui ^Λr^Λb^Λstaragaicatadai istuigaco maitistuma vuaadana ^Λgai.

⁵⁵ Daid^Λ ^Λooqui ismaac^{ΛΔ}Δ oiditadai ^ΛSuusi Galileeaiñ^ΔΔ^{ΓΛ} abiaad^{ΛΓΛ}Δ iji dai n^Λan^Λidi ^Λt^Λjoi dai g^Λnt^Λgito n^Λan^Λidi m^Λsducatai t^{ΛΛ} ^Λmuuquiada. ⁵⁶ Dai aidasi quiiyana dada ^Λgai bai dui asaiti sigian uuvadami dai siaadiqui ^Λb^Λstarag^{ΛΓΛ}Δ g^Λniib^Λasi produuca^Λ isducatai g^Λn^Λviidacatadai ^Λgai.

¹ Dai siaadiqui tuucamid^{ΛΓΛ} tas^{ΛΓΛ} ^{ΛΛ}caldia^{ΛΓΛ}, ^Λooqui ^{ΛΛ}qui quiaamoco iji siaaco caat^Λcatadai ^ΛSuusi tuucugad^Λ dai vuucaticatadai ^Λsigian uuvaic^{ΛΔ} ismaac^{ΛΔ} bai duitadai ^Λgai dai t^Λida agaitadai ^Λmuuquiad^Λ dai aa ooqui ^{ΛΛ}Λ ooiditadai. ² Dai aidasi aayi ^Λgai gant^Λgito t^{ΛΛ} is^Λodai ismaac^{ΛΔ} ^Λc^{ΛΔ} cuupicatadai ^Λt^Λoiji iscamaianaasi daacatadai, ³ tai ^Λgai vaapa ^Δmos mait^{ΛΛ} ^Λgai ^ΛSuusi tuucugad^Λ. ⁴ Dai ^Λgai alia duduadimucatatadai dai tomali maimaat^Λcatadai istuma duñiagi, dai t^{ΛΛ} gooca c^Λc^{ΛΛ}li vai sonuana guucacatatadai dai dadadac^Λi yuuc^Λsida. ⁵ Daid^Λ ^Λooqui cuic^Λsacatatadai duduadimucatai taid^Λ ^Λc^Λc^{ΛΛ}li itat^Λdai:

—[¿]Tuimasi gaagai coidad^Λ saagida ^Λgai ismaac^{ΛΔ} duaaca? ⁶ Maita tami daja ^Λgai duaacata. Gant^Λgivoturai isducatai g^Λnaagidi ^Λgai aid^Λmasi quiaa Galilee^{ΛΓΛ} daraajatadai. ⁷ Aidasi pov^Λantatadai ^Λgai sai ^Λgai ismaac^{ΛΔ} viaa ^Λmo s^{ΛΛ}licami g^Λaaagaitadai m^Λst^{ΛΛ}agidagi soimaasi ivuaadami, dai sai bo vaica tasaic^{ΛΔ} duaaca agaitadai —ast^Λt^Λdai ^Λc^Λc^{ΛΛ}li.

⁸ Tai ^Λgai gant^Λgito ^Λñiooqui ismaac^{ΛΔ} aagidi ^ΛSuusi. ⁹ Dai iim^Λc^Λi abiaad^{ΛΓΛ} ^Λooqui iji dai m^{ΛΛ} aagidi v^Λasi imaasi ^Λbaivustaama dan ^Λmoco ^ΛSuusi ojootosad^Λ ^ΛΛmadu v^{ΛΛ}scatai ^Λgaa. ¹⁰ ^Λooqui ismaac^{ΛΔ} aagidi ^Λojootosicami ^ΛrMaría Madaliña, ^ΛΛmadu Vuañiita, ^ΛΛmadu María Jacovo d^{ΛΔ}da, dai aa ooqui. ¹¹ ^Δmos ^Λojootosicami mosvuiirugami duuc^Λi ca^Λ ^Λñiooqui ismaac^{ΛΔ} aagidi ^Λooqui dai maivaavoitu.

¹² ^Δmos ^ΛPiiduru m^Λraitai vuusai dai m^{ΛΛ} n^Λñidai siaaco caat^Λcatadai ^ΛSuusi, dai ^Λc^Λi tuucavi n^Λñaaava dai t^{ΛΛ} ^Λicuusi tuaac^{ΛΔ} ismaac^{ΛΔ} ^Λr^Λ biisapicatadai ^Λmuuquiad^Λ vai mosgajiaad^{ΛΓΛ} daacatatadai, tai ^Λgai ^Λpamu aa g^Λi dai duaadimutugaitai ^Λgaic^{ΛΔ} ismaac^{ΛΔ} ^Λp^Λduitadai.

¹³ Dai ^Λgai vaa tas^{ΛΓΛ} goocatai ^ΛSuusi maimaat^Λr^Δdamigad^Λ Emausamaco iimaitadai, Emausa maisi m^{ΛΛ}c^Λoraga Jerusaleenaiñid^{ΛΓΛ} par^Λ goo oora imidagai. ¹⁴ Dai iimaitai aatagaimi dai aagaimi ^Λgai v^Λasi istumaasi daivusai Jerusaleen^{ΛΓΛ}. ¹⁵ Dai aidasi aipaco g^Λnaatagidimi ^Λgai, tai ^Λg^Λi ^ΛSuusi miaad^{ΛΓΛ} c^Λquiva dai oí. ¹⁶ Daid^Λ ^Λc^Λc^{ΛΛ}li n^Λiditadai ^Δmos Diuusi maimaa oigaragai ismatiagi sior^Λ ^Λgai. ¹⁷ Taid^Λ ^ΛSuusi tacacai daid^Λ itat^Λdai:

—[¿]Tumaasi aatagaimi aapim^Λ iimaitai? [¿]Tuimasi soig^Λñalidi? —ast^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁸ Tai ^Λmaadutai ^Λc^Λc^{ΛΛ}li ismaac^{ΛΔ} Cleofasi t^{ΛΛ}gidu aa noragi daid^Λ itat^Λdai:

—V^Λasi oidacami maat^Λ istumaasi ^Λp^Λdui Jerusaleen^{ΛΓΛ}, [¿]mos^Λc^Λa aapipas maimai, ami g^Λuuliñacatai ^{ΛΛ}p^Λ? —ast^Λt^Λdai.

¹⁹ Amaasi ^ΛSuusi itat^Λdai:

—[¿]Tumaasi ^Λp^Λduio? —ast^Λt^Λdai.

Tai ^Λgai itat^Λdai:

—^Λgai ismaac^{ΛΔ} ^Λp^Λdui ^ΛSuusi Nasareet^{ΛΓΛ} oidacamic^{ΛΔ}, ismaac^{ΛΔ} ^Λr^Λmo Diuusi ñiooquituldiadimigad^Λcatadai daid^Λ ivuaadana mui naana masi g^Λarducami asta g^Λñiooquic^{ΛΔ} Diuusi vuitapi dai ^Λoodami vuitapi.

²⁰ Dai isduuc^Λi ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaaligad^Λ ^Λjudidíu ^ΛΛmadu g^Λr^Λt^Λaaan^Λdamiga gata^Λg^Λi m^Λsai gataaanana muaaragai dai curusiaba siisana. ²¹ Aatama po^Λlilitadai is^Λgai ^Λgai dai c^{ΛΛ}gac^{ΛΓΛ} vuvaida agaitadai judidíu. ^Δmos sivi casia^Λp^Λdui vaica tasai sia^Λp^Λdui gomaasi. ²² ^Δmos ^Λmoco ooqui aat^Λma g^Λr^Λsaaigidaiñid^{ΛΓΛ} g^Λr^{ΛΛ}b^Λcatai. Alia ^Λqui iji ^Λgai siaaco caat^Λcatadai ^ΛSuusi, ²³ dai mait^{ΛΛ} ^Λgai ^Λtuucugada, dai dadacai pocaitimi sai vuitapi g^Λnmaasitu Diuusi t^Λaañic^Λrud^Λ sai pot^Λt^Λdai sai ^ΛSuusi duaaca. ²⁴ Tai ^ΛΛmadutai g^Λr^Λaduñi iji siaaco caat^Λcatadai ^Λgai dai

t_{AA} v_{AA}si isducatai aagai _{AA}ooqui d_{AA}mos _{AA}Suusi gia mait_{AA} _{AA}gai _{AA}pp_{AA} —astat_{AA}dai _{AA}c_{AA}caali.

²⁵ Amaasi _{AA}Suusi itat_{AA}dai:

—Gia maimaata c_{AA} aapim_{AA} dai mos_{AA} t_{AA}v_{AA}pic_{AA}d_{AA} maiquiaa vaavoituda_{AA} ismaac_{AA}d_{AA} aagai _{AA}Diuusi ñiñiooquituldiadamigada. ²⁶ _{AA}çMaitasi viaacatadai _{AA}Cristo issoimaa taatagi v_{AA}si gomaasi vai gooqui_{AA}r_{AA} s_{AA}iaa duutuadagi v_{AA}ascatai t_{AA}v_{AA}aagi_{AA}r_{AA}? —astat_{AA}dai _{AA}Suusi.

²⁷ Amaasi _{AA}Suusi aagidi ista_{AA}iya _{AA}lidi v_{AA}si _{AA}oojai ismaac_{AA}d_{AA} oojisi Diuusi ñiooquid_{AA}r_{AA} s_{AA}iaaco ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigada aagaitai _{AA}Suusi. _{AA}pp_{AA}ga aagai _{AA}gai ismaac_{AA}d_{AA} ooja Moseesacaru dai gooqui_{AA}r_{AA} aagai ismaac_{AA}d_{AA} ooja _{AA}gaa Diuusi ñiñiooquituldiadamigada.

²⁸ Dai aidasi aayi _{AA}c_{AA}caali s_{AA}iaacoga iimia agaitadai vaid_{AA} _{AA}Suusi mosdaivuñia agaitadai abiaad_{AA}r_{AA}. ²⁹ Damos _{AA}c_{AA}caali goguama oí sai v_{AA}l_{AA}na daida itat_{AA}dai:

—G_{AA}r_{AA}l_{AA}madu ivii casia uruñimi oidigi dai catucaimi v_{AA}si —astat_{AA}dai.

Taid_{AA} _{AA}Suusi ami aayi _{AA}pp_{AA} dai _{AA}l_{AA}madu viiya _{AA}gai. ³⁰ Dai aidasi gaugia agaitadai _{AA}gai _{AA}c_{AA}caali _{AA}l_{AA}madu meesa vuid_{AA}r_{AA} taid_{AA} _{AA}Suusi bai _{AA}paana dai gamamagi dai saasarai dai maa _{AA}c_{AA}caali. ³¹ Mospodui _{AA}gai tai Diuusi maa oigaragai _{AA}c_{AA}caali sai maatana is_{AA}gai _{AA}r_{AA}_{AA}Suusi. Damos aid_{AA} otoma _{AA}Suusi mait_{AA}masitu abiaad_{AA}r_{AA}. ³² Vaid_{AA} _{AA}c_{AA}caali povai gantatadai aipacoga:

—_{AA}çMaitasi _{AA}r_{AA}vaavoi t_{AA}sali_{AA} baigar_{AA}l_{AA}iditadai aat_{AA}m_{AA} aidasi g_{AA}roiditadai _{AA}gai voiyaiñd_{AA}r_{AA} dai g_{AA}raagidimi isducatai icaiti Diuusi ñiooquid_{AA}? —astat_{AA}dai _{AA}c_{AA}caali.

³³ Dai amaasi _{AA}gai main_{AA}nara vaamioma mosotoma _{AA}pmu aa suuli Jerusaleenamu, vai ami g_{AA}n_{AA}mpaidacatadai _{AA}baivustaama dan _{AA}moco ojootosicami _{AA}l_{AA}madu _{AA}aaduñd_{AA}. ³⁴ Daid_{AA} _{AA}ojootosicami potat_{AA}dai _{AA}gaa gooca _{AA}c_{AA}caali:

—S_{AA}llic_{AA}d_{AA} _{AA}r_{AA}vaavoi isduaaca _{AA}mamaatatuldiadami goSimuñi cat_{AA} —astat_{AA}dai.

³⁵ Amaasi _{AA}v_{AA}g_{AA}oocai _{AA}c_{AA}caali aagidi isducatai _{AA}pp_{AA}dui voiy_{AA}r_{AA}, dai isducatai maí _{AA}gai _{AA}Suusi aidasi saasarai _{AA}gai _{AA}paana.

³⁶ Amaasi quiaa aagaitadai _{AA}gai imaasi, taid_{AA} _{AA}Suusi saagida c_{AA}quiva dai aduucai viaatuli:

—_{AA}çBaigama_{AA}si _{AA}n_{AA}lidi? —astat_{AA}dai.

³⁷ Tai _{AA}gai alia duduaadimu dai pov_{AA}n_{AA}l_{AA}iditadai s_{AA}r_{AA}mo suiñali ismaac_{AA}d_{AA} n_{AA}idi _{AA}gai. ³⁸ Damos _{AA}Suusi itat_{AA}dai:

—_{AA}çTuimasi duduaadimucu? _{AA}çTuimasi maic_{AA}l_{AA}ga vaavoitu aapim_{AA}?

³⁹ N_{AA}idavurai giñnoonovi _{AA}l_{AA}madu giñ_{AA}l_{AA}caso _{AA}gai vaa S_{AA}usiana. Giñtaatavurai dai n_{AA}ida. _{AA}mo suiñali mai_{AA}o tomali maituucuga poduucai m_{AA}sducatai giñn_{AA}idi aapim_{AA} —astat_{AA}dai _{AA}Suusi.

⁴⁰ Dai pot_{AA}l_{AA}c_{AA}i tat_{AA}gidi g_{AA}noonovi _{AA}l_{AA}madu g_{AA}l_{AA}caso. ⁴¹ Damos _{AA}gai maiquiaa vaavoitudaitai baig_{AA}n_{AA}ldacai dai maitatagaitai istumaasi gantat_{AA}gituagi. Casc_{AA}d_{AA} _{AA}Suusi potat_{AA}dai:

—_{AA}çViaamasi istumaa ugia aana? —astat_{AA}dai _{AA}Suusi.

⁴² Tai _{AA}gai maa laachi vatopa gaicami dai _{AA}mo m_{AA}l_{AA}m_{AA}vai. ⁴³ Taid_{AA} _{AA}Suusi bai dai uu _{AA}gai vuitapi. ⁴⁴ Dai gooqui_{AA}r_{AA} itat_{AA}dai _{AA}Suusi:

—V_{AA}si istumaasi ismaac_{AA}d_{AA} soimaa taata aana _{AA}r_{AA}l_{AA}gai isducatai g_{AA}naagidi aana aidasi quiaa g_{AA}n_{AA}l_{AA}madu daacatadai, sai viaacatadai s_{AA}l_{AA}pp_{AA}duñiagi v_{AA}si gomaasi ismaac_{AA}d_{AA} g_{AA}l_{AA}g_{AA}gai l_{AA}iv_{AA}r_{AA}l_{AA} ismaac_{AA}d_{AA} ooja Moseesacaru dai ismaac_{AA}d_{AA} ooja _{AA}Diuusi ñiñiooquituldiadamigada dai ismaac_{AA}d_{AA} oojisi Salmosi liivrugad_{AA}r_{AA} giñnaagaitai —astat_{AA}dai _{AA}Suusi.

⁴⁵ Dai soi ʼSuusi ʼgai sai maat ʼcaʼcana. ⁴⁶ Daid ʼitʼʼdai:

—Poduucai oojisi said ʼʼCristo viaacatadai ismuquiaagi dai bo vaica tasaicʼdʼ viaacatadai isduaacagi coidadʼ saagidaiñdʼʼʼ. ⁴⁷ Dai gomaasi ismaacʼdʼ soimaa taata aanʼ gʼʼagai mʼsaagidagi vʼʼʼsi oidigi daama oida-cami Jerusaleenaiñdʼʼʼ abiaadʼʼʼ gʼnaagacai dai sai gʼʼagai isʼma duucai gʼntʼʼʼgʼituagi dai camaisoimaasi iʼvuaadagi vai poduucai oigʼdica ʼgai vʼʼʼsi soimaascamigadʼ. ⁴⁸ Dai aapimʼ ʼʼnʼʼjadami vʼʼʼsi imaasi. ⁴⁹ Dai aanʼ gʼnootosdamu vʼʼʼsi istumaasi aagai giñʼooca, dʼamos tanasi Jerusaleenʼʼʼ aʼvʼʼ daraaja asta siʼʼscadʼ diviagi Diuusi guvucadadʼ tʼvaagiaiñdʼʼʼ aapimʼ gʼnʼʼmadu —astʼʼdai ʼSuusi.

⁵⁰ Daid ʼʼSuusi vaidacai gʼojootosa abiaadʼʼʼ Betaaniumu, dai vañigidacai gʼnnoonovi siaa duutuli. ⁵¹ Dai siaa duutuldacai ʼcovai ii dai tʼvaagiamu tasai. ⁵² Daid ʼojootosicami casiaa duatudacai aa suuli Jerusaleenamu dai alia baigʼnʼliatugai, ⁵³ dai vʼʼʼscʼʼʼ ʼgʼʼ quiupaigadʼʼʼ ʼjudidʼu daraajatai siaa duatudaiña Diuusi.

Mosʼcaasi.

Λ Vuaana ooja istumaasi ivuaadana ΔSuusi Cristo aidasi quiaa aimΔraitadai tami oidi daama

1-2 Diuusi marada Δgai dai tomastuigaco tavaagiΔra daacana Diuusi Δmadu. Aidasi maiquiaa caquiva oidigi vΔascara oidaga Diuusi marada Diuusi Δmadu. Diuusi marada Δgai daida gΔrmaatΔtuli istuiga Diuusi. Diuusi marada ΔrDiuusi Δpa cascada. 3 Diuusi marada Δmadu Diuusi idui vΔasiaΔcatai. 4 Diuusi marada gΔrmaacai ibΔdagai utuducami dai soicai oodami ismaata caacagi Diuusi Δiooquida. 5 Diuusi marada divia oidigi daama dai oidacatadai oodami saagida. Δoodami maimaata caacatadai Diuusi Δiooquida baiyoma apiasoimaasi ivuaadana. Diuusi marada soi mui oodami sai maata caacana Diuusi Δiooquida tomasi vaamioma muidu ismaacada gajiaadΔra vipieeyi Diuusi Δiooquida. Siaaco oidaga cuudagi maitutucagai. Poduucai Δpa siora vaavoitudai dai Δgidi Diuusi marada Δgai gia gajiaadΔra vipieeyi gosoiamaascami.

6-7 Diuusi ootoi ΔVuaana sai vapaconana oodami sai gaagidana isDiuusi marada Δragai ismaacada maatatuldia agai oodami Diuusi Δiooquida, sai oodami vaavoitudana ΔCristo. 8 ΔVuaana maitΔraCristocatadai baiyoma Diuusi ootoi ΔVuaana sai gaagidiana siora ΔraCristo. 9 ΔCristo divia agaitadai gooquiariona dai soiΔa agai oodami sai maata caacana Diuusi Δiooquida.

10 ΔCristo oidacatadai oidi daama Δmos Δoodami maimaatacatadai siora Δgai. Δgai Δgai daida idui oidigi. 11 Daida ΔCristo Δrjudiucataidai Δmos chilaΔqui judidiu vaavoitudaitadai Δgai. 12 Δmos vΔascara Δmoco caaga gantagito ca dai vaavoitu ΔSuusi Cristo tai Diuusi maa Δgai sΔlicami saida ΔrDiuusi maamaradacana. 13 Mospoduucai ΔrDiuusi maamaradacana oodami maisiu mosvuaacacai oodamiΔndΔra. Δvaavoitudadami ΔrDiuusi maamarada maisiu mosipaliditai dΔdada tomali maisiu mosipaliditai Δmo oodami baiyoma ΔrDiuusi maamarada ipaliditai Diuusi.

14 Daida ΔCristo Diuusi marada tavai tavaagiΔndΔra dai agaicada gamai istuiga Diuusi. Diuusi marada vuusai oodami duucai dai oodami saagida oidacana. Dai Δgai sΔlicada caagacara nΔidiΔa oodami dai vΔasi istumaasi aagaiΔa Δgai Δrvaavoi. Dai aatama mai siagai vaa Δmo sΔlicami dai alia vaa guvucadagai. Diuusi Δgai dai maa gΔmara sΔlicami dai guvucadagai. Diuusi mosaliΔmaduga marada. 15 Dai poduu aagai ΔVuaana aagaitai Δgai:

—Idiava Δragai ismaacada gΔnaagidi aana sai divia agaitadai, dai vaamioma namaga iΔsaana dai aana maitistutuidi siasi istutuidi idi. Maiquiaa vuusaicai aana abiaadΔra caoidacatadai idi —ascaiti ΔVuaana.

16 Daida Δgai sΔlicada gΔroigadai dai caagacara gΔnΔidi dai vΔascara garsoicai naana maasi istumaasicada aatama ismaacada vaavoitudai Δgai. 17 Moseesacaru Δgai daida gΔmaa Diuusi sΔlicamigada dai siora maiΔgidiΔa sΔlicami Δdudunucami gavaiΔa Δgai iscodaiΔa Δpa. Δmos ΔSuusi Cristo Δgai dai oigΔdai oodami dai oigaldi dai caagacara nΔidi dai vΔasi istumaasi aagai Δgai Δrvaavoi. 18 Tomali Δmaadutai mainΔidi Diuusi tomali Δmo imidagai. Δmos Diuusi marada ismaacada tomastuigaco tavaagiΔra daja Diuusi gΔrooga Δmadu dai cascada ca maata istuiga Diuusi. Δgai Δgai dai gΔrmaatΔtuli istuiga Diuusi. Diuusi mosaliΔmaduga marada.

19 Afariseo JerusaleenARΛ oidacami ootoi papaali ΛΛmadu pipiooñigadΛ sai tΛcacana ΛVuaana soor Λgai. 20 TaidΛ ΛVuaana sΛΛli aagidi dai potΛtdai:

—AanΛ anmaitARΛCristo —astΛtdai ΛVuaana.

21 Amaasi potΛtdai Λpapaali ΛΛmadu pipiooñigadΛ Λgai:

—ζPoor aapi? ζAapipΛsi ARΛEliiasi Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ? —astΛtdai.

TaidΛ ΛVuaana potΛtdai:

—Chuu —astΛtdai.

Tai Λгаа potΛtdai:

—ζAapipΛsi ARΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquidARΛ sai divia agaitadai? —astΛtdai.

TaidΛ ΛVuaana potΛtdai:

—Chuu —astΛtdai.

22 Amaasi Λгаа potΛtdai:

—ζPoor aapi? GΛraagidañi aapi tΛtai aagida aatΛmΛ Λmo istumaasi Λgai ismaacΛdΛ gARootoi. ζTumaasi gARAagidamu aapi? ζPoor aapi? —astΛtdai.

23 TaidΛ ΛVuaana potΛtdai:

—AanΛanΛ Λgai ismaacΛdΛ aagai Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ Isaíacaru sai oidigana gamamaatΛtuldia agai Diuusi ñiooquidΛ dai aduucai ooja Λgai: “Aagidamu Λgai oodami sai otoma divia agai gabaitACΛaacamiga, cascΛdΛ aliΛsi gΛaagai isΛma duucai gANTΛgito dai camaisoimaasi ivuaada Λgai”, asduucai ooja Isaíacaru —astΛtdai ΛVuaana.

24 Amaasi Λfariseo ojootosadΛ ismaacΛdΛ dada JerusaleenaiñdARΛ 25 potΛtdai:

—Isaapi maitARΛCristo, tomali maitARΛEliiasi, tomali maitARΛDiuusi ñiooquituldiadamigadΛ ismaacΛdΛ divia agaitadai, aidΛ gia ζtuipΛsi vapaconai aapi oodami? —astΛtdai Λgai.

26 TaidΛ ΛVuaana potΛtdai:

—AanΛ gia suudagicΛdΛ vapaconai oodami dΛmos aapimΛ gΛnsaagida aimARΛi Λmai dai maimaatΛ aapimΛ siora Λgai. 27 AanΛ APΛga divia isΛgai dΛmos Λgai vaamioma viaa guvcadagai iñsaanΛ. AanΛ maitistutuidi siΛΛsi istutuidi Λgai. Agai sΛΛlicΛdΛ vaamioma namΛga iñsaanΛ —astΛtdai ΛVuaana.

28 VΛΛsi gomaasi APΛdui BetaabarARΛ vaasmocofADΛΛ ΛgΛΛ aqui Jordán. Λaqui JordánARΛ Λgai siaaco vapaconai ΛVuaana Λoodami.

29 Siaadico ΛVuaana nΛidi isvuidARΛ imΛi ΛSuusi. DaidΛ ΛVuaana itΛtdai Λoodami:

—Dañi gooviava Λgai ismaacΛdΛ ootoi Diuusi sai gΛmuuatudana curusiaba vai poduucanΛ Diuusi istudana isoigΛldiagi oodami soimaascamigadΛ. Poduucai goSuusi ARΛpan ducami Λali cañiñu ismaacΛdΛ ΛΛquioma garaaduñicaru coodaiña sai Diuusi oigΛldiña soimaascamigadΛ. 30 Goovai aagai aanΛ aidΛñsi pocaiti: “AanΛ APΛga divia isΛgai dΛmos Λgai vaamioma viaa guvcadagai iñsaanΛ. AanΛ maitistutuidi siΛΛsi istutuidi Λgai. Maiquiaa vuusaicai aanΛ abiaadARΛ caoidacatadai Λgai”, tΛtdai aanΛ. 31 AanΛ APΛΛ maimaatΛcatadai siora Λgai. DΛmos aanΛ vapaconai AJudidiu suudagicΛdΛ vai poduucanΛ Λgai maatΛna siora Λgai —astΛtdai ΛVuaana.

32 DaidΛ ΛVuaana pocaiti APΛ:

—AanΛ tΛΛ aidΛsi Diuusi IbΛadΛ tAVai tAVAagiaiñdARΛ ΛSuusi daama Λmo tugu maasi. 33 AanΛ maiquiaa maatΛcatadai siora Λgai dΛmos Diuusi Λgai dai giñootoi sai vapaconana aanΛ oodami suudagicΛdΛ dai Λgai povaiñtΛtdai: “SiΛΛscadΛ nΛijadagi giñibadaga istAVañiagi dai dan daiva Λmo cΛΛli Λgai vaa ARΛgai dai maaqui agai oodami guvcadadΛ giñibadaga”,

ĩntatadai Diuusi. ³⁴ Dai naidi aan^Λ istumaasi ^Λp^Λdui ^Λc^Λl^Λic^Λad^Λ dai aan^Λ ^Λr^Λn^Λajadami is^Λgai ^Λr^ΛDiuusi marad^Λ ismaac^Λad^Λ t^Λvai t^Λvaagiaiñd^Λr^Λ —astatadai ^ΛVuaana.

³⁵ Siaadico ^ΛVuaana movaasi daacatadai ^Λmadu gooca gamamaatardamiga. ³⁶ Dai naiditai isdaivusai ^ΛSuusi, ^ΛVuaana itatadai gamamaatardamiga:

—Dañi bod^Λr^Λ im^Λi goovai ismaac^Λad^Λ Diuusi ootoi sai ^Λgmuaatudana curusiaba vai poduucai Diuusi istuidana isoig^Λldiagi oodami soimaascamigad^Λ. Poduucai Suusi ^Λr^Λp^Λan duucami ^Λali cañi^Λfu ismaac^Λad^Λ ^Λl^Λquioma garaaduñicar^Λu coodaiña vai Diuusi oig^Λldiña soimaascamigad^Λ —astatadai ^ΛVuaana.

³⁷ ^ΛVagoocatai mamaatardamigad^Λ ^ΛVuaana cai iscaiti ^ΛVuaana dai o^Λi ^Λgai ^ΛSuusi. ³⁸ Amaasi ^ΛSuusi aa n^Λn^Λava dai t^Λl^Λ isoidi ^Λgai daid^Λ itatadai:

—¿Tuma gaagai aapim^Λ? —astatadai ^ΛSuusi.

Tai ^Λgai itatadai:

—Mamaatatuldiadami, ¿paaco oidaga aapi? —astatadai.

³⁹ Taid^Λ ^ΛSuusi itatadai:

—Giñoidávur^Λi dai naida —astatadai.

Amaasi o^Λi ^Λgai dai t^Λl^Λ siaaco ^Λg^Λuliñacatadai ^Λgai. Dai casi ^Λr^Λrurunucocatadai dai movaasi daraaja ^Λgai ^ΛSuusi ^Λmadu asta duupicoi tasai.

⁴⁰ Amaadutai ^Λgai Aand^Λr^Λasi t^Λl^Λgidu. ^Λgai ^Λr^Λsuculid^Λ Simuñi Piiduru.

⁴¹ Otoma ii ^Λgai dai t^Λl^Λ ^Λg^Λasi^Λl^Λgi daid^Λ itatadai:

—Aat^Λm^Λ t^Λl^Λ ^ΛCristo ismaac^Λad^Λ Diuusi ootoi t^Λvaagiaiñd^Λr^Λ —astatadai.

⁴² Dai Aand^Λr^Λasi vaidacai Simuñi m^Λl^Λca siaaco daacatadai ^ΛSuusi. Dai most^Λagacai ^ΛSuusi ^ΛSimuñi potatadai:

—Aapiap^Λ ^Λr^ΛSimuñi Joonási marad^Λ d^Λmos sivi Sefasi ^Λg^Λaagadamu aan^Λ. Sefasi ^Λr^ΛPiiduru —astatadai ^ΛSuusi.

⁴³ Dai siaadico ^ΛSuusi imia agaitadai Galilea d^Λv^Λariamu. D^Λmos ^Λp^Λga t^Λl^Λ ^Λgai ^ΛPiili daid^Λ itatadai:

—Giñoidañi —astatadai.

⁴⁴ ^ΛPiili ^Λr^ΛBetasaid^Λr^Λ oidacami. Dai ami oidacatadai ^Λp^Λ Aand^Λr^Λasi ^Λmadu Piiduru. ⁴⁵ Amaasi ii ^ΛPiili dai gaagam^Λu Natanieli daid^Λ itatadai:

—Aat^Λm^Λ t^Λl^Λ ^Λc^Λl^Λli ismaac^Λad^Λ aagai Moseesacar^Λu daid^Λ ^ΛDiuusi ñiñiooquituldiadamigad^Λ aidasi ooja ^Λgai Diuusi ñiooquid^Λ. ^Λgai ^Λr^ΛSuusi, Osee marad^Λ Nasareet^Λr^Λ oidacami —astatadai ^ΛPiili.

⁴⁶ Taid^Λ ^ΛNatanieli itatadai:

—Siaad^Λr^Λ diviana ^Λmo oodami c^Λl^Λ tuigajami Nasareetaiñd^Λr^Λ —astatadai.

Taid^Λ ^ΛPiili itatadai:

—Timuda pai naida —astatadai.

⁴⁷ Aid^Λsi ^ΛSuusi t^Λl^Λ isvuid^Λr^Λ im^Λi ^ΛNatanieli, potatadai ^Λgai ^Λoodami:

—Bod^Λr^Λ im^Λi Natanieli. Goovai ^Λr^Λamo judi^Λu ismaac^Λad^Λ s^Λl^Λic^Λad^Λ siaa dutudai Diuusi dai c^Λl^Λga ^Λl^Λgidi Diuusi s^Λl^Λic^Λamigad^Λ dai mait^Λr^Λyaatavogami —astatadai ^ΛSuusi.

⁴⁸ Amaasi Natanieli itatadai:

—¿Ducatai giñmaata aapi? —astatadai.

Taid^Λ ^ΛSuusi itatadai:

—Aan^Λ ^Λg^Λañidi aidasi abiaad^Λr^Λ maiquiaa ^Λvai goPiili pai ^Λmo iigosi uta daacatadai aapi —astatadai ^ΛSuusi.

⁴⁹ Amaasi Natanieli itatadai:

—Mamaat¹atuldiam, aapi ap²arDiuusi marad³ ismaac⁴ad⁵ t⁶vai t⁷vaagiaiñ⁸ar⁹. Aapi ap¹⁰arraigad¹¹ a¹²judidíu —ast¹³at¹⁴dai Natanieli.

⁵⁰ Taid¹ a²Suusi it³at⁴dai:

—¿Mosg¹aaagidacai aan² sai g³an⁴aidi aiigosi uta giñ⁵vaavoitu aapi? N⁶aidamu aapi naana maasi istumaasi vaamioma g⁷ag⁸ar⁹ducami sigomaasi —ast¹⁰at¹¹dai a¹²Suusi.

⁵¹ Daid¹ a²Suusi it³at⁴dai a⁵ap⁶:

—S¹aalic²ad³ t⁴agimu aapim⁵ iscupioquiñi atavaagi dai Diuusi t⁶at⁷aañicarud⁸ t⁹asad¹⁰adamu dai t¹¹apan¹²adamu siaaco aimarda aan¹³. Aan¹⁴an¹⁵ agai dai viaa a¹⁶mo s¹⁷alicami —ast¹⁸at¹⁹dai a²⁰Suusi.

2

¹ Bovaica t²asaic³ad⁴ Suusi ii a⁵mo cunatarag⁶ar⁷ Canaa⁸ar⁹ Galilea d¹⁰av¹¹ar¹²iar¹³. Vai ami daacatadai a¹⁴Suusi d¹⁵ad¹⁶ a¹⁷ap¹⁸. ² Daid¹ a²Suusi a³amad⁴u aat⁵ama ma⁶maat⁷ardamigad⁸ vapaidarsicatadai a⁹ap¹⁰ casc¹¹ad¹² iji aat¹³ama. ³ Tai ugidagai uuvasi varagad¹. Taid² a³Suusi d⁴ad⁵ it⁶at⁷dai a⁸Suusi:

—Camaitipu uuvasi varagad¹ —t²at³dai.

⁴ Damos a²Suusi it³at⁴dai:

—Giñ¹daada, ¿t²uip³asi giñ⁴aaagidi gomaasi? Maiquiaa aayi siuu duucu iduñia iñ⁵agai aan⁶ a⁷mo istumaasi g⁸aducami —t⁹at¹⁰dai.

⁵ Damos a²Suusi d³ad⁴ pot⁵at⁶dai a⁷vasibadami:

—Iduñivur¹ai tomastumaasi istumaasi g²naagidagi goSuusi —t³at⁴dai a⁵Suusi d⁶ad⁷.

⁶ Vai ami daraajatadai naadami ojo¹dai ajaayi, ismaac²ad³ar⁴ toadana a⁵judidíu suudagi sai a⁶ad⁷ g⁸aniicomana v⁹aa¹⁰si a¹¹vapaidarsicami poduuc¹²ai isduuc¹³ai viituli a¹⁴judidíu a¹⁵qui aaduñ¹⁶ad¹⁷cardu. A¹⁸mo ajaayi aaj¹⁹ai par²⁰ maaco coobai litro suudagi. ⁷ Taid¹ a²Suusi pot³at⁴dai a⁵vasibadami:

—Suusudavur¹ai idi ajaayi suudagic²ad³ —t⁴at⁵dai a⁶Suusi.

Tai agai c¹aa suusudagi ajaayi suudagic²ad³. ⁸ Tai amaasi a⁴Suusi it⁵at⁶dai:

—Siviav¹ar gia vaasiba l²achi dai b³aidacai a⁴taan⁵adami idi cunataragi⁶ar⁷ —t⁸at⁹dai a¹⁰Suusi.

Tai podui agai. ⁹ Taid¹ a²taan³adami d⁴aa gosuudagi ismaac⁵ad⁶ uuvusi varagad⁷ g⁸naato. Damos agai maim⁹ai siaad¹⁰ar¹¹ v¹²uaa a¹³vasibadami gouuvasi varagad¹⁴. Mos¹⁵aa¹⁶gi a¹⁷vasibadami maata¹⁸catadai. A¹⁹gi agai vaigi a²⁰suudagi casc¹ad². Taid³ a⁴taan⁵adami va⁶ a⁷novio ¹⁰ daid¹ it²at³dai:

—S¹aalic²ad³ v⁴añiga idi uuvasi varagad⁵. V⁶aa⁷si oodami a⁸ap⁹aga gavasidiña a¹⁰uuvasi varagad¹¹ v¹²añiac¹³adioma dai gooqui¹⁴ar¹⁵ maisi v¹⁶añiac¹⁷ad¹⁸. Damos aapi a¹⁹ap²⁰aga gatajai vasibaragai gouuvasi varagad¹ maisi v²añiac³ad⁴ dai gooqui⁵ar⁶ a⁷v⁸añiac⁹adioma —t¹⁰at¹¹dai.

¹¹ Gomaasi ismaac¹ad² idui a³Suusi Canaa⁴ar⁵ ar⁶ap⁷agadad⁸ istumaasi g⁹aduc¹⁰ad¹¹ ismaac¹²ad¹³ idui agai a¹⁴oodami vuitapi dai a¹⁵gaic¹⁶ad¹⁷ ma¹⁸i a¹⁹oodami isviaa agai guvucadagai. Dai aat²⁰ama mamaat¹ardamigad² a³Suusi vaavoitu is⁴agai ar⁵Cristo.

¹² Dai mosg¹acuugaidacai a²vagimi ii a³Suusi Capernaumamu. Dai Suusi d⁴ad⁵ a⁶amad⁷u Suusi susuculid⁸ a⁹amad¹⁰u Suusi mamaat¹¹ardamigad¹² oidi agai dai anaasi daraaja chi¹³aaqui tasai.

¹³ Dai aid¹ camiaadimitadai asiaa duudagar² a³judidíu istuigaco agai t⁴at⁵agitoiña aid⁶asi Diuusi c⁷aa⁸gac⁹ar¹⁰ vuvaitu cajjudad¹¹ Ejiipituaiñ¹²dar¹³. Daid¹⁴ a¹⁵Suusi ii Jerusaleenamu. ¹⁴ Dai anaasi a²g³aa quiuupi⁴ar⁵ tuisic⁶ar⁷ a⁸Suusi

t_{AA} isami _{AA}madutai gagaagaraitaidai vopoisi dai cañiiru dai tutugu dai aa mo daraaja gagaagaraitadai _{AT}umiñsi ismaac_{AD}ac_{AD} saap_{AD}aiña _{AO}odami istumaasi g_{AG}aagaraiña quiuupi_{ATA}. ¹⁵ Most_{AA}gacai _{AS}uusi gomaasi idui _{AMO} iquanai aali t_{AT}aroviñdic_{AD} dai vuvaitu quidiigamu v_{AA}si _{AO}odami _{AA}madu _{AV}opoisi dai _{ACA}ñiiru. Dai d_{AV}aa_{AT}rapi suuli _{AT}umiñsi ismaac_{AD} gagaagaraitadai _{AC}ac_{AA}li dai apaco suuli meesagad_A _{AG}ai ismaac_{AD} gagaagaraitadai tutugu. ¹⁶ Daid_A pot_{AT}adai _{AS}uusi _{AG}aagardami tutugu:

—Vuvaidavurai v_{AA}si gomaasi. Maitav_{AR} _{AMO} gagaaracarui duucai naijada giñooga quid_A —t_{AT}adai _{AS}uusi.

¹⁷ Amaasi aat_{AM} _{AS}uusi mamaat_{ARD}amigad_A g_{ANT}agito ispodu oojisi Diuusi ñiooquid_{ATA}: “Giñooga, s_{AA}lic_{AD} ip_{AL}idi aan_A isv_{AA}si oodami siaa duutuadagi ga_{QUI} poduucai isduucai aapi ip_{AL}idi”, asduucai oojisi Diuusi ñiooquid_{ATA}.

¹⁸ Amaasi _{AJ}udidíu t_{AC}acai _{AS}uusi dai pot_{AT}adai:

—¿Tumaa istumaasi g_{AD}ucami iduñia _{AG}ai aapi vai _{AG}aic_{AD} maatiagi aat_{AM} isaapi viaa s_{AA}licami isivuaadagi gomaasi? —t_{AT}adai _{AJ}udidíu.

¹⁹ Taid_A _{AS}uusi it_{AT}adai:

—Daitudavurai aapim_A idi g_{AA} quiupai dai vaic tasaic_{AD} _{AP}amu iduñimu aan_A —t_{AT}adai _{AS}uusi.

²⁰ Amaasi _{AJ}udidíu it_{AT}adai:

—Goo coobai dan naadami uumigic_{AD} _{AP}adui idi g_{AA} quiupai. ¿Siaad_{ARA} iduuna aapi vaic tasaic_{AD}? —t_{AT}adai _{AJ}udidíu.

²¹ D_{AM}os _{AS}uusi maiaagai _{AG}aa quiupai ismaac_{AD} idui oodami. _{AS}uusi aagai _{LAG} _{ATU}ucuga. ²² Casc_{AD} aid_{ASI} _{AS}uusi _{AP}amu duaaca _{AC}oidad_A saagidiañid_{ATA} g_{ART}agito aat_{AM} mamaat_{ARD}amigad_A _{AG}ai iscaiti _{AS}uusi dai vaavoitu Diuusi ñiooquid_A dai v_{AA}si istumaasi _{AS}uusi aagaiña.

²³ Aid_{ASI} _{AS}uusi modaacatadai Jerusaleen_{ATA} _{AS}iaa duudag_{ATA} _{AJ}udidíu istuigaco _{AG}ai t_{AT}agitoña aid_{ASI} Diuusi c_{AA}gac_{ARA} vuvaitu cajiudad_A Ejiipituaiñid_{ATA} mudutai vaavoitu is_{AG}ai _{ATA}Cristo, ñaiditai naana maasi istumaasi g_{AG}arducami ismaac_{AD} ivuaadana _{AS}uusi. ²⁴ D_{AM}os _{AS}uusi _{AA}biadan tada _{AG}ai maatac_{ATA} is_{AG}ai mai_{AA}giada _{AG}aitadai. _{AS}uusi c_{AA}ga maata iducatai t_{AT}agitoi v_{AA}si oodami casc_{AD}. ²⁵ _{AS}uusi mait_{AG}ito isaagidiagi _{AM}ai isducatai t_{AT}agitoi oodami mos_{AA}gi _{AG}ai maata casc_{AD}.

3

¹⁻² _{AMO} imidagai tuc_{ARA} ii Nicodemo dai m_{AA} diviji _{AS}uusi. Nicodemo _{AR}fariseo daid_A _{ARA}mo dunucamigad_A _{AJ}udidíu. Daid_A it_{AT}adai Nicodemo _{AS}uusi:

—Mamaat_{AT}uldiadami, c_{AA} maata aat_{AM} isDiuusi g_{AO}otoi aapi pasai g_{ARM}amaat_{AT}uldana ñiooquid_A. Mosmaitipu aa siora istutiadagi isivuaadagi naana maasi g_{AG}arducami isducatai ivueeyi aapi isDiuusi mai_{AA}madu daacagi. Poduucai g_{AMA}ata iss_{AA}lic_{AD} viaa guvucadagai aapi —ast_{AT}adai _{AN}icodemo.

³ Amaasi _{AS}uusi it_{AT}adai:

—Aan_A ang_{AA}agidi sai s_{AA}lic_{AD} ismai_{AP}amu vuusiagi _{AMO} oodami maitis_{TI}ada _{AG}ai ismatiagi isducatai taan_{AI} Diuusi —ast_{AT}adai _{AS}uusi.

⁴ Taid_A _{AN}icodemo t_{AC}acai daid_A it_{AT}adai:

—¿Ducatai istutuidi _{AMO} c_{AA}li is_{AP}amu vuusiagi cac_{AA}lituc_{AI}? Siaad_{ARA} _{AP}amu vaac_{ANA} _{AMO} oodami g_{AD}aa _{ARA}ana dai _{AP}amu vuusiña —ast_{AT}adai Nicodemo.

⁵ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛ angaagidi sai sioorΛ maivuusiagi suudagicadΛ dai Diuusi IbΛadΛcadΛ ΛΛpΛ agai gia maiimia agai tavaagiamu dai Diuusi ΛΛmadu oidacagi. ⁶ Istumaasi vuusai oodamiaiñdΛΓΛ agai ʾroodami. Istumaasi vuusai Diuusi IbΛadΛaiñdΛΓΛ agai viaa mo ibadagai utudui: ⁷ ζTuiƿasi maitΛΛ aapi istumaa tagituagi gaaagiditai aanΛ sai vaΛascatai viaa isapamu vuvaquiagi? ⁸ ΛΛvΛali tomasiaaco vustai dai caΛcana aapi iscaiti dΛmos maimaata siaadΛΓΛ daivuscaī tomali siaaco imia agai. Poduucai ΛΛpΛ agaicadΛ ismaacadΛ vusacai Diuusi IbΛadΛ guvucadadΛcadΛ, tomali Λmaadutai mainΛidi Diuusi IbΛadΛ mosacaasi nΛidi isducatai ama maasi tagito oodami aidasi Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacagi —astΛtΛdai ΛSuusi.

⁹ TaidΛ ΛNicodemo itΛtΛdai:

—ζDucatai ΛpΛvΛueeyi imaasi? —astΛtΛdai.

¹⁰ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—Aapi aparΛmo gΛΛ mamaatΛtuldiadamigadΛ Λjudidiu. ζDucatai maimaata caΛ aapi istumaasi gΛaagidi aanΛ? ¹¹ AanΛ gaaagidi istumaasi sΛΛlicadΛ maata dai aanΛ ʾrnlΛjadami istumaasi sΛΛlicadΛ nΛidi. Damos aapima maivaavoitudai istumaasi gΛnaagidi aanΛ. ¹² IsaapimΛ maitiñvaavoitudagi aagaitai aanΛ istumaasi ʾpΛvΛueeyi tami oidigi daama ζducatai iñvaavoituda agai isgnaagidiagi istumaasi ʾpΛvΛueeyi tavaagiΛΓΛ?

¹³ Tomali Λmo oodami maiii tavaagiamu dai ʾpamu divia tami oidi daami daidΛ istutuidi isaagidiagi aa ismaasi mΛΛca. Mosacaasi aanΛ ismaacadΛ viaa Λmo sΛΛlicami tΛvai tavaagiΛiñdΛΓΛ dai ʾpamu imimu aanΛ tavaagiamu. ¹⁴ Dai poduucai isduucai Moosesacaru Λmo uusiΛΓΛ sagia Λmo cooyi vaiƿomicadΛ duñisicami dai oodami vuitapi caī Λuusi oidigana, poduucai magiñsiisa agai curusiaba dai ʾoodami vuitapi cΛΛsa agai ʾcurusi. AanΛ ʾrΛgai dai divia tavaagiΛiñdΛΓΛ dai aanΛ viaa Λmo sΛΛlicami. ¹⁵ Giñmuaamu ʾoodami curusiaba vai tomasioora sioora vaavoitudagi iñsaanΛ ʾΓacΛΛgacΛΓΛ vuviadami agai gia camaiimia agai ʾDiaavora ΛΛmadu baiyoma imia agai tavaagiamu dai Diuusi ΛΛmadu oidaca agai tomastuigaco.

¹⁶ Diuusi sΛΛlicadΛ oigΛdai ʾoodami oidigi daama oidacami cascadΛ ootoi ʾgai gamara, mosaliΛΛmaduga agai maradΛ, dai gΛmuaatu sai tomasioora sioora vaavoitudagi isΛgai ʾΓacΛΛgacΛΓΛ vuviadami camaiimi agai ʾDiaavora ΛΛmadu baiyoma imia agai tavaagiamu dai Diuusi ΛΛmadu oidaca agai tomastuigaco. ¹⁷ Diuusi ootoi gamara tami oidi daama sai cΛΛgacΛΓΛ vuvaidana oodami sioora vaavoitudagi maisiu isootosa agai ʾDiaavora ΛΛmadu.

¹⁸ Sioora vaavoitudai Diuusi maradΛ agai gia maiimia agai ʾDiaavora ΛΛmadu dΛmos sioora maivaavoitudagi ʾgai gia imia agai ʾDiaavora ΛΛmadu maivaavoitudacai agai Diuusi maradΛ. MosaliΛΛmaduga Diuusi maradΛ.

¹⁹ Sioora maivaavoitudagi sΛΛlicadΛ imia agai ʾDiaavora ΛΛmadu. ʾCristo divia tami oidigi daama dai soicada agai oodami sai maata caΛcana Diuusi iñooquidΛ dΛmos ʾoodami vaamioma oojoidi issoimaasi ivuaadagi dai maisiu vaavoitudagi ʾCristo. ʾoodami ʾrsoimaasi ivuaadamicatadai cascadΛ.

²⁰ Sioora soimaasi ivueeyi agai gia cΛΛdai ʾCristo dai maivaavoitudai ʾCristo maitipΛliditai isaa maatiagi issoimaasi ivueeyi. ²¹ DΛmos sioora ʾΛgidi Diuusi ʾgai gia dai vaavoitudai ʾCristo vai poduucai gΛmaatΛcana isivueeyi ʾgai istumaasi Diuusi ipΛidi —astΛtΛdai ΛSuusi ʾΛgi gΛaagaitadai.

²² Dai casi ʾpΛduucai gomaasi ii ΛSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ ma-maatΛrdamigadΛ Judeea dΛvΛΛriamu. Dai movaasi daraaja aatΛmΛ chiΛΛqui

tasai vapaconaitadai oodami. ²³ Daid^Λ ^ΛVuaana vapaconaitadai oodami ^{ΛΛ}Λ Enoon^{ΛΓ}Λ dai abiaad^{ΛΓ}Λ Salim^{ΛΓ}Λ miaaga. Ami g^Λpiacatadai suudagi casc^ΔΔ. Tai daada oodami sai vapaconana ^ΛVuaana. ²⁴ Aid^Λ maiquiaa maisapicatadai ^ΛVuaana ismaac^ΔΔ vapaconaitadai oodami.

²⁵ Ajudidíu muiyoco imidaga dai naana duuai ganiicomaiña siuu duucu gaugia agadagi. Agai polidíña sai poduucai Diuusi c^Λagac^{ΛΓ}Λ naidíña. Damos ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛVuaana maipoduuc^ΛΛ ivuaadana casc^ΔΔ ^Λmo imidagai ali^Λsi ganvupui ñiñio agai ^{ΛΛ}madu aa judidíu aagaitai gomaasi. ²⁶ Dai gooqui^{ΛΓ}Λ iji ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛVuaana daid^Λ it^ΛΔ^Λdai agai ^ΛVuaana:

—Mamaat^Λtuldiadami ^Λc^ΛΛ^Λli ismaac^ΔΔ g^{ΛΛ}Λmadu daacatadai ^Λg^{ΛΛ}Λ aqui Jordán vaasad^{ΛΓ}Λ ismaac^ΔΔ g^Λaraagidi aapi said^Λ ^ΛraCristo sivi agai vaponai oodami dai muidutai oidatucui agai —ast^ΛΔ^Λdai ^Λmamaat^Λrdamigad^Λ ^ΛVuaana.

²⁷ Amaasi ^ΛVuaana it^ΛΔ^Λdai:

—Tomasioora^Λ sioora^Λ viaacagi s^ΛΛlicami Diuusi agai dai maacai gomaasi.

²⁸ Aapim^Λ caca^Λ iscaiti aan^Λ ansai mait^{ΛΓ}ΛCristo. Aan^Λ ^Λpaga divia is^Λgai.

²⁹ Si^{ΛΛ}sca^ΔΔ cunaata agadagi ^Λmo ali taji v^{ΛΛ}sca^{ΛΓ}Λ ipalidíña is^ΛΛmadu daacagi ^Λnovio. Daid^Λ ^Λnovio vapaidada ali^Λsi baig^ΛΛalidíña is^Λmapai daraaja agai. Dai sivi aan^Λ ^{ΛΛ}Λ baigíñ^Λlidi naiditai ism^Λui oodami oidatucui ^ΛCristo.

³⁰ Ali^Λsi g^Λaaagai is^ΛCristo vaamioma ^Λrbait^Λc^Λaacamicagi iñsaana vai poduucai otoma camaiñ^Λamicagi giñs^ΛΛlicamiga.

³¹ ^ΛCristo t^Λvai t^Λvaagiaiñ^ΔΔ^Λ dai vaamioma nam^Λga s^ΛΛlicamigad^Λ agai sitomasioora^Λ s^ΛΛlicamigad^Λ. Damos aan^Λ ^Λroidigi daama oidacami dai gaaagidi aan^Λ istumaasi ^Λp^Λvueeyi tami oidigi daama. ³² ^ΛCristo gaaagidi istumaasi n^Λidi dai istumaasi ca^Λ t^Λvaagi^{ΛΓ}Λ vai chi^ΛΛquidu ismaac^ΔΔ vaavoitudai. ³³ Damos sioora^Λ vaavoitudai poduucai c^ΛΛga maata is^ΔDiuusi maiyaatag^ΛΛ tomali ^Λmo imidagai. ³⁴ Suusi Cristo ^Λragai ismaac^ΔΔ Diuusi ootoi sai gaaagidana Diuusi ñiooquid^Λ. S^ΛΛlicad^Λ Diuusi Ib^Λada ^ΛΛmadu daja agai casc^ΔΔ s^ΛΛlicad^Λ viaa guvucadagai dai maitistutuidi ismaatiagi si^ΛΛsi guvucadagai viaa agai. ³⁵ Diuusi g^Λrooga s^ΛΛlicad^Λ oig^ΛΔ^Λdai agai. Agai ^Λrmarad^Λ casc^ΔΔ. Dai Diuusi maa agai ^Λmo s^ΛΛlicami sai vaamioma t^Λaan^Λaiña sitomasioora^Λ. ³⁶ Sioora^Λ vaavoitudai Diuusi marad^Λ agai gia tomas^Λtuigaco oidaca agai t^Λvaagi^{ΛΓ}Λ Diuusi ^ΛΛmadu. Damos sioora^Λ maivaavoitudagi agai maiimi agai t^Λvaagiamu baiyoma Diuusi s^ΛΛlicad^Λ soimaasi taatatuldia agai agai —ast^ΛΔ^Λdai ^ΛVuaana.

4

¹ Afariseo cajioma sai Suusi vaamioma mui vapaconaitadai oodami si^ΛVuaana dai vaamioma mui oodami oidatucui ^ΛSuusi si^ΛVuaana. ² Damos mait^Λvaavoi is^ΔSuusi vapaconaitadai oodami. Aat^ΛΛ^Λ mamaat^Λrdamigad^Λ agai dai vaponaitadai oodami. ³ Dai aidsi mai^Λ ^ΛSuusi ismai ^Λfariseo gomaasi ii agai Judeaiñ^ΔΔ^Λ dai nora Galileeamu.

⁴ Agai viaacatadai isdaivuñiagi Samaaria d^Λv^ΛΛ^Λri^{ΛΓ}Λ. ⁵ Dai aayi Sicaar^{ΛΓ}Λ Samaaria d^Λv^ΛΛ^Λri^{ΛΓ}Λ ismaac^ΔΔ miaan daja Jacocar^Λ d^Λv^ΛΛ^Λragad^Λ. Agai vaa ^ΛΓ^ΔΔ^Λv^ΛΛ^Λrai ismaac^ΔΔ Jacocar^Λ maa g^Λmara Osee. ⁶ Ami agai siaaco daja Jacocar^Λ poosogad^Λ. ^ΛSuusi caibimucata^Λdai aim^Λraitai dai modaiva pooso soonoana. Aid^Λ cayoga dan duitadai. ⁷ Tai ami divia ^Λmo ooqui Samaari^{ΛΓ}Λ oidacami dai vaigi agai suudagi. Taid^Λ ^ΛSuusi it^ΛΔ^Λdai:

—Giñvasidañi suudagi —ast^ΛΔ^Λdai ^ΛSuusi.

8 Aatama cajiitadai caayamu dai gasavada ragai cuaadagai. 9 Amaasi alooqui itatadai ASuusi:

—¿Tuiipasi giñtaana suudagi? Aapi arjudiu nai aana arSamaariara oidacami —astatadai alooqui.

Ajudidiu amadu ASamaariara oidacami maicalla ganñiñiooquidi aipacoga cascada potatadai alooqui. 10 Amaasi ASuusi aa noragi daida itatadai:

—Ismaatacamudai aapi istumaasi maacai Diuusi aoodami dai sioora aana aida gia aapi giñtaañimudai suudagi, dai aana gaooidamudai suudagi ismaacada cadada oodami tomastuigaco oidacana Diuusi amadu —astatadai ASuusi.

11 Taid alooqui itatadai:

—Aapi maiviaa istucuda vusaidagi suudagi dai alia tuucavuga goposo. ¿Vaadara vusaida agai aapi suudagi ismaacada cadada oodami tomastuigaco oidacana Diuusi amadu daida giñoidagi? 12 Garalqui aduñicarui Jaco idui idi pooso. Agai amadu maamarada amadu sosoigada gayladana suudagi idi poosoiñdara. Siaadara vaamioma gataañiña aapi sigai —astatadai alooqui.

13 Taid ASuusi aa noragi daida itatadai:

—Sioora yaladagi idi suudagi vascara apamu tonocoraña. 14 Damos sioora iiyagi asuudagi ismaacada aana gaoidi, camaitonoocora agai tomali amo imidagai. Asuudagi ismaacada aana gaoidi gaibadagara daacana dai vascara vusanaiña gosuudagi poduucai isduucai vusanai suudagi amo vagacañiñidara dai gosuudagicada tomastuigaco oidacana oodami tavaagiaru Diuusi amadu —astatadai ASuusi.

15 Amaasi alooqui itatadai:

—Giñoida aapi asuudagi nai poduucai camaitonoomucurada aana tomali maiviaacagi isdidivaitai gavaigadagi suudagi idi poosoiñdara —astatadai alooqui.

16 Taid ASuusi itatadai:

—Imadafi dai vuaapa gacuna —astatadai ASuusi.

17 Amaasi aa noragi alooqui daida itatadai:

—Maicuna aana —astatadai.

Taid ASuusi itatadai:

—Vaavuava ismaicuna aapi cascada pocaiti. 18 Cataama ñiooquiditadai aapi cacalali dai sivi amoco amadu oidaga aapi vai agai maitargacuna cascada istumaasi aagai aapi arvaavo —astatadai ASuusi.

19 Mosca gomaasi alooqui daida tatadai:

—Aapi sallicada aramo Diuusi ñiooquitudiamigada. 20 Garalqui aaduñicarui tami Samaariara oidacatadai dai siaa duutudaiña Diuusi tami idi giidiana damos aapim judidiu pocaiti sai Jerusaleenara agai siaaco gaagai issiaa duutuadagi Diuusi —astatadai alooqui.

21 Taid ASuusi itatadai:

—Giñvaavoitudafi aapi, aimu istuigaco aapim siaa duutuadamu Diuusi maisiu tami idi giidiana tomali Jerusaleenana. 22 Aapim Samaariara oidacami maicalla maata Diuusi tomasi siaa duutuadai. Aatama judidiu calla maata Diuusi. Agai ismaacada callagacara vuvaida agai oodami arjudiu.

23 Damos aimu istuigaco sioora sallicada siaa duutuadagi Diuusi siaa duutuada agai maisiu mosacaasi ñiooquicada baiyoma siaa duutuada agai Diuusi ganiibadagacada dai gantatagitoidagacada poduucai isduucai Diuusi ipalidi. 24 Diuusi arbadagai cascada sioora siaa duutuada aliadagi Diuusi ganiibadagacada viaa isiaa duutuadagi poduucai isduucai Diuusi ipalidi dai maisiu mosacaasi ñiooquicada —astatadai ASuusi.

²⁵ TaidΛ 00oqui itΛtdai:

—AanΛ gia maata isdivia agai ΛCristo dai siΛascadΛ diviagi agai cΛga garaagida agai vΛasi istumaasi —astΛtdai 00oqui.

²⁶ TaidΛ ΔSuusi itΛtdai:

—AanΛ anΛraCristo —astΛtdai.

²⁷ Dai quiaa aatagiditadai agai tΛtai dada aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΔSuusi. Dai maitΛΛ istumaasi gartΛtagituagi tΛagacai ΔSuusi isaatagidi amo ooqui. DΛmos vΛascatai aatΛmΛ ΛbΛiditadai ΔSuusi cascΛdΛ tomali ΛΛmadutai maitacacai istumaa agai tomali istumaasi aatagidi 00oqui.

²⁸ Amaasi 00oqui anaasi viaa gΛvaigacaru dai ii caayamu dai potΛtdai 0oodami:

²⁹ —MΛacavΛr nΛida amo cΛli ismaacΛdΛ giñaaagidi vΛasi istumaasi ivuaadana aanΛ. ΛCristo lienΛ agai —astΛtdai 00oqui.

³⁰ Amaasi iji 0oodami caayiñdΛΓΛ dai aayi mΛca siaaco daacatadai ΔSuusi. ³¹ MosimΛcai 00oqui poosoiñdΛΓΛ tΛtai aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΔSuusi daañimi sai gaugana.

³² DΛmos ΔSuusi povartΛtdai:

—Viaa aananΛ amo istumaasi istumaasi ceeyi istumaasi maimaata aapimΛ —gartΛtdai ΔSuusi.

³³ Amaasi aatΛmΛ mamaatΛrdamigadΛ ΔSuusi aipaco gartΛcacaimi dai pocaiti:

—¿Sioora vuaapi cuaadagai? —caiti aatΛmΛ.

³⁴ DΛmos ΔSuusi itΛtdai:

—Siuu duucu ivuaada aanΛ istumaasi ipΛlidi Diuusi giñooaga ismaacΛdΛ giñootoi ivuaadatai aa duiñdadaΛ agai, gomaasi ΛrΛpan duucami cuaadagai aan imvΛΛtarΛ. ³⁵ AapimΛ pocaiti sai quiaa viΛaga maaco masaadai isyoovagi oodami tΛigi. DΛmos aanΛ angΛnaagidi sai caoidaga mui oodami ismaacΛdΛ caΛca alidi isgaaagiadagi aapimΛ Diuusi ñiooquidΛ. ³⁶ Sioora gaasai tΛigi gamaitΛcai tumiñsi dai sioora gayoovai tΛigi gamaitΛcai tumiñsi ΛrΛ. Poduucai ΛrΛ Diuusi aa duiñdadaΛ. ΛΛmadutai aagidiña Diuusi ñiooquidΛ oodami vai aa daivuiña gooquiΛΓΛ dai Λpamu aagidiña Diuusi ñiooquidΛ oodami vai agai vaavoitudaña Diuusi ñiooquidΛ dai cΛagacΛΓΛ vuvacai dai tomastuigaco oidacana tΛvaagiΛΓΛ Diuusi ΛΛmadu. DaidΛ ismaacΛdΛ ΛrΛga gaaagiadagi Diuusi ñiooquidΛ daidΛ ismaacΛdΛ gooquiΛrΛ gaaagiadagi Diuusi ñiooquidΛ aliΛ baiganΛliadamu. ³⁷ SΛΛlicΛdΛ Λrvaavoi istumaasi gaaagai sai ΛΛmoco gaasai daidΛ aa gayoovai. ³⁸ AanΛ ganootoi masai aagidana Diuusi ñiooquidΛ oodami vai agai giñvaavoitudana. DΛmos aa Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ caaagidi Diuusi ñiooquidΛ 0oodami dai aapimΛ aagidi 0oodami sai ΛiΛsi gaaagai isvaavoitudagi. Poduucai agaa ΛrΛpan ducami Λsadami tΛigi dai aapimΛ ΛrΛpan ducami yoovadami tΛigi —gartΛtdai ΔSuusi.

³⁹ Dai muiduitai SamaariΛΓΛ oidacΛdΛ vaavoitu isaSuusi ΛrΛCristo caacatai is00oqui potΛtdai saidΛ ΔSuusi maata vΛasi istumaasi ivuaadana agai.

⁴⁰ CascΛdΛ aidasi aayi ΔSamaariΛΓΛ oidacΛdΛ daañimi agai ΔSuusi sai anaasi viΛΛna. TaidΛ ΔSuusi anaasi daja goo tasai. ⁴¹ Tai vaamioma muidutai vaavoitu caΛcatai istumaasi aagidi ΔSuusi. ⁴² Amaasi potΛtdai 0oodami 00oqui:

—Sivi vaavoitu aatΛmΛ maisiu mosΛcaasi istumaasicΛdΛ garaagidi aapi Λagi aatΛmΛ cacΛΛ ΛrΛ istumaasi garaagidi goovai dai cΛga maata aatΛmΛ issΛΛlicΛdΛ ΛrΛCristo dai cΛagacΛrΛ vuvaiddi goovai oodami —tΛtdai oodami.

⁴³ Dai bogooa tasaicΛdΛ ΔSuusi ii SamaariaiñdΛrΛ Galilea dΛvΛΛriamu.

⁴⁴ ΔSuusi pocaititadai sai isΛmo Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ gaaagiadagi

Diuusi ñiooquidá ʌʌgi gáɗʌvʌʌragara ami dávʌʌriara oidacami maiʌʌgiditai caacana istumaasi aagiadagi ʌgai. ⁴⁵ Dai aidasi aayi ʌSuusi Galilea dávʌʌriara baiganʌliaracada viaatuli dai miaadaga ʌGalileeʌra oidacami. Agai naɗitadai vʌʌsi istumaasi idui ʌSuusi Jerusaleenʌra ʌgaa siaa duudaga cascada.

⁴⁶ Amaasi aa gai ʌSuusi Canaamu siaaco idui ʌgai uuvasi varagada sudagicada. Dai Capernaumʌra oidacatai ʌmo gaa dunucami. Dai maracata dai ʌgai ʌmo cʌali vai alia cooco. ⁴⁷ Aidasi mai ʌdunucami isʌSuusi caaayi Galileeʌra ii ʌgai dai naɗida agai ʌSuusi. Dai daaʌiimi ʌgai ʌSuusi sai imana quiidamu dai duaaidana marada ismaacada camuuquimi. ⁴⁸ Amaasi ʌSuusi itʌɗadai ʌoodami:

—Aapima maivaavoitudai ismainʌijadagi ʌmo istumaasi gʌducami ismaacada ivuaadagi aanʌ —tʌɗadai ʌSuusi.

⁴⁹ Dʌmos dunucami itʌɗadai:

—Mamaatʌtuldiamai, timada otoma vai maimuucuna giñmara —tʌɗadai.

⁵⁰ Amaasi ʌSuusi itʌɗadai:

—Noragiñi aapi gʌquiiamu gʌmara cadueeyi —tʌɗadai ʌSuusi.

Taida ʌcʌali vaavoitu ʌSuusi dai ii. ⁵¹ Dai voyara aayi pipiooñigada tai ʌgai potʌɗadai:

—Cadueeyi gʌmara —tʌɗadai.

⁵² Amaasi ʌtaaanadami tacacai suu duucu dueeyi. Taida ʌpipiooñigada itʌɗadai:

—Tacavo moscoi gasaco tasai dagito toiñdagai —tʌɗadai ʌpipiooñigada.

⁵³ Amaasi ʌali gʌali oogada tagitu isaca duucu ʌSuusi aagidi sai cadueeyi marada. Daida ʌdunucami ʌmadu vʌascatai ismaacada quiidara oidaga vaavoitu isSuusi ʌraCristo. ⁵⁴ Agaicada casi argooca istumaasi gʌarducami ismaacada idui ʌSuusi Galileeʌra aidasi abiaadara vuusai Judeeaiñdara.

5

¹ Dai gooquiara ʌpamu ii ʌSuusi Jerusaleenamu dai ami daivuñda agai ʌjudidíu siaa duudagada. ² Jerusaleenʌra oidaga ʌmo gaa piila. Ami cañiiru cuuparagadara taagidu. Agaa piila Betesada taagidu ʌjudidíu ñiooquidacada. Dai sicoli taamadu portatali. ³ Vai ami portataliana vʌʌɗacata dai mui cococoidada ʌmadu mui maiñaaadami, ʌmadu mui chuchuecugami ʌmadu muidutai ismaacada maitistutuidi isoiñadagi. Vʌascatai mosnʌʌracata dai isoiñiagi ʌsuudagi. ⁴ ʌmo iimidagai ʌapanaiña ʌmo Diuusi ʌaañicaruda dai oiñidiña ʌsuudagi. Vai tomasmaacada cocoad ismaacada ʌpaga vaaquiagi ʌsuudar caoiñicami ʌgai gia duduaadai. ⁵ ʌmo cʌali ismaacada ami caatcata dai viaacata dai ʌmo coobai dan baivastaama dan mamaco umigi iscoococatadi. ⁶ Daida ʌSuusi taagacai dai maatcai isgai catavʌpi moaacata dai potʌɗadai:

—¿Iplidipasi isduaadiagi? —tʌɗadai.

⁷ Taida ʌcocoad itʌɗadai:

—Mamaatʌtuldiamai, siuu duucu ʌDiuusi ʌaañicaruda ʌapanadagi dai oiñiadagi ʌsuudagi maitiipucana siora giñvaasagi suudar. Vʌascara aan vaaquia iñalidiña suudar vai aa giñmamaitacai dai ʌpaga vaapaciña ʌgai suudara —tʌɗadai ʌcocoad.

⁸ Taida ʌSuusi itʌɗadai:

—Vañiñi dai bai gʌvaacosi dai imada —tʌɗadai ʌSuusi.

⁹ Tai otoma dueeyi aCaaLi dai bai gAvaacosi dai gAagacai aimarai. Damos aidA taSaTa aribAstaragaicatadai. ¹⁰ TaidA aJudidíu potAtAdai aCaaLi ismaacAdA dueeyi:

—Sivi aribAstaragai taSaTa dai Mosesacaru saAllicamigadA aagai sai maitipu oigaragai isaata vuaadagi cascAdA maitaaagai paSBaaquiagi gAvaacosi —astAtAdai.

¹¹ TaidA aCaaLi aa noragi daidA itAtAdai:

—Agai ismaacAdA giñduaadi giñaaagidi ansai baAcaifiña giñvaacosi dai imAdana —astAtAdai aCaaLi.

¹² Amaasi aJudidíu itAtAdai:

—¿Voor gAagidi paSai baAcaifiña gAvaacosi dai imAdana? —astAtAdai.

¹³ Damos aCaaLi maimai sioora duaadi, aliA muiducatadai oodami cascAdA. AidA aSuusi caiitadai. ¹⁴ Dai gooquiara aSuusi taA aCaaLi aGaA quiiupaigadara aJudidíu daidA itAtAdai:

—Dañi aapi cadueeyi dai casi maisoimaasi ivuaada tadu vaamioma soimaasi taata aapi —tatAdai aSuusi.

¹⁵ TaidA aCaaLi ii abiaadara dai aagidi aJudidíu saidA aSuusi aagai dai duaadi.

¹⁶ CascAdA aJudidíu gaagaitadai aSuusi dai muua aliditadai. aSuusi ivuaadana naana maasi istumaasi ibAstaragai taSaTa cascAdA. ¹⁷ Damos aSuusi itAtAdai aJudidíu:

—Diuusi giñooga apiaivueeyi naana maasi gaGarducami vaas tasai dai aana aAra ivueeyi naana maasi gaGarducami —tatAdai aSuusi.

¹⁸ Mosaagidi aSuusi gomaasi vaidA aJudidíu vaamioma caAga ipaliditadai ismuaagi. aSuusi maiAagidi aJudidíu saAllicamigadA aata vuaadatai ibAstaragai taSaTa dai aagidacai aSuusi sai Diuusi aroogadA. Aagaitai aSuusi gomaasi potaiya alidi sai apan tuiga Diuusi.

¹⁹ Amaasi aSuusi itAtAdai:

—Aana anganaagidi sai aana Diuusi maradA ismaacAdA tavai tavaagiaiñdara maitistutuidi isaAgi ivuaadagi amo istumaasi. Aana ivueeyi mosacaasi istumaasi ivueeyi Diuusi giñooga. Poduucai aana amadu giñooga mosamadugan duucai ivueeyi istumaasi. ²⁰ Giñooga aliAgi giñoigadai dai giñtatAagidi vaasi istumaasi ivueeyi aagai dai aana iduufimu naana maasi istumaasi vaamioma gaGarducami sigai ismaacAdA casi idui aana. Dai aapima saAllicadA maitaagi aagai istumaasi gantAtagitodagi. ²¹ Dai asta duduaacaldiadamu aana amo oodami coidadA saagidiañdara poduucai isduucai ivueeyi Diuusi giñooga. ²² Dai Diuusi giñooga giñmaa saAllicami ansai aana naidana vaasi oodami ismaacAdA caAga ivuaadana dai ismaacAdA maicAaga ivuaadana. ²³ Vai poduucai vaascatai siaa giñduutuadagi poduucai isduucai siaa duutudai Diuusi giñooga. Aana anarDiuusi maradA dai tavai aana tavaagiaiñdara dai sioora maisiaa giñduutuadagi aagai gia maisiaa duutudai Diuusi giñooga. Aagai aagai dai giñootoi tami oidigi daama.

²⁴ Sioora gantAgito caAcagi istumaasi ganaagidi aana dai vaavoitudagi Diuusi aagai gia saAllicadA tomastuigaco oidacamu tavaagira Diuusi amadu. Dai aagai maiimia aagai aDiaavora amadu caAcagacara vuvacai aagai cascAdA.

²⁵ Aana anarDiuusi maradA ismaacAdA tavai tavaagiaiñdara. Dai aana anganaagidi sai caaayi istuigaco soimaasi ivuaadami caAca aagai giññoiqui. Dai sioora giñAagiditai caAcagi aana caAcagacara vuvaidamu dai tomastuigaco oidacamu aagai Diuusi amadu. ²⁶ Diuusi aagai dai viaa guvucadagai ismaaqiagi oodami ibAdagai utudui. Dai aana arDiuusi maradA dai Diuusi giñmaa guvucadagai sai aana aAra maacaiña oodami ibAdagai

utudui. ²⁷ Dai Diuusi giñmaa sällicami ansai aana naidana oodami ismaacada arcaaga ivuaadami dai ismaacada armaicalla ivuaadami. Diuusi giñootoi tavaagiaindara saida ivuaadana imaasi cascada. ²⁸ Tomasi aapima maitaaggiadagi istumaasi gantatagitodagi gomaasicada vaascara aimu istugaco vaascatai ismaacada cacoi caaca agai inšana Diuusi marada ismaacada tavai tavaagiaindara vapaida agai ²⁹ dai gacuucupiocoa agai siaaco yaasapi siagai vuvaquimu. Dai ismaacada arcaaga ivuaadamicatadai tomastuigaco oidaca agai Diuusi lamadu dai ismaacada arsoimaasi ivuaadamicatadai imia agai adiaavora lamadu.

³⁰ Aana lligi giñsällicamigacada maitivueeyi tomali amo istumaasi. Aana ivueeyi mosacaasi istumaasi ipalidi Diuusi giñooga. Cascada siascada naidi aana sabai calla ivuaadana siara maicalla ivuaadana amo oodami aana ivueeyi istumaasi arsaalicami agaicada. ³¹ Inšana lligi gnaagidagi inšana araCristo siaadara giñvaavoitudana aapima. ³² Damos isDiuusi ganaagidagi inšana viaa amo sällicami aidla gia vaavoitudan tada aapima. ³³ Aapima ootoi lamoco sai tacacana avuaana soor agai daida avuaana aa istumaasi arvaavoi. ³⁴ Damos aana maitagito amo najadami oodami saagidaindara isaagagi insioora aana. Aana gnaagidi gomaasi masai poduucai vaavoitudana aapima inšana araCristo dai callagacara vuvaacana. ³⁵ Siaaco daacagi amo cuudagi call maascana vaasiaacatai. Poduucai lara siora call istumaasi aagai avuaana call maata caacana Diuusi ñooquida. Dai aapima baiganaaliaracada caana agai chilalqui tasai. ³⁶ Dai aana ivueeyi naana maasi istumaasi gagarducami istumaasi giñtajai Diuusi giñooga ansaidla ivuaadana dai agaicada calla gamaata isDiuusi giñootoi ansai gnaagidana ñooquida agai dai calla gamaata inšana viaa amo sällicami. Dai gomaasicada vaamioma calla gamaata insioora aana sil avuaana ñooquidacada. ³⁷ Dai aana arootosada Diuusi giñooga. Dai agai arcaacami sai istumaasi aagai aana arvaavoi, tomasi aapima tomali amo imidagai maica insioocai agai tomali mainaidi aapima. ³⁸ Damos aapima maisalicada vaavoitudai Diuusi ñooquida, aapima maitiñvaavoitudai aana Diuusi ootosada cascada. ³⁹ Aapima calla nanaidi oojai Diuusi ñooquidara poliditai ispoduucai tomastuigaco oidaca agai aapima Diuusi lamadu. Damos Diuusi ñiñooquituldiadamigada giñaagai Diuusi ñooquidara dai pocaitiña ansai aana araCristo. ⁴⁰ Damos aapima maitiñvaavoitudai poduucai siaadara tomastuigaco oidacana Diuusi lamadu.

⁴¹ Aana maigaagai siora calla ñoocadagi aana gimvattara. ⁴² Aana calla ganmaata aapima. Maata aana ismaioigadai aapima Diuusi. ⁴³ Aana arootosada Diuusi giñooga dai aapima maitiñvaavoitudai. Damos daivaitai aa ismaacada maitarojootosada Diuusi giñooga agai gia vaavoitudadaiña aapima. ⁴⁴ Aapima maijaligi Diuusi vai agai callagacara ganaijadagi baiyoma aapima ipalidi isoodami calla ñoocadagi aapima gamvatara cascada maitistutuidi aapima isgiñvaavoitudagi. ⁴⁵ Aana maigariara gansuuliga inagai Diuusi vuitapi, Moseesacaru agai dai gariara ganvuupai tomasi aapima pocaiti masai vaavoitudai istumaasi ooja Moseesacaru. ⁴⁶ Issalicada vaavoitudadamadi aapima istumaasi gaaagidi Moseesacaru aidla gia aapima giñvaavoitudadamadi aana lara. Moseesacaru oojadara giñaagai cascada. ⁴⁷ Aapima maivaavoitudai istumaasi ooja Moseesacaru cascada maivaavoitudai aapima istumaasi gnaagidi aana —tatadai asuusi.

6

1 Dai gooquiara ii asuusi vaasadara agaa suudagi ismaacada Galilea taagidu dai Tibeeriasi taagidu aapa. 2 Tai mui oodami oi asuusi. Aoodami canadi isaSuusi duduaadi mui coococoidada cascada. 3 Aida asuusi tasai amo giidiara dai modaiva aatama mamaatardamigada aamadadu. 4 Aida camiaadimitadai agaa siaa duudagai istuigaco ajudidiu taatagitoifia aidasi Diuusi caagacara vuuvaitu cajiudad Ejiipituaifindara. Asiaa duudagai pascua taagidu. 5 Dai aidasi ta asuusi ismuidutugai oodami, agai gooquiara potatadai Piili: —¿Siaaco savadamu aatama cuaadagai mosalqui oodami vaataraga? —tatadai asuusi.

6 Suusi aagidi gomaasi Piili maatia liditai istaiya agai. ASuusi ca-maatacatadai istumaasi iduifia agai. 7 Amaasi Piili itatadai: —Issavada aatama goo sientu piisu acami paana vaascara moslaalachi ajian tada goovai —tatadai Piili.

8-9 Amaasi Aandaraasi potatadai asuusi:

—Tami caaca amo ali gaa dai viaa taama paana dai gooca vatopa. ¿Damos siaadara ana goovai mosalqui oodami vaataraga? —tatadai Aandaraasi.

Aandaraasi aramoco asuusi mamaatardamigada daida arsuculida ASimuñi Piiduru.

10 Amaasi asuusi itatadai:

—Aagidavurai gooodami vai daraivana —tatadai asuusi.

Alia vaasoacatadai ami oidigi tai ami daraiva aoodami. Agai ajacatadai para taam mil caacali. 11 Amaasi asuusi vui aapa dai aagidi Diuusi sai aliasi baigalidi oidacatai cuaadagai. Dai amaasi asuusi garmaa aapa tasai aatama taacogidana aoodami daida taacogi avatopa aapa tai agai uu vaasi silajasi ipali. 12 Dai catatascovai vaascatai taida asuusi povartadai:

—Ampaidavurai aapima gosaasaquigada ismaacada baivito vai maisuuligagi toma lachi —gartatadai asuusi.

13 Tatai aatama ampagi saasaquigada ismaacada vii tai suusuda baivustan dan goo aasara aapa saasaquigada. 14 Amaasi aoodami taagacai isSuusi idui gomaasi gaducami pocaiti:

—Sallica arvaavoi isidi caali araDiuusi fiooquituldiadamigada ismaacada divia agaitadai tami oidigi daama —caiti aoodami.

15 Damos asuusi maacatadai isaoodami poipaliditadai isagai arraigada cascada goguama vaidaquia agaitadai saida arraigadacana damos asuusi maitipaliditadai, cascada lagi ii abiaadara sibacoga ami giidara.

16 Dai aidasi cadidiaimi aatama mamaatardamigada asuusi taapai agaa suudagi ugidiana. Amaasi catuca taida asuusi maiquaa divia, 17 taida aatama amamaatardamigada taatasai vaarcuara dai dagavusquimi agaa suudagi Capernaumamu. 18 Daida avaarvu vuidara cavami vustai avavali dai tai vapanigai suudagi dai mala vaarcuaba aastaca. 19 Dai aidasi caji aatama para taam mil metro agaa suudagi daama todian duucal ta aatama asuusi issuudagi daama imitadai dai alia duduaadimu aatama. 20 Damos asuusi povartadai:

—Aanana. Maitavarduaadicuda —gartatadai asuusi.

21 Amaasi baigara liaracada miaadagi aatama taida asuusi tasai vaarcuara dai otoma aayi aatama mala siaaco imia ragaitadai.

²² Dai siaadico aoodami ismaacada vaasadaga agaa suudagi viitadai maata taa iscaiji aatama abiaadaga avaarcauga dai ami maitiipucata dai amai vaarcu. Dai mai agai isaSuusi maitaroi. ²³ Vaascaga aa cacama aayi aa vaarcuga Tibeeriasiinda dai ami tuutui agai avaarca miaanai siaaco aSuusi baigaliaracada bibi aoodami gamamadacai. ²⁴ Aidasi aoodami mai ismaitiipu aSuusi tomali aatama mamaardamigada aidaga itasai agai avaarcauga dai iji Capernaumamu dai gaaga agai aSuusi.

²⁵ Mosaayi aoodami vaasadaga agaa suudagi dai taa aSuusi daida itadai: —Mamaatultidiadami, zpataquida aayi aapi tami? —tadai aoodami.

²⁶ Taida aSuusi itadai:

—Saalicada giingaaitadai aapima tatasconacai acuaadagaicada ismaacada gambii aana dai maisiu maata naiditai istumaasi gagarducami ismaacada ivueeyi aana. ²⁷ Mitaagagai isvuaama analiada aapima cuaadagaicada otoma uugiatai cuaadagai cascada. Baiyoma aliasi gaagagai mascaga gantagito cacagi istumaasi ganaagidi aana dai poduucai cagacaga vuvaiquagi dai tomastuigaco oidacagi tavaagiga. Giingiooqui agapan ducami cuaadagai ismaacada tomali amo imidagai maiuugiatai. Aana agai dai viaa amo saalicami ismaacada giinmaa Diuusi giinoga. Cascada aana ganmaaquimu ibadagai utudui dai agacada tomastuigaco oidacamu aapima tavaagiga —tadai aSuusi.

²⁸ Amaasi aoodami itadai:

—Ztumaasi gaagagai isvuaada aatama dai poduucai ivuaadagai istumaasi Diuusi ipalidi? —tadai aoodami.

²⁹ Taida aSuusi aa noragi daida itadai:

—Diuusi ipalidi isaapima giinvaavoitudagi. Aana giinootoi Diuusi ansaida cagacaga vuvaidana oodami —tadai aSuusi.

³⁰ Amaasi aoodami itadai:

—Ztumaasi istumaasi gducami idunia agai aapi tatai najada aatama dai gvaavoitudagi? ³¹ Galagui aadunaru gau amaná oidigana dai podu oojsi Diuusi ningoidaga: “Diuusi bibi agai paana tavaagiainda” —tadai aoodami.

³² Taida aSuusi itadai:

—Vaavuava, isgiinoga agai dai maa aoodami paana tavaagiainda mai-siu Moseesacaru. Dai sivi Diuusi giinoga ganmaacai aapima paana tavaagiainda. ³³ Daida paana ismaacada Diuusi gamaacai sivi tavai tavaagiainda dai agacada aoodami tomastuigaco oidacagi —tadai aSuusi.

³⁴ Amaasi aoodami itadai:

—Groida ni gopaana tavaagiainda —tadai aoodami.

³⁵ Taida aSuusi itadai:

—Aana anagapan ducami paana agai vaataraga ismaacada maacai aana ibadagai utudui giinvaavoitudacai agai. Dai poduucai agai camaibiuugicoñicamu tomali maitonocoñicamu. ³⁶ Damos casi ganaagidi aana sai aapima maitiivaavoitudai tomasi casi giinai. ³⁷ Tomasioora siora Diuusi giinoga ipalidi sai giinagidi agai gia giinvaavoitudai dai aana maigajiaadaga vipieeyi tomali amaadutai. ³⁸ Dai aana tavai tavaagiainda dai maisiu ivuaada itagai istumaasi agi ipaliadagai aana baiyoma aana ipalidi isvuaadagai istumaasi ipalidi Diuusi giinoga. Agai agai daidi giinootoi. ³⁹ Daida giinoga ipalidi ansai aana cagacaga vuvaidina vaascatai ismaacada agai aco vuvaitu dai ansai aana duduaacaldana vaasi vaavoitudadami coidada saagidiainda silascada caugitiagi oidigi. ⁴⁰ Diuusi giinoga ipalidi isvaascatai ismaacada

giñnāidi dai giñvaavoitudai tomasguigaco oidacana tavaagiāra dai aana duduacalda iñagai āgai siāscada caugitiagi oidigi —tatadai āSuusi.

41 Vaidā ājudidū vui ñiooquimi āSuusi. āSuusi pocaititadai saidā ārapan ducami āpaana dai sai āgai tava tavaagiāīndāra cascada. 42 Daidā ājudidū pocaiti:

—Ķmaitasi ārOsee maradā idi cāli? Cāga maata aatama dādada. ĶTuisi pocaiti goovai saidā tava tavaagiāīndāra? —caiti ājudidū.

43 Amasi āSuusi itatadai:

—Casiavar maitiññiooquiada aapima. 44 Mosācaasi āgai ismaacada Diuusi ipalidi sai giñāgidiñā āgai gia giñvaavoitudai. Diuusi giñooga giñootoi tami oidigi daama ansaida cāgacāra vuvaidana sioora giñvaavoitudagi dai aana duduacaldamu vāsi vaavoitudadami siāscada ugitiagi oidigi.

45 Diuusi ñiñiooquituldiadamigada ooja Diuusi ñiooquidāra dai poduu ooja: “Diuusi maatatuldiamu oodami sioora āraCristo”, ascaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigada. Poduucai tomasioora sioora āgigitai ca Diuusi giñooga giñvaavoitudai āra.

46 Tomali āmo oodami oidigi daama oidacami maināidi Diuusi. Mosācaasi aana nāidi Diuusi. Aana divia tavaagiāīndāra siaaco daja Diuusi. Aana ārDiuusi maradā cascada. 47 Vaavuava sai sioora giñvaavoitudai tomastuigaco oidaca āgai tavaagiāra.

48 Aana anārapan ducami āpaana oodami vāatarā. Aana cāgacāra vuvaidi oodami vai āgai tomastuigaco oidacagi tavaagiāra cascada. 49 Gānāquī aaduñicaru oidigana gau āpaana ismaacada āmanā tāgīducata dai dāmos vāscāra coi āgai.

50 Dāmos tomasioora sioora cueeyi āpaana ismaacada tava tavaagiāīndāra āgai gia maiimia āgai āDiaavora āmadu. 51 Aana antavai tavaagiāīndāra dai aana ārapan ducami āpaana dai tomasioora sioora giñugiagi tomastuigaco oidacamu tavaagiāra. Aana muuquimu curusiaba vai poduucai mui oodami tomastuigaco oidacana tavaagiāra —tatadai āSuusi.

52 Amaasi ājudidū gānaatagidimi aipacoga daidi pocaiti:

—ĶDucata istutuidi goovai isgābiidagi gātuucuga tasai uugana? —caiti ājudidū.

53-54 Taidā āSuusi itatadai:

—Aana anāviaa āmo sālicami namāacami. Daidā āoodami giñmuaamu āmo curusiaba siastimu giñāra vai tomasioora sioora vaavoitudagi iñsaana ācāgacāra vuviadami āgai gia tomastuigaco oidaca āgai tavaagiāra Diuusi āmadu dai aana duduacaldamu āgai siāscada caugitiagi oidigi.

Dāmos sioora maitiñvaavoitudagi āgai gia maiimia āgai tavaagiāmu tomali maioidaca āgai Diuusi āmadu. 55 Cascada āliasi gāāgai iñsaana muuquiagi curusiaba vai astiagi giñāra mosācaasi poduucai istutuidi āoodami iscāgacāra vuvaquiagi.

56 Sioora giñvaavoitudagi giñāma daacamu āgai dai soiñamu aana āgai sai cāgacāra oidacana. 57 Diuusi giñooga giñootoi dai āgai tomastuigaco oidaga dai cascada aana āra tomastuigaco oidaga poduucai āra sioora giñvaavoitudagi tomastuigaco oidaca āgai.

58 Aana anārapan ducami āpaana dai tava aana tavaagiāīndāra. āpaana ismaacada manā tāgīdu tai uu gānāquī aaduñicaru maitarsoiñicatadai istomastuigaco oidacagi. Dāmos sioora giñvaavoitudagi dai giñāgiadagi āgai gia tomastuigaco oidaca āgai tavaagiāra Diuusi āmadu —tatadai āSuusi.

59 Gomaasi gamamaatatuli āSuusi ājudidū quiuupaigadāra Capernaumāra.

60 Dai muidutai ismaacada oiditadai āSuusi mosāca gomaasi daidā icaiti:

—Saaalicada sijaiga ismaatla cacacagi aatama idi ñiooqui. ¿Siadara istuidana oodami isaaigiadagi gomaasi? —caiti aoodami.

⁶¹ Amaasi aSuusi mai isaoodami maibaiganalli gomaasicada ismaacada aagiditadai agai cascada itatadai:

—¿Gansobicaisi aana idi ñiooquicada isvaavoituda aapima? ⁶² ¿Isducatai gantatagitona aapima masgiñtaagiagi aana ismaacada viaa amo saalicami isnoragiagi aana tavaagiamu? ⁶³ Diuusi Ibadala agai dai maacai oodami ibadagai utudui. Giñtuucuga maisoicai oodami sai cacacaga vuvacana mosacaasi giñbadaga. Istumaasi aagai aana argaibadaga vaataru mai-siu gatuucuga. Tomasioora sioora vaavoitudagi goñiooqui ismaacada ganaagidi aana agai gia viaaca agai ibadagai utudui dai tomastuigaco oidaca agai tavaagiara Diuusi amadu. ⁶⁴ Damos quiaa oidaga amoco aapima gansaagida ismaacada maivaavoitudai —tatadai aSuusi.

aSuusi mai tucamidara abiaadara ismaacada mamaatardamigada maivaavoitudaitadai dai ismaacada mamaatardamigadaiañidara gatagida agaitadai masai muaana. ⁶⁵ Daidala aSuusi itatadai aoodami:

—Cascada casi ganaagidi aana sai mosacaasi agai ismaacada Diuusi giñooga ipalidi isgiñlaagidiña agai gia giñvaavoitudai —tatadai aSuusi.

⁶⁶ Aida abiaadara muidutai ismaacada oidatucuitadai aSuusi acovai iji dai camaoidatucui agai aSuusi. ⁶⁷ Amaasi aSuusi povartatadai aatama abaiivustan dan gooca mamaatardamigada:

—¿Giñdagitoamasi alidi aapima larla? —gartatadai aSuusi.

⁶⁸ Tai Simuñi Piiduru itatadai:

—¿Siadara gadagitona aatama? Aapi argarbitacaacami. Dai gamamaatuldieragacada camaata aatama isducatai cacacaga vuvacai oodami dai tomastuigaco oidaca agai tavaagiara Diuusi amadu. ⁶⁹ Dai aatama cavaavoitu. Dai caa maata aatama isaapi araCristo Diuusi marada dai tavai tavaagiañidara. Dai Diuusi tomastuigaco oidaga —tatadai Simuñi Piiduru.

⁷⁰ Taidala aSuusi povartatadai:

—Acovai ganvuvaitu aana baivustan dan gooca aapima dai amoco araDiaavora piooñigada —gartatadai aSuusi.

⁷¹ aSuusi aagidi gomaasi aagaitai aUudasi Iscaliote aSimuñi marada. Dai tomaasi agai aramoco abaiivustan dan gooca mamaatardamigada aSuusi, vaacacaga Uudasi gatagida agaitadai masai muaana aSuusi cascada pocaiti aSuusi.

7

¹ Dai gooquiara aSuusi aimaraitadai aGalilea davalariara. Agai maitipali isaimardagi Judeea davalariara, ajudidiu ipaliditadai ismuaagi agai cascada.

² Dai camiaadimi asiaa duudagada ajudidiu istuigaco ivuaadana uucusai cascada potlagidi asiaa duudagai uucusai. ³ Taidala aSuusi susuculida itatadai: —Maiviumi aapi tanai. Imadañi aapi Judeea davalariamu vai poduucai gaoidatucadami ismaacada malaca daraaja naljadagi istumaasi ivueeyi aapi.

⁴ Tomasioora sioora ipaliadagi ismaatlacagi oodami istumaasi ivueeyi agai gia maiastocai ivueeyi istumaasi. Issaaalicada ivueeyi aapi naana maasi istumaasi aida gia ivuaadañi gomaasi aoodami vuitapi vai naljada agai vaacacatai —tatadai aSuusi susuculida.

⁵ Damos tomali agai maivaavoitudaitadai aSuusi cascada pocaiti. ⁶ Amaasi aSuusi itatadai:

—Maiquiaa aayi istuigaco imia aan_Λ gaamucu. D_Λmos aapim_Λ c_Λaga istu-
tuidi isgaamucu iimiagi tomasi_Λasc_Λd_Λ. ⁷Λoodami ismaac_Λd_Λ maivaavoitudai
Diuusi maitanc_Λdai aapim_Λ mos_Λca aan_Λ. Aan_Λ aagidi said_Λ arsoimaasi
ivuaadami agai casc_Λd_Λ. ⁸Imivurai aapim_Λ gaamucu idi siaa duudag_ΛΛ.
Aan_Λ gia maimumu. Maiquiaa aayi istuigaco imiagi aan_Λ casc_Λd_Λ —tat_Λdai
ΛSuusi.

⁹Dai mospot_ΛΛdai ΛSuusi dai anaasi Galilea d_Λv_Λari_ΛΛ_Λ vii.

¹⁰Amaasi caiji ΛSuusi susuculid_Λ tai gooqui_ΛΛ_Λ ii ΛSuusi _ΛΛ_Λ asiaa du-
udagamu. Agai g_Λasto ii sai main_Λidi_Λna oodami. ¹¹Λjudid_Λu gaagai ΛSuusi
Asiaa duudag_ΛΛ_Λ daid_Λ icaiti:

—¿Siaaco daja _Λc_Λali? —caiti agai.

¹²Dai ali_Λsi g_Λanaatagidimi _Λoodami aipacoga aagaitai ΛSuusi. Dai _ΛΛ_Λmoco
pocaiti sai c_ΛΛ tuiga agai. Dai aa pocaiti sai maic_ΛΛ tuiga sai mosyaatagidi agai
oodami.

¹³D_Λmos _Λoodami ismaac_Λd_Λ c_Λaga ñioocai ΛSuusi v_ΛΛtar_Λ maitip_Λli is-
maat_Λcagi _Λjudid_Λu tat_Λaan_Λdami isc_ΛΛga ñioocai agai ΛSuusi v_ΛΛtar_Λ _Λb_Λidi
agai casc_Λd_Λ.

¹⁴Aid_Λsi catajucami viitugai isugitiagi _Λv_Λgimi ii ΛSuusi _Λjudid_Λu g_ΛΛ quiuu-
paigadaamu dai ami gamamaat_Λtuldi. ¹⁵Daid_Λ _Λt_Λaan_Λdami g_Λad_Λ _Λjudid_Λu
mait_ΛΛ istumaasi g_Λnt_ΛΛgitoagi c_Λc_Λtai ΛSuusi daid_Λ icaiti:

—¿Ducatai maat_Λ idi c_ΛΛli mos_ΛΛ naana maasi istumaasi mait_Λv_Λpi daivacai
ooj_ΛΛ? —caiti _Λjudid_Λu.

¹⁶Taid_Λ ΛSuusi aa noragi daid_Λ it_ΛΛdai:

—Istumaasi gamamaat_Λtuldi aan_Λ arDiuusi ñiooquid_Λ maisiu aan_Λ _Λgi.
Agai gi_Λootoi. ¹⁷Dai sioor_Λ ip_Λliadagi isivuaadagi istumaasi Diuusi ip_Λlidi
agai gia maat_Λmu isgi_Λmamaat_Λtuldaraga arDiuusi ñiooquid_Λ si_ΛΛ_Λ sabai aan_Λ
gamamaat_Λtuldi istumaasi _ΛΛgi aan_Λ ip_Λlidi. ¹⁸Sioor_Λ gaaagiadagi mos_Λcaasi
istumaasi _ΛΛgi agai tat_Λgitodagi agai povuaadana sai oodami c_ΛΛga ñioocai_Λna
agai v_ΛΛtar_Λ. D_Λmos sioor_Λ ip_Λliadagi is_Λoodami c_ΛΛga ñioocadagi agai v_ΛΛtar_Λ
ismaac_Λd_Λ ootoi agai gia gaaagidi istumaasi _Λr_Λvaavoi dai tomali _Λmo imida-
gai maiyaatagidi_Λna agai _Λoodami.

¹⁹Vaavuava isMosesacaru g_Λr_Λmaa _Λs_Λalicami d_Λmos tomali _Λmaadutai
aapim_Λ mai_Λagidi v_ΛΛsi _Λs_Λalicami. ¿Tuimasi gi_Λnmuaa alidi aapim_Λ? —tat_Λdai
ΛSuusi.

²⁰Taid_Λ _Λoodami it_ΛΛdai:

—Aapi viaa _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ. ¿Voor_Λ gamuaa alidi? —tat_Λdai
_Λoodami.

²¹Taid_Λ ΛSuusi it_ΛΛdai:

—Aan_Λ idui _Λmo istumaasi _Λmo ib_Λstaragai tas_ΛΛ dai aapim_Λ mait_ΛΛ is-
tumaasi g_Λnt_ΛΛgitoagi. ²²D_Λmos aapim_Λ iiquit_Λc_Λai aali tuutucugad_Λ tomasi
arib_Λstaragai tas_ΛΛ. Mosesacaru g_Λnt_ΛΛjai masai poduucui ivuaadana
casc_Λd_Λ poduucui ivueeyi aapim_Λ. V_Λasc_ΛΛ_Λ _ΛΛqui abiaad_ΛΛ capovuaadana
g_ΛΛ_Λqui aaduñicar_Λ. ²³Isaapim_Λ ivueeyi gomaasi tomasi _Λr_Λmo ib_Λstaragai
tas_ΛΛ _ΛΛgida aliditai Mosesacaru s_Λalicamigada, ¿tuimasi bacocoi aapim_Λ
aan_Λ gi_Λvui duaaidacai aan_Λ _Λmo c_ΛΛli _Λmo ib_Λstaragai tas_ΛΛ? ²⁴C_ΛΛgav_Λr
g_Λnt_ΛΛgito aapim_Λ. Maisiu g_Λpi_Λr gi_Λv_Λupada maic_ΛΛga g_Λnt_ΛΛgitoitai, baiy-
omav_Λr c_ΛΛga g_Λnt_ΛΛgitoa aapim_Λ istumaasi _Λr_Λs_Λalicami —tat_Λdai ΛSuusi.

²⁵Amaasi _ΛΛ_Λmoco _ΛJerusaleen_ΛΛ_Λ oidacami aipacoga g_Λnt_Λcacaimi dai
pocaitimi:

—¿Maitasi aṛidi cʌʌli ʌgai maṣmaacʌda gaagai dai muaa agai? 26 Mosmocʌʌca goovai dai mamaatʌtuldi gooodami vai tomali ʌmaadutai maivui ñioocai. ¿Maisiu cavaavoitu ʌjudidíu taṭʌaanʌdamigadʌ isgoovai ʌṛaCristo? 27 Siaadʌr ʌṛaCristocana goovai. Aatʌma cʌʌ maata siaaco oidaga idi cʌʌli. Siʌʌscadʌ diviagi ʌCristo tomali ʌmaadutai maimaatʌca agai siaadʌṛa divia agai ʌgai —caiti ʌoodami.

28 Daidʌ ʌSuusi quiaa mamaatʌtulditadai ʌoodami ʌḡʌʌ quiuupiʌṛa dai caʌcai istumaasi aagai ʌoodami cavami ñioo ʌgai dai potʌṭadai:

—Vaavuava ismaatʌ aapimʌ siaaco oidaga aanʌ. Damos maimaatʌ aapimʌ sioorʌ giñootoi. Aanʌ divia maisiu mosʌʌgi ipʌliditai aanʌ baiyoma ʌgai ismaacʌda tomali ʌmo imidagai maiyaatagai atgiñootoi. Vʌʌsi istumaasi aagai ʌgai ʌrvaavoi. Dai aapimʌ maimaatʌ ʌgai. 29 Aanʌ gia maata ʌgai. Aanʌ ʌgai ʌʌmadu daacatadai tai ʌgai giñootoi tami oidigi daama —taṭadai ʌSuusi.

30 Amaasi ʌoodami bʌiya ʌliditadai ʌSuusi dai maisagi dʌmos tomali ʌmaadutai maibai, maiquiaa aayi istuigaco cascʌda. 31 Dai vaʌʌscʌṛa muidutai vaavoitu ʌSuusi daidʌ icaiti:

—Siʌʌscadʌ diviagi ʌCristo siaadʌṛa iduuna ʌgai vaamioma gaḡarducami istumaasi isidi cʌʌli —caiti ʌoodami.

32 Amaasi ʌfariseo caʌcai ispocaiti ʌoodami aagaitai ʌSuusi ʌgai ʌʌmadu ʌbaitʌgucacamigadʌ ʌpapaali judidíu ootoi sandaaru ismaacʌda nuucada ʌquiupai sai bʌʌʌna ʌSuusi dai maisana. 33 Taidʌ ʌSuusi itatʌdai:

—Chíʌʌqui tasai daacamu aanʌ aapimʌ gaṅsaagida dai gooquiʌṛa noragimu aanʌ dai ʌmadu daacamu ʌgai ismaacʌda giñootoi. 34 Aapimʌ giṅgaagamu dai maitiñʌʌgimu. Aapimʌ maitistutuidi isiimiagi maʌʌca siaaco daaca aanʌ cascʌda —taṭadai ʌSuusi.

35 Amaasi ʌjudidíu aipaco gaṭacacaimi daidʌ icaiti:

—¿Siaaco imia agai idi cʌʌli tasai maitʌʌgana aatʌma? ¿Imia ʌlidi lienʌ goovai ʌjudidíu ʌʌmadu ismaacʌda ʌgiliego saagida oidaga mamaatʌtulda ʌlidi lienʌ goovai ʌgiliego? 36 ¿Istaiya ʌlidi goovai dai pocaiti tasai gaaga ragai dai maitʌʌgia ragai, dai sai aatʌma maitistutuidi isiimiagi maʌʌca siaaco daaca agai ʌgai? —caiti ʌjudidíu.

37 ʌcuugataṛa tasʌṛa ʌsiaa duudagaṛa vaamioma namʌga isʌгаа tasai. Amaasi ʌSuusi caquiiva dai cavami ñioo dai potʌṭadai ʌoodami:

—Sioorʌ ipʌliadagi iscaḡacʌṛa vuvaquiagi vai dadana dai giñcaʌcana.

38 Poduucai oojisi Diuusi ñiooquidʌṛa sai tomasioorʌ giñvaavoitudagi ʌgai gia viaacamu guvucadagai isaagidagi muidutai isducatai Diuusi caḡacʌṛa vuvuvidi oodami —taṭadai ʌSuusi.

39 Pocaiti ʌSuusi vai maataca ʌoodami isDiuusi Ibʌadʌ ʌʌmadu daacana sioorʌ vaavoitudagi ʌgai. Aidʌ maiquiaa taṅvai Diuusi Ibʌadʌ taṅvaagiaiñdaṭa. ʌSuusi maiquiaa ii taṅvaagiamu cascʌda.

40 ʌʌmo oodami moscaʌ gomaasi daidʌ icaiti:

—Sʌʌlicʌda ʌrvaavoi isidi cʌʌli ʌṛaDiuusi ñiooquituldiadamigada ismaacʌda Moseacaru aagai sai divia agai —caiti.

41 Dai aa icaiti:

—Idiava ʌṛaCristo —caiti.

Dʌmos aa icaiti:

—Aristo maidivia agai Galileeiñdara. ⁴² Pocaiti Diuusi ñiooquidara saida Aristo Davicararu cajiudadaca agai, dai Beleenara vuusia agai agai vaa ali quiuara siaaco vuusai Davicararu —caiti agai.

⁴³ Poduucaru aoodami maiamadugan caiti aagaitai aSuusi. ⁴⁴ Amoco baiya alidi dai maisagi amos tomali amaadutai maibai.

⁴⁵ Asandaarugada agaa quiuupai apamu dada siaaco daraacatadai afariseo amadu abaitagucacamigada apapaali judidiu tai agai itatadai:

—¿Tuimasi maivuaa aapima aSuusi? —astatadai.

⁴⁶ Taidan asandaaru aa noragi daidan itatadai:

—Tomali amo imidagai tomali amaadutai maipan duucai ñioocaiña idicalli —astatadai asandaaru.

⁴⁷ Amaasi afariseo itatadai:

—¿Aapima mascasi andagitu ara isganyaataida agai? ⁴⁸ Tomali amaadutai aatama dudunucamigada ajudidiu daidan afariseo maivaavoitudai. ⁴⁹ Amos idi oodami maicalla maata Moseesacaru sallcamigada. Dai sallcada Diuusi soimaasi taatatuldiamu agai vaavoitudaitai agai acalli —astatadai afariseo.

⁵⁰ Taidan Nicodemo, agai vaa ismaacada diviji aSuusi tucara, ara amo fariseo daidan itatadai:

⁵¹ —Garsallamicamilara pocaiti sai maitaagai ispocaitiadagi sai amo calli ararar caatacami asta siascada vuua acalli dai tacacagi dai maatacagi istumaasi idui agai sabai garar caatacami ischo ara —astatadai aNicodemo.

⁵² Amaasi agaa aa noragi daidan itatadai:

—¿Aapirasi arGalileeara oidacami ara? Gaagañi aapi Diuusi ñiooquidara dai maidamu aapi sai tomali amo Diuusi ñiooquituldiadamigada maivuusai Galileeiñdara —astatadai afariseo.

⁵³ Amaasi vascatai noonora.

8

¹ Daidan aSuusi ii Oliivosi giidiamu. ² Dai siaadico mosmaasico apamu ii agai quiuupiamu. Tai vascatai dada siaaco daacatadai aSuusi vai agai mamaatuldimi aoodami. ³ Dai quiaa ñioocaitadai aSuusi tai dada afariseo amadu adudunucamigada ajudidiu dai vuua amo ooqui ismaacada gogoosi gaducami dai aa ta isama voopoi amo calli ismaacada maitarcunada. Daidan afariseo aoodami vuitapi van cai aooqui, ⁴ daidi itatadai afariseo aSuusi:

—Mamaatuldiamu, amoco tall idi ooqui isamadu voopoi amo calli ismaacada maitarcunada. ⁵ Moseesacaru sallcamigadara pocaiti sai gaagagai iscodadagi ismaacada googosi ganducami ojoodaicada. ¿Aapio pacaiti? —tatadai afariseo amadu agaa.

⁶ Pocaiti agai mosnijada aliditai astana aSuusi gaagaitadai agai isducatai garar vuajagi aSuusi. Amos aSuusi cuicasa dai ooja davararapi gamasavicada. ⁷ Dai agaa apiatacacaimi, taidan aSuusi caquiva daidan itatadai:

—Tomasmaacada aapima masmaacada vuua gooqui dai ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadana vai araga mañana gooqui —tatadai aSuusi.

⁸ Dai apamu cuicasa dai gaooja davararapi. ⁹ Amos agai ismaacada vuua aooqui mosca istumaasi aagai aSuusi dai mosamadutai iimimi. Araga acacalliocoidadioma dai gooquira uutuducodioma maatacatai vascatai isarsoimaasi ivuaadami. Dai maivii tomali amoco mosalgi vii aSuusi amadu aooqui. ¹⁰ Amaasi aSuusi caquiva dai camaitall tomali amaadutai agaa, potatadai agai aooqui:

—¿Siaaco duudui aoodami ismaacada gapiara gvuupai? ¿Camaitipu sioorama maicarsagi? —tatadai aSuusi.

¹¹ Tai aooqui potatadai:

—Chu. Camaitipu, tomali maadutai —tatadai.

Amaasi aSuusi itatadai:

—Tomali aana maitamaicarsamu. Sivi gia imadañi dai camaisoimaasi ivuaada —tatadai.

¹² Daid aSuusi apiaaatagidimi aoodami ismaacada amadu aatagaitadai:

—Aana anasoicai aoodami iscaaga maata caacagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi. Dai siooragi givvaavoitudai agai gia viaacamu ibadagai utudui dai camaiioojadamu issoimaasi ivuaadagi —tatadai aSuusi.

¹³ Amaasi aFariseo itatadai aSuusi:

—Aapi caaga ñioocai aagi gvaataramos gañiooqui maiñamaga —tatadai aFariseo.

¹⁴ Daid aSuusi aa noragi daid itatadai:

—Tomasi aagi aana caaga ñioocai givvaataravascara saalicada arvaavo istumaasi aagai aana. Ca maata aana inñsiaadara divia dai inñsiaaco imia inñagai damos aapima gia maimaata inñsiaadar divia tomali inñsiaaco imia inñagai. ¹⁵ Aapima ca istumaasi aagai aana dai pocaiti sai maiñamaga givvaavoqui maimaatacatai sioor aana damos aana maigapiar vuupai tomali maadutai. ¹⁶ Damos isgapiar gvuupadamudai aana istumaasi aagadamudai arsalamicamudai. Aana mai aagi gapiar gvuupadamudai. Diuusi givvaavoqui ismaacada givvaavoitoi agai gapiar gvuupai aana inñamadui. ¹⁷ Dai Mose sacaru saalicamigadara pocaiti sai saacada gooca caali naijadami amadugan caitiidagi ali asi gaaga isvaavoitudagi. ¹⁸ Aana anagramo naijadami daid givvaavoqui ismaacada givvaavoitoi agai aramai naijadami —tatadai aSuusi.

¹⁹ Amaasi agaa itatadai:

—¿Vaa daja googa? —tatadai.

Taid aSuusi itatadai:

—Aapima maimaata inñsioor aana, tomali maimaata givvaavo. Ismaatamudai aapima inñsioor aana aid gia maatamudai ara givvaavo —tatadai aSuusi.

²⁰ aSuusi gaaagidi vasi gomaasi gamamaatamtulditai daacatai aga quiupiar anaasi siaaco daraaja cajoni siaaco gadaraasai tumiñsi Diuusi aa duñdad vatar. Damos tomali maadutai maiba aSuusi. Maiquia aayi istuigaco cascada.

²¹ Daid aSuusi apamu ñiooqui aoodami daid itatadai:

—Aana animia inñagai dai aapima givvaagam damos aapima iimia agai aDiaavora amadu aapima arsoimaasi ivuaadami cascada. Dai maitistutuidi isimiagi aapima maca inñsiaaco imia inñagai aana —tatadai aSuusi.

²² Amaasi ajudidui pocaiti:

—¿Agi gamuaa agai lien goovai dai cascada povatatadai tsai maitistutuidi isimiagi maca siaaco imia agai goovai? —caiti.

²³ Amaasi aSuusi itatadai:

—Aapima aroidigi daama oidacami damos aana gia chu. Aana tavai tavaagaiñdara. ²⁴ Cascada povatatadai aana masai aapima imia agai aDiaavora amadu quiaa soimaasi ivuaadamicatai. Ismaitivvaavoitudai aapima gnaagiditai inñsioor aana aid gia aapima iimia agai aDiaavora amadu quiaa soimaasi ivuaadamicatai —tatadai aSuusi.

25 Amaasi aJudidíu itatadai:

—¿Pooŋa aapio? —tatadai.

Taidá aSuusi itatadai:

—Casi gnaagidi aana tucamidara abiaadara. 26 Dai aana quiaa gaaagidamu naana maasi istumaasi gnaagaitai aapima dai aana gapiara ganvuaajamu amo istumaasicada. Damos aana gaaagidi mosacaasi istumaasi gnaagidi agai ismaacada gnootoi dai agai gia sallicaa aagai mosacaasi istumaasi arvaavoi —tatadai aSuusi.

27 Damos aJudidíu maimaata caa isaSuusi aagai Diuusi garooga. 28 Cascada aSuusi potatadai:

—Sallicaa aapima gnumuugi aidá gia maatamu aapima inšana araCristo agai vaa ismaacada vaa amo sallicami. Dai aana gnaagidi mosacaasi istumaasi gnumamaatatuli gnooga maisiu istumaasi lagi aana ipalidi. 29 Dai gnooga agai daidá gnootoi dai vaascara gnumadu daja. Agai maialagi gindadagitu. Aana vaascara ivueeyi istumaasi agai ipalidi —tatadai aSuusi.

30 Aidási aSuusi aagidi gomaasi muidutai vaavoitu.

31 Amaasi aSuusi itatadai aJudidíu ismaacada vaavoitu:

—Isaapima apiavaavoitudadagi istumaasi gnaagidi aana, sallicaa aapima argnumamaatardamicamu. 32 Dai maatamu istumaasi arvaavoi. Dai sallicaa camaatia aapima istumaasi arvaavoi aidá gia camaitarpipiooñicamu aapima —tatadai aSuusi.

33 Tai agai itatadai:

—Aatama arAvraañicaru cajiudadá. Dai tomali amo imidagai maitarpipiooñicadacatadai tomali amaadutai. ¿Ducata caiti aapi iscamaitarpipiooñicamu aatama? —tatadai agai.

34 Taidá aSuusi itatadai:

—Sallicaa arvaavoi sai soora soimaasi ivuaadagi agai gia arpipiooñicada Diaavora. 35 Amo cali maiamadugan duucaí naidi gapipiooñiga dai gamaamara. 36 Dai sallicaa aana Diuusi maradá ismaacada tavai tavaagiañidara calgacara vusaidiagi amo cali agai camaitarpipiooñicadacamu Diaavora. 37 Camaata aana isaapima arcajiudadá Avraañicaru damos aapima maitivavoitudai cascada gnumaa alidi. 38 Aana anagnaagidi istumaasi gnooga gnumaatatuli dai aapima ivueeyi istumaasi gnaagidi ganooga —tatadai aSuusi.

39 Taidá agai aa noragi daidá itatadai:

—Avraañicaru argaraduñicaru —tatadai agai.

Damos aSuusi itatadai:

—Issallicaa arvaavoi isaapima arAvraañicaru cajiudadacamudai aidá gia gnumavoitudamudai aapima anan duucaí Avraañicaru. 40 Damos aapima gnumaa alidi tomasi aana gnaagidi mosacaasi itumaasi arvaavoi istumaasi Diuusi gnumaatatuli. Avraañicaru maipoduucaí iduufimudai. 41 Aapima ivueeyi poduucaí isduucaí ivueeyi ganooga —tatadai aSuusi.

Amaasi agai itatadai:

—Aatama maitarmaamaradá ooqui taatacaligami. Mosamaduga garooga agai vaa arDiuusi —tatadai aJudidíu.

42 Amaasi aSuusi itatadai:

—Issallicaa arvaavoicamudai isDiuusi arganoogacamudai aidá gia aapima gnoigadamudai. Diuusi gnootoi maisiu mosalagi divia aana. 43 Aapima maitipalidi isaggiadagi istumaasi gnaagidi aana cascada maimaata caa gnumamaatatuldiaraga. 44 Aapima ganooga araDiaavora

cascada aapimaa armaamarada ΔDiaavora daida ivuaada alidi istumaasi agai ipalidi. Tucamidaga abiaadaga ΔDiaavora argamuaacami daida aryaatavogami. Agai tomali amo imidagai maiaagai istumaasi arvaavoi baiyoma vaascaga mosyaatagai agai. Vaaasi istumaasi tatagitoi agai maitarvaavoi potuiga agai cascada. Agai aroogada ducami vaasi ayaatavogami. ⁴⁵ Cascada siascada aana gnaagidi istumaasi arvaavoi aapimaa maitiivaavoitudai. ⁴⁶ Tomali maadutai aapimaa gansaagida maitistutuidi isaagagi insaana idui amo istumaasi soimaasicami. Siascada gnaagiada aana istumaasi arvaavoi, tuimasi maitiivaavoitudai aapimaa? ⁴⁷ Diuusi maamarada saalicada oojoidi iscaagagi Diuusi fiooquida damos aapimaa maicaca alidi Diuusi fiooquida, aapimaa maitarDiuusi maamarada cascada —tatadai ΔSuusi.

⁴⁸ Amaasi Δjudiduu itatadai:

—Saalicada arvaavoi istumaasi aagai aatama sai aapi arsamaritano dai isviaa aapi amo Diaavora taañicaruda —tatadai Δjudiduu.

⁴⁹ Daidaa ΔSuusi aa noragi daida itatadai:

—Aanaa gia maivaa Diaavora taañicaruda. Aanaa mossiaa duutudai giñooga dai aapimaa maisiaa giñduutudai mossoiduucai giñnadi. ⁵⁰ Aanaa maigagaagai soora siao giñduutuadagi damos vaascaga oidaga amoco ismaacada gagaagai soora siao giñduutuadagi, dai agai soimaasi taatatuldiamii soora maisiaa giñduutuadagi. ⁵¹ Vaavuava sai soora agiditai caa istumaasi gaaagidi aana agai gia tomastuigaco oidaca agai —tatadai ΔSuusi.

⁵² Amaasi Δjudiduu aa noragi daida itatadai:

—Sivi gia caa maata aatama issaalicada viaa aapi amo Diaavora taañicaruda. Avraañicaru dai vaasi Diuusi ñiñoquituldiadamigada coi dai vaascaga aapi garaagidi sai soora agiditai caa istumaasi gaaagidi aapi agai gia tomastuigaco oidaca agai. ⁵³ ¿Povaiyasi alidi aapi pasai vaamioma viaa guvucadagai isaAvraañicaru gaaqui aduñicaru ismaacada camuu? ¿Dai povaiyasi alidi aapi pasai vaamioma viaa guvucadagai siaduu ñiñoquituldiadamigadacaru ismaacada cacoi? ¿Aapia poora gaalidi? —tatadai Δjudiduu.

⁵⁴ Amaasi ΔSuusi itatadai:

—Insaana agi caaga ñiöocadagi agi gimvaataraa aidaa gia mañamaga giññoocui. Damos Diuusi giñooga agai vaa ismaacada aagai aapimaa saida arganDiuusiga agai gia caaga ñiöocai aanaa gimvaataraa. ⁵⁵ Damos aapimaa maimaata agai. Aanaa gia maata agai. Daidaa isgnaagiadagi aanaa ansai maimaata aanaa agai aidaa gia aanaa aryaatavogamicagi ganapan duucai. Damos saalicada arvaavoi insaana maata agai dai agiditai caa aana vaasi istumaasi giñaagidi agai. ⁵⁶ Ganallqui aduñicaru Avraañi aliaasi baigalli maatacaii insaanaa divia inagaitadai oidigi daama dai vaamioma baigalli agai aidasi divia aanaa —tatadai ΔSuusi.

⁵⁷ Amaasi Δjudiduu potatadai ΔSuusi:

—Maiquiaa viaa aapi goo coobai dan baivastaama uumigi, ¿ducatai caiti aapi isnadi Avraañicaru? —tatadai agai.

⁵⁸ Taidaa ΔSuusi aa noragi daida itatadai:

—Vaavuava ismaiquiaa vuusaicai Avraañicaru abiaadaga catavaagiaga daacatadai aanaa —tatadai ΔSuusi.

⁵⁹ Amaasi vuu Δjudiduu ojooidi dai maicarsa aliatugai agai ΔSuusi. Damos ΔSuusi gaalasto ii dai vuusai agaa quiuupiañidaga. Dai loodami saagida daivusai dai ii.

9

1 Vaid_Λ _ΛSuusi daivusquimi _Λmap_Λcag_Λ dai t_{ΛΛ} _Λmo maiñ_Λaadami. Podu vuusai _Λgai. 2 T_Λtai aat_Λm_Λ mamaat_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi t_Λcacai daid_Λ it_Λt_Λdai: —Garmamaat_Λtuldiadamiga, ζ_{tuisi} podu vuusai idi c_{ΛΛ}li? ζ_{VOOFA} soimaasi idui goc_Λli isad_Λad_Λ? —pov_Λrt_Λt_Λdai aat_Λm_Λ.

3 Taid_Λ _ΛSuusi it_Λt_Λdai:

—Idi c_{ΛΛ}li maisoimaasi idui tomali _Λd_Λad_Λ. Baiyoma goovai maiñ_Λai sai poduucai aa oodami maatana iss_{ΛΛ}licad_Λ viaa guvucadagai Diuusi is-duaaidagi. 4 Iñ_Λs_Λasi uucami oidacagi tami oidigi daama ali_Λsi g_Λag_Λai iñ_Λsivuaadagi aa duiñ_Λdad_Λ _Λgai ismaac_Λd_Λ giñootoi. Aimu istuigaco iscamaitis-tutuidi isaata vuaadagi tomali _Λmaadutai tomali aan_Λ. 5 Quiaa oidacatai aan_Λ tami oidigi daama aan_Λ soic_Λi oodami isc_Λaga maat_Λ ca_Λcagi istumaasi Diuusi ip_Λlidi isivuaadagi —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

6 Caaagacai gomaasi _ΛSuusi d_Λv_Λarapi sisiva dai vadaitu laachi d_Λv_Λarai dai amañ_Λaadami vuupuid_Λ daama dai _Λd_Λv_Λarai vaagiad_Λ. 7 Amaasi it_Λt_Λdai:

—Im_Λdañi dai vacuana g_Λv_Λuupuji _Λpiil_Λg_Λ ismaac_Λd_Λ Siloé t_{ΛΛ}gidu —t_Λt_Λdai _ΛSuusi.

Siloé t_Λiya _Λlidi ootosicami oodamic_Λd_Λ. Taid_Λ _Λmañ_Λaadami ii dai vacoi g_Λv_Λuupuji dai _Λpamu divia dai can_Λeeyi. 8 Amaasi _Λaaduñ_Λd_Λ _Λamadu aa ismaac_Λd_Λ _Λl_Λquioma n_Λiditadai _Λmañ_Λaadami icaiti:

—ζ_{Maitasi} _Λridi c_{ΛΛ}li _Λgai vaa ismaac_Λd_Λ daacatai gataan_Λiña tumiñ_Λsi? —asc_Λaiti _Λgai.

9 Vai aa icaiti:

—_Λj_Λ _Λgai vaa goovai —asc_Λaiti.

Vai aa icaiti:

—Chu, mait_Λr_Λgai d_Λm_Λos _Λp_Λa maasi goovai —asc_Λaiti.

D_Λm_Λos _Λc_Λli _Λg_Λi poc_Λaiti:

10 —Aan_Λava —asc_Λaiti.

Amaasi _Λgaa t_Λcacai daid_Λ it_Λt_Λdai:

—ζ_{Ducatai} n_Λeeyi aapi sivi? —ast_Λt_Λdai.

11 Tai _Λgai aa noragi daid_Λ it_Λt_Λdai:

—_Λc_Λli ismaac_Λd_Λ Suusi t_{ΛΛ}gidu vadaitu d_Λv_Λarai dai giñ_Λv_Λuupujiana da-givi daid_Λ povaiñ_Λt_Λdai ansai imana dai vacuanana giñ_Λv_Λuupuji _Λpiil_Λg_Λ ismaac_Λd_Λ Siloé t_{ΛΛ}gidu. Antai aan_Λ ii dai vacuanacai casistui aan_Λ isn_Λavaagi —ast_Λt_Λdai _Λgai.

12 Amaasi t_Λcacai _Λgaa daidi it_Λt_Λdai:

—ζ_{Vaa} daja _Λc_Λli? —ast_Λt_Λdai.

Tai _Λgai it_Λt_Λdai:

—Maimaat_Λ aan_Λ —ast_Λt_Λdai.

13 Amaasi _Λoodami vaidacai _Λgai ismaac_Λd_Λ main_Λaadatadai _Λfariseo vuitapi. 14 Aid_Λsi _ΛSuusi vadaitu _Λd_Λv_Λarai g_Λsisivaragac_Λd_Λ dai dagivi vu-upuid_Λg_Λ _Λgai ismaac_Λd_Λ maiñ_Λaadatadai aid_Λ _Λrib_Λstaragai tas_Λg_Λcatadai.

15 Casc_Λd_Λ _Λfariseo _Λp_Λa t_Λcacai _Λc_Λli dai pot_Λt_Λdai:

—ζ_{Ducatai} n_Λn_Λava aapi? —ast_Λt_Λdai _Λfariseo.

Tai _Λgai it_Λt_Λdai:

—Giñ_Λdagiviamata d_Λv_Λarai vagiad_Λ giñ_Λv_Λuupuji daama antai vacoi aan_Λ dai sivi can_Λeeyi —ast_Λt_Λdai.

16 Amaasi _Λl_Λmoco _Λfariseo icaiti:

—ΛCΛΛi ismaacΛΔ idui goomasi maitΛrootosadΛ Diiusi, Λgai maisiaa duutudai ibΛstaragai tasai cascΛΔ —ascaiti Λgai.

Damos aa icaiti:

—ζDucata ivueeyi Λgai naana maasi gΛgΛrducami isiarsoimaasi ivuaadami? —ascaiti Λgai.

Poduucai ΛΛmoco aagai Λmo istumaasi dai aa aagai Λmai istumaasi. ¹⁷ Dai Λpamu tAcacai Λgai ismaacΛΔ maiñΛaadatadai daidΛ itatΛdai:

—ζDai aapi patΛiya Λgai aagaitai ΛCΛΛi ismaacΛΔ gΛduaadi? —astatΛdai.

Tai Λgai itatΛdai:

—AanΛ gΛnaagidi saidΛ ΛrΛmo Diiusi ñiooquituldiadamigadΛ —astatΛdai.

¹⁸ Damos Λjudidíu maitipΛlidadai isvaavoitudagi isΛΛquioma maiñΛaadatadai Λgai dai sivi canΛeeyi cascΛΔ vaí Λgai dΛΔdΛΔ ΛCΛΛi ismaacΛΔ maiñΛaadatadai. ¹⁹ Dai tAcacai daidΛ itatΛdai:

—ζIdisi argΛnmara aapimΛ ismaacΛΔ pocaiti aapimΛ sai maiñΛaadami vuusai? ζDucatai canΛeeyi goovai sivi? —astatΛdai Λjudidíu.

²⁰ TaidΛ ΛCΛΛi dΛΔdΛΔ itatΛdai:

—Maata aatΛmΛ isidi argΛrmara dai ismaiñΛaadami vuusai. ²¹ Damos maimaata aatΛmΛ isducatai sivi canΛeeyi goovai tomali maimaata aatΛmΛ sioora nΛnΛaavatu. ΛgΛiavΛr tAcaca aapimΛ. Goovai casi argΛducami. ΛgΛi goovai gΛnaagidiamu —astatΛdai dΛΔdΛΔ.

²² PotatΛdai Λgai lbaiditai Λjudidíu. Λjudidíu casi gΛnaagi aipacoga sai isΛmoco vaavoitudagi saidΛ ΛSuusi ΛrΛCristo Λgai ismaacΛΔ vaavoitudagi camaiviaaca Λgai oigaragai isvapaacΛdagagi Λjudidíu quiuupaigadΛrΛ.

²³ CascΛΔ ΛCΛΛi dΛΔdΛΔ itatΛdai sai tAcacana maradΛ dai sai Λgai casi argΛducami.

²⁴ Amaasi Λjudidíu Λpamu vaí ΛCΛΛi ismaacΛΔ maiñΛaadatadai daidΛ itatΛdai:

—ΛgΛi Diiusi vΛΛtarΛ icΛΛga ñioocada aapi dai maisiu ΛSuusi. CΛΛga maata aatΛmΛ saidΛ ΛSuusi arsoimaasi ivuaadami —astatΛdai Λjudidíu.

²⁵ Amaasi Λgai aa noragi daidΛ itatΛdai:

—AanΛ maimaata isiarsoimaasi ivuaadami ischo ΛprΛ. MosΛcaasi maata aanΛ iñsaanΛ rmaiñΛaadamicatadai dai sivi gia canΛnΛaava aanΛ —astatΛdai.

²⁶ Tai Λpamu tAcaca Λgai daidΛ itatΛdai:

—ζTumaasi idui Λgai? ζDucatai idui pasicanΛnΛaava? —astatΛdai Λgai.

²⁷ Tai aa noragi ΛCΛΛi daidΛ itatΛdai:

—Casian gΛnaagidi, ζmaitamascaΛ aapimΛ? ζTuimasi ipΛlidi isΛpamu gΛnaagida aanΛ? ζAapimΛ masiΛprΛ vaavoituda alidi? —astatΛdai ΛCΛΛi.

²⁸ Amaasi Λjudidíu vui ñiooquimi ΛCΛΛi daidΛ itatΛdai:

—Aapiapa vaavoituidai Λgai damos aatΛmΛ Λgidi Moseesacaru sΛalicamigadΛ. ²⁹ AatΛmΛ maata isDiiusi ñiooqui Moseesacaru damos maimaata aatΛmΛ tomali siaadΛrΛ divia ΛSuusi —astatΛdai.

³⁰ Amaasi ΛCΛΛi aa noragi daidΛ itatΛdai:

—Calio maimaata aanΛ istumaasi tatΛgitoi pocaititai aapimΛ. ΛSuusi giñΛnΛaavatu dai vΛΛscarΛ aapimΛ maimaata siaadΛrΛ divia. ³¹ CΛΛga gΛmaata isDiiusi maicaΛ Λsoimaasi ivuaadami baiyoma Diiusi caΛ mosΛcaasi Λgai ismaacΛΔ siaa duutudai Diiusi daidΛ ivuaadagi istumaasi Diiusi ipΛlidi. ³² Tomali Λmo imidagai maicajiomacatadai aatΛmΛ isΛmaadutai duaadi Λmoco ismaacΛΔ maiñΛaadami vuusai dai nΛnΛaavatu.

³³ IsΛgai maitarDiiusi ootosadΛcamudai maitistutiadamudai ispoduucami ivuaadagi —astatΛdai Λgai ismaacΛΔ maiñΛaadatadai.

³⁴ Amaasi Λgaa itatΛdai:

—Gadalladallamadu aapi arsoimaasi ivuaadami dai vaascara aapi garmaatuldalidi —astaldai ajudidü.
Daid quidamacoga vuusaitu.

³⁵ Amaasi mai asuusi masiagall quiuupai quidiigamu vuusaitu allali ismaacada maiñaadatadai. Dai aidasi asuusi tallagai potaldai:

—Zvaavoitudaipasi aapi acristo Diuusi marad ismaacada tavai tavaagiaiñdar? —taldai asuusi.

³⁶ Taid allali italdai:

—Iñaagidañi aapi soora gai nai vaavoitudagi aana —taldai.

³⁷ Taid asuusi aa noragi daid italdai:

—Naidapa. Aatagidapa. Aana —taldai asuusi.

³⁸ Amaasi allali gtootonacada calquiva asuusi vuidara daid italdai:

—Giñtaanadamiga aana gavaavoitudai —taldai.

³⁹ Amaasi asuusi italdai:

—Aana divia tami oidigi daama dai naavaavutuda iñagai gai ismaacada maiñalai, dai gai ismaacada pocaiti sai calga maata cal Diuusi ñooquida maata ismaitarvaavo baiyoma arapan ducami maiñaadami maimaatacatai —astaldai asuusi.

⁴⁰ Amaasi allmoco arfariseo ismaacada ami daraajatadai italdai:

—Zpovairas caiti aapi tsai aatama maiñalai arpa? —taldai.

⁴¹ Taid asuusi aa noragi daid italdai:

—Issallicada maiñalaadamudai aapima dai maimaat calcamudai Diuusi ñooquida aid gaitarganduñicamudai aapima dalmos aapima pocaiti masai calga maata cal Diuusi ñooquida cascada arsoimaasi ivuaadami aapima —taldai asuusi.

10

¹ Vaavuava sai soora vapacadagi amo curara daama allali maisiu quitaagiña allali gai gaitargasivogami. ² Apastuuru gai dai nuucada acañiiru dai gai gaitargasivogami. ³ Allali ismaacada quitaagiña calacana dai nuucadacana acañiiru tucara siuu duucu ami diviagi apastuuru gai otoma cupioscaña. Acañiiru cal maata calcana apastuuru ñooquida. Apastuuru vapaidiña acañiiru poduucai istalagida gai dai vuvaidi gai curaraiñdar. ⁴ Dai cavuvaidacai vaasi acañiiru apastuuru baitaqui imañiñ vaida acañiiru oidña. Acañiiru cal maata ñooquida apastuuru cascada. ⁵ Dalmos acañiiru maioidátucui amoco ismaacada maimaat gai baiyoma vopooyiña gai maimaatacatai ñooquida —taldai asuusi.

⁶ Asuusi aagidi gomaasi ipaliditai ismamaatuldagi aoodami naana maasi istumaasi dalmos gai maimaat cal.

⁷ Amaasi asuusi apamu aagidi aoodami daid italdai:

—Vaavuava iñsana arapan ducami acurarai quitaagiñagada siaa allali vapacai acañiiru. ⁸ Vaasi amamaatuldiamadi yaatavogami ismaacada dada maiquia diviacai aana gai gaitargasivogami ducami dalmos Diuusi mamarada maioidátucui gai. ⁹ Vaavuava iñsana arapan ducami amo quitaagiña. Soora ipalidagadi isvuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi giñvaavoitudaitai gai gaitargasivogami vuvacai. Daid vaavoitudadami arapan ducami cañiiru ismaacada apastuuru vaasi tucagi vaapasai acurara dai vaasi tsai nunucadai.

10 ΛΑΣΙvogami dada dai mosACAasi mosgAΛSidiña dai coodaiña dai siaa vuaadana naana maasi istumaasi ΔAMOS aana divia vaidA Aoodami tomastuigaco oidaca agai CΛAGACAΓA vuvaacAitai dai vai SΛLICADA baigAΛIiarACADA oidacana. 11 AMO pastuuru CΛ tuigacami CΛAga nunucada gASosoiga cañiiru tomasi gAMuaatu sai maicuucuna ASΛAYI. Dai aana AΓApan ducami AMO pastuuru CΛ tuigacami. 12 ΔAMOS AMO pastuuru ismaacADA maitarsosiacami agai gia mosMAMARAiña siuu duucu tAAGIagi AMO SΛAYI dai dadagitoi ACAñiiru. VaidA ASΛAYI BABΛAYIiña AMO ACAñiiru vaidA AΓaa aipaco vopooyiña. 13 Apastuuru maitARSOSIACamicana cascADA MAMARAiña dai maivuaama AIdiña ACAñiirUCADA.

14 Aana anaΓApan ducami AMO pastuuru CΛ tuigacami ismaacADA CΛ maata GASOSOIGA cañiiru dai ACAñiiru CΛ maata gAPastuuruga. 15 Poduucai isduucai Diuusi giñooGA CΛAga giñmaata dai aana CΛAga maata giñooCA. Dai aana SΛLICADA soiñamu siORA giñvaavoitudagi dai aana muuquimu vai agai CΛAGACAΓA vuvaquiagi. 16 Dai oidaga aa oodami ismaacADA maitARjudidíu ismaacADA giñvaavoituda agai AΓA. Dai aana CΛAGACAΓA vuvaidamu. Quiaa ARSIBAa oidacami agai ΔAMOS aimu istuigaco isAGAI AΛmadu aa giñvaavoitudadami AΓAMO aadunumACA agai dai viaaca agai AMO baitACAacami.

17 Aana muuquimu dai AΓamu duaacamu vai poduucai CΛAGACAΓA vuvaquiagi oodami. CascADA giñoiGAdai giñooCA. 18 Tomali AMAadutai maitistutuidi isgiñmuuagi ismaitiñdagitu aana. VΛASCARA iñdagitamu aana MASgiñmuuagi mosaana ipalidi cascADA. Aana viaa SΛLICAMI isdagituagi isgiñmuuagi dai aana viaa guvucadagai isAPamu duaacagi. Diuusi giñooCA giñmaa SΛLICAMI dai guvucadagai cascADA —tAtadai ASuusi.

19 AidASI Ajudidíu tAtAañAdamigada CAa gomaasi AΛMOCO aagai AMO istumaasi dai aa aagai Amai istumaasi. 20 Dai muidutai pocaiti:

—iGoovai viaa AMO Diaavora tAañicaruda di! SΛLICADA AΓvuiirugami goovai. MaitAAagai tASCAACagi istumaasi aagai goovai —caiti AJudidíu.

21 ΔAMOS aa icaiti:

—ISviaacamudai goovai AMO Diaavora tAañicaruda maitistutiadamudai isCΛAga ñiooquiagi poduucai isduucai ñioocai goovai. Tomali maitistutiadamudai isduaaidagi AMO maiñAadami —caiti AΛMOCO.

22 AidASI ASuusi JerusaleenAΓA daacata dai, aidA Artoomococatadai. Dai aidA casi AΓAvagimicatadai ismaacADA ivuaadana AJudidíu tAAtAgitoitai istuigaco idui AΓAA quiuupai. 23 DaidA ASuusi moimAitadai AΓAA quiuupiaΓA siaaco Solomoni portaaligada tAAGidu. 24 DaidA tAtAaanAdamigada AJudidíu sicoli guuquiva ASuusi abaana daidi itAtadai:

—iPΛASCADA gARAagida agai isbai aapi SΛLICADA AΓACristo ischo AΓA? —tAtadai agai.

25 TaidA ASuusi aa noragi daidA itAtadai:

—Casiant gANAagidi aana ΔAMOS aapima maitiñvaavoitu. Diuusi giñooGA giñmaa SΛLICAMI ansaidA ivuaadana aana naana maasi istumaasi gAGarducami ismaacADACADA CΛAga gAMAata iñsiORA aana. 26 ΔAMOS aapima maitiñvaavoitudai. Aapima maitARgiñaduñi vaavoitudadami cascADA, poduucai isduucai casigANAagidi aana. 27 GiñAaduñi vaavoitudadami CΛ maata giñmamaatAtuldaraga daidA giñAAMadu ajioopai. Dai aana CΛAga maata giñAaduñi vaavoitudadami. 28 Aana CΛAGACAΓA vuvaidi agai vai tomastuigaco oidacana tAVAaiaΓA. Maitiipu siORA istutuidi isgiñvoopoidagi giñAaduñi vaavoitudadami. 29 Diuusi giñooGA agai daidA AACovai vuvaitu

ʌgai saidʌ giŋvaavoitudana. Diuusi giŋooga sʌʌlicamigadʌ vaamioma namʌga istomasioorai dai cascʌdʌ maitiipu sioora istutuidi isvoopoidagi giŋooga giŋaaduŋi vaavoitudadami. ³⁰ Aanʌ ʌʌmadu giŋooga viaa ʌgai vaa sʌʌlicami daidʌ ʌgai vaa taŋitoidagai dai ʌgai vaa guvucadagai —tʌtʌdai ʌSuusi.

³¹ Amaasi ʌjudidíu ʌpamu vui ooodai dai maicarsa agaitadai ʌSuusi.

³² Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Casivuaadana aanʌ mui naana maasi gaŋarducami guvucadadʌcʌdʌ giŋooga aapimʌ gaŋsaagida. ʒMaascʌdʌ ʌgaiʌcʌdʌ giŋmaicarsa agai aapimʌ? —tʌtʌdai ʌSuusi.

³³ Taidʌ ʌjudidíu aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Maisiu ivuaadatai aapi ʌmo istumaasi gaŋducami aatʌmʌ gamaicarsa agai vui ŋioocaitai aapi Diuusi agaitai sai aapi ʌrDiuusi dʌmos aapi ʌrcʌʌli —tʌtʌdai ʌjudidíu.

³⁴ Amaasi ʌSuusi itʌtʌdai:

—Diuusi ŋiooquidʌra pocaiti saidʌ ʌdudunucami ʌjudidíu ʌrdidiuusi ducami. Diuusi maacai sʌʌlicami cascʌdʌ. ³⁵ Cʌʌ maata aatʌmʌ sai istumaasi oojisi Diuusi ŋiooquidʌra sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi. Dai Diuusi pocaiti sai ʌgai ismaacʌdʌ Diuusi maa ʌmo sʌʌlicami ʌrdiuusi ducami. ³⁶ Dai Diuusi ʌcovai giŋvusaitu daidʌ giŋootoi tami oidagi daama. ʒDucatai povaiŋitʌtʌdai aapimʌ sai aanʌ vui ŋioocai Diuusi agaitai ansaidʌ ʌraanʌ Diuusi maradʌ? ³⁷ Aanʌ ivueeyi naana maasi gaŋarducami. Diuusi giŋooga giŋmaa ʌmo sʌʌlicami cascʌdʌ. Dai cascʌdʌ aliʌsi gaagagai isaapimʌ giŋvaavoitudagi. ³⁸ Tomasi maivaavoitudai aapimʌ istumaasi gaŋaagidi aanʌ vʌʌscʌra cʌʌga maata aapimʌ isivuaadana aanʌ naana maasi istumaasi gaŋarducami dai gomaa-sicʌdʌ aliʌsi gaagagai isvaavoitudagi iŋsaanʌ ʌrDiuusi maradʌ dai istʌvai aanʌ tʌvaagiaiŋdʌra dai poduucai vaavoitudagi sai Diuusi giŋooga aanʌ giŋʌʌmadu daja dai sai aanʌ Diuusi giŋooga ʌʌmadu daja —tʌtʌdai ʌSuusi.

³⁹ Taidʌ ʌpamu ʌjudidíu ipʌlitadai isbʌiyagi ʌSuusi dai maisagi dʌmos ʌSuusi mosdaivunu ii.

⁴⁰ Amaasi ʌSuusi ʌpamu ii ʌgaʌ aqui Jordán mʌʌmojoradʌra siaaco ʌʌquioma gavapaconaitadai ʌVuaana dai ami daaca agai. ⁴¹ Taidʌ mui oodami iji dai mʌʌ naidamu ʌSuusi daidʌ icaiti:

—Tomasi ʌVuaana maitidui tomali ʌmo istumaasi gaŋducami vʌʌscʌra vʌʌsi istumaasi agai ʌgai agaitai idi cʌʌli sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi —caiti ʌoodami.

⁴² Tai ami mui oodami vaavoitu ʌSuusi.

11

1 ʌmo cʌʌli Betaaniʌra oidacami aliʌ coococatadai. Lázarʌ tʌʌgidu ʌgai. Daidʌ ʌLázarʌ susuculidʌ ʌrMaría dai Maaruta. ² María ʌgai dai ʌʌquioma tʌi asaiti sigian uuvaicʌdʌ ʌSuusi ʌcasodʌ daama dai gacuupacʌdʌ gaqui. ³ Daidʌ María ʌmadu Maaruta ootoi ʌmo piooŋi sai aagidana ʌSuusi sai aliʌ coco ʌLázarʌ dai potʌtʌdai ʌpiooŋi ʌSuusi:

—Gaŋbaitʌcaacamiga, aliʌ coco gaʌamiiguga Lázarʌ —tʌtʌdai ʌpiooŋi.

⁴ Tai mosmaí ʌSuusi daidʌ icaiti:

—ʌgai oí coocodagai dai tomasi muuquiagi vʌʌscʌra maisiu cascʌdʌ oí coocodagai. ʌgai oí coocodagai sai poduucai gooquiʌra mui oodami maata na issʌlicʌdʌ viaa guvucadagai Diuusi, dai sai ʌoodami maata na ʌʌra isaliʌ cʌʌ tuiga aanʌ Diuusi maradʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁵ Tomasi ʌSuusi sʌʌlicʌdʌ oigʌdai Maaruta ʌmadʌ suculidʌ ʌmadu Lázarʌ ⁶vʌʌscʌra anaasi vii ʌʌra goo tasai. ⁷ Dai gooquiʌra povʌrtʌtʌdai ʌgai aatʌmʌ:

—Tim^Λda ^Λpamu Judeeamu —g^Λrt^Λt^Λdai.

⁸T^Λtai aat^Λm^Λ it^Λt^Λdai:

—Mamaat^Λtuldiadami, maiquiaa daivusai mui tasai daid^Λ ^Λjudid^Λiu m^ΛΛca Judee^ΛΓ^Λ ip^Λl^Λiditadai isg^Λmaicarsagi. ¿Ducatai ^Λpamu m^ΛΛca imia ^Λlidi aapi? —t^Λt^Λdai aat^Λm^Λ.

⁹⁻¹⁰Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Tomali ^Λmaadutai maitistutuidi isgiñmuuagi maiquiaa naatocai aan^Λ giñaa duiñdaga. ¹¹G^Λr^Λamiiguga Lázaru cooso dai aan^Λ imia iñagai dai n^Λñiituda iñagai —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹²Amaasi aat^Λm^Λ it^Λt^Λdai:

—G^Λrt^Λaan^Λdamiga, iscooso ^Λgai aid^Λ gia casi g^Λt^Λaumadaimi ^Λgai —t^Λt^Λdai aat^Λm^Λ.

¹³Pov^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi pot^Λiya ^Λl^Λiditai said^Λ Lázaru camuu. D^Λmos aat^Λm^Λ po^Λl^Λiditadai is^Λrvaavoi iscooso ^Λgai. ¹⁴Amaasi ^ΛSuusi s^Λali g^Λraagidi dai pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Camuu Lázaru. ¹⁵Dai c^ΛΛgadu ismai^ΛΛ^Λmadu daacatadai aan^Λ. Poduucai vaamioma c^ΛΛgaduca ^Λgai aapim^Λ g^Λn^Λv^Λatara, vaamioma giñvaavoituda ^Λgai casc^ΛΔ. Tiñda —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹⁶Amaasi ^ΛTomás m^Λsmaac^ΛΔ cuate aagaiña pov^Λrt^Λt^Λdai:

—T^Λoidá casc^ΛΔ ^Λmapai cooyi aat^Λm^Λ —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛTomás.

¹⁷Tai mosaayi ^ΛSuusi Betaani^ΛΓ^Λ dai maí iscasi ^Λp^Λduitadai maaco tasai isyaasapi ^ΛLázaru. ¹⁸Betaani^Λiñd^ΛΓ^Λ miaaga Jerusaleenamu par^Λ goo mil dan taan siento metro ^Λasi. ¹⁹Dai mui judid^Λiu caay^Λi dai daadiji Maaruta ^ΛΛ^Λmadu María camuucuai Lázaru. ²⁰Aid^Λsi ^ΛMaaruta maí is^ΛSuusi cami-aadimi, ii ^Λgai dai m^ΛΛ vuid^ΛΓ^Λ ajia ^Λgai. D^Λmos ^ΛMaría anaasi quiiy^ΛΓ^Λ vii.

²¹Daid^Λ ^ΛMaaruta it^Λt^Λdai ^ΛSuusi:

—Giñ^Λaan^Λdamiga, istami daacamudai aapi maimuuquimudai giñ^Λsi^Λagi.

²²D^Λmos c^ΛΛ maata aan^Λ sai Diuusi iduñia ^Λgai tomastumaasi istumaasi aagida aapi —t^Λt^Λdai ^ΛMaaruta.

²³Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—G^Λsi^Λagi ^Λpamu duaacamu —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²⁴Taid^Λ ^ΛMaaruta it^Λt^Λdai:

—Δja, c^ΛΛga maata aan^Λ sai ^Λpamu duaaca ^Λgai ^Λgai si^Λascad^Λ aiyagi istuigaco duduacagi v^Λasi coidad^Λ —t^Λt^Λdai ^ΛMaaruta.

²⁵Amaasi ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Aan^Λan^Λ ^Λgai dai ^Λpamu duduacalda iñagai coidad^Λ sitomastuigaco oidacamu ^Λgai. Sioor^Λ giñvaavoitudai tomasi muuquiagi v^Λasc^ΛΓ^Λ tomastuigaco oidaca ^Λgai tavaagi^ΛΓ^Λ. ²⁶Dai sioor^Λ oidaga giñvaavoitudaitai ^Λgai gia maiimia ^Λgai ^ΛDiaavora ^ΛΛ^Λmadu. ¿Vaavoitudaip^Λsi aapi imaasi? —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

²⁷Taid^Λ ^ΛMaaruta it^Λt^Λdai:

—Δja, vaavoitudiana isaapi ^ΛΓ^ΛCristo, Diuusi marad^Λ ismaac^ΛΔ t^Λvai t^Λvaagi^Λiñd^ΛΓ^Λ. ^Λgai vaa ismaac^ΛΔ t^Λv^Λapi n^Λn^Λracatadai aat^Λm^Λ —t^Λt^Λdai ^ΛMaaruta.

²⁸Caaagidi ^ΛMaaruta gomaasi dai ii dai duudusali aagidi g^Λsuculi María dai pot^Λt^Λdai:

—G^Λrmamaat^Λtuldiadami cadivia dai g^Λvaidi —ast^Λt^Λdai ^ΛMaaruta.

²⁹Amaasi mosmaí ^Λgai gomaasi dai c^Λquiva dai ii dai m^ΛΛ viaatuli ^ΛSuusi.

³⁰Maiquiaa vaatadai ^ΛSuusi caay^ΛΓ^Λ. Quiaa mom^ΛΛca c^Λaacatadai ^Λgai

siaaco aayi ʌMaaruta. ³¹ Aidʌsi ʌjudidíu ismaacʌdʌ quiiyʌrʌ daraacatadai ʌʌmadu ʌMaría tʌʌ isʌgai todian duucaí cʌquiva dai otoma vuusai oidi ʌgai ʌMaría. ʌgai povʌnʌliditadai isimia ʌgai ʌgai mʌʌca siaaco yaasapi ʌsiʌʌgidʌ dai ami suaacada ʌgai.

³² Amaasi ʌacai ʌMaría mʌʌca siaaco cʌaacatadai ʌSuusi gʌtootonacʌdʌ cʌquiva ʌgai ʌSuusi vuidʌrʌ daidʌ itʌtʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga istami daacamudai aapi maimuuquimudai giñsiisi —tʌtʌdai ʌMaría.

³³ Mostʌʌgacai ʌSuusi issuanʌi ʌjudidíu ʌʌmadu ʌMaría sʌʌlicʌdʌ soigʌʌli ʌgai. ³⁴ Daidʌ itʌtʌdai:

—¿Vaaco yaasa aapimʌ ʌgai? —tʌtʌdai ʌSuusi.

Tai ʌgai itʌtʌdai:

—Gʌrtʌaanʌdamiga tiñda pai naida —tʌtʌdai ʌgai.

³⁵ Taidʌ ʌSuusi sosoa. ³⁶ Amaasi ʌjudidíu icaiti:

—Dañi sʌʌlicʌdʌ oigʌdaitadai goovai —caiti ʌjudidíu.

³⁷ Dʌmos ʌmoco icaiti:

—Idi cʌʌli nʌnʌaavatu ʌmaiñʌadami. Cʌʌga istuidimudai goovai issoiñagi ʌLázaru simaimuuquimudai ʌgai —caiti ʌgai.

³⁸ Taidʌ ʌSuusi ʌpamu soigʌʌli aidʌsi caajimi ʌtʌjovai siaaco yaasapi ʌLázaru. Dai ʌtʌjovai vaacʌaacʌrʌ daja ʌmo odai gʌducami. ³⁹ Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Maigovaiavʌr daasa goodai —tʌtʌdai ʌSuusi.

Taidʌ ʌMaaruta suculidʌ ʌmuuquiadʌ itʌtʌdai:

—Giñtʌaanʌdamiga, casi ʌpʌdui maaco tasai ismuu goovai dai galiuvai goovai nai iñʌlidi aanʌ —tʌtʌdai ʌMaaruta.

⁴⁰ Dʌmos ʌSuusi itʌtʌdai:

—¿Maitasi ʌrvaavoi saidʌ gʌaagidi aanʌ isvaavoitudagi aapi nʌidagi isDiuusi sʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai? —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁴¹ Amaasi maigovai dai ʌgai ʌoodai. Taidʌ ʌSuusi taí nʌnʌaava daidʌ itʌtʌdai Diuusi gʌooga:

—Giñooga, baigiñʌlidi aanʌ aapicʌdʌ isgiñcaʌcana aapi siuu duucu gʌñiooquiada aanʌ. ⁴² Cʌʌga maata aanʌ isvʌʌscʌrʌ giñcaʌcana aapi dʌmos sivi poduucai gʌaagidi aanʌ sai vʌʌsi idi oodami ismaacʌdʌ tanasi guuca vaavoitudagi isaapi giñootoi —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁴³ Dai capotʌʌcai ʌSuusi cavami iña daidʌ itʌi:

—¡Lázaru vuusaiñi! —tʌtʌdai.

⁴⁴ Tai vuusai ʌmuuquiadʌ dai quiaa biisapicatadai noonovidʌ dai ʌʌcasoda ʌmo icusi tʌvʌʌducamicʌdʌ. Daidʌ vuivasadʌ ʌpʌ quiaa biisapi ʌmo icusicʌdʌ. Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Upanavurai vaidʌ istuidʌ aimʌraíña —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁴⁵ Dai muidutai ʌjudidíu ismaacʌdʌ oidatucuitadai ʌMaría vaavoitu ʌSuusi nʌiditai isʌpan duaacali ʌSuusi Lázaru. ⁴⁶ Dʌmos ʌmoco ʌjudidíu ismaacʌ vuidʌrʌ vʌʌtʌ ʌSuusi iji dai naida ʌgai ʌfariseo dai aagidi istumaasi idui ʌSuusi. ⁴⁷ Amaasi ʌfariseo ʌʌmadu ʌtʌtʌaanʌdamigadʌ ʌpapaali gʌnʌmapagi ʌjudidíu dudunucami daidʌ itʌtʌdai:

—¿Tuma duuna aatʌmʌ? Idi cʌʌli ivueeyi mui naana maasi gʌgʌrducami.

⁴⁸ Ismosdagitu aatʌmʌ dai maitiduñiagi tomali ʌmo istumaasi muidutai vaavoituda ʌgai ʌgai daidʌ ʌtʌtʌaanʌdamigadʌ ʌromamanu dadimu dai daitudamu gʌrquiupai gʌducʌdʌ dai gʌrcoodamu —tʌtʌdai ʌjudidíu.

⁴⁹ Damos amoco lavaamioma talaanadamigada ajudidiu saagida ismaacada Caifasi taagidu dai aidauumiaraagai arbaitecacaacamigada apapaali aa noragi daida itadai:

—Vupuiirugami aapima, maimaata tomali amo istumaasi. ⁵⁰ Maimaata aapima isvaamioma arcagaagai aatama gartavatare ismuuquiagi amo calli vaasi oodami vaatare dai poduucai maugitimu vaasi aoodami —astadai Caifasi.

⁵¹ Damos Caifasi pocaiti maisiu poduucai tagitoitai lagi agai baiyoma agai atabaitacacaacamigada apapaali cascada Diuusi poduucai tagitoli agai ismuuquiagi asuusi ajudidiu vaatare. ⁵² Dai maisiu mosacaasi ajudidiu vaatare muuquia agaitadai asuusi baiyoma vaasi oodami ismaacada aipa oidaga vaasi oidigala. ⁵³ Aida tasala abiaadala talaanadamigada ajudidiu gagaagaimi isducatai muaagi asuusi.

⁵⁴ Cascada asuusi camaiaimarai caayana ajudidiu saagida. Baiyoma ii agai Judeeaindala mala Efraiamu amo ali quiiyala oidigana ugidana. Dai movaasi daraaja aatama amadu asuusi.

⁵⁵ Aida camiaadimitadai asiaa duudagai istuigaco ajudidiu tagitoina aidasi Diuusi calgacala vuvaitu cajiudad Ejiipituaindala. Asiaa duudagai pascua taagidu. Dai mui oodami aali quiiquiaindala iji Jerusaleenamu dai ami iduni agai istumaasi gaagaitadai siduniagi maiquiaa acalai gala siaa duudagai. ⁵⁶ Gagaagaimi aoodami asuusi dai gala quiiupiala guucacatadai dai aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Tumaasi tagitoli aapima? ¿Bais divimu asuusi sivi siaa duudagara? —ascaiti.

⁵⁷ Afariseo amadu talaanadamigada apapaali gaagidi sai siora matiagi siaaco daja asuusi sai agidaña vaid ajudidiu baljagi asuusi.

12

¹ Quiaa vaa gacatadai naadami tasai isaayagi asiaa duudagai taida asuusi ii Betaaniamu. Ami oidacatadai alazaru agai vaa ismaacada asuusi apamu duaacali acoidada saagidaindala. ² Tai ami aoodami vai asuusi sai gauugana. Taida maaruta gabibi dai alazaru meesa vuidala daiva asuusi amadu. ³ Amaasi maria vuaa para taucami litro asaiti sigian uvadami salicada namlacami. Dai tai agai asaiti asuusi lacasoda dai gacuupacada gaqui. Tai salicada sigian uvaitu vaasi aquiala. ⁴ Amaasi Uudasi Iscaliote amo maataradamigada asuusi niioqui asuusi. Agai vaa Uudasi asimuni marada daida gataagida agaitadai asuusi daida potadai:

⁵ —¿Tuisi maitagagaara idi asaiti sigian uvadami? Caga gavuiimudai para vaic sientu piisu dai gaicada soñamudai aatama asoitutuigami —taladai aludasi.

⁶ Damos Uudasi potadai maisiu soigaliditai agai asoitutuigamicada baiyoma talasivogami agai cascada pocaiti. Agai argartumiñsiga nuucadacamicatadai dai galasidiña. ⁷ Amaasi asuusi itadai:

—Daigitoñi goooqui. Dagitoñi vai bai daasana goovai gogaa asaiti ismaacada vii asta masalacada giñaasagi. ⁸ Valascaala oidaca agai soitutugami gansaagida varai soicada damos aana maivalascaala oidacamu aapima gansaagida —taladai asuusi.

⁹ Muidutai ajudidiu mai isasuusi Betaaniala daacatadai. Dai mala iji maisiu mosacaasi naidi aliditai asuusi damos naidi aliditadai alazaru ala. Agai

vaa Lázaru ismaacada ḶSuusi duaacali coida saagidiaiñdara. ¹⁰⁻¹¹ Dai muidutai judidiu maí isaḶSuusi duaacali ḶLázaru dai cascada gajiaadara viaa Ḷjudidiu vaavoidaragada dai vaavoitudaimi ḶSuusi. Cascada Ḷtataanadamigada Ḷpapaali bai idui ismuaagi ḶLázaru Ḷara.

¹² Mui oodami Jerusaleenara dada gosiaa duudagara. Dai cajioma Ḷoodami sai siaadico divia agaitadai ḶSuusi Jerusaleenara. ¹³ Amaasi Ḷoodami guicuma souvali maamarada dai iji dai mala vuidara aayi ḶSuusi dai iñaquimi daida icaiti:

—AliḶ siaa duutudai aatama Diuusi. Aatama ipalidi sai Diuusi aliḶ cagacara naijadagi araigada Ḷjudidiu ismaacada —caiti Ḷoodami.

¹⁴ Taida ḶSuusi tala amo asñiitu dai dan daiva poduucai isduucai gaaagidi Diuusi ñiooquituldiadamigada Diuusi ñiooquidara dai podu ooja:

¹⁵ Maitavar duduadicuda aapima Jerusaleenara oidacami.

Dañi barimai garaíga amo asñiitu dan daitugai.

Asduu ooja Diuusi ñiooquidara.

¹⁶ Aida Ḷaduui gomaasi maimai aatama mamaatardamigada ḶSuusi istuusi podui. Damos gooquira aidasi ḶSuusi apamu nora tavaagiamu aida gia tagitu aatama isDiuusi ñiñiooquituldiadamigada ooja Diuusi ñiooquidara aagaitai ḶCristo dai sai poduucai Ḷaduñia agaitadai.

¹⁷ Ḷoodami ismaacada moguucacatadai ḶSuusi lamadu aidasi agai vai ḶLázaru quiaa yaasapicatai agai dai naidi agai isaḶSuusi duaacali ḶLázaru coidada saagidiaiñdara aagidi aa oodami istumaasi naidi. ¹⁸ Cascada iji Ḷoodami dai mala vuidara aayi ḶSuusi. Cala maata Ḷoodami isaḶSuusi idui amo istumaasi gaducami. ¹⁹ Amaasi Ḷfariseo aipaco ganaagidi daida icaiti:

—Dañi. Maitistutuidi aatama isbaiyagi ḶSuusi sivi. Valascatai oidátucui agai cascada —ascaiti Ḷfariseo.

²⁰ Ḷoodami saagida ajiopaitadai lamo giliego. Agai dada Jerusaleenara sai siaa duutuda agai Diuusi asiaa duudagara. ²¹ Dai agai miaadara guuquiva ḶPiili ismaacada ḶBetasaidara oidacami. Betasaida Ḷamo ali quii Galilea davalara. Daida Ḷoodami giliego itadai ḶPiili:

—Aapi cali, aatama naida talidi ḶSuusi —astadai agiliego.

²² Taida ḶPiili ii dai aagidi ḶAandaraasi. Taida vagoocatai iji dai aagidi ḶSuusi. ²³ Amaasi ḶSuusi itadai:

—Aana Ḷragai ismaacada viaa amo samicami dai caaayi istuigaco matiagi oodami isvaamioma namaga giñsamicamiga sitomasmaacada samicami.

²⁴ Vaavuava isamo caida taligi valascara mosalamaduacana asta masiamacada asiagi vai vusaci vupusiada dai galrai vai uugiatai astuca dai muuratai vai muidarai taligi. ²⁵ Siorea ivuaadagi agi istumaasi ipalidi, agai gia iimu ḶDiaavora lamadu, damos siora maiivuaadagi agi istumaasi ipalidi tami oidigi daama agai gia cagacara vuusaimu dai tomastuigaco oidacamu tavaagara. ²⁶ Isamaadutai giñsoicada aliadagi gaaagai isgiñoidátucudagi dai tomasiaaco aimarda ana movaasi aimaradagi agai ara. Dai siora giñsoicai, giñooga cagacara naijada agai, agai.

²⁷ Camuquidan tada ana soigiñaliditai. Damos valascara maiagidamu ana giñooga sai giñsoiñana ismaisii soimaasi taatagi ana. Ana divia tami oidi daama dai soimaasi taata iñagai dai muuquia iñagai oodami valara,

cascΛΔ maiaagidamu aanΛ giñooğa sai giñsoiñana nai maisoimaasi taata aanΛ. ²⁸ Baiyoma aagidamu aanΛ giñooğa sai vΛasi oodami maatana sai Diuusi arbaicΛaacamigadΛ vΛasi oidigi dama oidacami dai sai vΛascatai siaa duutuadagi Diuusi —tatΛdai ΛSuusi.

Amaasi ñioo Diuusi tavaagiaiñdΛΓΛ daidΛ itatΛdai Λgai ΛSuusi:

—Λoodami gia maatΛ isaapi siaa giñduutudai soimaasi taatamai aapi cascΛΔ —tatΛdai Diuusi.

²⁹ TaidΛ Λoodami ismaacΛΔΛ novaasi guucacatadai daidΛ cai isDiuusi ñioo icaiti sai covoi oidigi dai aa oodami icaiti:

—Λmo tΛaañicarudΛ Diuusi ñiooqui —caiti.

³⁰ Amaasi ΛSuusi potatΛdai Λoodami:

—Pocaiti giñooğa sai aapimΛ maatana isΛgai cΛagacΛΓΛ giññaidi.

³¹ Camiaadimi istuigaco camainamΛaca Λgai ΛDiaavora sΛallicamigadΛ tami oidigi daama baiyoma aanΛ iñsΛallicamiga namΛaca Λgai. ³² Dai masiΛascadΛ giñsiisagi curusiaba Diuusi soiñΛ Λgai muidutai vΛasi oidigi daama sai giñvaavoitudana —tatΛdai ΛSuusi.

³³ PotatΛdai ΛSuusi sai maatana Λoodami isducatai muuquia Λgai Λgai.

³⁴ TaidΛ Λoodami aa noragi daidΛ itatΛdai:

—Diuusi ñiooquidΛΓΛ pocaiti saidΛ ΛCristo tomastuigaco oidaca Λgai. ¿Ducata caiti aapi saidΛ Λoodami siisapa Λgai Λmo curusiaba Λgai ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛallicami? ¿SiooΓΛ Λgai ismaacΛΔΛ viaa Λmo sΛallicami? —tatΛdai Λoodami.

³⁵ Amaasi ΛSuusi itatΛdai:

—AanΛ quiaa daacamu aapimΛ ΛΛmadu ΛpΛ chilaΛqui tasai dai gΛnmamaatulda iñΛgai aanΛ. CΛagavΛr giñcaaca aapimΛ istumaasi gΛnaagidi aanΛ vai poduucai cΛagacΛΓΛ oidacagi dai cΛagacΛΓΛ vuvauqiagi. SiooΓΛ maicΛagacΛΓΛ oidaga maimaata siaaco iimia Λgai cocai. ³⁶ Aliasi gaaΛgai isvaavoitudadagi aapimΛ istumaasi gΛnmamaatatuldi aanΛ quiaa daacatai aanΛ aapimΛ gΛpΛΛmadu vai poduucai cΛagacΛΓΛ oidaca aapimΛ —tatΛdai ΛSuusi.

Caaagidacai ΛSuusi imaasi ii abiaadΛΓΛ dai gΛΛΛsto taidΛ Λoodami camaitΛΛ.

³⁷ ΛSuusi idui mui naana maasi istumaasi gΛrgarducami Λoodami vuitapi dΛmos vΛascatΛ maivaavoitu Λgai. ³⁸ Poduucai ΛpΛdui istumaasi gaaagidiña Diuusi ñiooquituldiadamigadΛ IsaiacarΛ potatΛdai Λgai Diuusi:

GiñDiuusiga baitoma tomali Λmaadutai maivaavoitu aidasi aagidi aatΛmΛ gΛñiñiooquituldiadamiga gΛñiooqui Λoodami.

Tomasi Λoodami ñaidi issΛallicadΛ viaa aapi giñDiuusi guvucadagai vΛascatΛ maimaata ñaidi istumaasi ΛpΛdui.

AstatΛdai IsaiacarΛ.

³⁹ Dai IsaiacarΛ ooja ΛpΛ istuusi maitistutuidi Λoodami isvaavoitudagi dai podu ooja:

⁴⁰ NΛijadamu Λgai istumaasi ivueeyi Diuusi dΛmos Diuusi maidagito ismaata nΛijadagi.

Ducami iscuupicagi vuupuidΛ.

CaΛ Λgai Diuusi ñiooquidΛ dΛmos Diuusi maidagito ismaata caacagi.

Dai Diuusi pocaiti: “Λgai maiΛma duucai gΛntatΛgito Λlidi dai maitΛnvaavoitu vai poduucai cΛagacΛΓΛ gΛnvuvaidan aanΛ”, ascaiti Diuusi.

Asduucai ooja IsaiacarΛ.

⁴¹ Pocaiti IsaiacarΛ aagaitai ΛCristo. IsaiΛ ñaidi ΛCristo gΛcoosigΛΓΛ dai poduucai mai issΛallicadΛ vaamioma viaa guvucadagai ΛCristo sitomasioora dai isvaamioma tΛaanΛ sitomasioora.

⁴² Damos vallascaḡa muidutai aḡjudidíu taaanadamigadā vaavoitu aSuusi damos maiagidi vlassi oodami. Aḡai aabaidi ismaatamudai afariseo. Aḡai camaidagitu isvaapaquiagi aḡquiupaigadāḡa. ⁴³ Vaamioma oojoidi aḡai isloodami caḡḡacāḡa nāijadagi siāDiuusi.

⁴⁴ ASuusi cavami iīña daidā icaiti:

—Tomasioora siora iñvaavoitudagi aḡai vaavoitudai aḡḡa Diuusi ḡiñooga. Aḡai aḡai daidā ḡiñootoi. ⁴⁵ Dai tomasioora siora maata istuiga aana caḡḡa maata istuiga aḡai ismaacada ḡiñootoi. ⁴⁶ Aana andivia tami oidigi daama vai aoodami maatana istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi dai divia aana sai siora ḡiñvaavoitudagi camaisoimaasi ivuaadagi. ⁴⁷ Tomasioora siora caacagi istumaasi gaagiada aana dai maitiñaaḡiadagi aana maitaḡaḡai ismaacada gaaagida iñagai isducatai soimaasi taata aḡai aḡai. Aana divia tami oidigi daama sai caḡḡacāḡa vuvacana oodami, dai maisiu agida iñagai oodami isducatai soimaasi taata aḡai aḡai. ⁴⁸ Tomasioora siora ḡaijaadāḡa ḡiñviaa aana dai maivaavoitudai ḡiññiooqui aḡai ḡia saḡḡicada soimaasi taata aḡai siāascada caugitiagi oidigi. ḡiñmamaatatuldiaragacada caḡḡa gamaatamu isagai aḡsoimaasi ivuaadami. ⁴⁹ Istumaasi aḡai aana maitaḡaan aḡḡi ḡiññiooqui baiyoma aana aḡai mosacaasi istumaasi ipalidi ḡiñooga. Aḡai ḡiñootoi daidā ḡiñaagidi istumaasi ḡaḡaagida aana dai istumaasi ḡanmaatatuldiagi aana. ⁵⁰ Dai caa maata aana sai istumaasi ḡiñaagidi ḡiñooga ansai gaaagidana gomaasicada caḡḡacāḡa vuvacai oodami. Cascada aana angaaagidi mosacaasi istumaasi ḡiñtajai ḡiñooga ansai gaaagidana —caiti aSuusi aoodami.

13

¹ Dai cayoga aayitadai asiaa duudagai istuigaco aḡjudidíu taḡḡitoiñā aidasi Diuusi caḡḡacāḡa vuvaitu Ejiipituañdāḡa, mosamo tasai viaaga. Camaatacatadai aSuusi iscaayai istuigaco daivunu imia aḡai aḡai idi oidigiañdāḡa dai apamu noragia aḡai maaca siaaco daja oogada. ASuusi saḡḡicada oigadai vlassi ismaacada vaavoitudai aḡai tami oidi daama, vlassi ḡaibdagacada oigadai aḡai.

² Dai aSuusi aamadū aatama mamaatardamigada ḡacueeyitadai tucara. Taidā aḡquioma abiaadāḡa aDiaavora divia Simuñi marada aUudasi Iscaliote aamadū dai ipalitu isḡaḡagida aḡai aSuusi sai baana aḡai ismaacada vuidāḡa vaatacatadai. ³ ASuusi maatacatadai isDiuusi oogada aḡai ootoi tami oidi daama tavaagiañdāḡa dai isapamu gaamu aa ḡasiagi Diuusi aamadū. Dai aḡai maatacatadai aḡḡa isloogada camaa guvcadagai sai taaanañña vlassiaacatai. ⁴ Daidā quiaa acueeyitadai aSuusi aamadū aatama mamaatardamigada dai caquiva aḡai dai maigo dai ḡadaamanaga yuucusi dai bai amo ḡaḡuidacarui dai ḡapuraan vuu. ⁵ Amaasi toa suudagi amo vaatejāḡa dai ḡaaagacai ḡavvacuñimi ḡaḡaḡaaso aatama mamaatardamigada. Dai ḡaḡuigi ḡaḡuidacarucada ismaacada ḡapuraana vuuḡadai.

⁶ Dai aidasi vacuaañda agaitadai aḡai aSimuñi Piiduru aacasoda aḡai potatadai:

—¿Aana iññacaso pāsvacuaana aḡai aḡḡa? —tatadai.

⁷ Taidā aSuusi aa noragi daidā itatadai:

—Sivi maimaatañaidi aapi istuma vueeyi aana damos gooquiāḡa ḡia maatañaidamu aapi —tatadai.

⁸ Damos aPiiduru itatadai:

—Aana giñacaso gia tomali amo imidagai maitiñvacuaañdamu aapi —tatadai.

Taid aSuusi itatadai:

—Ismaivacuana ana gacaso aid a gia aapia maitar giñaduñi —tatadai.

9 Taid aSimuñi Piiduru itatadai:

—Giñbaitacaacamiga aid a gia maisiu mosacaasi giñacaso vacuaanamu aapi, gaagai pasvacuaanagi aapi giñnoonovi daid a giñmoo aapa —tatadai.

10 Damos aSuusi itatadai:

—Sioora utudami ganvapaataviagi maitaagai isvaasi tuucugada vacuaanagi mosacaasi acasoda gaagai isvacuaanagi. Dai aapim a cavuaañicam vii damos maisiu vaascatai —tatadai aSuusi.

11 Caa mai aSuusi sioora tagida agaitadai, cascada pocaiti sai maivaascatai vuaañicam vii, poduucai taya alidi aSuusi isarsoimaasi ivuaadami agai ismaacada tagida agaitadai.

12 Dai canaato vacuaañdacai aSuusi aatama mamaatardamigada acasoda apamu gaai gadaamanaga yuucusi dai apamu daiva meesa vuidaga. Daid itatadai aatama mamaatardamigada:

—¿Maatamasi naidi aapim a istumaasi idui ana aapimacada? 13 Aapim a mamaatatuldiadami dai baitacaacami giñaagai daid a arvaavoi iñsaana armamaatatuldiadami daid a rbaitacaacami cascada poduucai caaga aagai aapim a. 14 Dai ana iñmaacada argamamaatuldiadamiga daid a argabaitacaacamiga cavocoi ana aapim a gacaso cascada aliassi gaagai masiaipacoga ganvacuaañdiadagi aapim a gacaso. 15 Aapim a aliassi gaagai masivuaadagi aapa isducatai ivueeyi ana. 16 Vaavuava istumaasi ganaagidi ana sai tomali amo pioofi maivaamioma namaga isgaamu dai tomali amo ootosicami maivaamioma namaga sia agai ismaaca ootoi. 17 Masimaata caa aapim a vaasi imaasi dai agiditai caa saalicada baiganliadamu aapim a.

18 Dai ana maivaascatai ganaagai aagaiti masaida arsoimaasi ivuaadami. Caa maata ismaacada acovai vuvaitu ana. Dai vaascara aliassi gaagai ispaduñiagai istumaasi aagai Diuusi ñiooquidaga dai poduucai aagai: “Agai vaa ismaacada giñamadu acueeyi casi giñvuidara gai”, caiti Diuusi ñiooquidaga. 19 Ganaagidi ana imaasi maiquia apaduucai vai poduucai saascada apaduñiagi aapim a vaavoitudana iñsaana aragai iñmaacada aagai ana. 20 Vaavuava istumaasi ganaagidi ana sai sioora miaadagidagi giñootosa agai gia giñmiaadagi ana aapa dai sioora giñmiaadagidagi ana agai gia miaadagi agai ismaacada giñootoi —gartatadai aSuusi.

21 Caaagidacai aSuusi imaasi saalicada soigallli agai dai salli agididi dai potatadai:

—Vaavuava ismaadutai aapim a giñtagida agai said a giñbana giñvuidara vaatacami —tatadai aSuusi.

22 Amaasi aatama mamaatardamigada agai aipaco garnanaidimi vaascatai maimaatatai ismaacada aagai aSuusi.

23 Ana aSuusi abaana daivacai gauu. Ana aliassi giñoigadaiña aSuusi.

24 Vaid aSimuñi Piiduru ganoovicada giñsisigidi ansai tacacana sioora aagai agai. 25 Amaasi ana aabanion daiva aSuusi daid a itatadai:

—Giñbaitacaacamiga. ¿Voora aagai aapi? —tatadai ana.

26 Taid aSuusi giñaa noragi daid a povaiñtatadai:

—Vadaidamu ana laachi paana dai sioora maaquia ana agiava agai —iñtatadai.

Amaasi vadaitu laachi paana dai maa ʌUudasi. ʌgai ʌrmaradʌ Simuñi Iscaliote. ²⁷Dai mosbʌi ʌUudasi ʌpaana daidʌ ʌDiaavora vaa ibʌdagʌrʌ ʌgai. Amaasi ʌSuusi itʌtʌdai ʌUudasi:

—Istumaasi iduñia ʌgai aapi, otoma iduuñi tuduidi —tʌtʌdai.

²⁸Dʌmos tomali amaadutai ismaacadʌ mees vuudʌrʌ daraaja maimaata caʌ istuisi potʌtʌdai ʌSuusi. ²⁹ʌUudasi ʌgai dai bai darasacana vʌʌscatai tumiñsigada cascʌdʌ ʌʌmadutai poduucai gʌntʌtʌgito sai Suusi tʌʌʌnʌi issavʌda ʌgai ʌmo istumaasi ʌtumiñsicʌdʌ ʌsiaa duudagʌrʌ vʌʌtarʌ siʌrʌ maaquiagi ʌmo istumaasi ʌsoituutuigami. ³⁰Dai mosgau ʌpaana ʌUudasi dai vuusai quiidigamu. Dai casi artucarʌcatadai.

³¹Dai mosvuusai ʌUudasi taidʌ ʌSuusi potai:

—Sivi gia maatʌmu oodami issʌʌlicʌdʌ viaa ʌʌnʌ guvucadagai ʌʌnʌ iñsmaacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami. Dai maatʌmu ʌʌrʌ issʌʌlicʌdʌ siaa duutu-dai ʌʌnʌ Diuusi giñooa muucucai ʌʌnʌ curusiaba sai cʌʌgacʌrʌ vuvacʌna oodami poduucai isduucai ʌgai ipʌlidi. ³²Siʌʌscadʌ ʌʌnʌ iñsmaacʌdʌ viaa ʌmo sʌʌlicami tʌʌgidagi ʌoodami isDiuusi giñooa sʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai aidʌ gia Diuusi giñooa tʌʌgidamu oodami issʌʌlicʌdʌ viaa ʌʌnʌ guvucadagai ʌʌrʌ. Dai otoma iduñimu ʌgai gomaasi. ³³Giñaaduñi camaitʌvʌpi daacamu ʌʌnʌ aapimʌ gʌʌʌʌmadu. Aapimʌ giñgaagamu dai maitiñtʌʌgimu. Dai ʌʌnʌ angʌnaagidi aapimʌ ʌpan duucai aagidi ʌʌnʌ ʌjudidíu sai mʌʌca siaaco imiagi ʌʌnʌ, aapimʌ maitistutuidi isiimiagi. ³⁴Dai ʌʌnʌ gʌnaagidi idi ñiooqui utudui sai aapimʌ aipacoga gʌnoigʌadaiña. Poduucai isduucai gʌnoigʌadai ʌʌnʌ poduucai ʌʌrʌ aliʌsi gʌʌgai masiaapimʌ aipacoga gʌnoigʌadagi. ³⁵Vai poduucai vʌʌsi oodami oidi daama cʌʌga maatʌmu masiaapimʌ argiñmamaatʌrdamiga —tʌtʌdai ʌSuusi.

³⁶Taidʌ ʌSimuñi Piiduru itʌtʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga, ¿pa imia ʌgai aapi? —tʌtʌdai.

Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Mʌʌca siaaco imia iñʌgai ʌʌnʌ aapi maitistutuidi isiñoidági sivi, dʌmos gooquiʌrioma giñoidámu aapi —tʌtʌdai ʌSuusi.

³⁷Amaasi ʌPiiduru itʌtʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga, ¿tuisi maitistutuidi ʌʌnʌ isʌoidá sivi? ʌʌnʌ baigiñduu iñsmuuquiagi aapi gʌvʌʌtarʌ —tʌtʌdai.

³⁸Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Mospocaiti aapi isbaigʌduu pʌsmuuquiagi ʌʌnʌ giñvʌʌtarʌ. Baiyoma sivi tucarʌ maiquiaa cucuicai ʌtacucu potʌimu aapi vaicojo ismaitagiñmaata.

14

¹Maitavʌrvuaama ʌʌliada aapimʌ. Cʌʌgavʌr vaavoitudada Diuusi dai cʌʌgavʌr giñvaavoitudada ʌʌnʌ ʌʌrʌ. ²Mʌʌca siaaco daja giñooa muidu baabaqui. Dai mʌʌca imia iñʌgai ʌʌnʌ dai movai duuñimu ʌʌnʌ siaaco oidaca aapimʌ. Ismaitʌrvaaavoicamudai imaasi ʌʌnʌ gia maitʌnaagidamudai. ³Dai caimʌcai ʌʌnʌ bai duuñimu siaaco oidaca aapimʌ aidʌ gia ʌpan divimu ʌʌnʌ daidʌ gʌnvaidacamu ʌʌnʌ vai aapimʌ oidacagi ʌʌnʌ iñʌʌmadu. ⁴Aapimʌ gia cʌʌ maata siaaco imia iñʌgai ʌʌnʌ dai maata ʌʌrʌ voi —tʌtʌdai ʌSuusi.

⁵Taidʌ ʌTomás itʌtʌdai:

—Giñbaitʌcʌaacamiga aatʌmʌ maimaata siaaco imia ʌgai aapi. ¿Duucata maataʌna aatʌmʌ voi? —tʌtʌdai.

⁶ TaidΛ ΛSuusi itatΛdai:

—AanΛ voi iñducami aapimΛ gΛnvΛΛtarΛ cascΛdΛ aanΛcΛdΛ aimu aapimΛ mΛΛca siaaco daja Diuusi. Dai aanΛcΛdΛ maatΛmu istumaasi lrvaavoi. Dai aanΛ gΛnmaacai ibΛdagai utudui. MosΛcaasi sioorΛ giñvΛavoitudagi aimu mΛΛca siaaco daja giñooa. ⁷ IscΛΛga maatΛmudai aapimΛ iñsioorΛ aanΛ aidΛ gia maatΛmudai aapimΛ giñooa ΛΛpΛ. DΛmos sivi maatΛ aapimΛ Λgai canaidi Λgai cascΛdΛ —tatΛdai ΛSuusi.

⁸ TaidΛ ΛPiili itatΛdai:

—GiñbaitΛcaacamiga, gardagitoñi tasnΛida aatΛmΛ Diuusi gΛrooga. MosΛcaasi gomaasi ipΛlidi aatΛmΛ —tatΛdai ΛPiili.

⁹ TaidΛ ΛSuusi itatΛdai:

—Piili, mosΛΛ tavΛpi daja aanΛ gΛnΛΛmadu. ¿Ducatai maitiñmaatΛ aapimΛ quiaa? SioorΛ giñnΛidi Λgai nΛidi giñooa ΛΛpΛ. ¿Tuiyasi giñaaagidi iñsaana gΛndagituagi masnΛidagi aapimΛ Diuusi gΛrooga? ¹⁰ ¿MaitapΛsvΛavoitudai aapi ismosΛmadugan tuutuiga aanΛ ΛΛmadu gΛrooga? Idi ñiooqui ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ maisiu Λagi giñtagitoidacΛdΛ aagi aanΛ. GΛrooga Λgai daidΛ giñΛΛmadu daja daidΛ giñmaa guvucadagai isiduuna aanΛ aa duiñdagadΛ Λgai. ¹¹ GiñvΛavoitudavurai aapimΛ isΛmadugan tuutuiga aanΛ ΛΛmadu gΛrooga. IsmaitiñvΛavoitudai mosΛcaasi giññiooquicΛdΛ aidΛ gia giñvΛavoitudavurai aapimΛ anaana maasi gΛgarducamicΛdΛ iñsmaacΛdΛ ivuaadana aanΛ. ¹² SΛΛlicΛdΛ lrvaavoi isΛgai ismaacΛdΛ giñvΛavoitudai iduuñimu ΛΛpΛ naana maasi gΛgarducami poduucai isduucai ivueeyi aanΛ dai asta istumaasi gΛgarducΛdioma iduñia Λgai Λgai. AanΛ noragimu mΛΛca siaaco daja gΛrooga cascΛdΛ. ¹³ Dai siuu duucu daanΛda aapimΛ Diuusi giñvΛavoitudacai taanΛdΛvurai istumaasi ipΛlidi naidΛ gΛnmaaquimu aanΛ vai poduucai gΛmaatiagi isviaa guvucadagai giñooa. ¹⁴ SΛΛlicΛdΛ iduuñimu aanΛ tomastumaasi istumaasi ismaacΛdΛ taanΛdagi aapimΛ giñvΛavoitudacai.

¹⁵ MΛsiaapimΛ iñoigΛdai ΛΛgiditai avΛrcaΛca ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ.

¹⁶ Siaana daanΛdamu gΛrooga siΛgai gΛnootosdamu gΛibΛdagai vai Λgai gΛnsoicΛdagi masai vaamioma cΛΛga vaavoitudaiñΛ daidΛ baiganΛliatudagi Λpan duucai aanΛ gΛnsoicai daidΛ baiganΛliatudai sivi. Λgai vaa Λgai daidΛ gamaatatuldiamu mosΛcaasi istumaasi lrvaavoi. Dai Λgai vΛΛscΛrΛ gΛnΛΛmadu daaca Λgai. ¹⁷ Λoodami maivaavoitudadami maimaata Diuusi lbΛada tomali maimaata istan daja Λgai cascΛdΛ maitistutuidi isdagituagi isΛΛmadu daacagi. DΛmos Λgai cadaja aapimΛ gΛnΛΛmadu daidΛ gΛnΛΛmadu daaca Λgai tomastuigaco cascΛdΛ aapimΛ maata Diuusi lbΛada. ¹⁸ AanΛ gia maitΛndagitomu siΛΛgi daraaca aapimΛ. ApΛn divimu aanΛ daidΛ gΛnΛΛmadu daacamu. ¹⁹ Otoma Λoodami tami oidi daama oidacami camaitiñΛijadamu, dΛmos aapimΛ gia giñtΛΛgimu Λpamu. AanΛ gia Λpamu duaacamu cascΛdΛ aapimΛ oidaca Λgai tomastuigaco. ²⁰ AidΛ gia aapimΛ maatΛmu iñsaana vΛΛscΛrΛ daja Diuusi giñooa ΛΛmadu. Dai aanΛ vΛΛscΛrΛ gΛnΛΛmadu daja. ²¹ Ismaadutai maatacagi istumaasi gataaanaΛi aanΛ dai ΛΛgiditai caΛcagi poduucai cΛΛ maata aanΛ issΛΛlicΛdΛ iñoigΛdai Λgai. Dai Diuusi giñooa oigΛadamu vΛΛscatai ismaacΛdΛ giñoigΛdai. Dai aanΛ ΛpΛ oigΛadamu Λgai. Dai aanΛ maatΛtuldamu Λgai iñsaana daja Λgai ΛΛmadu —tatΛdai ΛSuusi.

²² AidΛ gia ñioo ΛUudasi (idi lrΛmai Uudasi maisiu Uudasi Iscaliote) dai potΛtΛdai:

—GΛrbaitΛcaacamiga, ¿ducatai aapi gΛrmaatatuldamu mosΛcaasi aatΛmΛ pΛsgΛrΛΛmadu daja dai maimaatatulda Λgai Λoodami maivaavoitudadami? —tatΛdai.

²³ TaidΛ ΛSuusi itΛtΛdai:

—SioorΛ giñoigΛdai Λgai gia ΛΛgigitai caΛcamu giññiooqui. DaidΛ gΛrooga oigΛadamu Λgai. Dai giñooga ΛΛmadu aanΛ daraajamu Λgai ΛΛmadu. ²⁴ SioorΛ maitiñoigΛdai Λgai gia maiΛΛgigitai caΛ giññiooqui. Idi ñiooqui ismaacΛdΛ gΛnaagidi aanΛ maisiu moSΛΛgi gΛnaagidi aanΛ baiyoma gomaasi Λrñiooquida Diuusi giñooga dai Λgai giñootoi.

²⁵ AanΛ gΛnaagidi vΛasi imaasi quiaa aimΛraitai tami oidi daama aapimΛ gΛnΛΛmadu. ²⁶ Dai daañidamu aanΛ Diuusi giñooga sai Λgai ootosana gΛbΛdaga sai Λgai gΛnnuucadacana daidΛ baigΛnΛliatudana. Λgai Λgai daidΛ gΛnmaatΛtuldiamu vΛasiaacatai dai Λgai gΛntagitotulda vΛasi istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

²⁷ Canoragimu aanΛ dΛmos aapimΛ daraajamu dai gΛniibΛstacan tadacamΛ gΛniibΛdaga. vΛascΛtΛΛ aanΛ gΛniibΛstudan tadatudamu gΛniibΛdaga maisiu Λpan duucai oodami caiti isibΛstudan tadacana. MaitavΛr vuaamΛ ΛnΛliada aapimΛ tomali maiΛΛbiada tomali Λmo istumaasi. ²⁸ AapimΛ casi giñcai iscaiti aanΛ isimia iñagai mΛΛca siaaco daja gΛrooga dai iñsΛpamu divimu aanΛ dai Λmapai daraajamu aatΛmΛ. IssΛΛlicΛdΛ giñoigΛadamudai aapimΛ aidΛ gia baigΛnΛliadamudai caΛcai iñsimia iñagai aanΛ. Giñooga vaamioma viaa guvucadagai iñsaana cascΛdΛ. ²⁹ AanΛ gΛnaagidi imaasi sivi maiquiaa ΛpΛdui vai poduucai siΛascΛdΛ ΛpΛduñiagi aapimΛ cΛΛga vaavoitudamu istumaasi gΛnaagidi aanΛ.

³⁰ CamaitΛvΛpi gΛnaatagidamu aanΛ aapimΛ. Casi barimui ΛDiaavora. Λgai Λgai dai tΛaanΛi Λoodami ismaacΛdΛ maitiñvaavoitudai. DΛmos Λgai maitistutuidi aanΛcΛdΛ. ³¹ DΛmos vΛascΛtΛΛ gΛaagai ispoduucai ΛpΛduñiagi vai Λoodami maatiagi iñsaana oigΛdai gΛrooga daidΛ iñsaana ivueeyi vΛasi istumaasi giñtΛaanΛi Λgai. Guuquivavurai aapimΛ. TimΛda tabΛrΛ.

15

¹ Uuvasi dΛΛdΛ iñducami aanΛ. Dai uuvasi dΛΛdΛ nuucadacami ducami Diuusi gΛrooga. ² ΛmaamaradΛ ismaacΛdΛ maiiibiatai guicumai Λnuucadacami daidΛ ΛgaquiadΛ maamaradΛ guicumai ΛΛpΛ vai poduucai vaamioma cΛΛga iibiatai Λuuvasi dΛΛdΛ. ³ DaidΛ amaamaradΛ ismaacΛdΛ cΛΛga iibiatai gΛnducami aapimΛ cΛΛga giñvaavoitudaitai. ⁴ MaitavΛr gajiaadΛrΛ giñviaa aapimΛ dai aanΛ maigajiaadΛrΛ ganviaa ΛpΛ. Λuuvasi maamaradΛ maisiu ΛΛgi iibiatai. MosΛcaasi ΛmaamaradΛ ismaacΛdΛ quiaa arasaca Λuuvasi dΛΛdΛ istutuidi isibiatagi. Dai poduucai aapimΛcΛdΛ ΛpΛ. MosΛcaasi sioorΛ apiavaavoitudada giññiooqui istutuidi iscΛΛgacΛrΛ oidacagi.

⁵ Uuvasi dΛΛdΛ iñducami aanΛ dai aapimΛ maamaradΛ gΛnducami. SioorΛ maigajiaadΛrΛ giñviaagi Λgai vaamioma cΛΛga istutuidi iscΛΛgacΛrΛ oidacagi. AatΛmΛ Λmapai daraaja cascΛdΛ. AapimΛ ΛΛgi maitistutuidi isiduñiagi tomali Λmo istumaasi cΛΛgaducami. ⁶ SioorΛ gajiaadΛrΛ viaa giññiooqui gajiaadΛrΛ viaamu aanΛ ΛpΛ, poduucai isduucai gΛguicomai Λuuvasi maamaradΛ ismaacΛdΛ maiiibiatai dai gaquisarΛi. Dai gooquiΛrΛ gΛΛmpaidi ΛmaamaradΛ gaquiadΛ daidΛ mΛmΛidi.

⁷ IsaapimΛ maitiñdagitu dΛmos baiyoma apiavaavoitudada giñmamaatΛtuldaraga aidΛ gia giñtaañimu istumaasi ipΛliadagi dai aidΛ gia aanΛ gΛnmaaquimu. ⁸ SiΛascΛdΛ aapimΛ cΛΛgacΛtΛΛ oidacagi poduucai siaa duutuda aapimΛ Diuusi, dai poduucai cΛΛga gΛmaata isaapimΛ ΛrgiñmamaatΛrdamiga. ⁹ Poduucai isduucai giñoigΛdai giñooga poduucai aanΛ ΛpΛ gΛnoigΛdai aapimΛ. ApiavΛr tΛtΛgitoda aapimΛ iñsgΛnoigΛdai

aanΛ. ¹⁰ IsΛΛgiadagi aapimΛ giñmamaatΛtuldaraga poduucai tatΛgitodamu aapimΛ iñsganoigadai aanΛ. Dai aanΛ ΛpΛ Λgidi vΛasi istumaasi giñaagidi giñooga dai baigiñalidi aanΛ giñoigadaitai Λgai.

¹¹ Ganaagidi aanΛ idi ñiooqui vai poduucai aapimΛ baigΛnliadagi aanΛ iñΛΛmadu dai isvΛasi gΛniibΛdacΛdΛ baigΛnliada aapimΛ. ¹² Dai aanΛ gantΛjai masiaipacoga gΛnoigΛada aapimΛ poduucai isduucai gΛnoigadai aanΛ. ¹³ SioorΛ aliasi oigΛadagi Λmoco gΛaduñi Λgai gia bai gΛduu ismuuquiagi Λgai vΛatarΛ. ¹⁴ Dai aapimΛ argiñaaduñicamu masivuaadagi istumaasi gΛnaagidi aanΛ. ¹⁵ AanΛ camaigiñipipiooñiga gΛnaagai. Apiooñi maimaata istuma vueeyi aamudΛ cascΛdΛ. Baiyoma aanΛ giñaaduñi gΛnaagai. AanΛ casi gΛnaagidi vΛasi istumaasi giñaagidi giñooga cascΛdΛ. ¹⁶ AapimΛ maiaΛcovai giñvΛsaitu baiyoma aanΛ Λcovai gΛnvuvaitu aapimΛ. Dai aanΛ gΛnootoi aapimΛ sai aagidana giññiooqui aa oodami vΛascarΛ cΛΛgacarΛ oidacatai aapimΛ. DaidΛ giñooga gΛnmaaquimu vΛasi istumaasi taafiΛdagi aapimΛ giñvaavoitudaitai. ¹⁷ Dai aanΛ gantaanΛi siaipacoga gΛnoigΛada aapimΛ.

¹⁸ IsΛoodami gΛncΛΛdadagi aapimΛ gantΛgitovurai isaanΛ giñcΛΛdaina Λgai ΛpΛga. ¹⁹ IsaapimΛ uurapΛcadamudai Λoodami maivaavoitudadami aidΛ gia Λgai gΛnoigΛadamudai poduucai isduucai gΛnoigadai Λgai apacoga. Damos aanΛ Λcovai gΛnvuvaitu Λoodami maivaavoitudadami saagidiaiñdΛrΛ dai sivi camaiuurapΛcΛi aapimΛ Λgai. CascΛdΛ Λgai gΛncΛΛdai. ²⁰ GantΛtΛgitovurai aapimΛ isgΛnaagidi aanΛ sai tomali Λmo piooñi maivaamioma namΛga siΛΛamudΛ. Λoodami soimaasi giñtaatatuli aanΛ ismaacΛdΛ gaaamu cascΛdΛ soimaasi gantaatatuldamu ismaacΛdΛ giñpipiooñiga ganducami. Λmo oodami ΛΛgiditai caΛ giññiooqui poduucai ΛpΛ Λmo oodami ΛΛgiditai caΛcamu gΛññiooqui. ²¹ VΛasi gomaasi iduunimu Λgai giñvaavoitudacai aapimΛ. Λgai maimaata Λgai ismaacΛdΛ giñootoi cascΛdΛ.

²² IñsaanΛ maidivimudai dai maiñiooquidamudai Λgai aidΛ gia Λgai maigajiaadΛrΛ giñviaamudai. Damos aliasi soimaasi idui Λgai gajiaadΛrΛ giñviaacai maitiipucatai istui. ²³ SioorΛ giñcΛΛdada Λgai gia cΛΛdai Diuusi gΛrooga ΛpΛ. ²⁴ IñsaanΛ maitiduuñimudai Λgai saagida naana maasi gΛgarducami ismaacΛdΛ maitidui tomali Λmo Λmai Λgai maisoimaasi iduunimudai gajiaadΛrΛ giñviaacai. Damos tomasi Λgai ñalidi vΛasi gomaasi vΛascarΛ giñcΛΛdai daidΛ Λgai cΛΛdai giñooga ΛpΛ. ²⁵ AidΛsi ΛpΛdui imaasi aidΛ ΛpΛdui istumaasi caoojisi Λjudidiu sΛlicamigadΛrΛ dai pocaiti: “GiñcΛΛdai Λgai maitiipucatai istucudΛ”, ascaiti.

²⁶ Damos daañimu aanΛ giñooga vai Λgai ootosana gΛlbΛdaga. Dai siΛascΛdΛ diviagi Λgai gΛnsoicΛdamu masai cΛΛga vaavoitudaiña daidΛ baigΛnliatudamu Λgai. Dai Λgai gia gΛnaagidamu mosΛcaasi istumaasi Λrvaavoi. Dai Λgai gΛnaagidamu naana maasi istumaasi giñaagaitai aanΛ. ²⁷ Dai aapimΛ ΛpΛ aagidamu aa oodami naana maasi istumaasi cΛcΛΛgaducami giñaagaitai aanΛ. AapimΛ aanΛ iñΛΛmadu ajiopaitadai tucamidΛrΛ abiaadΛrΛ cascΛdΛ.

16

¹ VΛasi imaasi gΛnaagidi aanΛ masai apiacΛΛga vaavoitudaiña. ²⁻³ DaidΛ Λjudidiu ismaacΛdΛ maisΛlicΛdΛ maata Diuusi gΛrooga tomali maisΛlicΛdΛ giñmaata maitandagitamΛ isaapimΛ vΛapaaquiagi quiquiupaiΛdΛrΛ. Dai aimu istuigaco Λgai vaa gΛncoodamu poΛliditai ispoduucai ivueeyi istumaasi

Diuusi ipalidi. ⁴ Poduucai ganaagidi aanΛ vai siaascada apaduñiagi gomaasi ismaacada ganaagidi aanΛ aidΛ gia tagitomu aapimΛ iscasi ganaagidi aanΛ.

AanΛ ganalamadu aimaraitadai cascada maitanaagidi aanΛ imaasi laquioma. ⁵ Damos sivi caapamu imimu aanΛ maa ca siaaco daja giñooga. Agai agai dai giñootoi tami oidi daama. Dai tomali amaadutai maitiñacacai aapimΛ iñsiaaco imia iñaagai. ⁶ Baiyoma soiganalli aapimΛ ganaagidacai aanΛ imaasi. ⁷ Damos saalicada arvaavoi isvaamioma arcaagai aapimΛ ganvaatar iñsimi aanΛ. Iñsmiimia aanΛ aidΛ gia maidivimu agai ismaacada gansoicada agai masai vaamioma caga vaavoitudaiñā dai baiganaliatudagi. Damos iñsimia aanΛ aidΛ gia baigovai ootosamu aanΛ agai. ⁸⁻¹¹ Siaascada divia agai maatuldiadamu oodami isarsoimaasi ivuaadami maitiñvaavoitudacai agai. DaidΛ Diuusi Ibaada maatuldiadamu aoodami lapa iñsaana saalicada caga giñtagito dai tomali amo imidagai maisoimaasi idui aanΛ. Vasi imaasi caga maatamu agai imacai aanΛ maa ca siaaco daja giñooga dai aapimΛ camaitiñajadamu. DaidΛ Diuusi Ibaada maatuldiadamu aoodami isamo imidagai Diuusi soimaasi taatamitldiamu aoodami maivaavoitudadami. Dai aidΛ gia Diuusi soimaasi taatamitldiamu adiaavora lapa.

¹² Quiaa oidaga naana maasi istumaasi ganaagida iñalidi aanΛ damos aapimΛ maitistutuidi ismaata cacagi sivi. ¹³ Siaascada diviagi Diuusi Ibaada agai ganmaatuldiamu vasi istumaasi arvaavoi. Vasi istumaasi agai agai arvaavoi. Agai ganmaatuldiamu maisu istumaasi lagi agai ipalidi, baiyoma agai ganmaatuldiamu mosacaasi istumaasi aagidi aanΛ. Dai agai ganaagidamu istumaasi apaduñia agai. ¹⁴ Dai agai soicada agai oodami sai siaa giñduutudaiñā mamaatulditai agai istumaasi aanΛ aagidi. ¹⁵ Vasi istumaasi agai giñooga agai vaa ñiooqui aagai aanΛ lapa cascada pocaiti aanΛ sai Diuusi Ibaada ganmaatuldiamu istumaasi aagai aanΛ.

¹⁶ Caotoma maitiñajadamu aapimΛ dai gooquiara maitavpicada apamu giñtagimu. AanΛ imimu tavaagiamu siaaco daja giñooga cascada —tatdai asusi.

¹⁷ Amaasi lamoco aatama mamaatardamigada asusi aipaco gartacacaimi dai pocaitimi:

—Istaiya alidi goovai dai pocaiti tasai caotoma mainajada ragai aatama dai gooquiara maitavpicada apamu tagia ragai. Dai sai imia agai tavaagiamu siaaco daja oogada. ¹⁸ Istuisi pocaiti goovai tasai otoma camaitagia ragai. Aatama maimaata ca istaiya alidi goovai —caiti aatama.

¹⁹ Asusi maatacatadai isaatama cacaca ipaliditadai amo istumaasi cascada povartadai:

—Casi ganaagidi aanΛ sai caotoma maitiñajadamu aapimΛ dai gooquiara maitavpicada apamu giñtagimu. ¿Gomaasi masaagai aapimΛ?

²⁰ Saalicada aapimΛ soiganliadamu dai suaanadamu damos aoodami maivaavoitudadami baiganliadamu. Damos gansoiliaraga ugutimu sibaiganliadamu aapimΛ. ²¹ Siaascada amo ooqui cacooocagi duaaidia agaitai ali oodami alia soimaasi taatacana agai damos siaascada cavuusai ali oodami camaitagito iscavami cooco baiganliatugaitai iscavuusai amo ali oodami. ²² Poduucai aapimΛ soiganalidi sivi damos an divimu aanΛ dai ganaidamu dai aidΛ gia saalicada baiganliadamu aapimΛ dai maitiipucamu siora soiganaliatudagi.

²³ AidΛ tasara camaitiñacacamu aapimΛ tomali amo istumaasi. Saalicada arvaavoi masiaapimΛ tañiagi Diuusi garooga tomastumaasi giñvaavoitudacai

Agai gia gANmaaquimu istumaasi tañiagi aapimA. ²⁴ ΛAquioma daanAñña aapimA Diuusi maisiu giñSALlicamigacADΛ. Sivi gia taanADavuraa aapimA Diuusi istumaasi tagitocagi giñSALlicamigacADΛ dai Diuusi gANmaaquimu vai poduucai SALLICADΛ baigAñliadamu aapimA.

²⁵ AanA gANAagidi ΛMO istumaasi gANmaatATulda iñAliditai Λma maasi. DAMOS aimu istuigaco aanA camaipoduucai gANmamaatATuldiadamu baiyoma SALLI gANAagiadamu aanA naana maasi istumaasi agaitai Diuusi garooga. ²⁶ Dai aidA tASATA daañidamu aapimA Diuusi garooga giñSALlicamigacADΛ. Dai camaitagitocamu aapimA iñsaanA daanADagi gARooga aapimA gANVAATARΛ. ²⁷ Diuusi garooga SALLICADΛ ganoigADai giñoigADaitai aapimA dai vaavoitudaitai iñsaanA divia MΛACADATA siaaco oidaga Diuusi gARooga. ²⁸ Vaavuava iñsaanA divia MΛACADATA siaaco oidaga Diuusi giñooga dai divia aanA tami oidi daama. Dai sivi caimadamu aanA APAMU gaamucu siaaco daja gARooga —tatADai ASuusi.

²⁹ TaidA aatAMΛ ASuusi mamaatARDamigadΛ potATADai:

—Sivi gia CASALLI gARAagidi dai maisiu gARAagidi ΛMO istumaasi GARmaatATulda Aliditai Λma maasi. ³⁰ Sivi gia CΛΛ maata aatAMΛ isaapi maata VΛASIAacatai. Aapi maitagito isAMO oodami gatACaca ΛMO istumaasi. Aapi camaata VΛASI istumaasi tatAGitai oodami cascADΛ. ImaasicADΛ cavaavoifu aatAMΛ isaapi divia MΛACADATA siaaco daja Diuusi —tatADai aatAMΛ.

³¹ TaidA ASuusi povARTATADai:

—¿SALLICADΛ MΛSGiñvaavoitudai aapimA? ³² Otoma aimu istuigaco aapimA aipacoga voopoimu dai Λgi ginviaamu. DAMOS VΛASCATA maiΛgi daacamu aanA. Diuusi giñooga giñAMadu daacamu cascADΛ. ³³ VΛasi imaasi gANAagidi aanA vai aapimA ganiibASTacan tadaca giñvaavoitudacai. Tami oidigi daama SALLICADΛ soimaasi taatAMΛ aapimA. DAMOS maitAVARvuaam ANliada aapimA aanA gia vaamioma istutuidi siAgai ismaacADΛ viaa guvucadagai tami oidi daama —gARTATADai ASuusi.

17

¹ Caaagidacai ASuusi imaasi dai tai nANAAava tAVAagi amacoga daidA itATADai:

—Giñooga caaayi siuu duucu aapi tΛAgidagi oodami iñsaanA gAMARA viaa guvucadagai dai tΛAgidamu aanA oodami issMALLICADΛ viaa guvucadagai aapi. ² Aapiapa Agai daidA giñmaa SALLICAMI ansai aanA taanAñña VΛASI oodami oidi daama oidacami. Dai ansai aanA maacana iBADagai utudui VΛASI ismaacADΛ aapi ACO vuvaitu vai Agai VΛASCATA oidacamu aatAMΛ GARAMadu. ³ Dai sioora viaacamu idi iBADagai utudui poduucai Agai gAMAATA aapi daidA giñmaata aanA AΛPA. DaidA maata Agai isAΛgi aapi SALLICADΛ ATDiuusi, dai isaapi giñootoi tami oidigi daama.

⁴ CamamaatATuli aanA Aoidacami tami oidi daama isaapi vaamioma viaa guvucadagai sitomasioora. Canaato aanA aa duiñdagai ismaacADΛ giñTAjai aapi. ⁵ Sivi gia giñooga APAMU igiñmaaca Agai vaa guvucadagai ismaacADΛ viaacatadai aanA aapi AMADU maiquiaa tiipucatai oidigi abiaadARA.

⁶ CamaatATuli aanA Agai ismaacADΛ ACO vuvaitu aapi oidigi daama oidajami saagidiaiñdARA istuiga aapi. Aapi ACO vuvaitu Agai vaidA giñoidATUCuiña dai AAgiditai caAcana gAñiooqui ismaacADΛ aagidi aanA. ⁷ Dai sivi Agai CΛΛ maata ismosACAasi istumaasi giñAagidi aapi Agai vaa ñiooqui aagidi aanA Agai. ⁸ Poduucai aanA aagidi Agai gAñiooqui ismaacADΛ giñmaa aapi dai Agai

vaavoitu giñiooqui. Dai agai vaavoitudai aapa iñsaana divia maacadata siaaco daja aapi daida isaapi giñootoi tami oidi daama.

⁹ Gadaañlai aana pasai nuucadacana agai ismaacada giñoidatucui agai vaa ismaacada aco vuvaitu aapi dai maisiu gadaañlai pasai nuucadacana aapi amaivaavoitudadami. ¹⁰ Vaaasi istumaasi viaa aapi aana iñtuidaga aapa dai vaaasi istumaasi viaa aana araapi gatuidaga aapa. Dai vaaasi aapi gamaamara aana giñmaamara aapa. Saallicada siaa giñduutadamu oodami naiditai isducatai ivueeyi agai ismaacada giñvaavoitudai.

¹¹ Aana gia camaviimu tami oidi daama baiyoma imimu aana maaca siaaco daja aapi. Damos agai gia viimu tami oidi daama. Giñooga aapi tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi saallicada caaga tagito aapi. Nuucadañi aapi aguvucadacada agai ismaacada aco vuvaitu aapi vai agai viaacagi amo tagitoidagai apan duucai aatama viaa amo tagitoidagai. ¹² Aidasi quiaa aimaraitadai aana agai amadu tami oidi daama caaga nuucadatadai aana aguvucadacada agai ismaacada aco vuvaitu aapi dai soicitadai aana sai apiavaavoitudaña. Tomali amoco maigajiaadata giñviaa mosaca amoco agai ismaacada amadu daja adiaavora dai poduucai apadui ismaacada casi oja Diuusi ñiooquidara.

¹³ Dai sivi caimia iñagai aana maaca siaaco daja aapi. Damos quiaa daacatai aana tami oidi daama aagidi aana vaaasi imaasi giñmamaatar damiga vai agai baiganaliada poduucai isduucai baigiñalidi aana. ¹⁴ Camaa aana giñiooqui agai. Daida amaivaavoitudadami saallicada caadai avaavoitudadami. Avaavoitudadami camaisoduucai oidaga cascada. Avaavoitudadami caagacata oidaga giñapan duucai. ¹⁵ Aana maitadaani pasai vuvaidana avaavoitudadami oidigi daamañdara mosacaasi gadaañlai aana pasai sobicadana adiaavora vai agai maisoimaasi duñtuldana. ¹⁶ Aana gia maisoiduu oidaga daida giñmamaatar damiga maisoiduu oidaga poduucai isduucai soiduu oidaga amaivaavoitudadami. ¹⁷ Soicadañi aapi giñmamaatar damiga vai agai saallicada caaga ganttagitocana dai caaga oidacagi vaavoitudacai agai giñiooqui. Giñiooqui saallicada arvaavoi cascada. ¹⁸ Poduucai isduucai aapi giñootoi tami oidi daama aana aapa ootosa giñmamaatar damiga vai aagidiana agai giñiooqui aoodami tami oidi daama oidacami. ¹⁹ Dai aana gia saallicada gaaagidi vaaasi istumaasi giñtaanaai aapi vai poduucai agai aapa saallicada gaaagiadagi dai caagacata oidacagi.

²⁰ Maisiu mosacaasi gadaani aana pasai soicaiña giñmamaatar damiga baiyoma gadaani aana pasai soicaiña agaa ismaacada vaavoituda agai aagidacai giñmamaatar damiga giñiooqui. ²¹ Dai gadaani aana giñooga isagai vaascatai mosamadugan duucai tatagitoiña apan duucai aatama mosamadugan duucai tatagitoi. Mosamadugan duucai tatagitodacai agai poduucai aoodami oidi daama oidacami vaavoituda agai pasigiñootoi aapi tami oidi daama. ²² Poduucai isduucai aapi giñooga giñsiaa duutudai iñlamadu aimaraitai poduucai aapa aana siaa duutudai giñmamaatar damiga amadu aimaraitai aana. ²³ Agai amadu daja aana. Dai aapi giñlamadu daja. Dai poduucai amadugan duucai tatagitoi agai daida poduucai amaivaavoitudadami maatamu isaapi giñootoi daida isaapi oigadai giñmamaatar damiga poduucai isduucai giñoigadai aapi.

²⁴ Giñooga, aapi aco vuvaitu agai aana iñvaatar. Dai aana ipalidi isagai giñama daraajagi dai naidigi iñsaana viaa amo saallicami ismaacada giñmaa aapi dai iñsaana aamo gaa taanadami maaca siaaco daja aapi. Maiquiaa caquivacai oidigi abiaadara giñoigadai aapi cascada giñmaa saallicami.

²⁵ Giñooga aapi ivueeyi mosΛcaasi istumaasi arsΛalicami. Aoodami maivaavoi-tudadami maitΛmaatΛ dΛmos aanΛ gia gamaatΛ. DaidΛ giñmamaatΛrdamiga cΛΛ maata isaapi giñootoi ansai diviana tami. ²⁶ AanΛ casi aagidi Λgai istuiga aapi. Dai quiaa aagidimi aanΛ Λgai istuiga aapi, vai poduucai Λgai giñoigadagi poduucai isduucai aapi giñoigadai, ΛΛmadu daacatai aanΛ Λgai —tΛtΛdai ΛSuusi gaoga.

18

¹ Dai casi aagidacai ΛSuusi imaasi ii Λgai aatΛmΛ mamaatΛrdamigada ΛΛmadu mΛΛmocoRADARΛ Λaqui SedARóñi mΛACA siaaco muidu oliivosi dΛΛdΛdΛ. Dai movaapa Λgai uusi saagida. ² DaidΛ ΛUudasi cΛΛga maatacatadai ami, ΛSuusi ΛΛmadu aatΛmΛ mamaatΛrdamigada Λgai duudatai ami gARΛmpaidiña cascΛdΛ. ΛUudasi Λgai dai ami gatΛΛgida agaitadai ΛSuusi mΛsai bΛΛcaifiña dai muaana. ³ TaidΛ ΛUudasi ami divia siaaco daacatadai ΛSuusi dai vaidati mui sandaaruu. SiΛΛsi guviernu sandaarugadΛ icaasi Λjudidíu quiuupaigadΛ sandaarugadΛ ismaacΛdΛ ootoi ΛbaitaguucacamigadΛ papaali daidΛ Λfariseo. ASandaaruu vucati mamaastai dai cuudagi. ⁴ DΛmos ΛSuusi camaatΛcatai vΛΛsi istumaasi ΛpΛduñia agaitai vuidARΛ CAquiva ASandaaruu dai tACacai dai potΛtΛdai:

—¿Moor gaagai aapimΛ? —tΛtΛdai.

⁵ TaidΛ ASandaaruu aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—Gaagai aatΛmΛ ΛSuusi NasareetARΛ oidacami —tΛtΛdai.

TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itΛtΛdai:

—AanΛava —tΛtΛdai.

TaidΛ ASandaaruu saagida cΛΛCA ΛUudasi. Λgai vaa Λgai daidΛ gatΛΛgi ΛSuusi.

⁶ AidΛsi ΛSuusi itΛtΛdai: “AanΛanΛ”, taidΛ ASandaaruu tai suuli dΛvΛARapi.

⁷ TaidΛ ΛSuusi mostACacai ΛARARΛ ASandaaruu daidΛ itΛtΛdai:

—¿Moor gaagai aapimΛ? —tΛtΛdai.

TaidΛ ASandaaruu itΛtΛdai:

—Gaagai aatΛmΛ ΛSuusi NasareetARΛ oidajami —tΛtΛdai.

⁸ Amaasi ΛSuusi itΛtΛdai:

—Casi gANAagidi aanΛava. Isgiñgaagaimi aapimΛ, dagitavurai vai iimΛna idi ismaacΛdΛ giñΛΛmadu guuca —tΛtΛdai.

⁹ Dai mopovΛdúi dai ΛpΛdúi istumaasi caaagaitadai ΛSuusi: “IsmaacΛdΛ ΛCO vuvaitu giñooga tomali Λmaadutai maitiñvooPOji”, caititadai ΛSuusi.

¹⁰ Amaasi Simuñi Piiduru vusaitu gACusiru dai agaicΛdΛ iquitΛ naacada sΛΛlisa padARΛ Malico. Λgai ARpiooñigadΛ ΛbaitACΛaacamigadΛ Λpapaali.

¹¹ DΛmos ΛSuusi itΛtΛdai Piiduru:

—ARpamu igACubiertagARΛ cΛΛSA gACusiru. Aliasi gAAagai iñsaanΛ soimaasi taatagi poduucai isduucai aagai giñooga issoimaasi taata iñagai aanΛ —tΛtΛdai ΛSuusi.

¹² Amaasi aguviernu sandaarugadΛ ΛΛmadu ΛtΛaanΛdamigadΛ Λgai ΛΛmadu Λjudidíu sandaarugadΛ bΛi ΛSuusi dai vuu. ¹³ Dai otoma vaidacai ΛAanási quiidiamu Aanási ArtuubadΛ Caifási. AidΛ uumirΛ Caifási

ARbaitACΛaacamigadΛ Λpapaali. ¹⁴ Λgai vaa Caifási caaagiditadai Λjudidíu isvaamioma ARcΛΛgai Λgai vΛATARΛ ismuuquiagi Λmo cΛΛli vΛΛsi oodami vΛATARΛ.

15 Simuñi Piiduru ʌʌmadu aanʌ oí ʌSuusi. ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌpapaali giñmaatacatadai cascʌdʌ vaa aanʌ Suusi ʌʌmadu tuisicana quidiʌʒʌ ʌbaitʌcʌaacamigadʌ. 16 Dʌmos Piiduru quiidigana vii cuuparagai abaana. Cascʌdʌ aagidi aanʌ ʌali ooqui ismaacʌdʌ nuucada quitaagiña sai maacana oigaragai isvaquiagi Piiduru. Dai mosai vaaquimi ʌPiiduru 17 taidʌ ʌali ooqui tacacai ʌPiiduru daidi itʌtʌdai:

—¿Maitasi ʌrvaavoi isaapi ʌrmamaatʌrdamigadʌ gomaisapicʌdʌ? —tʌtʌdai ʌali ooqui.

Taidʌ ʌPiiduru itʌtʌdai:

—Chuava. Angia chu —tʌtʌdai.

18 ʌpidicatadai aidʌpʌʒʌ cascʌdʌ ʌpipiooñi ʌʌmadu ʌsandaaru ganai daidʌ ʒʌuucadaca taí. Vaidʌ ʌPiiduru ami gasaagida cʌʌcʌ ʌpʌ daidʌ uucadacai ʌʌpʌ.

19 ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌpapaali tacacaimi ʌSuusi soora ʌrmamaatʌrdamigadʌ ʌgai dai astumaasi mamaatʌtuli ʌgai. 20 Taidʌ ʌSuusi itʌtʌdai:

—Aanʌ gaaagidi giññiooqui ʌoodami vuitapi dai vʌʌscʌʒʌ gama-maatʌtulitadai ʌali quiquiuupaigadʌrʌ ʌjudidíu daidʌ ʌʒʌʌ quiuupaigadʌrʌ ʌjudidíu siaaco ʒʌʌmpaidi ʌgai. Dai aanʌ maisiu ʌʌstocai gaaagidi tomali amo istumaasi. 21 ¿Tuipasi giñtacacai? Tacacañi aapi ʌgai ismaacʌdʌ giñcʌʌ vai ʌgai ʒʌaagidana istumaasi gaaagidi aanʌ. Cʌʌ maatʌ ʌgai istumaasi gaaagidi aanʌ —tʌtʌdai ʌSuusi.

22 Potʌadacai ʌSuusi tai amo sandaaru ʌʒʌʌ quiupiaifñdʌʒʌ mocʌaacatadai dai ʒʌʌʒʌ ʌgai ʌSuusi vuivasadʌrʌ daidʌ itʌtʌdai:

—Maitiñiooquiada ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌpapaali —tʌtʌdai ʌsandaaru.

23 Taidʌ ʌSuusi aa noragi daidʌ itʌtʌdai:

—Isaagai aanʌ ʌmo istumaasi maicʌʌgaducami iñagidañi aapi istumaasi maicʌʌgaducami aagai aanʌ. Dʌmos iscʌʌgadu istumaasi aagidi aanʌ, ¿tuipasi giñʒʌʌʒʌ? —tʌtʌdai ʌSuusi.

24 Amaasi ʌsandaaru vuu ʌSuusi tai Aanási ootoi ʌSuusi Caifási quiidiamu. Caifási ʌrʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌpapaali.

25 Vaidʌ Piiduru quiaa taíco cʌaacatadai dai ʒʌuucada. Daidʌ ʌгаа ismaacʌdʌ moguucacatadai itʌtʌdai:

—¿Maitasi ʌrvaavoi isaapi ʌrmamaatʌrdamigadʌ gomaisapicʌdʌ? —tʌtʌdai ʌgai.

Taidʌ ʌPiiduru itʌtʌdai:

—Chu, angia chu —tʌtʌdai.

26 Vai ami cʌaacatadai ʌmo piooñigadʌ ʌbaitʌcʌaacamigadʌ ʌpapaali. ʌpiooñi ʌraduñdʌ ʌcʌʌli ismaacʌdʌ Piiduru iquitʌ naacadʌ. Daidʌ ʌpiooñi itʌtʌdai ʌPiiduru:

—¿Maitasi ʌrvaavoi isʒʌñidíi aanʌ mʌʌca siaaco muidu oliivosi dʌʌʌdʌdʌ ʌmaisapicʌdʌ ʌʌmadu? —tʌtʌdai.

27 Dai Piiduru ʌpʌpʌ itʌtʌdai ismaitʌrvaavoi. Pocaitimi Piiduru tai cuujui amo tacu cʌliadʌ.

28 Dai camaasidatái oidigi ʌsandaaru vaidacai ʌSuusi ʌʒʌʌ quiyamu siaaco daacatadai ʌcaigi. Dʌmos ami siaaco daacatadai ʌcaigi maivaapa ʌjudidíu. Camiaadimitadai istuigaco ʌjudidíu tʌtʌgitoiña aidʌsi Diuusi cʌʌʒacʌrʌ vuvaitu Ejiipituaifñdʌrʌ cascʌdʌ. ʌjudidíu daidarsi isvaapaquiagi

quidi^{ΛΓΛ} amoco ismaac^{ΛΔΛ} amaitarjudidíu siaa duutudaitai ^Λsiaa duudagai.
²⁹ Casc^{ΛΔΛ} acaigi ismaac^{ΛΔΛ} Pilaato t^{ΛΛ}gidu vuusai dai ñiooquida agai ^Λjudidíu dai pot^{ΛΔ}adai:

—¿Tumaasic^{ΛΔΛ} g^Λpiar vuupai aapim^Λ idi c^{ΛΛ}li? —t^{ΛΔ}adai ^Λcaigi.

³⁰ Tai ^Λгаа aa noragi daid^Λ it^{ΛΔ}adai:

—Isgoovai maitarsoimaasi ivuadamcamudai maivuaapamudai aat^{ΛMΛ} —t^{ΛΔ}adai ^Λjudidíu.

³¹ Amaasi ^ΛPilaato t^{ΛΔ}adai:

—B^Λcavurai aapim^Λ g^Λc^{ΛΛ}li dai ^{ΛΛ}gi aapim^Λ naida iss^{ΛΛ}lic^{ΛΔΛ} g^Λpiar caat^{ΛC}ami ischu ^{ΛPΛ} aapim^Λ g^Λns^{ΛΛ}lic^{ΛM}igac^{ΛΔΛ} —t^{ΛΔ}adai ^ΛPilaato.

Tai aa noragi ^Λjudidíu dai pot^{ΛΔ}adai:

—D^Λamos aat^{ΛMΛ} ^Λjudidíu maiviaa oigaragai ismuaagi tomali amaadutai —t^{ΛΔ}adai.

³² Aid^{ΛSi} ^{ΛPΛ}dui gomaasi aid^Λ ^{ΛPΛ}dui ismaac^{ΛΔΛ} aagai ^ΛSuusi aagaitai isducatai muuqui agai. ³³ Taid^Λ ^ΛPilaato aa g^Λi dai vaa ^Λg^{ΛΛ} quiiy^{ΛΓΛ}. Dai vai ^Λgai ^ΛSuusi daid^Λ t^{ΛC}acai dai pot^{ΛΔ}adai:

—¿Aapip^{ΛSi} arraigad^Λ ^Λjudidíu chu sio? —ast^{ΛΔ}adai ^ΛPilaato.

³⁴ Taid^Λ ^ΛSuusi it^{ΛΔ}adai:

—¿Aapi ^{ΛΛ}gip^{ΛSi} giñt^{ΛC}acai gomaasi aa isg^{ΛΛ}agidio? —ast^{ΛΔ}adai ^ΛSuusi.

³⁵ Taid^Λ ^ΛPilaato aa noragi daid^Λ it^{ΛΔ}adai:

—¿Povai^{ρS} ^Λlidi aapi iñsaan^Λ ^Λrjudíu? G^{ΛΛ}aduñi ^Λjudidíu ^{ΛΛ}madu ^Λbait^Λguucacamigad^Λ ^Λpapaali g^Λvuaa tami. ¿Tuma dui aapi? —ast^{ΛΔ}adai ^ΛPilaato.

³⁶ Amaasi ^ΛSuusi it^{ΛΔ}adai:

—Giñs^{ΛΛ}lic^{ΛM}igamaisiu ^Λpan ducami s^{ΛΛ}lic^{ΛM}igad^Λ bait^Λguucacami tami oidi daama. Is^Λrraic^{ΛM}amudai aan^Λ ^Λpan duucai amo raí tami oidi daama aid^Λ gia giñoidatucudamiga cocodamudai ^Λjudidíu sai maitimb^{ΛΛ}na dai tomali ^ΛUudasi maitiñ^{ΛΛ}gidamudai ^Λjudidíu. D^Λamos aan^Λ ^Λrraí maisiu ^Λpan duucai amo raí tami oidigi daama —ast^{ΛΔ}adai ^ΛSuusi.

³⁷ Amaasi ^ΛPilaato it^{ΛΔ}adai:

—¿Aid^Λ gia ^Λrvaavoi isaapi arraigad^Λ ^Λjudidíu? —ast^{ΛΔ}adai.

Taid^Λ ^ΛSuusi it^{ΛΔ}adai:

—Aan^Λ ^Λrraí poduucai isduucai iñagidi aapi. Aan^Λ ^Λdivia tami oidi daama dai oodami duucai vuusai daid^Λ gaaagida iñagai istumaasi ^Λrvaavoi. Tomasioor^Λ sioor^Λ ca^{ΛC}a ^Λlidi istumaasi ^Λrvaavoi ^Λgai gia ^{ΛΛ}giditai ca^{ΛC}ana istumaasi aagidi aan^Λ —ast^{ΛΔ}adai ^ΛSuusi.

³⁸ Taid^Λ ^ΛPilaato it^{ΛΔ}adai:

—¿Tumaasi ^Λrvaavoi? —ast^{ΛΔ}adai.

— — — — —
 Dai mospot^{ΛΔ}dacai ^{ΛPΛPΛ} vuusai ^Λgai quiidigamu dai ñiooquida agai ^Λjudidíu daid^Λ pot^{ΛΔ}adai:

—Aan^Λ mait^{ΛΛ}gai istumaasic^{ΛΔΛ} g^Λpiar vuupai aapim^Λ idi c^{ΛΛ}li. ³⁹ D^Λamos aapim^Λ poduucai g^Λnviida v^{ΛΛ}si uumigi idi siaa duudagar^Λ isdagituagi isimiagi ^Λmo maisapicami. ¿I^{ρΛ}lidim^{ΛSi} aapim^Λ iñsdagituagi isimiagi ^Λraigad^Λ ^Λjudidíu? —t^{ΛΔ}adai ^ΛPilaato.

⁴⁰ Amaasi v^{ΛΛ}scatai cavami ijiña daidi it^{ΛΔ}adai:

—Googia chu. Daigitoñi vai im^Λna Baraavási —t^{ΛΔ}adai ^Λjudidíu.

^ΛBaraavási ^{ΛΓΛ}si^Λvogamicana.

19

1 Amaasi aPilaato gatajai masai gaaana aSuusi iquisanaicada. 2 Daidaa sandaaruu iduu amoo coronai uuparaicada dai aSuusi mooda daama dai. Dai aadi yuucusi moraducami sai aPa maascana rai. 3 Dai sicoli guuquiva daida icaiti:

—Tan caaca araigada aJudiduu —ascaiti sandaaruu parunaitai aSuusi.
Daidaa sandaaruu capiji aSuusi.

4 Amaasi aPilaato apamu vuusai quiidigamu daidi itadai aJudiduu:

—Vuaapamu aana gomaisapicada baigovai vai naida apimaa ismaitaa aana isducatai arsoimaasi ivuaadami goovai —tadai aPilaato.

5 Tai vuusai aSuusi dai quiaa gamoo dan daasa uuparai coronai dai apiaquiaa gaada yuucusi moraduacada. Aida aPilaato itadai aJudiduu:

—Tan caaca gocalli —tadai.

6 Mostaa abaitaguucacamigada apapaali amadu sandaaruga aSuusi dai iinaquimi daida icaiti:

—Siisañi curusiaba, siisañi curusiaba vai poduu muucuna —caiti aoodami.

Taidaa aPilaato itadai:

—Vaidacaivurui aapimaa idi calli dai siisa curusiaba. Aanaa gia maitaagaa isducatai arsoimaasi ivuaadami idi —tadai aPilaato.

7 Daidaa aJudiduu aa noragi daida itadai:

—Garsalicamigada aliaa siaa ismuaquuigi gocalli. Goovai gaagidi saida arDiuisi marada ismaacada divia tavaagiainda daida ispan tuiga Diuisi. Cascada aliaa siaa ismuquuigi —tadai aJudiduu.

8 Moscaacai imaasi aPilaato dai vaamioma duaadimu agai. 9 Dai aPa aa gai dai vaa aana quiaa dai tacacai aSuusi dai potadai:

—ePaaco oidacami aapi? —astadai.

Damos aSuusi maiaa noragi tomali amoo inoqui.

10 Amaasi aPilaato itadai:

—eMaitiaa noragi aapi? eMaitapaamaa aapi inaa viaa samicami isgaisiagi curusiaba? Dai aana viaa samicami aPa isgadagituugi pasai imana —tadai aPilaato.

11 Taidaa aSuusi aa noragi daida itadai:

—Aapi gia maiviaacamudai toma laa chi samicami pasiginmuaagi isginooa maitamaaquimudai samicami. Cascada agai ismaacada ginlaagi aapi vuitapi vaamioma arsoimaasi ivuaadami isaapi —astadai aSuusi.

12 Aida abiaadana aPilaato gaagaimi isducatai dagituugi isimiagi aSuusi.

Damos aJudiduu iinaquimi dai potadai:

—Isaapi dagituugi isimiagi goovai aidaa gia aapi maitaramiigugada abaitacaacamigada aRoomanaa oidacami. Tomasioora siora raica laliadagi agai arsaayuda abaitacaacamigada romamano —tadai aJudiduu.

13 Moscaacai aPilaato imaasi gatajai sai vusaidana aSuusi. Daidaa aPilaato daiva ami siaaco gatacacai ismaacada aPilaat vuupai sabai isgapiat caatacamii ischu aPa. Ami Gabatana lagidu ismaacada evreo inoquidada itaiaa alidi odai daapacami. 14 Aida aPilaato tasai abaidana asiaa duudagai istuigaco aJudiduu tagitoina aidasi Diuisi caagacana vuvaitu Ejiipituainda daida cayoga dan duitadai. Amaasi aPilaato itadai aJudiduu:

—Tan caaca ganraiga —tadai.

15 Damos cavami ijiina aJudiduu:

—Muucuna, muucuuna, siisañi curusiaba —tadai aJudiduu.

Taidaa aPilaato itadai:

—¿Iplalidimasi aapim^Δ iñsaan^Δ siisana curusiaba ganraíga? —tat^Δldai ΔPilaato.

Damos Δbaitac^Δacamigad^Δ Δpapaali aa noragi daid^Δ itat^Δldai:

—Mosali^Δamaduga aatam^Δ garraíga. Mos^Δagi Δbaitac^Δaacamigad^Δ aromamano —tat^Δldai.

¹⁶ Gomaasic^Δad^Δ ΔPilaato t^Δagi ΔSuusi ajudidíu sai gat^Δaan^Δna siisaragai curusiaba. Tai ^Δgai vaidacai ΔSuusi.

¹⁷ Tai vuusai ΔSuusi dai bacati g^Δcurusiga. Dai im^Δi m^Δaa oodami mood^Δamu ismaac^Δad^Δ t^Δagidu Gólgota^Δ evreo ñiooquid^Δc^Δad^Δ. ¹⁸ Dai ami siisa Δsandaaru ΔSuusi curusiaba. Dai abaana ΔSuusi siisa ^Δpa gooca. Amoco saalisia padat^Δ ^Δmai curusiaba dai ^Δgamai ogisa padat^Δ ^Δmai curusiaba dai ΔSuusi ^Δraana. ¹⁹ Dai curusiaba moo daama daí ^Δmo oojai ismaac^Δad^Δ gat^Δjai ΔPilaato daid^Δ icaiti: “Idiav^Δat^Δ ΔSuusi Nasareeta^Δat^Δ oidacami raígad^Δ ajudidíu”, caiti ^Δoojai. ²⁰ Dai ooja Δñiooqui evreo ñiooquic^Δad^Δ dai giliego ñiooquic^Δad^Δ dai latiñi ñiooquic^Δad^Δ. Dai m^Δaca siaaco siisa ^Δgai ΔSuusi miaaga Δbaabaqui casc^Δad^Δ mudutai ajudidíu ^Δaidi gooojai. ²¹ Casc^Δad^Δ Δbaitac^Δaacamigad^Δ ^Δpapaaligad^Δ ajudidíu, itat^Δldai ΔPilaato.

—Maitiooja aapi “Raígad^Δ ajudidíu”, baiyoma poduu ooja. “^Δagi pocaiti idi c^Δali said^Δ ^Δrraígad^Δ ajudidíu” —astat^Δldai.

²² Damos ΔPilaato aa noragi daid^Δ itat^Δldai:

—Isduu ooja aan^Δ poduu viimu goo —astat^Δldai ΔPilaato.

²³ Dai casiacai Δsandaaru ΔSuusi curusiaba dai ^Δmpagi yuucusid^Δ ΔSuusi dai gantaacogi ^Δagi v^Δlatat^Δ amaacova sandaaru. Daid^Δ bai ΔSuusi vaasara-gad^Δ t^Δv^Δaduc^Δad^Δ. Maisoomi ^Δgai mos^Δaran da^Δga. ²⁴ Daid^Δ Δsandaaru aipacoga gaagidi dai pocaiti:

—Maisaranamu aatam^Δ govaasaragai. Baiyoma n^Δan^Δaituda aatam^Δ volao dai poduucai ^Δaida ^Δgai isioota ajiaji govaasaragai —caiti Δsandaaru.

Aidasi ^Δp^Δdui imaasi aid^Δ ^Δp^Δdui istumaasi aagai Diuusi ñiñiooquituldiamigad^Δ daid^Δ poduu ooja: “Gantaacogi ^Δgai giñyucusi ^Δagi ^Δgai ganv^Δlatat^Δ n^Δan^Δaitudacai volao giñyucusi v^Δlatat^Δ”, asduu oojisi. Poduucai idui Δsandaaru.

²⁵ Suusi curusigad^Δ abaana guccatadai Suusi d^Δad^Δ ^Δmadu Suusi du-usulid^Δ ^Δmadu María Caliopasi ooñigad^Δ, ^Δmadu María Madaliña. ²⁶ Daid^Δ ΔSuusi t^Δad^Δ dai aan^Δ abaana ^Δacatadai. Dai ali^Δsi giñoig^Δadaíña. Daidi itat^Δldai ΔSuusi gad^Δ.

—Giñdaada, moc^Δaca g^Δmaara —tat^Δldai ΔSuusi giñagaitai.

²⁷ Amaasi povaiñtat^Δldai ΔSuusi.

—Moc^Δaca g^Δdaada, iñtat^Δldai.

Dai aid^Δ abiaad^Δat^Δ ^ΔSuusi ^Δd^Δad^Δ giñquiiyat^Δat^Δ oidatu.

²⁸ Daid^Δ maí ΔSuusi isca^Δp^Δdui v^Δasi istumaasi g^Δaaagaitadai is^Δp^Δduñiagi vai c^Δagac^Δat^Δ v^Δuvaquiagi oodami. Daid^Δ ΔSuusi icaiti.

—Tonomo aan^Δ —caiti.

Daid^Δ gomaasic^Δad^Δ ^Δp^Δdui istumaasi oojisi Diuusi ñiooquid^Δat^Δ is^Δp^Δduñiagi agaitadai.

²⁹ Dai ami daacatadai ^Δmo aayi suudacami uvvasi varagad^Δ ^Δcocami. Daid^Δ Δsandaaru bai ^Δmo visiocolí dai vad^Δitu ^Δuvvasi varagad^Δc^Δad^Δ dai ^Δmo tootocami cuugar^Δ dai avisiocoli dai miaad^Δat^Δ dadasdi ΔSuusi sai visiusuna.

³⁰ Taid^Δ ΔSuusi visiusu ^Δuvvasi varagad^Δ ^Δcoc^Δad^Δ daid^Δ icaiti:

—Ca^Δp^Δdui v^Δasi istumaasi ^Δp^Δduñia agaitadai —caiti ΔSuusi.

Amaasi coidamacoga cuiqui ʾSuusi dai muu.

³¹ Aidʾ ʾʾʾmo tasai ʾbʾaidʾʾʾ ʾsʾiaa duudagai istuigaco ʾjudidiu taʾʾʾgitoiña aidʾsi Diuusi caʾʾgacʾʾʾ vuvaitu Ejiipituaiñʾʾʾ. Daidʾ ʾjudidiu maitipaliditadai iscurusiaba viiagi ʾcoidadʾ ʾbʾʾstaragai tasʾʾʾ. Vaamioma sʾiaa ʾgʾduu aidʾʾ tasʾʾʾ cascʾʾʾ. Dai cascʾʾʾ daanʾʾʾitadai ʾgai ʾPilaato sai gatʾʾʾʾʾʾʾ omisaragai nonoosacadʾ ʾgai ismaacʾʾʾ cucurusiaba siisʾsapi dai istʾʾʾpaiñʾdagi tuutucugadʾ cucurusiainʾʾʾʾʾ. ³² Amaasi ʾsandaaru iji dai oomi nonoosacadʾ ʾʾʾgʾdadʾ daidʾ ʾʾʾmai ʾʾʾʾ ismaacʾʾʾ ʾSuusi abaana siisapi ʾmai curusiaba. ³³ Dʾʾmos aidʾsi miaadʾʾʾ nʾʾʾʾidi ʾgai ʾSuusi taʾʾ ʾgai ʾscasi ʾrmuuquiadʾ dai cascʾʾʾ maioomi nonoosacadʾ ʾSuusi.

³⁴ Vʾʾʾʾʾʾʾ ʾmo sandaaru bʾʾ ʾmo uusi taʾʾʾʾʾducami muucacami cuugadʾ dai ʾgaicʾʾʾ saʾi oonomada uuta tai vuusai ʾʾʾʾʾ ʾʾʾmadu suudagi abaidʾʾʾ. ³⁵ Idi ismaacʾʾʾ ooja aana, aana ʾgia ñʾʾidi dai sʾʾʾlicʾʾʾ ʾrʾvaavoi. Dai caʾʾ maata aana vaidʾ ʾrʾvaavoi daidʾ poduu ooja aana masai vaavoitudana aapima ʾʾʾʾ. ³⁶ Aidʾsi ʾʾʾʾdui vʾʾʾsi gomaasi aidʾ ʾʾʾʾdui istumaa ooja Diuusi ñʾooquituldiadamigadʾ dai poduu ooja: “Maimuuliña ʾgai tomali ʾmo oda ʾgai”. ³⁷ Dai ooja ʾʾʾʾ Diuusi ñʾooquituldiadamigadʾ dai poduu ooja: “Dai ñʾʾidamu ʾoodami maʾʾʾsaʾi tuucugadʾ ʾgai”, asduu ooja.

³⁸ Amaasi ʾmo caʾʾli Osee taʾʾʾgʾducami Arimateeʾʾʾʾ oidakami ii dai tai ʾoigaragai ʾPilaato sai dagitona isbʾʾʾquia ʾgai ʾSuusi tuucugadʾ. Daidʾ ʾOsee ʾrʾvaavoitudadamicatadai, tomasi ʾsto vaavoitudai ʾgai. ʾʾʾʾidi ʾgai ʾjudidiu cascʾʾʾ. Taidʾ ʾPilaato maa ʾoigaragai isbʾʾʾquiai ʾgai ʾSuusi tuucugadʾ. Taidʾ ʾOsee ii dai bʾʾcai tuucugadʾ ʾSuusi. ³⁹ ʾOsee ʾʾʾmadu ii Nicodemo. ʾNicodemo ʾgai dai tucʾʾʾ diviji ʾSuusi. Dai bʾʾcati ʾgai ʾmo coobai dan baivustaama kilo chigian uuvadami. ʾchigian uuvadami mirracʾʾʾ ʾʾʾmadu ʾloesicʾʾʾ duñʾisicatadai. Mirra ʾʾʾʾʾʾbʾai daidʾ ʾloesi ʾʾʾmo uusi. ⁴⁰ Daidʾ ʾOsee ʾʾʾmadu ʾNicodemo bʾʾʾcai ʾtuucugadʾ ʾSuusi dai biisa yuucuscʾʾʾ ismaacʾʾʾ sarabi ʾgai ʾchigian uuvadami poduucai isduucʾi ʾʾʾviidacana ʾjudidiu yaasapaitai ʾcoidadʾ. ⁴¹ Maʾʾca sʾiaaco siisa ʾoodami ʾSuusi curusiaba ami oidacatadai mui uusi ismaacʾʾʾ iibiatai. Dai ami oidacatadai ʾmo taʾʾjoi ismaacʾʾʾ idui ʾoodami aitʾʾʾ dai ami yaasa ʾgai ʾmo muuquiadʾ. Dʾʾmos maiquiaa yaasa tomali amaadutai taʾʾjoviʾʾʾ. ⁴² Dai ami ʾsto ʾgai ʾSuusi tuucugadʾ. ʾʾʾ miaaga taʾʾjoi cascʾʾʾ dai cayoga aayi siuu duucu abiaadʾʾʾ sʾiaa duutudaiña ʾjudidiu ʾibʾʾstaragai tasai.

20

¹ Dai tumiñooco maiquiaa maasicai María Madaliña ii maʾʾca sʾiaaco caatacatadai ʾSuusi tuucugadʾ. Dai aidʾsi aayi ʾgai taʾʾ isʾʾodai ismaacʾʾʾ caʾʾʾ cuupicatadai taʾʾʾjoi camaianaasi daacatadai. ² Amaasi maʾʾ ʾMaría maʾʾca sʾiaaco daraacatadai ʾSimuñi Piiduru ʾʾʾmadu aana. ʾSuusi aliʾsi ʾgʾñoigʾdaiña aana. Daidʾ ʾMaría povʾʾʾʾʾʾʾdai:

—Casi maʾʾibʾʾcai garbaitʾʾcaacamiga taʾʾjooviaiñʾʾʾʾʾ dai maimaata aatʾʾma masiaaco ʾsto —gʾʾʾʾʾʾʾdai ʾMaría.

³ Amaasi ʾPiiduru ʾʾʾmadu aana vuvaja dai iji. ⁴ ʾʾʾpai vooipoigi aatʾʾma vagoocatai. Dʾʾmos vaamioma maʾʾdaga aana siʾʾPiiduru dai ʾʾʾga aayi maʾʾ taʾʾjoovai. ⁵ Dai gai nʾʾʾʾaava aana tuucavi. Dai taʾʾ ʾyuucusi ismaacʾʾʾ ʾcaʾʾʾ biisapicatadai ʾSuusi tuucugadʾ ismodaraaja dʾʾmos maivaa aana.

6 Gooquiara aayi aPiiduru dai tuucavi vaa. Dai Piiduru taa lapa ayuucusi ismodaraaja. 7 Dai taa lapa licuusi isaacada acada biisapicatadai aSuusi mooda ismaiabaana daja agaa yuucusi baiyoma acovai daacatadai dai biisapica daja. 8 Amaasi vaa aana lapa dai taa istumaasi apaduitadai dai vaavoitu. 9 Aatama maiquiaa maata caacatadai istumaasi ooja Diuusi fiiooquituldiadamidaga Diuusi fiiooquidaga dai pocali sai aliasi gaagai isaSuusi apamu duaacagi coidada saagidiaiñdaga. 10 Amaasi aa suuli aatama quiiyamu.

11 Damos aMaría anaasi quidigana vii atajoi abaana dai suaacai soigaladacai maitagacai aSuusi tuucugada. Daida quiaa suaacaitai gai nanaava tucavi tajovai. 12 Dai taa gooca Diuusi talaaficaruda tooto yuucscami vai daraaja ami siaaco caacatadai tuucugada aSuusi. Amo Diuusi talaaficaruda moovasa amadaga daacatadai dai agamai taatapasi amadaga. 13 Taida aDiuusi talaaficaruda itadai aMaría:

—¿Tuipasi suaacai? —astadai.

Taida aMaría itadai:

—Balaquiamata giñbaitaacamiga dai maimaata aana masiaaco imitu —astadai aMaría.

14 Mopotadai aMaría dai aa nanaava dai taa aSuusi vai ami calca damos maimai agai siarsuusi. 15 Amaasi aSuusi tacacai dai potadai:

—¿Tuipasi suaacai? ¿Pora gaagai aapi? —astadai aSuusi.

Daida aMaría povlidi sigai agalasicami nuucadacami daida itadai:

—Aapi cali, pasbacai amuuquida iñagidañi pasiaaco dai nai aana balquiyagi —astadai.

16 Taida aSuusi itadai:

—María —astadai.

Taida aMaría aa nanaava daida itadai evreocada:

—Raboñi —astadai.

Isaacada itaia alidi mamaatultidiadami.

17 Taida aSuusi itadai:

—Casi maitiñtamada. Maiquiaa tsai aana malca siaaco daja giñooga.

Baiyoma imadani dai agidani giñaduñi iñscaimia iñagai aana malca siaaco daja Diuusi garooga —astadai aSuusi.

18 Amaasi ii aMaría Madaliña dai garaagida agai iscataa aSuusi dai istumaasi agidi agai.

19 Agai vaa taga tucara garlamapagi aatama amo quiiyaga. Dai cucuupacatadai cucuuparagai. Abaiditadai aatama ajudiduu cascada. Tai todian duucaai vaa aSuusi dai aran calquiva agai. Dai garviaatuli dai povartadai:

—Ganiibastacan tadacavurai ganiibadaga —gartadai aSuusi.

20 Garaagidacai gomaasi aSuusi gartagi ganoovovi daida gaoonomaba gartagi lapa siaaco salsiñi. Taita aatama salicada baigaraali tagacai aSuusi.

21 Amaasi aSuusi apamu povartadai:

—Ganiibastacan tadacavurai ganiibadaga. Poduucai isduucaai giñootoi giñooga tami oidi daama saida iduuna aana istumaasi agai ipalidi poduucai ganootoi aana aapima saida iduuna aapima istumaasi agai ipalidi —gartadai agai.

22 Amaasi aSuusi garvuijago vusiji dai povartadai:

—Diuusi Ibada galamadu daacana.

23 Isaapima oigaldi asoimaascamidaga aoodami casiatgaoigaldi asoimaascamidaga agai. Dai

isaapim_Λ maioig_Λldi _Λsoimaascamigad_Λ _Λoodami casiatamaig_Λoig_Λldi _Λsoimaascamigad_Λ _Λgai —gartat_Λdai _ΛSuusi.

²⁴ D_Λmos Tom_Λs amoco aat_Λm_Λ garaduñi _Λbaiv_Λstaama dan gooca ma_Λat_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi mait_Λr_Λma daacatadai aid_Λsi divia _ΛSuusi. Cuatai aagaiña oodami _ΛTom_Λs. ²⁵ Dai gooqui_Λr_Λ aat_Λm_Λ potat_Λdai _ΛTom_Λs:

—T_ΛΛ aat_Λm_Λ garbait_Λc_Λaacamiga —tat_Λdai aat_Λm_Λ.

D_Λmos _ΛTom_Λs pov_Λrtat_Λdai:

—Ismait_ΛΛgi aan_Λ masiaaco d_ΛΛd_Λgarai _Λc_Λlaavoc_Λd_Λ noonovid_Λr_Λ dai ismaivaasa aan_Λ giñ_Λmaasaviga siaaco d_ΛΛd_Λga noonovi_Λr_Λ _Λc_Λlaavoc_Λd_Λ dai ismaivaasa aan_Λ giñ_Λoovi siaaco s_ΛΛsiñi oonomai antata aan_Λ isvaavoitudagi —gartat_Λdai _ΛTom_Λs.

²⁶ Bomamaco tasaic_Λd_Λ _Λpamu g_Λr_ΛΛmapagi aat_Λm_Λ mamaat_Λrdamigad_Λ _ΛSuusi _Λmo quiiy_Λr_Λ. Dai aid_Λ _ΛTom_Λs modaacatadai aat_Λm_Λ g_Λr_ΛΛmadu. Vai cucuupicatadai cucuuparagai tai v_ΛΛscat_Λ vaa _ΛSuusi dai _Λran caquiva. Dai g_Λr_Λviaatuli _Λgai dai pov_Λrtat_Λdai:

—G_Λnib_Λstacan tadacavurai g_Λn_Λiibadaga —gartat_Λdai _ΛSuusi.

²⁷ Daid_Λ _ΛSuusi itat_Λdai _ΛTom_Λs:

—Vaasañi tami g_Λmasaviga dai n_Λida giñ_Λmaataca. Dai vaasañi g_Λn_Λoovi d_Λgac_Λr_Λ giñ_Λoonoma. Casc_Λd_Λ camaipo_Λliada aapi ismait_Λr_Λvaavoi, baiyoma vaavoitudañi —tat_Λdai _ΛSuusi.

²⁸ Aid_Λ gia aa noragi Tom_Λs daid_Λ itat_Λdai:

—Giñ_Λbait_Λc_Λaacamiga, giñ_ΛDiuusiga —tat_Λdai _ΛTom_Λs.

²⁹ Taid_Λ _ΛSuusi itat_Λdai:

—Tom_Λs sivi gia vaavoitudai aapi giñ_Λt_ΛΛgacai. S_ΛΛlic_Λd_Λ baig_Λn_Λlidi _Λgai ismaac_Λd_Λ vaavoitudai tomasi maitiñ_Λlidi —tat_Λdai _ΛSuusi.

³⁰ Daid_Λ _ΛSuusi idui mui naana maasi g_Λg_Λr_Λducami aat_Λm_Λ g_Λr_Λvuitapi ismaac_Λd_Λ maioojisi idi liivru_Λr_Λ. ³¹ D_Λmos v_ΛΛsi istumaasi oojisi idi liivru_Λr_Λ casi g_Λooja vai poduucai vaavoitudana aapim_Λ is_ΛSuusi r_ΛΛCristo daid_Λ r_ΛDiuus marad_Λ ismaac_Λd_Λ t_Λvai t_Λvaagaiñ_Λd_Λr_Λ. Daid_Λ isv_ΛΛscar_Λ oidaca _Λgai aapim_Λ Diuus _ΛΛmadu vaavoitudacai Suusi Cristo.

21

¹ Dai _ΛΛp_Λ _Λmo imidagai _ΛSuusi _Λpamu g_Λmaasitu aat_Λm_Λ g_Λr_Λvuitapi m_ΛΛca ugidana _Λg_ΛΛ suudagi Tiveri_Λasi. Dai poduucai idui _Λgai: ² _Λmapai daraaja _ΛSimuñi Piiduru _ΛΛmadu _ΛTom_Λs ismaac_Λd_Λ Cuatai aagaiña oodami _ΛΛmadu Nataniel Canaa_Λr_Λ oidacami. Canaa _ΛΛmo ali qui Galilea d_Λv_ΛΛr_Λi_Λr_Λ. Daid_Λ modaraaja _ΛΛp_Λ Sevideo maamarad_Λ dai _ΛΛp_Λ gooca garaaduñi _ΛSuusi mamaat_Λrdamigad_Λ. ³ Taid_Λ _ΛSimuñi Piiduru pov_Λrtat_Λdai:

—M_ΛΛca vuvaida iñagai aan_Λ vatopa —tat_Λdai.

T_Λtai aat_Λm_Λ aa noragi daid_Λ itat_Λdai:

—Aat_Λm_Λ _ΛΛp_Λ imia ragai aapi g_ΛΛΛmadu —tat_Λdai.

Amaasi iji aat_Λm_Λ dai t_ΛΛt_Λasai _Λmo vaarcu_Λr_Λ. Dai _Λmo tucagi gaagai aat_Λm_Λ vatopa dai tomali _Λmoco maivuusaitu. ⁴ Dai camaasidatai g_Λmaasitu _ΛSuusi _Λg_ΛΛ suudagi ugidana d_Λmos maimai aat_Λm_Λ is_Λr_ΛSuusi _Λgai. ⁵ Amaasi _ΛSuusi pov_Λrtat_Λdai:

—Giñ_Λaduñi, ħmaitamasi vuusaitu tomali _Λmoco? —gartat_Λdai _Λgai.

T_Λtai aat_Λm_Λ aa noragi daid_Λ itat_Λdai:

—Tomali _Λmoco —tat_Λdai aat_Λm_Λ.

⁶ Taid^Λ ^ΛSuusi t^Λt^Λdai:

—Daitudavurai ^Λvatop vuicar^u s^Λalisa apad^Λg^Λ govaarcu dai poduucai vuvaidamu aapim^Λ vatopa —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Dai podui aat^Λm^Λ dai camaistui isvusaidagi ^Λvatop vuicarui mui vatopa vuuaticatai. ⁷ Amaasi aan^Λ it^Λt^Λdai ^ΛPiiduru:

—Goovai ^Λrg^Λr^Λbait^Λc^Λaacamiga —t^Λt^Λdai aan^Λ.

Mosca^Λ ^ΛSimuñi Piiduru is^Λrg^Λr^Λbait^Λc^Λaacamiga ^Λgai dai otoma g^Λai g^Λyuuucusi dai suudar^Λ g^Λi. ^ΛΛquiapioma Piiduru uupai g^Λyuuucusi vuvaidacai vatopa. ⁸ ^ΛVvaarcu maisi m^Λalacasi daja ^Λg^Λal suudagi ugidiain^Λd^Λg^Λ ^Λmo sien metro ^Λasi. Dai aat^Λm^Λ ismaac^Λd^Λ vaarcu^Λg^Λ vii vaiñstugai aat^Λm^Λ ^Λvatopa vuicarui suudacami vatopa dai uugidi^Λg^Λ vuusaitu. ⁹ Amaasi mostaaapai aat^Λm^Λ d^Λv^Λl^Λr^Λapi dai t^Λl^Λ tutupali m^Λalacami dai dan caat^Λ ^Λmo vatopa dai an v^Λl^Λt^Λ paana ^Λl^Λr^Λ.

¹⁰ Taid^Λ ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:
—Baigovai av^Λrgimvuida ch^Λl^Λqui vatopa ismaac^Λd^Λ utudami vuvaitu aapim^Λ —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

¹¹ Taid^Λ ^ΛSimuñi Piiduru t^Λsai ^Λvvaarcu^Λg^Λ dai t^Λv^Λvaim^Λ ^Λvatopa vuicarui ^Λg^Λal suudagi ugidana. C^Λl^Λ suudacami vatopa g^Λg^Λr^Λducami ^Λvatop vuicarui asta ^Λmo sientu dan goo coobai dan bai^Λv^Λstaama dai vaica aj^Λg^Λ vatopa. Dai tomasi muidu ^Λvatopa v^Λl^Λsca^Λr^Λ mai^Λl^Λcai ^Λvatop vuicarui. ¹² Amaasi ^ΛSuusi pov^Λrt^Λt^Λdai:

—Baigov^Λr iimi t^Λtaida uuga —g^Λrt^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Dai tomali ^Λmaadutai aat^Λm^Λ mait^Λp^Λr^Λal^Λi istacacagi ^ΛSuusi sioor^Λ ^Λgai c^Λl^Λg^Λ maatac^Λtai is^Λgai ^Λr^ΛSuusi. ¹³ Amaasi ^ΛSuusi taicovai c^Λl^Λquiva dai vui ^Λpaana dai ^Λvatopa gaicami dai gartaacogi ^Λgai.

¹⁴ Aid^Λc^Λd^Λ casi ^Λrvaicojo is^ΛSuusi g^Λmaasitu g^Λr^Λvuitapi duaacai abi-aad^Λr^Λ.

¹⁵ Cauugitocai aat^Λm^Λ taid^Λ ^ΛSuusi t^Λcacai ^ΛSimuñi Piiduru dai pot^Λt^Λdai:

—Simuñi, Joonasi marad^Λ, ζvaamiomapas^Λi giñoi^Λg^Λdai aapi isgogaa?
—t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Taid^Λ ^ΛPiiduru aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—^Λja, giñbait^Λc^Λaacamiga c^Λl^Λ maata aapi iñsaan^Λ g^Λoi^Λg^Λdai —t^Λt^Λdai ^ΛPiiduru.

Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Aid^Λ gia nuucadacañi aapi ^Λoodami ismaac^Λd^Λ giñvaavoitudai. Aapi ^Λr^Λpan ducami ^Λmo pastuuru.

¹⁶ Dai ^Λl^Λp^Λl^Λ t^Λcacai ^ΛSuusi ^ΛPiiduru daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Simuñi, Joonasi marad^Λ, ζgiñoi^Λg^Λdaip^Λasi aapi? —t^Λt^Λdai.

Taid^Λ ^ΛPiiduru aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—^Λja giñbait^Λc^Λaacamiga c^Λl^Λ maata aapi iñsaan^Λ g^Λoi^Λg^Λdai —t^Λt^Λdai ^Λgai.

Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Aid^Λ gia nuucadacañi aapi ^Λoodami ismaac^Λd^Λ giñvaavoitudai —t^Λt^Λdai ^Λgai.

¹⁷ Tai ^Λpamu t^Λcacai ^ΛSuusi ^ΛPiiduru daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Simuñi, Joonasi marad^Λ, ζgiñoi^Λg^Λdaip^Λasi aapi? —t^Λt^Λdai ^ΛSuusi.

Taid^Λ soig^Λl^Λi ^ΛPiiduru catacaca^Λtai ^ΛSuusi vaicojo isbai oi^Λg^Λdai ^Λgai daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Giñbait^Λc^Λaacamiga c^Λl^Λ maata v^Λasi istumaasi. C^Λl^Λ maata aapi iñsaan^Λ g^Λoi^Λg^Λdai —t^Λt^Λdai ^ΛPiiduru.

Taid^Λ ^ΛSuusi it^Λt^Λdai:

—Aid^Λ gia nuucadacañi aapi ^Λgai ismaac^Λd^Λ giñvaavoitudai. ¹⁸ Aan^Λ g^Λaaagidi sai s^Λallic^Λd^Λ aid^Λasi vaamioma ^Λrg^Λl^Λi aapi ^Λl^Λgi g^Λaaada g^Λyuuucusi

dai aimarai tomasiaaco imia liadagi. Damos siascada cacalimu aapi salliñamu gaaaca vai amai gaadidamu gayucusi dai gavidacamu maaca siaaco matipalidi aapi siimiagi —tatadai ASuusi.

¹⁹ Potadadai ASuusi Piiduru vai poduucai maatana isducatai muuquia agai agai vaidai poduucai oodami calaga siaa duutuadagi Diuusi. Daidai gooquiarai potadadai:

—Inoidañi —tatadai ASuusi.

²⁰ Tai aa nanavaa Piiduru dai giñtal isgooquiarai imitadai aanai. ASuusi aliñasi giñogadaiña aanai. Dai aanai abaana daivacai gauu ASuusi aidai tucara masigatalgida agaitadai. Dai aanai tacacai asmaacada agai dai talgida agai.

²¹ Aidasi Piiduru giñtal tacaca agai ASuusi daidai itadadai:

—Giñbaitacaaacamiga, ¿tumaasi apaduñi agai idi callicada? —tatadai Piiduru.

²² Taidai ASuusi aa noragi daidai itadadai:

—Insaanai ipaliadagi isgoovai oidacagi asta siasca apamu divia aanai, ¿tumaasi argavlatara aapi? Mosai apiacalaga giñvaavoitudada aapi —tatadai ASuusi.

²³ Amaasi vaavoitudadami aipaco aagaiña ansai aanai maimuuquiaa inagai. Damos ASuusi maiaagai ismimuuquia inagai aanai baiyoma potadadai agai Piiduru: “Insaanai ipaliadagi isgoovai oidacagi asta siasca apamu divia aanai, ¿tumaasi argavlatara aapi?” —tatadai ASuusi.

²⁴ Dai aanai ooja vaasi gomaasi idi liivruara. Dai vaasi istumaasi ooja aanai callicada arvaavoi.

²⁵ Dai oidaga mui vaamioma istumaasi ismaacada idui ASuusi. Daidai isgoojamudai vaasi gomaasi liliivruara aanai piñalidi ismaiaajiacamudai vaasi oidigara liliivru ismaacada apaduñimudai.

Mosacaasi.

Ruucasi ooja istumaasi ivuaadana Suusi Cristo ojotosadΛ caimΛcai Suusi Cristo tΛvaagiamu

¹ Giñaduñi Teoopilo aanΛ arRuucasi dai casiant gΛooji aanΛ dai gΛaagidi vΛasi istumaasi idui ΛΛmadu istumaasi mamaatΛtuldiña ΛSuusi oodami. Dai gΛaagidi aanΛ isducatai gΛaaga ΛSuusi gΛaa duiñdaga dai isducatai ivuaadana ² asta aidasi tasai agai tΛvaagiamu. Aidasi maiquiaa ii ΛSuusi tΛvaagiamu aagidi agai guvucadadΛcadΛ Diuusi IbaadΛ gΛoojootosa istumaasi gaagai isidufñiagi. Agai arAgai vaa ismaacadΛ Λco vuvaitu ΛSuusi ΛΛquioma abi-aadΛra. ³ Aidasi muu ΛSuusi apamu duaaca dai agai vaa divia dai vuidΛra Λquiva gΛoojootosa dai goo coobai tasai aitu didividitai. Poduucai maasitu ΛSuusi isduuaca. Dai aagadi ΛSuusi gΛoojootosa ismaasi siaaco tΛaanΛi Diuusi.

⁴ Aidasi quiaa daacatadai ΛSuusi gΛoojootosa ΛΛmadu aagidi sai maiimΛna JerusaleenaiñdΛra, dai potΛdai:

—NΛnaracavurai aapimΛ asta siΛascadΛ apadu ismaacadΛ gΛnaagidi Diuusi giñooa isiapaduñiagi, agai vaa ismaacadΛ gΛnaagidi aanΛ. ⁵ SΛlicadΛ ΛVuaana ganvapacoi suudagicadΛ mosΛra chiaqui tasaicadΛ vapacoficamu aapimΛ Diuusi IbaadΛcadΛ sai agai ganΛΛmadu daaca agai. Poduucai divimu Diuusi Ibada dai vΛascara gΛnΛΛmadu aimardamu —astatdai ΛSuusi.

⁶ Dai aidasi ganΛmpaidacatadai agai Oliivosi giidiΛra taidΛ Λojootosicami itatdai ΛSuusi:

—MamaatΛtuldiadami, ¿sivisi arsiΛascadΛ vuvaida agai aapi aromamano vai camaitataaanΛiña agai tanai Isireli dΛvΛariΛra dai baiyoma aapi tΛaanadagi? —astatdai Λojootosicami.

⁷ TaidΛ ΛSuusi aa noragi daidΛ itatdai:

—AapimΛ maitΛranvΛatarΛ masmaatΛcagi siΛascadΛ tomali istuigaco idufñiagi giñooa istumaasi aagi agai viaa sΛalicami sidufñiagi. ⁸ SiΛscadΛ tΛvañiagi Diuusi Ibada aapimΛ ganΛΛmadu viaacamu aapimΛ guvucadada dai ñiooquimu giñvΛatarΛ siΛasi tami JerusaleenΛra Λcaasi aipacoga sicooli Jerusaleena, siaaco Judeea tΛagidu, dai gamai dΛvΛariΛra vΛasi siaaco Samaalia tΛagidu dai asta mΛlcasi oidigi ugidiΛrioma —astatdai ΛSuusi.

⁹ Aidasi caagidi ΛSuusi imaasi tasai tΛvaagiamu. Dai quiaa tΛagigi Λojootosicami tai divia Λmo icomai dai iñna ΛSuusi tai camaivaamioma tΛΛ agai. ¹⁰ Dai quiaa tΛagigi agai tΛvaagiamu dai todian duucai tΛΛ gooca ΛcΛali tooto yuuscunami vai abaana guuca. Agai dada aidasi quiaa tasadimi ΛSuusi tΛvaagiamu. ¹¹ Dai potΛdai:

—CΛcΛali GalileeΛra oidacami, ¿tuimasi mosguucacatai tΛvaagiamu nΛeyi? Agai vaa Suusi ismaacadΛ tasai tΛvaagiamu aapimΛ gΛnsaagidañdΛra apamu divimu poduucai isducatai tΛagigi aapimΛ aidasi tasai agai tΛvaagiamu —astatdai ΛcΛcΛali.

¹² Tai iji Λojootosicami ami giidiaiñdΛra Jerusaleenamu. Agiidi mi-aanai cΛca Jerusaleena parΛ goo miil vaan cΛisapi Λasi. ¹³ Aidasi caayai agai JerusaleenΛra goocua daama vaaquira tΛcaviaco tΛΛtasai. Ami ganuuliñacatadai Apiduru, Jacovo, Vuaana, AandΛrasi, Piili, Tomás, Bartolomé, Mataivo, ΛΛmadu Jacovo Alfeo marada, ΛΛmadu Simuñi ismaacadΛ

vuvaida alidatadai aromamano, amadu Uudasi Jacovo suculida. ¹⁴ Vascatai agai ganampaidiña mamaadaragai vaaara, Suusi susuuculida amadu dai Maria Suusi dala amadu dai aa ooqui ara.

¹⁵ Amo imidagai aidasi ganampagi avavoitudadami tai saagida calquiva aPiiduru, ami daraajatadai amo sientu dan amo coobai oodami. Taida aPiiduru potatadai:

¹⁶ —Giñaduñi, poduucai gaagaitadai sipaduñiagi ismaacada alicuoma aagai Davicaru guvucadacada Diuusi Ibaada. Davicaru aagai Uudasicaru. Uudasicaru aragai ismaacada vaa agai ismaacada maisapicami balcai aSuusi. ¹⁷ Daida amoco graduniatadai dai viaacatadai alicami garaa duiñdagara. ¹⁸ Dai gasavali amo davarali atumiñsica ismaacada aanaqui abaitguucacami aUudasicaru soimaasi iduucai agai. Tai Uudasicaru gasagia dai vaiguugu dai taipai voocada tai vuvaaja ijada. ¹⁹ Aidasi mai Jerusaleenara oidacami Aselidama tala adavara ismaacada itaiya alidi oodamicada Davara arara. ²⁰ Poduucai ooja Davicaru liivruara Salmosi talagiducara agaitai Uudasicaru:

Agai valana vaquida. Maitiipucana siora ami oidacagi.

Dai siamai balimu alicamigada.

Asduucai ooja Davicaru.

²¹ Tanai aatama garsaagida oidaga amoco calali ismaacada garlamadu ajiopaiña vas tasai aidasi daacatadai aSuusi aatama garlamadu. ²² Aidasi abiaadara avuaana vacoi aSuusi garlamadu ajiopaiña goovai asta aidasi tasai agai tavaagiamu aatama garsaagidaiñdara. Alisi gaagai isgaaga aatama amoco goovai saagidaiñdara ismaacada naidi isduaaca Suusi vaida araagiadamicana Suusi duacarada aatama garlamadu —astatadai Piiduru.

²³ Amaasi aco vuvaitu gooca. Amoco Osee Barsavasi talagidu mai Justo aagaiña ara. Dai aamai Matia talagidu. ²⁴ Dai aduucai gamamagi:

—Aapi caliodami Diuusi aruoga, cal maata vascatai iibaada. Gartalañdai ismaacada idi vagoocai aco vuusaitu aapi ²⁵ sai balana alicamigada Uudasicaru dai garsoicaiñi idi aa duiñdagara ismaacada garmaa aapi. Agai arDiuusi ootosadacatadai dai dagito gasalicamiga dai ii ami siaaco acatadai alia soimaasi iduucai —asduucai gamamagi.

²⁶ Dai tacaivi daitu amo tumiñsi tai gamaita Matia. Dai otoma valana abavustaama dan amoco oototicami.

2

¹ Aidasi aayi gala siaa duudagai Pentecostési talagiducada mosamapacara daraajatadai avavoitudadami vascatai mapai. ² Tai todian duucai gala caidatu tavaagidaiñdara anpan caiti sascada cavami avardagi dai vasiaacatai gigiduli ami quiyara siaaco daraajatadai agai. ³ Amaasi gamaasitu amo istumaasi tai maascami dai aipaco daama daraiva ismaacada ami daraajatadai. ⁴ Tai divia Diuusi Ibaada dai vascatai avavoitudadami amadu daaca agai tai agai ganaagacai niñio ama maa niñoqui. Vascatai niñio amo niñoqui ismaacada maimaacatadai ismaacada maa Diuusi Ibaada.

⁵ Aidara Jerusaleenara oidacatadai judidu vasi aipadara dai maiamo niñoqui niñoaitadai dai alia siaa duutudai Diuusi. ⁶ Aidasi cal agai isgal caidatu ganampagi ami siaaco daraajatadai avavoitudadami dai mitala isducatai gantatalagituagi cacatai islamadutai niñoocai niñoquidacada. ⁷ Dai vascatai vupuiurutuan tada dai aipaco ganaagidi:

—Goovai ismaacada pomaa ñioocai arGalileeada oidacami. ⁸ Dai ducatai aatama ammadutai caa lagi garñiooqui? ⁹ Tami daraaja oodami Partiaindaada, dai Meediaindaada, dai Elamaindaada, dai Mesapotaamiaindaada, dai Judeeindaada, dai Capadusiaindaada, dai Poontoaindaada, dai Asiaindaada, ¹⁰ dai Filijiaindaada, dai Panfiliaindaada, dai Ejiipituaindaada, dai amapacalaaiaindaada Apilica vaasofiomaiindaada Sirefi. Tami daraaja amoco Romaiindaada ara dai amoco arjudiduu vaavoitudaitai vaavoidaragada arjudiduu dai aa gia arjudiduu daadada cascada arjudiduu goovai. ¹¹ Tami daraaja ara oodami Carataaiaindaada, dai Araaviaindaada dai vaascatai aatama caa isgarñiooquicada aagai gocacali istumaasi gagarducami istumaasi lagi Diuusi ivueeyi —ascaiti arjudiduu ismaacada ami dada.

¹² Dai vupuiirutuan tada dai aipaco gantacacai daida icaiti:

—¿Istuisi araduui gomaasi? —ascaiti.

¹³ Dai aa mosparunai daida icaiti:

—Alia navaacoñi goovai cascada pomaa ñioocai —ascaiti aoodami.

— — —
¹⁴ Amaasi guuquiva abaiivustaama dan gooca oootosicami taida arPiiduru gagara ñioo daida itatadai:

—Judeeada oidacami ammadu vaascatai ismaacada Jerusaleenada oidaga maatavurai aapima idi dai calagavar caaca ismaacada ganaagida inaagai aana. ¹⁵ Aatama maitarनावaacoidada masducatai gantatalagitoi aapima. Tami oidacami mainavaacorai aiqui quiaamoco tuustaaama. ¹⁶ Idi aragai ismaacada aagidi joelicaru garaaqui aaduñicaru. Agai arDiuusi ñiooquituldiadamigadacata dai pocaiti:

¹⁷ Pocaiti Diuusi: “Cayoga ugitaai oidigi divimu giñbadaga dai ammadu daacamu vaasi oodami aipaco oidacami.

Vaasi ganmaamara ñiooquimu aana giñvaatar.

Dai ganmaamara cacalli talgimu mui naana maasi istumaasi mainaidi aa oodami.

Dai ñiooquida inagai aana acacalliocoidada coosigadada.

¹⁸ Amaasi ootosamu aana giñbadaga vai ammadu daacana giñpipiooñiga.

Siagai ñiooquimu aana giñvaatar.

¹⁹ Tacavi tavaagiana gantaaigidamu aana mui naana maasi istumaasi.

Dai oidigi daama gantaaigidamu aana mui naana maasi argai ammadu tai, ammadu gapi cuubusi dai poduucai maatamu aapima iscaugitia agai oidigi.

²⁰ Tucaagamucamu gotasai. Dai masaadai moarai gaduufimu dai gooquiaa aimu istuigaco diva agai ataanadami.

Dai vaascatai sias duutuada agai.

²¹ Amaasi vaascatai ismaacada giñdaanadagi calagacara vuvaidamu aana”, ascaiti Diuusi.

Ascaiti Joelicaru.

²² Caacavurai aapima judiduu ismaacada ganaagida inagai aana. Suusi arNasareetada oidacamatadai dai agai aramo cali ismaacada maa Diuusi gara guvucadagai saida iduuna mui naana maasi gagarducami aapima ganvuitapi dai idi maasicada Diuusi gantaaigi isotoo arSuusi. Vaasi imaasi caa maata aapima. ²³ Vaascara aidamasi gantaaigi arSuusi maisatugai aapima dai taagi acacalli ismaacada maisaa duutudai Diuusi sai curusiaba siisana dai poduucai gatajai aapima muaragai. Vaasi imaasi camaatacata dai Diuusi. Lagi agai capomaasi gatagito aiqui abiaadada sai poduucai araduuna.

²⁴ Agai vaa Diuusi apamu duaacali arSuusi. Tomali amo istumaasi maitistui

issoobidagi Λ Suusi isduaacagi, tomali muuquigami. ²⁵ Dai aagai Davicarur Λ Suusi dai poduucai ooja:

V Λ ASCATA Λ idai aana Λ Caliodami Diuusi aana Λ gi Λ lamadu daja Λ gi Λ s Λ lisa pad Λ r Λ .

Gi Λ nuucada agai vai tomali Λ maadutai maisoimaasi Λ gi Λ vuiididi.

²⁶ CASCADA Λ li Λ baigi Λ lidi aana dai aagai ansai baigi Λ lidi.

CASCADA maiduaadicui aana istuma daivu Λ niagi Λ gi Λ tuucugacada si Λ ascada muuquia aana.

²⁷ D Λ mos aapi Λ gi Λ Diuusiga maiviaamu Λ gi Λ ibadaga aa coidada Λ ib Λ ada saagida.

Dai maitidagito issiaa tuidiagi Λ gi Λ tuucuga.

Aana Λ r Λ agai ismaacada oig Λ dai aapi.

²⁸ Gi Λ nduaacaldamu aapi.

Aana Λ gi Λ lamadu Λ im Λ rai aapi cascada Λ li Λ baigi Λ lidi aana.

Asduucai ooja Davicarur.

²⁹ Gi Λ naadu Λ ni C Λ aga maata aapima si Λ l Λ qui muu garadu Λ ni Davicarur dai quiaa

maasi Λ masiaaco yaasa. ³⁰ Davicarur Λ r Λ Diuusi Λ ni Λ ooquituldiad Λ amidag Λ catadai dai

C Λ aga maatacatadai is Λ Diuusi aagidi v Λ asi Λ gal Λ badacada sai Λ maadutai cajiu-

dad Λ Λ rCristoca agai dai ba Λ jia agai Davicarur Λ s Λ alicamigada. ³¹ Idi vaa C Λ aga

maatacatadai Davicarur Λ ai Λ jadacan caiti Λ na Λ l Λ quioma abiaad Λ r Λ cascada a-

gaitadai agai Λ Suusi duaacarada daida icaiti maiviimu Cristo Ib Λ ada coidada

saagida tomali maisiaa tuidimu tuucugada. ³² Diuusi duaacali agai vaa Suusi

dai v Λ ascatai aat Λ ma Λ r Λ ai Λ jadami v Λ asi imaasi. ³³ Diuusi vaidacai Λ Suusi

t Λ vaagiamu sai sonuana daacana dai poduucai maa Λ mo Λ gal s Λ alicami. Dai

sivi ootoi Λ Suusi Diuusi Ib Λ ada, poduucai isducatai Λ ganaagidi Λ Suusi oogada.

V Λ asi idi ismaacada Λ idai aapima dai ca Λ Diuusi Ib Λ ada idui. ³⁴ Davicarur

mait Λ r Λ agai ismaacada t Λ sai t Λ vaagiamu. Λ agi Davicarur icaiti:

Λ Caliodami Diuusi it Λ dai Λ gi Λ ta Λ anad Λ miga:

“Daaca Λ ni Λ gi Λ s Λ lisa pad Λ r Λ ³⁵ asta si Λ ascada cabaidui aana vai camaitistuidi-

agi vaamioma Λ gasasaayu”.

Asc Λ iti Davicarur.

³⁶ V Λ asi judidiu s Λ alicada Λ gaagai ismaat Λ camudai isagai vaa Suusi is-

maacada siisa aapima curusiaba cadai Diuusi agai said Λ Λ rCristocana is-

maacada vaamioma t Λ aanada agai oidigi daama —ast Λ dai Piiduru.

³⁷ Aidasi ca Λ Λ гаа gomaasi aayi so Λ liaragai dai t Λ cacai agai Λ Piiduru

Λ lamadu Λ гаа ojootosicami:

— Λ z Λ tumaa duuna? —asc Λ iti Λ oodami.

³⁸ Amaasi Λ Piiduru aa noragi daida it Λ dai:

— Λ ma duucaiv Λ r Λ ant Λ agito dai camaisoimaasi ivuaada vai Diuusi

ganoig Λ dana v Λ asi Λ ansoimad Λ camiga. Λ anvapaconavurai aapima

v Λ ascatai Suusi s Λ alicamigacada si Λ Diuusi ootosamu Λ gal Λ badaga vai

gan Λ lamadu daacana. ³⁹ Idi Λ ni Λ ooqui Λ raapima Λ anv Λ atara Λ lamadu

ganmaamara dai agai ismaacada Λ mal Λ cas Λ daraaja dai v Λ ascatai ismaacada

Λ Caliodami gar Λ Diuusiga vapaida Λ lidio —ast Λ dai Λ Piiduru.

⁴⁰ Idi Λ ni Λ ooquicada Λ lamadu vaamioma aa Λ ni Λ ooquicada Λ ni Λ oo Λ Piiduru dai C Λ aga

maa Λ ni Λ ooqui dai pot Λ dai:

—C Λ agac Λ r Λ v Λ r vuvuagui Λ gal Λ gavituldaragada Λ ai Λ id Λ r Λ Λ oodami soimaasi

ivuaadami —ast Λ dai Λ Piiduru.

⁴¹ Poduucai tudo v Λ ascatai ismaacada Λ agi Λ ni Λ ooquida Λ ganvapacoi. Aida

t Λ s Λ r Λ urava par Λ vaica miil oodami Λ гаа ismaacada vaavoitudai. ⁴² Dai

v Λ ascatai apiavaavoitudai istumaasi mamaat Λ uldi Λ na Λ ojootosicami. Dai

Λ mo tagitoidagai viaacana dai gamamadai Λ na Λ gal Λ mpaiditai siuu duucu

gaugia agadagi.

43 Daid_Λ ivuaadana lojootosicami mui naana maasi g_Λgarducami vai v_{ΛΛ}scatai duduaadicuiña. 44 Dai v_{ΛΛ}scatai ismaac_Λda vaavoitudaitadai s_{ΛΛ}lic_Λda c_{ΛΛ}ga g_Λnuraavacatadai dai amapai viaacatadai g_Λnvustuidaga. 45 Dai gaagaraiña g_Λnvustuidaga dai atumiñsi r_Γv_{ΛΛ}scatai v_{ΛΛ}tar_Λcana. Isamaadutai vaamioma t_Λgitocagi vaamioma maacaiña _Λgai. 46 Dai v_{ΛΛ}s tasai g_Λnpaidiña _Λg_{ΛΛ} quiuupaigad_Λr_Λ judidíu. Dai amapai gacuaadana quiiqui_Λr_Λ baigan_Λliarac_Λda dai tomali _Λmoco maivaamioma gaduc_Λda g_{ΛΛ}lidiña. 47 Dai v_{ΛΛ}scatai siaa duutudaiña Diuusi dai v_{ΛΛ}si oodami c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ n_Λlidiña dai v_{ΛΛ}s tasai _Λmpaidimi Diuusi ismaac_Λda c_{ΛΛ}gac_Λr_Λ vuvaidimi _Λmadu _Λga ismaac_Λda cavaavoitudai.

3

1 _Λmo imidagai coi g_{ΛΛ}saco tasai t_{ΛΛ}aidimitadai Piiduru _Λmadu Vuaana amapai _Λg_{ΛΛ} quiuupaigad_Λr_Λ judidíu. Caaayi siuu duucu gamamadaiña _Λgai. 2 v_{ΛΛ}s tasai ami dada_Λjaiña _Λmo c_{ΛΛ}li. _Λgai maitistutuidiña isaimardagi poducuai vuusai _Λgai. _Λg_{ΛΛ} quiuupaigad_Λamu judidíu b_{ΛΛ} ajioopaiña aa, dai dadaasaiña quitaagiña c_{ΛΛ} tiodic_Λr_Λ t_{ΛΛ}g_Λducana sai gataaniña tumiñsi oidicami ismaac_Λda vaapaquidagi ami. 3 Aidasi t_{ΛΛ} _Λc_{ΛΛ}li soimaasc_Λda _ΛPiiduru _Λmadu _ΛVuaana aidasi vaapaquia agaitadai _Λgai _Λg_{ΛΛ} quiuupaigad_Λr_Λ judidíu tai _Λmo oidicami. 4 Amaasi vui n_Λn_Λaaava _ΛPiiduru _Λmadu _ΛVuaana _Λc_{ΛΛ}li taid_Λ _ΛPiiduru potatadai:

—G_Λrvid_Λr_Λ iñ_Λn_Λaaava —astat_Λdai.

5 Amaasi vui n_Λn_Λaaava _Λc_{ΛΛ}li poliditai isoida _Λgai istumaasi. 6 Damos _ΛPiiduru potatadai:

—Maitan viaa tumiñsi v_{ΛΛ}sc_Λr_Λ g_Λoidamu aan_Λ istuma viaa. Suusi Cristo ismaac_Λda Nasareet_Λr_Λ oidacatadai guvucadad_Λc_Λda c_Λquivañi dai aimarda —astatadai _ΛPiiduru.

7 Amaasi bai _ΛPiiduru _Λcocoad_Λ novida s_{ΛΛ}lisa pad_Λr_Λ dai vañigi. Tai bovasd_Λr_Λ guupucatu _Λc_Λsoda _Λmadu t_Λtaanasigada. 8 Amaasi taca tual daa _Λgai dai c_Λquiva. Dai g_{ΛΛ}agacai aimarai dai vaa _Λgaa _Λmadu _Λg_{ΛΛ} quiuupaigad_Λr_Λ judidíu. Dai tuali dadaimi. Dai alia c_{ΛΛ}ga ñioocai Diuusi vui. 9 Dai can_Λiditai v_{ΛΛ}scatai iscaaimarai dai c_{ΛΛ}ga ñioocai Diuusi vui alia duduaadimu, 10 dai camait_{ΛΛ} isducatai g_Λntat_{ΛΛ}g_Λituagi tomali ist_Λi_Λyagi n_Λl_Λditai iscadueeyi _Λcocoad_Λ. C_{ΛΛ}ga maat_Λc_Λatadai _Λgai is_Λgai _Λr_Λgai vaa ismaac_Λda dada_Λjaiña daida taan_Λiña oidicami _Λg_{ΛΛ} quiuupaigad_Λr_Λ judidíu quitaagiña tiodic_Λr_Λ.

11 Caduaadacai _Λc_{ΛΛ}li ismaac_Λda maitistutuiditadai isaimardagi mos_{ΛΛ}madu aimaraiña _Λgai _ΛPiiduru _Λmadu _ΛVuaana. Dai v_{ΛΛ}si _Λoodami camait_{ΛΛ} istumaasi g_Λntat_{ΛΛ}g_Λituagi dai voopoi ami _Λg_{ΛΛ} quiuupaigad_Λamu judidíu siaoco Solomofi portaaligada t_{ΛΛ}gidu. 12 Dai t_{ΛΛ}gacai _ΛPiiduru isg_{ΛΛ}mpagi v_{ΛΛ}scatai potatadai:

—Aapim_Λ judidíu, ¿tuimasi g_Λr_Λn_Λaidi ducami isaat_Λm_Λ _Λgi duaaidamudai idi c_{ΛΛ}li dai imitu g_Λr_Λg_Λvucadagac_Λda si_Λr_Λ c_{ΛΛ} tuutiacatai? 13 Baiyoma Suusi guvucadad_Λc_Λda atdueeyi idi c_{ΛΛ}li. Diuusi maa g_Λmara Suusi daasicami ismaac_Λda vaamioma viaa guvucadagai. Dai _Λgai vaa Diuusi _Λr_ΛDiuusigad_Λc_Λatadai _Λr_Λr_Λ g_Λr_Λaduñi Avraañicaru dai Isaacaru dai Jacocararu. Dai Suusi _Λr_Λgai vaa ismaac_Λda t_{ΛΛ}gi aapim_Λ dudunucami. Dai aidasi dagitua agaitadai Pilaato _ΛSuusi mosgajiaad_Λr_Λ vipieeyi aapim_Λ. 14 Maiaagidi

aapim_Λ isdagitomudai _Λgai ismaac_Λda_Λ ca_{ΛΛ} tuiga dai mait_Λrg_Λapi_Λr caatacam_Λ baiyoma aagidi aapim_Λ isdagitua _Λgai _Λmo gamuaacami. ¹⁵ Poduucai muaa aapim_Λ ismaac_Λda_Λ gamaacai ib_Λdagai utudui. Taid_Λ Diuusi duaacali _Λgai coidad_Λ saagidaif_Λnda_Λra_Λ, va_Λasia_Λcatai idi aat_Λma_Λ daraaja naijadami. ¹⁶ _Λgai vaa Suusi guvucadad_Λca_Λ bai guvucadagai idi ca_Λli ismaac_Λda_Λ na_Λidi dai maata aapim_Λ. Vaavoitudai aat_Λma_Λ dai idi ca_Λli Suusi guvucadad_Λra_Λ casc_Λda cac_Λga dueeyi goovai. Can_Λidi aapim_Λ iscadueeyi.

¹⁷ Gi_Λnaadufi judidiu ca_Λga maata aana isaapim_Λ _Λmadu ganbait_Λguucacamiga muaa _ΛSuusi maic_Λga maatacatai mastuma vueeyi. ¹⁸ Poduucai baidui Diuusi ismaac_Λda_Λ _Λquiacoga _Λgai fi_Λiooquituldiadamigad_Λ. _Λgai vaa aagaitadai isali_Λ soimaa taata agaitadai _ΛCristo. ¹⁹ Casc_Λda_Λ ama duucaia_Λvar gant_Λta_Λgito aapim_Λ dai aagoav_Λr suuligi gosoimaa voyiaif_Λnda_Λra_Λ. Vaavoitudavurai Diuusi vai _Λgai ganoig_Λldana va_Λsi gansoimaascamiga amaasi ca_Λliodami Diuusi baig_Λna_Λliatudamu. ²⁰ Dai ganootosdamu Diuusi Suusi _Λpamu. _Λgai vaa _ΛrCristo ismaac_Λda_Λ _Λquiacoga _Λco vuusaitu Diuusi aapim_Λ gan_Λva_Λta_Λra_Λ. ²¹ Va_Λscara_Λ tavaagiara_Λ viimu Suusi Cristo asta sia_Λscad_Λ baidui Diuusi va_Λasia_Λcatai istumaasi isducatai aagaitadai _Λquiacoga _Λfi_Λiooquituldiadamigad_Λ ismaac_Λda_Λ _Λgi _Λgai _Λco vuvaitu. ²² Poduucai tudu _Λquiacoga pot_Λta_Λdai Moseesacaru garaadu_Λnicaru; “Ootosamu Diuusi _Λmo fi_Λiooquituldiadami aapim_Λ gan_Λva_Λta_Λra_Λ va_Λscatai aapim_Λ ganaadunuma saagidaif_Λnda_Λra_Λ poduucai isducatai gi_Λootoi _Λgai aana. _Λgiadavurai va_Λasia_Λcatai istumaasi _Λgai ganaagiadagi. ²³ Va_Λscatai ismaac_Λda_Λ mai_Λgidi Diuusi fi_Λiooquituldiadamigad_Λ ugititudamu Diuusi dai _Λco vuvaidamu judidiu saagidaif_Λnda_Λra_Λ”, ast_Λta_Λdai Moseesacaru.

²⁴ Poduucai tudu va_Λsi Diuusi fi_Λiooquituldiadamigad_Λ Samueli baigovacoga aagi istumaasi dai_Λv_Λnia agaitadai sivi. ²⁵ Aapim_Λ arcajitudad_Λ va_Λsi Diuusi fi_Λiooquituldiadamigad_Λ. Dai va_Λsi _Λfi_Λiooqui ismaac_Λda_Λ ootoi Diuusi g_Λfi_Λiooquituldiadamigac_Λda_Λ araapim_Λ gan_Λva_Λta_Λra_Λ. Dai va_Λsi istumaasi ismaac_Λda_Λ Diuusi baidui ganaadu_Λnicaru _Λmadu araapim_Λ gan_Λva_Λta_Λra_Λ. Dai asta ismaac_Λda_Λ aagidi Diuusi gradufi Avraa_Λnicaru aidasi pot_Λta_Λdai: “Aana bai_Λliatudamu va_Λsi oodami oidigi daama oidacami aapi gacajudagac_Λda_Λ”. ²⁶ Aidasi duaacali Diuusi gamara _Λpa_Λga ganootosi aapim_Λ sai baig_Λna_Λliatudana masai aapim_Λ camaisoimaasi ivuaadana —ast_Λta_Λdai Piiduru.

4

¹ Quiaa fi_Λiooquiditadai _ΛPiiduru _Λmadu _ΛVuaana _Λoodami tai dada _Λpapaali judidiu _Λmadu _Λbait_Λca_Λacamigad_Λ _Λga_Λ quiuupiar_Λ sandaaru _Λmadu _Λasaduseo. _Λasaduseo _Λra_Λgai ismaac_Λda_Λ mai_Λvaavoitudai duaacaragai.

² Dai ali_Λ baaco va_Λscatai mamaat_Λtulditai _ΛPiiduru _Λmadu _ΛVuaana _Λoodami isduaacarad_Λca_Λda_Λ _ΛSuusi camaata va_Λscatai isoidaga duaacaragai coidad_Λ va_Λta_Λra_Λ. ³ Amaasi vui _Λgai _ΛPiiduru _Λmadu _ΛVuaana dai casi _Λrurunococatadai dai camaia_Λcatadai urufi isbai du_Λniagi dudunucamiara_Λ casc_Λda_Λ cuu _Λgai asta sia_Λdiqui. ⁴ Muidutai _Λgai ismaac_Λda_Λ gant_Λgito ca_Λ _Λfi_Λiooqui vaavoitu. Va_Λsi ismaac_Λda_Λ vaavoitu baitoma aayi taan miil, gocaaqui aayi go_Λla cac_Λli.

⁵ Dai sia_Λdiqui ganampagi Jerusaleenara_Λ va_Λsi adudunucamigad_Λ _Λjudidiu _Λmadu _Λpipiscali _Λmadu amamaat_Λtuldiadami Diuusi sa_Λlicamigad_Λ. ⁶ Dai ami daacata_Λdai _Λpa_Λ Aanasi bait_Λca_Λacamigad_Λ papaali, judidiu _Λmadu Caifasi, _Λmadu _ΛVuaana, _Λmadu Alijandaro, _Λmadu va_Λsi ismaac_Λda_Λ

araduñda abaitaacamigada papaali. ⁷ Dai vai aPiiduru amadu avuaana dai raana tuutui dai cacai:

—¿Tuma guvucadagaicada dai voora sallicamigadacada ivueeyi aapima gomaasi? —astadai agai.

⁸ Amaasi Diuusi Ibadala amadu daecatadai aPiiduru taidala aPiiduru itadai:

—Dudunucamigada dai pipiscaligada judidiu ⁹ sivi casi gartacacai aapima isducatai cacagacaga vuusai idi calli cocoadala dai isducatai dueeyi goovai.

¹⁰ Aapimaga nvuitapi aagamu aatama vai maatana vascatai Isireliaga oidacami. Idi calli vascatai aapimaga nvuitapi cacaga caduaadacatai Suusi Cristo guvucadadacada. Agai agagai vaa ismaacada Nasareetaga oidacataidai dai aapimaga siisa curusiaba tai Diuusi duaacali coidadala saagidañdaga. ¹¹ ASuusi anpan ducami lodai ismaacada sioma gaagagai amo vaaqui vataraga dai aapimaga anpan ducami ababaquitadami ismaacada gajiaadaga viaa lodai.

¹² Diuusi ootoi ASuusi Cristo oidi daama sai lagi agai viaacana guvucadagai iscacagacaga vuviaadagai vvasi oodami oidi daama oidacami. Maitiipu amai vvasi oidigaga ismaacada viaa guvucadagai iscacagacaga vuviaadagai oodami —astadai aPiiduru.

¹³ Amaasi tala adudunucami aPiiduru amadu avuaana dai maatala isacacalli maitavapi daraiva oojiaga dai maitarmamaatatuldiadami dai vascaga maiduduadimu ñiño. Daidala adudunucami maitala istumaasi gantatagituagi. Dai amaasi maatala sidi agagai ismaacada amadu ajiopaiña ASuusi. ¹⁴ Dai calli ismaacada cadueeitadai ami amadu caacataidai aPiiduru amadu avuaana cascada maitistutuiditadai adudunucami isvuidaga ñioocada tomali amo ñiooqui. ¹⁵ Daidala adudunucami lagi gaataga ldiditadai cascada ootoi lojootosicami sai vuvaacana ampaidaragaiñdaga, ¹⁶ daidala icaiti:

—¿Taduuna gocacalli? Cal maatala vascatai Jerusaleenaga oidacami sida idui gocacalli idi istumaasi gducami dai maitistutuidi aatama ispotayagi ismaitarvaavoi. ¹⁷ Abaacatamu aatama vai sivi abiaadaga camaiaagidiña goovai tomali amaadutai istumaasi ivuaadana ASuusi dai istumaasi gamamaatuldina agai vai camaivaamioma aipaco imana idi maasi —ascaiti adudunucami.

¹⁸ Amaasi vai adudunucami aPiiduru amadu avuaana dai aagidi sai camaiaagaiña istumaasi ivuaadana ASuusi dai mamaatuldina. ¹⁹ Damos aaronagi aPiiduru amadu avuaana daidala itadai:

—¿Tuma tatagitoi aapimaga baisi arcaagai Diuusi vataraga isganagida aatama aapimaga dai maalagidagi Diuusi? ²⁰ Mosmaibaiga ismaiaaga aatama tastuma nalidi aatama dai cal —astadai aPiiduru amadu avuaana.

²¹ Baitoma vvasi aoodami calga ñiño Diuusi vataraga duaadacai cocoadala cascada adudunucami aliala laliditadai aoodami cascada maitapanelididi isgaviaarsagi aPiiduru amadu avuaana dai mosabagui dai dagito sai iimana. ²² Calli ismaacada cadueeyi Diuusi guvucadadacada viaacataidai vaamioma isgoo coobai uumigi.

²³ Amaasi cadagitocai agai aPiiduru amadu avuaana agai mosiji malaga siaaco daraajatadai aaduñda dai vvasi aagidi istadai abaitaguacamigada papaali amadu judidiu pipiscali. ²⁴ Aidasi cal agai imaasi vascatai amapai daana Diuusi daidala icaiti:

—Garcali odamiga Diuusi, aapiaga arDiuusi ismaacada idui tvaagi dai davalrai dai gaga suudagi dai vvasi istumaasi. ²⁵ Gapiooniga Davicarua agai istumaasi aagidi aapi sai aagana dai pocaiti:

¿Tuisida bacocoi vlassi oodami naana maasi ñioocadami Diuusi vui?

¿Dai tuisi tatagitoi loodami mui naana maasi maicacallagaducami?

²⁶ Ararai oidigi daama oidacami lammadu aa baitaguucacami ganampagi dai ñiooquiada agai Diuusi lammadu Cristogad.

²⁷ Sallicala arvaavoi istanai Jerusaleenala ganampagi Erodasi lammadu Ponso Pilaato lammadu judidiu dai aa ismaacada maitajjudidiu dai vuidara suuli gamara Suusi ismaacada maisoimaasi idui dai lco vuusaitu aapi garDiuusiga. ²⁸ Gomaasicada idui agai vassiacatai ismaacada ipali aapi garDiuusiga sipaduñiagi. ²⁹ Sivi gargaviarsa agaitadai adudunucami cascada garmaacani aatama gapipioñiga guvucadagai tatai ñioocadagi gañiooqui maisiu duaadimudacada. ³⁰ Dai duduaaididagi lcoococoidada gaguvucadagacada daida ivuaadagi istumaasi gargarducami gamara Suusi guvucadadacada. Agai vaa Suusi argalaco vuusaida aapi —ascaiti laaduñda vaavoitudadami.

³¹ Aidasi canaato mamagi agai gigivuli aqui siaaco daraajatadai agai tai divia Diuusi Ibada vlasscatai lammadu dai poduucai maiduduaadicuitai aagaiña agai Diuusi ñiooquida.

³² Dai camuiducatadai vaavoitudadami dai vlasscatai viaacata dai amo tagitoidagai. Dai vlasscatai amapai viaacata dai ganvustuidaga cascada tomati amaadutai maiagaiña sigai artuidada amo istumaasi. ³³ Vlasscatai lojootosicami apiaagaiña sioma guvucadagaicada Suusi duacaragada vai Diuusi callagacala naidiña vlasscatai. ³⁴⁻³⁵ Vlasscatai ismaacada viaacata dai dadavara isbaabaqui lara gaagaraiña agai dai vuaapaiña atumiñsi. Dai maacaiña agai lojootosicami atumiñsi. Atumiñsi avlasscatai vllataracana. Ismaadutai vaamioma tagitocagi vaamioma maacaiña agai cascada vlasscatai viaacata istumaasi tagito. ³⁶ Dai ami agai lammadu daacata dai amo calli Levícaru cajiudad agai Osee tagiducatadai. Agai arSipiliara vuusaicami. Taida lojootosicami Bernabé tatai ismaacada itaiya lidí amo bailiatudadami. ³⁷ Agai gagaara amo davara ismaacada viaacata dai vuaapi atumiñsi lojootosicami.

5

¹ Dai ami daacata dai lara amai calli Ananiiasi tagiducami dai Safira tagiducatadai ooñigada. Dai vagoocatai viaacata dai agai amo davara dai gagaara. ² Calli aa maa atumiñsi lojootosicami ducami iscavlassi tagidamudai dai viidad viaa lagi gavallara. Dai ooñigada maacata dai lara. ³ Amaasi itai Piiduru:

—¿Ananiiasi tuiyasi dagito isvaquiagi adiaavora gaibdagala dai gayaatagitu Diuusi Ibada vui? Aapi aa viaa tumiñsi lagi gavallara masmaacada gaa namaqui gadavallragacada. ⁴ ¿Maitisi arvaavoi isaapi argatuidacata dai davara? Dai aidavasi gagaara davara ¿maitisi arvaavoi isaapi argatuidacata dai tumiñsi? ¿Tuiyasi podui? Yaatagi aapi Diuusi maisiu oodami —astatadi Piiduru.

⁵ Mosca Ananiiasi gomaasi dai muucatai gai. Dai vlasscatai ismaacada mai gomaasi sallicala duaadimu. ⁶ Amaasi dada ammoco galalli dai calla giisa amuuquida dai balcai dai yaasa.

⁷ Vaica oracada vaa Ananiiasi ooñigada maimaacatai agai istumaasi aradi cunaadacada. ⁸ Taida Piiduru itatadi:

—Giñaagidañi, ¿acaquicada masgagaara davara? —astatadi Piiduru.

—Δjλ, λcaaquicλdλ —astλtdai λooqui.

⁹ Amaasi λPiiduru itλtdai:

—¿Tuimasi pomaasi gantλtgito aapimλ isyaatagidagi Diuusi Ibλadλ? Qui-digaiñdλrλ iimλ ismaacλdλ bλλacai dai yaasa gλcuna. Dai sivi aapi gλbλλλquia agai λλrλ —astλtdai λPiiduru.

¹⁰ Tai λgai otoma muu dai λλcasodλ abaana gλi λgai λPiiduru. Amaasi vaapa λgλgλλi dai tλλ λooqui muuquiadλ dai vuusaitu dai mλλ yaasa cunadλ abaana. ¹¹ Tai aliλ duduaadimu λvaavoitudadami λλmadu vλλscatai ismaacλdλ maí gomaasi.

¹² Mui istumaasi gλgλrducami ivuaadana λojootosicami λoodami saagida dai vλλscatai gλλmpagi ami λgλλ quiuupiλrλ siaaco Salomofi portaaligadλ tλλgidu. ¹³ Tomasi tomali λmaadutai maitipλlidadai isgλλmpaidagi λvaavoitudadami λλmadu vλλscλrλ cλλga ñioocaitadai λgai vλλtarλ. ¹⁴ Muidutai cλcλλi λλmadu ooqui vaavoitu isSuusi Cristo λrcλλgacλrλ vuviaadami. ¹⁵ Amaasi vuvaitu λoodami coococoidadλ caayana dai vopocariλrλ tuua dai vapaacosιλrλ sai siuu duucu daivuñiagi λPiiduru sai tomasi mosλcaasi λλcagidλ aana tomasi λmaadutai daama. ¹⁶ Vλλsi miimianai aali quiquiaiñdλrλ daivimi muidutai Jerusaleenλrλ vuucati coococoidadλ λλmadu aa ismaacλdλ aliλ soimaa taatamituldi λDiaavora tλtaañicarudλ tai vλλscatai dudueyi Diuusi guvucadadλcλdλ.

¹⁷ Amaasi λbaitλcaaacamigadλ papaali judidíu λλmadu vλλsi λsaduseo ismaacλdλ uraavacatadai λbaitλcaaacamigadλ papaali vui baacoi λojootosicami. ¹⁸ Dai vui λgai dai maamaisa. ¹⁹ Dλmos tucarλ divia λmo Diuusi taaañicarudλ dai cuucupioco cuucuparagadλ λmaisacarui dai vuvaitu λojootosicami daidλ itλtdai:

²⁰ —Imivurai dai λgλλ quiuupaigadλrλ judidíu guuquiva dai ami aagida λoodami isducatai istutuidi λgai isoidacagi vλλscλrλ Diuusi λλmadu —astλtdai.

²¹ Amaasi caλcai λojootosicami imaasi, siaadiqui λλqui vaapa λgλλ quiuupaigadλrλ judidíu dai aagidi λoodami Diuusi ñiooquidλ.

Vaidλ λbaitλcaaacamigadλ papaali λλmadu ismaacλdλ uraavacatadai polλlidadai isquiaa maisacariλrλ daraajatadai λojootosicami cascλdλ λmpagi λgai λvaamioma tλtλaanλdami. λgai λrpipiscali judidíu. Dai gooquiλrλ ootoi sandaaru sai vuaapana maisacaruñdλrλ λojootosicami. ²² Aidλsi aayi λsandaaru maisacariλrλ maitλλ λojootosicami, ²³ dai λpamu aa suuli dai mλλ potλtdai:

—Cλλga cuucupi vλλsi cuucuparagadλ λmaisacarui dai vuidλrλ guuca λsandaaru dai nuucada. Amaasi cupioco λgai tλtai tomali λmoco maitλλ tuucavi —astλtdai λsandaaru.

²⁴ Amaasi caλcai imaasi λbaitλcaaacamigadλ λgλλ quiuupaigadλrλ sandaaru λλmadu λbaitλcaaacamigadλ papaali judidíu λλmadu aa papaali tλtλaanλdami aipaco gλntacacai daidλ icaiti:

—¿Istumaasi daivuñia agai vλλsi gomaasicλdλ? —ascaiti.

²⁵ Tai amaasi divia λmo cλλi dai potλtdai:

—λcλcλλi ismaacλdλ maamaisa aapimλ λgλλ quiuupaigadλrλ judidíu guucacatai mamaatλuldi λoodami —astλtdai λcλλi.

²⁶ Amaasi ii λbaitλcaaacamigadλ λgλλ quiuupaigadλrλ sandaaru λλmadu sandaaru dai vuua. Dλmos aliλ λbλlidadai λsandaaru λoodami ismaicarsagi

Agai cascada maisoi vuimi lojootosicami. ²⁷ Amaasi vuaa dai vuitapi tutui lavaamioma talaanadami taida abaitacaacamigada papaali judidiu potatadai:

²⁸ —Sallica da gandai aatama masai camaitaagidiña Suusi Cristo maaatuldaragada. ¿Mostuma dui aapima? Camaatatuli aapima vaasi Jerusaleenaga oidacami ganmamaatatuldaraga. Dai aatama gapiaga garsusuuligai gamuaatudacai acalli ismaacada Suusi aagai aapima —astatadai abaitacaacami.

²⁹ Amaasi aPiiduru amadu aa ojootosicami ismaacada oi aga quiuupi-aiñdaga ñiño daida itatadai:

—Aliasi gaagai isagida aatama Diuusi apaga sioodami. ³⁰ Aatama quiaa vaavoitudai garaaduñicaru Diuusigada. Agai apamu duaacali aSuusi. ASuusi aragai ismaacada gatajai aapima curusiaba siisaragai dai muaragai. ³¹ Tai lavaagiamu vañigi Diuusi aSuusi dai sallaia padaga dai saida artalaanadamicana daida afgagacaga vuviadamicana vaid istuidana aatama judidiu isama duuca gartatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi dai poduucari garoigaldamu Diuusi garsoimaascamiga. ³² Dai vaasi imaasi arnadjadami aatama amadu Diuusi Ibadada ismaacada ootoi Diuusi sai vaascatai amadu daacana ismaacada agiditai caa —astatadai aPiiduru.

³³ Amaasi caacai aga gomaasi alia baacoi dai cooda aliditadai. ³⁴ Amaasi caquiva amo sonaga caaacami Gamalieli tagiducami. Agai agamo fariseo daida armamaatatuldiadami Diuusi sallamicagada. Dai vaasi aoodami alia siaa duutudaiña. Dai agai gatajai masai vuvaidana laachi lojootosicami.

³⁵ Dai otoma potatadai agai aga talaanadami:

—Giñaduñi, aatama arjudidiu, gantagitorar naida masduñiagi gocacalli. ³⁶ Gantagitorurai aapima catlavari apadi isoidacatadai amo calli Teudasi tagiducami. Dai pocaitadai saida agamo calli guga guvucadagai viaacami tai oi maaco sientocacalli. Matai muua. Tai vaascatai ismaacada oidatucitadai vaasi aipaco iji. Dai vaasi ugidagai. ³⁷ Dai gooquiaga aidasi gatajai aga talaanadami acaldaragai oodami oidacatadai amai calli Uudasi tagiducami agai arGalileaga oidamicatadai. Tai muidutai oi. Matai muua apara. Dai vaascatai ismaacada oidatucitadai aipaco iji. ³⁸ Cascada aana anganaagidi masai dagitona idi cacalli. Maitavar oiñiada. Siaduñiada gomaasi agamo istumaasi ismaacada ivueeyi oodami vaasi ugitimu goovai. ³⁹ Siaduñiada gomaasi agamo istumaasi ismaacada ivueeyi Diuusi siaadaga istuidacai ugititudana aapima. Gantagitorar naida maisiu soimaasi ivuaada Diuusi vui —ascati Gamalieli.

⁴⁰ Tai vaascatai bai aa isducatai agidi aGamalieli. Amaasi vai agai lojootosicami. Dai gaviaacarai sai camaiavaamioma ñioocaiña Suusi vaataraga. Dai gooquiaga dagito sai iimana. ⁴¹ Lojootosicami vuvaacacai vuitapiaiñdaga vaamioma talaanadami baiganliatugai dagitocai Diuusi issoimaa taatagi agai gaaagiditai aSuusi maaatatuldaragada. ⁴² Dai vaas tsasai gamaatatuldiña agala quiuupaigadaga judidiu dai quiiquiaga dai gaaagidiña isSuusi Cristo aragai ismaacada Diuusi ago vuusaitu saida afgagacaga vuviadamicana.

6

¹ Amaasi tuigaco vaamioma muidaimi lavaavoitudadami dai agai ismaacada ñioocaitadai giliego ñiooquida agidi lojootosicami sai agai ismaacada ñioocaitadai judidiu ñiooquida maicallaga oidi cuaadagai avipiuudu

giliego gataacogiditai cuaadagai vΛΛS tasai. ² TaidΛ abavustaama dan gooca ojootosicami aagidi Λvaavoitudadami sai ganΛmpaidana dai potΛtdai:

—Maitaaagai isdagitocai gaaagiada aatΛMΛ Diuusi ñiooquida, cascΛΔ maitistutuidi aatΛMΛ isgΛntaacogiadagi cuaadagai. ³ CascΛΔ garaaduñi, gaa-gavurai aapimΛ cuvaracami cΛcΛli gansaagidaiñidΛΓΛ ismaacΛΔ sastuduga dai ΛΛgiadagi Diuusi IbΛadΛ dai vΛAscatai siaa duutuadagi dai nuucatulda idi aa duñidagai. ⁴ AatΛMΛ apiagamamadada ragai dai apiagamamaatΛtuldiada ragai Diuusi ñiooquida —astΛtdai Λgai.

⁵ Tai vΛAscatai bai aa dai ñaidacai Λco vuusaitu Tiivañi Λgai alia cΛΛga vaavoitudai dai ΛΛgidi Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu Piili, ΛΛmadu Porocoro, ΛΛmadu Nicanoro, ΛΛmadu Tiimoñi, ΛΛmadu Parameenasi, ΛΛmadu Micuraasi Λmo cΛli AntioquiΛΓΛ oidacami ismaacΛΔ ΛΛquioma vaavoitudaiña judidiu vaavoidaragadΛ dai sivi cavaavoitudai Suusi Cristo. ⁶ MΛtai vΛAscatai vaidacai siaaco daraajatadai Λojootosicami tai Λgai gamamaagi dai daama darai gΛnnoonovi.

⁷ Dai vΛΛsi aipaco ii Diuusi ñiooquida. JerusaleenΛΓΛ vaamioma muidaimi Λvaavoitudadami dai muidutai Λpapaali judidiu vaavoitu ΛpΛ.

⁸ Tiivañi arΛmo cΛli ismaacΛΔ Diuusi cΛΛgacΛrΛ ñaiditadai. Dai Λgai viaacatadai guvucadadΛ Diuusi IbΛadΛ. CascΛΔ ivuaadana Λgai mui naana maasi gΛgΛrducami Λoodami saagida. ⁹ Amaasi dada ΛΛmoco cΛcΛli Λmo judidiu quiuupaigadañidΛΓΛ. Λquiupai ΛΓcΛcΛli vΛΛtarΛcatadai ismaacΛΔ ΛΛquioma aa oodami gΛnsosoiga duucaia viaacana dai sivi camosajioopaitadai Λgai, dai aa SireñiañidΛrΛ, dai AlijandΛriañidΛrΛ dai SilisiañidΛrΛ, dai AasiañidΛrΛ dai alia ñiñio ΛTiivañi vui. ¹⁰ Tiivañi ñioocaitadai maatΛdagaicΛΔ ismaacΛΔ maa Diuusi IbΛadΛ, cascΔΔ camaitistutuiditadai Λгаа isvaamioma vuidΛrΛ suuligiagi. ¹¹ Amaasi Λгаа aa namΛqui aa sai potΛna sai caΛ Λgai isTiivañi soimaa ñioocai Moseesacaru mamaatΛtuldaragadΛ vui dai Diuusi vui. ¹² Dai poduucai sisiolitu Λgai Λoodami ΛΛmadu Λpipiscali, ΛΛmadu ΛmamaatΛtuldiadami Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Dai vΛAscatai vuidΛrΛ suuli ΛTiivañi. Dai bai. Dai bΛΛcΛi Λvaamioma tΛtΛaanΛdamigadΛ Λjudidiu vuidΛrΛ. ¹³ Amaasi ΛpΛpΛ gaa Λgai aa yaatavogami saidΛ itΛna:

—Idi cΛli vΛAscΛrΛ vui ñioocaiña ΛgΛΛ quiuupai siaaco siaa duutudai aatΛMΛ Diuusi. Dai vΛAscΛrΛ vuidΛrΛ caatΛcana Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ.

¹⁴ Caatata aatΛMΛ iscaiti Tiivañi sai ΛSuusi ismaacΛΔ NasareetΛΓΛ oida-catadai daituda agaitadai ΛgΛΛ quiuupai. Dai gΛrmaatΛtulda Λlidi Λmamaasi vaavoidaragai ismaacΛΔ maipΛ maasi ismaacΛΔ gΛrvii Moseesacaru —ascāi Λyaatavogami.

¹⁵ Amaasi ΛtΛtΛaanΛdami ΛΛmadu vΛAscatai ismaacΛΔ ami daraajatadai tΛgacai ΛTiivañi gΛntΛgito tΛΛ isapa maasi vuivasadΛ Λmo Diuusi tΛaañicarudΛ.

7

¹ Amaasi ΛbaitΛcΛaacamigadΛ papaali judidiu itΛtdai ΛTiivañi:

—¿Baisi Λrvaavoivi vΛΛsiΛcatai imaasi? —astΛtdai.

² Tai Λgai aa noragi daidΛ itΛtdai:

—CΛΛga baigiñΛliaracadΛ gΛnnΛidi aanΛ aapimΛ giñΛaduñi ΛΛmadu tΛtΛaanΛdami. GiñcΛΛcavurai. Diuusi gΛrrooga ΛrΛgai ismaacΛΔ vaamioma vΛΛ guvucadagai istomali Λmo Λmai. Dai gΛmaasitu gΛraduñi Avraañicaru vuitapi aidΛsi quiaa oidacatadai Λgai MesopotaamiΛrΛ aidΛsi maiquiaa

ii ḡgai Araanamu dai maaca oidaca ḡgai. ³ Dai potatadai: “Dagitoñi gadavaraaga amadu vaasi gaaduñi dai imi nai ana gatagidana oidigi pasiaaco oidacagi”, astatadai Diuusi Avraañicarū. ⁴ Taid Avraañi vuusaid Calideeaiñaga dai i Araanamu dai ami oidaca ḡgai. Tai gooqiaga muuid oogada. Tai vuaa Diuusi Avraañi tami idi davaraaga siaaco oidaga aapima sivi. ⁵ Dai maioi tomalaachi davaraai tami tomali siaaco caisa ḡgai. Dai vaascaga caagiditadai Diuusi isoida ḡgai. Sai siascada muquiaa ḡgai saida arcajituda vataraaga ḡgai. Aida Avraañi maiquiaa maamaracatadai. ⁶ Dai agidi apa Diuusi Avraañi sai cajiudada oidaca ḡgai maascadaga oidacami duucaí gadavaraagana dai sai soiduucái oidaca ḡgai dai masai soiduucái najada ḡgai ḡgai maaco siento uumigi. ⁷ Dai potatadai Diuusi apa: “Soimaa taatatuldamu ana ḡgai ismaacada taaña ḡgai aa duindagai gansoisoiga duucaí dai gooqiaga vuvaaquimu gacajitudaga abiaadaga dai giñsaa duutuadamu ḡgai idi davaraaga”, astatadai Diuusi. ⁸ Diuusi baidui amo ñooqui Avraañicarū amadu. Dai tajai sai iquítana gatuucuga dai poduucái tagitocana ismaacada agidi Diuusi. Cascada aidasi vuusai Isaacaru Avraañicarū marada bo mamacova tasaicada poduucái iquíta Avraañicarū Isaa apa, dai poduucái idui apa Isaacaru gamara Jacocarū dai Jacocarū podui apa abaiivustaama dan gooca gamaamara ismaacada iñaga vuvaaja vaasi judidú.

⁹ Garudañi Jacocarū maamarada alia cadai gansuculi Osee cascada gagaali ḡgai Osee aa cacali sibaaadaga oidacami tai ḡgai bacai Osee Ejiipitu davariamu dai gagaali Potifara. ¹⁰ Dai ḡgai alia soimaa taatamituldina Osee dai maisa. Dai vaascaga Diuusi amadu daacatadai Osee dai cagacaga vuusaitu maisacaru iñaga, dai maa saituducami tagitoidagai. Parañi cagacaga ñaditadai Osee, Diuusi poduucái ipali cascada. Parañi arai Ejiipitaga dai dai ḡgai Osee ali mooyi sai soña taañaiña ami davaraaga dai Parañi quidiaga apa.

¹¹ Amaasi divia gaa biuugigai tai alia soimaa taata Ejiipitaga oidacami amadu Canaanaga oidacami. Dai garaaduñicarū aacqui oidacami ismaacada Canaanaga oidacatadai camaitagaitadai istumaa ugiagi. ¹² Aidasi mai Jacocarū isoidacatadai taligi Ejiipitaga gaamucu ootoi gamaamara. ḡgai argaalqui aduñicarū. Dai ḡgai tomali amo imidagai maiquiaa ajiopaiña Ejiipituamu. Dai aidasi taa ḡgai Osee Ejiipitaga maimai sida amsuculidacatadai. ¹³ Dai gooqiaga apamu iji ḡgai taida agidi Osee siora ḡgai. Dai poduucái mai Parañi istuma oodamicatadai Osee. ¹⁴ Amaasi Osee ootosi ñooqui gaoga Jaco sai dividana vaasi maamarada amadu, vaasicada arvai coobai dan baiivustaama dan taamacatadai ḡgai. ¹⁵ Poduucái i Jaco Ejiipitaga oidatu. Dai gooqiaga movaasi muu. Dai movaasi coi apa aa garaaduñicarū. ¹⁶ Tai gooqiaga acajitudada vuucái ganaaduñicarū ooda Siqueemamu dai yaasa atajoovai ismaacada savali Avraañicarū Amori maamarada Siqueemaga.

¹⁷ Aida tuigaco cayogga aayitadai istumaasi ismaacada bai duitadai Diuusi Avraañicarū amadu vaasi galagitoidacada. Dai ajudidú ismaacada Ejiipitaga oidacatadai alia muidaimi dai salicada muida. ¹⁸ Aida utuudama daiva Ejiipitaga amo baitacaacami dai ḡgai mimaatcatadai Osee. ¹⁹ Dai idi baitacaacami naana duucaí vupuiurumada ñaditadai garaaduñicarū dai alia soimaasi ivuudiditadai dai dadagitoldi cacali maamarada dladaiñaga utu vuvaaquida sai coona. ²⁰ Aidasi gataañadai baitacaacami maicaa tuigacada aida vuusai Moseesa. Aliducatai abiaadaga baigaldacai taa Diuusi. Taid adladada nuucagi ganquiiyaga vaica masada. ²¹ Aidasi caviaacatadai

ΛΔΛΔΛΔΛ isvuusaidagi ΛMoseesa quidiainδΔΓΛ camaitistutuiditai isΛstuagi taidΛ looqui Paraoñi maradΛ bai dai gΛΛli gamara duuca. ²² CascadΛ mamaatΛtuldiña EjiipitΔΓΛ mamaatΛtuldiadami ΛMoseesa vΛΛsi istumaasi mamaatΛcatadai EjiipitΔΓΛ oidacami. Dai cΛΛga maata ñioocai ΛMoseesa dai alia saituduga ΔΔΡΛ.

²³ AidΛsi caviaacatadai ΛMoseesa goo coobai uumigi diviji Δgai Δjudidíu Goosiena, Δgai Δrjudíucataidai ΔΔΡΛ cascadΛ. ²⁴ Dai ami tΛΛ ΛMoseesa Λmo cΛΛli EjiipitΔΓΛ oidacami ismaacadΛ soi vuaadatadai Λmo judíu. Dai soíña Δlidadai ΛMoseesa Δjudíu cascadΛ muua Δgai ΔcΛΛli EjiipitΔΓΛ oidacami tai aduucai aa noragi ismaacadΛ soimaasi ivuaadatadai Δgai. ²⁵ Moseesa poΔlidadai isΔjudidíu camaatΛcatadai isDiusi ootosa Δgai Δgai sai vuvaidana Δoodami EjiipituaíñΔΓΛ dai vΛΔscΔΓΛ maimaatΛcatadai Δgai. ²⁶ Dai siaadiqui tΛΛ ΛMoseesa gooca judidíu vai aliasí gancocoodaitadai dai Δgai baiΔliatuda Δlidi cascadΛ itatadai: “AapimΛ ΔΓΔmo oodami ¿tuimasi soi gΔnvueeyi?” astatadai. ²⁷ Amaasi Δgai ismaacadΛ soi vueeyi ΔΓΔmai nutuca Moseesa daidΛ itatadai: “¿Toora gΔdai aapi tΔaanΔdami duuca dai dunucami duuca aatΔmΛ gΔrvΛΔtΔΓΛ? ²⁸ ¿Giñmuua pasíalidi aana ΔΔΡΛ poduucai pasduucai muua aapi tacavo ΔEjiipitΔΓΛ oidacadΛ?” astatadai. ²⁹ Tai mΛΔidΛ ΛMoseesa caΛcai iscaiti ΔcΛΛli. Dai vuusai EjiipituaíñΔΓΛ dai mΛΔcasi ii Madianamu. Dai ami oidacatu mΛΔcΔsdΔΓΛ oidacami duuca. Dai maamarai gooca.

³⁰ Dai cadaivunucai goo coobai uumigi, ami oidigana miaanai Δgiidi siaaco Siñai tΛΔgidu, gamaasitu Λmo Diusi tΔaafiicarudΛ ΛMoseesa vuitapi taiyΔΓΛ ismaacadΛ mΛΔcatadai Λmo uusi iipudΔΓΛ. ³¹ TaidΛ ΛMoseesa maitΛΛ isducatai gatΛgituagi tΛΔgacai gomaasi. Dai aidΛsi miaadΔΓΛ cΔquiva Δgai dai cΛΛgioma nΔida Δgai, caΛ Δgai Diusi ñiooquidΛ ismaacadΛ itatadai: ³² “AanΛΔnΛ ΔrDiuusigadΛ gΛΛΔqui aaduñicaru Δvraañicaru ΔΛmadu ΔIsaacaru ΔΛmadu Jacocarú”, ascaiti Δñiooqui. Amaasi ΛMoseesa givvuquimi duaadimucaí dai camaitΔΔli isvui nΔnΔavagi vaamioma. ³³ TaidΛ Diusi itatadai ΛMoseesa: “Movai pasiaaco cΛΛca aapi godΔvΛΔrai ΔΓΔcovai giñvuusaida cascadΛ uupasañi gΔsusuusaca dai poduucai siaa giñduutuda. ³⁴ Aana cΛΛ maata siΛ soimaa taataca vΛΛsi giñmaamara EjiipitΔΓΛ oidacami, aana caΛ isaijigai Δgai cascadΛ tavai aana dai cΔΛgacΔΓΛ vuvaidai ñΔgai. Imiñi tudu gΔootosamu aana Ejiipituamu”, astatadai Diusi ñiooquidΛ ΛMoseesa.

³⁵ Tomasi ΛMoseesa aaduñdΛ maicΛΔgacΔΓΛ nΔlidadai ΛMoseesa dai potatadai: “¿Toora dunucami dai tΔaanΔdami duucaí gΔdai?” astatadai. VΛΔscΔΓΛ Diusi ootoi ΛMoseesa tΔaanΔdami duucaí dai cΛΛgacΔΓΛ vuvadami, poduucai ootosi Δgai ñiooqui gatΛaafiicarucadΛ ismaacadΛ gamaasitu ΔtaiyΔΓΛ. ³⁶ Dai Moseesa ΔrΔgai ismaacadΛ vuvaitu gΔraaduñicaru EjiipituaíñΔΓΛ dai idui mui naana maasi gΔgΔrducami Diusi guvucadadΛcΔdΛ ami dΔvΛΔrítΔΓΛ dai siaaco GΛΛ Suudagi VagicΔΓΛ tΔΔgidu ΔΔΡΛ dai oidigana ΔΔΡΛ goo coobai uumigi pomaasi ivueeyi Δgai. ³⁷ Dai ΛMoseesa Δgai daidΛ itatadai Δjudidíu: “Diusi gΔnootosda Δgai Δmoco ismaacadΛ ñioocada Δgai Δgai vΛΔtΔΓΛ ΔΔgi aapimΛ gΔnaadunumΛ saagidaiñdΔΓΛ, poduucai isduucaí giñootoi Δgai aana. Dai Δgíadavurai Δgai”, astatadai Moseesa. ³⁸ Dai ΛMoseesa Δgai ismaacadΛ oidigana aimaraitadai ΔΛmadu Δoodami, dai Δgai ñiooqui Diusi tΔaafiicarudΛ Δgiidi SiñaiΔΓΛ dai ΔΛmadu daacatadai gΔraaduñicaru ΔΔΡΛ dai Diusi aagidi Moseesa ñiooqui sai gΔraagidana isducatai gΔaagai isoidaca aatΔmΛ.

³⁹ Δamos gΔraaduñicaru maitipΔli isΔΔgidagi, baiyoma mosgajiaadΔΓΛ vipueeyi Δgai ismaacadΛ mamaatΛtuldi Moseesa dai Δpamu noonogia Δlidadai

Ejiipituamu. ⁴⁰ Amaasi itatadai agai Aaróni: “Aatama ipalidi pasgarduiñdagi didiuusi vai garnucadacana aatama maimaata siaaco dui Moseesa ismaacada garvuvaitu Ejiipituaiñdaga”, ascaiti oodami. ⁴¹ Amaasi idui agai amo ali calsi vaaca mara maasi, dai coi vustaagui dai dadasdiña avaaaca mara ismaacada idui agai dai diuusi aagaiña. Dai alia baiganliditadai agai agaicada ismaacada idui agai annoonovicada. ⁴² Amaasi Diuusi covai ii agai saagidañdaga, dai dagito sai siaa duutudaiña agai sisiaavugai gaudiuusiga duuca, dai amo Diuusi ñooquituldiadamigada oja iscaiti Diuusi sai pocaiti:

¿Coimasi aapima judidiu vustaagui dai giñdasdiña aidasi goo coobai uumigi oidigana ajioopaitadai aapima?

⁴³ Baiyoma baa ajioopaiña aapima gaudiuusiga Moloqui amo icuusi vaaquiar daida idui aapima amo istumaasi amo siaavugai maasi dai Rempañi taltai, agai ardidiuusi ismaacada aapima agi idui dai siaa duutudaiña.

Cascada ganvuvaidamu aana gandavalaragaiñdaga dai ganootosamu malacasi Babilonia baitaqui.

Ascaiti Diuusi.

⁴⁴ Garaaduñicaru viaacatadai oidigana amo icuusi vaaqui siaaco bai daraasacana agai lojoodai caacaparacada ismaacadaga oja Diuusi ismaacada arsalicami. Diuusi tajai Moseesa icuusi vaaqui sai poduca i iduuna isducatai naiditadai agai amai sibacoga siaaco taaqi Diuusi. ⁴⁵ Dai garaaduñicaru vii icuusi vaaqui ismaacada idui Moseesacaru aa goquiarjadioma garaaduñicaru, dai agai ismaacada oiditadai Josue balaticatadai icuusi vaaqui aidasi voopoji agai davaragada aa ama maa ñooacami. Diuusi vuvaitu agai ismaacada ami oidacatadai sai ami oidacana Josue amadu agaa oodami. Daida icuusi vaaqui movaasi viaacatadai oodami dai ami siaa duutudaiña Diuusi asta aidasi gatjai abaitacaacami Davicaru. ⁴⁶ Diuusi alia calgacaga naiditadai Davicaru vaid a Davicaru iduñia liditadai amo vaaqui Diuusi vatar. Graduñi Jacocar vavoiitu Diuusi garoga ara. ⁴⁷ Damos Salomoni agai daida idui Diuusi vaaquida. ⁴⁸ Tomasi Diuusi ismaacada arabaitacaacami maioidaga quiquiupiar ismaacada ivueeyi oodami. Poduca i isducatai agai Diuusi ñooquituldiadamigada sai pocaiti Diuusi:

⁴⁹ Aanana agai ismaacada taana i tavaagi dai vaaasi oidigi ara.

¿Maasca agai avaaqui ismaacada giñdaiña agai aapima?

Aana anmaitagito siaaco giñbastagi.

⁵⁰ ¿Maitansi agi idui aana vaaasi gomaasio?

Ascaiti Diuusi.

⁵¹ Daida Tiivañi apiañioquidi oodami daida itatadai:

—Aapima aasñiñitu gauducami maitalacaidaga aran ducami aapima ismaacada maivaavoitudai Diuusi. Dai vaascaya vuidaga vatacana aapima Diuusi Ibada aran tuutuiga aapima ganlaqui aduñicaru. ⁵² Ganaaduñicaru soimaa taatatu dai asta coi vaaasi Diuusi ñioquituldiadamigada ismaacada laquioma dada dai aagidi Diuusi ñooquida. Agai vaa ñioquituldiadami aagai isdivia agai acal tuigacada ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi. Dai aidasi divia agai aapima gataagi masai muaana. ⁵³ Diuusi ganaagidi gatataañicarucaida isducatai gaagai masoidacagi mai aapima maiagidi —astatadai Tiivañi.

⁵⁴ Dai aidasi cal oodami imaasi salicada baaco i Tiivañi vui dai cacaraiñdimi gantaatamu. ⁵⁵ Damos Diuusi Ibada amadu daacatadai Tiivañi tai agai tavaagiamu nanaava dai tal Diuusi isvaamioma dadadaca i

sitasai dai ΔSuusi sallisai padalal caca Diuusi. ⁵⁶ Amaasi italdai ΔTiivañi aoodami:

—Dañi naidi aanal tvaagi vai cupioquiñi dai agai ismaacada viaa amo sallisai padalal caca Diuusi —astaldai Tiivañi.

⁵⁷ Amaasi aoodami cuu gannaanaca maicaca aliditai, dai vascatai gagalal iññaquimi dai vui voopoi ΔTiivañi ⁵⁸ dai bal dai vuusaitu ami Jerusaleenaindalal dai maicacari. Dai agai ismaacada maisai nuucatuli gansosoa amo gali Saulo talagiducami. ⁵⁹ Dai aidasi quiaa maisaitadai aoodami taidal ΔTiivañi aduucal daanagi ΔSuusi:

—Suusi ballacaiñi giññibadaga —ascati.

⁶⁰ Dai goquiagal gatoonacada caquiva dai gagalal iñña daidal icaiti:

—Taanadami maiti galialal vuupada gooodami idi soimaascamicada —ascati.

Dai mospotai dai muu.

8

¹ Daidal ΔSaulo baiaa lalal masmuaagi ΔTiivañi. Dai aidal acatal sigamuaatu ΔTiivañi Jerusaleenagal oidacada vui suuli avavoitudadami dai soimaa taatuli. Tai vassil avavoitudadami aipaco iji Judeeamu dai Samaaliamu mosacaasi oojootosicami maiiji abiaadalal. ² Dai lamoco caciall ismaacada siaa duutudaitadai Diuusi yaasa ΔTiivañi dai sallisada sosuañi galacada. ³ Vaidal ΔSaulo apiasoi vuaadatadai avavoitudadami, dai vassil quiiquialal vapaacaiña dai tavaimaticatai vuvaidiña caciall dai oqui gataañña aliditai maamaisaragai.

⁴ Dalamos avavoitudadami ismaacada iji Jerusaleenaindalal tomasiaaco siaaco ajioopaitadai agai gaagidimi isSuusi Cristo arcagalacagal vuviaadami. ⁵ Amaadutai avavoitudadami Piili talagiducata dai ii amapacagal Samaalia davalialal. Dai ami gaaagidi isSuusi Cristo arcagalacagal vuviaadami. ⁶ Vaidal aoodami ganampaidiña dai calaga gantagito caacana istumaasi aagidiña ΔPiili. Dai naidi agai lalal istumaasi galarducami ismaacada ivuaadatadai ΔPiili Diuusi guvcadadalal. ⁷ Muiduntai agai ismaacada viaacata dai Diaavora talaañicaruda duduaadi ΔPiili vaidal Diaavora talaañicaruda vuvacaiña oodamaindalal iññaquidatani, dai muidutai ismaacada maitistutuiditadai isoññiadagi lamoco ganalaca silalal lamoco gancaacaji vassil duduaadi agai. Dai lamoco ismaacada maitistutuiditadai isajioopadagi vassil duduaadi agai. ⁸ Dai poduucal vassil aoodami baiganalal.

⁹ Dai ami oidacata dai amo caciall Simuñi talagiducami, ismaacada alquiomal arcadalaramicacata dai mosyaatagidiña agai aoodami potadaitadai saidal armaatacami. ¹⁰ Vai vassil aoodami amaduga mallasi aaliducami dai galarducami vassil gantagito caacana istumaasi aagaiña agai daidal icaitiña:

—Goovai gia viaa Diuusi guvcadada —ascatiña aoodami.

¹¹ Talalpi yaatagidiña ΔSimuñi galadalaramicadada cascada gantagito caacana aoodami dai alagidiña. ¹² Dai aidasi vaavoitu aoodami aagiditai ΔPiili isDiuusi soical aoodami sailagalacagal oidacana dai isSuusi Cristo arcagalacagal vuviaadami, muidutai oquqi dai caciall ganvapacoi. ¹³ Dai asta ΔSimuñi ismaacada arcadalaramicacata dai vaavoitu dai gavacoi, dai lamadu aimalaiña ΔPiili dai maitalagaiña iducatai galataguagi naiditai ΔPiili isivuaadana naana maasi galarducami Diuusi guvcadadalal.

14 Aidasi maí lojootosicami ismaacada Jerusaleenada daraajatadai isSamaaliada oidacami vaavoitu Diuusi ñiooquida, gaamucu ootoi Piiduru madu Vuana. 15 Dai aidasi aayi agai Samaaliada gamamagi vaavoitudadami vaatar, sai Diuusi Ibadada diviana vaavoitudadami madu. 16 Tomali maadutai agai maiquiaa madu daacata dai Diuusi Ibadada. Mosvapacoficatadai agai Suusi sallicamigadacada. 17 Cascada Piiduru madu Vuana daama darai gannoonovi tai poduucai diviana Diuusi Ibadada vaavoitudadami madu.

18 Dai aidasida Simuñi tala isdiviana Diuusi Ibadada vaavoitudadami madu aidasi daama darai lojootosicami gannoonovi, 19 amaasi Simuñi itadai:

—Aana gannaquiaagi tumiñsi varai aapima giñmaaca guvucadagai nai silascada ana daama darasadagi giñnoonovi tomastuma oodami vai didivadagi Diuusi Ibadada agai madu —astadai Simuñi.

20 Amaasi Piiduru itadai:

—Polidi aapi sai istumaasi gaoidi Diuusi gasaapadai tumiñsicada cascada ugitana gatumiñsiga aapi gmadu. 21 Aapi maiviaa tomalaachi sallicami idi guvucadagiala maitacagadu gaibadaga Diuusi vuitapi. 22 Dagitofni vaasi gasoimaascamiga dai dañi Diuusi sabai gaogaldana agai gasoimaascamiga ismaacada viaa aapi gaibadagala. 23 Giñtagito naidi ana isaliasi arsoimaasi iducami aapi dai gasoimaascamiga gamaisacan duu —astadai Piiduru.

24 Amaasi Simuñi aa noragi daida itadai:

—Daanadavurai aapima Diuusi anacada nai maipovai iñduña ana masducatai aagai aapima —astadai Simuñi.

25 Amaasi Piiduru madu Vuana aatagi aoodami dai aagidi apa Diuusi ñiooquida, dai gooquiala iji muiyapala Samaalia da vaaliala dai gaagidimi is-Suusi Cristo arcagacala vuviaadami dai gooquiala noonora Jerusaleenamu.

26 Amaasi cadaivunucai imaasi amo Diuusi taañicaruda ñiooqui Piili daida itadai:

—Caquivañi dai imi govoyamu ismaacada Jerusaleenaiñdala caata Gasamaco dai idi vaa voi agai dai oidigana daivunuga siaaco maitiipu oidacami —astadai Diuusi taañicaruda.

27 Taida Piili caquiva dai ii dai voyala aayi amo calli Etiopiada oida-cami. Agai artaanadamicatadai daida arnuucadacamicatadai Candaasi tumiñsigada. Candaasi aramo ooqui daida rbaitalcaacamicatadai Etiopiada dai vaasi calli ismaacada aata vuaadana Candaasi vaatar cacaapuñicatadai cascada calli capuñicatadai apa. Daida calli cagaquiyamaco imitadai Jerusaleenaiñdala siaaco siaa duutudaitadai agai Diuusi. 28 Vaida calli amo careeta raana daitugaitadai dai aagaimi oojai ismaacada oja Isaiacaru Diuusi ñiooquituldiadamigada. 29 Amaasi Diuusi Ibadada itadai Piili:

—Imiñi dai abaan caquiva gocareeta —astadai.

30 Dai aidasi miaadala caquiva Piili cal agai calli isaagaimi oojai ismaacada oja Isai tai agai tacacai daida itadai:

—¿Maataras cal gooojai pasmaacada aagai? —astadai Piili.

31 Taida calli aa noragi daida itadai:

—¿Ducatai maata cacana ana maitiipucatai sioora giñaagidagi istaiya alidi goovai? —astadai calli.

Dai vai Piili sai abaana daivana.

32 Vaida calli aagaitadai oojai Diuusi ñiooquiala siaaco icaiti: Aidamasi balcai dai muua agai maiijgai anan duucai amo cañiiru ismaacada maisuacai masiuu duu muuagi.

Dai apan duucaí cañiiru mara ismaacada maisuaacaiña masiuu duuca iicadagi,

Poduucái agai maisosua dai muu.

³³ Soi dui agai maiviaacatai agai istuise soimaa taatagi. ¿Sioora istuidacai acaldana siñiquiatái vaavoituda agai?

Ascaiti Diuusi ñiooquidar.

³⁴ Taidá ataanadami taccái Piili daidá itadai:

—Giñoigadacái giñaagida, ¿voora aagai goDiuusi ñiooquituldiadamigada agai agai amai sio? —astadai.

³⁵ Amaasi Piili gaagacái aagidi ñiooqui ismaacada aagai acalli oojiará dai aagidi ama maasi ara aagaitái Suusi. ³⁶ Dai aidási aayi agai amapacará siaaco daacatadái suudagi, taidá ataanadami itái:

—Tami daja suudagi. ¿Baisi arcala agai isvacuañica aana? —astadai agai Piili.

³⁷ Taidá Piili itadai:

—Passalicada vaavoitudadagi aidá gia istutuidi aapi —astadai Piili.

Taidá acalli aa noragi daidá itadai:

—Aana angia vaavoitudái isSuusi Cristo arDiuusi maradá —ascaiti acalli.

³⁸ Amaasi acalli gatjai caasaragai careeta, dai vagoocatai taapai siaaco daacatadái asuudagi, taidá Piili vacoi acalli. ³⁹ Dai aidási paamu taatasai agai abiaadará taidá Diuusi Ibaada vaidacái Piili, taidá ataanadami camaitaa vaamioma, damos apiaimái agai gavoogamu baigalliatugaitái.

⁴⁰ Amaasi Piili aayi Aootara dai vasi amapacará aijimi dai gaaagidimi acalagacará vuvaidaragai mospovuimi dai aayi Sesareara.

9

¹ ASaulo maidagitocái soi vueeyi vaavoitudadami. Dai pocaitiña sai coodia agai cascada nidamu agai abaitacaaacamigada papaali judidíu ² dai taí oojai ismaacadará maa agai oigaragai sai imana agai judidíu quiqiuupaigadamu Damascara dai gaagana ismaacada apiavaavitudái Suusi Cristo mamaatatuldaragada dai sai maamaisapicamu vaaapana Jeruseenara vasi amaduga masi ooqui dai acalli. ³ Damos aidási voiyamu imaitadái agai camiaadara Damasco, tai todian duucaí vradoli sicoli agai amo cuudagi lavaagaiñidara. ⁴ Taidá ASaulo davararapi gai, dai caa amo ñiooqui ismaacada itadai:

—Saulo, Saulo, ¿tuipasi soi giñvueeyi? —astadai.

⁵ Amaasi ASaulo itadai:

—¿Poora aapi taanadami? —astadai.

Taidá ñiooqui aa noragi daidá itadai:

—Aanaana arSuusi agai vaa ismaacada soi vueeyi aapi. Agi gatomitascái aapi apan duucaí amo vooyisi ismaacada cuituscái tootoicami cuugada —astadai ñiooqui.

⁶ Amaasi ASaulo giviquimi duadimucái daidá itadai:

—Taanadami, ¿tumaasi ipalidi aapi isiduiña aana? —astadai.

Taidá ataanadami itadai:

—Caguivañi dai ai Damascara masimaca gaagidamu istumaasi gaagai pasiduiñagi —astadai taanadami.

⁷ ACacalli ismaacada lamadu imaitadái ASaulo aliá duduaadimu caccacái ñiooqui dai maitaagacái tomali amaadutái. ⁸ Amaasi ASaulo caguiva davararapidara, damos maitistui isnaavagi tomalaachi. Taidá aaduñda

vaidacai Damascoamu. ⁹ Daid^Λ ^ΛSaulo vaica tasai maitistui isn^ΛΛavagi dai maitauu dai maitaii tomalaachi istumaasi.

¹⁰ Dai ami Damasc^ΛΓ^Λ oidacatadai ^Λmo vaavoitudadami Ananiiasi t^ΛΛ^Λgiducami tai ^Λgai vuitapi g^Λmaasitu ^ΛSuusi daid^Λ it^ΛΛ^Λdai:

—Ananiiasi —ast^ΛΛ^Λdai.

Tai ^Λgai aa noragi daid^Λ it^ΛΛ^Λdai:

—Taa^ΛΛ^Λdami tami andaja —ast^ΛΛ^Λdai Ananiiasi.

¹¹ Amaasi ^ΛTaa^ΛΛ^Λdami it^ΛΛ^Λdai:

—Ca^Λquivañi dai imi siaaco caayi S^ΛΛ^Λliñica^ΛΓ^Λ t^ΛΛ^Λgidu dai Uudasi quidi^ΛΓ^Λ naida ^Λmo c^ΛΛ^Λli Tarsuaifñ^ΛΓ^Λ Saulo t^ΛΛ^Λgiducami gamamadiava.

¹² G^ΛT^ΛΛ^ΛΛ^Λqui^ΛΓ^Λ t^ΛΛ^Λ ^Λgai ^Λmo c^ΛΛ^Λli Ananiiasi t^ΛΛ^Λgiducami sai vaa dai daama darai ganoonovi said^Λ istui ^Λgai isn^ΛΛavagi ^Λpamu —ast^ΛΛ^Λdai ^ΛSuusi.

¹³ Taid^Λ ^ΛAnaniiasi mosca^Λ imaasi daid^Λ it^ΛΛ^Λdai:

—Taa^ΛΛ^Λdami muidutai giñ^Λaagidiña goc^ΛΛ^Λli dai v^ΛΛ^Λsi soimaascami ismaac^ΛΛ^Λ ivuuiididiña goovai ismaac^ΛΛ^Λ g^ΛVaaavoitudai Jerusaleen^ΛΓ^Λ. ¹⁴ Dai sivi divia goovai tami ^Λpapaali bait^Λguucacamigad^Λ s^ΛΛ^Λlicamigad^Λc^ΛΛ^Λd^Λ, dai maamaisapicami vuuquia ^Λgai v^ΛΛ^Λscatai ismaac^ΛΛ^Λ g^ΛVaaavoitudai aapi —ast^ΛΛ^Λdai Ananiiasi.

¹⁵ Amaasi ^ΛTaa^ΛΛ^Λdami it^ΛΛ^Λdai:

—Imiñi casiant ^Λco vuusaitu aana ^ΛSaulo vai aagidana ^Λgai aa ^Λma maasi ñi^Λoocadami dai raraí dai judidi^Λ ^Λp^Λ iñsaana c^ΛΛ^Λgac^ΛΓ^Λ vuvaidi oodami.

¹⁶ Aan^Λ t^ΛΛ^Λgidamu isali^Λ viaa ^Λgai issoima taatagi giñ^Λvavoitudaitai —asc^Λiti ^ΛSuusi.

¹⁷ Amaasi ii Ananiiasi ^Λquiyamu siaaco daacatadai ^ΛSaulo dai ami vaac^Λcai daama darai ganoonovi daid^Λ it^ΛΛ^Λdai:

—Giñaduñi Saulo, ^ΛSuusi ismaac^ΛΛ^Λ g^Λmaasitu aapi g^Λvuitapi voiyaifñ^ΛΓ^Λ ^Λgai atgiñootoi pasai ^Λpamu n^ΛΛ^Λavana dai sai Diuusi Ib^Λad^Λ g^ΛΛ^Λmadu daaca ^Λgai —ast^ΛΛ^Λdai Ananiiasi.

¹⁸ Tai otoma suuli vatopa coocomid^Λ maasi vuupujiaifñ^ΛΓ^Λ dai casi istui ^Λgai isn^ΛΛavagi. Dai otoma ca^Λquiva dai gavacoí sai ñaidiña aoodami iscaama duuc^Λai gat^Λgito ^Λgai dai camaisoimaasi ivuaada ^Λgai. ¹⁹ Dai gooqui^ΛΓ^Λ gauu dai bai g^Λg^Λuvucadaga ^Λpamu dai anaasi daja chi^ΛΛ^Λqui tasai ^ΛVaaavoitudadami ^ΛΛ^Λmadu Damasc^ΛΓ^Λ.

²⁰ Otoma gaaagacai gamamaat^Λtuldimi ^ΛSaulo judidi^Λ quiquiuupaigad^ΛΓ^Λ Diuusi ñi^Λoquid^Λ dai gaaagidi sai Suusi ^Λr^ΛDiuusi marad^Λ. ²¹ Dai v^ΛΛ^Λscatai ismaac^ΛΛ^Λ ca^ΛΛ^Λ mait^Λtagaitadai isducatai g^ΛΛ^Λt^ΛΛ^Λagituagi daid^Λ icaiti:

—¿Maitasi ^Λr^Λc^ΛΛ^Λli goovai ismaac^ΛΛ^Λ Jerusaleen^ΛΓ^Λ aim^Λraiña dai gaagaiña ^ΛVaaavoitudadami dai soi vuaadana? ¿Dai maitasi ^Λr^ΛΓ^Λgai vaa ismaac^ΛΛ^Λ tami divia dai maamaisapicami vuuquia agaitadai vaavoitudadami ^Λp^Λ dai t^ΛΛ^Λgida ^Λgai ^Λbait^Λguucacamigad^Λ papaali Jerusaleen^ΛΓ^Λ? —asc^Λiti aoodami.

²² D^ΛΛ^Λmos ^ΛSaulo vaamioma maiduaadicuitai gaaagidi Diuusi ñi^Λoquid^Λ dai gaaagidiña ^Λp^Λ said^Λ ^ΛSuusi ^Λr^ΛΓ^ΛCristo, taid^Λ ^Λjudidi^Λ Damasc^ΛΓ^Λ oidac^ΛΛ^Λd^Λ camait^ΛΛ^Λ isducatai g^ΛΛ^Λt^ΛΛ^Λagituagi.

²³ Dai bai t^Λv^ΛΛ^Λpic^ΛΛ^Λ ^Λjudidi^Λ g^ΛΛ^Λaagi dai muua ^Λgai ^ΛSaulo. ²⁴ D^ΛΛ^Λmos ^ΛSaulo maí. Dai Damasco sicolí cuupic^Λatadai g^ΛΛ^Λ bidaaviquic^ΛΛ^Λd^Λ vaid^Λ ^Λjudidi^Λ ^Λbidaaviqui cuucuparagad^ΛΓ^Λ soobidacana ta^ΛΓ^Λ dai tuc^ΛΓ^Λ ^Λsiaaco vuusiagi sai muua agaitadai. ²⁵ D^ΛΛ^Λmos ^ΛVaaavoitudadami g^ΛΛ^Λ asa^Λrai ^Λr^Λana dai ^ΛSaulo dai bidaaviquiamu s^ΛΛ^Λli t^Λv^Λvaañi ^Λmo imidagai tuc^ΛΓ^Λ tai poduuc^Λai c^ΛΛ^Λgac^ΛΓ^Λ vuusai ^ΛSaulo.

26 Aidasi aayi Δ Saulo Jerusaleen Δ TA Δ gai urava Δ lidadai Δ Vaavoitudadami Δ amos Δ Vaavoitudadami Δ Ab Δ idiña Δ V Δ ASCATA maivaavoitudaiña Δ gai siaSaulo casi Δ rvaavoitudadami Δ PA Δ cascada. 27 Δ amos Δ Bernabé gia vaidacai dai vaan Δ ASI lojootosicami dai aagidi isducatai Δ TA Δ Saulo Δ Suusi Cristo voiy Δ TA, dai isducatai Δ iooqui Δ Suusi, dai isducatai Δ Saulo maiduaadimudacada aagidi Diuusi Δ iooquida Δ DAMASCATA oidacami. 28 Taida Δ Saulo anaasi Jerusaleen Δ TA vii dai Δ madu aimaraña Δ Vaavoitudadami. 29 Dai maiduaadicutai gaaagidiña Diuusi Δ iooquida, dai Δ madu gaaatagaiña Δ gai Δ Judidíu ismaacada Δ ioocaitadai giliego Δ iooquida, Δ amos Δ Judidíu gaagaitadai isducatai muaagi Δ Saulo. 30 Dai aidasida Δ Vaavoitudadami maí gomaasi otoma vaidacai Δ gai Δ Saulo Sesareeamu dai abiaad Δ TA ootoi Tarsuamu.

31 Aida camaitiipucata dai sioora soi duucai Δ aijadagi Δ Vaavoitudadami Judea Δ TA dai Galilea Δ TA dai Samaalia Δ TA oidacami cascada baig Δ ALiditai oidaga Δ gai dai vaamioma Δ AGA vaavoitudaimi dai sia duutudaiña Diuusi. Dai Diuusi Ibada Δ madu dai daacata dai vai vaamioma muidaimi vaavoitudadami.

32 Aidasida Δ Piiduru didividitadai Δ Vaavoitudadami diviji Δ gai Δ PA Δ Vaavoitudadami Liidia Δ TA oidacada. 33 Vai ami oidacata dai Δ PA amo Δ ALI Eneesi Δ AGiducami ismaacada capara mamacova uumigi moscaat Δ catadai maitistuidiña Δ gai isaimardagi cascada. 34 Taida Δ Piiduru itatadai:

—Eneesi casiapatdueyí Suusi Cristo guvucadad Δ ca, vañigifi dai bai duuñi gavaacosi —astatadai Δ Piiduru.

Taida Eneesi otoma vañi. 35 Dai Δ ASCATAI Liidia Δ TA oidacada dai Sarofia Δ TA oidacada Δ AGacai imaasi dagito Δ Aquida ganvaavoidaraga dai vaavoitu Diuusi.

36 Aida Jop Δ TA oidacata dai amo ooqui vaavoitudadami Tavita Δ AGiducami dai giliego Δ iooquicada Δ RDoorcasi. Idi ooqui Δ V Δ ASCATA Δ AGA ivuaadana dai soicaña Δ soituutuigami. 37 Dai amo imidagai alia cooco Δ ooqui dai muu, matai vaatasi dai gooqui Δ TA goocua daama vaaquia Δ TA Δ caviaco Δ TA. 38 Dai Jopaiñdara miaaga Liidiamu siaaco daacata dai Δ Piiduru, taida Δ Vaavoitudadami maí isami daacata dai Δ Piiduru dai ootoi gooca Δ ACALI sai Δ MA aagidana Δ Piiduru sai otoma diviana.

39 Taida Δ Piiduru otoma oí Δ ACALI. Aidasi aayi Δ gai matai otoma vaidacai siaaco caat Δ catadai Δ muuquiada, tai Δ VASI Δ Vipiuudu sicoli guuquiva dai suaañimi dai vuvaitu yuupurui dai vaapasaragai ismaacada idui Δ Doorcasi maiquiaa muucucai dai Δ tagidi Δ Piiduru. 40 Amaasi Δ Piiduru quiidigamu ootoi Δ ASCATAI ismaacada ami daraajatadai dai g Δ otoonacada Δ quiva dai gamamagi, dai vui Δ NAVA Δ gai Δ ooqui muuquiada daida itatadai:

—Tavita vañigifi —astatadai Δ Piiduru Δ ooqui.

Tai Δ gai cupioco g Δ vupuji dai Δ TA Δ Piiduru dai Δ ALI daiva. 41 Taida Δ Piiduru noviañdara bai dai vañigi, dai otoma vai Δ aduñda Δ madu Δ Vipiuudu dai vaan Δ ASI duaacami. 42 Δ VASI gomaasi maí Δ ASCATAI Jop Δ TA oidacami dai muidutai vaavoitu Suusi Cristo. 43 Taida Δ Piiduru anaasi Jop Δ TA vii bai Δ VAPI amo vaquetatadami quidi Δ TA Simuñi Δ AGiducami.

¹ Sesaree^{ΛΓΑ} oidacatadai ^Λmo ^Ααλι Cornelio ^τααγιδucami ismaac^{ΑΔΑ} ^ταανaitadai ^Λmo sientu sandaaru ^{μα}σμαac^{ΑΔΑ} Italianu aagaiña. ² Dai Cornelio ^ααmadu ^υαasi aaduñda ali^Α siaa duutudaiña Diuusi, dai ^αgai soicaiña muu tumiñsic^{ΑΔΑ} ^αjudidíu dai ^υαασc^{ΑΓΑ} gamamadaiña. ³ Dai ^Λmo imidagai coi ^{γα}ασaco tasai ^αααγα ^ταα Cornelio ^Λmo Diuusi ^τααañicaruda ismaac^{ΑΔΑ} ^υaa siaaco daacatadai ^αgai daid^Α itat^{ΑΔΑ}dai:

—Cornelio —astat^{ΑΔΑ}dai ^ΛDiuusi ^τααañicaruda.

⁴ Vaid^Α ^ΛCornelio mosn^Αidi ^ΛDiuusi ^τααañicaruda ^υduaadimucai. Dai amaasi ^ταcacai daid^Α itat^{ΑΔΑ}dai:

—¿Tumaasi tagito aapi? —astat^{ΑΔΑ}dai Cornelio.

Amaasi ^ΛDiuusi ^τααañicaruda itat^{ΑΔΑ}dai:

—Diuusi ali^Α baig^Αalidi ^{γα}amadaragac^{ΑΔΑ} dai ^υαasic^{ΑΔΑ} ismaac^{ΑΔΑ} ^υivueeyi aapi soicaitai soituutuigami. ⁵ Ootosañi ^ααααλι Jopamu vai vaidana Simuñi Piiduru, ⁶ ismaac^{ΑΔΑ} ^αmai Simuñi quidi^{ΑΓΑ} ^ααuliñaca. ^Αgai arvaqueetatadami dai ^{γα}α suudagi ugidiana oidaga. ^ΛPiiduru ^{γα}αagidamu istumaasi ^{γα}αagai pasiduñiagi —astat^{ΑΔΑ}dai ^ΛDiuusi ^τααañicaruda.

⁷ Aidasi ii ^ΛDiuusi ^τααañicaruda taid^Α ^ΛCornelio vai gooca ^{γα}αpipiooñiga dai ^Λmo sandaaru ismaac^{ΑΔΑ} ^υsiaa duutudai Diuusi vaid^Α ^ΛCornelio baig^Αaliditai n^Αidiña. ⁸ Dai aagidi ^υαasi istumaasi ^ταα ^αgai. Dai gooqui^{ΑΓΑ} ootoi Jopamu.

⁹ Dai siaidiqui aidasi camiaadimitadai ^αgai Jop^{ΑΓΑ} dan duucu ^αasi ^τasai ^ΛPiiduru ^υaaqui daama daida mamada ^αgai. ¹⁰ Dai ^αgai ali^Α biugugimucata dai ^αmos quiaa bai vuidditadai cuaadagai, tai ^{γα}αasitu ^αgai vuitapi ^Λmo istumaasi. ¹¹ ^ταα ^αgai isg^αcupioco ^τavaagi dai ^δα^υα^αrapi uucami ^ταapan^Α ^Λmo istumaasi ^αpa maasi ^Λmo ^{γα}α tua icuusi ^υamaacova siisioda vuupuli. ¹² Dai ami tua icuusi^{ΑΓΑ} daraitugai naana maasi ^αα^αisi maaco taataracami dai ^{γα}α^αr coocoyi dai ujuurugi ^αα^α. ¹³ Dai amaasi ^αα ^αgai ^Λmo ñiooqui ismaac^{ΑΔΑ} itat^{ΑΔΑ}dai:

—Caquivañi Piiduru dai cooda dai uga —astat^{ΑΔΑ}dai ñiooqui.

¹⁴ Taid^Α ^ΛPiiduru aa noragi daid^Α itat^{ΑΔΑ}dai:

—Chio ^ταaan^Αdami, tomali ^Λmo imidagai mait^Αrugacami aana istumaasi judidíu maiviaa oigaragai iscuaadagi —astat^{ΑΔΑ}dai ^ΛPiiduru.

¹⁵ Taid^Α ñiooqui ^αpamu ñioo daid^Α itat^{ΑΔΑ}dai:

—Istumaasi Diuusi aagai said^Α ^αrcuaadagai mait^Αaagai paspocaiti adagi sai maic^Αα^αgadu —astat^{ΑΔΑ}dai ñiooqui.

¹⁶ Atua icuusi vaicojo ^τavai daida ^τasai ^τavaagiamu ^αpamu. ¹⁷ Aid^Αsid^Α ^ΛPiiduru ^τatagitoitadai ist^Αiya alidi ^αgai ismaac^{ΑΔΑ} ^{γα}αasitu vuitapi, tai quitaagiña aayi ^αα^αααλι Cornelio ojootosada ^{γα}αcacaimi ^αgai siaaco oidaga Simuñi daida aayi. ¹⁸ Dai ^αacai ^{γα}α^α ^{γα}αcacai sabai ami ^ααuliñacatadai ^Λmo ^αααλι Simuñi Piiduru ^τααγiducami. ¹⁹ Dai quiaa ^τatagitoitadai ^ΛPiiduru ^αγi^{ΑΓΑ} ismaac^{ΑΔΑ} vuitapi ^{γα}αasitu, taid^Α Diuusi Ibaada itat^{ΑΔΑ}dai:

—Dañi ^{γα}αagiava vaica ^αα^ααλι. ²⁰ ^τavañiñi dai oida dai maivuaama ^αliatugada aan^Αanta ootoi —astat^{ΑΔΑ}dai Diuusi Ibaada.

²¹ Taid^Α ^ΛPiiduru ^τavai dai ii siaaco guucacatadai ^αα^αααλι Cornelio ojootosada daid^Α itat^{ΑΔΑ}dai:

—Aanana ^αgai ^{μα}σμαac^{ΑΔΑ} ^{γα}agai aapima. ¿Matumaasi aagaimi? —astat^{ΑΔΑ}dai.

²² Taid^Α ^αα^αααλι aa noragi daid^Α itat^{ΑΔΑ}dai:

—Garbait^αac^αacamiga Cornelio atg^αootoi. ^Αgai ^αα^αmo ^αααλι ^ααα tuigacami dai siaa duutudai Diuusi. Dai ^υαasi ^αjudidíu ^ααα^αα^α ^αñidi dai oigadai. Tai ^Λmo Diuusi ^τααañicaruda aagidi ^ΛCornelio sai ^αα^αvaidana pasai aapi imana quidi^αmu sai ^αgai ^αα^αcana pasumaasi viaaca isaagidagi —astat^{ΑΔΑ}dai ^αα^αααλι.

²³ Taid^Λ ^ΛPiiduru miaad^Λgi, tai ^Λgai anaasi vii aid^Λ tucar^Λ ^ΛPiiduru ^{ΛΛ}madu. Dai siaadiqui iji tai oí ^ΛPiiduru dai oí ^{ΛΛ}pa ^{ΛΛ}moco ^ΛVaavoitudadami Jop^Λra oidacami.

²⁴ Dai siaadiqui aayi ^Λgai Sesaree^Λta siaaco n^Λn^Λracatadai ^ΛCornelio ^{ΛΛ}madu muidutai aaduñ^Δdai dai aa ismaac^Δda c^ΛΛga ^{ΛΛ}maducatadai ^Λgai v^Λasi vapai. ²⁵ Aid^Λsi aayi ^ΛPiiduru quiiy^Λta tai vuusai ^ΛCornelio dai miaad^Λgida ^Λgai dai vuid^Λra g^Λtootonac^Δda c^Λquiva dai siaa duutuda agaitadai. ²⁶ Damos ^ΛPiiduru c^Λquivatú daid^Λ it^Λatadai:

—C^Λquivañi. Aan^Λ an^Λpa ^Λrc^Λalli g^ΛΛpan duucaí —ast^Λatadai.

²⁷ Dai apiaaatagaimi ^Λgai ^ΛCornelio ^{ΛΛ}madu dai vaa tuucavi dai ami t^Λla muí oodami ismaac^Δda g^Λn^Λmpaidacatadai. ²⁸ Amaasi ^ΛPiiduru it^Λatadai ^Λoodami:

—Aapim^Λ c^ΛΛga maata^Λ isjudidíu vaavoidaragad^Λ maitamaacai oigaragai isuurap^Δcadagi ama maa ñioocadami tomali isvapac^Δdagí quiidí^Λta. Damos Diuusi giñmaat^Λtuli ansai dagitona aan^Λ govaavoidaragai. Dai sioor^Λ Diuusi c^ΛΛgac^Λta ñaidi aan^Λ maiviaa istuusi gajiaad^Λra vipiaadagi. ²⁹ Casc^Δda mosgiñvaí antai maiñioocacai m^ΛΛcad^Λra ii. Dai maata^Λca iñ^Λlidi aan^Λ t^Λimasida giñvaí —ast^Λatadai ^ΛPiiduru.

³⁰ Taid^Λ ^ΛCornelio aa noragi daid^Λ it^Λatadai:

—Casi ^Λpa^Δdui maacova tasai icaduucu lien^Λ coi g^ΛΛsaco tasai tanasi giñquiiy^Λta daacatadai aan^Λ dai gamamadaitadai maitaugacai, dai t^Λla aan^Λ ^Λmo c^Λalli vai dadadac^Λi yuucúsida. ³¹ Vaid^Λ ipiñ^Λatadai: “Cornelio, Diuusi ca^Λ gamamadaraga dai maata^Λ ^{ΛΛ}pa istumaasi ivueeyi aapi soic^Λital soituutu-igami. ³² Ootosañi tudu Jopamu sioor^Λ vaidagi ^ΛSimuñi Piiduru amai Simuñi quiidí^Λta av^Λuuliñaca. ^Λgai ^Λvaqueetatadami dai g^ΛΛ suudagi ugidiana oidagi. Dai sia^Λscad^Λ divia ^Λgai g^Λaaagidamu ^Λmo istumaasi iñ^Λatadai ^Λc^Λalli”, asc^Λai ^ΛCornelio. ³³ Casc^Δda otoma ootoi aan^Λ masai g^Λgaagana, dai aapi c^ΛΛga dui diviacai. Dai sivi tami daraaja aat^Λm^Λ dai siaa duutudai Diuusi dai ca^Λca ^Λñlidi ññiooqui ismaac^Δda g^Λrootosi Diuusi aapic^Δda —ast^Λatadai ^ΛCornelio.

³⁴ Amaasi g^Λaaagacai ñioo ^ΛPiiduru daid^Λ it^Λatadai:

—Sivi camaat^Λ ñaidi aan^Λ isDiuusi maivaamioma c^ΛΛgac^Λra ñaidi ^{ΛΛ}moco, ^Λgai v^Λascatai ^Λmadugan duucaí ñaidi. ³⁵ Diuusi alia c^ΛΛgac^Λta ñaidi tomastuma oodami ismaac^Δda siaa duutudai dai maisoimaasi ivuaadagi. ³⁶ Diuusi ootosi ^Λmo ñiooqui ^Λjudidíu Suusi Cristoc^Δda sai c^ΛΛgac^Λra oidacana Diuusi vuitapi dai oodami vuitapi daid^Λ Suusi Cristo ^Λrbaitc^Λaaacamigada v^Λasi oidi daama oidacami. ³⁷ Aapim^Λ c^ΛΛga maata^Λ istumaasi ^Λpa^Δdui judidíu d^Λv^Λaragad^Λra, aid^Λsi casi gaaagidi ^ΛVuaana Diuusi ñiooquida dai casi gavapaconacai v^Λasi gomaasi Galileeaiñd^Λra g^Λgaaga. ³⁸ Dai c^ΛΛga maata^Λ aapim^Λ ^{ΛΛ}pa isducatai maa Diuusi ^ΛSuusi ismaac^Δda Nasareeta^Λta oidacatadai guvucadad^Λ Diuusi Iba^Δda, dai isducatai aim^Λraitai c^ΛΛga ivuaadana ^Λgai dai duduaaidíña v^Λascatai ismaac^Δda soimaa taatacana Diaavora t^Λtaañicarudac^Δda. Diuusi Iba^Δda ^{ΛΛ}madu daacatadai ^ΛSuusi casc^Δda pomaasi ivuaadana ^Λgai. ³⁹ Dai aat^Λm^Λ ^Λñ^Λjadami v^Λasi istumaasi ivuaadana ^ΛSuusi sia^Λsi Judeea d^Λv^Λarí^Λta acaasi Jerusaleen^Λta ^{ΛΛ}pa matai gooqui^Λta curusiaba siisa dai muua. ⁴⁰ Damos Diuusi bo vaica tasaic^Δda duaacali ^Λpa^Δmu, dai g^Λarmaa oigaragai t^Λst^Λagiagi. ⁴¹ Damos maisi v^Λasi oodami maa ^Λgai oigaragai ist^Λagiagi mosaca aat^Λm^Λ ismaac^Δda Diuusi ^Λcovai vuvaitu ^{ΛΛ}quioma abiaad^Λra t^Λsaid^Λ ^Λñ^Λjadamicana dai aat^Λm^Λ ^{ΛΛ}madu gauu dai gaii caduaacacai ^Λgai coidad^Λ saagidaíñd^Λra. ⁴² Dai ^Λgai g^Λart^Λjai

tasai aagidana oidigi daama oidacami Diuusi ñiooquida dai aagidana aapla tasta maasi naidifia dai tasta maasi caacana sai Diuusi aagidi aSuusi sai agai naidana acoidadai dai aduduaacada ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. ⁴³ Aaquioma abiaadaga aagai vaasi aDiuusi ñiooquitudamigada aSuusi dai pocaiti sai siogra vaavoitudagi isaSuusi arcagacaga vuviadami Diuusi oigalda agai vaasi soimaascamigada.

⁴⁴ Quiaa ñioocaitadai aPiiduru, tai divia Diuusi Ibada dai amadu daaca agai vaascatai ismaacada ca istumaasi aagaitadai aPiiduru. ⁴⁵ Taida ajudidiu vaavoitudadami ismaacada oiditadai aPiiduru camaita isducatai gantatagituagi naiditai isDiuusi Ibada divia dai amadu daaca agai aapla agai ismaacada maitarjudidiu. ⁴⁶ Dai ca agai isnaana maasi ñiooqui ñioocai agai dai siaa duutudai Diuusi. ⁴⁷ Amaasi aPiiduru itai:

—¿Baigas potana aapima isidi oodami maititutudivi isvapacoñicagi canidi aapima isdivia Diuusi Ibada vaascatai amadu poducau isduucau divia aatama gaa amadu? —ascaiti aPiiduru.

⁴⁸ Amaasi tajai aPiiduru aoodami sai ganvapaconana isduucau gatajai Suusi Cristo. Dai gooquiga agai goguaama oi aPiiduru sai anaasi vaana chilaqui tasai.

11

¹ Amaasi ajojotosicami amadu vaavoitudadami ismaacada Judeega daraajatadai mai sagai ismaacada maitarjudidiu vaavoitu Diuusi ñiooquida aapla. ² Dai aidasi apamu ii aPiiduru Jerusaleenamu vaid ajudidiu ismaacada a vaavoitudadami ñiooquidi, ³ daida itatadai:

—¿Tuipasi diviji ismaacada maitarjudidiu dai amadu gauu? —astatadai ajudidiu vaavoitudadami aPiiduru.

⁴ Taida aPiiduru aagidi vaasi isducatai apadi daida itatadai:

⁵ —Aana Jopaga daacataidai, dai aidasi gamamadaitadai aana ta aana amo istumaasi apa maasi amo ga tua icuusi, vai tavaagiaiñdaga taapanai dai aajai maaga siaaco daacataidai aana dai va maacova siisisoda vuupuli atua icuusi. ⁶ Dai aidasi aga nañidi aana astumaasi oidaga araana, vai ami daraajatadai cacaisi maaco taataracami, dai coocoyi dai ujuurugi aapla. ⁷ Dai ca aana amo ñiooqui vaid ipiñtatadai: “Caquivañi Piiduru dai cooda dai uga”. ⁸ Damos aana itatadai: “Chio taanadami tomali amo imidagai anmaivapasai aana giñtañiaga istumaasi judidiu maiviaa oigaragai iscuaadagi”, antatadai aana. ⁹ Tai amaasi añiooqui tavaagiaiñdaga apamu giññiooqui daida ipiñtatadai: “Istumaasi Diuusi aagai saida arcuaadagai maitaagai aspocaitadagi sai maicagadu”, caiti añiooqui. ¹⁰ Taida atua icuusi vaicojo tavai dai apamu tasai tavaagiamu. ¹¹ Dai quiaa vaagui daama daacataidai aana tai ami dada vaica cacali daida giñgaagaimi agai ajojotosicami Sesareeñdaga. ¹² Taida Diuusi Ibada giñaagidi ansai oidana maivuaam inñliatugaitai, tai idi naadami vaavoitudadami giñoi aapla dai vaascatai aatama vaapa amo cali quidiaga, ¹³ ismaacada gaagaagidi isducatai ta agai amo Diuusi taañicaruda sai caaga daida itatadai: “Ootosañi cacali Jopamu vai ma vaiana Simuñi Piiduru. ¹⁴ Siagai gaagidamu isducatai cagacaga vuusia aapi amadu vaasi gaaduñi”, astatadai aDiuusi taañicaruda. ¹⁵ Dai aidasi giñaagacai ñiooqui aana divia Diuusi Ibada

vΛascatai ʿagai ʿammadu poduucai isducatai divia aatʿamma gʿatʿammadu tuu-camidʿa. ¹⁶ Amaasi antai tʿagito aanʿa iscaiti gʿartʿaanʿadami: “Vaavuava sida ʿvuaana suudagicʿaɗa gavapacoɗi dʿamos vapacoɗicʿamu aapimʿa Diuusi Ibʿaadʿacʿaɗa sai ʿagai gʿanʿammadu daaca ʿagai”. ¹⁷ IsDiuusi maa ʿagai ʿappʿa istu-maasi gʿarmaa aatʿamma ismaacʿaɗa vaavoitu Suusi Cristo ʿznooʿra aanʿa sivuidʿaɗa ʿnioocʿaɗa Diuusi? —astʿatʿadai ʿPiiduru.

¹⁸ Aidʿasi caʿa imaasi ʿvvaavoitudadami ismaacʿaɗa Jerusaleenʿaɗa daraa-jatadai camaiɗiɗio ʿPiiduru vui. Mossiaa duutudaimi Diuusi daidʿa icaiti:

—Iscapovʿadui di isDiuusi maa oigaragai ismaacʿaɗa maitʿarjudidʿu ʿappʿa isʿama duucai gʿantʿatʿagituagi ʿagai dai poduucai vʿascʿaɗa oidacagi Diuusi ʿammadu —ascʿaiti ʿajudidʿu.

¹⁹ Aidʿasi muaa ʿloodami ʿTiivaɗi, gʿanaagacai soi vuimi ʿappʿa ʿgaa vaavoitu-dadami, tai ʿammoco dʿagavunu voopoi asta Penisʿaɗa uucami dai aa Sipiliamu dai aa Antioquiʿaɗa uucami dai ami aagidi Diuusi ʿniooquidʿa mosʿaca ʿajudidʿu dai aa oodami ʿgia chio. ²⁰ Dʿamos ami Antioquiʿaɗa dada aa vaavoitu-dadami Sipiliaiɗaɗa dai Sireɗiaɗaɗa dai aagidi ʿloodami dai ismaacʿaɗa maitʿarjudidʿu ʿappʿa isSuusi Cristo ʿarcʿaagacʿaɗa vuviadami. ²¹ Diuusi Ibʿaadʿa ʿammadu daacatadai ʿvvaavoitudadami dai poduucai muidutai ʿgaa dagito gʿanʿaɗaqui vaavoidaraga dai vaavoitu isSuusi Cristo ʿarcʿaagacʿaɗa vuviadami.

²² Dai aidʿasi maɗi ʿvvaavoitudadami Jerusaleenʿaɗa imaasi ootoi ʿBernabé asta Antioquiʿaɗa uucami. ²³ Dai ʿaɗcai Bernabé tʿaa isducatai Diuusi ʿalia ʿcʿaagacʿaɗa ʿnʿaiditadai ʿvvaavoitudadami dai ʿalia baigʿaɗli, dai maa ʿniooqui daidʿa itʿatʿadai sai vʿaasi gʿanibʿadacʿaɗa apiavaavoitudaiɗa Diuusi. ²⁴ Bernabé ʿraʿmo caʿali caʿa tuigacami dai vʿaasi gʿaibʿadacʿaɗa vaavoitudaiɗa ʿagai vai Diuusi Ibʿaadʿa ʿammadu daacatadai dai poduucai muidutai vaavoituli ʿagai Diuusi ʿniooquidʿa.

²⁵ Dai gooquiʿaɗa ii Bernabé Tarsuamu dai gaaga ʿagai ʿSaulo, dai tʿaagacai vaidacai Antioquiʿiamu. ²⁶ Dai anaasi daraaja ʿagai ʿvvaavoitudadami ʿammadu ʿmo uumigi suudacami dai gamamaatʿatuli Diuusi ʿniooquidʿa. Antioquiʿaɗa ʿagai siaaco ʿappʿa ʿgaa gaaga goɗiooqui iscritianu aagadagi vaavoitudadami.

²⁷ Aidʿa tuigaco iji ʿammoco Diuusi ʿniɗiooquitʿuldiadamiɗa Jerusaleenaiɗaɗa Antioquiʿiamu. ²⁸ Tai ʿammoco Agavo tʿaagiducami caquiʿva ʿvvaavoitudadami saagida daidʿa itʿatʿadai sai imia ʿagai ʿmo gʿaa biuugigai vʿaasi oidigi daama. Gomaasi maatacatadai ʿagai aagiditai Diuusi Ibʿaadʿa, tai saʿallicʿaɗa povʿadui aidʿasida ʿarbaitʿaɗaacamicatadai ʿClaudio. ²⁹ Taidʿa ʿvvaavoitudadami Antioquiʿaɗa gʿanaagi dai ootosda ʿagai soɗi ʿgaa vaavoitudadami Judeeʿaɗa, dai ʿampagi vʿascatai siʿaʿjasi istui. ³⁰ Dai ootosi atʿatʿaanʿadamigada ʿvvaavoitudadami Judeeʿaɗa Bernabéʿcʿaɗa dai Saulocʿaɗa.

12

¹ Aidʿa tuigaco ʿraɗi Eroodasi gʿaaagacai soi vuaadatadai ʿvvaavoitudadami. ² Dai gatʿajai muaaragai ʿJacovo Vuaana siʿaʿagidʿa ʿmo mastaicʿaɗa. ³ Dai aidʿasi tʿaa ʿagai isalia baigʿaɗaɗli ʿajudidʿu pomaasi iduucai ʿagai maisapicami bai ʿappʿa ʿPiiduru. Gomaasi ʿpʿadui siaa duudagaɗa istuigaco tʿatʿagitoɗa ʿajudidʿu aidʿasi Diuusi ʿcʿaagacʿaɗa vuvaitu Ejiipituaɗaɗa. ⁴ Aidʿasi cabai ʿagai ʿPiiduru maisacariʿaɗa cuu siaacoga saʿallicʿaɗa ʿcʿaaga nuucadicatadai maamacova ʿmapai ajiopaitadai ʿasandaaru maacovapaɗa dai nuucada ʿmaamaisapicʿaɗa. Cadaɗvunucai ʿasiaa duudagai ʿEroodasi vuusaida ʿaliditadai ʿPiiduru maisacaruaiɗaɗa dai vʿaasi ʿloodami vuitapi gataaɗaɗa

agaitadai muaaragai. ⁵ Vaid_Λ _ΛPiiduru maisapicatadai dai _ΛΛga nuucadicatadai. Vaid_Λ _ΛVaavoitudadami _ΛΛlicad_Λ gamamadaitadai _Λgai _ΛΛat_ΛΓ_Λ.

⁶ Aid_Λsi vuusaida agaitadai _ΛErood_Λsi _ΛPiiduru _Λoodami vuitapi aida tacavioma tuc_ΛΓ_Λ coosocatadai _ΛPiiduru vai apad_ΛΓ_Λ guucacatadai gooca sandaaru nuucadacami vaid_Λ _ΛPiiduru vulicatadai gooca cadeenacad_Λ _ΛV_Λgocai sandaaruaifid_ΛΓ_Λ, dai aa sandaaru quidigamad_ΛΓ_Λ guucacatadai dai nuucadacatadai _Λmaamaisapicad_Λ. ⁷ Tai todian duucai _Γmaasitu _Λmo Diuusi _Λaañicarud_Λ _ΛPiiduru vuitapi dai _ΛΛsi maasiuli _Λmaisacarui daid_Λ _ΛDiuusi _Λaañicarud_Λ taata _ΛPiiduru _Λmaapiad_ΛΓ_Λ dai _ΛΛ_Λitu daid_Λ itat_Λdai: —Otoma ivañigi —ast_Λt_Λdai.

Tai otoma uupai _Λcadeena ismaacad_Λ _Λcad_Λ vulicatadai _ΛPiiduru noonovida. ⁸ Taid_Λ _ΛDiuusi _Λaañicarud_Λ itat_Λdai:

—Gaisatudañi _Γg_Λivuura dai _Γg_Λaada _Γgasusuusaca —ast_Λt_Λdai.

Dai aidasi capodui _ΛPiiduru taid_Λ itat_Λdai _ΛDiuusi _Λaañicarud_Λ:

—Gatuiñi _Γg_Λsuaa daid_Λ ifñoida —ast_Λt_Λdai.

⁹ Amaasi vuusai _ΛDiuusi _Λaañicarud_Λ vaid_Λ _ΛPiiduru oidi maimaat_Λcatai _Λsi_Λrvaavoi ischio _ΛΛp_Λ _Λgai ismaacad_Λ ivuuididi _ΛDiuusi _Λaañicarud_Λ. Baiyoma _ΛΛat_Λqui _Λliditadai _Λgai. ¹⁰ D_Λmos _Δgavusai _Λgai siaaco guucacatadai _Λtuucamid_ΛΓ_Λ nuucadacami dai gooqui_ΛΓ_Λ siaaco guucacatadai _Λgaa nuucadacami dai aidasi aayi _Λgai siaaco _ΛΛca _Λmo _Γg_Λ vaiñomi cuuparagai _Λcaayamacoga _ΛΛac_Λd_Λ _Λcuuparagai _ΛΛgi _Λg_Λcupioco, tai vuvaja _Λgai dai _Λmapai iji laachi dai amaasi _ΛΛgi viaa _ΛDiuusi _Λaañicarud_Λ _ΛPiiduru.

¹¹ Amaasi _ΛPiiduru mai _Λsi_Λrvaavoi daid_Λ it_Λi:

—Sivi _Γgia camai aan_Λ _Λsi_Λrvaavoi isotoi Diuusi _Γg_Λaañicarui sai _ΛΛgac_ΛΓ_Λ giñvuusaidana _ΛErood_Λsi maisacarduaiñd_ΛΓ_Λ dai _ΛΛsi _Λsoimaascamiaifid_ΛΓ_Λ ismaacad_Λ iduñia agaitadai _Λjudid_Λu aan_Λcad_Λ —asc_Λiti _ΛPiiduru.

¹² Amaasi quiaa _Λov_Λliditadai _Λgai dai ii _ΛMaría quidiamu _ΔΛd_Λ _ΛVuaana Marcusi. Vai ami mui _ΓΛ_Λmpaidacatadai oodami dai gamamadaitadai _ΛPiiduru _ΛΛat_ΛΓ_Λ. ¹³ Dai aidasi aayi _ΛPiiduru soosi _Λcuuparagai caayamad_ΛΓ_Λ _ΛΛac_Λd_Λ tai vuusai _Λmo ali t_Λji Rooda _ΛΛgiducami dai _ΛΛida _Λgai soor_Λ _Λgai. ¹⁴ Dai maatacai _ΛPiiduru ñiooquid_Λ maicupioqui baig_Λldacai baiyoma _Λpamu tuucavi _ΛΛd_Λ dai agida _Λgai _Λgaa sai quitaagiñ_Λ _ΛΛca _ΛPiiduru. ¹⁵ Amaasi _Λgai itat_Λdai:

—Vuiirutupati_Λqui aapi —ast_Λt_Λdai.

D_Λmos _Λali t_Λji apiaaagidi said_Λ _Λrvaavoi. Amaasi _Λgai icaiti:

—Siaad_ΛΓ_Λ _ΛPiidurucana goovai, ib_Λad_Λ lien_Λ goovai —asc_Λiti.

¹⁶ Vaid_Λ _ΛPiiduru apiasooñiditadai amaasi cupioco _Λgai dai _ΛΛgacai sida _ΛPiiduru _Λli_Λ duduaadimu. ¹⁷ D_Λmos _ΛPiiduru _ΓΛ_Λovicad_Λ agidi sai dodolicana dai agidi isducatai vuusaitu Diuusi maisacaruaiñd_ΛΓ_Λ daid_Λ itat_Λdai _Λgai _Λoodami:

—Aagidavurai imaasi _ΛJacovo dai _Λgaa vaavoitudadami _ΛΛp_Λ —ast_Λt_Λdai.

Dai amaasi ii abiaad_ΛΓ_Λ sib_Λacoga.

¹⁸ Dai camaasica _Λsandaaru camait_ΛΛ isducatai _ΓΛ_Λt_Λg_Λituagi maimaat_Λcai _Λsi_Λd_Λui _ΛPiiduru. ¹⁹ Amaasi _ΛErood_Λsi t_Λjai _Λsandaaru sai gaagana _ΛPiiduru dai aidasi camait_ΛΛ _Λgai taid_Λ _ΛErood_Λsi vapai _Λsandaaru ismaacad_Λ nuucadacatadai _Λmaamaisapicad_Λ dai t_Λcacai istuma dui dai gooqui_ΛΓ_Λ gat_Λjai coodaragai. Dai gooqui_ΛΓ_Λ ii _ΛErood_Λsi Judeeaiñd_ΛΓ_Λ dai _ΛSesare_ΛΓ_Λ oidaca _Λgai.

²⁰ _ΛErood_Λsi vui baamucataidai _ΛTiir_ΛΓ_Λ oidacami, amaasi _Λgai _ΓΛ_Λagi dai vaan guuquiva _Λgai _ΛErood_Λsi vuid_ΛΓ_Λ, d_Λmos _ΛΛp_Λga aa nam_Λqui

Agai tumiñsicaḁa ḁmo sonaḁa caaacamigada ḁEroodasi sai aagidana Agai ḁEroodasi sai camaibaamucana vui, Agai cucuuspaña cuaadagai ḁEroodasi ḁavḁaragadaaiñḁaḁa cascada ipaliditadai isbai duñiagi ñiooqui. ²¹ Taida ḁEroodasi ootosi ñiooqui dai aagidi ismaa tasara iimia Agai. Daida ḁEroodasi aidḁa tasara gḁai cacḁagaducadioma gḁyuucusi dai raí daicarduḁaḁa daiva. Dai sida ḁavḁapi aatagi. ²² Taida ḁoodami gḁnaagacai ijiña daida icaiti:

—Idi ismaacḁaḁa ñioocai maitavaraḁmo cḁali, ḁmo diuusiava —ascaiti ḁoodami.

²³ Damos aidasi quiaa iññacaitadai Agai tai divia ḁmo Diuusi tḁaañicaruda dai cocotuli ḁEroodasi maisiaa duutudacai Agai Diuusi cascada vatopadagai Agai dai muu.

²⁴ Muipayaraḁa gaaagidi ḁvaavoitudadami Diuusi ñiooquida dai muidutai vaavoitudaimi.

²⁵ Aidasida ḁBernabé ḁḁmadu ḁSaulo canaato gḁnaa duiñdaga iji Jerusaleenaiñḁaḁa Antioquiiamu dai vaidaticatadai ḁḁra ḁVuaana Marcusi.

13

¹ Antioquiiaraḁa ḁvaavoitudadami saagida oidacatadai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada dai aa ḁrmamaatḁtuldiadamicatadai. Agai ḁBernabé dai Simuñi tucucḁaḁa, dai Luusio Sireeñiaraḁa oidacami, dai Manameena ismaacḁaḁa ḁḁmadu gḁḁ ḁEroodasi ismaacḁaḁa ḁraçaiḁi Galileearaḁa, dai Saulo. ² Dai ḁmo imidagai siaa duutudaitadai Agai Diuusi maitaugacai taida Diuusi Ibaḁa itḁadai:

—Acovai avḁar giñvuusaitulda Bernabé ḁḁmadu Saulo vaidḁa iduuna goovai ḁaa duiñdagai ismaacḁaḁa viaa aana goovai vaḁaraḁa —ascaiti ḁDiuusi Ibaḁa.

³ Amaasi Agai gamamagi maitaugacai dai daama darai gḁḁnoonovi dai diosagi dai ootoi.

⁴ Dai gooquiaraḁa Diuusi Ibaḁa ootoi ḁBernabé ḁḁmadu ḁSaulo Seliisiamu tai Agai iji. Dai ami tḁḁtasai ḁmo vaarcuaraḁa dai iji Sipiiamu Agai ḁḁmo ḁmapacaraḁa sicolimadicami gḁḁ suudagi. ⁵ Amaasi ḁacai ḁḁḁḁraḁi ugidiana siaaco Salamiña tḁḁgidu, Agai gḁnaagacai mamaatḁtuldi ḁoodami Diuusi ñiooquida judidíu quiquiuupaigadana, vaidḁa ḁVuaana ḁḁra oiditadai ḁmo piooñi duucai. ⁶ Dai vaasi aipacoga iji Agai ḁḁḁḁriaraḁa siaaco sicolimadi ḁsuudagi dai aayi ḁmapacaraḁa siaaco Pafosi tḁḁgidu dai ami tḁḁ ḁmo judidíu Barsuusi tḁḁgiducami dai Agai ḁḁmo cḁḁdaracami. Dai Agai mosyaatagidiña ḁoodami dai pocaitiña saida ḁḁmo Diuusi ñiooquituldiadamigada. ⁷ Daida ḁḁḁdaracḁaḁa ḁḁmadu daacatadai ḁçaiḁi Serjio Paulo, ismaacḁaḁa ḁḁmo cḁali saitudugami gḁtagitoidagaraḁa. Daida ḁçaiḁi ootosi ñiooqui ḁBernabé ḁḁmadu ḁSaulo sai iimḁna quiidiamu caaca ḁlilitadai Agai Diuusi ñiooquida cascada.

⁸ Amaasi ḁḁḁdaracḁaḁa Barsuusi Elimasi vui ñiooquimi Bernabé ḁḁmadu Saulo daida ḁlilitai ḁçaiḁi isvaavoituda Agai. ⁹ Amaasi ḁSaulo masmaacḁaḁa Paavora agaiña ḁḁra Diuusi Ibaḁa ḁḁmadu daacatadai Agai, vai Agai gḁtagito nḁḁaidi ḁḁḁdaracḁaḁa ¹⁰ daida itḁadai:

—Yaatagidaracami maicḁḁaḁa ivuaadami, Diaavora aduñḁa dai vaidara caatacami vaasi gocḁagaducḁaḁa. ¿Dai tuipasi sobicai oodami sai maivaavoitudana Diuusi? ¹¹ Sivi Diuusi gḁḁḁḁamu simainḁijadamu aapi tomali tasai cudagida —astḁadai ḁSaulo.

Mospotai Agai taida ḁḁḁdaracḁaḁa mainḁḁava mostuca oidigi Agai vaḁaraḁa, dai gaagaiña Agai soora bḁḁ aimardagi noviaiñḁaḁa mainḁaadana Agai

cascadA. ¹² Aidasi tAA acaigi imaasi vaavoitu Diuusi ñiooquidA maitatAgaitadai agai siAAldagi caAcatai istumaasi gamamaatAtuldi ACACAAli.

— — —
¹³ Amaasi APaavora AMadu AAaduñdA tAAtasai AMo vaarcuAra PafosiARA dai iji Perjiamu, Panfilia dAVAAriARA, taidA AVuaana anaasi viaa gAAaduñi dai aagai Jerusaleenamu. ¹⁴ Tai gooquiARA agai iji PerjiañdARA Antioquiamu Pisidia dAVAAriARA. Dai ami AMo imidagai iBastaragai tasARA vaapa agai judidíu quiuupaigadARA dai ami daraiva. ¹⁵ Amaasi casi gAAagacai oojai siaaco ooja Moseesacaru gAAalicamiga dai ismaacAdA ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadA taidA AbaitAguucacami quiuupaigadARA judidíu ootosi ñiooqui Adadidacami ami quiuupiARA mAsaidA itAADana:

—Garaaduñi mAsmaqui aliada aapimA gooidacami ñiooqui istutuidiana ismaquiagi —astAtadai.

¹⁶ Tai toma caquiiva APaavora dai gAnovicAdA aagidi sai dodoligiana daidA itAtadai:

—GiñcaAcavurai aapimA judidíu dai vAAscatai ismaacAdA siaa duutudai Diuusi. ¹⁷ DiuusigadA Ajudidíu aCovai vuvaitu gAAAAqui aaduñicaru dai muidali aidasi quiaa EjiipitARA oidacataidai agai mAacsdARA oidacami duucai dai gooquiARA vuvaitu agai ami dAVAAriaiñdARA gAguvucadAdA. ¹⁸ Dai goo coobai uumigi oidigana oidacataidai agai tomasi soimaasi ivuaadana agai Diuusi vAAscARA maioojogi. ¹⁹ Dai Diuusi ugititu cuvaracami naana maasi ñioocadami ismaacAdA CanaanARA oidacataidai dai maa AdAVAArai gAAAAqui aaduñicaru. ²⁰ Dai gooquiARA maaco siento uumigi dan taajucami Diuusi darasdiña dudunucami garaaduñicaru asta aidA uucami sioidacataidai ADiuusi ñiooquituldiadamigadA Samueli. ²¹ Tai aidA uumiaARA garaaduñicaru gatai sai Diuusi daasagi AMoco saidA Arraicana dai tAAanaiña agai, dai sai camaitAAanaiña Adudunucami. Tai Diuusi daí ASaul saidA Arraicana dai gataanaiña goo coobai uumigi agai ArSisi maradA Benjamin cajiudadA. ²² Dai gooquiARA Diuusi vuusaitu Saúl sai camaitAAanaiña dai maa AAalicami ADavi dai agai gataanaiña daidA icaiti Diuusi: “Baigiñaliditai ñaidi aana goDavi Isaí maradA dai goovai ivuaadamu istumaasi ipalidi aana”, ascaiti Diuusi. ²³ Dai Suusi ArcajiudadA agai vaa Davicaru, ASuusi ismaacAdA aCovai vuusaitu Diuusi sai cAAgacARA vuvaidana Ajudidíu poduucai isducatai bai dui agai ñiooqui garaaduñicaru AMadu. ²⁴ Dai aidasi maiquiaa divia ASuusi, AVuaana aagidi vAAasi judidíu dai potAtadai sai gAAagai isvapacoñicagi dai ama duucai gAntAtigituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi. ²⁵ Aidasi cayoga aayi istuigaco muquia agai AVuaana agai itAtadai aoodami: “Aanaan maitARagai mAsmaacAdA aapimA tAtagitoi, giñgooquiARA divia agai Ama ismaacAdA aana tomali maiviaa SAalicami isuupasdagi susuusacAdA ggiaragadA”, astAtadai AVuaana.

²⁶ AapimA giñaaduñi Avraañicaru cajiudadA AMadu aapimA mAsmaacAdA siaa duutudai Diuusi, aapimA gAnvAAatARAva idi ñiooqui cAAgacARA vuvaidaragai. ²⁷ IsmaacAdA JerusaleenARA oidacataidai AMadu dudunucamigadA maimaatAcataidai sioora ArSuusi. Dai tomali maimaata caAcana Añiooqui ismaacAdA gAAagaiña quiquiupiana vAAscARA iBastaragai tasARA oojai ismaacAdA ooja ADiuusi ñiñiooquituldiadamigadA, dai poduucai aidasi gatAjai AdudunucamigadA JerusaleenARA oidacami maaaragai ASuusi poduucai ApAdui isducatai aagaitadai AAquidA Diuusi ñiñiooquituldiadamigadA. ²⁸ Tomasi maitAA agai tomali AMo istumaasi soimaascami ASuusi vui, vAAscARA aagidi

agai $\wedge$ Pilaato sai gataanana muaaragai. ²⁹ Dai aidasi casi idui agai vlassi isducatai ooja $\wedge$ Diuusi ñiñiooquituldiadamigada aagaitai $\wedge$ Suusi, tavanñi agai curusiaindara dai yaasa. ³⁰ Damos Diuusi duaacali coidada saagidañdara. ³¹ Daida $\wedge$ Suusi caduaacacai mu tasai gamamasdiña vuitapi agai ismaacada oidatucaña Galileaiñdara Jerusalemu, dai sivi agai vaa mamaatardamigada aagidi $\wedge$ oodami istumaasi ivuaadana dai mamaatarduldiña $\wedge$ Suusi.

³² Dai poduucai $\wedge$ lapa aatama ganaagidi $\wedge$ calagaducada ñiooqui ismaacada aagidi Diuusi garlaqui aaduñicaru. ³³ Dai aatama arcajiudadagai. Dai aidasi Diuusi duaacali $\wedge$ Suusi aidasi casi idui agai aatama garvallatara ismaacada aagidi agai garlaqui aaduñicaru poduucai isducatai oojis Salmosi goocara siaaco icaiti: “Aapiara argiñmara dai sivi vaama cai aana vlassi oodami vuitapi vai maatacana isaapi argiñmara”, ascaiti Diuusi. ³⁴ Diuusi aagidi $\wedge$ Suusi sai duaacalda agai coidada saagidañdara sai maiduvana tuucugada, daida icaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigada: “Ganmaaquimu aana istumaasi calagaducada ismaacada aagidi aana Davicaru”, ascaiti. ³⁵ Cascada poduucai aagai Cristo amai Salmosara: “Maidagitomu aapi isduvagi tuucugada gapiooñiga ismaacada alia oigadai aapi”. ³⁶ Davicaru gia soi ismaacada oidacataidai aidasi oidacataidai agai, poduucai isducatai taji Diuusi, dai gooqilara muucucai agai taida libada i mallas siaaco daraajatadai laaduñacardu damos tuucugada gia duva. ³⁷ Damos agai ismaacada duaacali Diuusi agai gia maiduva tuucugada. ³⁸ Giñaaduñi aapima gaagai ismaatcagi isSuusi Cristocada ismaacada muu curusiaba agaicada Diuusi oigaldi vlassi oidigi daama oidacami soimaascamigada. ³⁹ Agaicada agai vai Diuusi oigaldi soimaascamigada sioora vaavoitudagi isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. Moseesacaru samicamigadara maitiipucataidai oigaldaragai. ⁴⁰ Gannuucadacavurai aapima, vai maipoduucai arduuna aapimacada isducatai ooja $\wedge$ Diuusi ñiñiooquituldiadamigada aidasida icaiti:

⁴¹ Dañi aapima parunadami, gantagivotar najada ugitivurai.

Aanana arDiuusi daida iduunimu aana mui naana maasi gararducami quiaa oidacatai aapima.

Dai maitalagimu aapima istaiyagi dai vlassara maivaavoitudama tomamasi ganaagidi.

Ascaiti $\wedge$ Diuusi ñiñiooquituldiadamigada —astatadai $\wedge$ Paavora $\wedge$ oodami quiuupara.

⁴² Dai aidasi vuvaja $\wedge$ Paavora lamadu laaduñda judidiu quiuupaigadañdara, tai agai ismaacada maitarjudidiu aagidi sai agamai ibastaragai tasara aagidana Paavora apamu gomaasi ñiooqui. ⁴³ Aidasi caugidagai ampaidaragai quiuupara tai muidutai judidiu lamadu aa ismaacada maitarjudidiu damos vaavoitu judidiu vaavoidaragada oi $\wedge$ Paavora lamadu Bernabé, vai agai mamaacaiña ñiooqui dai aagidiña sai gaagai isapiavaavoitudadagi isDiuusi alia oigadai.

⁴⁴ Dai agamai caldiara ibastaragai tasara baitoma vlassi Antioquiara oidacami ganmpagi dai calca agai Diuusi ñiooquida. ⁴⁵ Damos aidasi tala judidiu isganmpagi mosalqui oodami alia lagacoi dai vui ñiooquimi agai $\wedge$ Paavora dai sigalnaasi ñiooqui suuligidimi. ⁴⁶ Tai amaasi $\wedge$ Paavora lamadu Bernabé maiduduaadicuitai ñiñio daida itatadai:

—Aliasi gaagaitadai isganaagida aatama Diuusi ñiooquida lapa aapima ismaacada arjudidiu, damos aapima sivi calmapiadara vipieeyi Diuusi ñiooquida cascada camaiviaa aapima samicami isvlassara oidacagi Diuusi lamadu, sivi iimimu aatama agai lamadu ismaacada maitarjudidiu. ⁴⁷ $\wedge$ agai poduucai gartajai gartaanadamiga Suusi Cristo daida partatadai:

Aanlaant ganootoi amo cuudagi duucaí agai vallaara ismaacada maitarjudidíu Mai mamaatatulda isducatai calagacara vuvauquia agai vallascatai Asta oidigi ugidiarrioma oidacami vlassi. Astatadai gartlaanadamiga —astatadai Paavora.

⁴⁸ Dai aidasi caa imaasi agai ismaacada maitarjudidíu alia baiganalí daida icaitimi sai Diuusi ñiooquida alia calagadu, dai vallascatai vaavoitu ismaacada Diuusi acovai vuvaitu sai vallascatai oidacana agai lamadu. ⁴⁹ Dai poducaí vlassi agai davalariara glaa Diuusi ñiooquida. ⁵⁰ Damos ajudidíu aataga lamadu amo ooqui ismaacada calaga vaavoitudai ajudidíu vaavoidaragada dai vlassi aoodami siaa duutudaiña agai dai aataga lara acalali lamadu ismaacada laanai ami Antioquiara. Ajudidíu aapanaquidi sai soimaasi taatatuldana agai Paavora lamadu Bernabé dai sai adaiña abiaadara. ⁵¹ Amaasi Paavora lamadu Bernabé gigigi davalari ginalcasoaindara sai maacana aoodami ismaacada adaji ismaicalaga idui lami poducaí ganviidacataidai agai. Dai iji Iconiamu. ⁵² Damos vaavoitudadami Antioquiara alia baiganaliditai vii lamadu daacatai Diuusi lada.

14

¹ Amaasi Paavora lamadu Bernabé vaapa judidíu quiupaigadara Iconiara, dai alia calaga ñiño agai tai muiditai vaavoitu vlassi mosamaduga maitarjudidíu lamadu ismaacada maitarjudidíu. ² Damos ajudidíu ismaacada maivaavoitu soimaasi aapanaquidi agai ismaacada maitarjudidíu dai soimaasi tatagitoituldíu vui vaavoitudadami. ³ Cascada Paavora lamadu Bernabé anaasi vii bai tavapi. Dai maiduduadicuitai ñioocaiña agai vaavoitudaitai Diuusi. Dai Diuusi apiamaacaiña guvucadagai saida ivuaadana mui naana maasi gagarducami. Dai poducaí Diuusi tatagidi aoodami sjarvaavoi ismaacada aagidi Paavora lamadu Bernabé isDiuusi calagacara vuvaida lidi. ⁴ Damos Iconiara oidacami aipaco ganvupui vallaacataidai. Lamoco vuidara vallaacataidai ajudidíu dai calaga ñioocaiña lojootosicami vallaara vai aa vuidara vallaacana lojootosicami dai calaga ñioocaiña ajudidíu vallaara. ⁵ Amaasi ajudidíu lamadu ismaacada maitarjudidíu vallascatai ismaacada vuidara vallaacataidai lojootosicami ganaagi lamadu abaitaguucacami dai soimaasi ñiooqui aagida agai dai maicarsa agai ooodaicada. ⁶ Damos aidasi maí Paavora lamadu Bernabé voopoi abiaadara Listiramu dai Derviamu, Licaonia davalariara, dai vlassi siculo ⁷ siaaco gaagaiña lara isSuusi Cristo arcacacara vuviadami.

⁸ Listara oidacataidai amo calali ismaacada maitistutuiditadai isaimardagi. Lagi poducaí vuusai agai dai mosdaacana. Dai tomali amo imidagai maitarimacami agai. ⁹ Dai agai daacatai calacataidai istumaasi aagai Paavora. Amaasi Paavora gatagito lala isvaavoitudai agai isDiuusi istutuidi isduaaidagi. ¹⁰ Dai amaasi gagara itatadai:

—Salli calquiva —astatadai Paavora.

Taida calali tacavi tuali tuudai dai calquiva dai gaagacai aimaraí. ¹¹ Dai aidasi lala aoodami ismaacada idui Paavora iñaquimi ganñiooquicada daida icaitimi:

—Didiuusi lapa maasi calali titlapapai aatama garsaagida —ascaiti aoodami.

¹² Daidal icaiti saidal Bernabé ardiuusi ismaacada Upiteli aagaiña agai, daidal Paavora lardiuisi ismaacada Mercurio aagaiña agai. Paavora

ñiooquiditadai loodami cascada Mercurio taitai agai. ¹³ Taidal upiteli paaligada ismaacada mosvaacacata Listirata cacatadai quiupaigada, agai vuaa tuturu lamadu yoosigai dai agai lamadu loodami cooda agaitadai tuturu Paavora lamadu Bernabé vataral dai poduucai siaa duutuda agaitadai. ¹⁴ Damos aidasida lojootosicami Paavora lamadu Bernabé mai gomaasi, saasaimi ganyuucusi agai poduucai ivuaadana agai sai naidiña loodami ismaitacagai issiaa duutuadagi oodami didiuisi duucai, dai vaapa agai loodami saagida dai iñaquimi daidal icaitimi:

¹⁵ —¿Cacalli, tuimasi povueeyi? Aatama arcacalli lapa ganapan duucai, dai cascada dada aatama dai ganaagida ragai sai gaaagai masdagituagi gomaasi ismaacada maitarsoiñi, dai gaaagai masvaavoitudagi Diuusi ismaacada duaca agai ismaacada idui tavaagi lamadu davalrai lamadu gala suudagi dai vasi istumaasi oidaga. ¹⁶ Laquioma Diuusi dagito loodami saida ivuaadana istumaasi ipalidi. ¹⁷ Tomasi vaacata tatagidiña agai siora aistumaasi cacagaducamicada ismaacada ivuaadana agai oidacami vataral, agai garootosdi duuqui dai calga garmacai cuadagai dai tstuucada vagiam araliadagi —ascaitimi.

¹⁸ Damos tomasi aagidi agai vasi imaasi maitistui isdaidagi loodami iscodagi agai tuturu ismaacacada siaa duutuda agaitadai agai Paavora lamadu Bernabé.

¹⁹ Tai amaasi ami dada lamoco judidiu Antioquiaindara dai Iconiaindara dai avanaqui loodami dai maicacarai Paavora. Dai aidasi poaliditadai agai iscamuaa tavaimacai malacasi dai Listira ugidiana viaa. ²⁰ Dai aidasida vaavoitudadami ganampagi Paavora sicoli tai agai vafi dai ii apamu Listiramu dai siaadigi iji abiaadara agai lamadu Bernabé Derviamu.

²¹ Dai ami gaaagidi Diuusi ñiooquida dai siora arcacacata vuviaadami tai muidutai vaavoitu, tai agai apamu iji Listiramu dai Iconiamu dai Antioquiamu. ²² Dai vasi amui vaamioma baialliatudaimi agai vaavoitudadami dai maacaimi ñiooqui daidal itadaimi sai gaaagai isapiavaavoitudadagi dai sai viaacatadai issoimaa taatagi mui naana maasi dai poduucai istuidacai iimiagi siaaco gatanaan Diuusi. ²³ Dai vasi aipacoga siaaco ajioopaitadai agai vaavoitudadami saagida daraasaimi lamoco talaanadami vaavoitudadami vataral dai aidasi darasiña agai maitaugacai gadaanaiña Diuusi dai potadaiña saida ivuaadana istumaasi Diuusi ipalidi.

²⁴ Dai gooquilara iji dai Pisidia davalriamu salli dagavusai dai aayi Panfilia davalriata. ²⁵ Dai gaaagidimi Diuusi ñiooquida Pelijara, dai amaasi iji Ataliamu. ²⁶ Dai ami tatasai amo varcuata dai iji Antioquiamu Siria davalriata, siaadara vuvaaja agai aidasi iji taidal vaavoitudadami gadaanadagi Diuusi sai nuucaticana aa duindadara vai sivi canaatoli. ²⁷ Dai aidasi ayai agai Antioquilara ampagi vasi vaavoitudadami dai aagidi vasi istumaa dui Diuusi agacada aidasi gamamaatultiditadai agai Diuusi ñiooquida, dai isducatai Diuusi soi isaagida agai Diuusi ñiooquida agai ismaacada maitarjudidiu dai isducatai agai vaavoitu lapa. ²⁸ Daidal Paavora lamadu Bernabé anaasi vii vaavoitudadami lamadu tavaapi.

15

¹ Aida tuigaco lamoco cacalli ismaacada iji Judeeaiñdara Antioquiamu aagidimi vaavoitudadami sai siora cacacata vuvaquia liada sai

gaaagaitadai isiquitaaagi gantuucuga poduucai isducatai viituli Moseesacaru. ² Taidaa Paavora aamaduu Bernabé alia ñiñoio acacaaali aamaduu aagaitai gomaasi, dai aagidi sai camaipoduucai gantatagitoiña, mataita acovai vuvaitu Paavora aamaduu Bernabé dai aa sai iimana Jerusaleenamu dai maa bai duuna idi ñiooqui lojootosicami dai abaitaguucacamigada vaavoitudadami aamaduu.

³ Vaavoitudadami Antioquiiaaaga ai dai ootoi, dai voyiamu iimaitai Penisia sai Samaalia daaavaariamu saali dagavusai aagai dai aagidimi vaavoitudadami isducatai aagai ismaacada maitarjudiduu dagito ganaaqui vaavoidaraga dai vaavoitu Diuusi, tai vaascatai vaavoitudadami alia baiganaaali caacai gomaasi.

⁴ Aidasi aayi Paavora aamaduu Bernabé Jerusaleenaa taidaa vaavoitudadami aamaduu lojootosicami aamaduu abaitaguucacami baiganaaaliaracada miaadagi, daida Paavora aamaduu Bernabé aagidi vaasi istumaasi idui Diuusi aipaco siaaco ajioopaitadai aagai. ⁵ Damos aamoco afariseo ismaacada vaavoitu guuquiva daida itai:

—Gaaagiava isiquitaaagi tuutucugada vaascatai vaavoitudadami ismaacada maitarjudiduu dai gaaagai istaañaigi vai agidiña vaasi istumaasi viituli Moseesacaru —ascaiti afariseo.

⁶ Tai ganampagi lojootosicami aamaduu abaitaguucacami dai bai duña aagai ñiooqui. ⁷ Dai catavaapi gaaataga aagai tai caquiva Piiduru daida itai:

—Giñaaduñi caaga maata aapima sai bai aaqui Diuusi acovai giñvuusaitu aana aapima gansaagidañdaa ansai aagidana aana aagai ismaacada maitarjudiduu Diuusi ñiooquida sai aagai vaavoitudana aara. ⁸ Dai Diuusi maata vaascatai iibada dai ootoi galbadaga sai aamaduu daacana aagai ismaacada maitarjudiduu aara poduucai isduucai garootosi aagai aatama vaascatai dai poduucai Diuusi gartaagi isoigada aagai aara.

⁹ Diuusi mosamadugan duucai garnaidi aatama aamaduu aagai ismaacada maitarjudiduu cascada oigaldi aagai soimaascamigada aara vaavoitudacai aagai. ¹⁰ Sivi tuimasi maivaavoitudai aapima ismaacada idui Diuusi, dai tuimasi poduucai taanaai aapima aagai istumaasi tomali aatama maitistutuidi isganaaagidagi tomali gaaquiva aaduñicaru maitistui. ¹¹ Maitavaa poduucai. Aatama vaavoitudai isDiuusi caagacara garvuvaitu dai caagacara garnaidi dai Suusi garoigada apan duucai aagai —astatadai Piiduru.

¹² Tai vaascatai aaga mosdodoli vii, vaidaa Paavora aamaduu Bernabé aagidi vaasi istumaasi idui aagai Diuusi guvcadadacada aagai ismaacada maitarjudiduu saagida. ¹³ Dai aidasi canaato ñioo Paavora aamaduu Bernabé taidaa Jacovo itai:

—Giñaaduñi, giñcaacavurai. ¹⁴ Casi gaaagidi goSimuñi Piiduru siaaquida abiaadara caagacara naidi Diuusi aagai ismaacada maitarjudiduu dai acovai vuvaitu aamoco aagai saagidañdaa sai siaa duutudaiña Diuusi daida armaamaradacana. ¹⁵ Bai aaqui poduucai oja Diuusi ñiñoioquituldiadamigada cascada gaaagaitadai siapaduñiagi caacavurai aapima isducatai oja amaadutai Diuusi ñiooquituldiadamigada:

¹⁶ Pocaiti Diuusi:

Aaraaga naana maasi dagavuña aagai dai gooquiiaa apamu divimu aana judiduu saagida.

Aagai aismaacada aaqui abiaadara acovai vuvaitu aana.

Dai gooquiiaa mui uumigicada camaitiñsaa duutudaiña aagai cascada aagidamu aana sai apamu giñsaa duutudaiña poduucai isducatai giñsaa duutudaiña aagai aidasi oidacatai Davicaru.

17 Apamu divimu aanΛ dai aagidamu sai giñΛΛgidiña.

Poduucai iduñimu aanΛ vai vΛasi oodami ismaacΛΔΛ maitarjudidíu giñtatagitoiña daidΛ argiñmaamaracana dai giñΛΛgidiña.

18 Pocaiti Diuusi ismaacΛΔΛ garmaatΛtuli vΛasi idi istumaasi ΛΛqui abiaadΛΓΛ. Ascaiti Diuusi.

19 CascΔΛ aanΛ pocaiti maitaaagai issoi vuaadagi ismaacΛΔΛ maitarjudidíu. Agai cadagito ΛΛquidΛ ganvaavoidaraga dai vaavoitu Diuusi. 20 Mosacaasi glaagai tasoojidagi sai camaicuaadana baabaidi ismaacΛΔΛ dadasdi amoono ismaacΛΔΛ siaa duutudai oodami Diuusi duucai, dai sai maigoogosi ganducamicana, dai camaicuaadana baabiada vustaaqui baicuada ismaacΛΔΛ maivuusanΛi ΛaradΛ siΛascadΛ coiyagi, dai tomali maicuaadana ΛaradΛ. 21 ΛΛqui abiaadΛΓΛ aipacoga oidaga sioorΛ gamamaatΛtuli Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ vΛascarΛ ibastaragai tasΛΓΛ judidíu quiquiupaigadΛΓΛ glaagaiña gomaasi —astΛtdai Jacovo.

22 Amaasi Λojootosicami ΛΛmadu ΛbaitΛguucacami ΛΛmadu vΛascatai Λvaavoitudadami ΛpanΛali isacovai vuvaidagi ΛΛmoco Λagi gansaagidañdΛΓΛ dai ootosagi Antioquiiamu ΛΛmadu Paavora dai Bernabé. Dai Λco vuusaitu Uudasi masmaacΛΔΛ Barsavasi aagaiña ΛpΛ, dai Λco vuusaitu Siilasi ΛpΛ Λgai ΛrbaitΛcΛaacamigadΛ Λvaavoitudadami. 23 Dai ΛgaicΔΔΛ ootoi amo oojai ismaacΛΔΛ icaiti:

“AatΛmΛ ojojotosicami ΛΛmadu baitΛguucacami ΛΛmadu gogaa vaavoitudadami ganviaatuli aapimΛ garaaduñi ismaacΛΔΛ maitarjudidíu ismaacΛΔΛ AntioquiiΛΓΛ oidaga dai Siria dai Silisia dΔΛΛvΛariΛΓΛ oidaga. 24 Maí aatΛmΛ sai ΛΛmo oodami iji tabiaadΛΓΛ ismaacΛΔΛ aatΛmΛ maiotoi. Dai Λgai gansoobi ganñiooquicΔΔΛ masi aapimΛ maimaata isducatai gantΛΛgituagi. Λgai povai gantΛtdai sai glaagai masiquitaagi gantuutucuga dai Λgigidagi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ. 25 CascΔΛ cΛΛgadu Λlii aatΛmΛ isΛco vuvaidagi ΛΛmoco aatΛmΛ garsaagidañdΛΓΛ sai mΛΛca ganpΛidana aapimΛ ΛΛmadu garaaduñi Paavora dai Bernabé ismaacΛΔΛ aliΛ oigΔdai aatΛmΛ.

26 Paavora dai Bernabé miuyapΛΓΛ ajioopaiña masiaaco cooda agaiña gamamaatΛtulditai goovai isSuusi Cristo ΛΓcΛagacΛΓΛ vuviadami. 27 CascΔΛ ganootosi aatΛmΛ Uudasi ΛΛmadu Siilasi vai Λagi goovai gnaagidana vΛasi idi ismaacΛΔΛ ganooji aatΛmΛ. 28 Garaagidi Diuusi Ibaada tΛstuma duñiagi. AatΛmΛ garvΛatarΛ ΛpΛ cΛΛgadu cascΔΛ maitantΛaanΛi aatΛmΛ mui naana maasi, mosacaasi χiΛΛqui istumaasi ismaacΛΔΛ glaagai. 29 Masai maicuaadana baabaidi ismaacΛΔΛ gΔdadasdi amoono ismaacΛΔΛ siaa duutudai oodami Diuusi duucai, tomali maicuaadagi ΛaradΛ, tomali baabiada vustaaqui baicuada ismaacΛΔΛ maivuusanΛi ΛaradΛ siΛascadΛ coiyagi, dai tomali maigoogosi ganducamicagi. MasΛΛgiadagi vΛasi idi istumaasi aidΛ gia cacΛΛga ivueeyi aapimΛ. GartΛΛgadamu”, ascaiti ΛbaitΛcΛaacamigadΛ.

30 Matai ootoidΛ tai iji vΛmaacova Antioquiiamu. Dai ami Λpagi vΛasi Λvaavoitudadami dai maa Λoojai. 31 TaidΛ Λvaavoitudadami aliΛ baigΛnΛali nΛidacai Λoojai. 32 Uudasi ΛΛmadu Siilasi arDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ dai baiΛliatu Λvaavoitudadami ganñiooquicΔΔΛ tai agai vaamioma vaavoitu.

33 Bai tavΛpi anaasi daraaja vΛmaacova dai aidΛsi caiimia agaitadai Λgai taidΛ Λvaavoitudadami diosagi dai potΛtdai: “DiuuscadΛ avΛr viaatuli JerusalemΛ oidadami Λgai ismaacΛΔΛ ganootoi”, astΛtdai. 34 Damos ΛSiilasi ipΛli isviiagi. 35 DaidΛ ΛPaavora ΛΛmadu Bernabé ΛpΛ anaasi vii AntioquiiΛΓΛ. Dai muidutai aa ΛΛmadu anaasi gaaagidiña Diuusi ñiooquidΛ.

36 Cabai tavΛpicΔΔΛ Paavora potΛtdai ΛBernabé:

—Tinda apamu malla dadida garaaduñi aipacoga lasiaaco casi gaaagidi Diuusi ñiooquida. Dai nada asducatai daraaja —astatadai.

³⁷ Bernabé voidaquia aliditadai avuaana Marcusi ³⁸ agai ismaacada oi aidasi tuucamidara iji agai aipacoga dai gaaagidimi Diuusi ñiooquida dai Panfiliaiñara aa gai dai camaisoicaiña cascada aPaavora maitpaliditadai isvoidaquiagi. ³⁹ Dai alia cavaami ñiño dai maibai dui dai ajacovai iji. Bernabé voidacai Marcusi dai tallasai amo vaarcuara dai iji Sipiliamu. ⁴⁰ Taida aPaavora voidacai Siilasi. Taida avavoitudadami gadaanai Diuusi sai nuucaticana taida iji. ⁴¹ Dai Siiliana dai Silisiana dagavusai dai vaamioma baialliatudaimi avavoitudadami.

16

¹ Paavora amadu Siilasi Derviarara aayi dai Listirara. Dai ami tala amo vaavoitudadami Timoteo taagiducami. Agai armaradacatadai amo ooqui judiu daida avavoitudadami ara daida loogada argiliego. ² Avavoitudadami ismaacada Listirara dai Iconiarara oidacatadai calga ñioocaitadai Timoteo vatarara. ³ aPaavora ipali isvoidaquiagi aTimoteo damos taji sai iquitana gatuucuga maibaacoituda aliditai ajudidiu ismaacada ami oidacatadai tomasi vascatai maatacatadai sargiliego oogada. ⁴ Tomasiao siaaco dagavusquimi aPaavora amadu Siilasi agidimi agai avavoitudadami isducatai ooji ojoootosicami amadu abaitaguucacami Jerusalemiañara avavoitudadami Antioquiara vatarara sai vascatai avavoitudadami agidiña. ⁵ Dai poduucai avavoitudadami sioma calga vaavoitu, dai vasaasai vaamioma muidaimi avavoitudadami.

⁶ Dai Diuusi Ibada maidagito isgaaagida agai Diuusi ñiooquida Asia davararara. Cascada mosdagavusai agai Pilijia dai Galasia davarararimu. ⁷ Dai ugidiana Misia aayi dai abiaadara Bitiñiamaco iimia aliditadai damos Diuusi Ibada maidagito isgaamu iimia agai. ⁸ Dai Misia ugidiana salli dagavusai, dai taapai siaaco Troasi taagidu gaa suudagi ugidiana siaaco aaji vaarcu. ⁹ Dai ami amo imidagai tucara taatquimi aPaavora amo salli Masedoniañara sai vuidara calca dai daana daida itadai: “Diimi Masedoniamu dai garsoiña”, astatadai. ¹⁰ Cascada otoma bai gardui aatama dai iimia ragai Masedoniamu, calcaga vaavoitu aatama isgarvaidi Diuusi tasai gaaagidana ami davararara ñiooquida.

¹¹ Anaasi Troasirara amo vaarcuara tallasai aatama dai salli iji Samotrasia davarararimu siaaco sicolimadi suudagi. Dai gan siaadiqui Neápolisirara aayi aatama dai ami taapai vaarcuaiñara. ¹² Dai abiaadara iji aatama Pilipoosiamu ami arromamanu davararagada, agai armapacara Masedoniarara siaaco oidaga mui quiqui. Dai ami daraaja aatama chilalqui tasai. ¹³ Amo imidagai ibastaragai tasara vuvaaja aatama Pilipoosiañara maisi malcasi gaa aqui ugidiana, siaaco duudatai gamamadaiña loodami anaasi daraiva aatama dai agidi aatama Diuusi ñiooquida ooqui ismaacada ganmpagi ami. ¹⁴ Amoco Lidia taagiducatai. Agai aTiatiirara oidacami daida argaagardami yuucusi moraduacami. Dai idi ooqui alia siaa duutudai Diuusi. Dai cacatadai agai añiooqui tai Diuusi soi sai agidana agai ismaacada agidi Paavora. ¹⁵ Dai gavacoi agai amadu vascatai ismaacada quidiara oidacatadai dai gooqiarara gardaaniimi agai dai povartadai:

—Masi aapim_Λ s_{ΛΛ}lic_ΔΛ vaavoitudadagi isvaavoitudai aan_Λ Diuusi, varai imi dai giñquiiyana daraaja asta masi_{ΛΛ}scad_Λ iji tabiaad_{ΛΓ}Λ —ast_ΛΛdai _Λgai.

Dai mait_Λdagito tascho t_Λi_Λyagi.

16 _Λmo imidagai caiim_Λitadai aat_ΛΛ_Λ siaaco gamamadaiña dai vuid_{ΛΓ}Λ aayi aat_ΛΛ_Λ _Λmo ali ooqui ismaac_ΔΔ_Λ viaacatadai _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Δ dai _Λgai _{ΛΛ}quiasd_{ΛΓ}Λ maatacana istumaasi daivuñia _Λgai. Dai viaacatadai _Λgai g_Λtutuidacami dai _Λali ooqui mui gamait_Λcl_Δiña tumiñsi g_Λtutuidacami v_ΛΛtara. 17 Idi ali ooqui g_Λroidatucuiña Paavora _{ΛΛ}madu aat_ΛΛ_Λ dai iññaquidana daid_Λ icaitidana:

—Idi c_Λc_Λali arpiooñigad_Λ Diuusi ismaac_ΔΔ_Λ _{ΛΓ}Λbait_Λc_Λaaacami, dai goovai g_Λnaagidi aapim_Λ isducatai c_{ΛΛ}gac_{ΛΓ}Λ vuv_Λquiyagi —caitidana _Λali ooqui.

18 Mui tasai povueeyi _Λgai tai _Λmo imidagai oojogi Paavora dai ajaco c_Λquiva daid_Λ it_ΛΛdai _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Δ ismaac_ΔΔ_Λ viaacatadai _Λali ooqui:

—Suusi Cristo guvucadad_Λc_ΔΔ_Λ ang_Λaagidi vuusaiñi goooquiaiñd_{ΛΓ}Λ —ast_ΛΛdai.

Taid_Λ _ΛDiaavora t_Λaañicarud_Δ otoma vuusai.

19 Dai aid_Λsi _Λali ooqui tutuidacami maata t_{ΛΛ} iscamaitistutuidi isgamait_Λc_Δadagi tumiñsi _Λgaic_ΔΔ_Λ vui _Λgai _ΛPaavora _{ΛΛ}madu Siilasi dai vuucai dai vaan tuutui dudunucami_{ΛΓ}Λ plaasana. 20-21 Daid_Λ it_ΛΛdai _Λgai _Λdudunucami:

—Idi c_Λc_Λali ismaac_ΔΔ_Λ _{ΛΓ}judid_Λu g_Λr_Δv_{ΛΛ}aragana dada dai garaagidi t_Λsviaa siduñiagi istumaasi aat_ΛΛ_Λ maitistutuidi. Aat_ΛΛ_Λ _Λrromamanu dai g_Λr_Δdaidi g_Λt_Λt_Λaa_Λadamiga gomaasi. Dai poduucai baacoitadai goovai oodami g_Λññoquic_ΔΔ_Λ —ast_ΛΛdai.

22 Tai v_ΛΛsi _Λoodami vui baacoi, taid_Λ _Λdudunucami gatajai sai uupasdana yuucusid_Λ dai g_Λv_Λiaarsana uusic_ΔΔ_Λ. 23 Dai cat_Λv_Λapi g_Λv_Λiacarai dai maamaisa. Dai t_ΛΛjai _Λmaisacarui nuucadacami sai c_{ΛΛ}ga nuucadacana. 24 Aid_Λmasi pot_ΛΛdai _Λmaisacarui nuucadacami _Λgai tuucavi vavaisanana uucami vaapai maisacari_{ΛΓ}Λ. Dai uusi maisacari_{ΛΓ}Λ vaapai _ΛΛcasod_Λ dai anaasi viaa.

25 _Λran tucar_Λ aid_Λsi _ΛPaavora _{ΛΛ}madu Siilasi gamamadai dai siaa duutudai Diuusi g_Λññaidagac_ΔΔ_Λ vaid_Λ _Λgaa maamaisapic_ΔΔ_Λ mosca_Λc_Δatadai.

26 Tai todian duucai cavami gigiduli d_Λv_ΛΛarai dai oiñitu bibidaviqui ooodagad_Λ utioma daraajad_Λ. Tai goc_ΔΔ_Λ g_Λcucupioco v_ΛΛsi cucuparagad_Λ _Λmaisacarui, dai uupai v_ΛΛsi _Λmaamaisapic_ΔΔ_Λ cadeenagad_Λ ismaac_ΔΔ_Λ _Λc_ΔΔ_Λ vuupulic_ΔΔ_Λadai _Λgai. 27 Dai aid_Λsi n_Λn_Λaa _Λmaisacarui nuucadacami t_{ΛΛ} iscucupioquiñi _Λmaisacarui cucuparagad_Λ vuusaitu g_Λmastaga dai _Λc_ΔΔ_Λ _Λgai gamuaa agaitadai p_Λl_Λiditai isvuvaja _Λmaamaisapic_ΔΔ_Λ. 28 _Δamos _ΛPaavora iññoqui daid_Λ it_ΛΛdai:

—Maitig_Λmuua tamiat_Λ daraaja v_ΛΛscatai —ast_ΛΛdai.

29 Taid_Λ _Λmaisacarui nuucadacami gatai _Λmo cuudagi dai maraitai vaa duaadimutugaitai dai giviguquimi dai vuid_{ΛΓ}Λ g_Λtootonac_ΔΔ_Λ c_Λquiva _Λgai _ΛPaavora _{ΛΛ}madu Siilasi. 30 Dai otoma vuvaitu dai t_Λcacai daid_Λ it_ΛΛdai:

—¿C_Λc_Λali tuma duuna aan_Λ dai c_{ΛΛ}gac_{ΛΓ}Λ vuusaiña? —ast_ΛΛdai.

31 Taid_Λ _ΛPaavora _{ΛΛ}madu Siilasi aa noragi daid_Λ it_ΛΛdai:

—Vaavoitudañi aapi isSuusi Cristo _{ΛΓ}c_{ΛΛ}gac_{ΛΓ}Λ vuv_Λiadami dai poduucai c_{ΛΛ}gac_{ΛΓ}Λ vuusaimu aapi _{ΛΛ}madu v_{ΛΛ}scatai ismaac_ΔΔ_Λ g_Λquiiy_{ΛΓ}Λ oidaga —ast_ΛΛdai.

32 Daid_Λ _ΛPaavora _{ΛΛ}madu Siilasi aagidi Diuusi ññoquid_Λ v_{ΛΛ}scatai ismaac_ΔΔ_Λ _Λmaisacarui nuucadacami quidiid_{ΛΓ}Λ oidacatadai. 33 Dai quiaa _Λrtucar_Λc_Δatadai vaid_Λ _Λmaisacarui nuucadacami vacuañdi tuutucugad_Λ

mAsiaaco saasarai uusicaΔΔ. Dai otoma Agai ΔΔmadu vΔΔscatai ismaacΔΔΔ quidiΔΔΔ oidacatadai ganvapacoi. ³⁴ Dai gooquiΔΔΔ vaidacai gΔquiiyamu dai bibi. Dai Agai ΔΔmadu vΔΔscatai ismaacΔΔΔ quidiΔΔΔ oidacatadai alia baiganΔΔlidadai vaavoitudacai.

³⁵ Siaadiqui quiaamoco Δdudunucami ootosi ñiooqui sandaarucΔΔΔ Δmaisacarui nuucadacami sai dagitona Agai ΔPaavora ΔΔmadu Siilasi.

³⁶ TaidΔ Δmaisacarui nuucadacami potΔΔdai ΔPaavora:

—Δdudunucami casi giñootosi ñiooqui ansaidΔ gandagitona. Diuusi ganuucaticana —astΔΔdai.

³⁷ ΔΔmos ΔPaavora itΔΔdai Δsandaaru:

—AatΔΔΔ Δrromamanu ΔΔΔ mΔtai vΔΔscara vΔΔsi oodami vuitapi gargΔviaacarai maitΔrdagitocai tasñiooquia aatΔΔΔ, dai gΔrmaamaisa. Dai sivi Astocai gardagitua Δlidi Agai poduucai gia cho. Vai ΔΔgi dadana Agai dai garvuvaidana —astΔΔdai ΔPaavora Δsandaaru.

³⁸ TaidΔ Δsandaaru mΔΔ aagidi idi ñiooqui Δdudunucami tai Agai alia duduaadimu maatΔcái isAgai Δrromamanu ΔΔΔ. ³⁹ Dai cascΔΔ iji Agai mΔΔca siaaco daraajatadai ΔcΔΔΔli dai daañimi sai oigΔldana. Dai vuvaitu dai daañimi sai vuvacana Piliposiaifndara. ⁴⁰ Tai Agai vuvaja maisacaruaiñdara dai iji Lidia quiidiamu dai aagidi Δvaavoitudadami isducatai vuvaitu Δdudunucami maisacaruaiñdara sai camaiduduaadicuiña Δvaavoitudadami, dai gooquiΔΔΔ iji Agai abiaadara.

17

1 Dai iimacai ΔPaavora ΔΔmadu Siilasi Ampipoliisiana dai Apoloonianana sΔΔli dagavusai dai boodara aayi TesalonicΔΔΔ ami Δaacatadai Δmo judidiu quiuupaigada. ² TaidΔ ΔPaavora ii Δjudidiu quiuupaigadaamu poduucai isduucai ivuaadana Agai vΔΔscara. Dai vaica Δcaldi anaasi daraaja Agai. Dai vΔΔscara ibastaragai tasara ΔΔmadu gaaatagaiña Agai Δjudidiu isducatai icaiti Diuusi ñiooquidara ³ isaCristo viaacatadai issoimaa taatagi, dai muquiaagi dai Δpamu duaacagi. Dai potΔΔdaiña Agai:

—Agai vaa Suusi ismaacΔΔΔ gΔnaagidi aana ΔΔCristo, Agai vaa ismaacΔΔΔ ΔΔqui abiaadara ñanara aapimΔ —astΔΔdai ΔPaavora.

Vai ΔΔmoco judidiu pocaitiña sai maitarvaavoi.

⁴ Tai ΔΔmoco vaavoitu dai uraava ΔPaavora dai Siilasi. Dai mui giliego ismaacΔΔΔ siaa duutudai Diuusi vaavoitu ΔΔΔ, dai mui ooqui ΔΔΔ ismaacΔΔΔ Δoodami alia siaa duutudaiña. ⁵ CascΔΔ alia baacoi Δjudidiu ismaacΔΔΔ maivaavoitu. Dai Δmpagi ΔcΔΔli soimaasi ivuaadami ismaacΔΔΔ mosajioopaiña caayana dai alia siaa caitimi Agai gΔΔmpaidacai vaidΔ Δoidacami maisiooma daraajatadai caacacai. TaidΔ ΔcΔΔΔli soimaasi ivuaadami ΔΔmadu Δjudidiu Jasoñi quidiΔΔΔ dada dai daitu cuuparagai dai vaapa dai gaagaimi ΔPaavora ΔΔmadu Siilasi dai vuvaida agaitadai abiaadara dai taagida agaitadai Agai Δoodami. ⁶ Dai maitΔΔ Agai ami dai cascΔΔ tΔvaimacai Jasoñi ΔΔmadu aa vaavoitudadami dai vuucai dudunucamiΔΔΔ, dai ami ijiña daidΔ icaiti:

—ΔcΔΔΔli ismaacΔΔΔ naana dui vΔΔsi oidigi gΔñiooquicΔΔΔ caaayi tami TesalonicΔΔΔ ΔΔΔ. ⁷ Tai goJasoñi miaadagi Δquiiyara. Dai vΔΔsi Agai ivueeyi mui naana maasi istumaasi AgΔΔ taaanadami romanu maitamaacai oigaragai. Agai pocaiti sai oidaga Δmai gΔΔ baitΔcΔaacami Suusi tΔAgiducami —ascaiti.

⁸ Taid_Λ _Λoodami _{ΛΛ}madu _Λdudunucami mosca_Λ goñiooqui dai sisioli. ⁹ Dai tai _Λdudunucami Jasoñi _{ΛΛ}madu _Λga_Λ vaavoitudadami tumiñsigad_Λ dai potat_Λdai sai _Λpamu maquia agaitadai sia_Λscad_Λ vuvaaquiagi abiaad_Λ_Λ _ΛPaavora dai Siilasi, tai _Λgai gamaa mataida dagito isiimiagi.

¹⁰ Taid_Λ _Λvaavoitudadami otoma vuvaitu _ΛPaavora _{ΛΛ}madu Siilasi tu-ca_Λ dai ootoi Bereamaco. Tai _Λgai mosaayi Bere_Λ_Λ dai iji judidiu quiuupaigad_Λamu. ¹¹ _ΛJudidiu ami oidac_Λ_Λ vaamioma ca_Λga tuutuiga si_Λga_Λ Tesalonic_Λ_Λ oidac_Λ_Λ _Λgai mosbaig_Λ_Λliarac_Λ_Λ ca_Λcana istumaasi aagidiña _ΛPaavora _{ΛΛ}madu Siilasi. Dai va_ΛΛ tasai gaagaiña Diuusi ñiooquid_Λ_Λ dai na_Λida agaiña sabaig_Λ _Λvaavoi ismaac_Λ_Λ aagidiña _ΛPaavora _{ΛΛ}madu Siilasi. ¹² Dai poduucai mudutai judidiu _{ΛΛ}madu giliego vaavoitu, va_Λsi _Λmaduga ma_Λsi ca_Λca_Λli _{ΛΛ}madu ooqui ismaac_Λ_Λ _Λoodami ali_Λ siaa duutudaiña. ¹³ Dai aidasi ma_Λ _ΛJudidiu Tesalonic_Λ_Λ oidacami si_Λ_ΛPaavora gaaagidi Diuusi ñiooquid_Λ Bere_Λ_Λ _Λpa_Λ, gaamu iji dai sisiolitu _Λoidacami. ¹⁴ Da_Λmos _Λvaavoitudadami otoma ootoi _ΛPaavora coostamu, taid_Λ _ΛSiilasi _{ΛΛ}madu Timoteo anaasi vii. ¹⁵ _ΛGai ismaac_Λ_Λ oi _ΛPaavora Ateenasi_Λ_Λ uucami dagito dai aa suuli. Taid_Λ _ΛPaavora ootosi ñiooqui _Λgaic_Λ_Λ _ΛSiilasi _{ΛΛ}madu Timoteo sai gaamu iim_Λna si_Λotoma istutiadagi.

¹⁶ Dai aidasi Ateenasi_Λ_Λ daacatadai _ΛPaavora dai na_Λna_Λracatadai _ΛSiilasi _{ΛΛ}madu Timoteo ami naidi _Λgai mu_Λ _Λmoon_Λ ismaac_Λ_Λ siaa duutudai oodami Diuusi duuca_Λ casc_Λ_Λ ali_Λ soig_Λ_Λlliditadai _Λgai dai baamucan tada. ¹⁷ Casc_Λ_Λ _ΛPaavora aagidiña Diuusi ñiooquid_Λ _ΛJudidiu ismaac_Λ_Λ ga_Λna_Λmpaidiña quiuupia_Λ_Λ dai aa _Λpa_Λ ismaac_Λ_Λ ami siaa duutudaiña Diuusi. Dai va_ΛΛ tasai aagidiña _Λgai Diuusi ñiooquid_Λ _Λgai ismaac_Λ_Λ plaasana daraajagi. ¹⁸ Dai _Λmmoco _Λgai _Λrepicureo mamaatardamigad_Λ dai aa _Λga_Λ ismaac_Λ_Λ mamaat_Λ_Λgai estotoico mamaat_Λuldaragad_Λ. Dai ga_Λnaagacai ñiñio _Λgai _{ΛΛ}madu _ΛPaavora dai _Λmmoco icaiti:

—¿Istumaasi goovai ismaac_Λ_Λ aagai goaatagarac_Λ_Λ? —ascaiti.

Vai aa icaiti:

—Ga_Λraagiadan caiti goovai sib_Λaad_Λ_Λ didiuusi —ascaiti.

_ΛPaavora aagaiña _ΛSuusi dai duaacarad_Λ casc_Λ_Λ pocaiti _Λgai. ¹⁹ Dai bai _Λgai _ΛPaavora dai ba_Λcai ma_Λca siaaco Aliopago ta_Λgidu, ami siaaco bai vuaadana ñiooqui _Λdudunucami daid_Λ it_Λadai _Λgai _ΛPaavora:

—Maat_Λca _Λra_Λlidi aat_Λma istumaasi utuducami ga_Λmaat_Λtulda _Λlidi aapi.

²⁰ Ga_Λraagidañi istumaasi maimaata aat_Λma dai casc_Λ_Λ maat_Λca _Λra_Λlidi aat_Λma ist_Λiya _Λlidi aapi gooc_Λ_Λ —ast_Λadai.

²¹ Va_Λscatai Ateenasi_Λ_Λ oidacami dai sib_Λad_Λ_Λ vuvac_Λcam_Λ ismaac_Λ_Λ anaasi oidacatadai, maitivuaadana _Λma maasi mosca_Λcana istumaasi utuducami dai gaaagidiña _Λpa_Λ.

²² Amaasi _ΛPaavora ca_Λquiva va_Λscatai saagida ami Aliopaga_Λ_Λ daid_Λ it_Λai:

—Ca_Λca_Λli Ateenasi_Λ_Λ oidacami va_Λsi_Λacatai naidi aana mas_Λali siaa duutudai aapima ga_Λndidiuusiga. ²³ Aidasi aim_Λraiña aana dai na_Λñidiña va_Λsi _Λmap_Λca_Λ_Λ siaaco oidaga moomono, ta_Λ aana _Λmap_Λca_Λ_Λ siaaco aduucai oojsi: “Tami _Λra_ΛDiuusi va_Λta_Λra ismaac_Λ_Λ maimaata aat_Λma”. Idi vaa ismaac_Λ_Λ siaa duutudai aapima maimaat_Λcat_Λai gooviava _Λra_ΛDiuusi ismaac_Λ_Λ ganaagidi aana.

²⁴ _ΛGai _Λra_ΛDiuusi ismaac_Λ_Λ idui oidigi dai va_Λsi_Λacatai istumaasi oidaga _Λgai _Λrbait_Λca_Λacami ismaac_Λ_Λ ta_Λana_Λ _Λva_Λagi dai va_Λsi oidigi. _ΛGai maiquiquiupiana oidaga ismaac_Λ_Λ ivueeyi oodami. ²⁵ _ΛGai mait_Λgito

isivuaadagi oodami tomali amo istumaasi agai vaatarala. Agai vaa aragai ismaacada gammaacai ibadagai dai vavalli dai vvasi istumaasi.

²⁶ Vvasi naana maasi oodami vuvaaja aoodamiaindaala ismaacada idui Diuusi arpaga. Dai Diuusi tajai sai vvasi oidigi daama oidacana, dai vvascaga aagaiña siaacoga dai siasscada. ²⁷ Daidala icaiti Diuusi: “Aana andarai aoodami oidigi daama sai matia lldiña sabai oidaga Diuusi”, ascaiti Diuusi. Vvascaga maimaacasi daja Diuusi mosalia miaanai daja agai vvascatali. ²⁸ Diuusicada duduaca aatama dai ajioopai dai oidaga. Ganallqui aaduñicaru sastuduacada pocaiti: “Aatama armaamarada Diuusi”, ascaiti. ²⁹ Vaavoava siarDiuusi maamarada aatama cascada maitlaagai taspoduucal tatagitoda aatama isamo moono istutuidi siarDiuusicagi ismaacada ivueeyi oodami isducatali gantatagitoti agai oorocada, isplaatacada isodaicada. ³⁰ Laquioma pocaiti Diuusi: “Oidacatali oodami ismaacada maitiñmaata cascada maitiñlagidiña antai aana vvascaga maioojogi dai sivi laanai aana vvascatali aipaco oidacami sai ama duucal gantatagitona dai camaisoimaasi ivuaadana”, ascaiti Diuusi. ³¹ Amo imidagai amo dunucami naida agai vvasi oodami ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami gomaasi iduñia agai agai Diuusi vaatarala dai calga iduñia agai. Diuusi aagai siasscada. Agai arSuusi ismaacada acovai vuusaitu Diuusi. Diuusi duacali asuusi coidada saagidaindaala dai poduucal calga maatal vvascatali siarvaavoi ismaacada aagai Diuusi —astatali Paavora.

³² Aidasi cal agai coidada duaacarada ammoco mosparunai dai aa icaiti: —Baiyoma ispladamala garaagida gomaasi —ascaiti aoodami.

³³ Amaasi Paavora anaasi viaa dai ii. ³⁴ Tai ammoco calalli oi Paavora dai vaavoitu. Dai agai saagida imatadai Dionisio ismaacada amamo dunucami Aliopagala, dai amo ooqui Damalisi taagiducami, dai aa arpa.

18

¹ Dai goquiuala ii Paavora Ateñasiaindaala Coriintoamu. ² Dai ami tala agai amo judidíu Aquilasi taagiducami. Agai arPonto davalliala oidacamicatali. Aidala vaaslaquioma ami divia Aquilasi amadu ooñigada Prisiilasi Italiaindaala. Agala baitacaaacami Claudio tajai sai vuvacana vvasi ajudidíu Roomaindaala cascada agai viaacatali isvuvaquiagi arpa. Taidala Paavora ii dai diviji. ³ Dai tala Paavora isagai viaacatali agai vaa aa duiñdagai ismaa viaacatali Paavora isivuaadagi icuusi baabaqui cascada anaasi amadu vii agai dai amadu gaaata vuaada agai. ⁴ Daidala Paavora vvascaga ibastaragai tasala aimaraiña ajudidíu quiuupaigadamu. Dai ami gaaagidiña Diuusi ñiooquida tai muidutai vaavoitu siassi judidíu caasi agai ismaacada maitarjudidíu arpa.

⁵ Aidasi Siilasi amadu Timoteo aayi Masedoniaala aidala abiaadala Paavora maiti vuaadana ama maasi mosgaagidiña Diuusi ñiooquida. Dai salli aagidiña Paavora ajudidíu daidala itadaiña:

—Asuusi ismaacada ganaagidi aana arCristo ismaacada nanara aapima —astatali Paavora.

⁶ Tai agai vui baacoi dai sigalnaasi ñiooqui aagidi taidala Paavora itatali:

—Aagi aapima arganduñi masiasscada coiya aapima maiimimu Diuusi amadu. Aana gia camaitarñidui —astatali Paavora.

Cascada Paavora gigigi gayuucusi aagi poduucal gaaagidiña agai ismaitarduñida. Dai apamu ñioo Paavora daidala itatali:

—Sivi baitaqui imimu aana agai ismaacada maitarjudidiu amadu —astatadai.

⁷ Daidala Paavora vuusai ajudidiu quiuupaigadalaifndala dai ii amo calli quidiimu Justo talagiducami ismaacada alia siaa duutudai Diuusi. Agai quiu-upai abaana oidacata dai. ⁸ Dai amo calli Calisipo talagiducami ismaacada lrbaitacaaacami quiuupiala, vaavoitu isSuusi Cristo arcaagacala vuviadami. Dai vascatai ismaacada quidiiala oidacata dai vaavoitu ala. Dai muidutai Coriintoala oidacami moscala dai vaavoitu dai ganvapacoi. ⁹ Dai amo imidagai tucara Paavora gacoosigala naidi Diuusi saida itatadai:

—Maitiduaadicuda apiaigaagidida ginnooqui maitidagitocai aagada.

¹⁰ Aana angalamadu daja dai tomali amaadutai maisoimaasi gataatuldamu, aana viaa mui oodami tami Coriintoala —astatadai Diuusi.

¹¹ Tai cascada Paavora Coriintoala vii amo uumigi dan taajucami dai gaaagidifia Diuusi niooquida loodami saagida.

¹² Aidasi Galiofi artlaanadamicatadai Acaayala ajudidiu vui baacoi Paavora dai balacai ami siaaco daacata dai tlaanadami ¹³ daida itatadai:

—Idi calli gaaagidifia sai glaagai issiaa duutuadagi Diuusi damos daidarsi isducatai ivueeyi goovai —astatadai agai tlaanadami.

¹⁴ Paavora caniooquia agaitadai taidala Galiofi itatadai ajudidiu:

—Dañi sarsoimaasi iducamicamudai goovai aida gia bai ganduin damudai aana. ¹⁵ Damos aapimaa agai istumaasi aapimaa lalgi gandai, lalgiavar bai duufi aapimaa. Aana anmaivapacai gomaasiala —astatadai.

¹⁶ Dai vuvaitu abiaadala. ¹⁷ Tai vascatai agiligio bai Sostifia ismaacada baitacaaacami judidiu quiuupaigadala dai anaasi vuitapi tlaanadami galicacarai vaidala tlaanadami mosnaidi dai maivuama alidi.

¹⁸ Paavora quiaa anaasi vii mui tasai. Dai gooquiala diosagi agai lvaavoitudadami dai iji Paavora amadu Prisilasi dai Aquilasi Sincalliamu. Dai ami ivisu Paavora gamoo sai naidifia loodami isalagidi agai istumaasi bai dui vaasiquioma Diuusi amadu. Dai abiaadala taalasai amo vaarcuala dai iimia agai Sillia davariamu. ¹⁹ Dai aidasi aayi agai Efeesiala taidala Paavora anaasi viaa Prisilasi amadu Aquilasi dai ii judidiu quiuupaigadamu dai aagidi Diuusi niooquida ajudidiu ismaacada ami ganmpaidifia dai agai alia nioo Paavora amadu aagaitai imaasi. ²⁰ Daidala ajudidiu daanimi Paavora sai viaana tavapioma damos agai maivii. ²¹ Dai diosagi daida itatadai:

—Viaa aana isJerusaleenala daacagi siaa duudagala ismaacada cami-aadimi, vascatala apamu divimu aana dai ganladamu isDiuusi ipaliadagi —astatadai.

Dai tasai amo vaarcuala dai Efeesiaifndala ii. ²² Dai aidasi aayi agai Sese-reala taidala Paavora ii Jerusaleenamu dai viaatulda agai lvaavoitudadami, dai otoma tavai Antioquiamu. ²³ Dai anaasi vii Paavora bai tavapi. Amaasi apamu ii dai divida agai vaaasi lvaavoitudadami vaaasi lmapacala Galaasiala dai Pilijiala. Dai aagidimi apamu Diuusi niooquida dai poduucai soiquimi sai vaamioma calaga lalagidifia Diuusi.

²⁴ Aida aayi Efeesiala amo judiu Apoolosi talagiducami. Agai lraAlejandalliala oidacami dai agai calaga maata nioocai dai calaga maata Diuusi niooquida. ²⁵ Alia calaga maataldicitadai agai Diuusi niooquida. Dai bailiaracada nioocafia. Dai salli aagifia istumaasi idui lSuusi. Dai maimaatacata dai agai amai vacuanaragai mosacaasi lVuaana vacuanaragada maatacatadai agai. ²⁶ Daidala Apoolosi maiduadicuitai

ñioocaiña judidíu quiuupaigadara. Aidasi caa Prisiilasi lamadu Aquuilasi acovai vuusaitu dai sioma canga maatatuli Diuusi ñiooquida. ²⁷ Aidasi imia agaitada Apoolosi Acaaya davalliamu taida lvaavoitudadami soi dai ootosi amo oojai agaa vaavoitudadami dai potatadai sai baiganliaracada miaadagidana Apoolosi. Dai aidasi Apoolosi aayi Acaayara canga soi agai lvaavoitudadami ismaacada Diuusi alia oigadai dai vaavoituli. ²⁸ Daidal Apoolosi aagidi vascatai vuitapi isducatai maicanga ivueeyi ljudidíu ganvaavoidaragada. Dai alia ñioo dai mamaatatuldi iscaiti Diuusi ñiooquidara isSuusi Cristo aragai vaa ismaacada nalaracataidai agai. Cascada agai maititituditadai isvui ñioocadagi.

19

¹ Apoolosi quiaa Coriintoara daacataidai taidal Paavora lmapacaga ucooidigana daivusai dai Efeesira aayi dai ami tal chilalqui vaavoitudadami.

² Daidal itatadai agai lvaavoitudadami:

—¿Aidasi vaavoitu aapim diviasi Diuusi Ibada dai ganlamadu daaca agai? —astatadai.

Tai agai aa noragi daidal itatadai:

—Tomali maicajiomacataidai aatama isoidaga Diuusi Ibada —astatadai.

³ Taidal Paavorai itatadai:

—¿Maacada vacuanaragaicada ganvapacoi aapim? —astatadai.

Tai agai aa noragi daidal itatadai:

—Avuaana vacuanaragacada —astatadai.

⁴ Taidal Paavora itatadai:

—Avuaana vapaconaiña oodami sai naidiña aa isagai caama duuca gantatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai. Dai agai potatadaiña lara sai gaagai isvaavoitudagi ismaacada gooquiaroma divia agaitadai. Agai arSuusi Cristo —astatadai Paavora.

⁵ Aidasi caa agai ganvapacoi sai naidiña aa isagai vaavoitu Suusi Cristo mamaatatuldaragada. ⁶ Aidasidal Paavora daama darai ganoonovi divia Diuusi Ibada agai lamadu. Tai agai ganaagacai ñiño ama maasi ñiooquicada ismaacada maimaatacataidai agai dai aagai istumaasi aagidi Diuusi. ⁷ Vaaicada arpara baivustaama dan gooca agai.

⁸ Daidal Paavora vaica masaadai aitu aimaraitai judidíu quiquiuupaigadalamu dai maiduaadicuitai gaagidiña isDiuusi soicai oodami sai cagaacaga oidacana. Tai lamoco gia vaavoitu. ⁹ Damos aa maivaavoitu malama duuca gantatagitua aliditai. Dai sigalnaasi ñioocai idi maatatuldaragai vui aoodami vuitapi. Amaasi Paavora acovai ii dai vaidacai lvaavoitudadami amo escueelamu siaaco gamamaatatuldiña Tirano. Dai vaa tasai mosvusaña Tirano vai amaasi Paavora lamadu agaa anaasi aatagaiña dai aagaiña Diuusi ñiooquida. ¹⁰ Poduucai idui agai goo uumigi dai poduucal vaaasi Aasia davalliatla oidacami caa Diuusi ñiooquida vaaasi amaduga maasi judidíu dai ismaacada maitarjudidíu. ¹¹ Dai Diuusi maa guvucadagai Paavora saidal iduuna mui naana maasi gagarducami. ¹² Taidal aoodami vuidacai acococoidada ganpañiñituga dai gantaagiñiagiocarui ismaacada acada taata agai Paavora tuucugada tai mosagaicada dudueeyi acococoidada dai asta Diaavora tataañicaruda vuvacaiña oodamiñara.

¹³ Dai lamoco judidíu ismaacada mosaipaco ajiopaiña vuvaidimi Diaavora tataañicaruda oodamiñara vuvaida aliditadai agai Suusi guvucadacada dai potatadai judidíu Diaavora tataañicaruda:

—Gantlaanaí aatama Suusi guvucadadacada agai vaa ismaacada aagaiña aPaavora masai vuvacana —astadai.

¹⁴ Poduucai ivuaadana cuvaracami cacalli agai armaamarada amo calli Isiiquiva taagiducami. Agai aiamo baitacaacamigada taalaanadami judidiu quiiupaigadaga. ¹⁵ Aidasi potadai cacalli aDiaavora taalaanicaruda tai agai aa noragi daida itadai:

—Maata aana aSuusi dai maata siooga aPaavora. ¿Damos aapimo moora? —astadai.

¹⁶ Cascada calli ismaacada viaacata dai Diaavora taalaanicaruda vuidara gai cacalli dai vaamioma istui vsalascatai dai cavami capiacarai agai taida cacalli maiyuucustugaitai voopoi ami quiiyaiñdaga dai saasaquitugai tuutucugada. ¹⁷ Dai vlassi Efeesiaga oidacami mai gomaasi judidiu dai ismaacada maitarjudidiu ara cascada vlasscatai alia duduaadimu, dai alia siaan duutumai Suusi Cristo.

¹⁸ Dai muidutai ismaacada vaavoitu dada dai gaaagidimi istumaasi soimaascami ismaacada ivuaadana agai laquioma. ¹⁹ Dai muidutai ismaacada arcacalldaracamicana vuaa ganlilivrugaga dai vlasscatai vuitapi mamaji. Dai gooquira lasitu alilivru namagada sai aayi para taajucami sientu mil piisu. ²⁰ Dai poduucai muidutai ta gomaasi dai muiyapaga mai oodami Diuusi ñiooquida.

²¹ Cadaivunucai vlassi gomaasi taida aPaavora aalli isimiagi Masedoniamu dai Acaayamu dai abiaadaga Jerusaleenamu. Daida icaiti:

—Cadaivunucai amui gaagai isimia aana Roomamu ara —ascaiti.

²² Dai caotosacai gooca gaaduñi ismaacada soicalina aa duiñdagaga Masedoniamu agai aTimoteo amadu Erastusi, dai agai anaasi vii Aasiaga baitavapi.

²³ Aida alia sisioli Efeesiaga oidacami Diuusi ñiooquidacada. ²⁴ Amo calli Demetrio taagiducami sisiolitu aoodami. Agai ivuaadana plaata quiquiupai aaliducami ara maasi ismaasi Diana quiiupaigada dai aana daasaca Diana. Diana aiamo odai uvisi ismaacada siaan duutudai Efeesiaga oidacami Diuusi duucai. Dai vlasscatai ismaacada amadu gaataa vuaadana calli alia mui gamaitacalina tumiñsi. ²⁵ Dai agai apagi vlassi gapipiooñiga amadu aa ismaacada viaacata dai pomaasi aa duiñdagai ara, daida itadai:

—Giñaduñi, calla maata aapima isalia callagacaga oidaga aatama idi aa duiñdagacada. ²⁶ Dai calla naidi aapima dai calla Paavora gaaagidiña sai idi moonu ismaacada ivueeyi oodami maitardidiuusi. Dai poduucai vaavoituli agai muidutai, maisiuu mosaca tami Efeesiaga oidacami vlassi Aasia davalriaga oidacami ara. ²⁷ Vlassi idi aliasi arduaadimudagai maisiuu mosaca garaa duiñdagaga siaan gaduñian tada dai vlassi oodami camaitagitomu goquiiupaigada gaducada gardiuusiga Diana. Vlassi Aasiaga oidacami amadu vlasscatai vlassi oidigi daama oidacami siaan duutudai idi gaducada gardiuusiga Diana. Dai sivi siaan gaduñian tada gogaducamigada goovai —astadai Demetrio gaaduñi.

²⁸ Dai moscacacai aoodami gomaasi alia baacoi dai iñquimi daida icaitimi:

—Gaducada gardiuusiga Diana, gaducada —ascaiti.

²⁹ Dai vlassi Efeesiaga oidacami alia siaan caitemi. Dai vui Gaayo amadu Aristarco agai argooca calli ismaacada Masedoniaraga oidaga dai oiditadai aPaavora. Taida aoodami cavami ganaagacai tavaimacai malca uucami siaaco ganampaidiña aoodami. ³⁰ Daida aPaavora vaquia aliditadai dai

ñiooquida agaitadai loodami damos lvaavoitudadami maidagito. ³¹ Lamoco ismaacada arduunucami Aasiaga ismaacada amiigugada lpaavora agai lapa ootosi ñiooqui dai daafiimi sai maivaacana ami. ³² Dai ami siaaco ganampagi loodami lamoco iinaicai amo istumaasi vai aa ama maasi dai alia siaa caiti vvasi oodami dai baitoma vvascatai maimaatacata dai istuisida ganampagi. ³³ Damos lamoco ismaacada loodami saagida guucacata dai aagidi Alejandro astuisida ami ganampagi. Taida ajudidiu baitaqui cai Alejandro. Vai agai ñiooquia agaitadai cascada vañigi ganovi sai dodoligicana vvascatai. ³⁴ Dai aidasi mai agai isAlejandro arjudiu vvascatai iijina para goo oora daida icaiti:

—Gaducada gardiuisiga Diana, gaducada —ascaiti.

³⁵ Amaasi amo dunucami anaasi Efeesiaga oidacami cadodoligitudacai vvascatai itatadai:

—Giñaaduñi Efeesiaga oidacami, calaga maata vvasi oidi daama oidacami isaatama nuucada goodai moonoo ismaacada lavaagialindaga gai. Agai ismaacada Diana taagidu. Agai argardiuisiga. Dai nuucada aatama quiuupaigada lapa. ³⁶ Calaga maata aapima istomali amaadutai maititutuidi ispotiyagi ismaitarvaavo vvasi gomaasi, cascada dodoligivurai. Maitavar istuma vuaada masmaicalaga gantatagitodagi lapa. ³⁷ Idi cacali masmaacada vuaa aapima maitagaaasidi goovai tomali amo istumaasi goquiupiaindaga dai tomali maisigalnaasi ñioocai gardiuisiga vui. ³⁸ Siademetrío lamadu agaa aata vvaadami viaacagi amo istumaasi amo oodami vui cascada oidaga dudunucami soora bai duñiagi gomaasi. Dai calaga istutuidi isvan casasi. Dai ami dudunucamiaga istutuidi isaipaco gapiaga ganvuupadagi. ³⁹ Dai siatama maasicagi ismaacada tagito aapima lapadaamaga avar bai duñi loodami ampaidaragadaga. ⁴⁰ Masgartacacagi istuisida siaa caitimi aatama sivi maitipu istumaasi gaaagida aatama cascada aliasi arduaadimudagai. Daida adudunucami calaga istutuidi isvaama gartuutusagi dai potiyagi tasai aatama vui baacoi —astatadai adunucami.

⁴¹ Dai capotlacai ootoi vvascatai sai noonoigana.

20

¹ Mosugitacai asisioligai taida lpaavora ootosi ñiooqui lvaavoitudadami sai ganampaidana sai agai maquia agai ñiooqui. Dai gooqiaga coocomitu dai diosagi dai ii lamapacaga Masedoniaga. ² Dai gadiviji muiyapaga Masedonia davalagiala dai aagidimi lvaavoitudadami apamu Diuusi ñiooquida dai poduucai soiquimi sai vaamioma calaga agidiña Diuusi. Dai abiaadaga Gilisia davaliala aayi. ³ Dai anaasi daja vaica masaadai dai gooqiaga catasadia agaitadai amo vaarcuaga dai imia agaitadai Siriamu, damos mai isajudidiu cabai duitadai ñiooqui dai soobida agai cascada lrali agai isaa gasiagi davalarapi saali apamu Masedoniamu saali. ⁴⁻⁵ Damos lamoco ismaacada oiditadai Paavora baitaqui iji dai Trooasiaga gannaracata dai. Agai arSopatera Bereaga oidacami, lamadu Aristarco, dai Segundo, Tesalonicaga oidacami, lamadu Gaayo Delivaga oidacami, lamadu Timoteo, lamadu Tiquico, dai Tróximo lapa agai lraasia davalagiala oidacami. ⁶ Cadaivunucai asiaa duudagai istuigaco gacuaadana apaana maicopodatudicami taatasai aatama vaarcuaga dai Pilipoosialindaga iji. Dai bo taama tasaicada aayi aatama agaa Trooasiaga dai anaasi daraaja aatama cuvaracami tasai.

7 Dai tumiñoco ganampagi vaavoitudadami dai gaugia agai. Aida aristuigaco tatagitoña agai isducatai muu Suusi Cristo curusiaba. Vaida Paavora mamaatatuldi Diuusi ñiooquida. Aliasi gaagaitadai isimiagi agai siaadiqui cascada apiañioocai agai aran tucara uucami. 8 Dai amo vaaquí vaico daama tuutucaviacamiaga tacauiaco ganampaidacataidai vaavoitudadami dai muiducataidai cuucudagi. 9 Dai amo galli Eutico tagiducami amo ali quitaagiña daacataidai dai alia tavapi gañiooqui Paavora vaid agalli alia coosimucataidai dai coi dai abiaadara matan gai. Dai aidamasi vañigi agai camuucucataidai. 10 Tai otoma tavai Paavora dai cuiqui agalli daama dai coomitu dai potatadai agai aoodami:

—Maitavar duduaadicuda duaacava —astatadai Paavora.

11 Dai apamu tasai tacaui dai gasaasasi paana dai gauu dai apiañioocai maasico uucami daida ii. 12 Matai balaai agalli duaacami dai alia baiganaldacai vii aoodami.

13 Tatai aatama baitaqui iji amo vaarcuara Asoonara uucami. Dai ami vana ragai aatama apamu Paavora. Agai apalli isdvavavapi salli imiagi cascada lagi poduucai garaagidi agai. 14 Dai aidasi aayi aatama Asoonara ami daacataidai Paavora dai garlamadu tasai vaarcuara tatai iji Mitiliñiamu. 15 Dai iji aatama abiaadara dai siaadiqui miaanai dagavusai aatama Quiiyosi. Dai gan siaadiqui aayi aatama Samoosira dai Trojillira gaiibasí. Dai gan siaadiqui Mileetara aayi aatama. 16 Alia otoma aiya aliditadai Paavora Jerusaleenara dai ami daaca aliditadai Pentecosteesico sistuidiagi. Amaasi aramo siaa duudagada judidíu. Cascada maitipaliditadai Paavora istavapi daacagi Asiarara dai maiaayi Efeesiarara.

17 Aidasi quiaa Mileetara daacataidai Paavora ootosi agai ñiooqui Efeesiarara vaavoitudadami baitaguucacamigada sai dadana. 18 Dai aidasi dada agai taida Paavora itatadai:

—Canga maata aapima isducatai daacataidai aana vascatai oidacami lamadu, aidasi tuucamidara abiaadara divia aana Asiarara. 19 Vascara aidasi gansaagida daacataidai aana arpioñigadacataidai Diuusi. Dai maigaducada giñalidiña aana. Dai alia suacaiña aana naiditai oodami ismaivaavoitudai. Dai tomasiaacoga siaaco aimaraña aana giñsobicaíña ajudidíu cascada alia soimaa taatacana aana. 20 Dai maidagitocai aagaiña aana vasi istumaasi ismaacada arcagaducami aapima ganvatarara. Dai gamamaatatuldiña aana vasi oodami vuitapi dai ganquiiquiana vasi amaduga masi judidíu dai ismaacada maitarjudidíu. 21 Dai aana ganaagidiña sai gaagagai isama duucai gantatagituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi dai vaavoitudagi isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. 22 Sivi imimu aana Jerusaleenamu. Giñootosai Diuusi Ibada. Dai maimaata aana istumaasi iñduñiagi. 23 Mosacaasi maata aana istomasiaaco iñsiaaco aimardagi giñaagidiña Diuusi Ibada masai giñmaisa agai Jerusaleenara dai sai alia soimaa taata iñagai aana. 24 Damos aana gia maivuum iñalidi gomaasicada. Aana gia maisoigiñalidi giñtuucugacada. Mosacaasi istumaasi argiñvatarara arnaatuagi aana duiñdagai ismaacada giñmaa gartaanadamiga Suusi Cristo daida iduñiagi vasi istumaasi giñvii agai ansaida iduuna. Aa duiñdagai ismaacada giñvii agai argaaagidagi cagaducada ñiooqui isDiuusi oigadai vascatai.

25 Casi gaagidi aana aapima gansaagida idi ñiooqui isDiuusi soicai oodami sai cagacara oidacana dai sivi canga maata aana sai tomali amaadutai aapima camaitiñagia agai apamu. 26 Cascada anganaagida iñalidi aana sivi sai camaitarñidíu masmañimiagi Diuusi lamadu masi vascada

coiyagi. ²⁷ Casi gánaagidi aana maiastocai tomali amo istumaasi mosvlaasi gánaagidi aana istumaasi ipalidi Diuusi tasmaatacagi daida ivuaadagi. ²⁸ Cascada gannuucadacavurai aapima lagi dai nuucadacavurai vlaascatai avaaivoitudadami larpa lapan duucaí cañiiru pastuurugada cllaga nuucadacana gasosoiga. Cllaga maata aapima isDiuusi lbaada gandarai masai nuucadacana avaaivoitudadami ismaacada covai vuvaitu Diuusi cascada cllagavar mamaatatulda. Suusi Cristo Diuusi marada muu dai aasi larada agai vaatará dai poduucái cllagacara vuvaitu saida atamo siilagama ducamicana. ²⁹ Cllaga maata aana sai inisialascada imiagi dadimu aa dai siaa duña agadamu agai vaavoidaragada lapan duucaí sllasayi omaligami daivai dai maivieyi cañiiru. ³⁰ Todian duucaí aapima gansaagidaiñdara baitaqui guuquivamu lamoco dai gamamaatatuldiadamu yaatagi baiyoma siismaacada arvaavoi. Dai poduucái iduñimu agai sai oidatucuíña aa daida armamaataradmagadacana. ³¹ Gannuucadacavurai tudu. Gantagitovurai aapima inisaana aitu vaica uumigi ganmaacaitai ñiooqui tasara dai tucara. Maidagitocai ganmaacaiña aana ñiooqui vlaascatai lamadutai dai suacaiña aana aapimacada.

³² Sivi giñaaduñi ganviaamu aana Diuusi lamadu vai agai gannuucadacana dai Diuusi ñiooquida lamadu larpa ismaacada garaagidi isgaroigadai Diuusi. Idi vaa ñiooqui guvucadaliga dai agaicada sioma cllaga lagi dai aapima Diuusi. Dai agaicada larpa viaa aatama mui naana maasi cllagaducami ismaacada maacai Diuusi agai ismaacada covai vuvaidi agai. ³³ Aidasi ganlamadu aimaraiña aana maitaanaña aana tumiñsi tomali yucusi. ³⁴ Baiyoma cllaga maata aapima inisaana lagi gaaata vaaadana dai gaagaiña istumaasi tagito aana giñvaatará dai ismaacada giñlamadu ajioopaiña larpa. ³⁵ Vlasara ganmamaatatuldiña aana ispoduucái glaagai isgaaata vuaadagi dai soicadagi soituutuigami. Vlasara avat tatagitoda istumaasi caiti Susi Cristo: “Sioma baigalidíña ismaacada gamaacai siismaacada bllaji mastumaasi oidi”, ascaiti Susi Cristo —astatadaí Paavora.

³⁶ Mosaagacai lPaavora gomaasi gtootonacada cllquiva vlaascatai lamadu dai gamamagi. ³⁷ Dai vlaascatai suañimi dai cocomituquimi dai uusupigaimi diosaidacai. ³⁸ Dai alia soiganalli potladacai lPaavora sai camainlijada agai vaamioma. Dai oi asta siaaco cllaca avaarca.

21

¹ Dai anaasi viaacai avaaivoitudadami taatasai aatama vaarcuara dai sllali iji Coosiamu. Dai siaadiqui iji aatama Roodasiamu dai abiaadara Paataramu. ² Paatarara tll aatama amai varcu Penisiamaco imadami tatai agiara taatasai aatama dai iji. ³ Dai dagavusai aatama lmapacara siaadara maasi Sipiliamu, Sipili atmapacara siaaco sicolimadi suudagi. Dai dagavusai aatama tai Sipili oogisa padara vii. Dai apiaimai aatama Siilira uucami. Tiirona viaa agaitadai istumaasi cusuvuti avaarca cascada ami aayi agai. ⁴ Tatai anaasi taapari aatama dai tll lamoco vaavoitudadami. Dai anaasi vii aatama cuvaracami tasai. Tai Diuusi lbaada ñiooqui avaaivoitudadami tai agai potadai lPaavora sai maitaagai isimia agai Jerusalemu. ⁵ Dai mosaacai cuvaracami tasai iji aatama. Tai vlaasi avaaivoitudadami dai oñigada dai maamarada garoi gla suudagi ugidiara uucami dai anaasi ooratana gartoonacada guuquiva aatama dai gamamagi. ⁶ Amaasi cocomitu aatama avaaivoitudadami dai diosagi dai taatasai aatama vaarcuara tai agai iji ganquiquiamu.

7 Dai Tiirroiñdara apiaiimai aatama vaarcuara Tolemaidara uucami dai ami taapapai aatama dai viaatuli garaaduñi dai anaasi daraaja amo tasai agai lamadu. 8 Dai siaadiqui Paavora lamadu aatama ismaacada oiditadai iji abiaadara dai aayi Sesareera. Dai ami iji Piili quidiamu agai lamoco ismaacada gaaagidiña Diuusi ñiooquida. Dai agai lamoco tatacogiadami acubaracamañdara lara. Tatai anaasi vii aatama agai lamadu. 9 Daida lapiili maamaracatadi maacova ooqui. Dai agai maiquiaa acucucunacami. Daida looqui aagaiña istumaasi aagidiña Diuusi. 10 Cadaraajatadai aatama chilaqui tasai tai ami divia amo cali Agavo taagiducami. Agai Judeeaiñdara divia dai agai aagai istumaasi aagidiña Diuusi. 11 Dai agai bai Paavora givurada dai acada vuupu galacaso dai ganoonovi daida itai:

—Pocaiti Diuusi Ibadai sai Jerusaleenara judidiu aduucai vulia agai idi givurai tuidacami dai taagida agai ismaacada maitarjudidiu —ascaiti lAgavo.

12 Dai moscaacai aatama lamadu Sesareera oidacami gomaasi vascatai daañimi aatama lPaavora sai maiimana Jerusaleenamu. 13 Damos lPaavora garaa noragi dai povai gartatadai:

—¿Tuimasi suanañi dai soigañalliatudai? ¿Ducatai ipalidi aapima isama duucai giñtagitoituldagi? Masinñvuliagi isgiñmuaagi lara Jerusaleenara gaaagiditai aana isSuusi Cristo arcalagacara vuviadami. Aana gia maivuan inñlidi —ascaiti lPaavora.

14 Aidasi ta aatama ismaitistui isama duucai tagitoituldagi dagito aatama daida icaiti:

—Araduuna istumaasi ipaliadagi Diuusi —caiti aatama.

15 Cadaivunucai chilaqui tasai bai gardui aatama dai iji Jerusaleenamu.

16 Tai garao lamoco vaavoitudadami Sesareeaiñdara. Dai maadutai agai lamo cali Nasooñi taagiducami. Agai arSipilara oidacami dai lququi abiaadara arvaavoitudadami. Dai agai quidiara viiya ragaitadai aatama.

17 Aidasi aayi aatama Jerusaleenara garaaduñi baiganliaracada garviaatuli. 18 Siaadiqui Paavora garao aidasi dividamu aatama Jacovo. Ami daraajatadai vasi baitaguucacamigada vaavoitudadami lara. 19 Taida lPaavora viaatuli dai aagidi vasi istumaasi idui agai Diuusi guvucadadacada ismaacada maitarjudidiu saagida. 20 Dai aidasi cañ agai gomaasi calga ñioocai Diuusi vatarara. Tai amaasi lbaitaguucacami potatadai lPaavora:

—Garaaduñi, damos calga maata aapi silaquidu vaavoitudadami judidiu saagida dai vascatai pocaiti sai allasi gaagai isvasi vaavoitudadami apiallagiadagi vasi Mosesacaru sallicamigada. 21 Dai lamo oodami aposcaini pasai aapi mamaatultuldi vasi judidiu vasi ismaacada sibaco oidaga sai mailagidiña Moseesacaru sallicamigada, dai poviaras caitiña lara sai maitaagai isiquiacadagi ganmaamara calalli tuufucugada, tomali mailagidiña garviituldaraga. 22 ¿Istumaasi araduñimu? Mosmaatama loodami iscadivia aapi dai ganmpaidamu agai dai maataca liadamu isducatai gamamaatultuldiña aapi. 23 Sivi mosgaagidamu aatama istumaasi gaagai pasiduñiagi. Tanai daraaja garaaduñi saagida maacova calalli ismaacada bai dui amo ñiooqui Diuusi lamadu dai maiquiaa naatocai idui. 24 Vaidacaini aapi judidiu quiuupaigadlamu daida iduñi istumaasi gaagai isiduñiagi silascada bai duñiagi amo istumaasi Diuusi lamadu poduucai isduucai garmaatuli Moseesacaru dai gaaata inamaquida aapi agai vatarara quiuupara. Dai gooquara casi iduucai gomaasi casi istutuidi agai isiicagi ganucupa poduucai tsduucai ivueeyi aatama. Dai casi iduucai aapi

gomaasi maatamu vallasatai ismaitarvaavoi mascaiti ganlidi, baiyoma mosaapi lapa agida mamaataltuldaragada Moseesacaru. ²⁵ Moscaooji aatama amo oojai avavoitudadami ismaacada maitarjudidiu dai poduucai ooji aatama sai camaivuam analidifna mamaataltuldaragadacada Moseesacaru tomali judidiu viituldaragadacada, dai sai maicuaadana lapa baabaidi ismaacada gadadasdi uuvisi ismaacada siaa duutudai oodami Diuusi duucai, tomali larada, dai tomali amo calsi baabiada baimuada ismaacada gacueeyi dai sai maigoogosi ganducamicana —astatdai abaitaguucacami lapaavora.

²⁶ Taida lapaavora vaidacai amaacova cacaali judidiu quiuupaigadamu dai siaadiqui Paavora lamadu agaa maacova idui istumaasi gaagaitadai sidufniagi silascada bai dufniaji amo istumaasi Diuusi lamadu. Dai gooquilara vaa Paavora agaa quiuupaigadara judidiu dai aagida agai tlaaanadami agaa quiuupaigadara judidiu istuigaco naatocai idufnia agai ismaacada bai dui agai Diuusi lamadu, dai amaasi vuaapa agai agai lapa lamadutai istumaasi daasda agai Diuusi.

²⁷ Dai cayoga aacai cuvaracami tasai tai lamoco judidiu Aasia davalariara oidacami tala lapaavora agaa quiuupaigadara judidiu dai sisiolitu vassii oodami dai bai lapaavora. ²⁸ Dai ijiña daida icaitimi:

—Aapima judidiu, garsoifnavurai. Idi tefacali ismaacada aipaco aimaraiña dai vui fioocaiña judidiu dai mamaataltuldaragada Moseesacaru dai idi judidiu quiuupaigada vui lapa dai sivi asta vaapai goovai aa oodami ismaacada maitarjudidiu agaa quiuupaigadara judidiu dai poduucami maisiaa duutuli idi quiuupai siaaco siaa duutudai judidiu Diuusi —ascaiti ljudidiu.

²⁹ Ljudidiu Aasia davalariara oidacami Jerusalemara laviditadai lapaavora vaasiquioma Trofimo lamadu. Trofimo arEfeesilara oidacami. Ljudidiu Aasia davalariara oidacami poliditadai isapaavora vaidacai cascada pocaiti.

³⁰ Tai vassii oidacami sisioli dai voopoigitai dada ami dai bai lapaavora dai tavaimacai quidigamu dai otoma cuu cuucuparagada quiuupai. ³¹ Dai camuaa agaitadai sai amaadutai aagidi agaa tlaaanadamigada sandaaru sai vassii Jerusalemara oidacami siaa caiti. ³² Tai agai otoma vaidacai gasandaaruga lamadu tlatlaaanadami dai voopoigitai tlapai ami siaaco daraajatadai loodami. Dai aidasida loodami tala agaa tlaaanadami lamadu sandaarugada camaiagaga vaamioma lapaavora. ³³ Taida agaa tlaaanadami mala dai maisapicami bai lapaavora dai gatagai masai vurana gooca cadeenacada dai gooquilara gatacacai sioora agai dai astuma dui. ³⁴ Vaida loodami alia sisiocai dai lamoco aagai amo istumaasi vai aa ama maasi dai poduucai maitistutuidi agaa tlaaanadami iscaacagi dai matiagi astuma siadui cascada tajari agai gasandaaruga sai balaicaiña lapaavora madana siaaco oidaga agai. ³⁵⁻³⁶ Dai mosaacai tsadicaruda sandaaru quida, alia muidutugaitai oodami dai bliya agai Paavora dai iifniquimi daida icaitimi:

—Muaavurai, muaavurai —ascaitimi vallasatai.

Cascada asandaaru viaacatadai ismootiadagi lapaavora sai maibalana agaa.

³⁷ Dai aidamasi cavaasa agaitadai lapaavora tuucavi agai itatdai agaa tlaaanadamigada asandaaru:

—¿Gifnimaquiagipasi oigaragai isnioquia aanla? —astatdai lapaavora.

Taida tlaaanadami itatdai:

—¿Ñioocai pasi aapi giliego? ³⁸ ¿Aida gia aapi maita lalali Ejiipitara oidacada ismaacada laquioma gaaagacai cocoda dudunucami dai gooquiara vaidacai maaco miil gacoodacami oidigamu? —astatadai agaa laaanadami.

³⁹ Taida Paavora itatadai:

—Aana arjudiu. Tarsata vuusaicami aana dai anaasi aroidacami. Agai laramapacata gaducami Silisia da vaalirata. Damos giñmaacañi oigaragai nai ñiooquida aana goodami —astatadai Paavora.

⁴⁰ Taida agaa laaanadami maa oigaragai. Taida Paavora caquiva tasadicarata. Dai vañigi ganovi sai dodoligicana vaascatai. Dai aidasi cadodoli vii agai taida Paavora ñioo evreocada daida itatadai:

22

¹ —Giñaaduñi, caacavurai aapima istumaasi ganaagida iñagai aana dai poduucai giñsoiña iñagai —astatadai Paavora.

² Dai mosacalai loodami isñiooquidi agai evreocada vaamioma dodoli vii taida Paavora itatadai:

³ —Aana arjudiu. Tarsata vuusaicami aana. Agai laramapacata Silisia. Damos tanai Jerusaleenara gaa aana. Gamalieli argiñmamaatatuldiadamicatadai. Agai caa salli giñmaatutuli samicamigada galaaqui aaduñicar. Dai aana vaascata giñaajagai isiduñiagi vaasi giñgucadacada istumaasi ipalidi Diuusi, poduucai isducatai ganaajagai aapima siduñiagi sivi. ⁴ Aana laquioma alia soi vaaadana vaascatai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo arcaagacata vuviadami. Dai coodaiña aana amoco dai aa vuuyiña aana dai vupuraiña cadeenacada dai maamaisapaiña vaasi amaduga vaasi ooqui dai caalli. ⁵ Dai calga maata abaitacaacamigada papaali judidiu dai vaasi adudunucami quiupiarai dai agai arnairadami isagai vaa giñmaa oojai garaaduñi judidiu Damascara oidacami vaatarata. Aoojirata giñmaa agai oigaragai ansai imana Damascamu dai gaagana vaavoitudadami dai vuaapa iñagaitadai aana tanai Jerusaleenara masai soimaa taatatuldana.

⁶ Mosimaitadai aana dai camiaadimi Damascata dai cayoga danduucu tai todian duucai giñsicoli vapadolian dui amo gaa cuudagi tavaagiaiñdara.

⁷ Antai aana da vaalarapi gai dai cai aana amo ñiooqui vai povaiñtatadai: “Saulo, Saulo, ¿tuipasi soi giñvueeyi?” iñtatadai ñiooqui. ⁸ Antai tacacai aana daida itatadai: “¿Pooa aapi?” Tai agai povaiñtatadai: “Aana anarSuusi Nasareetara oidacami agai vaa ismaacada soi vueeyi aapi”, iñtatadai laaanadami. ⁹ Agai ismaacada giñlamadu iimaitadai la acuudagi dai alia duduaadimu damos maimaata cai agai ñiooqui ismaacada giñaagidi agai. ¹⁰ Antai aana potai: “¿Tumaa duuna aana?” Taida laaanadami ipiñtatadai: “Vañigiñi dai api-aimada Damascamu siami gaaagidamu aa vaasi pastumaasi viaa siduñiagi”, iñtatadai. ¹¹ Daida agaa cuudagicada mainaaadatai vii aana cascada giñaaduñi viaacata dai isgiñnoviana baaaticagi Damascara uucami.

¹² Dai ami oidacata dai amo caali Ananiyasi laagiducami. Agai laramo caali ismaacada calga agidi Mosesacar. Damos maimaata tuldaragada. Dai vaasi ajjudidiu ismaacada Damascata oidacata dai alia calga ñioocaiña agai vaatarata. ¹³ Ananiyasi divia dai giñnada agai. Dai mosaayi dai povaiñtatadai: “Giñaduñi Saulo casi istutuidi aapi isnaadagi apamu”, mospotai agai antai otoma nanaava aana dai la caali ismaacada giñaagidatadai. ¹⁴ Tai agai povaiñtatadai: “Agai vaa Diuusi ismaacada siaa duutuli galaaqui aaduñicar.

AAqui abiaadara acovai gavuusaitu aapi pasai maatacana istumaasi agai iduñia alidi tanai oidigi daama, dai pasai naidana lapa agai ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi idui, dai pasai caacana lapa isagai vaa gñiooqui. ¹⁵ Dai sivi cataa aapi dai cacaa dai sivi calaga ñiooquimu aapi agai vaataravaasi oodami vuitpai dai aagidamu aapi pastuma taa dai pastuma cai. ¹⁶ ¿Dai sivi tatumaa nanara aatama? Calquivañi dai vaavoituda Suusi Cristo vai agai goigaldana gasoimaascamiga nai gavacuanana”, iñtatadi acalli.

¹⁷ Dai aidasi divia aana tami Jerusaleenara ii aana quiuupiamu dai gamamagi tai ami Diuusi giñtaagi amo istumaasi. ¹⁸ Taa aana taaanadami Suusi vaid ipiñtatadi: “Siaascada calaga ñiooquia aapi aana giñvaatarata tanai Jerusaleenara maivaavoituda agai aoodami cascada otoma cavami gaaagacai vuusai tanai Jerusaleenaindara”, iñtatadi taaanadami Suusi Cristo. ¹⁹ Antai aana potatadi: “Dañi taaanadami calaga maata agai iñsaana vaasi quiquiuupaigadana judidiu aimaraña dai maamaisapicami vuudana ismaacada gavaavoitudai dai gavaña aana. ²⁰ Dai aidamasi mumueeyi gñiooquituldiadamiga Tiivañi agai ismaacada calaga ñioocaiña aapi gavaatarata aana lapa ami daacatadai dai bai aagitatadi aana masmuaagi dai asta nuucada aana sosoada agai ismaacada mumueeyitadai”, antatadi aana. ²¹ Damos taaanadami povaiñtatadi: “Imiñi aapi gootosana iñagai aana malacasi ismaacada maitarjudidiu saagida”, iñtatadi taaanadami —astatadi Paavora.

²² Calaga caacatadai aoodami asta aagacai agai isDiuusi ootosa agai ismaacada maitarjudidiu saagida taida gnaagacai ijiña daida icaitimi: —Muaavurai gocalli. Siooma arcalagai ismaoidaca goovai —ascaiti aoodami.

²³ Dai alia baacoicatadai agai cascada apiaiñacai dai taciavi susuligai ganvaapasaraga dai taciavi daitudai davalara. ²⁴ Taida agaa taaanadamigada sandaarugatajai masai tuucavi vaasana Paavora dai gaicarsana sai ñioocana dai aagana istuisida vui baacoi aoodami. ²⁵ Damos aidasi cavuracatadai agai dai gaicarsa agitatadi taida Paavora itatadi amai taaanadamigada sandaarua ismaacada ami caacatadai:

—Viaamasi aapima sallicami isgaicarsagi amo romano dai tomali maitacacacai dudunucamiara istuma dui —astatadi Paavora.

²⁶ Dai moscaacacai taaanadami gomaasi ii dai mala aagidi agaa taaanadami daida itatadi:

—Ganuucadacañi gomaasicada ismaacada iduñia agai. Idi calliava arromano —astatadi.

²⁷ Taida agaa taaanadami divia siaaco daacatadai Paavora daida itatadi:

—¿Vaavoisi siarromano aapi? —astatadi agaa taaanadami.

Taida Paavora itatadi:

—Aja —astatadi Paavora.

²⁸ Taida agaa taaanadami potatadi:

—Gaa namqui aana mui tumiñsi dai romanutu —astatadi agaa taaanadami.

Taida Paavora aa noragi daida itatadi:

—Aana gia arromano giñdada —astatadi Paavora.

²⁹ Gomaasicada agai ismaacada gaicarsa agitatadi Paavora dagito dai maigovioma iji. Dai camaatacavi agaa taaanadami isvuu amo calli ismaacada arromano alia duadimu.

¹² Siaadiqui Λ Λmoco judidíu bai dui ñiooqui dai muua agai Λ Paavora. Dai poduucai bai dui sai maid Λ Λca agai cuaadagai tomali suudagi asta si Λ Λscad Λ muua Λ Paavora sai Diuusi g Λ Λg Λ vía agai ismaipoduñia agai. ¹³ Λ c Λ c Λ Λli ismaac Λ d Λ poduucai bai dui Λ rvaamioma isgoo coobai. ¹⁴ Dai Λ gai iji siaaco daraajatadai Λ bai Λ g Λ uucacamigad Λ papaali Λ Λmadu aa t Λ taan Λ dami Λ gad Λ judidíu daid Λ it Λ d Λ dai:

—Cabai dui aat Λ m Λ tasai maid Λ Λca ragai cuaadagai asta tasi Λ Λscad Λ muua Λ Paavora sai Diuusi g Λ r Λ g Λ Λgana tasmaipoduñiagi. ¹⁵ Daidi sivi aapim Λ Λ Λmadu aa ismaac Λ d Λ Λ rvaamioma t Λ taan Λ dami Λ gad Λ judidíu aagidavurai Λ g Λ Λ t Λ aan Λ dami Λ gad Λ romamano sai baigovai vuaapana Paavora dai povivav Λ t Λ ada masai vaamioma c Λ Λga maataca agai istuma dui Λ gai. T Λ tai aat Λ m Λ soobidaca ragai maiquiaa a Λ na t Λ tai muua ragai —ast Λ d Λ dai Λ c Λ c Λ Λli.

¹⁶ D Λ mos amarad Λ Paavora si Λ Λgid Λ maí gomaasi dai ii sandaaru quidi Λ muu dai aagida agai Λ Paavora. ¹⁷ Taid Λ Λ Paavora vai Λ mo sandaaru t Λ aan Λ dami Λ gad Λ daid Λ it Λ d Λ dai:

—Vaidacaiñi idi ali g Λ Λli m Λ Λca siaaco daja Λ g Λ Λ t Λ aan Λ dami aagidasa agai goovai Λ mo ñiooqui —ast Λ d Λ dai Λ Paavora.

¹⁸ Taid Λ Λ t Λ aan Λ dami vaidacai siaaco daacatadai Λ g Λ Λ t Λ aan Λ dami daid Λ it Λ d Λ dai:

—Paavora maisapic Λ d Λ giñaa Λ gidi ansai Λ v Λ vuapidana idi ali g Λ Λli g Λ aa Λ gidasa Λ lidi goovai Λ mo ñiooqui —ast Λ d Λ dai.

¹⁹ Taid Λ Λ g Λ Λ t Λ aan Λ dami noviañd Λ r Λ bai Λ ali g Λ Λli dai Λ covai vaidacai daid Λ it Λ d Λ dai:

—¿Tumaasi giñaa Λ gida Λ lidi aapi? —ast Λ d Λ dai Λ g Λ Λ t Λ aan Λ dami.

²⁰ Taid Λ ali g Λ Λli it Λ d Λ dai:

— Λ judidíu cabai dui sai g Λ aa Λ gida agai pasai sioroco b Λ Λcain Λ goPaavora m Λ Λca siaaco daraaja Λ t Λ taan Λ dami Λ gad Λ judidíu sai sioma c Λ Λga maataca agai istuma dui Λ gai. ²¹ D Λ mos maitivaavoituda. Vaamioma isgoo coobai c Λ c Λ Λli assoobidaca agai voiy Λ r Λ dai maiquiaa a Λ na sai muua agai dai poduucai bai dui sai maid Λ Λca agai cuaadagai tomali suudagi asta si Λ Λscad Λ muua sai Diuusi g Λ Λg Λ vía agai ismaipoduñia Λ gai. Dai sivi cabai g Λ nduuduna dai mos Λ nar Λ istaiya aapi —ast Λ d Λ dai Λ ali g Λ Λli.

²² Taid Λ Λ g Λ Λ t Λ aan Λ dami diosagi Λ ali g Λ Λli dai pot Λ d Λ dai sai maia Λ gidiñ Λ tomali Λ maadutai iscaa Λ gidi gomaasi.

²³ Taid Λ Λ g Λ Λ t Λ aan Λ dami vaí gooca sandaaru t Λ taan Λ dami Λ gad Λ dai t Λ jai sai bai duuna gooca sienta sandaaru gaantaatarac Λ d Λ ajioopadami, dai vaicobai dan baivustaama sandaaru ca Λ payu daama ajioopadami, dai goo sienta sandaaru ismaac Λ d Λ vuu ajioopai lalansa sai iim Λ na Λ Λmadu Λ Paavora Sesareeamu aid Λ tucara tustaam Λ r Λ . ²⁴ Dai gat Λ jai Λ r Λ sai bai duuna ca Λ payu sai daitugaiñ Λ Λ Paavora dai t Λ jai Λ r Λ sai c Λ Λgaducami t Λ Λgidana Λ g Λ Λ dunucami Pailisi. ²⁵ Dai Λ gaic Λ d Λ ootoi Λ mo oojai dai oojia Λ it Λ d Λ dai:

²⁶ “G Λ Λ dunucami Pailisi, aana Λ rC Λ audio Liisiasi dai aana ali Λ si siaa Λ aduutudai dai g Λ víaatuldi. ²⁷ Λ judidíu camaisapicami bai idi c Λ Λli dai muua agaitadai antai maí aana isgoovai Λ rromano casc Λ d Λ otoma ii aana Λ Λmadu giñsandaaruga dai m Λ Λ soi. ²⁸ D Λ mos aana maataca iñ Λ lidadai mastuuc Λ d Λ g Λ p Λ r Λ vuu Λ pai casc Λ d Λ vaidacai aana dudunucamigad Λ judidíu Λ mpaidaragad Λ mu, ²⁹ dai mosotoma maí aana masai g Λ p Λ r Λ vuu Λ pai maivaavoitudaitai goovai viituldaragad Λ , dai mosmaitiipucatadai istuusi muaagi tomali istuusi maisagi. ³⁰ D Λ mos maí aana is Λ judidíu cabai dui dai

muaa agai cascada antotoma gaootosi, dai caaagidi aanla lapa agai ismaacada gapiara vuupai sai gaamu iimana dai gaaagidana istuma viaaca agai goPaavora vui. Mosacaasi", astatadai oojiara.

³¹ Taidla asandaaru bai Paavora tucara poduucai masduucai aagidi dai baacai Antipatrisiara uucami. ³² Siaadiqui asandaaru gantaataracada ajiopadami apamu dada ganquilara daida lcaapayu daama iimaicada api-avaidaticatadai Paavora. ³³ Dai aacai Sesareera maa loojai adunucami dai bo taaagi Paavora lapa. ³⁴ Taidla adunucami lapa nanaidi loojai dai gooquilara tacacai Paavora saaco oidacami, dai camaatacasi isiarSiliisiara oidacami ³⁵ potatadai:

—Gacaacamu aana silascada dadiagi agai ismaacada gapiara gavuupai —astatadai adunucami.

Dai gatajai masai nuucadacana agala raí Erodasi quidiara.

24

¹ Bo taama tasaicada ami divia Ananiyasi agai rbaitacaaacamigada papaali judidiu. Dai lamadu iimaatadai lapa lamoco ajudidiu baitaguacacamigada dai amai ismaacada rñiooquituldiadami agai Tértulo taagidu. Dai vaascatai vuidara guuquiva agala taaanadami dai gapiara vuaaja agai Paavora. ² Matai mosvuaa Paavora vaida aTértulo gapiara vuupaimi dai potatadai Tértulo Pailisi:

—Alia baigatalidi aatama aapi garbaitacaaacamigacada alia saituduga aapi cascada calgaacara oidaga aatama, dai vaasiaacatai siooma calgadu vaasi oodami vaatarala taaanadamicatai aapi, ³ cascada saalicada baigatalidi aatama vaascatai aipaco oidacami. ⁴ Masi tavapi gasoobida talidi aatama, cascada gadaanai aana pasai garoigadana dai garcaacana laachi. ⁵ Moscamai aatama isidi cali arcasi imisaliacami gaducami dai vaasi aipaco sisioquitudai judidiu. Dai goovai rbaitacaaacamigada aoodami ismaacada vaavoi- tudai mamaatuldaragada suusi Cristo Nasareetara oidacada cascada nasareno aagai agai. ⁶ Dai gocali vaapasa aliditadai lamoco ismaacada maitarjudidiu agala quiupaigadara judidiu dai poduucai maisiaa duu- tuli goovai garquiuupaiga, tatai aatama bai dai van calsa ragaitadai gardudunucamiga vuidara. ⁷ Damos aliisiasi agala taaanadamigada sandaaru anai divia dai guvucadagaicada garvoopoji. ⁸ Daidla icaiti sai sioora gapiara vuupadagi sai dadana aapi galamadu. Mostacacani aapi lagi dai po- duucasi calga maatacamu aapi isiarvaavoi vaasi ismaacada gaaagidi aatama —astatadai Tértulo.

⁹ Taidla ajudidiu ismaacada ami guucacatadai potatadai lapa sai vaasi gomaasi arvaavoi. ¹⁰ Amaasi agala taaanadami sisigi Paavora sai ñioocana taida Paavora potai:

—Calga maata aana isaapi arduucamigada idi oodami laqui abiaadara cascada baigiñaliaracada lagi giñsoñamu aana aapi gavuitapi. ¹¹ Calga istu- tuidi aapi ismatiagi ismaiquiaa baivito baivustaama dan gooca tasai isaayi aana Jerusaleenara dai siaa duutuda ñagai Diusi. ¹² Dai aana maivui ñioocai tomali amaadutai tomali maisisiotudai aana oodami agala quiupaigadara judidiu tomali aali quiuiupiarara tomali mapacara Jerusaleenara. ¹³ Idi oodami maitistutuidi isvusaidagi tomali amo najadami ispotaiyagi sida arvaavoi gomaasi istucada gapiara giñvuupai goovai. ¹⁴ Damos amo istumaasi saalicada ganaagidi aana. Aana anlagidi Diusi agai vaa ismaacada lagidiña

giñAAqui aaduñicaru. AAgidi aanA Diuusi Apan duucaí Agai ismaacADA vaavoi-
tudai Suusi Cristo mamaatAtuldaragada. Ajudidíu pocaiti sai maitArvaavoi idi
vaavoidaragai. AanA vaavoitudai AAPA VAAasi ismaacADA ooja Moseesacaru
dai ismaacADA ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigada. ¹⁵ AanA AAPA vaavoi-
dai Apan duucaí Ajudidíu isduduaaca agai VAAasi coidada CAAGA tuutiacaDA
dai maicAaga tuutiacaDA AAPA. ¹⁶ CascADA gaagai aanA isducatai CAAGACATA
oidacagi dai maisiaa Aradagi Diuusi vuitapi dai oodami vuitapi.

¹⁷ ChiAAqui uumigi sibAAco aimAraiña aanA dai Apamu divia
giñAVAAragana dai vuaapida iñagai Aoidacami tumiñsi ismaacADA ootosi
aa sibAADATA oidacami dai aanA AAPA gamaquia iñagai soiñi. ¹⁸ Gomaasi
ivuaadatadaí aanA AGAA quiupaigadATA judidíu aidasida giñTAA AAmoco
judidíu Aasia dAVAAriATA oidacami. Dai casi iduitadaí aanA istumaasi
gAAagai siduñiagi siAAscada bai duñiagi AMo istumaasi Diuusi AAmadu
poduucái isduucái gArviituli Moseesacaru. Dai maitiipucataí mui
oodami giñAAmadu dai tomali maisisocaitadaí oodami. ¹⁹ Agai vaa
Aasia dAVAAriATA oidacami ismaacADA pocaiti ansai aanA maisiaa duutuli
AGAA quiupai tudu gaagai isdadimudai dai gAPIATA giñvuaajamudai tami
isviaacagi Agai AMo istumaasi giñvui. ²⁰ MAACA JerusaleenATA vama giñCAi
Ajudidíu gAnbaitAguucacamiga vuidATA. Dai sivi vai aagana idi ismaacADA
JerusaleenaiñdATA dada sabai TAA naijadami issoimaasi idui aanA. ²¹ Maatas
pocaiti Agai AAPA issoimaasi idui aanA aidasi gAGATA ñioo aanA dai potAI:
“AanA anvaavoiudai coidada duacarada cascADA vama giñCACASai apima
sivi”, antAtadaí aanA —caiti Paavora.

²² APailisi cACAAga maatacatadaí VAAasi istumaasi ismaacADA vaavoitudai
Agai ismaacADA vaavoitudai Suusi Cristo cascADA aidasi moscaA istumaasi
aagai APaavora camaivaamioma tAcacai dai potAtadaí:

—SiAAscada diviagi AGAA tAAanAdamigada sandaaru Liisiasi bai
gAnduiñdamu aanA idi ñiooqui —astAtadaí.

²³ DaidA APailisi tAJai AMo sandaaru tAAanAdamigada sai apianuucadacana
APaavora dai VAAscATA dagitona saidA ivuaadana istumaasi ipaliada Agai dai
dagitona AAPA dai daividíña aaduñda dai soicaiña istumaasicADA tAgitocagi
APaavora.

²⁴ Dai bo chiAAqui tasaicADA Apamu divia APailisi dai vaidati gAooñiga
Durusila. Agai Arjudíu. DaidA APailisi ootosi ñiooqui APaavora sai diviana
dai aagidana Suusi Cristo mamaatAtuldiaragada. ²⁵ Aidasi Paavora aagidi
isducatai gAAagai isCAAGACATA oidacagi sai gAnnuucadacana dai maisoimaasi
ivuaadana, dai aagidi AAPA sai AMo imidagai Diuusi nAida agai VAAasi oodami
ismaacADA ArCAAGA ivuaadami dai ismaacADA ArmaicAAGA ivuaadami. TaidA
APailisi aidasi caA Agai gomaasi aliA duaadimu daidA itAtadaí:

—Imadañi, AAPA daamarA iñsiAAscada istutiadagi nai gAootosdagi ñiooqui
—astAtadaí APailisi.

²⁶ DaidA APailisi povAAliditadaí AAPA siAPaavora maquia agai tumiñsi sai
dagitona isimiagi cascADA duudataí vapaidíña Agai dai aatagidíña. ²⁷ Dai
poduucái aitu goo uumigi. Taida aayi istuigaco gATAAGi APailisi gASAAlicamiga
mAtai dai Poolisio Festo. DaidA APailisi ipAliditadaí isCAAGACATA naijadagi
Ajudidíu cascADA maisapicami viaa Agai APaavora.

25

¹ TaidA APesto aayi JudeeATA dai bAIya agai gASAAlicamiga. Dai bo vaica ta-
saicADA SesereeaiñdATA tsai Jerusaleenamu. ² Dai ami AbaitAguucacamigada

papaali judidíu amadu atataandamigada judidíu aagidi Festo sai Paavora argariaga caatcami. ³ Dai daañimi dai potatadai sai oigadana dai ootosana siora vuaapagi Paavora ami Jerusaleenaga. Agai cabai duitadai dai soobida agai Paavora vojyaga dai muua agai cascada potatadai agai Festo. ⁴ Taida Festo aa noragi daida itatadai:

—Paavora maisapi Sesareeaga dai aana gaamucu imia inlidi chilaqui tascada, ⁵ cascada apima masmaacada viaa sallicami gaagai masginoidagi Sesareeamu. Dai sil Paavora arsoimaasi iducami ami istutuidi apima isgariaga vuaajagi —astatadai Festo.

⁶ Daida Festo anaasi Jerusaleenaga vii para mamacova tasai dai apamu ii Sesareeamu dai siaadiqui vaa dudunucami quidiaga siaaco gataanada agai agai dai gatagai masai vuaapana Paavora. ⁷ Aidasi Paavora vaa ami taida judidíu ismaacada dada Jerusaleenaindaga miaadaga guuquiva dai gariaga vuupaimi sai naana maasi idui alia soimaascami. Damos maitiipucata dai tomali amo najadami. ⁸ Taida Paavora caquiva dai lagi gasoifia agai dai pocaiti:

—Aana gia maisoimaasi ivueeyi sallicamigada judidíu vui tomali agla quiuupaigada judidíu vui, tomali baitacaacamigada romamano vui —astatadai Paavora.

⁹ Vaida Festo ipaliditadai iscalgacaga najadagi judidíu cascada itatadai agai Paavora:

—Imiapasi alidi Jerusaleenamu nai malca gatagaca naana maasi istumaasi dai naidamu aana isgariaga gduñi ischo ara? —astatadai Festo.

¹⁰ Taida Paavora aa noragi daida itatadai:

—Tamian calca siaaco gataanai dudunucami ismaacada daraasai baitacaacamigada romamano dai tami agai masiaaco istutuidi isgintacacagi. Calga maata aapi insaana maitivueeyi tomali amo istumaasi soimaascami judidíu vui. ¹¹ Siadunhada arvaavoica issoimaasi idui aana mascascada ginmuua aliada tomamal ginmuua. Dai ismaitarvaavoicagi gomaasi istumaasi gariaga ginvuupai tomali amaadutai maivia sallicami isgintagidagi judidíu. Aana ipalidi masvaama gincasagi agla baitacaacamigada romamano vuidaga —astatadai Paavora.

¹² Taida Festo gaaataga amadu gamacadamiga ñiooqui daida aa noragi Paavora daida itatadai:

—Capocaiti aapi pasaida ipalidi isgintacacagi agla baitacaacami agai amadu tudu imimu aapi —astatadai.

¹³ Cadaivunucai chilaqui tasai tai ii amai raí amadu ooñigada Berenisa Sesareeamu dai viaatulda agai Festo. ¹⁴ Dai anaasi daraaja bai tavapi taida ara Festo aagidi Agilipo sai maisaca amo calli Paavora tagiducami dai potatadai:

—Govaa calli aragai ismaacada maisapicami viaa Pailisi. ¹⁵ Aidasi Jerusaleenaga daacata dai aana taida baitacaacamigada papaali amadu atataandamigada judidíu ginagidi sai Paavora argariaga caatcami dai ginagidi ansai gataanana muaragai. ¹⁶ Antai aana aa noragi dai potatadai sai dudunucamigada romamano maita maaca oigaragai ismuaagi amo gariaga caatcami asta silascada vupuidaga guuquiva gariaga caatcada amadu ismaacada gariaga vuupai, dai poduucai argariaga caatcada lagi istutuidi isgasoifagi. ¹⁷ Cascada aidasi dada agai mainanara aana vaamioma mossiaadiqui vaa aana dudunucami quidiaga dai gatagai aana masai vuaapana calli. ¹⁸ Damos agai ismaacada dada dai gariaga vuaaja agai

maig^Λπi^ΛΓ^Λ vuaa tomali ^Λmo istumaasi poduucai isduucai t^Λt^Λgitoitadai aan^Λ. ¹⁹ Mos^Λcaasi ismaac^Λd^Λ aagaitadai ^Λgai mos^ΛΛgi g^Λnvaavoidaraga sai Paavora maisiaa duutuli vaavoidaragad^Λ judidíu. Dai mosaagaitadai ^ΛΛp^Λ ^Λc^ΛΛ Suusi ismaac^Λd^Λ camuu sai Paavora pocaiti sai duaaca. ²⁰ Dai camaimaí aan^Λ isducatai iduñiagi ^Λmo istumaasi pomaasi, dai tacacai aan^Λ ^ΛPaavora sabai imia ^Λlidi Jerusaleenam^Λ ansai m^ΛΛca t^Λcacana aan^Λ go-maasi. ²¹ Damos ^Λgai ip^Λlidi masvan c^ΛΛsagi ^Λg^ΛΛ bait^Λc^ΛΛacami Augusto vuid^ΛΓ^Λ, casc^Λd^Λ gat^Λjai aan^Λ masai apiamaisacana asta si^ΛΛscad^Λ istui aan^Λ isootosdagi ^Λg^ΛΛ bait^Λc^ΛΛacami —ast^Λt^Λdai Festo.

²² Taid^Λ ^ΛAgilipo pot^Λt^Λdai Festo:

—Aan^Λ ^Λp^Λ ca^Λca iñ^Λlidi ^Λc^ΛΛli —ast^Λt^Λdai ^ΛAgilipo.

Taid^Λ ^ΛFesto aa noragi daid^Λ it^Λt^Λdai:

—Sioroco ca^Λcamu aapi —ast^Λt^Λdai Festo.

²³ Dai siaadiqui aidasi aayi Agilipo ^ΛΛmadu Berenisa dai dudunucami quidi^ΛΓ^Λ vaapa dai g^Λg^ΛΓ^Λ raí g^Λantuidigi. Dai ^Λgai ^ΛΛmadu iim^Λtadai ^ΛΛp^Λ ^Λbait^Λg^Λuucacamigad^Λ sandaar^Λ dai ^Λvaamioma t^Λt^Λaan^Λdami Sesaree^ΛΓ^Λ. Taid^Λ ^ΛFesto gat^Λjai masai vuaapana ^ΛPaavora ²⁴ dai pot^Λi:

—Aapi g^ΛΛ raí Agilipo dai v^ΛΛsi c^Λc^ΛΛli ismaac^Λd^Λ tanai g^ΛΓ^ΛΛmadu g^Λnampagi, tami naidi aapima idi c^ΛΛli. Idi ^ΛΓ^Λgai ismaac^Λd^Λ g^Λπi^ΛΓ^Λ vuupai muidutai ^Λjudidíu v^ΛΛsi ^Λp^Λn^ΛΛsi Jerusaleen^ΛΓ^Λ si^ΛΛsi tanai Sesaree^ΛΓ^Λ dai maidagitocai giñ^Λagidi sai idi c^ΛΛli casi g^ΛΛagai ismuquiagi. ²⁵ Damos aan^Λ p^Λlidi istipu istuis muaagi. Dai ^ΛΛgi goovai ip^Λli masvan c^ΛΛsagi ^Λg^ΛΛ bait^Λc^ΛΛacami Augusto vuid^ΛΓ^Λ, casc^Λd^Λ capoduucai tagito aan^Λ iñ^Λsiootsdagi.

²⁶ Dai aan^Λ maimaata istumaasi oojidagi ^Λbait^Λc^ΛΛacami casc^Λd^Λ gat^Λjai aan^Λ masai vuaapana tami aapima g^Λn^Λvuitapi. Siooma c^ΛΛga aapic^Λd^Λ raí Agilipo pai aapi tacaca istuma dui goovai dai poduucai via^Λcamu aan^Λ istumaasi oojidagi ^Λg^ΛΛ bait^Λc^ΛΛacami. ²⁷ Ali^Λ vuuirugami ^Λlidi aan^Λ is-mosapiaduucai ootosagi ^Λmo maisapicami dai maiaagidagi m^Λstuisi g^Λπi^ΛΓ^Λ vuupai —ast^Λt^Λdai Festo.

26

¹ Taid^Λ ^ΛAgilipo pot^Λt^Λdai Paavora:

—Casi istutuidi aapi isñiooquiagi ^ΛΛgi g^Λv^ΛΛΓ^ΛΓ^Λ —ast^Λt^Λdai Agilipo.

Taid^Λ ^ΛPaavora vañigi g^Λnovi dai g^ΛΛagacai ñioo dai pocaiti:

² —Ali^Λ baigiñ^Λlidi aan^Λ istutuiditai isg^ΛΛmadu gaaatagagi aapi raí. Dai giñsoiñagi v^ΛΛsia^Λcatai istumaasi g^Λπi^ΛΓ^Λ giñvuupai ^Λjudidíu. ³ Dai c^ΛΛga maata aapi ^Λp^Λ v^ΛΛsi viituldaragad^Λ judidíu dai v^ΛΛsi t^Λst^Λuucad^Λ g^Λr^Λv^Λpui ñioocaiña, casc^Λd^Λ g^Λd^Λaan^Λ ai aan^Λ p^Λsai maioojodaitai giñcaacana.

⁴ V^ΛΛsi ^Λjudidíu maata isducatai oidacatadai aan^Λ aliducatai abiaad^ΛΓ^Λ ^ΛΛgi ^Λgai saagida giñ^Λv^ΛΛΓ^Λragana dai Jerusaleen^ΛΓ^Λ. ⁵ Dai maata v^ΛΛsi isg^ΛΛlicatai abiaad^ΛΓ^Λ ^Λr^Λfariseo aan^Λ. Goma^Λ fariseo vaamioma c^ΛΛga ^ΛΛgidi judidíu vaavoidaragad^Λ. Dai v^ΛΛsi ^Λjudidíu c^ΛΛga istutuidi isaagagi v^ΛΛsi gomaasi isip^Λliadagi. ⁶ Dai Diuusi bai ^ΛΛqui aagidi g^ΛΓ^ΛΛqui aaduñicaru sai dudua-calda ^Λgai coidad^Λ nai aan^Λ vaavoitudai gomaasi casc^Λd^Λ g^Λπi^ΛΓ^Λ giñvuupai sivi. ⁷ Dai v^ΛΛsi ^Λc^Λajitudai ^Λb^Λivustaama dan gooca c^Λc^ΛΛli maamarad^Λ Isirelicaru ^Λgai vaa ^Λrg^ΛΓ^ΛΛqui aaduñicaru dai ^Λgai quiaa n^Λn^ΛΓ^Λ ispoduucai iduñiagi Diuusi casc^Λd^Λ siaa duutudai ^Λgai dai ^ΛΛgidi Diuusi tas^ΛΓ^Λ dai tuc^ΛΓ^Λ. Dañi tudu aapi raí Agilipo gomaasi vaavoidaragaic^Λd^Λ g^Λπi^ΛΓ^Λ giñvuupai ^Λgai

vaa judidíu. ⁸ Tuimasi poduucái tatagítoi aapimá ismaibaiga isvaavoitudagi isDiuusi istutuidi isduduacaldagi coidadá.

⁹ Λαquioma aaná λαρά poduucái tatagítoiña isgaaagai isiduíagi mui naana maasi Suusi Nasareetaí oídacami vuí. ¹⁰ Dai poduucái iduí aaná Jerusalemá. Sállicamigadacáda ábaitaguucacamigadá papaali maamaisa aaná mui vaavoitudadami. Dai aidamási coodaiña aaná cállaga bai aagaiña. ¹¹ Dai muiyoco imídagai aaná soi vuaadana ávaavoitudadami sai potáana sai camaiavaoitudai. Gomaasi ivuaadana aaná judidíu quiquiupaigadára. Dai aliá oomaliacana aaná ágai vuí dai asta aimaraíña aaná aa dádaáváriu mu dai soi vuaadana.

¹² Gomaasiára imáitadai aaná Damascamu. Ábaitaguucacamigadá papaali giñmaa oojai asta áagi ágai giñootói. ¹³ Dañi aapi raí, vojára imáitadai aaná dan duucu táa aaná ámo gáa cuudagi vaamioma dadadacádami sitasai vai garsicoli dadadacái aaná ámadu ismaacáda giñámadu iimáitadai. ¹⁴ Tátaí vaaáscataí dávaárapí suulí aatáma antái aaná cáa ámo ñiooquí evreocáda vai povaiñatadá: “Saulo, Saulo, ¿tuipási soi giñvúeeyi? gatomitascái aapi áagi ppan duucái ámo vooyisi ismaacáda ciutuscái tootoicami cuugadá”, iñtatadá áñiooquí. ¹⁵ Antái aaná potái: “¿Poota aapi?” antatadá aaná. Tai ágai povaiñatadá: “Aaná anárSuusi ágai vaa ismaacáda soi vúeeyi aapi. ¹⁶ Vaíñiñi tudu. Divia aaná aapi gáamadú pai giñsoíña dai aagada pastumaasi táa sivi dai pastuma tagiagi sílaascadá divia aaná ápamu gáamadú. ¹⁷ Sivi angáootosai ismaacáda maitarjudidíu saagida dai masílaascadá gámuua agadagi aaná gásoiñámu dai sílaascadá judidíu saagida aimarda aapi gánuucadacamu aaná λαρά. ¹⁸ Gáootosai aaná ismaacáda maitarjudidíu saagida pai maatáulda sai camaisoi duucái oídacana vai baiyoma cálagacára oídacana, vai camaitivuaadana isducataí gataanáí Diaavora vai baiyoma ivuaadana isducataí gataanáí Diuusi. Vai ágai vaavoitudana iñsaaná arcálagacára vuvíadami dai poduucái Diuusi oigádamu soimaascamigadá dai maaquimu sállicami vai ámadu daraajana ismaacáda Diuusi ácovai vuvaitu”, iñtatadá áSuusi.

¹⁹ Dañi aapi raí Agilipo, poduucái áagi aaná istuma cáa távaagáiñdára aidási divia Suusi aaná giñámadu. ²⁰ Dai áraga aagidí aaná gomaasi Damascára oídacami dai gooquíára Jerusalemá oídacami, dai vaaási Judeea dávaáriára dai ismaacáda maitarjudidíu λαρά. Aagidíña aaná sai gaaagai isama duucái gántatágituagi dai camaisoimaasi ivuaadagi dai áagidagi Diuusi, dai sai cálagacára oídacana sai náidiña aa iscaama duucái gántatágitó ágai dai camaisoimaasi ivuaada ágai. ²¹ Mosgomaasicáda giñbái ájudidíu ágáa quiuupaigadára judidíu dai giñmuua ágaitadá. ²² Diuusi giñsoicái nai apiaquíaa aagidí aaná vaaáscataí istumaasi Diuusi giñmaatáuli vaaási átatáaanádamí dai ismaacáda maitarátáaanádamí. Aaná mosacaasi ágai ismaacáda oja Diuusi ñiñiooquítuldiadámigadá ámadu Moseesacaru istuma daivúña ágai. ²³ Ágai poduucái oja sai gaaagítadáí issoimaa taatagi Suusi, dai muquíagi dai saidá árapagadadáca ágai ismaacáda duaaca ágai coidadá saagidáiñdára, dai gaaagida ágai sai cálagacára vuváidaragai árvaaáscataí vaaára vaaási ámaduga máasi gáraaduñi ámadu aa oodami —astatadáí áPaavora.

²⁴ Mospotáí Paavora áagi gásoicáitai, táida áFesto gágará ñioo daida ítatadá:

—Vuirutupatiqúi aapi Paavora. Mos^Λasi mamaat^Λraí aapi casc^ΔΔ cavui-
irutu —ast^ΛΔ^Δai Festo.

²⁵ D^Λamos Δ^ΛPaavora aa noragi daid^Δ it^ΛΔ^Δai:

—Maitant vuirutu aan^Δ baiyoma goovai ismaac^ΔΔ aagai aan^Δ s^Δallic^ΔΔ^Δ
arvaavoi. ²⁶ Tami daja gorái Agilipo dai goovai c^ΔΔga maata v^Δasi gomaasi
casc^ΔΔ maiduaadicuitai aagai aan^Δ goovai vuitapi. Aan^Δ s^Δallic^ΔΔ^Δ
vaavoi-
tudai isgoovai c^ΔΔga maata v^Δasi gomaasi. Goovai mait^Λamo istumaasi
Astoquicami. ²⁷ Raí Agilipo, ¿vaavoitudaip^Δasi aapi ismaac^ΔΔ aagai Diuusi
ñiño^Δoquituldiadamig^Δ? C^ΔΔga maata aan^Δ isvaavoitudai aapi —ast^ΛΔ^Δai
Paavora.

²⁸ Taid^Δ Δ^ΛAgilipo pot^ΛΔ^Δai:

—Moschi^ΔΔ^Δquí ñiooquic^ΔΔ^Δ baitoma giñvaavoituli aapi isSuusi Cristo
ar^Δc^ΔΔgac^Δraí vuviadami —ast^ΛΔ^Δai Agilipo.

²⁹ Taid^Δ Δ^ΛPaavora pot^ΛΔ^Δai:

—Chi^ΔΔ^Δquí ismuic^ΔΔ^Δ daan^Δda iñ^Δlidi aan^Δ Diuusi sai maisiu mos^Δca aapi
vaavoitudadana isducatai vaavoitudai aan^Δ mosv^Δascatai ismaac^ΔΔ giñc^ΔΔ^Δ
sivi poduucái vaavoitudana Δ^Δra, d^Δamos maivuupulicagi cadeenac^ΔΔ^Δ
giñ^Δpan duucái —asc^Δai Δ^ΛPaavora.

³⁰ Aid^Δasi pot^Λai Δ^ΛPaavora c^Δquiva raí Δ^Δmadu Festo Δ^Δmadu Berenisa
Δ^Δmadu v^Δascatai ismaac^ΔΔ^Δ ami daraajatadai. ³¹ Dai Δ^Δovai iji dai Δ^Δgi
gaaataga agai dai pocaiti:

—Idi c^ΔΔli mait^Δsoimaasi iducami maitiipu m^Δstuisi muaagi, tomali
mait^Δaa^Δgai ismaisapica goovai —asc^Δai.

³² Taid^Δ Δ^ΛAgilipo pot^ΛΔ^Δai Festo:

—Idi c^ΔΔli c^ΔΔga baigac^Δamudai m^Δsdagituagi ismaipot^Δaimudai goovai
said^Δ ip^Δlidi m^Δsvan c^ΔΔsagi Δ^ΔΔ^Δ bait^Δc^Δaa^Δcamí vuidd^Δraí —ast^ΛΔ^Δai.

27

¹ Aid^Δasi pov^Δan^Δali agai isg^Δarootosagi Italiamu m^Δtai t^ΔΔgi Δ^ΛPaavora Δ^Δmadu
agaa maamaisapic^ΔΔ^Δ amo t^Δaan^ΔΔ^Δdamig^ΔΔ sandaaru Julio t^ΔΔgiducami.
Agai ar^Δt^Δaan^ΔΔ^Δdamig^ΔΔ sandaarug^ΔΔ Δ^ΔΔ^Δ bait^Δc^Δaa^Δcamí Augusto. ² Dai
t^ΔΔt^Δasai aat^Δma amo vaarcu^Δra ismaac^ΔΔ^Δ ar^ΔAdaramit^Δra oidacami dai casi
arim^ΔΔ^Δamicatadai muiyap^Δra Aasia. Dai Aristarco garoiditadai Δ^Δra, agai
Tesalonic^Δra oidaga. ³ Siaadico Sidooni^Δra garuuli aat^Δma. Dai Julio
c^ΔΔgac^Δra ñlidi Paavora dai dagito sai m^ΔΔ ñlidan^Δ gaaduñi. Daid^Δ
aaaduñ^ΔΔ baigan^Δliarac^ΔΔ miaadagi tai ami gaib^Δasi agai. ⁴ Δ^Δvaarcu
Δ^Δallic^ΔΔ aim^Δraí. Dai abiaad^Δra iimacai garvuid^Δra vustaimi Δ^Δallic^ΔΔ^Δ
Sipili Δ^ΔΔ^Δgi dagavusai aat^Δma. Agai Δ^Δmap^Δc^Δra sicolimadicami suudagi.
⁵ Dai d^Δgavunucái aat^Δma Δ^ΔΔ^Δ suudagi Silisia abaana dai Panfilia abaana
s^ΔΔli dai Miri^Δra aayi Lisia d^Δv^Δar^Δra.

⁶ Tai ami Δ^Δaan^ΔΔ^Δdamig^ΔΔ sandaaru t^ΔΔ Δ^Δmai vaarcu Alijand^Δliañ^Δra
im^Δadami dai Italia am^Δo im^Δitadai. Dai ami g^Δrt^ΔΔ^Δitu tasai apiaii^Δañ^Δra.

⁷ Bai mui tasai mos^Δca duucái iim^Δai aat^Δma dai alia sijaitai aayi G^Δñido
abaana. Vai quiaa garvuid^Δra vustai Δ^Δallic^ΔΔ^Δ d^Δgavusai aat^Δma Salo-
moñi dai Calieta Δ^ΔΔ^Δgi s^ΔΔli iji. Agai Δ^Δmap^Δc^Δra sicolimadicami suudagi.

⁸ Dai apiaquiaa sijaitai iim^Δai Calieta abaana aayi aat^Δma Δ^Δmap^Δc^Δra siaaco
C^ΔΔga Uuliñacarui t^ΔΔgidu Lasea abaana.

⁹ Camui tasai Δ^Δpidu tasi mosiim^Δitadai dai camiaadimi toomoco casc^ΔΔ^Δ
al^Δasi arduaadimudagai isapiaiim^Δadagi, casc^ΔΔ^Δ Paavora maa ñiooqui, ¹⁰ dai
pot^ΛΔ^Δai:

—CASCALI aana polidi isgarimidaga aliassi arduaadimudagaica agai dai siaa gaduunimu siaasi govaarcu moduucai cusuuvida, dai asta aatama istutuidi iscoiyagi —astatadai Paavora.

11 Damos asandaaru laaanadamigada vaamioma lagi avaarcu soigacami dai avaarcu laaanadamigada sia Paavora. 12 Dai ami maicagaducata dai isdai vuñdagi toomoco dai baitoma vaascatai povanoliditadai issioma arcagagai isiimiagi abiaadaga dai naida agai sabaig istuidacai aana Peñisiara dai ami dai vuñdagi toomoco. Ami atama amapacata siaaco gugucal vaarcu Clieta davarara. Dai ami maisi aajai avalli.

13 Cava apamu maisi cavami sur amacoañdaga vai cascada povanoliditadai agai issistutuidi isapaiimadagi. Tatai iji dai Clieta davarara abana saali iimai. 14 Damos otoma alia cavami ava davarara amadaga. 15 Dai gaa suudagi amaco gairnituscal. Dai camaitadagito tashaitaaco iimiagi cascada mosdagito agai sai garbacaña. 16 Dai amapacata sicolimadi suudagi Calauda tagidu tatai labagi dagavusai aatama. Dai alia sijaita tasagi aatama aali vaarcu ismaacada tavaimaticatadai avaarcu gaducada. 17 Aidatasi cacaga vuu aali vaarcu gooquira gagar taataropiñdicada vuu gaa vaarcu sai maisiaa gaduuna. Dai duduaadicuitadai aatama isgarbaquiagi avalli Silite amacoga siaaco oidaga oorai duupiacami cascada tavañi aatama licuusi ismaacada acada nuituscal avalli avaarcu. Dai mosapiaduucai dagito aatama sai garbacaña avalli. 18 Dai siaadico apiaquiaa alia cavami vustai avalli cascada gaa suudagi arana suulgaimi agai cuaadagai sai maisi vaataguiña avaarcu dai camaidupiquidana suudara. 19 Dai gansiaadico vaascatai aatama suudara suuli vaasi istumaasi oidacata dai vaarcu arana. 20 Dai catavapi apadui tasi mainidi tasai tomali sisiaavugai. Dai alia cavami avara quiaa cascada camaitagitocatadai aatama isvuvaquiagi.

21 Dai catavapi apadui tasi maitacueeyi aatama taida Paavora caquiva vaascatai saagida daida itai:

—CASCALI sioma arcagaicamudai isgiñagidamudai aapima dai maivuvaquimudai Clietañdaga simaisoi gaduunimudai govaarcu dai tomali aatama maisoimaa taatamudai dai maisiaa gaduunimudai mosaaqui istumaasi. 22 Dai sivi aana gnaagidi masai maisoiganlidiña. Tomali amaadutai aapima maimuquiaa agai. Tomasi govaarcu siaa gadui. 23 Aana arDiuusi marada dai agidi aana, dai tucara taa aana amo Diuusi taañicaruda 24 vai povañtadai: “Paavora maitiduaadicuda viaapa isvuidaga caquivagi gaa baitacaacamigada romamano. Cascada aapi amadu vaascatai ismaacada gaaamadu iimai caagacata vuvaquia agai”, iñtadai arDiuusi taañicaruda. 25 Cascada baigavar ganliada aapima vaascatai. Aana gia vaavoitudai Diuusi dai caga maata aana ispovai gaduñia agai isducatai giñagidi arDiuusi taañicaruda. 26 Siaa gaduunimu govaarcu dai aatama amapacata sicolimadicamiara suudagi viimu —astatadai Paavora.

27 Dai cagooca acaldi gaa suudara iimaitadai aatama dai Adliana iimaitadai aatama gaa tucara vai aipaco garba ajioopai avalli. Dai aran tucara maata taa agai ismaacada nuucati avaarcu iscayoga aayi davarara. 28 Dai apavi agai suudagi saa tuucavaga saida aramo coobai dan baivustaama dan naadami metro dai baitaquioma apamu apavi sai casi aramo coobai dan curaracami metro. 29 Dai agai duduaadicuitadai isvaarcu gaagaviagi ooodai gaa suudagi ugidiana cascada gooquamadaga avaarcu taaapañi maacova gagar vapañomi vapatacami suudara sai caquivana. Dai aliassi ipoliditadai isotoma masiagi. 30 Dai amoco agai ismaacada nuucati avaarcu vuvaquia

Aliditadai Δ vaarcuaiñdara Δ cascada Δ catavañdimi Δ ali vaarcu suudara, duucami istuvañda agadagi Δ gagar vapaiñomi Δ vapatacada baitaadara. ³¹ Damos Δ Paavora aagidi Δ gaa taaanadamigada sandaaru Δ madu Δ sandaaru dai potadai:

—Ismaiviiyagi idi Δ cacali vaarcuara aapima maitistuidimu iscaagacara vuvauquiagi —astadai Paavora.

³² Taida Δ sandaaru iquiaca Δ ali vaarcu Δ taaropiñdada dai dagito sai suudara Δ asana.

³³ Dai sialimada Δ Paavora daañimi Δ vascatali saida ugaana dai potadai:

—Caaayi gooca Δ caldi ismaicaga gacueeyi aapima nuucaticatali govaarcu.

³⁴ Gandaana Δ ana Δ masai ugaana tomasi laachi. Aliasi Δ gaagai isgaugiagi dai Δ agacara vuvauquiagi. Maitavar vuum Δ aliada tomali amaadutai maitasiaduñimu —astadai Paavora.

³⁵ Dai mospotai dai bai Δ mo paana dai gamamagi Δ vascatali vuitapi dai saasarai dai gauu. ³⁶ Dai Δ vascatali bai Δ anali dai gauu Δ ara. ³⁷ Δ vascatali aatama Δ rgoo sientu dan vaicoobai dan baivustaama dan naadamicatadai vaarcuara. ³⁸ Dai aidasi gauu Δ vascatali Δ ali suudara suuli Δ aligi ismaacada baivito sai vaamioma maivatatuna Δ vaarcu.

³⁹ Dai aidasi camaasi Δ nuucadacami vaarcu camaima Δ asiaaco daraajatada. Damos Δ aidi Δ gai Δ mo aqii maasi dai ooraga ugidiana dai ami imituda agaitadai Δ vaarcu isistuidiagi. ⁴⁰ Dai iquiaca Δ gagar Δ taaropiñdada Δ gagar vapaiñomi Δ vapatacada ismaacada Δ cada Δ cacai Δ vaarcu dai anaasi suudara viaa. Dai upuai Δ taaropiñdi ismaacada Δ cada vupurai Δ avla ismaacada Δ cada imitudai Δ gai Δ vaarcu siajacoga ipaliadagi. Dai vañigi Δ gaa icuusi baitaadara saida Δ avali imitudana Δ avari amacoga. Daida Δ vaarcu Δ avari amacoga imimi. ⁴¹ Dai todian duucai aayi Δ mapacara siaacoga goocapadara imi suudagi dai ooratana sai baitaadara dai anaasi vii dai camaitistui isoiñiagi dai gooquiamadara cataataquimi guvuacatali Δ suudagi. ⁴² Vaida Δ sandaaru cooda agaitadai Δ maamaisapicada sai maicagacara vuvacana susuligidatali suudara dai noonoigana. ⁴³ Damos Δ gaa taaanadami Δ agacara vuusaida aliditadai Δ Paavora cascada maidagito Δ mascoodagi. Dai taji Δ vascatali ismaacada susuligicui sai Δ araga suudara suuligana dai ana Δ avari. ⁴⁴ Sai Δ gaa tavla daama iimana Δ ara laalachi vaarcu oomiquigada daama. Dai poduucai Δ vascatali Δ agacara aayi Δ avari.

28

¹ Dai Δ agacara vuvacacai ma Δ atama isami Δ colimadicara suudagi Malta Δ lagidu. ² Dai ami oidacami Δ aga tuutuiga. Dai alia Δ lapidicatadai dai duucui cascada Δ api ganai Δ gai dai Δ armiaadagi Δ sai Δ aruucadana. ³ Taida Δ Paavora vui Δ chiqui cuaagi gaquiada dai taiyara tuaajaimi tai vuusai Δ mo cooyi cuaagiañdara Δ toñdaca Δ ai noviana bai Δ Paavora. ⁴ Aidasi Δ aloodami isnoviañdara sagii Δ cooyi aipaco Δ anaagidimi daida icaiti:

—Idi Δ ali Δ gaa Δ aliditadai Δ gamuacami. Tomasi Δ agacara vuusai goovai suudagiañdara Δ vascatali Diusi maidagitomu isoidaca goovai —ascati Δ oidacami.

⁵ Taida Δ Paavora taiyara gigigi Δ novi sai Δ asana Δ cooyi dai maitasiadu.

⁶ Δ vascatali Δ naracatadai isvaiguuguagi Δ ara todian duucui muquiagi. Dai Δ avapi Δ naracatadai tai maitasiadu tai cascada Δ vascatali Δ ma duucui Δ antagito dai pocaiti sai Paavora Δ mo diusi.

⁷ Dai maisi maaacasi abiaadara oidacatadai agra taanadami Maltara. Agai Puvulio taagidu. Agai calga garmiaadagi tatai sioma daraaja aatama vaica tasai anaasi. ⁸ Vaidla Puvulio oogadla cococatadai dai caatcatadai oiditai toñdagai dai larai bitavigai. Taidla Paavora dividamu dai lapaaga gamamagi dai daama darai ganoonovi tai agai dueeyi. ⁹ Dai aidasi capovadi tai agra cococoidada ismaacada anaasi Maltara oidacatadai dada dai vaasi dudueeyi. ¹⁰ Dai aliassi garsiaa duutuli dai gooquilara aidatasi caiimia raitadai garmaa agai vaassiaacatai istumaasi graagai voiyara.

¹¹ Dai cavaica masaadai daraaja aatama Maltara daida taatasai amo vaarculara ismaacada anaasi daivuñtu toomoco. Lvaarcu Alejandraliañdara divia dai Cocoatai taagidu. ¹² Dai aayi aatama Siracusiana dai ami daraaja vaica tasai. ¹³ Dai abiaadara apiaimai aatama davarai sonuana daida aayi Rejara. Dai siaadico cacalga lva dai gargoquiamadara vustai lvalli, dai gan siaadiqui aayi aatama Puteolara. ¹⁴ Dai ami ta aatama chilaqui vaavoitudadami tai agai garvai tasai lamadu daraajana amo caldi. Dai gooquilara abiaadara iji aatama Roomamu. ¹⁵ Aidasi mai graaduñi Roomara tasajimi, vuvaja dai voiyara garaayi. Dai Apiporara taagidu amapacala tai ami garaayi lamoco dai aa garaayi siaaco vaica Tavernasi taagidu. Taidla Paavora alia baigalli taagacai dai siaa duutuli Diuusi. ¹⁶ Dai aidatasi aayi Roomara taidla agra taanadamigada sandaaru taagi amaamaisapicala amai sandaaru taanadamigada. Dai Paavora gia dagito sai covai oidacana lamadu amo sandaaru ismaacada nuucada.

¹⁷ Dai bo vaica tasaicala Paavora ootosi ñiooqui lbaitaguucacamigada judidíu sai ganmpaidana. Dai aidasi casi ganmpagi agai taidla Paavora ñiooqui dai potadai:

—Giñaaduñi, tomasi maitistuma dui aana ajudidíu vui tomali garlaqui aaduñicaru viituldaragada vui taidla ajudidíu vaascara giñtaagi romamano Jerusaleenara, dai vaama giñcai. ¹⁸ Taidla taataanadami maitaa tomali amo soimaascami istuisida giñmuaagi cascada giñdagitua aliditadai. ¹⁹ Damos ajudidíu vui baaco dai viaacatadai aana ispotaadagi sai agra baitacaacamigada romamano giñtacana, tomasi maiviaa aana istuisida garilara vuupadagi giñaaduñi. ²⁰ Cascada ganvai aana sivi dai gannaída iñagai dai ganaatagida iñagai. Aana anvaavoitudai ganlan duuca lamadu vaasi graaduñi judidíu islaqui abiaadara Diuusi pocaiti sai ootosa agai amo calgacala vuviadami dai vaavoitudai aana vaasi isDiuusi duucaacalda agai coidada cascada vui aana idi cadeenacada —astadai Paavora.

²¹ Tai agai potadai:

—Tami maididivai tomali amo oojai Judeeaiñdara isgraagadagi aapi, tomali maadutai graaduñi judidíu ismaacada daivai maacalara maítaraagidiña tomali amo istumaasi soimaasi aapi gavui. ²² Cal maata aatama istomasiaacoga ñiooquidiña oodami idi utuducada vaavoidaragai cascada amo imidagai galcala alalidi aatama pasiallidi aapi —astadai ajudidíu.

²³ Dai poducaí tudu bai dui istuigaco ganmpaidagi. Dai aidasi aayi istuigaco bai dui agai tai ganmpagi mui oodami ami siaaco gauulñacatadai Paavora. Tai agai ñiooqui quiamoco abiaadara urunoco uucami. Dai agaidi isducatai Diuusi soicai oodami sai calgacara oidacana Paavora aagidi ismaacada ooja Moseesacaru lamadu aa Diuusi ñiñiooquituldiadamigada dai gomaasicada ipaliditadai isvaavoituldagi isSuusi arcalgacala vuviadami.

²⁴ Dai ʌʌmoco vaavoitu ismaacʌdʌ aagidi ʌPaavora dai aa gia maivaavoitu.

²⁵ Dai maiʌmo tʌgitoidagai viaacatadai dai iimimi. Taidʌ ʌPaavora potʌʌdai:
—ʌʌsi ʌrvaavoi ismaacʌdʌ aagidi Diuusi ʌiooquituldiadamigadʌ Isaia
gʌrʌʌqui aaduñicagu. ʌgai aagidiña istumaasi Diuusi Ibʌadʌ aagidiña is-
maacʌdʌ pocaiti:

²⁶ Imʌdañi aapi dai potʌʌda ʌoodami:
Caʌcamu aapimʌ dai maimaatʌ caʌcamu.

Naʌjadamu aapimʌ dai maimaatʌ naʌjadamu ducami iscuupicagi
gʌnvuupuji.

²⁷ Maitʌntʌgito caʌ aapimʌ.

Mainʌʌjada ʌlidi aapimʌ tomali maicaʌca ʌlidi,

Tomali maiʌma duuca gʌntʌʌgitua ʌlidi iñsaʌʌ caʌgacʌrʌ gʌnvuvaidana.

Ascaiti Diuusi Ibʌadʌ Isaia sai potʌʌna. ²⁸ Ipʌlidi aʌʌ maʌmaatʌcagi —ascaiti
Paavora—, sai sivi baitʌqui ismaacʌdʌ maitarjudidíu viaacamu isducatai
maatiagi isDiuusi caʌgacʌrʌ vuvaida ʌlidi ʌgai ʌrʌ dai ʌgai gia caʌga
gʌntʌgito caʌcamu —ascaiti Paavora.

²⁹ Aidasi potʌi ʌPaavora taidʌ ʌjudidíu iji dai aipaco gʌnaatagidimi.

³⁰ Taidʌ ʌPaavora anaasi vii gooca uumigi ʌmo quii rentagidicamiʌrʌ. Dai
ami miaadʌgidiña vʌʌscatai sioora daividiña. ³¹ Tomali ʌmaadutai maid-
aidiña isgaaagiada ʌgai isDiuusi soicʌi oodami sai caʌgacʌrʌ oidacana dai
isSuusi Cristo ʌrcʌʌgacʌrʌ vuviadami cascʌdʌ maiduaadicuitai gaaagidiña
ʌgai gomaasi.

Mosʌcaasi.

Idi oojai ooji Paavora Λvaavoitudadami RoomΛΛ oidacami

¹ Aana ΛrPaavora Suusi Cristo piooñigada. Dai ganoojidi aana aapima vaavoitudadami RoomΛΛ oidacami. Diuusi giñmaa sΛalicami ansaida Λrootosicamicana aana dai Λcovai giñvusaitu ansaida gaaagidiña aana sai Diuusi cΛagacΛΛ gavuvaidi.

² ΛΛquioma Diuusi ñiñoquituldiadamigada ooja Diuusi ñiñoquidΛΛ sai Diuusi aagai sai poduucai ΛpΛduñia agaitadai. ³ Aagai aagai sai divia aagai gΛrtaaanΛdamiga Suusi Cristo Diuusi marada ismacada ΛvΛi tavaagiañdΛΛ. Aagai oodami duucai vuusai daida ΛrΛrai DavicarΛ cajiudadΛ. ⁴ Suusi Cristo muu dai Λpamu duaaca coidada saagidaiñdΛΛ. Gomaasicada cΛΛga gamaí issΛalicada ΛrDiuusi marada dai viaa guvucadagai dai tomali Λmo imidagai maisoimaasi idui. ⁵ Cristo cΛagacΛΛ giññaidi cascada giñagidi ansaida Λrootosicamicana aana, Diuusi ipali cascada. Dai giñootoi aagai ansaida gaaagidiña Diuusi ñiñoquida sai poduucai vΛasi naana maasi oodami saagida oidacana sioorΛ vaavoitudadagi dai Λagiadagi. ⁶ Dai aapima ΛrΛmo oodami ismacada Diuusi Λcovai vuvaitu masaida ΛrmamaatΛrdamigadΛcana Suusi Cristo.

⁷ Diuusi ganoigadai daida Λcovai gΛnvuvaitu masaida armaamaradΛcana. Aana ipalidi isDiuusi gΛrooga ΛΛmadu gΛrtaaanΛdamiga Suusi Cristo cΛagacΛΛ gΛnnΛijadagi dai gΛniibastudacan taadacagi.

⁸ Suusi Cristo cΛagacΛΛ giñvusaitu cascada viaa aana sΛalicami isñiioocadagi Diuusi ΛΛmadu. Dai agidi aana Diuusi isalia baigiñalidi aana vΛasi aapimΛcada. Tomasiaco siaaco aimarai aana gΛagagai gΛnvaavoidaraga cascada. ⁹ Aana ivueeyi Diuusi aa duiñdada vΛasi giñguvucadagacada maioojodaitai gaaagidi aana isSuusi Cristo Diuusi marada rccΛagacΛΛ vuviadami. Diuusi cΛΛ maata iñsaana aliΛsi gΛntatΛgitoi vΛascΛΛ siuu duucu gamamadadagi. ¹⁰ ΛΛqui abiaadΛΛ daanaΛ aana Diuusi sai giñmaacana oigaragai isΛgai ipaliadagi sai aana istuidana ismΛaca gΛndividagi. ¹¹ GΛnnΛida iñalidi aana, dai vaamioma gΛnsoiña iñalidi mai vaamioma cΛΛga oidaca isducatai Diuusi ipalidi mai vaamioma cΛΛga vaavoituda aapimΛ. ¹² SiΛascada nΛida aana masΛΛ cΛΛga vaavoituda aapimΛ dai aapimΛ nΛida siΛΛ cΛΛga vaavoitudaΛ aana aipaco baigΛrΛliatadamu aatΛmΛ.

¹³ Giñaaduñi aana ipalidi ismaataca aapimΛ ismuyico imidagai gΛnnΛidamua iñalidiña aana dΛmos maiquia istui. Aana ipalidi ismuidutai aapimΛ RoomΛΛ oidacami vaavoitudagi Suusi Cristo dai Λagiadagi Λpan duucai sibΛcoga oidacami siaaco gaaagidiña aana Diuusi ñiñoquida ΛpΛ, cascada imia iñalidi aana dai gΛnnΛida iñalidi. ¹⁴ Aana viaa isaagidagi Diuusi ñiñoquida agiliogo dai aa Λma maasi ñiioocadami, dai sastuduacami dai maisastuduacami. ¹⁵ Poduucai ΛpΛ sΛalicada ipalidi aana isgΛnaagidagi aapimΛ RoomΛΛ oidacami isSuusi Cristo rccΛagacΛΛ vuviadami.

¹⁶ Aana maisida Λrai isgaaagiadagi isSuusi Cristo rccΛagacΛΛ vuviadami. SiΛascada gaaagiadagi aana gomaasi vΛascatai sioorΛ vaavoitudaΛ cΛagacΛΛ vuvacai Diuusi guvucadadΛcada. Λpaga Diuusi ñiñoquida rjjudidiu vΛΛtaracataidai dΛmos sivi ΛrvΛascatai vΛΛtara. ¹⁷ Diuusi ñiñoquidΛΛΛ aagai sai sioorΛ vaavoitudagi isSuusi Cristo rccΛagacΛΛ vuviadami Diuusi

caagacata naidiña ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. Aiquioma poduucai ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigada dai pocaiti: “Sioora vaavoitudagi Diuusi, Diuusi caagacata naidiña ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, dai agai vaascata oidacamu Diuusi amadu”.

18 Caga gamaata isDiuusi alia soimaa taatamituldi vaasi soimaasi ivuaadami. Agai soimaasi ivueeyi dai poduucai maidadagitoi aa isvaavoitudagi istumaasi arvaavo. 19-20 Asoimaasi ivuaadami caga maata isoidaga Diuusi. Tomasioora naidi vaasi istumaasi oidaga oidi daama dai poduucai caa maata isoidaga Diuusi tomasi mainaidi oodami Diuusi. Aidasi abiaadara Diuusi idui oidigi caga gamaata isoidaga Diuusi, dai isagai tomastuigaco viaa guvucadagai, cascada agai ismaacada maivaavoitudai agai lagi arduñida isDiuusi soimaasi taatatuldagai. 21 Tomasi caga maata asoimaasi ivuaadami isoidaga Diuusi vaascata maisiaa duutudaiña isducatai gaaagai, tomali maipocaitiña agai sai baiganalidi Diuusicada. Baiyoma agai tagittoi istumaasi maicacagaducami dai vaamioma maimaata caacana istumaasi cacagaducami. 22 Tomasi polidi agai isalia sastuduga damos vaamioma vupuiurutu. 23 Dai agai gaaagai isiaa duutuadagi Diuusi ismaacada tomastuigaco oidaga dai vaascata maisiaa duutudai baiyoma idui agai momoono uusicada dai ooodaicada lapa maasi oodami, dai lapa maasi ujuurugi, dai lapa maasi cacasi, dai lapa maasi coocoyi, dai siaa duutudaiña poliditai isagai ardidiuusi.

24 Cascada Diuusi gajiaadara viaa agai dai dagito saida ivuaadana agai istumaasi sigal nanaascami istumaasi lagi agai ipali isivuaadagi, dai sai googosi ganducamicana. 25 Agai maivaavoitudai istumaasi aagai Diuusi tomasi caa maatacatadai isarvaavo. Baiyoma vaavoitudai istumaasi maitarvaavo. Diuusi idui oodami, dai ujuurugi, dai coocoyi, damos aoodami idui moono ismaacada lapa maasi oodami dai ujuurugi dai coocoyi dai siaa duutudaiña. Dai maisiaa duutudaiña Diuusi sioora aliasi gaaagai issiaa duutuadagi vaascata.

26 Cascada Diuusi gajiaadara viaa agai dai dagito sai googosi ganducamicana. Asta ooqui dagito cacali dai lagi googosi ganducamicana. 27 Dai cacali lagi poduucai ivueeyi lapa dai Diuusi alia soimaasi taatamituldi cascada coocorai poduucai ivuaadatai.

28 Aidasida asoimaasi ivuaadami camaitipali isvaavoitudagi Diuusi tai Diuusi gajiaadara viaa dai dagito sai tagittoiña naana maasi maicacagaducami daida ivuaadana mui naana maasi istumaasi maitaagagai isivuaadagi. 29 Agai arsoimaasi ivuaadami dai googosi ganducami dai maicaa tuutuiga dai viaaca alidiña mui naana maasi istumaasi viaa aa dai coimudad tuutuiga, daida argacoodacami, dai oomaliga, dai yaatavoga, dai naana caiti naidiña aa 30 dai aagataraga istumaasi maitarvatar, dai caadai agai Diuusi, dai gargarucada ganalidiña, dai maisiaa duutudaiña aa, dai vaascata tagittoiña isducatai soimaasi ivuaadagi, dai maisiaa duutudaiña gandada. 31 dai maimaata caa istumaasi cacagaducami, dai maitivueeyi istumaasi aagai, dai maioigadai oodami, dai maioigaldi aa, dai maioiganalidi aacada. 32 Tomasi caa maata agai istumaasi Diuusi tajai oodami saida ivuaadana dai maata agai sai sioora soimaasi ivuaadagi maistutuldi isiimiagi Diuusi amadu dai vaascata apia-soimaasi ivueeyi dai baiganalidiña agai silascada aa pomaasi ivuaadagi lapa.

1 Cascaða ismaadutai pocaitiadagi sai aliási arsoimaasi ivuaadami aoodami ismaacada gaaagai tami sai gaaagai issoimaasi taatagi ducami ispocaitiadagi sai agai aapa gaaagai issoimaasi taatagi. Agai arsoimaasi ivuaadami aapa apan duucai agai cascada. 2 Dai caa maata aatama iscaaga ivueeyi Diuusi ismaacada soimaasi taatamituldadiagi ismaacada soimaasi ivueeyi. 3 Sioora pocaitiadagi sai aliási arsoimaasi ivuaadami aa dai vaascara apan duucai ivueeyi maitaagagai ispoliadagi sai Diuusi maisoimaasi taatatulda agai agai apan duucai soimaasi taatatulda agai agaa soimaasi ivuaadami. 4 Oodami maitaagagai istatagitodagi ismaicaga ivueeyi Diuusi baiyoma aliási gaaagai istatagitodagi isDiuusi maiquia soimaasi taatatuli dai ali caa tuiga vui sai ama duucai tatagitona. 5 Damos iscatavapi daivuñiagi vai agai vaascara ama duucai gantatagitua Diuusi vaamioma soimaasi taatatuldamu, siascada diviagi agai dai naidagi ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. 6 Siascada diviagi Diuusi agai baiduña agai vaascatai lamadu. 7 Sioora apiaivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi ipaliditai isDiuusi baigaliadagi agai vui dai isvaascara oidaca agai Diuusi lamadu, Diuusi maaquia agai oigaragai sai vaascara oidacana agai lamadu. 8 Damos Diuusi aliási soimaasi taatatuldamu agai ismaacada vuidara vaata Diuusi dai maivaavoitudai Diuusi ñiooquida baiyoma soimaasi ivueeyi agai. 9 Saalicada soimaasi taatamu vaascatai ismaacada soimaasi ivueeyi, aaga ajudidíu dai gooqara agai ismaacada maitarjudidíu. 10 Damos agai ismacada ivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi, Diuusi baigaliadamu agaicada dai iibastudacan tadacamu, aaga ajudidíu dai gooqara agai ismaacada maitarjudidíu.

11 Diuusi naida agai vaasi oodami ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Dai Diuusi soimaasi taatamitulda agai vaasi asoimaasi ivuaadami. 12-15 Diuusi soimaasi taatatuldamu agai ismaacada maitarjudidíu soimaasi ivuaadamicatai agai tomasi maimai agai Moseesacaru saalicamigada ismaacada maa Diuusi. Caa maata agai istumaasi arcagaducami dai istumaasi armaicagaducami, vaasi oodami caga maatacana siascada soimaasi ivuaadagi. Dai Diuusi soimaasi taatatuldamu ajudidíu soimaasi ivuaadamicatai agai. Agai maata Moseesacaru saalicamigada ismaacada maa Diuusi dai vaascara maiagidi cascada. Caga maata agai istumaasi arcagaducami dai vaascara maitivueeyi. Ismaacada agidi Diuusi ñiooquida agai gia caagacara vuvaidi Diuusi. Dai agai ismaacada maiagidi Diuusi ñiooquida tomasi maata agai gia maicagacara vuvaidamu Diuusi. 16 Amo imidagai Diuusi otosa agai Suusi Cristo sai naidana ismaacada arcaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Agai maata asta istumaasi tatagitoina oodami. Vaasi gomaasi agai ismaacada gaaagidi aana.

17 Diuusi maa Moseesacaru judidíu aduñda gasalicamiga cascada ajudidíu povanalidi sai Diuusi cagacara naidi dai cascada gagarducada ganalidi. 18 Agaicada ismaacada ooja Moseesacaru caa maata agai istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi oodami dai caa maata istumaasi arcagaducami dai istumaasi armaicagaducami. 19-20 Agai maata vaasi istumaasi aagai Moseesacaru saalicamigadara cascada polidi agai saida istutuidi ismaataatuldagi agai ismaacada maimaata Diuusi ñiooquida. 21 Dai ismaacada polidi saida istutuidi ismataatuldagi aa agai gaaagai isivuaadagi poducai isducatai gamamaatulda aliadagi. Ismaacada gamamaatuldai sai maitaagagai isgaliadagi agai maitaagagai isgaliadagi aapa. 22 Dai ismaacada gamamaatuldai sai maitaagagai isgoogosi ganducamicagi agai

maitaaagai isgoogosi ganducamicagi aapla. Dai ismaacada caddai momoono ismaacada siaa duutuadagi oodami maitaaagai isgaalsiadagi istumaasi oidaga quiquiuuplaga siaaco oidaga amomoono. ²³ Dai agai ismaacada gagarducada ganalidi pocaititai sai Diuusi aagidi aduñda Moseesacaru istumaasi ooja agai dai caa maata agai istumaasi aagai saallicamiaga dai vaascaga maiagidi poduucai alia soiduucai naldi Diuusi. ²⁴ Pocaiti Diuusi ñiooquidaga: “Aapima ismaacada arjudidiu soimaasi ivueeyi cascada agai ismaacada maitarjudidiu vui ñioocai Diuusi”.

²⁵ Vaavoava saida arcagaai isiarjudiducagi islagiadagi agai Moseesacaru saallicamigada damos ismaiaggiada agai aida gia ducami ismaitarjudiducagi agai. ²⁶ Damos isagai ismaacada maitarjudidiu lagiadagi Moseesacaru saallicamigada Diuusi calgacaga najadamu agai ducami isiarjudiducagi. ²⁷ Sialascada arjudidiu maiaggiadagi Moseesacaru saallicamigada tomasi caoosicami viaa agai dai ismaacada maitarjudidiu lagiadagi Moseesacaru saallicamigada poduucai gamaata isarjudidiu maicallaga ivueeyi. ²⁸ Maisiu vaasi arjudidiu arDiuusi maamarada tomasi iquitacui agai tuutucugada poduucai isduucai aagai Moseesacaru saallicamigadaga. ²⁹ Baiyoma Diuusi maamarada aragai ismaacada Diuusi maacai ibladagai utudui dai poduucai agai camaitivuaada alidi istumaasi soimaasi dai Diuusi Ibadala lamadu daja agai ismaacada vaavoitudai dai lagiidi Diuusi. Dai Diuusi calgacaga najadamu agai tomasi oodami maicallagacaga naldi.

3

¹ Vaascaga aliasi arsoiñi isarjudiducagi oodami daida arsoiñi isarjudidiu iquitacucagi tuutucugada. ² Diuusi acovai vuvaitu arjudidiu sai agai oojana ñiooquida dai nuucadacana loojai. ³ Vaavoava sai lamadutai arjudidiu maivaavoitu Diuusi, damos Diuusi gia vaascaga iduunimu istumaasi aagai. ⁴ Agai vaascaga ivueeyi istumaasi aagai, tomasi vaasi oodami yaatavoga. Pocaiti Diuusi ñiooquidaga:

Tomas oodami polidi ismaitarvaavoi istumaasi aagai Diuusi,
 Vaascaga naidamu agai isiarvaavoi istumaasi aagai Diuusi.
 Ascaiti Diuusi ñiooquidaga.

⁵⁻⁶ Damos isamaadutai pocaitiadagi sai sialascada soimaasi ivuaadagi oodami sai poduucai gamaata isDiuusi caa tuiga dai cascada maitaaagai issoimaasi gartaatamituldiada agai, tomasi pocaiti amoco vaascaga maitarvaavoi. Diuusi vaascaga calaga ivueeyi sialascada soimaasi taatatuldi oodami.

⁷⁻⁸ Lamo oodami gionooquidi dai pocaiti ansai gamamaatatuldi aana sai gaagagai issoimaasi ivuaada oodami sai poduucai sioma calaga gamaata isDiuusi maitarsoimaasi ivuaadami. Agai pocaiti ansai gamamaatatuldi aana sai isyaatagada amoco poduucai sioma calaga gamaata isDiuusi maitarsoimaasi ivuaadami. Diuusi maiyaatagai cascada. Sai cascada Diuusi maitaaagai issoimaasi taatamituldiagi ismaacada soimaasi ivueeyi. Damos Diuusi calaga iduunimu sialascada soimaasi taatatuldiagi agai ismaacada pocaitiadagi.

⁹ Aatama judidiu maivaamioma calaga tuutuiga siaa oodami. Camaata aatama isvaasi oodami oidigi daama oidacami arsoimaasi ivuaadami.

¹⁰ Pocaiti Diuusi ñiooquidaga:

Tiipu tomali amaadutai maisoimaasi ivuaadami.

¹¹ Tiipu tomali amaadutai ismaacada maata calcagi Diuusi ñiooquida. Dai tomali amaadutai maimaataca alidi iscaiti Diuusi ñiooquidaga.

12 VΛASCatai gajiaadATΛ vipieeyi Diuusi,
Dai VΛASCatai ARsoimaasi ivuaadami.
Tomali AMAadutai maitivueeyi istumaasi Diuusi ipALidi.

13-14 VΛASCatai ARyaatavogami daidA Aroomaligami.
Dai mosAAgi soimaasi ñiooqui aagaiña agai.

15 TomastucADΛ gANCoodaiña oodami.

16 GomaasicADΛ soiduucai gANNlidiña oodami aipacoga.

17 Dai mosgANCocoda Alidiña agai.

18 MaiAAbAidi agai Diuusi.
Ascati Diuusi ñiooquidARΛ.

19 CAA maata aatAMΛ isDiuusi maa Moseesacaru ASALlicami sai oodami
ALAgiditai caACana. Diuusi SALLicADΛ soimaasi taatulda agai siooRA
maiAAgiadagi dai agai maiviaacamu isducatai gANsoiñagi. Dai poduucai AARΛ
VΛASI oodami oidigi daama oidacami ARsoimaasi ivuaadami Diuusi vuitapi.
20 Moseesacaru SALLicamigADΛCADΛ maata aatAMΛ isIARsoimaasi ivuaadami.
Diuusi CAAgACARΛ ñAidi oodami ducami istomali AMO imidagai maisoimaasi
ivuaadamudai vaavoitudaitai agai Suusi Cristo maisiu ALAgiditai caACatai
Moseesacaru SALLicamigADΛ.

21 Aidasi maiquiaa divia ACristo tami oidigi daama AJudidíu gANAajagiña
iscAAgACARΛ oidacagi dai ALAgidagi VΛASI Moseesacaru SALLicamigADΛ, agai
poLidiña sai poduucai istutuidi isimiagi Diuusi AMadu. Dai gooquiATΛ Diu-
usi ootoi ACristo tami oidigi daama sai agai maatauldana Aoodami isducatai
istutuidi Diuusi isCAAgACARΛ ñAijadagi oodami ducami istomali AMO imidagai
maisoiimaasi ivuaadamudai. Diuusi ñiñiooquituldiadamigADΛ casi gaagidi-
tadai isDiuusi poduucai iduñia agaitadai. 22 Tomasioora ismaacADΛ vaavoit-
udai isSuusi Cristo ATCAAgACARΛ vuviadami. Diuusi CAAgACARΛ ñAijadamu
agai ducami istomali AMO imidagai maisoiimaasi ivuaadamudai. 23 Tomali
AMO oodami maitivueeyi istumaasi Diuusi ipALidi VΛASCatai soimaasi ivueeyi
cascADΛ. 24 Diuusi oigALdi agai ismaacADΛ vaavoitudai isSuusi Cristo
ATCAAgACARΛ vuviadami dai CAAgACARΛ ñAidi ducami istomali AMO imidagai
maisoiimaasi ivuaadamudai. Diuusi poduucai ivueeyi oigAdaitai agai. Di-
uusi maitataani namAgADΛ CAAgACARΛ vuvaidaragai. 25 VΛASI oodami aliAsi
soimaasi ivueeyi cascADΛ gaagaitadai isDiuusi soimaasi taatatuldagi dAMos
Diuusi ootoi ASuusi Cristo tami oidigi daama sai muucuna curusiaba dai
soimaasi taatutuli dai poduucai Aoodami camaitAAagai issoimaasi taatagi
soimaasi ivuaadatai. Diuusi CAAgACARΛ vuvaidi agai ismaacADΛ vaavoitudai
gomaasi. VΛASI gomaasi idui Diuusi sai poduucai maataA na Aoodami isDi-
uusi CAAga idui oigaldacai ALquidA soimaasi ivuaadami. 26-28 Dai isDiuusi
apiacAAga ivueeyi sivi oigALditai dai CAAgACARΛ ñAiditai VΛASCatai ismaacADΛ
vaavoitudai isSuusi Cristo ATCAAgACARΛ vuviadami maisiu agai ismaacADΛ
pocaiti sai CAAga ALgidi Moseesacaru SALLicamigADΛ cascADΛ maitiipu istu-
isida gAgARDucADΛ gANliadagi tomali AMAadutai.

29 Diuusi ARDiuusigADΛ AJudidíu dai agai ismaacADΛ maitARjudidíu AARΛ.
30 Mosali AMO Diuusi oidaga dai agai oigALdi dai CAAgACARΛ ñAidi VΛASCatai is-
maacADΛ vaavoitudai isSuusi Cristo ATCAAgACARΛ vuviadami tomasi ATAMOCO
ismaacADΛ iquitAA gATuucuga ischo AARΛ. 31 Tomasi ARvaavo isCAAgACARΛ vuv-
vacai oodami vaavoitudaitai isASuusi Cristo ATCAAgACARΛ vuviadami VΛASCARΛ
aliAsi gaagai isAAgiadagi Diuusi SALLicamigADΛ.

4

1 Avraañicaru ARGARALLqui aduñicaru. Sivi ñaidamu aatama isducatai Diuusi CAAgacATA ñaidi agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. 2-3 IsAvraañi iduufimudai amo istumaasi CAAgaducami sicascada CAAgacATA ñaijadamudai Diuusi aida gia viacamudai Avraañi istuisida gaducada gALLiadagi. Damos Diuusi ñiooquidATA pocaiti: "Avraañi vaavoitu Diuusi cascada Diuusi CAAgacATA ñaidi agai". Cascada Avraañi maiviaa istuisida gADUCADA gALLiadagi. 4 IsAmoco iduufiagi amo aa duiñdagai aamuda gAAagai isaa namaquidagi, mastumaasi aa namaquidagi maitaroidicami. 5 Diuusi ipalidi isAoodami CAAgacATA oidacagi damos maisiu poduucai oigALdi dai CAAgacATA ñaidi Diuusi Aoodami baiyoma Diuusi oigALdi dai CAAgacATA ñaidi amo soimaasi ivuaadami ismaacada vaavoitudagi Diuusi. 6 Davicaru aagai sai alia baigALLidifia amo oodami siAascada Diuusi oigALdagi dai CAAgacATA ñaijadagi vaavoitudacai agai Diuusi. Dai pocaiti Davicaru:

7 BaigALlidi Aoodami ismaacada Diuusi oigALdi soimaascamigada.

8 BaigALlidi Aoodami ismaacada Diuusi camaisoimaasi taatatulda agai. Ascaiti Davicaru.

9-10 Avraañi sALLicada baigALLi aidasi Diuusi oigali agai dai CAAgacATA ñaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudacai agai Diuusi maiquiaa iquitacai agai gATUUCUGA. Poutuucai CAAgagamaata isDiuusi oigALdi dai CAAgacATA ñaidi agai ismaacada iquitacai gATUUCUGA siAASI agai ismaacada maiiquitacai gANTUUCUGA. 11 Avraañicaru cavaavoitu Diuusi dai gooQUIARA iquitA gATUUCUGA sai poduucai ñaidifia aa isDiuusi cacAAgacATA ñaidi agai, vaavoitu agai Diuusi cascada. Dai poduucai Avraañicaru araduñacatadai agai ismaacada vaavoitudai Diuusi maiiquitacai gATUUCUGA dai poduucai AAPA gamaata isDiuusi oigALdi dai CAAgacATA ñaidi agai. 12 Avraañicaru araduñacatadai agai ismaacada iquitacai gANTUUCUGA vaavoitudacai Diuusi apan duucai Avraañicaru vaavoitudatadai.

13 Diuusi aagidi AVraañicaru sai VAAsi oidigi artuidadaca agaitadai, agai AAMadu cajiudadA, Diuusi poduucai aagidi Avraañicaru vaavoitudacai agai dai maisiu AAGidacai Diuusi sALLicamigada. 14 Amoco pocaiti sai VAAsi oidigi artuidadaca agai agai ismaacada AAGidi Diuusi sALLicamigada dai maisiu agai ismaacada vaavoitudai Diuusi damos gomaasi maitarvaavoi. Isiarpoduucamudai aida gia maitarsoiñicamudai vaavoidaragai, tomali maitarsoiñicamudai ismaacada aagai Diuusi. 15 SiAascada aatama garaajagadagi ismagiadagi Diuusi sALLicamigada sai agai CAAgacATA gARNaidifia dai sai CAAgacATA GARVUVAIDANA agai viaa issoimaasi gartaatamituldidiadagi maicAAGA AAGiditai aatama. Ismaitiipucamudai sALLicami aida gia maitiipucamudai oodami maiAAGidaracami.

16 Diuusi CAAgacATA ñaidi Aoodami vaavoitudacai agai daida Aoodami maigamaitacai CAAgacATA VUVAIDARAGAI. CAAga maata aatama isDiuusi CAAgacATA gARNaidi tomasi ivueeyi aatama judidia viitularagada ischo AAPA, isvaavoitudada aatama Diuusi apan duucai Avraañicaru. Poduucai agai ARGARaduñicaru, 17 cascada pocaiti Diuusi sai Avraañicaru Aroogada ducami mui oodami naana maasi ñioocadami. Diuusi CAAgacATA ñaidi tomastuma oodami isvaavoitudagi Diuusi apan duucai Avraañicaru. Diuusi alia viaa guvucadagai dai agai duduaacaldi coidada dai siAascada Diuusi aagadagi saida APADUNIA agai amo istumaasi ismaacada maiquiaa APADUI ducami iscaasi AAPA duufimudai.

18 CascadA aidasi Diuusi aagidi Avraañicaru sai ooñigadA marata agaitadai saidA amaradA cajiudadA saalicadA muiduca agaitadai taidA Avraañicaru cAaga vaavoitu tomasi maibaigaca maascata dai gomaasi. 19 Tomasi Avraañicaru viaacata dai amo siento uumigi daidA Saara arooñigadA dai viaacata dai maaco coobai dan baiustaama uumigi aliasi arcacaaliocoidadacata dai agai dai camaibaigaca maascata dai ismaamaracagi. 20 Damos Avraañicaru apiacAaga vaavoitudaitadai Diuusi dai asta vaamioma vaavoitu. Dai tomasi maiquiaa viaacata dai agai istumaasi aagidi Diuusi vAascata cAaga ñioo agai Diuusi vAatara. 21 SaalicadA cAaga vaavoitudai agai isDiuusi istutuidi isiduñiagi istumaasi aagai. 22 CascadA Diuusi oigaldi Avraañicaru soimaascamigadA dai Diuusi pocaiti sai camaitarsoimaasi iducami Avraañicaru. 23 Aidasi Diuusi aagidi Avraañicaru sai oigali agai dai cAagacata ñaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduñimudai mosvaavoitudacai agai Diuusi, maisui mosacaasi Avraañicaru aagidi agai gomaasi. 24 Diuusi garaagidi aatama lapa. Diuusi garoigaldi dai cAagacata garnaidi aatama lapa ismaacadA vaavoitudai Diuusi ismaacadA duaacali gartaanadamiga Suusi Cristo coidadA saagidañdara. 25 Agai muu dai poduucai garoigaldi garsoimaascamiga dai duaaca dai poduucai Diuusi pocaiti sai camaitarsoimaasi iducami aatama.

5

1 Poduucai Diuusi cAagacata garnaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudacai aatama dai poduucai gariibastacan tadacagi gariibadaga. Suusi Cristo muu dai poduucai garoigaldi garsoimaascamiga cascadA. 2 Dai poduucai istutuidi aatama ismamadadagi dai poduucai apiacAagacata garnaidi Diuusi. Dai alia baigalidai aatama ñanaracatai saascadA Diuusi garvaidaquigi tavaagiamu tasai lamadu daraajana. 3 Dai gaaagai isbaigalidadi aatama saascadA soimaa taatamadagi, gomaasi garsoicai aatama issoimaa taatamadagi dai maivui ñioocadagi Diuusi dai tasai vaamioma ivuaada alididña istumaasi Diuusi ipalidi. 4 Dai saascadA soimaasi taatamadagi dai maivui ñioocadagi poduucai baigalidi Diuusi aatamacadA. Dai saascadA Diuusi baigalidadi aatamacadA gomaasi garsoicai tasai ñanaracana aatama saascadA Diuusi garvaidaquigi tavaagiamu dai saalicadA vaavoitudai aatama isDiuusi saalicadA iduñia agai istumaasi aagai ñiooquidara. 5 Dai saascadA vaavoitudai aatama Diuusi tomali amo imidagai maisiaa galalratudadamu agai, agai vAascata ivueeyi istumaasi aagai cascadA. Diuusi ootoi galbadaga sai galalradu daacana dai Diuusi lbada garmamaatatluldi sai Diuusi aliasi garoigadai.

6 Aatama maitistutuiditadai isaagi cAagacata garvuvaidagi. Tai Suusi Cristo divia aidasi Diuusi ipali dai muu sai cAagacata vuvacana soimaasi ivuaadami. 7 Baitoma maitipu tomali amaadutai oidigi daama siora muquia aliadagi sai cAagacata vuusaiña amai tomasi cAa tuiga ismaacadA gamuaatuda agadagi. Damos isaliala cAA tuigacagi amo oodami ismaacadA gamuaatuda agadagi aidA gia oidacan tada amaadutai siora muquia aliadagi agai vAatara. 8 Damos Cristo muu tasai aatama cAagacata vuvacana tomasi quiaa arsoimaasi ivuaadamicata dai aatama 9 dai poduucai Diuusi gartaagi isaliasi garoigadai dai cAagacata garnaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai cascadA aatama camaviviaa issoimaa taatagi Diaavora lamadu. 10 Aidasi maiquiaa vaavoitu aatama Diuusi, agai

garvuidarar caatacatadai soimaasi ivuaadatai aatarar damos Suusi Cristo muu tarai aatarar calagacara vuvacana dai poduucai Diuusi camaitarvuidarar caata. Sivi sioma calaga istutuidi Diuusi iscalagacara garvuvaidagi duaacacai Suusi Cristo dai camavuidarar vatarar aatarar Diuusi. ¹¹ Cascada alia baigaralidi aatarar Diuusi vui.

¹² Adanacaru araragadara oodami ismaacada oidacatadai oidigi daama dai soimaasi idui arai dai cascada muu cascada vvasi oodami soimaasi ivueeyi dai cooyi. ¹³ Ismaitiipucamudai sallicami tomali amaadutai maitis-tutiadamudai ispacaitadagi ismailagidi sallicami vvascara aidasi maiquiaa maa Diuusi gasallicamiga Moseesacaru aoodami casoimaasi ivuaadatadai.

¹⁴ Damos aoodami vvascara coodana arara aidasi abiaadarar oidacatadai Adanacaru asta aidarar uucami sioidacatadai Moseesacaru poduucai iduucacai cooyi Moseesacaru abiaadarar dai sivi quiaa cooyi cascada gamaatar issoimaasi ivuaadana arai tomasi maipan duucacai soimaasi ivuaadana arai Adanacaru. Maipan tuutuiga Adanacaru lamadu Cristo ismaacada divia agaitadai.

¹⁵ Adanacaru soimaasi idui dai cascada muu arai dai vvasi cajiudada coo arara damos Suusi Cristo muu dai poduucacai Diuusi oigaldi dai calagacara naidi muidutai. Poduucacai maipan dui Suusi Adan. ¹⁶ Asoimaascami ismaacada idui Adan maipa maasi calagacara vuvaidaragai ismaacada garmaacai Diuusi. Adanacaru soimaasi idui dai cascada soimaasi ivueeyi vvasi oodami vai Diuusi soimaasi taatamituldi damos Cristo muu vai cascada Diuusi calagacara naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, dai calagacara vuvaidi tomasi aoodami aliasi arsoimaasi ivuaadami. ¹⁷ Adanacaru soimaasi idui dai cascada vvasi oodami viaa iscoiyagi, Suusi Cristo muu dai vvascatali ismaacada Diuusi calagacara naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduufimudai arai oidacamu Suusi Cristo lamadu tarvaagiara tomastuigaco.

¹⁸ Adanacaru soimaasi idui dai cascada soimaasi ivueeyi vvascatali vai Diuusi soimaasi taatamituldi. Damos Suusi Cristo idui amo istumaasi calagaducami vai cascada Diuusi calagacara naidi aoodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduufimudai dai poduucacai tomastuigaco oidacamu Diuusi lamadu. ¹⁹ Adanacaru maiaagi Diuusi vai cascada vvascatali soimaasi ivueeyi damos Suusi Cristo aagi Diuusi vai Diuusi calagacara naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

²⁰ Diuusi maa oodami gasallicamiga sai poduucacai maatarar oodami isalia maialagidi Diuusi. Damos aidasi aoodami vaamioma soimaasi ivuaadatadai vaamioma oigaldi Diuusi arai dai oigadai. ²¹ Aoodami apiasoimaasi ivuaadatadai dai cascada viaacatadai iscoiyagi. Damos Suusi Cristo muu sai poduucacai aoodami calagacara vuvacana dai tomastuigaco oidacana Diuusi lamadu dai cascada Diuusi calagacara naidi aoodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduufimudai dai poduucacai taragi arai oodami isalia oigadai.

6

¹⁻³ Damos maitaagai isapiasoimaasi ivuaadagi vai poduucacai Diuusi oigalidiadagi dai poduucacai gamaatar issallicada oigadai arai oodami. Gantaritovurai isvvascatali aatarar ismaacada casi garvapacoi Suusi Cristo guvucadacada poduucacai ararar ducami iscoimudai aatarar arai lamadu dai viaa aatarar guvucadada arai dai istutuidi aatarar iscamaisoimaasi

ivuaadagi. Suusi Cristo vaamioma viaa guvucadagai isDiaavora, cascada maitaagagai issoimaasi ivuaadagi.

4-5 Aatama quiaa arsoimaasi ivuaadamicatadai dai aidasi garvapacoi aatama ducami isyaasapicamudai amadu Cristo dai ducami isduuaacamudai aatama coidada saagidaifidaga amadu Cristo Diuusi guvucadacada dai poduucai viaa aatama ibadagai utudui. 6 Dai ducami iscoi aatama curusiaba Suusi Cristo amadu dai poduucai camaitivueeyi aatama mosacaasi istumaasi ipalidi aatama poduucai isduucai ivuaadana aequioma, 7 amo muuquiad camaisoimaasi ivueeyi cascada. 8 Ducami iscacoi aatama Cristo amadu samicada ducami iscaduuaaca Cristo amadu dai caviaa ibadagai utudui. 9 Cal maata aatama sai Cristo duaaca coidada saagidaifidaga dai camaimuquia agai tomali amo imidagai cascada. 10 Oodami soimaasi ivueeyi cascada Cristo curusiaba muu poduucai Diuusi soimaasi taat-uli Suusi Cristo dai camaiviaa isapamu muquiagi. Damos sivi Suusi Cristo tomastuigaco oidaga Diuusi amadu ivueeyi Diuusi aa duiñada. 11 Silascada soimaasi iduñia aliada aapima gaaagai maspoliada aapima masaidar coidada ducami damos isiduñia aliada aapima Diuusi aa duiñada Suusi Cristo amadu gaaagai maspoliadagai masai maitarcoidada.

12 Casiavar maitandadagitoda isDiaavora soimaasi ganduiñtuldagi dai poduucai camaisoimaasi ivuaadamu aapima. 13 Maitavar ivuaada istumaasi Diaavora ipaliadagai baiyomavar ivuaada istumaasi Diuusi ipaliadagai ducami iscacomudai aapima dai apamu duduaaca. 14 ADiaavora camaitantaanadamu. Aapima camaiviaa islagiadagi vasi ismaacada aagai Moseesacaru samicamigadaga dai cagacaga vuvaquiagi, mosgaaagai isvaavoitudagi Suusi Cristo vai poduucai Diuusi ganoigaldi dai cagacaga gannaidi.

15 Vascaga maitaagagai isapiasoimaasi ivuaadagi tomasi maiviaa islagiadagi vasi ismaacada aagai Moseesacaru samicamigadaga. 16 Cal maata aapima sai isamaadutai baiduñiagi dai gaaata duñia agadagi amo pioñi duucai agai gia viaa islagiadagi gaaamu. Poduucai apra sioora lagiadagi ADiaavora gaaamu duucai tomali amo imidagai maiimia agai Diuusi amadu. Damos sioora lagiadagi Diuusi cagacaga oidacamu dai imi agai Diuusi amadu. 17 Damos baigñalidi aan Diuusicada isaapima ismaacada aequioma lagidina ADiaavora gooquiaga cavaavoitu Diuusi dai sivi lagiditai cal Diuusi ñiooquida. 18 Dai sivi camaitarpiiooñigada aapima ADiaavora baiyoma arpiiooñigada aapima Diuusi dai cagacaga oidaga. 19 Aagai aan gapiooñiga dai gaaamu mai poduucai sioma caga maata calca aapima. Aequioma lagidina aapima ADiaavora daida ivuaadana mui naana maasi soimaascami damos sivi gaaagai islagiada aapima Diuusi daida ivuaadagi istumaasi cagaducami.

20 Aidasi quiaa lagidina aapima ADiaavora maiviaacana aapima isivuaadagi istumaasi cagaducami. 21 Istumaasi ivuaadana aapima maitarsoini poduucai baiyoma mosmaitistuiditadai aapima isiimiagi Diuusi amadu mossiaa arai aapima sivi agaicada ismaacada ivuaadana. 22 Damos sivi camialagidi aapima ADiaavora baiyoma lagidi aapima Diuusi gomaasi gia arsoini dai poduucai aapima agacovai vuvaidda Diuusi dai tomastuigaco oidacamu aapima Diuusi amadu. 23 Aagai ismaacada lagidi ADiaavora maiimia agai Diuusi amadu damos agai ismaacada lagidi Diuusi, Diuusi maaquimu agai oigaragai istomastuigaco oidacamu Diuusi amadu vaavoitudaifai agai Suusi Cristo.

7

¹ Giñaaduñi aapimla cllaga maata isamo oodami istutuidi isivuaadagi istumaasi aagai sllalicamiatla silasi uucami oidacagi silascada coiyagi amaasi gia cho. ² Amo ooqui cunacami viaa islamadu oidacagi gacuna silasi uucami oidacagi cunada, poduucai aagai sllalicamiatla cascada. Damos silascada muquiagi cunada looqui camaiviaa islaagiadagi gosllalicami ismaacada poduucai aagai sai amo ooqui cunacami viaa islamadu oidacagi gacuna. ³ Damos islooqui vllanagi amai cllali quiaa oidacatai cunada agai soimaasi ivueeyi. Dai ismuquiagi cunada agai istutuidi isvllanagi amai cllali dai maisoimaasi ivueeyi.

⁴ Giñaaduñi poduucai lapa aidasi muu Suusi Cristo camaiviaa isivuaadagi istumaasi aagai Moseesacaru sllalicamigada dai aidasi vaavoitudai Suusi Cristo poduucai arducami iscoimudai aapimla Suusi Cristo lamadu curusiaba dai cascada maiviaa isivuaadagi istumaasi aagai Moseesacaru sllalicamigada dai cllagacala vuvauquiagi, dai ducami isduduaacamudai aapimla coidada saagidaifndatla lamadu Cristo Diuusi guvucadadacada dai poduucai viaa ibadagai utudui dai Cristo lamadu oidaga daida ivueeyi Diuusi aa duindada. ⁵ Aidasi quiaa ivuaadatadai aapimla istumaasi adiaavora ipalidi aidasi mai aapimla Moseesacaru sllalicamigada vaamioma soimaasi ivuaada aliditadai dai poduucai camaiimia agaitadai aapimla Diuusi lamadu. ⁶ Damos sivi ducami iscacoimudai Cristo lamadu cascada maiviaa isivuaadagi istumaasi aagai Moseesacaru sllalicamigada. Llaquioma ivuaadatadai aapimla Diuusi aa duindada lagiditai Moseesacaru sllalicamigada. Agai arcallimudad sllalicami. Damos sivi ivueeyi aapimla Diuusi aa duindada viaacatai ibadagai utudui Diuusi lbada guvucadadacada.

⁷ Cll maata aapimla isMoseesacaru sllalicamigada maitarsoimaascami. Vllascata ismaioidacamudai sllalicami maimaatacamudai aana istumaasi arsoimaascami. Issllalicamiara maiaagamudai sai maitaagai isviaaca aliadagi gavustuidaga aida gia maimaatacamudai aana gomaasi. ⁸ Aidasi maiquiaa maatacatadai aana asllalicami maimaatatadai aana istumaasi arsoimaascami damos aidasi mai aana asllalicami aida gia aana viaaca inaliditadai gavustuidaga aana arsoimaasi ivuaadamicatadai cascada. Ismaioidacamudai sllalicami maimaatacamudai oodami istumaasi arsoimaascami. ⁹ Aidasi maiquiaa maata caacatadai aana asllalicamigada Moseesacaru aana alia baigifnalidina damos aidasi camai aana istumaasi aagai Moseesacaru sllalicamigadala aida gia mai aana ismailagiditadai asllalicami daida arsoimaasi ivuaadamicatadai, dai poduucai maiimia inagaitadai aana Diuusi lamadu. ¹⁰ Dai poduucai asllalicamiara gaaagaitadai ismaatamudai aana isducatai cllagacala oidacagi baiyoma mai aana ismaiimia inagaitadai Diuusi lamadu. ¹¹ Poduucai adiaavora giñaatagi gifnagitoli ansaid istutuidi aana islaagiadagi vllasi Moseesacaru sllalicamigada dai cllagacala vuusiagi damos maitistui aana islaagidagi vllasi Moseesacaru sllalicamigada dai cascada maiimia inagaitadai Diuusi lamadu.

¹² Sllalicamiara maiaagai tomali amo istumaasi soimaascami vllasi istumaasi gaaagai ami arcallagaducami. ¹³ Asllalicami maitarduñida ismaiimi inagaitadai aana Diuusi lamadu, adiaavora arduñida, agai soimaasi iduiñtuldai oodami cascada. Aoodami mailagidi Diuusi sllalicamigada dai poduucai soimaasi ivueeyi dai maiimia agai Diuusi lamadu dai poduucai gamaata ismaicllagadu issoimaasi ivuaadagi.

⁹ Damos Diuusi Ibaada aapima ganlamadu daja cascada maitivueeyi aapima istumaasi lagi ipalidi baiyoma ivueeyi aapima istumaasi ipalidi Diuusi Ibaada. IsDiuusi Ibaada mai lamadu daacagi oodami lagi maivaavoitudai Suusi Cristo. ¹⁰ Damos isaCristo lamadu daacagi oodami Diuusi calagacaga lajjadamu lagi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai cascada tomastuigaco oidacamu ibada. ¹¹ Diuusi duaacali Suusi Cristo coidada saagidaifadaga daida isDiuusi Ibaada ganlamadu daacagi aida gia silascada coiya aapima Diuusi ganduduacaldamu. Diuusi Ibaada ganlamadu daja cascada.

¹² Giñaduñi aatama viaa isivuaadagi istumaasi Diuusi Ibaada ipalidi dai maisu istumaasi aatama lagi ipaliadagi. ¹³ Damos isaapima ivuaadagi istumaasi aapima lagi ipaliadagi aida gia maiimimu aapima Diuusi lamadu. Baiyoma isDiuusi Ibaada guvucadadacada ivuaada aapima istumaasi Diuusi Ibaada ipalidi aida gia camaisoimaasi ivuaadamu aapima.

¹⁴ Sioora vaavoitudadagi isDiuusi Ibaada soicai sai calaga tatagitoña, agai arDiuusi maamarada. ¹⁵ Diuusi Ibaada divia dai ganlamadu daaca agai cascada maitaagai isalbiada aapima Diuusi lapan duucal amo pioofi labaidiña gaamu. Aapima armaamarada Diuusi, Diuusi Ibaada ipalidi cascada. Cascada gaagai isgarooga aagada aatama Diuusi. ¹⁶ Dai Diuusi Ibaada garmaatutuli sai aatama sallicada arDiuusi maamarada. ¹⁷ Aatama arDiuusi maamarada cascada garmaquimu agai istumaasi viaa poduucal isduucal maacal agai Suusi Cristo. Aatama vaascaga oidaca ragai Suusi Cristo lamadu tavaagaga cascada viaa aatama issoimaa taatamadagi poduucal isduucal soimaa taata lagi.

¹⁸ Vaascaga silascada tatagitoda aatama isDiuusi garmaquia agai mui naana maasi calagaducami dai istumaasi soimaa taatamai aatama sivi maitaristumaasi. ¹⁹⁻²¹ Aidasi Adanacaru soimaasi idui Edeenaga aida abiaadaga divia adiaavora oidigaga dai Diuusi soimaa taatatuli Adanacaru dai ootoi oidigaga muuquigami dai darai uuparai dai mui naana maasi istumaasi maicalagaducami. Silascada Suusi Cristo diviagi apamu tami oidigi daama dai vaasi vaavoitudadami lamadu daraajamu poduucal gamaatamu isvaavoitudadami sallicada arDiuusi maamarada amaasi ugitimu uuparai, dai vaasi soimaascami, dai muuquigami dai vaasi istumaasi maicalagadu oidigi daama, adiaavora camaitaanada agai cascada. Daida vaavoitudadami camaisoimaasi ivuaadamu tomali amo imidagai.

²² Cal maata aatama iscoocodagai, dai soimaa taataragai, dai muuquigami dai vaasi istumaasi soimaascami oidaga oidigi daama. ²³ Dai aatama ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo soimaa taatamai lapa tomasi Diuusi Ibaada ganlamadu daja dai apiasoimaasi taatamai dai nanara silascada gamaatamu isvaasi vaavoitudadami sallicada armaamarada tavaagaga dai aatama casi ipalidi isajiagi silascada Diuusi garmaquiagi ibadagai utudui dai camaicoocorda ragai dai camaicoodamu aatama. ²⁴ Sioora calagacaga vuvauquia aliadagi gaagai isvaavoitudadagi dai nanaracagi silascada Diuusi calagacaga vuvaidagi soimaasi ivuaadami saagidaifadaga damos istumaasi canlijada oodami maitaagai isapananaracagi. ²⁵ Baiyoma istumaasi mainlijada lagi gia gaagai isnanaracagi dai isnanaracagi vaavoitudaitai amo istumaasi gomaasi garsoicai isnanaracagi maivui fioocaitai Diuusi.

²⁶ Dai Diuusi Ibaada garsoicai lapa ismamadadagi aatama maimaata iducatai dai maimaata istumaasi agidagi Diuusi. Diuusi Ibaada daanai Diuusi aatama garvatara maifiooquicada mosajigai lagi. ²⁷ Diuusi cal maata istumaasi tatagitoi oodami dai cal maata istaia alidi Diuusi Ibaada siuu duucu agai daanai Diuusi isvaavoitudadami vaatarai istumaasi Diuusi ipalidi.

²⁸ CAA maata aatama sai isoigada aatama Diuusi dai isivuaada istumaasi Diuusi ipalidi aida gia vaasi istumaasi apavuaadagi aatamacada arsoifni aatama lagi garvaatar. ²⁹ Tucamidara abiaadara Diuusi maata sioora acovai vuvaituda agai saida aramaamaradacana. Diuusi aalqui abiaadara aagai sai sioora vaavoitudagi apan tuutiaca agai Diuusi marada ismaacada tavai tavaagiiñara dai poduucai Diuusi marada arsiaagida ducamica agai. ³⁰ Dai acovai vuvaidacai aagidi sai aagiditai caacana istumaasi aagidagi agai dai sioora aagiditai caaca istumaasi aagai Diuusi. Diuusi caagacara naidi agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. Dai Diuusi aagai sai amo imidagai oidacamu agai amadu tavaagiarata tomastuigaco.

³¹ Vaasi gomaasicada caa maata aatama isDiuusi saallicada garsoicai dai tomali amaadutai maivaamioma istutuidi isDiuusi. ³² Diuusi ootoi gamara tami oidigi daama dai dagito sai soimaa taatana muucucai curusiaba tasai poduucai caagacara vuvacana aatama dai Diuusi saallicada garmaquia agai vaasi istumaasi tagito aatama poduucai isduucai ootoi agai gamara sai caagacara garvuvaidana. ³³ Diuusi casi acovai garvuvaitu dai caagacara garnaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduufimudai aatama cascada maitiipu sioora istutiadagi isgapiara garvuupiadagi Diuusi vuitapi tassoimaasi ivueeyi. ³⁴ Cascada maitiipu sioora gataaaniagi masai soimaasi gartaatutldana. Suusi Cristo muu dai gooquiara apamu duaaca dai sivi saalisa padara daja Diuusi dai daana Diuusi aatama garvaatar. ³⁵ Aliasi garoigadai Suusi Cristo dai tomastuigaco garoigada agai, tomasi soigralidi aatama, siara cococoñicagi, siara soimaa taatamadagi, siara arsoituutugamicagi siara gargagavia agadagi aa, siara garcooda agadagi aa, ³⁶ poduucai oojisi Diuusi fiioquidara:

Sioora ivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi aa aoodami cooda agaiña.

Agai poalidiña saida arcraagai iscoodadagi apan duucai vustaqui.

Asduu oojisi Diuusi fiioquidara. ³⁷ Damos vaascara vaasi gomaasi maitarsoicai isvaavoitudadagi aatama baiyoma garsoicai isvaamioma caaga vaavoituda aatama dai Suusi Cristo garoigadai daida garsoicai ara.

³⁸ Tomali amo istumaasi maisobicai Diuusi isgaroigadagi tomali Diuusi tataañicaruda, tomali aDiaavora tataañicaruda, tomali istumaasi apavueeyi sivi tomali istumaasi araduñia agai gooquiara, tomali aDiaavora ³⁹ tomali amo istumaasi ismaacada oidaga tavaagiarata tomali amo istumaasi ismaacada oidaga oidigi daama, tomasi coi aatama vaascara Diuusi garoigadai cascada ootoi gamara Suusi Cristo tami oidigi daama sai agai caagacara garvuvaidana.

9

¹⁻³ Giñaaduñi judidiu aliisi ipalidi aana isvaavoitudagi aapima Suusi Cristo. Tucara dai tasara alia soigiñalidiña aana aapimacada. Suusi Cristo amadu Diuusi Ibadada caaga maata issaallicada arvaavoi ansai aana ipalidi isDiuusi gajiaadara giñviaagi isgomaasi arsoifnicagi iscaagacara vuvaquia aapima. ⁴ Aapima arjudidiu dai Diuusi gamaamara duucai gannaidi dai ganaaduñicaru naidiña isducatai Diuusi dadadacai gansaagida. Diuusi aagidi ganaduñi Avraañicaru dai Davicaru saida iduñia agai mui naana maasi caagaducami cajjudada vaatar, dai Diuusi maa saallicami Moseesacaru, dai Diuusi aagidi isducatai glaagai issiaa duutuadagi Diuusi, dai Diuusi aagidi isamo imidagai ootosa agaitadai amo caagacara vuviadami.

⁵ Avraañicaru dai Isaacaru dai Jacocaruru arganaaduñicaru. Agai ismaacada Diuusi ootoi saida arcagacata vuviamicana agai arjudiuu lapa daida arDiuusi dai agai taanai vaasi istumaasi oidaga oidigi daama dai tavaagiatla. Dai aana ipalidi isoodami calaga ñioocadagi Diuusi vaatarla tomastuigaco.

⁶ Tomasi maivaavoitudai muidutai judidiu dai maitarDiuusi maamarada, vaascara vaasi istumaasi aagadagi Diuusi vaasi apavueeyi. ⁷ Maisiu vaasi Avraañicaru cajiudadla vaavoitudai apan duucaai agai dai maisiu vaascatai viaaca agai istumaasi Diuusi aagidi Avraañicaru sai maquia agai, mosaca Avraañicaru cajiudadla ismaacada vuvaja Isaañidara. ⁸ Poduucai gamaata sai maisiu vaasi Avraañicaru cajiudadla arDiuusi maamarada mosacaasi agai ismaacada vaavoitudai ismaacada Diuusi aagidi Avraañicaru, agai arDiuusi maamarada. ⁹ Diuusi aagidi Avraañicaru sai amo uumigicada divia agaitadai apamu sai amaasi Saara marata agaitadai.

¹⁰⁻¹³ Aidasi Reveca nonoacatadai Diuusi aagidi sai cucuatai maamaraca agai sai amoco Esaú taagiduca agai dai agamai Jaco daida agaducadioma arpiooñigadaca agaitadai aliducada tomasi maiquiaa vuvaja dai maiquiaa ivuaadana tomali amo istumaasi calagaducami tomali soimaascami. Daidla Isaa arogada laali. Dai Diuusi aagidi sai oigadai Jaco dai caladai Esaú. Poduucai gamaata isDiuusi istutuidi isacovai vuvaidagi sioora ipaliadagi.

¹⁴ Vaascara vaasi gomaasicada maitaagagai isaatama pocaitadagi sai Diuusi maicalaga ivueeyi. ¹⁵ Diuusi potatadai Moseesacaru: “Aana soigiñliadamu dai calagacata ñajadamu sioora ipaliada aana”. ¹⁶ Poduucai gamaata isDiuusi calagacata ñaidi oodami maisiu mosipaliditai oodami sai calagacata ñaidiña tomali calagacata oidacatai baiyoma Diuusi soigalidi oodamicada cascada calagacata ñaidi. ¹⁷ Diuusi ñiooquidara pocaiti sai Diuusi potatadai araigada Ejiipitara oidacami: “Aana gadagito isarraica aapi vai poduucai gamaatana insaana alia viaa guvucadagai dai poduucai gamaatana vaasi oidigi daama sioora aana”. ¹⁸ Dai Diuusi soigalidi siooracada ipalidi agai dai Diuusi maidadagito islagiadagi sioora ipaliada agai.

¹⁹ Isamaadutai giftacacagi: “IsDiuusi maidadagito islagiadagi oodami tuisi gapilara vuupai Diuusi oodami ismailagiadagi”. ²⁰⁻²¹ Ducami isajaayi ñioocadamudai vaascara maitaagagai ispotatada agai aajaatadami: “¿Tuipasi poduucai idui giñuusu?” Damos oodami maitaagagai isñiooquiadagi Diuusi. Diuusi idui oodami cascada viaa salicami isivuaadagi oodamicada iducatai ipaliadagi. Cal maata vaascatai isDiuusi idui oodami cascada oodami maiviaa salicami ispotatadagi Diuusi: “¿Tuipasi poduucai giñdúi?”

²² Tucamidara cacuvacai oidigi abiaadara Diuusi maivui baamucui ismaacada soimaasi ivueeyi dai maisoimaasi taatamitidui vaascara amo imidagai soimaa taatatuldami poduucai gamaata isDiuusi alia viaa guvucadagai. ²³ Vai poduucai gamaata isalasi garoigadai Diuusi aatama ismaacada covai garvuvaitu agai dai calagacata garñaidi daida garvuuquia agai tavaagiamu. ²⁴ Diuusi covai vuvaitu amoco ajudidiu saagidañidara dai aa ismaacada maitarjudidiu saagidañidara. ²⁵ Osea ooja Diuusi ñiooquidara istumaasi aagai Diuusi sai pocaiti:

Ismaacada maitarjudidiu saagida gaagamu aana aa vaidla argiñmaamaracana. Dai oigadamu aana agai tomasi laquioma tomali amaadutai maioigadaña.

²⁶ Dai ismaacada laquioma potatadai aapima maitargiñmaamara.

Sivi povantadamu aana aapima argiñmaamara. Aana atagai dai tomastuigaco oidaga.

Ascaiti Diuusi. ²⁷ Isaia pocaiti aagaitai ajudidiu: “Tomas judidiu alia muidu vaascara chilaqui calagacata vuvaquimu. Poduucai isduucai maibaiga

isacaldi lorai poduucai aapla maitistutuidi isacaldi ajudidu ismaacada oidaga oidigi daama saalicada muidu agai cascada. ²⁸ Si aascada Diuusi gaagacai soimaa taatatulda agadagi oodami oidigi daama agai otoma naatomu". ²⁹ Dai aiquioma pocaiti aapla Isaia: Diuusi agai dai taana vasaacatai. Isagai maicagacata vuvaidamudai chiqui aidia aatama anpan duunimudai Sodomata oidacami dai Gomomata oidacami. Ascaiti Isaia.

³⁰ Vasi gomaasica gamaata sai tomasi ismaacada maitajudidu maivuum alidina isvaavoitudagi Diuusi sai agai cacagacata naidina dai todian duucai vaavoitu vai Diuusi cacagacata naidi. ³¹ Vaida ajudidu ganaajagaina isagiadagi vasi Moseesacaru saalicamigada sai poduucai Diuusi cacagacata naidina agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vascata agai maitistui iscaga agiadagi Moseesacaru saalicamigada. ³² Agai maitatagitoina ismosvaavoitudagai Suusi Cristo Diuusi cacagacata naidina ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, baiyoma polidina agai sai agiditai Moseesacaru saalicamigada Diuusi cacagacata naidina ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai cascada vui baacoi agai Suusi Cristo. ³³ Dai Isaia ooja isduucai agidi Diuusi: Ootodamu ana Cristo ajudidu dai muidutai agai vui baacoimu Cristo. Damos siora vaavoitudagi maiviaacamu istuisi siaa aradagi. Poduu ooja isaia isduucai agidi Diuusi.

10

¹ Giiaadufi saalicada ipalidi ana iscacagacata vuvaiquagi ajudidu cascada mamadai ana sai Diuusi cacagacata vuvaidana. ² Cal maata ana isagai saalicada siaa duutudai Diuusi dai ganaajagi isvuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi damos maimaata. ³ Agai maimaata ca isCristo muu curusiba sai Diuusi oigaldana soimaascamigada dai cacagacata naidina ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai cascada maivaavoitudai Suusi Cristo. Baiyoma ganaajagi isagiadagi vasi Moseesacaru saalicamigada poliditai sai poduucai Diuusi cacagacata najada agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. ⁴ Maiquiaa diviacai Cristo ajudidu ganaajagitadai isagiadagi vasi Diuusi saalicamigada agai polidina isagiditai saalicamigada Diuusi cacagacata naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. Damos Diuusi ootoi Cristo tami oidigi daama sai agai cacagacata naidina oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai dai sivi gaagai isvaavoitudagi Cristo maisiu saalicami.

⁵ Moseesacaru poduucai ooja sai isamadutai istutiadagi isagiadagi vasi saalicami dai maisoimaasi ivuaadagi tomali amo imidagai sai poduucai istutuidi iscacagacata vuvaiquagi. ⁶ Damos Diuusi cacagacata vuvaidi oodami mosvaavoitudagai Suusi Cristo. Gantagitovurai isSuusi Cristo cadivia tavaagiaidata, ⁷ daida ismuu agai dai anpan duaaca coidada saagidaidata. ⁸ Dai ana gaaagidi apacoga sai Diuusi cacagacata vuvaidi oodami mosvaavoitudagai Suusi Cristo dai tomasioora istutuidi isvaavoitudagi siuu duucu ipaliadagi. ⁹ Siora pocaitadagi sai Suusi Cristo artaanadamigada daida isvaavoitudadagi sai Diuusi duaacali Suusi Cristo coidada saagidaidata Diuusi cacagacata vuvaidi. ¹⁰ Mosvaavoitudagai Diuusi cacagacata naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi

ivuaadamudai, dai sioorΛ aagiadagi aa sai vaavoitudai Diuusi cΛΛgacαγΛ vuvaidi.

¹¹ Pocaiti Diuusi ḡiooquidαγΛ sai sioorΛ vaavoitudagi Suusi Cristo maivaaacamu istuusi siaa αγadagi. Cristo ivueeyi istumaasi aagai cascαδΛ.

¹² Diuusi αmadugan duucaɪ cΛΛgacαγΛ vuvaidi αjudidiu dai ismaacαδΛ maitαrjudidiu. Diuusi αmadugan duucaɪ taanaɪ dai nuucada αjudidiu dai ismaacαδΛ maitαrjudidiu dai soigααlidi vΛasicαδΛ sioorΛ aagiadagi sai oigαldana soimaascamigαδΛ.

¹³ Pocaiti Diuusi ḡiooquidαγΛ: “vΛascatai sioorΛ vaavoitudagi dai daanαdagi Diuusi, Diuusi cΛΛgacαγΛ vuvaidamu”.

¹⁴ Damos ismaacαδΛ maiquia vaavoitudai Diuusi siaadαγΛ agidiḡa sai oigαldana soimaascamigαδΛ. Dai ismaacαδΛ maiquia caΛ Diuusi ḡiooquidα siaadαγΛ vaavoitudana. Dai ismaitiipucagi sioorΛ aagiadagi Diuusi ḡiooquidα,

zducatai caΛcana αgai? ¹⁵ Dai ismaitiipucagi sioorΛ ootosagi oodami saida gaaagidiḡa Diuusi ḡiooquidα poduucai tiipu sioorΛ gaaagiadagi. Damos Diuusi gia caootoi gαḡiḡiooquituldiadamiga. CascαδΛ pocaiti Diuusi ḡiooquidαγΛ: “Baigαnαlidiḡa oodami siαascαδΛ tααgiagi αmo Diuusi ḡiooquituldiadamigαδΛ ismaacαδΛ gaaagiadagi sai Diuusi iibαstudacan tadatuda αlidi oodami iibαadα”.

¹⁶ Damos maisiu vΛascatai vaavoitu Diuusi ḡiooquidα. Isaia caru potαtαdai Diuusi: “GiḡDiuusiga baitoma tomali αmaadutai maivaavoitu aidasi agidi aatαmα gαḡiḡiooquituldiadamiga gαḡiooqui αoodami”, astαtαdai Isaia caru.

¹⁷ Tomali αmaadutai maitistutuidi isvaavoitudagi Suusi Cristo asta siαascαδΛ caΛ isDiuusi ḡiḡiooquituldiadamigαδΛ aagiadagi isSuusi Cristo cΛΛgacαγΛ gavuvaidi.

¹⁸ Damos αjudidiu gia caΛ Diuusi ḡiooquidα. Pocaiti Diuusi ḡiooquidαγΛ: Tomasiaacoga gααagai Diuusi ḡiooquidα.

¹⁹ Daidα αjudidiu sααlicαδΛ maata Diuusi ḡiooquidα pocaiti Moseesacarū: Diuusi cΛΛgacαγΛ vuvaidamu ismaacαδΛ maitαrjudidiu dai maimaatαcatadai Diuusi ḡiooquidα vai poduucai baacoḡa αjudidiu.

²⁰ Dai Isaia maiduaadicuitai ḡioo dai aagai istumaasi agidi Diuusi:

Tomas maitatacakai ismaacαδΛ maitαrjudidiu isducatai istutuidi isgiḡmatiagi vΛascαγΛ ootai aanaḡ giḡḡiooquituldiadamiga sai aagidana isducatai istutuidi isgiḡmatiagi tai αgai giḡmaɪ.

Ascaiti Diuusi. ²¹ Dai aagai Isaia istumaasi agidi Diuusi aagaitai αjudidiu: vΛascαγΛ oigαdai aanaḡ giḡmaamara dai daanaḡ sai ama duucaɪ gαntαtagitona sai camaisoimaasi ivuaada αgai dai siaa giḡduutudana.

Damos αgai gajiaadαγΛ giḡvιαα dai maitiḡααgi.

Ascaiti Diuusi.

11

¹ Aana maipocaiti sai Diuusi gajiaadαγΛ vιαα αjudidiu. SiaadαγΛ pocaitiḡa aana. Aana αpα αrjudiu di. Dai aana arcajiudadα giḡaaduḡicaru Avraaḡi dai Benjamḡn.

² Diuusi ααqui abiaadαγΛ αcovai vuvaitu αjudidiu cascαδΛ maigajiaadαγΛ vipieeyi. Tαgitovurai isducatai oojisi Diuusi ḡiooquidαγΛ. Eliasi gamamadai dai pocaiti: ³ “GiḡDiuusiga αjudidiu aliα soimaasi ivueeyi. αgai coi gαḡiḡiooquituldiadamiga dai suuli altar siaaco siaa gαduutudiḡa αgai dai mosαca aana vii dai giḡmuaa αlidi αgai aana αpα”, ascaiti Eliasi.

⁴ Damos Diuusi potαtαdai: “Quiaa oidaga cuvaracami mil oodami ismaacαδΛ giḡsias duutudai. Aana nuucada αgai dai αgai maisias duutudai αmoono ismaacαδΛ Baal tααgidu”, ascaiti Diuusi.

⁵ Dai sivi αpα oidaga αmoco

ismaacada siaan duutudai Diuusi. Diuusi calagacarla naidi agai cascada acovai vuvaitu. ⁶ Agai maitivueeyi tomali istumaasi calagaducami istucada calagacarla najjadagi Diuusi. Baiyoma Diuusi ipali cascada calagacarla naidi.

⁷ Ganaagidamu aana istumaasi aradui. Ajudiduu matia aliditadai isducatai calagacarla vuvauqiagi damos chilaquiatai mai, mosaca agai ismaacada Diuusi acovai vuvaitu. Dai Diuusi dagito isagaa maimaata cacana dai cascada maimai agai. ⁸ Pocaiti Diuusi niooquidara: "Diuusi dagito sai agai maimaata cacana istumaasi aagai niooquituldiadamigada cascada maimai agai dai sivi maiquiaa maata caa agai", ascaiti Diuusi niooquidara. ⁹⁻¹⁰ Pocaiti Davicaru ara:

Agai cueeyi calagaducami cuadagai cascada poalidi sai Diuusi calagacarla naidi, damos maitarvaavo.

Dai agai maimaata isDiuusi soimaa taatatulda agai. Agai soimaasi ivueeyi cascada.

Dai tomastuigaco soimaa taatacamu agai.

Ascaiti Davicaru.

¹¹ Dai vaascara Diuusi maigajiaadara viaa ajudiduu, tomasi soimaa taatamai. Damos ajudiduu gia gajiaadara viaa Suusi Cristo aidasi divia agai dai calagacarla vuvaida agaitadai dai cascada ismaacada maitarjudiduu saagida gaagai isSuusi Cristo arcalagacarla vuviadami dai muidutai vaavoitudai saida ajudiduu naiditai gomaasi vaavoituda alidina ara. ¹² Aidasi ajudiduu soimaasi ivuaadatadai dai gajiaadara viaa Suusi Cristo poduucai aidabaa adara Diuusi calagacarla naidi agai ismaacada maitarjudiduu vaasi oidigara oidacami dai silascada aramu vaavoitudagi ajudiduu Diuusi sallicada aliiasi calagacarla najjadamu vaasi oodami oidigi daama oidacami.

¹³ Sivi ganaagidamu aana amo niooqui aapima ismaacada maitarjudiduu. Caa maata aapima isDiuusi ginootoi ansai aana aagidana ismaacada maitarjudiduu sai Suusi Cristo arcalagacarla vuviadami. Istumaasi ganaagidi sallicada gaagai masmaatacagi. ¹⁴ Dai sallicada ipalidi aana isgiiaduuni judiduu vaavoitudagi Suusi Cristo dai poduucai calagacarla vuvauqiagi naiditai isaapima vaavoitudai. ¹⁵ Diuusi gajiaadara viaa ajudiduu ismaacada maivaavoitudai dai aidabaa adara ootoi ganiiooquituldiadamiga ismaacada maitarjudiduu saagida cascada agai casi istutuidi isarmaamaradacagi Diuusi. Dai silascada ajudiduu apamu vaavoitudagi Diuusi vai Diuusi calagacarla najjadagi ducami isduduaacamudai agai. ¹⁶ Diuusi acovai vuvaitu ajudiduu aaduñdcardu cascada vaasi ajudiduu aracovai vuvaidada Diuusi ara.

¹⁷ Diuusi cagajiaadara viaa amoco judiduu cajjudada ismaacada maivaavoitu dai amoco aapima ismaacada maitarjudiduu ismaacada cavaavoitudai casi arDiuusi maamarada vai calagacarla ganlaidi poduucai isduucai calagacarla naidi agai ajudiduu ismaacada vaavoitudai. ¹⁸ Diuusi niooquituldiadamigada ismaacada ganaagidi Diuusi niooquida arjudiduu daida acalagacarla vuviadami arjuduu ara cascada aapima ismaacada maitarjudiduu maitaagai issiduucai najjadagi ajudiduu.

¹⁹ Damos isaapima ismaacada maitarjudiduu pocaitiadagi sai Diuusi gajiaadara viaa ajudiduu sai poduucai aapima armaamaradacana Diuusi ²⁰ gaagai istatagitodagi aapima sai ajudiduu maivaavoitudai sai cascada Diuusi gajiaadara viaa agai. Damos aapima arDiuusi maamarada vaavoitudaitai. Cascada aapima maitaagai isgarducada ganliadagi. Baiyoma gaagai issiaan duutuadagi Diuusi vai agai maigajiaadara ganviaagi aapima.

21 Diuusi gajiaadαΓΑ viaa αjudidίu daidα istutuidi isgajiaadαΓΑ γανviaagi aapimα ααΡα. 22 Σαλιcαdα cαα tuiga Diuusi dαmos vααscαΓΑ soimaa taatamituldi oodami. Diuusi soimaa taatamituldi αgai ismaacαdα maivaavoitu-dai dαmos Diuusi cαα tuiga aapimα γανvui. Dαmos aapimα aliαsi γααagai isapiavaavoitudadagi Diuusi vai poduucαi αgai maigajiaadαΓΑ γανviaagi. 23 Dai isaa judidίu vaavoitudagi Diuusi aidα gia αrμαamaradαcamu Diuusi ααΡα. Diuusi istutuidi iscααgacαΓΑ vuvaidagi tomasiooΓΑ siooΓΑ vaavoitudagi. 24 Isaapimα ismaacαdα maitαrjudidίu cααga istutuidi isαrμαamaradαcagi Diuusi tomasi ααquioma maitαrμαamaradαcatadai Diuusi, vaamioma cααga istutuidi αjudidίu Diuusi αco vuvaidadα sιΓμαamaradαcagi Diuusi.

25 Giñaduñi, aana ipalidi ismaatαca aapimα αmo istumaasi istumaasi maiquiaa maatα tomali αmaadutai vai poduucαi maigαrducdα γανliada aapimα πολλiditai sai vaamioma sastuduga aapimα sιαjudidίu. Αμoco αjudidίu saagida vupuiirutu dai momascamu αgai asta sιαscadα Diuusi cααgacαΓΑ vuvaitu vααsi ismaacαdα maitαrjudidίu ismaacαdα cααgacαΓΑ vuvaida αgai Diuusi. 26 Sιαscadα poduucαi ααΡα duñiagi amaasi Diuusi cααgacαΓΑ vuvaida αgai vααsi αjudidίu. Pocaiti Diuusi ñiooquidαΓΑ ααΡα: ΑcααgacαΓΑ vuviadami vuusia αgai αjudidίu saagidaiñdαΓΑ. Dai αgai αma duucαi tαtαgitoitulda αgai αjudidίu sai camaisoimaasi ivuaadana.

27 Dai oigαldamu αgai vααsi soimaascamigadα poduucαi isduucαi aagidi Diuusi αjudidίu. Ascaiti Diuusi ñiooquidαΓΑ.

28 Muidutai αjudidίu maioojoidi iscaαcagi isSuusi Cristo αrcααgacαΓΑ vuviadami dai αgai vui vααtα Diuusi dai poduucαi aapimα ismaacαdα maitαrjudidίu istutuidi iscααgacαΓΑ vuvaquiagi. Dαmos vααscαΓΑ Diuusi quiaa oigαdai αjudidίu, Diuusi αco vuvaitu aduñdαcardu cascαdα. 29 Ααquioma Diuusi αco vuvaitu αjudidίu sai αgai αrμαamaradαcana. Dai aagai sai cααgacαΓΑ ñaijada αgai vααsi αjudidίu tomastuigaco dai Diuusi vααscαΓΑ ivueeyi istumaasi aagai. 30 Ααquioma aapimα maiααgidiña Diuusi dαmos sivi αjudidίu maiααgidi Diuusi dai poduucαi Diuusi cααgacαΓΑ γανñidi vaavoitudaitai aapimα. 31 Dai Diuusi soigaliadamu αjudidίucadα dai oigαldamu soimaascamigadα αgai ααΡα sιαscadα αgai αma duucαi γantαgitoi. 32 Dai Diuusi ñiooquidα pocaiti isvααsi oodami αrsoimaasi ivuaadami dai ααgi oodami cαα maatα isαrsoimaasi ivuaadami dai poduucαi cαα maatα oodami isaliαsi tαgito isDiuusi oigαli soimaascamigadα.

33 Σαλιcαdα cαα tuiga Diuusi. Aliαsi saituduga αgai dai maatα vααsiaαcatai. Oodami maimaatα vααsi istumaasi ivueeyi Diuusi dai istumaasi tαtαgitoi. 34 “Tomali αmaadutai maitistutuidi ismaatiagi istumaasi tαtαgitoi Diuusi. Tomali αmaadutai maimaatαtuli Diuusi tomali αmo istumaasi. 35 Tomali αmaadutai maitistutuidi isoidagi Diuusi αmo istumaasi sai poduucαi Diuusi cααgacαΓΑ ñaidiña”. 36 Diuusi idui vααsiaαcatai dai Diuusi guvcadαcadα quiaa cααca oidigi. Vααsi oodami aliαsi γααagai iscααga ñioocadagi Diuusi vui tomastuigaco.

12

1 Giñaduñi Diuusi casoigαlli aapimαcadα dai oigαli γανsoimaascamiga cascαdα aana γandaanαi masai potαtαdaiña Diuusi masaidα ivuaada aliidi

istumaasi agai ipalidi. Dai cAAGacATA avAR oidaca dai camaisoimaasi ivuaada. CAAGadu ispoduucai tAtAgitodagi aapimA dai poduucai ivuaadagi. Poduucai gAAagai issiaa duutuada aapimA Diuusi. ² MaitAVAR apAN duucai oidaca ASoimaasi ivuaadami baiyomAVAR ama duucai gANTAgito dai poduucai ama duucai oidacamU aapimA. Dai poduucai maatacamU aapimA istumaasi Diuusi ipalidi isivuaada aapimA. Diuusi baigAAlidi ispoduucai ivuaada aapimA daidA ARCAAgai aapimA gAMVAAATARA poduucai vaamioma CAAGA vaavoitudamU aapimA. Gomaasi ARvaamioma CAAGA ducami siA tomastumaasi istumaasi isivuaadagi aapimA.

³ Diuusi CAAGacATA giŋnAIdi dai giŋmaa SAAllicami ansai gamamaatAtuldiŋa istumaasi agai ipalidi cascAdA gAnaagidi aana sai maitAAagai isgAGARducAdA gANAliadagi. CAAGAVAR gANTAgitoda. TAtAgitodavurai istumaasi ARvaavoI istumaasi istutuidi aapimA isivuaadagi dai tAtAgitodavurai siAasi vaavoitudai aapimA Diuusi. ⁴ AMo oodami moo dai noonovA dai AACaso dai maisiu mosACAasi gomaasi. GAMoocAdA maitivueeyi istumaasi ivueeyi gAnoonovicAdA dai gAnoonovicAdA maitivueeyi istumaasi ivueeyi gAAAcasocAdA. ⁵ Poduucai AAPA aatAMA vaavoitudadami tomas muidu VAASCATA aatAMA ARMo adunuma ducami vaavoitudaitai Suusi Cristo dai Suusi Cristo ARgARTAAANadamiga.

⁶ VAAscatai istutuidi isivuaadagi AMo istumaasi Diuusi gARmaacai guvucadagai isducatai agai ipalidi. Istumaasi istutiada aatAMA isivuaadagi gAAagai isCAAGA ivuaadagi. ISDiuusi maaquiagi guvucadagai AMadutai aapimA sai aagiŋa istumaasi agai gAnaagiadagi, gAAagai mAsaagadagi poduucai isduucai gANmamaatAtuli aatAMA. ⁷ ISDiuusi maaquiagi guvucadagai aa sai soicAŋa oodami, gAAagai isCAAGA soicAdagi. ISamaadutai maatai gamamaatAtuldiadagi Diuusi ŋiooquidA, gAAagai isCAAGA gamamaatAtuldiadagi. ⁸ Sioora maata soicAdagi aa sai vaamioma vaavoitudana agai, gAAagai ispoovuadagi. Sioora mui gamaacAdagi tumiŋi Diuusi aa duuŋdada VAATARA maitAAagai isgAducAdA Aliadagi mui gamaacaitai. Sioora gataANAdagi gAAagai isCAAGA gataANAdagi isduucatai baigAliadagi Diuusi sioora daiviadagi ACococoidAdA daidA ASoituuuigami gAAagai isbaigANAliadagi.

⁹ SAAllicAdA avAR ganoigAada aipacoga. Dai gajiaadARA avAR viaa VAAsi istumaasi soimaascami dai mosACAasi istumaasi CAAGaducami ivuaada. ¹⁰ GAnoigAdavurai aapimA gANSiAAGAMA duucai. GAAagai issiooma gAGARducAdA duucai nAijada aapimA aa isaapimA Agi.

¹¹ MaitAVAR paparACA. Ivuaadavurai istumaasi Diuusi ipalidi baigANAliaragacAdA.

¹² BaigAVAR ANAliada aapimA nANARacatai masiAAscAdA iimi agai tAVAagiamU dai AMadu oidaca agai Diuusi. MaitAVAR vui ŋioocada Diuusi masiAAscAdA soimaa taatamadagi. VAASCARA avAR daanada Diuusi.

¹³ Oidadavurai aa vaavoitudadami soituuuigami mASTumaasi viaacagi. Dai CAAGAVAR miaadAgida iimAdami ismaacAdA gANDaiviadagi.

¹⁴ SiAAscAdA soimaasi gANTaamatuldiadagi aa, daANAdavurai aapimA Diuusi sai agai oigALdiana soitasmamigada dai CAAGacATA vuvaidana. Dai maigalnaasi ŋioocada aapimA agai vui.

¹⁵ SiAAscAdA gAnaaduŋi baigANAliadagi aapimA AAPA gAAagai mAsbaigANAliadagi, dai siAAscAdA gAnaaduŋi soigANAliadagi aapimA AAPA gAAagai mAssoigANAliadagi.

¹⁶ CAAGacATA avAR gANnAijada aipacoga. MaitAVAR gAGARducAdA gANAliada. CAAGacATA avAR nAijada soituuuigami. MaitAVAR povANAliada aapimA masialia sastudaga. ¹⁷ MaitAVAR soimaasi ivuuiidada sioora soimaasi

gandvuiidiada aapimla. Mosgolaagi istumaasi calagaducami avlar ivuaada aapimla vaaascatai vuitapi. ¹⁸ Maitavlar vuidarla vaaataca aa oodami tomasi agai gandvuidarla vaaata. ¹⁹ Gifaaduñi isamaadutai soimaasi ganduiñdagi aapimla maitlaagai issoimaasi taatatuldiagi. Diuusi soimaasi taatatuldiamu. Diuusi ñiooquidarla pocaiti: “Aanla agai dai soimaasi taatamituldi soimaasi ivuaadami”, ascaiti Diuusi. ²⁰ Dai pocaiti larpa: “Isgansasaayu biuugicoñicagi, bibiadavurai aapimla, dai istonocoñicagi, oidavurai suudagi. Ispoduucai ivuaada aapimla siaa aratudamu aapimla”, ascaiti Diuusi ñiooquidarla. ²¹ Maitavlar vuidarla vaaataca aa oodami baiyoma calagacarla oidaca aapimla dai poduucai laDiaavora camaitistuidimu issoimaasi ganduiñtuldigi.

13

¹ Vaaascatai aliasi gaaagai islaagiadagi atataaanadami. Diuusi darai vaaasi tatataaanadami, tomali amaadutai maiviaa sallaicami laagi, Diuusi agai dai maacai. ² Poduucai ismaacada maiallagidi atataaanadami agai vuidarla vaaata istumaasi gataaanai Diuusi, dai Diuusi soimaasi taatatuldiamu. ³ Tatataaanadami maiaabacatai siorla maisoimaasi ivueeyi mosacaasi ismaacada soimaasi ivueeyi. Siorla maiaabiada aliadagi atataaanadami maitlaagai issoimaasi ivuaadagi, sida atataaanadami calaga ñioocadamu gavui. ⁴ Agai arpipiooñigada Diuusi daida ivueeyi istumaasi calagaducami aapimla gamvvaatara. Damos siorla soimaasi ivuaadagi gaaagai islaabiada atataaanadami. Agai viaa sallaicami issoimaasi taatatuldiagi asoimaasi ivuaadami. ⁵ Cascada gaaagai islaagiadagi atataaanadami maisiu mosmaisoiimaasi taatamada aliditai gomaasi gaaagai isipaliadagi isivuaadagi cascada. ⁶ Atumiñsi vuudami arpipiooñigada atataaanadami cascada maacai aapimla tumiñsi, vaaasi uumigi istuigaco gataanai agai.

⁷ Anamaquidavurai istumaasi vuaatuldi. Siaavar duutuada atataaanadami larpa. ⁸ Maitlaagai isapiagavuaatuliadagi. Ganoigadavurai aipacoga. Siorla oiglada aa agai ivueeyi istumaasi gataaanai Diuusi. ⁹ Diuusi aagidi gasallaicamiga Moseesacaru dai potatadai: “Maitavlar googosi ganducamica, dai maitavlar gacoodada, dai maitavlar lasivuaca, maitavlar yaatagada tomali amaadutai, maitavlar viaaca aliada gavustuidaga”. Siorla aliasi oiglada aa oodami dai sallaicada ipaliadagi sai Diuusi soicaiña isoiglada aa oodami lpan duucai laagi agai goiglada, poduucai agai gia laagidi vaaasi istumaasi gataaanai Diuusi. ¹⁰ Siorla oigladagi aa oodami agai maisoimaasi ivueeyi baiyoma ivueeyi vaaasi istumaasi Diuusi gataaanai.

¹¹ Dai vaaasi gomaasi ivuaada aapimla tagitoitai isotoma dagavuscasi gotasai dai sivi cavaamioma miaadimi istuigaco iimia ragai aatama lavaagiamu cascada gaaagai isvaamioma calaga ivuaadagi Diuusi aa duiñdada. ¹² Cayoga ugidagai slaasi oidaca ragai aatama tami oidigi daama siaaco aliasi soimaasi ivueeyi oodami. Dai miaadimi istuigaco oidaca ragai aatama Diuusi lamadadu siaaco tomali amaadutai maisoimaasi ivueeyi. Cascada gaaagai isgaji-aadarla viaagi vaaasi soimaascami. Daida ivuaadagi istumaasi calagaducami. ¹³ Maitavlar navacorada, dai maitavlar googosi ganducamica dai maitavlar oomaliaca, maitavlar lagacoitaraca, baiyoma calagacarla oidaca aapimla duucami iscaalamadu oidacamudai Diuusi. ¹⁴ Lpan duucai avlar oidaca aapimla Suusi Cristo maitavlar ivuaada aliada istumaasi soimaascami tomali maitatagitoda gomaasi.

1 Isamo vaavoitudadami maicalla maata caacagi vlassi istumaasi gama-maatatuldi aana lamadu aa oootosada Suusi Cristo vlasscataa caagavar miaadagiada. Damos maitavar ganvupui fioocada aagaitai ismaicalla maata caa lagi aamo istumaasi. 2 Lamoco vaavoitudai saida istutuidi iscuaadagi tomastuma cuaadagai vai aa ismaacada maicalla maata caa istumaasi gamamaatatuldi aatama maicueeyi baabaidi. 3 Ismaacada cueeyi baabaidi maitaagagai issoiduucai najadagi lagi ismaacada maicueeyi. Dai ismaacada maicueeyi baabaidi maitaagagai ispotatadagi lagi ismaaca cueeyi sai maicalla ivueeyi, Diuusi caagacara naidi vlasscatai cascada. 4 Tomali amaadutai maivaa sallowicami ispotatadagi gapipioofiga sai maicalla ivueeyi. Lagi aamuda viaa sallowicami isaagiadagi iscalla ivueeyi ismaicalla lapa. Vlassi vaavoitudadami arDiuusi pipioofigada dai Diuusi istutuidi iscalla iduifutudiagi.

5 Lamoco vaamioma siaa duutudai amo tasai siaa tasai dai aa polidi sai vlass tasai aragai vaa. Vlasscatai gaagagai iscalla maatacagi istumaasi ipalidi isivuaadagi sai gaagagai isivuaadagi. 6 Sioora siaa duutudai amo tasai lagi povueeyi siaa duutuada aliditai Diuusi. Dai sioora maisiaa duutudai tomali amo tasai lagi povueeyi siaa duutudai aliditai Diuusi. Dai sioora cueeyi baabaidi lagi povueeyi siaa duutuada aliditai Diuusi dai baigalidi lagi Diuusi vui. Dai sioora maicueeyi baabaidi lagi povueeyi siaa duutuada aliditai Diuusi dai baigalidi lagi Diuusi vui.

7 Avaavoitudadami maitivueeyi mosacaasi istumaasi lagi ipalidi tomali maimaata silascada tomali isduucatai coi lagi. 8 Vlassi vaavoitudadami arpipioofigada Suusi Cristo quiaa oidacatai tami oidi daama dai coocai lapa. 9 Suusi Cristo muu tai Diuusi duaacali saida artaanadamigadacana vaavoitudadami ismaacada quiaa oidaga dai ismaacada cacoi.

10 Damos aapima maitartalaanadami cascada maitaagagai ispotatadagi aa ismaicalla ivueeyi, tomali maitaagagai issoiduucai najadagi. Vlasscatai viaa aatama isvuidara quiquivagi Suusi Cristo sigagai aagamu istumaasi calla ivuaadana aatama dai istumaasi maicalla ivuaadana aatama. 11 Diuusi fiooquidara pocaiti:

Sallowicada arvaavoi isamo imidagai vlasscatai maatamu iinsaana aragai ismaacada vaamioma taana dai di ginsiaa duutuadamu.

Dai vlasscatai calla fioocadamu aana gimvattara.

Ascaiti Diuusi fiooquidara.

12 Poduucai vlasscatai aatama aagidamu Diuusi istumaasi ivuaadana.

13 Amaasi camaitarñiooquidamu aatama aipacoga baiyoma maitaagagai isivuaadagi aatama tomali amo istumaasi istucada soimaasi duifutudiagi aa. 14 Caa maata aana istomali amo cuaadagai maidaidarsi vaavoitudacai Suusi Cristo. Damos sioora poliadagi sai daidarsi amo cuaadagai lagi gia maitaagagai iscuaadagi. 15 Isamaadutai cuaadagi amo istumaasi vuitapi lagi ismaacada polidi sai daidarsi dai vlasscata uugiagi lapa, ismaacada lapa uugiagi ducami ismaiogadagi aaga. Maitaagagai massoimaasi iduifutudiadagi aa mosugia aliditai amo istumaasi. Suusi Cristo muu lagi vattara vlassi. 16 Maitavar dagitu aa ispocaitiadagi masai maicalla ivueeyi tomasi aapima gimvattara maitarsoimaascami. 17 Diuusi aragai dai taana vlassi vaavoitudadami. Diuusi maisi vuaama lidi istumaasi cuaadagi oodami tomali istumaasi yaladagi vaamioma ipalidi lagi iscagacata oidacagi oodami, dai maitancoocadagi dai sai baigalidina. Diuusi lada garsoicai sai poduucai ivuaadana. 18 Ismaacada poduucai oidaga lagiiditai Suusi

Cristo, agai ivueeyi istumaasi Diuusi ip^{li}li vaid^{la} loodami ca^{lla}ga ñioocada agai va^{la}ta^{ra}.

19 Cascada garaajagai aatama isivuaadagi agi istumaasi garsoicai ismaitarcoocoadagi dai vaamioma ca^{lla}ga maatacagi dai agiadagi Diuusi ñiooquida. 20 Sa^{li}cada maitaagai iscuadagi baabaidi ispoduucai soimaasi iduñtuldidi aapima aa vaavoitudadami vai agai vaamioma maica^{lla}ga maata ca^{ca}cagi dai vaamioma maica^{lla}ga agiadagi Diuusi ñiooquida. Vaavuava sai tomali amo cuaadagai ma^{la}idarsi. Damos va^{la}scara maica^{lla}gadu is^{ma}madutai cu^{eyi} baabaidi ispoduucai soimaasi iduñtuldidi agi aa. 21 Aliasi arc^{la}gai ismaicuaadagi baabaidi, tomali maitay^{la}lagi, tomali maitivuaadagi tomali amo istumaasi istuc^{la}la soimaasi iduñtuldidi agi aa vai agai vaamioma maica^{lla}ga maata ca^{ca}cagi dai vaamioma maica^{lla}ga agiadagi Diuusi ñiooquida. 22 Ismaac^{la}la vaavoitudai sai ma^{la}idarsi tomali amo cuaadagai maitaagai isaagiadagi oodami mos^{ca}asi Diuusi. Aliasi baig^{li}li agi ismaac^{la}la ivuaadatai istumaasi alidi agi is^{ar}ca^{lla}gadicami maivuaama alidi tomasi aa alidi ismait^{ar}ca^{lla}gadicami. 23 Damos siora^{la} cuaadagi baabaidi maica^{lla}ga vaavoitudaitai isma^{la}idarsi baabaidi soimaasi ivueeyi. Va^{la}si istumaasi ivuaadagi ga^aagai isivuaadagi isduucatai vaavoitudadagi. Ismaac^{la}la maipovueeyi agai soimaasi ivueeyi.

15

1 Aatama ismaac^{la}la vaavoitudai sai ma^{la}idarsi tomali amo cuaadagai aliasi ga^aagai ismaivui ñioocada agaa ismaac^{la}la vaavoitudai sai daidarsi amo cuaadagai, dai maisiu ivuaadagi mos^{ca}asi istumaasi ip^{li}li dai aatama maita^{la}gitaitai istumaasi vaavoitudai agaa. 2 Va^{la}scatai aatama aliasi ga^aagai isivuaadagi istumaasi oojoidi g^{ra}aduñi vaavoitudadami vai poduucai soic^{la}ida aatama agaa sai vaamioma ca^{lla}ga maata ca^{ca}cana Diuusi ñiooquida dai vaamioma ca^{lla}ga oidacagi. 3 Poduucai idui Cristo. Agai maitidui mos^{ca}asi istumaasi oojoidi casc^{la}la Diuusi ñiooquida^{la} p^{ca}itai: “Va^{la}scatai ismaac^{la}la g^{ca}la^{la}dai aapi giñ^{ca}la^{la}dai aan^{la} lap^{la}”, ast^{la}la^{la}dai Cristo Diuusi. 4 Va^{la}si istumaasi ga^ooja laqu^oima Diuusi ñiooquida^{la} araatama g^{ar}v^{la}ta^{ra}, tasai poduucai maatana istumaasi Diuusi ip^{li}li isivuaada aatama. Si^{la}scada n^{la}niada aatama oojai istumaasi oojisi Diuusi ñiooquida^{la} maatara^{la} aatama isduucatai nuucada Diuusi loodami laqu^oida dai isduucatai soima taatamaña agai dai mañi^ocaña Diuusi vui. Gomaasi garsoicai isapiavaavoitudada isDiuusi garsoicai. 5 Diuusi ar^{la}gai dai garsoicai sai mañi^ocaña agai vui tomasi soimaasi taatamai daid^{la} garsoicai isapiavaavoitudadagi isagai g^{ar}nuucada. Dai aan^{la} ip^{li}li isagai g^{ar}soicada mai maitarcoocoadagi aapima aipacoga baiyoma siaa g^{an}duutuuda aapima aipacoga. Suusi Cristo ip^{li}li ispoduucatai aapima casc^{la}la. 6 Vai poduucai aapima amo tagitoidagai vi^aacagi dai ca^{lla}ga ñioocada Diuusi vui. Diuusi roog^{la} g^{ar}ta^{la}anadamiga Suusi Cristo.

7 Ca^{la}gacara av^{ar} g^{an}aijada aapima aipacoga poduucai isduucatai Suusi Cristo ca^{la}gacara g^{ar}la^{la}idi aatama vai poduucatai ca^{lla}ga ñioocadagi aa Diuusi vui. 8 Cristo divia dai aju^{li}di^{li} saagida oidaga ca^{la}gacara^{la} vuvaida aliditai aju^{li}di^{li}. Poduucatai ap^{la}dui istumaasi agidi Diuusi aju^{li}di^{li} laqui aduñ^{la}cardu sai amo imidagai divi agaitadai amo ca^{la}gacara^{la} vuviadami. Dai poduucatai maat^{la}tuldi Diuusi agai sai istumaasi aagai Diuusi sa^{li}cada arva^ovi. 9 Daid^{la} Cristo divia vaid^{la} agai ismaac^{la}la maitarju^{li}di^{li} ca^{lla}ga ñioocaiña Diuusi vui.

Diuusi cAagacAra nAidi Agai dai cAagacAra vuvaidi Agai cascAdA. Pocaiti Diuusi ñiooquidAra:

CascAdA cAaga ñioocadamu aanA aapi gAvAataRa Agai ismaacAdA maitArjudidú saagida.

Dai ganAdamu aanA siaa gAduutudaitai.

PotAtAdai Davicarú Diuusi.

¹⁰ Dai pocaiti AAra Diuusi ñiooquidAra:

BaigAVAr AnAliaDa aapimA ismaacAdA maitArjudidú Apan duucaí aa ismaacAdA ArDiuusi maamaradA.

Ascaiti Diuusi ñiooquidAra.

¹¹ Dai pocaiti AAra Diuusi ñiooquidAra:

cAagAVAr ñioocada Diuusi vui vAascatai aapimA ismaacAdA maitArjudidú.

Dai vAasi oodami gAAagai iscAAga ñioocadagi Diuusi vui.

Dai gAAagai ispocaitiAdagi sai Diuusi sAAlicAdA viaa guvucadagai.

Ascaiti Diuusi ñiooquidAra.

¹² Dai pocaiti Isaía AAra aagaitai ACristo:

Dai Amoco ACajiudadAAiñdARA Isaía divimu dai tAaanAdamu Agai ismaacAdA maitArjudidú.

Daidi Agai ismaacAdA maitArjudidú vaavoitudamu isAgai cAagacAra vuvaidamu.

Ascaiti Isaía.

¹³ Diuusi ArAgai ismaacAdA garsoicAi isvaavoitudadagi istumaasi Arvaavoi. Dai aanA ipAlidi isAgai baiganAliatuda dai ganibAstudacan tadacatuda vaavoitudacai aapimA Diuusi vai Diuusi IbAdA guvucadAcAdA aapimA sAAlicAdA vaavoitudada isDiuusi gAnnucada.

¹⁴ Giñaaduni cAA maata aanA isaapimA cAA tuutuiga dai sastuduga dai cAaga istutuidi isganmamaatAtuldiadagi aipacoga istumaasi Diuusi ipAlidi isivuaadagi. ¹⁵⁻¹⁶ Damos idi oojai maiduadicuitai gAnoojidi aanA dai Apamu gAnaagidi aanA naana maasi. Diuusi giñmaa sAAlicami ansaída ArootosadAcana Suusi Cristo cascAdA. Diuusi cAagacAra giññAidi dai giñootoi ismaacAdA maitArjudidú saagida ansai aagidana sai Diuusi cAagacAra vuvaida Alidi. Apapaali judidú vuaapai naana maasi dai dadasdi Diuusi dai aanA ipAlidi isDiuusi nAijadagi Avavoitudadami ismaacAdA maitArjudidú Apan duucaí istumaasi dadasdi aanA Diuusi. Diuusi IbAdA ACO vuvaitu Agai cascAdA Diuusi cAagacAra nAidi Agai.

¹⁷ Suusi Cristo giñsoicAi idi aa duiñdaga ismaacAdA ivueeyi aanA Diuusi vAataRa cascAdA istutuidi aanA ispocaitiAdagi sai cAagadu. ¹⁸ Dai maisiaa Arai aanA isgaaagiadagi vAasi istumaasi giñsoicAi Suusi Cristo isivuaada aanA. VAasi istumaasi gaagidi aanA Agai giñaagidi dai Agai giñmaa guvucadagai ansaída ivuaadana naana maasi istumaasi sai Agai ismaacAdA maitArjudidú Agidiña Diuusi. ¹⁹ SiAascadA Aoodami nAijadagi vAasi istumaasi gAgarducami ismaacA ivueeyi aanA cAaga maata Agai isDiuusi IbAdA guvucadadAcAdA ivueeyi aanA gomaasi. Poduucái caagidi aanA Aoodami JerusaleenaiñdARA abiaadARA asta IliricoARA isSuusi Cristo ArAcAAgacARA vuviadami. ²⁰ Aana giñaajagai isgaaagiadagi gomaasi siaaco maiquiaa caA oodami isoidaga Suusi Cristo. Maitaagiada iñAlidi aanA siaaco casi gaagidi aa. ²¹ Vai poduucái ArAduuna istumaasi aagai Diuusi ñiooquidARA siaaco pocaiti Isaía: Maatamu ismaacAdA tomali Amo imidagai maiquiaa caA isoidaga ACristo. Dai maata caAcamu isAgai ArAcAAgacARA vuviadami. Ascaiti Isaía.

²² ΔΑqui abiaadΑΓΑ gΑnnΑida iñΑlidiñΑ aanΑ dΑmos maitistutuidiñΑ. Viaacatadai aanΑ isaagiadagi ismaacΑdΑ maiquiaa maatacatadai isSuusi Cristo ΑΓΑCΑΑgacΑΓΑ vuviadami. ²³ DΑmos sivi caagidi aanΑ vΑAscatai ismaacΑdΑ maimaatacatadai siaaco gaaata vuaadana aanΑ cascΑdΑ casistutuidai aanΑ ismaacΑ gΑnnΑidagi. ²⁴ Modaivana iñΑlidi aanΑ siAscadΑ imiagi Espaañiamu. Dai siAscadΑ gΑndivida aanΑ baigiñΑliadamu aanΑ gΑntΑΑgacai. AanΑ ipΑlidi isgiñsoiñΑ aapimΑ istucΑdΑ imi aanΑ baitΑquioma. ²⁵ DΑmos quiaa imia iñagai Jerusaleenamυ dai vuidaquia iñagai tumiñsi Αvaavoitudadami JerusaleenΑΓΑ oidacami. ²⁶ Αvaavoitudadami MasedooniΑΓΑ oidacami dai ΑcaayΑΓΑ oidacami baigΑnΑlidi Αmpaidacai tumiñsi dai ootosda agai Αvaavoitudadami soituutuigami JerusaleenΑΓΑ oidacami. ²⁷ Αgai soi ΑMasedooniΑΓΑ oidacami dai ΑcaayΑΓΑ oidacami sai maatΑna isSuusi Cristo ΑΓΑCΑΑgacΑΓΑ vuviadami cascΑdΑ ΑMasedooniΑΓΑ oidacami dai ΑcaayΑΓΑ oidacami gΑagaitadai is-soiñiagi tumiñsicΑdΑ dai vΑAscΑΓΑ baigΑnΑlidi caΑmpaidacai. ²⁸ CascΑdΑ siAscadΑ vuidaquia aanΑ gotumiñsi Αvaavoitudadami JerusaleenΑΓΑ oidacami casistutuidi aanΑ isimiagi Espaañiamu dai modaiunucai gΑndividagi. ²⁹ SiAscadΑ ai aanΑ masiaaco daraaja aapimΑ CΑΑ maatΑ aanΑ isSuusi Cristo giñbaiΑliatuda agai. AanΑ gΑnmamaatΑtulda iñagai vaamioma Suusi Cristo mamaatΑuldiaragadΑ.

³⁰ AapimΑ siaa duutudai Suusi Cristo daidΑ Diuusi IbΑadΑ gΑrsoicai isgΑroigΑada aatΑmΑ cascΑdΑ gΑndaanai aanΑ masai mamadañΑ aanΑ imvΑΑΓΑ. ³¹ Vai Diuusi maidagitona JudeeΑΓΑ oidacami ismaacΑdΑ maivaavoitudai issoimaasi giñtaatatuldiagi. Dai daanΑdavurai Diuusi ΑΑΡΑ vaidΑ Αvaavoitudadami JerusaleenΑΓΑ oidacami baigΑrΑliaracΑdΑ vuuna Αtumiñsi ismaacΑdΑ vuidiaquia iñagai aanΑ. ³² Vai poduucai isDiuusi ipΑlidagi baigiñΑliatugada aanΑ siAscadΑ gΑndividagi dai giñbastagi gΑdividacai. ³³ Diuusi gΑriibastudacan tatadudai dai aanΑ ipΑlidi isΑgai gΑnΑΑmadu daacagi.

16

¹ Gaamucu imi agai Peve. GoovΑ ΑrgΑraduñi vaavoitudadami. Dai goovai soicΑi Αooqui vaavoitudadami coococoidadΑ dai soituutuigami SencreeΑΓΑ oidacami. ² AanΑ ipΑlidi isaapimΑ CΑΑga miaadΑgiadagi siAscadΑ ajia goovai, poduucai isduucai gΑagai masmiaadΑgiadagi vΑAsi Αvaavoitudadami. Dai maacadavurai istumaasi tΑgitoca goovai. Goovai soicΑiñΑ muidutai dai aanΑ ΑΡΑ giñsoicΑiñΑ goovai cascΑdΑ.

³ DiuscΑdΑ avΑr viaatulda Prisila ΑΑmadu Aquila. Goovai Αrgiñaduñi ismaacΑ giñsoiñacai gaaagidi isSuusi Cristo ΑΓΑCΑΑgacΑΓΑ vuviadami. ⁴ Goovai baitoma gΑncooditu dai CΑΑgacΑΓΑ gimvusaitu aidΑmasi giñmuaa aagaitadai cascΑdΑ aliasi baigiñΑlidi aanΑ goovaicΑdΑ. Dai maisiυ mosΑcaasi aanΑ baigiñΑlidi vΑAscatai vaavoitudadami ismaacΑdΑ maitΑrjudidiu baigΑnΑlidi ΑΡΑ. ⁵ DiuscΑdΑ avΑr viaatulda ΑΡΑ vΑAscatai Αvaavoitudadami ismaacΑdΑ gΑnΑmpaidi Prisila ΑΑmadu Aquila quidiΑΓΑ. DiuscΑdΑ avΑr viaatulda Epeneto goovai ΑrΑpΑgadadΑ ismaacΑdΑ vaavoitu Suusi Cristo ΑcaayΑΓΑ.

⁶ DiuscΑdΑ avΑr viaatulda MariΑ. Goovai aliasi aata vueeyi aapimΑ gΑnsaagida. ⁷ DiuscΑdΑ avΑr viaatulda giñaduñi Andrónico ΑΑmadu Junias. Goovai giñΑΑmadu maisapicatadai. DaidΑ Αojootosicami CΑΑga maatΑ goovai, dai aliΑ siaa duutudai. Dai goovai ΑΡΑga vaavoitu Suusi Cristo iñsaanΑ.

8 Diuuscadā avār viaatulda Ampliiasi agai arāmai vaavoitudadami dai alia oigadai aanā. 9 Diuuscadā avār viaatulda Urvano goovai garālamadu aata vuaadana Suusi Cristo aa duiñdadarā. Dai Diuuscadā avār viaatulda Estaquisi. Goovai alia oigadai aanā. 10 Diuuscadā avār viaatulda Apelesi. Goovai alia soimaa taatamai dai apiavaavoitudai Suusi Cristo. Diuuscadā avār viaatulda Aristóbulo aadiñdā. 11 Diuuscadā avār viaatulda giñaduñi Erodiono lamadu Narsiso aadiñdā agai vaavoitudai Suusi Cristo. 12 Diuuscadā avār viaatulda Tripena lamadu Triposa. Goovai aata vueeyi Suusi Cristo aa duiñdadarā. Diuuscadā avār viaatulda garaduñi Pérsida. Goovai alia oigadai aanā dai aliasi aata vueeyi Suusi Cristo aa duiñdadarā. 13 Diuuscadā avār viaatulda Rupo. Goovai gia cāaga vaavoitudai dai cāagacāra oidaga. Diuuscadā avār viaatulda Rupo dāda. Goovai argiñdaada ducami. 14 Diuuscadā avār viaatulda Asíncrito lamadu Flegonte lamadu Ermasi lamadu Patroovasi lamadu Ermesi lamadu avavoitudadami ismaacadā lamadu daraaja. 15 Diuuscadā avār viaatulda Filólogo lamadu Julia lamadu Nereo lamadu suculidā lamadu Oliimpasi lamadu vāascatai avavoitudadami ismaacadā lamadu daraaja.

16 Cocomitucudavurai dai viaatuldiada gānaaduñi vaavoitudadami. Vāasi apacoga siaaco aimarai aanā vāascatai ismaacadā vaavoitudai Suusi Cristo Diuuscadā gamviaatuldi.

17 Gannucadacavurai agaicadā ismaacadā daivui dai gamamaatatuldiña istumaasi maitarvaavoi dai poduucai cocotuldi avavoitudadami dai soimaasi iduiñtuldi. Maitavar urapacada agai. 18 Agai maitivueeyi istumaasi ipalidi Suusi Cristo. Agai baiyoma ivueeyi istumaasi aagi agai ipalidi. Agai vuaamunaiña oodami ismaacadā polidi ismaitipu yaatavogami dai poduucai vupuiirumadañi. 19 Vāascatai cāa maata isduucatai āgidiña aapimā istumaasi ganmaatatuldi aanā cascada baigiñalidi aanā. Dai aanā ipalidi issastuduaca aapimā daidā ivuaadagi istumaasi cāagaducami dai maisiu istumaasi maicāagaducami. 20 Diuusi garsoicai iscāagacāra oidacagi maitarcodaitai apacoga dai agai ootoma aadaimu āDiaavora vai camaisoimaasi gartaatamituldiña. Aanā ipalidi isSuusi Cristo gartaanadamiga cāagacāra gannāijadagi.

21 Diuuscadā gamviaatuldi Timoteo. Goovai giñsoiñacai ivueeyi iñaa duiñdaga. Dai Diuuscadā gamviaatuldi āpra Jasoñi lamadu Sosípater. Goovai argiñaduñi.

22 Aanā Tersio ivuiididi idi oojai Paavora dai Diuuscadā gamviaatuldi āpra. Aanā vaavoitudai Suusi Cristo āpra.

23 Diuuscadā gamviaatuldi Gaayo. Goovai quiidarā giñuuliñaca aanā. Dai taañiupidiña goovai gaquii avavoitudadami sai ami ganāmpaidiña. Diuuscadā gamviaatuldi Erasto āpra. Goovai artumiñsi vuudami tanai. Diuuscadā gamviaatuldi Cuarto āpra.

24 Aanā ipalidi isSuusi Cristo cāagacāra gannāijadagi aapimā vāascatai.

25 Diuusi istutuidi isgansoiñagi mai vaamioma cāaga vaavoituda aapimā istumaasi ganmaatatuldi aanā. Aanā ganmaatatuldi isSuusi Cristo arācāagacāra vuviadami dai naana maasi istumaasi Suusi Cristo ipalidi ismaataca aapimā. Gomaasi maitamaatacatadai āquiomā 26 damos sivi Diuusi garmaatatuldi vāasi gomaasi vai aatama istutuidi isganmaatatulda aapimā. Tomasi Diuusi ñiñiooquituldiadamigada āquiomā ooja isdivia agaitadai āCristo damos āoodami maicāaga maata caacatadai. Dai sivi cadivia Suusi Cristo dai garmaatatuldi aatama ismaacadā ārojootosada vāasi

gomaasi. Dai aatΛmΛ gΛnmaatΛtuldi istuiya Λlidi ismaacΛdΛ ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadΛ. Diuusi poduucai gatΛjai vai poduucai Λoodami vΛΛsi oidigi daama oidacami vaavoitudana isSuusi Cristo ΔΓACΛΛgacΛΓΛ vuviadami dai ΛΛgidiña. Diuusi tomastuigaco oidagai.

²⁷ AanΛ ipΛlidi isaapimΛ dai vΛΛsi oodami siaa duutuadagi Diuusi dai cΛΛga ñioocadagi giñΛpan duucai. Diuusi Λgai dai maatΛ vΛΛsiaΛcatali. Poduucai ivueeyi aatΛmΛ vaavoitudaitai isSuusi Cristo ΔΓACΛΛgacΛΓΛ vuviadami. MosΛcaasi.

Idi arPaagadala oojai ismaacala ooji Paavora vaavoitudadami Coriintoala oidacami

1 Aana arPaavora dai Suusi Cristo acovai giñvuusaitu ansaida arootosadacana poduucai ipali Diuusi cascada. Aana lamadu gradufi Sostenes 2 Diuuscada ganviaatuldi aatama aapima vaavoitudadami masmaacada ganlampaidina Coriintoala dai siaa duutudaina Diuusi. Aapima arDiuusi maamarada vaavoitudaitai Suusi Cristo. Diuusi acovai ganvuvaitu aapima masai gajiaadala vipiaadana vaasi soimaascami dai maisiu mosaca aapima agai ismaacada vaasi oidigala siaa duutudai Suusi Cristo lapa. Suusi Cristo artaanadamigada agai dai aatama lapa. 3 Aana ipalidi isDiuusi garooga lamadu Suusi Cristo gartaanadamiga apiacalagacala ganaijadagi dai apiaganibastudacan tadacagi.

4 Vaascala baigiñalidina aana Diuuscada. Diuusi calagacala gannaidi vaavoitudaitai aapima Suusi Cristo. 5 Sallicala Diuusi calagacala gannaidi aapima vai poduucai aapima cal maata cal ñiooquida dai calga aagidi aapima aa istumaasi aagai Diuusi ñiooquidala. 6 Poduucai isduucai ganaagidi aana sai Suusi Cristo istutuidi iscalagacala ganvuvaidagi dai gansoiñagi masai calagacala oidacana, tai poduucai idui. 7 Dai poduucai aapima maivilaaga tomali amo istumaasi istumaasi Diuusi maacai vaavoitudadami. Vaasi gomaasi Diuusi ganmaacai nalaracatai aapima isdiviagi gartaanadamiga Suusi Cristo. 8 Dai Suusi Cristo gansoiñamu isapiavaavoitudada aapima dai calagacala oidacagi asta masilascada coiyagi vai poduucai tomali amaadutai maigalpiaga ganvuupadagi silascada diviagi Suusi Cristo. 9 Diuusi vaascala ivueeyi istumaasi aagai. Dai agai garaagidi isapiamamadaina aatama gartaanadamiga Suusi Cristo vuitapi agai garoigadai cascada.

10 Giñaaduñi gartaanadamiga Suusi Cristo giñmaa sallicami ansai ganaagidana masai amo tagitoidagai viaacana dai maitanvupui vaacana. Baiyoma avar calagacala ganaijada aipacoga. 11 Cloe aaduñda giñaagidi masai aapima gancocodaina cascada poduucai ganaagidi aana. 12 Agai giñaagidi masai aapima ganvupui vaacana pocaititai: “Aatama arPaavora mamaatardamigada”. Dai sai aa pocaitina: “Aatama arApoolosi mamaatardamigada”. Dai sai aa pocaitina: “Aatama arSeefasi mamaatardamigada”. Dai sai aa pocaitina: “Aatama arCristo mamaatardamigada, dai aapima gia cho”. 13 Lamoco viaaca alidi amo taanadami dai aa viaaca alidi amai taanadami poduucai gia maitarcalgai. Mosaca Suusi Cristo taanai vaasi vaavoitudadami. Aana maimuu curusiaba masai calagacala vuvacana aapima. Aana maitanvapacoi masaida argiñmamaatardamicana. 14 Alia baigiñalidi aana Diuusi vui ismaitanvapacoi aana tomali amaadutai aapima mosaca Crispo dai Gaayo vapacoi aana. 15 Cascada tomali amaadutai aapima maitistutuidi ispotaiyagi sai aana ganvapacoi masaida argiñmamaatardamicana. 16 Utudami tagito aana isEstefana aaduñda vapacoi aana lapa, damos maitagito aana isvapaconai aa. 17 Suusi Cristo maitiñootoi ansai gavapaconana. Agai giñootoi ansai gaaagidana isagai arcalagacala vuviadami. Dai aana maifiocai amo saitudugami duucai. Silascada gaaagadagi sai Suusi Cristo muu curusiaba sai calagacala vuvacana oodami, aoodami calagacala vuvacai Diuusi

guvucadagacada dai maisiu caa maata ñioocaitai agai ismaacada aagidi Diuusi ñiooquida.

18 Si laascada gaaagiada aatama isSuusi Cristo muu curusiaba dai poduucai cagaacaga garvuvaidi, agai ismaacada iimia agai adiaavora amadu mosvui-irugami duucai cacana gomaasi, damos aatama ismaacada Diuusi cagaacaga garvuvaidi vaavoitudai isgomaasi arDiuusi guvucadada. 19 Pocaiti Diuusi ñiooquida:

Aana maatatuldamu oodami sai istumaasi aagai mamaatacami maitarsoini cagaacaga vuvaidaragai vaatar.

Tomali istumaasi ivueeyi asastuduacada maitarsoini aapa. Ascaiti Diuusi.

20 Tomali mamaatacami, tomali maatatuldiadami tomali agai ismaacada caa maata ñioocai maitistutuidi iscagaacaga garvuvaidagi. Diuusi garmaatuldi sai si laascada amamaatacami gamamaatatuldiada aliadagi isducatai gataana Diuusi sai agai vupuiirugami duucai ñioocai. 21 Diuusi caa maata istumaasi lagi agai ivueeyi. Diuusi maidagito tomali amo oodami isalagi maatiagi isducatai gataana Diuusi tomali avaamioma sastuduacada, Diuusi baiyoma ipali iscagaacaga vuvuquigi sioora vaavoitudagi, naiditai ñiooquida ismaacada oojisi tomasi aa vuiirugami duucai najjadagi Diuusi ñiooquida ismaacada aagai cagaacaga vuvaidaragai.

22 Ajudidü ipalidi istalagiagi mui naana maasi gagarducami ismaacada ivueeyi Diuusi dai poduucai maatiagi isbaiga arvaavoi Diuusi ñiooquida ismaacada aagai cagaacaga vuvaidaragai, daida agiligio ismaacada polidisi isalía sastuduga vaavoitudai mosacaasi istumaasi maivuidaga caata maatatuldaragada. 23 Damos aatama gamamaatatuldi isCristo ismaacada nanara ajudidü cadivia dai gamuaatu curusiaba damos gomaasi aliási arsiaa araragai ajudidü ismaacada maivaavoitudai vaatar, daida agiligio vuiirugami alidi gomaasi. 24 Damos agai ismaacada Diuusi aco vuvaitu sai cagaacaga vuvacana tomasi arajudidü dai gillegio agai maata isDiuusi alía viaa guvucadagai dai isDiuusi alía caa tatagitoi dai isDiuusi ootoi acristo sai cagaacaga ganvuvaidana. 25 Tomasi oodami vuiirugami alidi gomaasi ismaacada ivueeyi Diuusi damos Diuusi vaamioma caga tatagitoi sioodami. Tomasi oodami polidisi isDiuusi maiviaa guvucadagai dai dagito masmuaagai acristo curusiaba, damos Diuusi vaamioma viaa guvucadagai sioodami. 26 Giñaadüni gaagai masmaatacagi isDiuusi maicovai vuvaitu mui sastudugami tomali mui tataanadami, tomali mui riricu. 27 Baiyoma Diuusi aco vuvaitu mui ismaacada aoodami polidisi isiarvupuiirugami vai poduucai siaa arana sastuduacada, dai Diuusi aco vuvaitu mui ismaacada aoodami polidisi ismaitistutuidi isgataaanadagi vai poduucai siaa arana atataanadami. 28 Diuusi maidagitua agai atataanadami isgataaanadagi tavaagiaga baiyoma aco vuvaitu agai ismaacada maitarataanadami dai ismaacada aoodami soi duucai naidi sai agai gataanaifña tavaagiaga. 29 Dai poduucai tomali amaadutai maigaducada galiadamu Diuusi vuitapi. 30 Diuusi gammaa iibadagai utudui vaavoitudaitai aatama Suusi Cristo dai Diuusi ootoi Suusi Cristo tami oidigi daama sai poduucai maatana aatama isducatai cagaacaga vuvaidi agai oodami, dai Suusi Cristo muu curusiaba tasai aatama cagaacaga vuvacana cascada Diuusi cagaacaga garnaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduufimudai aatama, Suusi Cristo garsoicai tasai cagaacaga oidacana maisoimaasi ivuaadatai, Suusi Cristo aragai ismaacada cagaacaga garvuvaidi. 31 Cascada pocaiti Diuusi ñiooquidaga: “Tomali

amaadutai maitaagai isgaduclada galliadagi agaicada ismaacada ivueeyi baiyoma gaagai isbaiganliadagi agaicada ismaacada ivueeyi Diuusi”.

2

¹ Damos giñaaduñi aidasa ii aana dai ganaagidi Diuusi ñiooquida aana maiamo caa maata ñioocadami duucai ganaagidi. ² Aidasi ganallmadu daacatadai aana, aana ipaliditadai isganaagidagi sioora arsuusi Cristo dai istumaasi ivuaadana dai vaamioma ipalidian ismaataca aapima isSuusi Cristo muu curusiaba cascada muiyoco ganaagidiña aana gomaasi. ³ Aidasi tucamaña aayi aana gigivuquimi aana duaadimutugaitai poliditadai aana ismaicaga iduñia inagai giña duiñdaga. ⁴ Dai aidasi ganaagidi aana Diuusi ñiooquida aana maiamo caa maata ñioocadami duucai ganaagidi baiyoma Diuusi Ibadada guvcadadacada ⁵ vai poduucai aidasi vaavoitu aapima Diuusi Ibadada gavnavaoituli dai maisiu oodami caa maata ñioocadami.

⁶ Vaascara agai saagida ismaacada vaamioma caga agidi Diuusi ñiooquida mamaatutuli aana vaasi istumaasi Diuusi giñmamaatutuli vai poduucai agai vaamioma caga maatana Diuusi ñiooquida. Gomaasi maimaata loodami ismaacada pocaiti sai agai arsastudugami tomali ismaacada vaamioma taana. Agai maivaascara taanada agai. ⁷ Baiyoma agidiña aatama istumaasi garmamaatutuli Diuusi istumaasi agi agai maatacatadai. Gomaasi gatatagitoitadai agai maiquiaa caquivacai oidigi abiaadara tatagitoitadai agai isducatai cagacara garvuvaidagi, tasai tomastuigaco oidacana aatama agai allmadu. ⁸ Tomali amaadutai tataanadami oidigi daama maimaata caa gomaasi. Maata caacamudai agai maicurusiaba siisamudai asuusi Cristo ismaacada vaascata gaagai issiaa duutuadamudai. ⁹ Dai Diuusi ñiooquidara pocaiti daida arvaavoi:

Diuusi bai duu mui naana maasi agai vaatar ismaacada oigadai. Agai aristumaasi istumaasi tomali amaadutai mainidiña tomali maicaji macana tomali maitatagitoiña.

¹⁰ Gomaasi agai istumaasi Diuusi Ibadada garmamaatutuli dai garsoicai tasai maatacana. Diuusi Ibadada caa maata vaasi istumaasi tatagitoi Diuusi.

¹¹ Tomali amo oodami maimaata istumaasi tatagitoi amai oodami mosajlagi maata istumaasi tatagitoi. Poduucai ara tomali amo oodami maimaata istumaasi tatagitoi Diuusi damos Diuusi Ibadada maata istumaasi tatagitoi Diuusi. ¹² Diuusi garrootosi galbadaga sai galallmadu daacana, tasai poduucai maata caacana vaasi istumaasi cacagaducami istumaasi Diuusi ivueeyi aatama garvaatar. Maisiu oodami sastudugami garmamaatutuli gomaasi. ¹³ Idi ñiooqui ismaacada ganaagidi aana Diuusi Ibadada giñmaatutuli maisiu oodami. Dai poduucai mamaatutuldiña aana oodami ismaacada allmadu daja Diuusi Ibadada.

¹⁴⁻¹⁵ Damos agai ismaacada maiallmadu daja Diuusi Ibadada maitistutuidi ismaata caacagi tomali isvaavoitudagi istumaasi gamamaatutuli Diuusi Ibadada gomaasi arvuiirudagai agai vaatar. Mosacaasi agai ismaacada allmadu daja Diuusi Ibadada agai gia istutuidi ismaata caacagi vaasi. Damos agai ismaacada maiallmadu daja Diuusi Ibadada maitistutuidi ismaatiagi istusi poduucai vaavoitudai aa. ¹⁶ Diuusi ñiooquidara pocaiti: “Tomali amaadutai maimaata istumaasi gatatagitoi Diuusi. Dai tomali amaadutai maitistutuidi ismaatutuldagi Diuusi”. Damos Diuusi Ibadada galallmadu

daaca aatama vaavoitudadami dai garsoicai tasai maatana tomasi palapi istumaasi tatagitoi Suusi Cristo.

3

1 Aidasi ganama daacatadai aana, aana maitistui iscala gaamaatatuldagi apan duucai agai ismaacada amadu daja Diuusi Ibada. Aapima ivuaadana istumaasi ipalidiña maisui istumaasi ipalidiña Suusi Cristo. Baiyoma gaamaatatuli aana poduucai isduucai mamaatatuldiña aana ismaacada utudama vaavoitudai. 2 Aapima maitistutuiditadai ismaat calcagi istumasi sijiacami ismaacada aagai Diuusi niooquidaga cascada gaamaatatuli aana istumaasi maisijiacami. Dai vascaga tomali sivi maiquiaa istutuidi aapima ismaat calcagi. 3 Aapima quiaa ivueeyi istumaasi ipalidi. Aapima coimudad tuutuiga dai oomaliga apan duucai vasi oodami ismaacada maivaavoitudai. Poduucai ivueeyi aapima istumaasi ipalidi maisiu istumaasi ipalidi Suusi Cristo. 4 Sascada pocaitiada aapima: "Aana arPaavora mamaatardamigada". Dai aa pocaitiada: "Aana arApoolosi maamaatardamigada". Aapima apan vueeyi ismaacada maivaavoitudai.

5 Apoolosi dai aana aroodami. ¿Dai tuma guvucadagai viaa aatama? Aatama mosarpiooñigada Diuusi. Diuusi covai arvuvaitu tasai gaaagidiña niooquida dai aatama ganaagidi aapima mtai aapima vaavoitu.

6 Aana apaga ganaagidi Diuusi niooquida dai gooquiga Apoolosi vaamioma gaamaatatuli damos Diuusi agai dai vaamioma gavaavoitildi. 7 Aana ismaacada apaga ganaagidi tomali Apoolosi ismaacada gooquiga ganaagidi aatama maiviaa guvucadagai mosagi Diuusi. Diuusi aragai ismaacada vaamioma gavaavoitildi. 8 Dai vasi Diuusi pipiooñigada apan ducami dai Diuusi aa namquida agai gapiooñiga tavaagiga ismaadutai vaamioma calaga iduñiagi aa duiñada tami oidigi daama vaamioma aa namquidamu agai malca. 9 Aatama arDiuusi pipiooñigada dai ganaagidi niooquida dai Diuusi vaamioma gavaavoitildi.

Aapima arDiuusi maamarada dai Diuusi Ibada ganamadua daja. 10 Diuusi giñmaa sallicami ansaid gaaagidiña aana niooquida Diuusi guvucadacada. Aidasi apaga ganaagidi aana Diuusi niooquida aana ganaagidi isSuusi Cristo muu curusiaba. Gomaasi gaaagai isapaga vaavoitudagi. Vai sivi ama vaamioma gamaamaatatuldi Diuusi niooquida. Tomasioora sioora gamamaatatuldiadagi gaaagai isgamaamaatatuldiadagi istumaasi arvaavoi. 11 Sascada amaadutai gaaagacai gamamaatatuldiada liadagi Diuusi niooquida gaaagai isapaga gamamaatatuldiadagi isSuusi Cristo muu curusiaba. 12 Dai gooquiga vaamioma gamamaatatuldiadagi mosacaasi istumaasi arvaavoi dai maisui istumaasi maitarvaavoi. 13 Sascada diviagi Suusi Cristo dai naidagi ismaacada argaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami amaasi calaga gamaatama ismaacada vaamioma calaga idui gaa duiñdaga. 14 Agai ismaacada gaaagidi mosacaasi istumaasi arvaavoi agai gia Diuusi aa namquidamu tavaagiga. 15 Damos agai ismaacada gamamaatatuldi istumaasi maitarvaavoi agai gia maiaa namquidamu Diuusi, tomasi agai calagacaga vuusai.

16 Aapima arDiuusi maamarada dai Diuusi Ibada ganamadua daja. 17 Dai Diuusi covai arvuvaitu masai camaisoimaasi ivuaadama. Cascada ismaadutai gamaamaatatuldiadagi istumaasi maitarvaavoi, Diuusi alia soimaa taatatuldamu agai.

18-19 Tomali amaadutai maitaagai isaagi gnvupuiirumadadagi. Isamaadutai polliadagi isalia saituduga aliasi gaaagai istatagitodagi sai Diuusi vupuiirugami duucai naidi loodami sastuduacada. Siooma arcraagai siaa oodami pocaitiadagi saida arvupuiirugami dai Diuusi vaataraga sastuduga agai. Diuusi ñiooquidaata pocaiti: "Agai ismaacada polidi issastuduga, Diuusi dadagitoi sai ajaagi gnvupuiirumadaina". 20 Dai pocaiti ara: "Caa maata Diuusi sai tatagitoidada ismaacada polidi issastuduga maitarsoiñi iscaagacata oidacagi". 21 Cascada maitaagai masgancocoadagi sastuduacatai ganmamaatatuldiadamiga. Diuusi casi ganmaa vaasi istumaasi tagito aapima. 22-23 Aapima arCristo aaduñda dai Cristo arDiuusi marada. Dai aana dai Apoolosi dai Piiduru arganpipiooñiga aapima. Dai oidigi araapima gantuidaga. Dai oidaga aapima dai coiya agai aapima, dai naidi aapima mui naana maasi istumaasi avueeyi sivi, dai taagimu aapima mui naana maasi istumaasi dagavuñia agai, vaasi gomaasi arsoiñi aapima ganvaatar.

4

1 Poduucai aapima aliasi gaaagai isCristo pipiooñigada duucai garnaijadagi. Diuusi garootoi tasai ganmamaatatuldana istumaasi lagi Diuusi maatacatadai. 2 Dai vaascata isamaadutai viaacagi amo aa duiñdagai gaaagai iscaaga ivuaadagi. 3 Damos aana maivuum iñalidi tomamas caiti giñnaidi aapima dai tomali maivuum iñalidi tomasi caiti giñnaidi dudunucami. Damos aana maimaata isbaig arsoimaasi iducami aana. 4 Vaascata polidi iscaagacata oidaga dai maisoimaasi ivueeyi, maisiu gomaasicada ismaacada tagitoi aana potaimu Diuusi smaitarsoimaasi iducami. Moslagi agai maata isbaiga arsoimaasi ivuaadami aana ischo ara. 5 Dai cascada aapima maitaagai isapiapocaitiadagi ansai aana arsoimaasi ivuaadami asta siascada divia Suusi Cristo amaasi agai maasiuldamu istumaasi maitamaata sivi, asta istumaasi tagitoiña oodami, dai siora caaga ivuaadana Diuusi potadamu sai caaga idui.

6 Dai casi ganaagidi aana sai gaaagai masamaadugan duucai garnaijadagi Apoolo lamadu aana vai poduucai caaga maataca aapima sai maitaagai ispocaitiadagi sai vaamioma caagadu ganmamaatatuldiadamiga siaa. Dai poduucai ivuaada aapima istumaasi Diuusi ipalidi. Siascada pocaitiada aapima gamaata isgagarducada ganalidi aapima. 7 Aapima maitaagai isgagarducada ganaliadagi. Vaasi istumaasi istutuidi aapima isivuaadagi Diuusi ganmaa guvucadagai cascada istutuidi aapima isivuaadagi. ¿Tuimasi gagarducada ganalidi aapima ducami isaagi aapima viaacagi guvucadagai isivuaadagi?

8 Aapima polidi iscamaata vaasiaacatai istumaasi aagai Diuusi ñiooquidaata. Dai aapima taanaanadami duucai oidaga. Dai gajiaadaga garviaa aapima. Siasi arcaagaicamudai issaallicada artaanaanadamicamudai aapima siaatama oootosicami ara gansoiñacai gataaanadamudai. 9 Amo imidaga polidi aana sai Diuusi pipiooñi duucai garnaijada cascada. Ducami istomali amo imidagai maitaanaai aatama tomali amo istumaasicada. Dai ducami iscasi garcoodia agadamudai oodami dai Diuusi taanaañicaruda dai oodami mosnaijadamudai. 10 Dai ducami isoodami vupuiirugami ducai garnaijadamudai gaaagiditai aatama isSuusi Cristo arcraagacata vuvriadami. Mai aapima povanalidi masi alia sastuduga vaavoitudaitai Suusi Cristo. Ducami isaatama maicaaga vaavoitudadagi Diuusi ñiooquida mai aapima polidi masai caaga vaavoitudai. Ducami isvaasi oodami soi

duucaí garnaíjadagi dai ducami masapimá síaa ganduutuadagi. ¹¹ Aatama bibiuuguíña, dai tonocoñicana, dai maiyuucusucana, dai oodami soi duucaí garnaídiña, dai maivaaca aatama. ¹² Dai iibicorai aatama gaaata vuaadatai. Oodami soimaasi ñiooqui garaagidiña damos aatama daanaiña Diuusi sai agai soicaíña. Oodami soimaasi gartaatamituliña tatai aatama maivui ñioocaiña. ¹³ Dai oodami garñiooquidiña damos aatama maacaiña ñiooqui ducami siargaraaduñica agai. Dai oodami voisiqui duucaí garnaídi.

¹⁴ Aapimá giñmaamara ganducami nai aana aliaísi ganoigadai cascada poduucái ganoojidi aana ganmaquia inliditai ñiooqui maisiu gansiaa laratuda inliditai. ¹⁵ Tomamasi aapimá viaacagi baivustaama miil maataatuliadami ismaacada ganmamaatatuldi istumaasi aagai Suusi Cristo damos maimuidu ismaacada apan ducami ganooga mosaca aana. Aana ganaagidi isSuusi Cristo arcagacaga vuviadami matai aapimá vaavoitu cascada ganooga giñducami aana. ¹⁶ Cascada gandaanaí aana masai giñpan duucaí oidacana.

¹⁷ Cascada ganotosda inagai aana goTimoteo dai goovai gaaagidamu isduucatai gaaagai isoidaca aapimá. Goovai giñmara gaducami nai aana alia oigadai dai goovai caga ivueeyi gaa duíndaga. Dai goovai ganaagidamu isducatai ivueeyi aana vaavoitudaitai Suusi Cristo, dai istumaasi maataatuldi aana vaasi apacoga quiquiupiaa. ¹⁸ Lamadutai aapimá gargarucada ganalidi poliditai insaana ganabaidi dai cascada maitandivididi aana. ¹⁹ Damos aana otoma maaca ganaiida inlididi isDiuusi ipaldagi. Dai amaasi naidamu aana saa caga vaavoitudai dai saa caga oidaga agai ismaacada gargarucada ganalidi dai maisiu mosaca istumaasi aagai agai. ²⁰ Dai agai saagida ismaacada iduñia alidi istumaasi Diuusi ipalidi Diuusi guvucadada vaamioma gaaagai sioodami ñiooquida. ²¹ Cagacaga avar oidaca aapimá dai poduucái aana maitanbagaidamu siascada gamu imiagi dai poduucái baigiñliadamu aana aapimacada.

5

¹ Sivi cajioma aatama isamaadutai aapimá vana gaoga ooñigada. Gomaasi atamo istumaasi alia soimaascami. Dai maitipu oigaragai isivuaadagi tomali agai saagida ismaacada maiaagidi Diuusi. ² Dai vaascaga quiaa gargarucada ganalidi aapimá. Baiyoma gaaagai massiaa laradamudai dai soiganliadamudai. Cagali ismaacada pomaasi idui maitaaagai masdadagitodagi isvapacada agai ganampaidaragaga. ³⁻⁴ Tomasi maiganlamadu daja aana vaascaga gantagitoña aana. Ataanadami Suusi Cristo giñmaa saalicami cascada ganaagidi aana istumaasi idui gocalli aliaísi arsoimaascami. Aana ganaagidamu istumaasi gaaagai isiduniagi aapimá ducami isganlamadu daacamudai aana. Ampaidavurai aapimá vaavoitudadami dai Suusi Cristo guvucadada ganlamadu daacamu. ⁵ Dai aagidavurai gocalli sai camaivapacaiña ganampaidaragaga vai poduucái lamadu aimariña oodami ismaacada ivueeyi istumaasi adiaavora ipalidi. Adiaavora alia viaa guvucadagi. Poduucái saalicada soima taatamu agai. Dai agai soimaasi taatacai istutuidi siama duucaí gaitagituagai dai camaisoimaasi ivuaadagi poduucái cagacaga vuusaiña siascada diviagi ataanadami Suusi Cristo.

⁶ Maitaaagai masgargarucada ganliadagi poliditai mascaga ivueeyi. Caa maata aapimá sai amo oodami soimaasi ivuaadami istutuidi issoimaasi iduiñtuldagi mui oodami. ⁷ Cascada gaaagai isaagidagi gocalli sai camaivapacaiña ganampaidaragaga. Agai istutuidi issoimaasi iduiñtuldagi aa

vaavoitudadami tomasi maiquiaa soimaasi iduiñtuli aa. Suusi Cristo arapan ducami laali cañiiru ismaacada coodaiña gnaaduñicaru gaa siaa duudagara ismaacada pascua tagidu vai poduucai Diuusi oigaldiña soimaascamigada. ⁸ Dai poduucai aatama gaaagai iscamaisoimaasi ivuaadagi dai cagacara oidaca.

⁹ Casi gnaagidi aana amai oojiga dai maitaagagai masuurapacadagi agai ismaacada googosi ganducami. ¹⁰ Damos aana maitanaagida inlidadadi masai gajiaadaga vipiadana vascatai ismaacada googosi ganducami, dai ismaacada coimudala tuutuiga, dai ismaacada lasivoga, dai ismaacada siaa duutudai momoono. Ismaiñioquiada agadamudai aapima goodami avanacai isiimia aapima idi oidigi daamadaga. ¹¹ Baiyoma ganagida inlidadadi aana masai maiuurapacaiña agai ismaacada pocaitiada saida arvaavoitudadami dai vascaga googosi ganducamicagi, dai coimudala tuutiacagi, dai ñioquiadagi aa oodami, dai navacoitaracagi, dai lasivoacagi, tomali maitaagagai masgacuaadagi agai lamadu. ¹²⁻¹³ Aana maiviaa saalicami isaagadagi ismaacada argaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami, agai ismaacada maitarvaavoitudadami moslagi Diuusi viaa saalicami. Damos aapima vaavoitudadami laggi gansaagida gaaagai isaagadagi ismaacada maicaga ivuaadagi. Maitavar dadagitoda gocali soimaasi ivuaadami isgansaagida vapacadagi siuu duucu siaa duutuadagi aapima Diuusi.

6

¹ Siascada amaadutai aapima viaacagi amo istumaasi gaduñi vaavoitudadami vui maitaagagai isvan cacasadagi dudunucamiaga ismaacada maitarvaavoitudadami. ² Maitamas maata aapima sai ismaacada vaavoitudai Diuusi naida agai agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi ismaacada argaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Poduucai ara gaaagai maslagi baivuaadagi istumaasi tagitocagi gnaaduñi. ³ Maitamas maata aapima tasai asta Diuusi tataañicaruda naida ragai ismaacada argaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Vaamioma caga istutuidi aatama isnidagi gaaaduñi vaavoitudadami saagida ismaacada argaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami tami oidigi daama. ⁴ Siascada gancocoda aapima, ¿tuimasi ajiopaiña aapima sai baiganduñidana dudunucami ismaacada maitarvaavoitudadami? ⁵ Gomaasi gia gnaagidi aana masai siaa arana. Siaadaga maioidacana amaadutai aapima gansaagida ismaacada istutiadagi isbaiganduñidagi ñioqui aapima vaavoitudadami gansaagida. ⁶ Amo vaavoitudadami maitaagagai isvan casagi gaduñi dudunucami vuidaga ismaacada maitarvaavoitudadami.

⁷ Saalicada arvaavoi sai isgancocoda aapima poduucai alia soimaasi ivueeyi aapima. Baiyoma maitaagagai masvui ñioocadagi siora gancocoda liadagi. Dai baiyoma maitaagagai masvui ñioocadagi siora ganlasiadagi. ⁸ Damos aapima maicaga ivueeyi dai lasidiña asta gnaaduñi vaavoitudadami.

⁹⁻¹⁰ ¿Maitamas maata aapima sai ismaacada arsoimaasi ivuaadami maiimia agai siaaco gataana Diuusi? Maitavar gandadagitoda masganvupuurumadadagi. Saalicada arvaavoi isagai ismaacada googosi ganducami, dai ismaacada siaa duutudai momoono ismaacada ivueeyi oodami dai diuusi aagai dai cacali ismaacada maiaaban vooipi ooqui baiyoma cacali laggi apacoga ganvuudana, dai ismaacada lasivoga, dai ismaacada coimudala tuutuiga, dai ismaacada navacoitaraga, dai ismaacada

ojojidi isñiooquidagi aa oodami, maitataaanda agai maa tavaagiara Diuusi aamadu. ¹¹ Poduucai oidacatadai aamadutai aapima damos sivi Diuusi casi ganoigali gansoimaascamiga dai casi acovai ganvuvaitu dai Diuusi cagaacata gannidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai aapima Suusi Cristo cagaacata ganvuvaitu dai Diuusi Ibada gannamadu daja cascada.

¹² Lamo oodami pocaiti: “Oodami istutuidi isivuaadagi vaasiaacatai istumaasi ipalidi”. Damos aana pocaiti: sai maisiu vaasi istumaasi ivueeyi oodami arsoini. Dai maitaagai isivuaadagi tomali amo istumaasi soimaascami tomasi iduñia alidi. ¹³ Alia arvaavoi istumaasi aagai oodami: “Cuaadagai arugidagai vaatar dai gavoocata vaacai cascada vooca oodami”. Damos Diuusi ugitudagi agai vaasi gomaasi. Damos tuucuga oodami maisiu isgama vooopoda tomasmaascada, baiyoma tuucuga oodami vai poduucai ivuaadana Diuusi aa duindagada dai Diuusi nuucada oodami tuucugada. ¹⁴ Poduucai isduucadi Diuusi duaacali gartaaandamiga Suusi Cristo poduucai garduduacalda agai aatama ara gavuucadagacada.

¹⁵ ¿Maitamasmaata aapima sai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo atapan ducami agai daida araduñda? Aatama arSuusi Cristo aaduñda cascada maitaagai tsvapanaadagi ooqui taataligami. ¹⁶ ¿Maitamasmaata aapima sai siascada amo calli vaanagi amo ooqui tataligami vagoocatai atamo oodamicana? Pocaiti Diuusi ñiooquidara: “Vagoocatai atamo oodamicana agai”. ¹⁷ Damos siascada amo oodami vaavoitudagi Suusi Cristo agai amo tagitoidagai viaacana Suusi Cristo aamadu.

¹⁸ Aapima gaaagai isgajiaadara vipiaadagi vaasi goomaasi. Diuusi idui oodami sai siaa duutudaina agai dai maisiu isivuaadana mosacaasi istumaasi ipaliadagi. Mui naana maasi soimaascami ivueeyi oodami damos agai ismaacada googosi ganducami agai soimaasi ivueeyi gatuucuga vui. ¹⁹ ¿Maitamas tagito aapima sai Diuusi ootoi galbadaga sai gannamadu daacana? Poduucai aapima camiaagi gantaaana. ²⁰ Diuusi alia caga idui aapima ganvaatarai ootosacai gamara Suusi Cristo masai aapima cagaacata vuvacana. Cascada alia gaaagai issiaa duutuada aapima Diuusi siasi gantuucugacada acasi ganibadagacada Diuusi taana gantuucuga dai ganibadaga cascada.

7

¹ Sivi gia ganaa noragidamu aana istumaasi giñtacacai aapima giñoojidacai. Cagaduava ismaioñtadagi cacalli. ² Damos alia muidu ismaacada googosi ganducami cascada alia gaaagi iscacalli viaacagi ganoñiga dai ooqui viaacagi gancuucuna dai poduucai maisoimaasi ivuaadagi googosi ganduamicatai. ³ Acalli gaaagai isama vooopodagi gaoñiga siuu duucu aoonigada ipaliadagi dai ooqui gaaagai isama vooopodagi gacuna siuu duucu acunada ipaliadagi. ⁴ Siascada cunatagi amo ooqui camiaagi taana gatuucuga acalli agai dai taana. Dai siascada oonitagi amo calli camiaagi taana gatuucuga ara oooqui agai dai taana. ⁵ Cascada maitaagai ischo gantataadagi aipacoga. Siagis gia ganaagida agai dai mai mapai vooopodagi chilaqui tasai gamamadada aliditai. Dai vaasca gaoquiara gaaagai ismapai vooopodagi agai vai diaavora maisoimaasi iduiñtuldagi oooqui amai calli aamadu tomali acalli amai ooqui aamadu.

⁶ Aana maitantaanaani masooñtadagi masmaiooñtadagi aapa baiyoma istu-tuidi aapima isidunñiagi istumaasi ipaliadagi. ⁷ Aana lagi ipalidi isvasscatai maiooñtagi giñapan duucai, damos amoco istutuidi isivuaadagi amo istu-maasi dai ama maasi. Diuusi maacai guvucadagai cascada.

⁸ Ismaacada maiquiaa ooñiga dai ismaacada maiquiaa cuucuna dai vipi-uudu caagaicamudai isalagi viiyagi lagi giñapan duucai. ⁹ Damos ismaitis-tutiada lagi isalagi oidacagi vai ooñtana. Vaamioma arcalagi isooñiacagi dai maisoimaa taatamadagi ama voo-poda aliditai ooqui.

¹⁰ Damos ismaacada caoñigai dai ismaacada cacuucuna aana gantaanaai sai ooqui maidadagitoña gancuucuna. Idi ñiooqui aagaiña gartaanaadamiga Suusi Cristo aapa. ¹¹ Damos isamo ooqui dagituagi gacuna lagi maitaagai iscinatagi apamu baiyoma gaagagai isbaidunña lagi ñiooqui gacuna amadu. Poduucai aapa acalli maitaagagai isdagituagi gaoñiga.

¹² Dai ama maasi aagida inñalidi aana ismaacada ooñiga maivaavoitu-dadami amadu dai ismaacada cuucuna maivaavoitudadami amadu. Oidaga amo ñiooqui ismaacada maiaagaiña gartaanaadamiga Suusi Cristo damos aana gia gnaagidamu sivi. Ismaadutai ooñigada maitarvaavoitudamicagi dai vasscatai amadu oidaca liadagi gacuna, cunada maitaagagai isdagituagi saibai poduucai vaavoitudana ooñigada.

¹³ Dai ismaadutai cunada maitarvaavoitudamicagi dai vasscatai amadu oidaca liadagi gaoñiga, ooñigada maitaagagai isdagituagi sabai poduucai vaavoitudana cunada. ¹⁴ Acalli ismaacada maitarvaavoitudadamicagi Diuusi caagacatai naidi lagi vaanacai lagi amo ooqui vaavoitudadami daida looqui ismaacada maitarvaavoitudadamicagi Diuusi caagacatai naidi lagi vaanacai lagi amo calli vaavoitudadami. Dai ismaitarpo-duucaicamudai maamarada atapan ducamicamudai maamarada lagi ismaacada maivaavoitudai, damos Diuusi caagacatai naidi maamarada aapa.

¹⁵ Damos isacalli maivaavoitudadamicagi dagitua liadagi gaoñiga vai dagitona daida looqui camaiviaa isamadu oidacagi dai isaoqui maivaavoitudadamicagi dagitua liadagi gacuna vai dagitona daida acunada camaiviaa isamadu oidacagi. Diuusi acovai garvuvaitu tasai caagacatai oidacana dai maitarcocodaiña. ¹⁶ Dai vasscatai maimaata amo calli sia amo ooqui iscaagacatai vusaidagi gaadunñi sia ismaicacacatai vusaidagi aapa quiaa amadu oidacatai lagi.

¹⁷ Dai gaagagai masbaiganaliadagi agaicada ismaacada Diuusi ipalidi isivuaada aapima. Dai aliñi arcaga ismaidagituagi ganaa duñidaga is-maacada viaacatadai aidasi Diuusi acovai vusaitu sai vaavoitudana. Go-maasi lagi istumaasi taanaai aana vaasi vaavoitudadami aipaco oidacami.

¹⁸ IsDiuusi acovai vusaidagi amaadutai ismaacada iquitatquicagi tuuc-gada isducatai gamviidacatadai ajudidunñi lagi gaagagai ismoduucai viiyagi dai isDiuusi acovai vusaidagi amaadutai ismaacada maiquitatquicagi tuuc-gada lagi maitaagagai isiquitaagi. ¹⁹ Tomasmaasi oodami isiquitatuicagi tuucugada ischo aapa mosgaagagai isivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi.

²⁰ Aliñi arcaga isvaasi oodami maidagituagi ganaa duñidaga ismaacada viaacatadai aidasi Diuusi acovai vusaitu sai vaavoitudana. ²¹ Ismaadutai arpiooñicatadai aidasi Diuusi acovai vusaitu maitaagagai isvuaama liada lagi. Damos isviaacagi lagi isducatai vuusiagi dai camaitarpiooñicagi gaagagai isvuusiagi. ²² Pipioñi ismaacada Diuusi acovai vuvaitu sai vaavoit-dadana gaagagai istatagitodagi isaraadunña Cristo dai lagi ismaacada maitargapipioñiga ismaacada Diuusi acovai vuvaitu sai vaavoitudana gaagagai istatagitodagi isarpipioñigada Suusi Cristo. ²³ Diuusi aliñi caga idui

aapimla gANvΛΛatarΛ ootosacai gAMara dai sivi gAAagai MASΛΛgiadagi Diuusi maisiu oodami. ²⁴ Poduucai tudo giñaaduñi tomali Λmaadutai maitAAagai isdagituagi gANaa duñdaga ismaacADΛ viaacatadai aidΛsi Diuusi Λcovai gANvuvaitu sai vaavoitudana, Diuusi gANΛΛmadu daja cascADΛ.

²⁵ Dai sivi maaquimu aana ñiooqui ismaacADΛ maitarooñiacami dai ismaacADΛ maitarcuucunacami. Suusi Cristo maipoduu aagai dΛmos aana angANAagida iñagai. Diuusi cΛΛgacARΛ giññaidi daidΛ giñvaavoitudai cascADΛ aapimla gAAagai isgiñvaavoitudagi ΛPRΛ cascADΛ gANAagidamu aana istumaasi tatΛgitoi aana. ²⁶ Otoma aliΛsi soimaasi taatamituldi agai Λdudunucami vΛΛsi Λvaavoitudamami cascADΛ poΛlidi aana sai ismaacADΛ maitarooñiacami dai ismaacADΛ maitarcuucunacami gAAagai isapiaduu viiyagi. ²⁷ VΛASCARΛ ismaacADΛ caooñiga maitAAagai isdadagitodagi gANooñiga dai ismaacADΛ maiquiaa ooñiga maitAAagai isooñtagi. ²⁸ DΛmos isamo cΛΛli ooñtagi maisoimaasi ivueeyi dai isAMO ooqui cunatagi maisoimaasi ivueeyi. DΛmos sioora gavΛΛnacami vaamioma soimaasi taata agai dai aana ipΛlidi isotolioma soimaasi taata agai aapimla.

²⁹⁻³¹ Giñaaduñi aana gANAagidi sai chιΛΛqui tasai vιΛga MASicamaioidacamu tami oidi daama cascADΛ gAAagai tΛsvaamioma ivuaadagi Diuusi aa duñdada siΛma maasi sivi quiaa istutuiditai. Sioora ooñiacagi, dai sioora soigANΛliadagi, dai sioora baigANΛliadagi, dai sioora viaacagi tumiñsi dai tomasioora ismaacADΛ tami oidigi daama oidaga gAAagai isvaamioma ivuaadagi Diuusi aa duñdada siΛma maasi. Idi oidigi caugitimi cascADΛ.

³² Aana ipΛlidi isaapimla maivuum ANΛliadagi tomali Λmo istumaasicADΛ. Λmo cΛΛli maiooñiacami vaamioma tatΛgitoi Diuusi aa duñdada daidΛ ivuaada Λlidiña istumaasi Diuusi ipΛlidi. ³³ DΛmos siΛASCADΛ caooñta agai vaamioma tatΛgitoiñΛ agai istumaasi gAAagai quiiyARΛ, daidΛ ivuaada Λlidiña istumaasi ipΛlidi ooñigada. ³⁴ Poduucai ΛPRΛ Λmo ooqui maicunacami vaamioma tatΛgitoi Diuusi aa duñdada daidΛ ivuaada Λlidiña istumaasi Diuusi ipΛlidi vai poduucai vaamioma cΛΛga ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi siΛsi tuucugada Λcaasi ibΛada. DΛmos siΛASCADΛ cacunata agai vaamioma tatΛgitoiñΛ istumaasi gAAagai quiiyARΛ daidΛ ivuaada Λlidiña istumaasi ipΛlidi cunada.

³⁵ Aana gANAagidi gomaasi gANsoiña iñΛliditai maisiu gANDaida iñΛliditai mui naana maasi, vARai poduucai cΛΛgacARΛ oidaca daidΛ ivuaada Diuusi aa duñdada oigadaitai Diuusi.

³⁶ DΛmos isΛmaadutai poΛliadagi iscaoquimuimi maradΛ dai poΛliadagi issiooma ARcΛΛgai iscunata agai, dai isΛooqui poΛliada ΛPRΛ vai cunatana gomaasi maitARsoimaascami. ³⁷ DΛmos isAMai sΛΛlicADΛ poΛliadagi ismaitAAagai iscunatagi maradΛ dai ismaitiipu istuisi cunata agai, oogada vιaa sΛΛlicami isiduñia istumaasi ipΛliadagi, agai cΛΛga ivueeyi. ³⁸ DΛmos sioora dagituagi gAMara sai cunatana cΛΛga ivueeyi dai sioora maidagituagi gAMara sai cunatana vaamioma cΛΛga ivueeyi.

³⁹ Λmo ooqui cunacami vιaa isΛΛmadu oidacagi gΛcuna asta siΛASCADΛ muu agai. DΛmos siΛASCADΛ muquiagi cunada Λooqui vιaa sΛΛlicami iscunatagi Λpamu sioora ΛΛmadu ipΛliadagi, dΛmos ARvaavoitudamicagi agai. ⁴⁰ DΛmos Λooqui vaamioma baigΛΛliadan tada ismaicunata Λpamu. Gomaasi agai istumaasi tatΛgitoi aana. Dai Diuusi IbΛada giñΛma daja aana ΛPRΛ dai gomaasi ismaacADΛ aagai aana poΛlidi aana isDIuusi IbΛada giñaaagidi.

¹ Aapim_Λ giñ_Λcacai isbai oidaga oigaragai iscuaadagi cuaadagi ismaac_ΛΔ g_Λdadasdi _Λmomoono ismaac_ΛΔ ivueeyi oodami ischo _ΛΔP_Λ. Baiyomav_Λr maicuaada. V_Λascatai aat_Λma maata isDiuusi maig_Λpi_Λr garvuupai is-cuaada aat_Λma istumaasdi g_Λdadasdi _Λmomoono. D_Λmos sioora pocaiti-adagi sai vaamioma maata siaa _Λgai g_Λg_Λarduc_ΛΔ g_Λñ_Λlidi. D_Λmos sioora oig_Λadagi v_Λasi oodami _Λgai poduucai vaamioma c_ΛΔga vaavoitudai Diuusi.

² Sioora poaliadagi iscamaat_Λ mui naana maasi _Λgai maic_ΛΔga ma_Λ isducatai g_Λagaitadai ismamaat_Λmudai _Λgai. ³ D_Λmos Diuusi c_ΛΔgac_Λg_Λ ñ_Λidi sioora oig_Λadai Diuusi. _ΛGai _Λrmaamarad_Λ casc_ΛΔ.

⁴ _Λmomoono ismaac_ΛΔ ivueeyi oodami dai diuusi aagai mait_Λr_Λdidiuusi mosali_Λmadugava Diuusi. ⁵ Oodami po_Λlidi ismuidu didiuusi t_Λvaagi_Λr_Λ dai oidi daama, _Λgai v_Λat_Λr_Λ gia oidaga mui didiuusi. ⁶ D_Λmos c_ΛΔ maata aat_Λma sai mosali_Λmaduga Diuusi, g_Λr_Λooga. _ΛGai idui v_Λas_Λiacatai. Aat_Λma oidaga dai siaa duutuda ragai Diuusi daid_Λ ivuaadaragai aa duiñdada. Dai ali_Λmaduga g_Λr_Λtaan_Λadamiga _Λgai _Λr_ΛSuusi Cristo, dai _Λgai idui v_Λas_Λiacatai. Dai _Λgai g_Λr_Λmaa ib_Λdagai utudui.

⁷ Gomaasi maisiu v_Λasi oodami maata. _ΛΛmadutai ismaac_ΛΔ _ΛΛquioma siaa duutudaiña _Λmooono quiaa vaavoitudai sai cuaadatai cuaadagai ismaac_ΛΔ g_Λdadasdi _Λmooono sai _Λgai siaa duutudai _Λmooono casc_ΛΔ po_Λlidi _Λgai sai mait_Λr_Λc_ΛΔgai iscuaadagi. ⁸ Vaavoava siDiuusi maivaamioma c_ΛΔgac_Λg_Λ g_Λr_Λñ_Λidi tomali maivaamioma c_ΛΔgac_Λg_Λ oidacana aat_Λma cuaadatai cuaadagai. ⁹ V_Λasc_Λr_Λ av_Λrmaicuaada cuaadagai ismaac_ΛΔ g_Λdadasdi _Λmooono ismaac_ΛΔ ivueeyi oodami dai diuusi aagai. Iscuaada aapim_Λ _Λcuaadagai aid_Λ gia _Λgai ismaac_ΛΔ maic_ΛΔga maata c_ΛΔ isducatai ip_Λlidi Diuusi isoidacana ugian tada _ΛΔP_Λ dai gomaasi _Λrsoimaascami _Λgai v_Λat_Λr_Λ.

¹⁰ D_Λmos is_Λmaadutai aapim_Λ ismaac_ΛΔ c_ΛΔ maata v_Λasi gomaasi v_Λasc_Λr_Λ imiagi _Λmooono quiuupaigad_Λamu dai gacuaadagi cuaadagai ismaac_ΛΔ g_Λdadasdi _Λmooono vai gant_Λgiagi _Λmai ismaac_ΛΔ maic_ΛΔga maata c_ΛΔ isducatai ip_Λlidi Diuusi isoidacana, _Λgai ugian tada _ΛΔP_Λ. ¹¹ Dai poduucai _Λgaic_ΛΔ ismaac_ΛΔ iduñia aapim_Λ _Λgai soimaasi iduñian tada, dai Suusi Cristo muu _Λgai v_Λat_Λr_Λ _ΛΔP_Λ. ¹² Poduucai isaapim_Λ soimaasi iduiñtuldagi g_Λñaduñi ismaac_ΛΔ maic_ΛΔga maata c_ΛΔ isducatai ip_Λlidi Diuusi isoidacana, aapim_Λ soimaasi ivueeyi Suusi Cristo vui. ¹³ Poduucai iñsa_Λñ_Λ cuaadagi cuaadagai ismaac_ΛΔ dadasi _Λmooono dai poduucai soimaasi iduiñtuldagi giñaduñi vaavoitudadami baiyoma maicuaadan tada aana cuaadagai ismaac_ΛΔ dadaasdi momoono tomali _Λmo imidagai maisoimaasi iduiñtulda iññiditai.

9

¹⁻³ Sivi aagidamu aana _Λmo ñiooqui _Λgai ismaac_ΛΔ maivaavoitudai iñsa_Λñ_Λ _Λrootosad_Λ Suusi Cristo. S_Λalic_ΛΔ _Λrvaavoi iñsa_Λñ_Λ _Λrootosad_Λ Suusi Cristo. Aana t_ΛΔ g_Λr_Λtaan_Λadamiga Suusi Cristo. Dai aapim_Λ vaavoitudai Suusi Cristo, aana g_Λnaagidi is_Λgai _Λr_Λc_ΛΔgac_Λr_Λ vuviadami casc_ΛΔ. Tomasi aa maivaavoi-tudai iñsa_Λñ_Λ _Λr_ΛSuusi Cristo ootosad_Λ, d_Λmos aapim_Λ gia g_Λaa_Λgai isvaavoi-tudagi dai aapim_Λ _Λrvaavoitudadami casc_ΛΔ g_Λmaata iñsa_Λñ_Λ _Λr_ΛSuusi Cristo ootosad_Λ.

⁴ Aana viaa s_Λalicami isgamait_Λc_Λdagi cuaadagai gaagiditai Diuusi ñiooquida. ⁵ Dai viaa aana s_Λalicami isooñtagi _Λmo ooqui vaavoitudadami poduucai isduucai ivueeyi _Λgaa Suusi Cristo ojootosad_Λ, dai Suusi Cristo susuuculida dai Piiduru. ⁶ _ΛPovai masi_Λñ_Λlidi aapim_Λ ismos_Λca aana dai Bernabé maviaa s_Λalicami isdagituagi aa duiñdagai dai gaagiadagi isSuusi Cristo

ARCΛAGACATA vuviadami? ⁷ Sandaaruu maiΛagi gaaa namaquidi istumaasi siaa vueeyi. Dai siorea asadagi uuvasi viaa sΛalicami iscuaadagi iibiada. Dai siorea nuucadacagi sisivatu viaa sΛalicami isyΛadagi viibada. ⁸ Aana maitanaagidi istumaasi aagai oodami aana ganaagidi istumaasi aagai Diuusi niooquidara. ⁹⁻¹¹ Aatama ganaagidi Diuusi niooquida dai poduucai gansoicai iscΛagacata oidaca aapima cascada viaa aatama sΛalicami isgantaanadagi cuaadagai aapima poduucai soicai aa oodami cascada gΛaagai isvaamioma garsoicada aapima aatama. Poduucai ooja Moseesacaru: "Maitavar dacami-dacartudada atuturu masiΛascada calivadagi taligi agaicada vai poduucai cuajida agai taligi", asduu ooja. Poduucai gamaata isaata vuaadami viaa sΛalicami isgamaitacadagi cuaadagai. Agai ismaacada gasicuaana dai ismaacada gayoovai agai gΛaagai istagitocagi isajagi aa yoovi. ¹² Isaa viaacagi sΛalicami iscuaadagi gancuaadagaiga sioma cΛaga aatama.

VΛascata maiuu aatama tomasi viaacatadai sΛalicami. Baiyoma Λagi gaaata namaquidi na aatama vΛasi tastaumaasi siaa vuaadana. Aana ipaliditadai iscΛaga gantagito caaca aapima istumaasi ganaagidi aana dai maisiu talagitodagi insaana gamaitacai ganaagiditai Diuusi niooquida. ¹³ CΛa maata aapima sai ismaacada gaaata vueeyi gΛa quiuupaigadara ajudiduu siaoco gacoodai vustaqui poduucai isduucai gatajai Diuusi agai istutuidi isaa cuaadagi abaabaidi. ¹⁴ Dai poduucai Diuusi aagai sai siorea gaaagiadagi isSuusi Cristo arcΛagacata vuviadami sai ismaacada vaavoitudadagi gΛaagai ismaacadagi vΛasi istumaasi tagito. ¹⁵ Damos aana tomali amo imidagai maitaana tomali amo istumaasi tomasi viaa aana sΛalicami isgataanadagi. Aana ganaojidi maisiu gantaanadami inaliditai istumaasi. Λapa gmuqian tada aana biugimucai isgantaanadagi amo istumaasi.

¹⁶ Aana maitaagai isgaducada ginalidagi gaagiditai isSuusi Cristo arcΛagacata vuviadami, gomaasi viaa aana isivuaadagi cascada. Silla soimaa taatamu aana ismaitaagiadagi gomaasi. ¹⁷⁻¹⁸ Ismosacaasi baiginaliaracada ganaagidamudai aana isSuusi Cristo arcΛagacata vuviadami aidia baiginalidi viiagi aana ducami isaa namaquidamudai aapima tuminsicada tomasi matinmaa tomali amo sintavo. Damos maisiu mosacaasi baiginaliaracada ganaagidi aana isSuusi Cristo arcΛagacata vuviadami baiyoma aliasi viaa aana isgaaagidagi gomaasi. Diuusi gintaiai ansaidia iduuna cascada.

¹⁹ Aana maitarpioonigada tomali amaadutai dai vΛascata vΛascatai pioonigada duucai oidaga aana vai poduucai vaamioma muidutai vaavoitudana isSuusi Cristo arcΛagacata vuviadami. ²⁰ Sialascada ginaaduni judiduu saagida daaca aana ismaacada ivueeyi vΛasi istumaasi ooja Moseesacaru aana Λapa apan duucai ivuaadana vai poduucai vaamioma muidutai vaavoitudana isSuusi Cristo arcΛagacata vuviadami tomasi maiviaa aana isivuaadagi vΛasi istumaasi ooja Moseesacaru. ²¹ Dai sialascada saagida daaca aana agai ismaacada maiΛagidi istumaasi ooja Moseesacaru aana apan duucai ivuaadana agai mosacaasi istumaasi gardaidi Diuusi gomaasi maitivuaadana aana. Aana viaa isivuaadagi istumaasi aagai Diuusi dai istumaasi aagai Suusi Cristo cascada, vai poduucai vaavoitudana agai isSuusi Cristo arcΛagacata vuviadami. ²² Dai sialascada saagida daaca aana ismaacada maicΛaga maata caa istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi aidia ivueeyi aana istumaasi ivueeyi agai vai poduucai istutuidi aana issoinagi agai isvaamioma cΛaga maata istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi. Tomasiaacoga daaca aana apan duucai ivuaadana aana oodami vai poduucai lamadutai vaavoitudana. ²³ Poduucai ivuaadana aana sai cΛaga gantagito caacana agai isSuusi Cristo arcΛagacata vuviadami dai poduucai alia baiginalidina aana sialascada vaavoitudagi lamadutai.

24-27 Sioora vopooyi aliási gnaajagai gamaita aliditai. Istumaasi gamaitacai agai vaasi uugiatai. Damos aapima gaaagai iscaagacata oidacagi vaavoitudaitai dai lagiditai Diuusi dai Diuusi gannaaquimu amo istumaasi tavaagiar ismaacada tomali amo imidagai maiuugiatai. Utuisdami laquiasdara vopooyiña vaida aajai utuiñaragai dai gajiaadara vipieeyi agai vaasi istumaasi galvueeyi tuucugada. Poduucai aana lapa caagacata oidaga vaavoitudaitai Suusi Cristo caa maata aana inšiiima inagai tavaagiamu. Aana aliási ipalidi iscaagacata oidacagi poduucai isduucai aagaiña aana loodami tomasi poduucai oidacatai vaascata soimaa taatamai aana. Maitipalidi aana isDiuusi giñaagidagi sai maicagadu idui aana cascada.

10

1 Giñaaduñi aana ipalidi isaapima tatagitodagi siadui laqui gaaalqui aaduñicarucada oidigana. Diuusi ootosi amo icomai sai baitaqui imaiña sai poduucai maatacana agai siaa saali iimadagi. Diuusi soi tai caaga dagavusai agai agaa suudagi siaaco gaa suudagi vaagicata taa gidu. 2 Dai poduucai casi ipali agai isoidagi Moseesacaru. 3-4 Cristo maacaiña cuaadagai dai suudagi maa oidigana. loodami yaadana suudagi ismaacada vuusanaiña amo odiaiñdara. Dai Cristo lamadu daacana dai nuucadacana. 5 Dai baitoma vaascatai soimaasi ivueeyi oidigana cascada Diuusi maibaigalidi lagaicada dai coi agai oidigana.

6 Cascada maata aatama ismaitaagagai issoimaasi ivuaadagi apan duucai agai. 7 Cascada maitaagagai isaa duutuadagi amoono poduucai isduucai idui lamadutai agai. Pocaiti Diuusi ñioquidara ispovuaadana agai oidigana dai pocaiti: “loodami dadaarai dai gacueeyi dai gayalayi dai goquiru gatuu-tudacai”, siaa duutudaitai amo moono gandiuousiga duucai. 8 Maitaagagai tasgoogosi garducamicagi poduucai isduucai idui lamadutai agai dai coi amo coobai dan vaica miil amo tasara. 9 Dai aatama maitaagagai isoojotuldiadagi Diuusi poduucai isduucai idui lamadutai agai tai caquiacarai coocoyi dai coi. 10 Dai maitavar vui ñioocada Diuusi apan duucai lamadutai agai vui ñioocai Diuusi tai Diuusi ootosi gataañicaru sai coodana.

11 Vaasi gomaasi apadui garaaduñicarucada tasai poduucai maataana aatama sai maitarcaagagai ispoduucai ivuaadagi. Dai cascada vaasi gomaasi gaooja Diuusi ñioquidara tasai aatama maatacana sivi cayoga ugitaicai oidigi. 12 Sioora poliadagi iscaaga vaavoitudai agai gaaagai isganuucadacagi dai maisoimaasi ivuaadai. 13 Siavaacada amaadutai soimaasi iduñia aliadagi gaaagai istagitodagi isvaascatai poduucai tatagitoiña. Diuusi apiagansoicadamu iscaaga ivuaada aapima dai maitandadagitodamu istagitoda istumaasi maitistutuidi aapima isgajiaadara vipiadagi baiyoma gansoiñamu mai gajiaadara vipiada aapima istumaasi soimaascami istumaasi iduñia aliadagi.

14 Cascada giñaaduñi casiavar maisiaa duutuada aapima momoono. 15 Aapima caaga maata caa istumaasi. Dai caagavar tagitoca istumaasi gnaagidi aana sabaiga lamamo istumaasi caagaducami ischo lapa. 16-17 Siavaacada garampaidiada aatama dai gacuaadagi paana dai gayadagi uvasi varagada dai poduucai tatagitoiña aatama isducatai muu Suusi Cristo aatama garvaatara dai poduucai Diuusi baigaraliatudai. Dai poduucai gatagitoiña aatama tasvaascatai argaraadunumu vaavoitudami.

18 Gantagivar naida isducatai ivueeyi ajudidui siavaacada cuaada agai baabiada cañiiru ismaacada coodai agai dai dadasdi Diuusi. Poduucai gamaata isvaascatai agai arganaadunumu siaa duutuadami Diuusi. 19 Aana

maitipalidi isaapimla poliadagi isamoono ismaacada ivueeyi oodami viaa guvucadagai tomali ispoliadagi aapimla isabaabaidi ismaacada gadadasdi amoono maitarapan ducami tomastuma baabaidi. ²⁰ Poduucai agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi dadasi cuaadagai Diaavora talaanficarudala maisiu Diuusi. Aanal maitipalidi ispoduucai ivuaada aapimla dai maitipalidi aanal aapla isgacuaada aapimla agaa lamadu siascada gavaagimatada agai dai poduucai araaduñdacagi oodami ismaacada vaavoitudai aDiaavora talaanficarudala. ²¹ Aapimla maitistutuidi israaduñdacagi Suusi Cristo daidala araaduñdacagi Diaavora talaanficarudala aapla. ²² Maitlaagai tsbaamutudagi Diuusi ganvui daraacatai agai lamadu siu duucu siaa duutuadagi aDiaavora talaanficarudala. Caa maata aatama isDiuusi vaamioma guvuca isaatama.

²³ Mui naana maasi istutuidi aatama isivuaadagi damos maisiu vlassi istumaasi garsoicai iscalgacata oidaca aatama Diuusi vuitapi. ²⁴ Isamaadutai iduñia liadagi amo istumaasi gaaagai isapaga tatagitodagi sabaigla aristumaasi soimaascami aaduñdala vlatata.

²⁵ Sapadavurai tomastuma baabaidi ismaacada oidacagi dai maitavargatacacada masbai daasi amo moono ischo aapla. Baiyoma maimaataca aapimla dai maipoliadagi massoimaasi ivueeyi cuaadatai. ²⁶ Vlassi oidigi dai vlassi istumaasi oidaga arDiuusi tuidada cascada gaaagai mascuaadagi vlassi istumaasi oidacagi.

²⁷ Isamaadutai ismaacada maitarvaavoitudadamicagi ganvaidagi masai quidiata gauugana dai masiimia liadagi, iimivurai dai ugavurai mastumaasi ganbiidagi dai maitacacada isbai daasi amo moono ischo aapla. Baiyoma maimaataca aapimla dai maipovaneliadagi massoimaasi ivueeyi cuaadatai. ²⁸ Damos isamaadutai povantladagi masai gocuaadagai ismaacada modaja daasi amo moono ismaacada siaa duutudai oodami, varai maiuga vai agai maipoldagi masaapimla vaavoitudai aapla amoono, ²⁹ tomamas aapimla maata masmaivaavoitudai.

Damos aanal ipalidi sai amaadutai giñagidamu: “¿Istuis maitistutuidi iscuaadagi cuaadagai ismaacada dadasi moono mospocaititai aa saida aramo istumaasi soimaascami, ³⁰ dai sai iscuaadagi baigalliditai Diuusi vui, tuisi potaana amai issoimaasi ivueeyi?” ³¹ Damos aanal ganaagidamu sai masiuu duucu cuaadagi tomastuma cuaadagai siapla tomastumaasi mastumaasi ivuaadagi gaaagai masivuaadagi siaa duutudaitai Diuusi. ³² Maitlaagai isivuaadagi istumaasi sobicadagi oodami islagiada Suusi Cristo tomasi arjudidíu ismaitaarjudidíu aapla dai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo aapla. ³³ Aanal vascata giñajagai isivuaadagi istumaasi istucada baiganliadagi aa. Dai aanal maitivueeyi mosacaasi istumaasi arcaagai aanal giñvatarla baiyoma ivueeyi aanal istumaasi arsoiñi aa vlatata, vai poduucai calgacata vuvaquia agai.

11

¹ Giñapan duucai varivuaada aapimla poduucai isduucai apan duucai ivueeyi aanal Suusi Cristo.

² Giñaduñi alia calga ivueeyi aapimla tatagitoitai daidala ivuaadatai istumaasi ganmaatutuli aanal. ³ Aanal ipalidi masmaatacagi sai Cristo agai dai taanai calcali, dai calcali taanai ganoofiga, dai Diuusi taanai Cristo. ⁴ Dai aapimla Coriintara oidacami pocaiti sai isamo calli gacacasadala gavanamu siuu duucu gamamadadagi siapla siuu duucu gaaagiadagi Diuusi ñiooquidala

gomaasi arsiaa araragai agai vatar. ⁵ Damos isamo ooqui maivuracagi gamoo siuu duucu gamamadadagi dai siuu duucu gaaagiadagi Diusi ñooquida gomaasi arsiaa araragai agai vatar gomaasi arapan ducami isivisumicamudai agai mooda. ⁶ Isamo ooqui maivuraca liadagi gamoo siooma arcaagai ishovasara ivisua agai gamoo. Damos isgomaasi arsiaa araragaicagi ooqui vatar baiyoma gaagai isvuraca gamoo. ⁷⁻⁹ Diusi idui acali sai aran tuigacana naana maasara. Dai cacali viaa samicami isgataanadagi oidigi daama poduucai isduucai Diusi taana tavaagira, cascada aapima Coriintoara oidacami pocaiti sai siuu duucu gamamadadagi dai siuu duucu gaaagiadagi Diusi ñooquida cacali maitaagai isgacacacada gavanamu dai poduucai cacali gatataagidi isagai vaamioma viaa guvucadagai dai vaamioma taana isooqui, cascada cacali maitaagai istutudadagi ganvapanamu siuu duucu gamamadagi dai siuu duucu gaaagiadagi Diusi ñooquida. Damos Diusi idui oooqui caliaifnara maisiu acali ooquiaifnara. Dai Diusi idui oooqui dai soicaiña acali maisiu acali sai soicaiña oooqui. ¹⁰ Poduucai Diusi gatataagidi isvaamioma gataana acali siooqui cascada ooqui gaagai isvuracagi gamoo. Asta Diusi tataañicaruda iifapai ganvupui vasa siuu duucu vuidara gugucadagi Diusi. ¹¹ Vascara agai saagida ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo aliasi tagito cali dai aliasi tagito ooqui vai gansoicadagi aipacoga ivuaadatai Diusi aa duiñada. ¹² Vaavoava sicaliaifnara aradi oooqui daida arvaavo sicacali ooquiaifnara vuvaca dai vasi gomaasi idui Diusi.

¹³ Giñaagidavurai aapima sabaiga arcaagai isamo ooqui gamamadadagi maitavuracatai amo pañitu. ¹⁴⁻¹⁵ Maitasi arvaavo sai vascatai povanlidi sai ooqui gaagai isvuracagi gamoo dai oojoidi istatavuducagi cupada dai cacali vatar arsiaa araragai istatavuducagi cupada. ¹⁶ Isamaadutai giñvui ñooqui aliada aagaitai gomaasi, agai gaagai ismaatcagi tsai aatama tomali aa vaavoitadadami maiviaa amai viituldaragai.

¹⁷ Sivi ganaagidamu ana ama maasi dai goocada maitistutuidi ana ispotiyagi ansai baigñalidi. Siascada ganmpaidiada aapima dai cuaada cuaadagai ismaacada cueeyi aapima tagitoitai isducatai muu Suusi Cristo curusiaba vaamioma soimaasi ivueeyi aapima isbai calga ivuaadagi. ¹⁸ Cajioma ana masai aapima ganvupui ñooçaiña dai baitoma vaavoitudai ana. ¹⁹ Alias gaagai isvascatai aagadagi isducatai vaavoitudai poduucai gamaatamu ismaacada agai dai samicada vaavoitudai Suusi Cristo. ²⁰⁻²¹ Masiascada ganmpaidiada aapima dai cuaadagi cuaadagai ismaacada cueeyi aapima tagitoitai isducatai muu Suusi Cristo curusiaba amoco arpaga cuaadana cuaadagai ismaacada vuaa dai asta navacofaiña gayaldatai vai aa maitatasconaraña, dai chichialqui aipaco dadaraña poduucai samicada soimaasi ivueeyi aapima maisia duutudai aapima Suusi Cristo. ²² Maitamasviaa aapima ganquiiqi masiaaco gacuaadagi dai maigapi gacuaadagi masiaaco ganmpaidiadi. Aapima soiduucai naidi ismaacada Diusi aco vuvaitu dai sia aratudai aapima agai ismaacada maiviaa cuaadagai. ¿Povai masianlidi aapima iñsaana baigñaldana iñagai? Siaara baigñaldana ana.

²³ Suusi Cristo agi giñmaatutuli istumaasi ganaagidi ana. Aidacara tusar masigataagida agaitadai Suusi Cristo agai bai amo paana ²⁴ dai gamamagi dai goquiara saasarai daida itai: “Ugavurai, idi arapan ducami giñtuucuga iñmaacada tagida agai ana masai aapima cacacara vuvacana. Masiascada poduucai ivuaadagi varai giñtagitoda”, astai asuusi

Cristo. ²⁵ Poduucai ʌʌpʌ caugitocai bai ʌgai ʌmo tucayu uuvasi varagada daida itatadai gaʌoʌootosa: “Idi uuvasi varagada ismaacada idi tucayuna daja ʌʌpʌn ducami giñʌʌara ismaacada astia ʌgai vʌrai aapima ʌʌagacʌʌa vuvaqu. Inʌsiʌʌscada muquiagi vai astia giñʌʌara aidʌ abiaadʌʌa gaagamu goñiooqui utudui ismaacada Diuusi ootosca ʌgai ʌoodami. Vʌʌscʌʌa masiʌʌscada gʌʌʌmpaidiadagi dai yʌʌdagi uuvasi varagada vʌrai giñtatagitoda”, astatadai Suusi Cristo. ²⁶ Poduucai vʌʌscʌʌa masiʌʌscada gacuaadagi dai yʌʌdagi uuvasi varagada poduucai aapima ʌʌtagidi aa masvʌaavoitudai isSuusi Cristo muu curusiaba sai ʌʌagacʌʌa vuvacana oodami dai aapima gʌʌagai ispovuaadagi asta siʌʌscada diviagi Suusi Cristo.

²⁷ Poduucai tomasioora siora cuaadagi ʌpaana dai yʌʌdagi ʌuuvasi varagada poduucai isduucai giñmaatʌtuli Suusi Cristo dai maicʌʌga vueeyi navacorʌitai dai alia soimaasi ivuaadagi maitʌʌgitoitai isSuusi Cristo muu curusiaba vai ʌʌagacʌʌa vuvaidi oodami, poduucai ʌgai soi duucai nʌidi Suusi Cristo. ²⁸ Cascada vʌʌscatai maiquiaa gaugacai dai maiquiaa yʌʌcai uuvasi varagada alia sai gaagai istʌʌgitodagi isSuusi Cristo muu curusiaba vai ʌʌagacʌʌa vuvacana oodami. ²⁹ Isʌmaadutai cuaadagi ʌpaana dai gayʌʌdagi uuvasi varagada dai maitʌʌgitodagi isSuusi Cristo muu curusiaba vai ʌʌagacʌʌa vuvacana oodami Diuusi soimaasi taatʌtuldʌmu. ³⁰ ʌʌmadutai aapima poduucai ivuaadana cascada coococoñi dai maiguupuca dai ʌʌmoco asta cooyi. ³¹ Damos isʌʌtʌma istʌʌgitodagi isSuusi Cristo muu curusiaba aidʌ gia Diuusi maiviaacʌmudai issoimaasi gʌʌtaatʌmituldiadagi. ³² Damos siʌʌscada Diuusi nʌidagi ismaacada ʌʌcʌʌga ivuaadami dai ismaacada ʌʌmaicʌʌga ivuaadami ʌgai soimaasi taatʌtuldʌmu ismaacada ʌʌmaicʌʌga ivuaadami vai poduucai maiimia ʌgai Diaavora ʌʌmadu. ³³ Poduucai tudo giñʌaduñi masiʌʌscada gʌʌʌmpaidiadagi dai gaugia aagadagi ʌpaana dai gayʌʌdagi uuvasi varagada vʌrai nʌʌʌraca asta siuu duucu gʌʌʌmpagi vʌʌscatai vʌrai ʌmapai gauga. ³⁴ Isʌmaadutai biuugimucagi gʌʌagai isʌʌpaga vaugiagi gaquiyʌʌa vai poduucai Diuusi maiviacagi issoimaasi gʌʌtaatʌtuldagi gomaasicada istumaasi ivueeyi aapima gʌʌʌmpaiditai. Gogaa istumaasi ismaacada giñʌacaca aapima oojiʌʌa bai duuñimu aana inʌsiʌʌscada mʌʌca gʌʌʌnidagi.

12

¹ Giñʌaduñi gʌʌaagida inʌʌlidi aana ʌmo istumaasi vʌrai maataca. Sai Diuusi Ibʌada maacai guvucadagai vaavoitudadami sai naana maasi ivuaadana.

² ʌʌ maata aapima sai aidʌʌasi maiquiaa vaavoitudaiña Suusi Cristo aapima siaa duutudaiña mui moonoo ismaacada maifñioocai. ³ Aapima gʌʌsaagida dai vʌi ʌʌmoco ismaacada pocaiti sai aagai istumaasi aagidi Diuusi. Damos isʌgai fiiooquiadagi Suusi Cristo poduucai gʌmaata isʌgai maiaagai gomaasi Diuusi Ibʌada guvucadadʌcʌda. Dai isʌmaadutai ʌʌga vaavoitudadagi isSuusi Cristo ʌʌʌʌʌ Diuusi dai ʌʌgiadagi poduucai gʌmaata sai istumaasi aagai ʌgai, ʌgai aagai Diuusi Ibʌada guvucadadʌcʌda.

⁴ Vaavoitudadami viaa guvucadagai isivuaadagi ʌmo istumaasi. Diuusi Ibʌada ʌgai dai maacai guvucadagai. ⁵ Vʌʌscatai ivueeyi Suusi Cristo aa duiñdada isducatai istutuidi damos vʌʌscatai ivueeyi ʌgai vaa Suusi Cristo aa duiñdada. ⁶ Vʌʌscatai ivueeyi Diuusi aa duiñdada damos maiaadugan duucai damos vʌʌscʌʌa ʌgai vaa Diuusi ʌgai dai soicʌi vʌʌscatai. ⁷ Diuusi Ibʌada maacai guvucadagai vʌʌsi vaavoitudadami saidʌ ivuaadana ʌmo

istumaasi vai poduucai gλmaata siDiuusi Ibaada λmadu daja vλascatai, dai istumaasi ivueeyi λmadutai arsoini vλascatai vλatar. ⁸ Diuusi Ibaada maacai guvucadagai λmadutai sai cλaga maata aagaiña ismaacada aagai Diuusi, dai Diuusi Ibaada maacai guvucadagai aa sai cλaga maata caacana Diuusi ñiooquida, ⁹ dai Diuusi Ibaada maacai guvucadagai aa sai vaamioma cλaga vaavoitudaiña Diuusi dai poduucai ivuaadana naana maasi, dai Diuusi Ibaada maacai guvucadagai aa sai duduaaidiña coococoida, ¹⁰ dai Diuusi Ibaada maacai guvucadagai aa saida ivuaadana naana maasi gagarducami, dai Diuusi Ibaada maacai guvucadagai aa sai cλaga maata gaaagidiña Diuusi ñiooquida, dai Diuusi Ibaada maacai guvucadagai aa sai maata naidiña asmaacada ñioocai Diuusi Ibaada guvucadadacada dai ismaacada ñioocai Diaavora tataañicaruda guvucadadacada, dai Diuusi Ibaada maacai guvucadagai aa sai ñioocaiña aa ñiooquicada ismaacada maimaata λgai, dai Diuusi Ibaada maacai guvucadagai aa sai aagaiña istumaasi aagai λgai ismaacada aa ñiooquicada ñioocai. ¹¹ Vλasi gomaasi ivueeyi λgai vaa Diuusi Ibaada. λgai λgai dai maacai guvucadagai vλascatai saida ivuaadana λmadutai istumaasi λgi Diuusi Ibaada ipalidi.

¹² Oodami λcaso dai noonova dai naanaca dai vuupuju dai vλascara λragai vaa tuucugadañidara. Poduucai isduucai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo saagida oidaga ojootosicami dai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada dai maamatuldiadami dai vλascara λgai arganaadunumu. ¹³ Tomasi aatama arjudidu isgilego λpa, tomatasi arpipiooni ischo λpa vλascara vλascatai casi garvapaonica Diuusi Ibaada guvucadadacada tasaida argaraadunumucana aatama, dai λgai vaa Diuusi Ibaada gλama daja vλascatai.

¹⁴ Poduucai isduucai caagai aana oodami λcaso dai noonova dai naanaca dai vuupuju dai vλascara λragai vaa tuucugadañidara. ¹⁵ Isamo oodami potiyagi: “Giñcaso maitargiñnovi cascada maitargiñtuucuga”. Vλascara siaadara maigovai gλasana acasoda. ¹⁶ Dai isamo oodami potiyagi: “Giñnaaca maitargiñvuji cascada maitargiñtuucuga”. Vλascara siaadara maigovai gλasana anaacada. ¹⁷ Isvλasi gartuucuga arvujicamudai isducatai caacamudai aatama. Siλpa isvλasi gartuucuga arnaacaicamudai isducatai istutiadamudai aatama isuuvapiadagi. ¹⁸ Diuusi darai oodami vuupuidai siaaco λgai ipali dai daacada, naanacada dai vλasi istumaasi viaa oodami. ¹⁹ Siamo oodami arvujicamudai siaaco daacamudai tuucugada. ²⁰ Damos saalicada arvaavo isamo oodami λcaso dai noonova dai naanaca dai vuupuju dai vλascara λragai vaa tuucugadañidara.

²¹ Vλasi gartuucuga aliasi gaaagai. Alia tagito aatama garvuupuji dai garnoonovi dai garmoo dai gλaλcaso. ²² Dai ismaacada maiguupuca λgai dai sioma gaaagai. ²³ Dai istuidaba sioma maitaagada maasi λgai taiti vaamioma nunucadai aatama dai ismaacada siaa araragai isnaidi aa oodami λgai gia iñapai aatama. ²⁴ Poduucai gardui Diuusi cascada. ²⁵ Oodami λcaso dai noonova dai naanaca dai vuupuju. Dai vλasi istumaasi viaa oodami abaana saasa λgai. Dai vλasi aliasi gaaagai. ²⁶ Isamo oodami coococagi λmapacara tuucugada maibai tadacana vλasi tuucugada. Isamo cλali maata ñioocadagi dai aa oodami aagidi sai cλagadu mooda alia baigalidiña acalli.

²⁷ Poduucai λpa aapima muidu daida aramo aadunumu. ²⁸ Dai vaavoitudami saagida darai Diuusi λmoco saida arojootosicamica dai aa saida arñiñiooquituldiadamigadacana dai aa saida armamaatatuldiadamicana, dai aa saida ivuaadana mui naana maasi gagarducami, dai aa saida duduaaidiña coococoida, dai aa sai soicaiña gλnaaduni, dai aa saida

artataaanadamicana, dai Diuusi maacai guvucadagai aa sai ñioocaiña aa ñiooquicada ismaacada maimaata lagi lagi. ²⁹ Maisiu vlassi vaavoitudami arojootosicami, dai maisiu vlassi arDiuusi ñiñiooquituldiadamigada, dai maisiu vlassi armaatatuldiadami, dai maisiu vlassi ivueeyi istumaasi gagarducami, ³⁰ dai maisiu vlassi duduaaidi cococoidada dai maisiu vlassi ñioocai aa ñiooquicada, dai maisiu vlassicatai maata aagai istalya alidi aoodami aa ñiooquicada ismaacada maimaata lagi. ³¹ Aagiadavurai Diuusi sai ganmaacana guvucadagai maida ivuaada aapima istumaasi vaamioma gaaagai. Damos aana gnaagidi inlidi amo istumaasi ismaacada vaamioma arsoini isvlassi gomaasi.

13

¹ Isistutiadamudai aana isñioocadagi aa ñiooquicada ismaacada maimaata aana tomasi aroodami ñiooquida siappa Diuusi tataañicaruda ñiooquida dai ismaioigada aana oodami mosarapan ducami aana amo istumaasi imaacada moscaiti dai maitarsoini. ² Dai isistutiadamudai aana isaagadagi Diuusi ñiooquida dai ismaatacamudai aana istumaasi lagi Diuusi maatacatadai dai ismaatacamudai aana mui naana maasi, iscala viaacamudai aana vaavoidaragai dai poduucai istutiadamudai issibaco tutusadagi gigidi, mospocaitai aana ismaigovai imadagi dai ismaioigada aana oodami ducami ismaitistutiadamudai aana isistuma vuaadagi. ³ Isaana gaoidagi vlassi istumaasi viaa aana, dai masginimaidagi gaaagiditai aana Diuusi ñiooquida, dai ismaioigada aana oodami gomaasi maitarsoini ginvatara.

⁴ Oodami ismaacada sallaicada oigadai aa lagi maiommaliga, dai clla tuutuiga, dai maicoimudada tuutuiga, dai maigagarducada ganalidiña, ⁵ dai maisoiduucal naidiña aa, dai maivupuiiruga oodami vui, daida ivuaadana istumaasi ipaliadagi aa maisiu mosacaasi istumaasi ipaliadagi lagi, siasscada aa ñiooquiadagi lagi maita ñiooquidiña, dai maivuama alidiña tomasi soimaasi ivuididi aa. ⁶ Dai maibaiganalidiña siasscada soimaasi ivuaadagi aa baiyoma baiganalidiña siasscada calga ivuaadagi aa. ⁷ Oodami ismaacada sallaicada oigadai aa maivui ñioocai aa ismaacada soimaasi naidi, dai vlassicara vaavoituda alidi istumaasi aagidi aa, dai vlassicara vaavoitudai isaa ipalidi iscala ivuaadagi, dai vlassicara apiaoigadai aa ismaacada soimaasi taatamitula.

⁸ Tomastuigaco oidacamu amadutai ismaacada oigadagi aa, damos aimu istuigaco tiipuca agai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada, dai tomali maitañioocada agai aa ñiooquicada, dai tomali maitaagada agai isDiuusi Ibada maacai guvucadagai oodami sai calga maata caacagi Diuusi ñiooquida. ⁹ Damos sivi palapi maata aatama Diuusi ñiooquida dai maicalga maata aagai aatama Diuusi ñiooquida. ¹⁰ Aimu istuigaco vlassicatai maata caaca agai vlassi Diuusi ñiooquida cascada maitaagada agai isDiuusi Ibada maacadagi guvucadagai oodami isivuaadagi tomali amo istumaasi.

¹¹⁻¹² Tami oidigi daama maimaata aatama vlassi istumaasi Diuusi maata apan duucal amo ali maimaata vlassi istumaasi maata amo oodami gaducami. Poduucal appa maimaata caa aatama vlassi Diuusi ñiooquida ducami isnijadagi amo naidacarui ismaacada maicalga maasi damos aimu istuigaco calga maata caacamu aatama vlassi Diuusi ñiooquida poduucal isduucal Diuusi garmaata. Dai amo oodami gaducami camaitivueeyi istumaasi ivuaadana aliducatai poduucal appa siasscada iimia aatama Diuusi amadu camaitivuaadamu istumaasi ivuaadana tami. ¹³ Vlassicara oidacamu siora vaavoitudadagi Diuusi dai siora nanaracagi istumaasi

Diuusi iduñia aatama garrvattara, dai soora oigadagi aa. Damos vaamioma arcagagai isoigadagi aa.

14

¹ Aliasi gaaagai masaipaco ganoigadagi. Daanadvurai aapima Diuusi sai agai ganmaacana guvucadagai maida ivuaada aapima tomasi amo istumaasi ismaacada ivueeyi aa vaavoitudadami, damos sioma arcagagai isaagada aapima Diuusi ñiooquida. ² Agai ismaacada ñioocai aa ñiooquicada ismaacada maimaata, agai Diuusi amadu ñioocai maisiu oodami. Oodami maimaata ca istumaasi aagai agai cascada. Diuusi Ibaada maacai guvucadagai sai aagaiña istumaasi agai Diuusi maata. ³ Baiyoma agai ismaacada aagai Diuusi ñiooquida agai gia oodami amadu ñioocai, dai poduucai soicai agai vaavoitudadami sai vaamioma canga vaavoitudana, maacatai ñiooqui dai baialliatudaitai. ⁴ Agai ismaacada ñioocai aa ñiooquicada ismaacada maimaata agai vaamioma vaavoitudai, damos agai ismaacada aagai Diuusi ñiooquida agai soicai aa vaavoitudadami sai vaamioma canga vaavoitudana.

⁵ Aana ipalidi isvascatai aapima istutiadamudai isñioocadagi ama maasi ñiooqui damos vaamioma ipalidi aana isaapima aagadagi Diuusi ñiooquida. Isñioocada aapima ama maasi ñiooqui dai maiagadagi istaiya alidi maitarsoiñi vaavoitudadami vattara cascada sioma arcagagai isaagiadagi Diuusi ñiooquida siisñioocadagi ama maasi ñiooqui. Damos isñioocada aapima ama maasi ñiooqui dai aagadagi istaiya alidi goovai gia arsoiñi apan duucai isduucai arsoiñi isaagadagi Diuusi ñiooquida. ⁶ Cascada giñaaduñi iñsaana gandidivadi dai ama maasi ñiooqui ganñiooquiadagi poduucai maitarsoiñan tada aana isvaamioma vaavoituda aapima. Damos iñsaana gnaagiadagi istumaasi Diuusi giñaagiadagi, dai istumaasi maata caaca aana, siappa isganaagiada aana istumaasi Diuusi iduñia, siappa gnaagiada aana Diuusi ñiooquida poduucai gia gansoiñan tada aana.

⁷ Soora iivadagi uusi gitarui gaaagai iscanga iivada agai vai poduucai maata cacagi aa istuma iivaragai iivai agai. ⁸ Sandaaru saagida oidaga amoco ismaacada iivai piito dai iivaiña agai amo iivaragai dai poduucai aagidiña sandaaru sai vaapaigana dai iivaiña amai iivargai sai gacocodana goll iivaragaicada aagidiña agai sandaaru istumaasi gaaagai isiduñiagi cascada gaaagai iscanga iivada agai vai maata cacagi sandaaru daida ivuaadagi istumaasi tagitocagi agai. ⁹ Poduucai arvueeyi aapimacada. Isamaadutai ñioocadagi ama maasi ñiooqui siaadara maata cacana aa iscaiti agai. Ducami isagai ñioocadamudai agai. ¹⁰ Sallacada arvaavoi isoidaga mui naana maasi ñiooqui oidigi daama dai vascatai ismaacada ñioocai maata caa. ¹¹ Dai isamaadutai giññiooquiadagi ama maa ñiooquicada ismaacada maimaata aana poduucai maitaracan tada aatama aipacoga. ¹² Cascada aapima ismaacada ipalidi isDiuusi Ibaada ganmaaqiagi guvucadagai isiduñiagi amo istumaasi ismaacada ivueeyi aa vaavoitudadami, aagiadvurai Diuusi sai agai ganmaacana guvucadagai maida ivuaada aapima istumaasi arsoiñi vaavoitudami vattara.

¹³ Poduucai soora ñioocadagi ama maasi ñiooqui ismaacada maimaata agai, gaaagai isaagiada agai Diuusi sai maacana guvucadagai vai gaagiada istaiya alidi agai ñiooquicada. ¹⁴ Isgamamadada aana amai ñiooquicada ismaacada maimaata aana, maata aana issiaa duutudai Diuusi damos maimaata aana iscaiti. ¹⁵ Gaaagai isgamamadada aana siaa duutudaitai Diuusi dai maatacagi iscaiti aana. Gaaagai isganada aana siaa duutudaitai

Diuusi dai maatacagi iscaiti aana. ¹⁶ Damos isamaadutai gamamadadagi amai ñiooquicada ismaacada maimaata agai tomali aaduñda, laaduñda siaadara potana agai vaavoava. ¹⁷ Tomasi alia caga gamamadai agai maitarsoñi aaduñda vatarar. ¹⁸ Aana baigñalidi Diuusicada isvaamioma ñioocai aana ama maasi ñiooqui isvascatai aapima. ¹⁹ Damos siascada ganmpaidiada aatama vaavoitudadami aana baiyoma ipalidiña isaagadagi altaama ñiooqui damos vascatai maata caacagi maisiu baivustan miil ñiooqui amai ñiooquicada ismaacada maimaata caacagi tomali amaadutai.

²⁰ Giñaaduñi maitavar tatagitoda anan ducai agai ismaacada maiquiaa caga maata istumaasi gaaagai isvuaadagi baiyoma gaaagai mascalga tatagitodagi. Siascada iduñia aliada aapima amo istumaasi soimaascami amaasi gia gaaagai istagitodagi aapima anan duucai agai ismaacada maiquiaa maata ivueeyi istumaasi soimaascami. ²¹ Pocaiti liivruara ismaacada oja Moseesacaru sai pocaiti Diuusi: “Aa oodami ama maasi ñioocadami giññoquituldiadamu ñjudidiu saagida damos vascara maitiñlagidamu ñjudidiu”, caiti Diuusi, asducai oja Moseesacaru. ²² Poduucai anan siascada agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi caacagi vaavoitudadami isñiooquiagi amai ñiooquicada poduucai gaaagai ismaatiagi isDiuusi guvucadacada ñioocai oodami, dai siascada amaadutai gaaagiadagi Diuusi ñiooquida poduucai maata vaavoitudadami isDiuusi guvucadacada ñioocai agai. ²³ Dai isganmpaidagi vaavoitudadami dai vascatai ama maasi ñiooqui ñioocadagi vai vaapaquiagi aa ismaacada maivaavoitudai potaiyan tada agai sai vupuiirutu vaavoitudadami. ²⁴ Damos isvascatai aagadagi Diuusi ñiooquida vai vaapaquiagi ammadutai ismaacada maivaavoitudai, agai maatamu isiarsoimaasi ivuaadami dai cascada ama duucai gatagitomu ²⁵ dai siaa duutuadamu Diuusi dai potimu isDiuusi samicada ammadu daja vaavoitudadami.

²⁶ Giñaaduñi siascada ganmpaidiada aapima vascatai ivueeyi istumaasi istutuidi. Amoco ganladana dai aa gamamaatutlidiña Diuusi ñiooquida dai aa aagaiña istumaasi aagidi Diuusi, dai aa ñioocaiña ama maasi ñiooqui, dai aa aagadamu istaiya alidi agai ññoquicada, vascara mastumaasi ivuaadagi gaaagai isarsoiñicagi vaavoitudadami vatarar. ²⁷ Siascada ammadutai ñioocadagi ama maasi ñiooqui ali googocatai gaaagai isñioocadagi silan vaavaicatai damos vaamioma gia cho. Damos ammadutai gaaagai isñioocadagi maisiu vascatai anana. Damos gaaagai isoidacagi siora aagadagi istaiya alidi aoodami ññoquicada. ²⁸ Damos ismaitiipucagi siora aagadagi istaiya alidi oodami ama maa ñiooqui, sioma arcagai ismaitiñioocadagi ama maasi ñiooqui masiascada ganmpaidiadagi sioma arcagai isajagi ñiooquiada agai Diuusi mostagitodadara, gomaasi arsoiñi ajlagi agai vatarar. ²⁹ Poduucai anan siascada ammadutai aagadagi Diuusi ñiooquida ali googocatai gaaagai isaagadagi silan vaavaicatai, dai aa gaaagai isaagadagi sabaig arDiuusi ñiooquida ismaacada aagai agai. ³⁰⁻³² Damos isDiuusi aagidagi amo istumaasi amaadutai ismaacada daacagi agamai ismaacada canioocaitadi gaaagai iscamaiñioocadagi vai ñiooquiagi agamai. Caga istutuidi oodami iscamaiñioocadagi ismaiñiooquia aliadagi. Poduucai isDiuusi aagiadagi amo istumaasi amaadutai gaaagai isaagadagi anaga amoco dai gooquara amai vai poduucai vascatai maatiagi dai baiganaliadagi. ³³ Diuusi maisisiolutadi odami baiyoma soica sai maisioaiña dai ibastudacan tatadutai. Vasi gomaasi ismaacada caagai aana ivueeyi gaaaduñi vaavoitudadami ismaacada ganmpaidi tomasiacoga.

³⁴ Si $\lambda\lambda\sigma\alpha\delta\lambda$ $g\lambda\lambda\mu\pi\alpha\iota\delta\alpha\delta\alpha\gamma\iota$ $\lambda\upsilon\alpha\upsilon\upsilon\theta\upsilon\delta\alpha\delta\alpha\mu\iota$ dai siaa duutuadagi Diuusi, ooqui maitaagai is η ioocadagi, gomaasi daidarsi. Ooqui ali λ si g λ aaagai is λ agiadagi g λ ncuucuna poduucai isduucai aagai Diuusi η iooquida $\gamma\lambda$.
³⁵ Dai isooqui maataca aliadagi λ mo istumaasi g λ aaagai isquii $\gamma\lambda\lambda$ λ caca agai g λ ncuucuna. Ali λ si arsi λ araragai is λ mo ooqui η iooocadagi siaaco g λ na μ paidacagi oodami dai siaa duutuadagi Diuusi.

³⁶ G λ nt λ gitovurai masai aapim λ mait λ ap λ g λ gad λ ismaac λ da gaagidi Diuusi η iooquida, dai maisiu mosaca aapim λ vaavoitudai Diuusi η iooquida.
³⁷ Is λ maadutai poaliadagi isagai istutuidi isaagadagi Diuusi η iooquida si λ ap λ poaliadagi isDiuusi Ib λ ad λ λ madu daja g λ aaagai ist λ agitodagi sai istumaasi g λ nooji aana Diuusi poduucai g λ nootosdi η iooqui. ³⁸ Damos is λ maadutai mai λ agiadagi istumaasi g λ naagidi aana aid λ gia maitaagai masca λ cagi istumaasi g λ naagiada agai.

³⁹ Poduucai gi η aadu η i g λ aaagai masdaanadagi Diuusi sai agai g λ naaacana guvucadagai mai aapim λ aagadagi Diuusi η iooquida dai maitav λ r daidiada aa is η ioocada agai ama maasi η iooqui. ⁴⁰ Dai v λ asi istumaasi ivuaadagi g λ aaagai masca λ ga ivuaadagi isducatai g λ aaagai isivuaadagi dai maitav λ r sisiocada.

15

¹ Sivi gi η aadu η i aana ipalidi mast λ agitodagi isducatai g λ naagidi aana sai Suusi Cristo arc λ agac λ ra vuviadami. Matai aapim λ vaavoitu gomaasi dai apiavaavoitudai. ² Is λ rvaavoi isca λ ga vaavoitu aapim λ tucamid λ ra dai apiavaavoitudai poduucai ca λ gac λ ra vuvacai aapim λ .

³ Aana g λ na μ maat λ tuli aapim λ istumaasi gi η maat λ tuli Suusi Cristo. Aana g λ na μ aat λ tuli istumaasi vaamioma g λ aaagai ismaat λ cagi. Aana g λ naagidi sai Suusi Cristo muu dai poduucai g λ roig λ ldi garsoimaascamiga, poduucai isducatai aagai Diuusi η iooquida $\gamma\lambda$. ⁴ Dai aana g λ naagidi λ pa masai yaasa Suusi Cristo tai agai bo vaica tasaicada λ pamu duaaca, poduucai isduucai aagai Diuusi η iooquida $\gamma\lambda$ λ pa, ⁵ dai sai g λ maasitu agai Piiduru vuitapi, dai gooqui λ ra g λ maasitu agai agaa ojootosicami vuitapi. ⁶ Dai gooqui λ ra g λ maasitu agai vaamioma istaama sientu vaavoitudadami vuitapi bo vasda $\gamma\lambda$, dai muidutai agai quiaa oidaga dai λ amoco cacoi. ⁷ Dai gooqui λ ra g λ maasitu agai Jacobo vuitapi dai gooqui λ ra v λ asi ojootosicami.

⁸ Dai cuugata λ ra g λ maasitu agai aana gi η vuitapi, dai ca λ gac λ ra gi η v υ usaitu aidasi tomali amaadutai maitagitocatadi ⁹ agaa ojootosicami vaamioma gataana λ i η saana dai aana maitaagai masootosicami gi η aagadagi. Aana soimaa taatatuli vaavoitudadami cascada. ¹⁰ Damos Diuusi ca λ gac λ ra gi η η lidi cascada λ rootosada aana. Dai aana ivuaadana mui naana maasi Diuusi guvucadadacada. Dai vaamioma aata vuaadana aana si υ v λ scatai agaa Diuusi v λ asca λ ra gi η soicai cascada. ¹¹ Damos i η saana g λ naagidi η a Diuusi η iooquida si λ ap λ agaa ojootosicami v λ asca λ ra λ ragai vaa Diuusi η iooquida ismaacada vaavoitudai aapim λ .

¹² Aana g λ naagidi sai Suusi Cristo duaaca coidada saagidai η d λ ra, mai λ lamadutai aapim λ pocaiti sai maioidaga duaacaragai coidada v λ atara. ¹³ Is λ rvaavoicamudai ismaaca aagai aapim λ sai maioidaga duaacaragai coidada v λ atara aid λ gia tomali Suusi Cristo maiduaacamudai. ¹⁴ Damos is λ rvaavoicamudai isSuusi Cristo maiduaaca aid λ gia v λ asi istumaasi aagai aat λ ma maitarsoificamudai. ¹⁵⁻¹⁷ Damos is λ rvaavoicamudai ismaioidaga

duaacaragai aid_Λ gia aat_Λma_Λ aryaatavogami. Aat_Λma_Λ agai dai aagai sai Diuusi duaacali Suusi Cristo casc_Λda. Damos ismaitarvaavoicamudai isoidaga duaacaragai aid_Λ gia maitarvaavoicamudai _Λpa_Λ isDiuusi duaacali Suusi Cristo, dai poduucai ganvaavoidaraga maitarsoiñicamudai, quiaa arsoimaasi ivuaadamicamudai aapima. ¹⁸ Daid_Λ avavoitudadami ismaac_Λda ca-coi maiiimimudai Diuusi _Λmadu. ¹⁹ Ismaitarvaavoicamudai isiimia ragai aat_Λma_Λ Suusi Cristo _Λmadu si_Λascad_Λ coiyagi aid_Λ gia vaamioma soigarliadamudai aat_Λma_Λ siaa oodami oidigi daama.

²⁰ Damos arvaavoi isSuusi Cristo duaaca coidad_Λ saagidaiñdar_Λ. Poduucai _ΛΛ maata aat_Λma_Λ isDiuusi garduduacalda agai aat_Λma_Λ _Λpa_Λ. ²¹⁻²² Diuusi idui _Λmo _ΛΛ dai Adán _ΛΛ_Λ. Agai mai_Λagi Diuusi casc_Λda muu dai casc_Λda v_Λasi oodami oidigi daama cooyi. Gooqui_Λr_Λ Diuusi ootoi gamara oidigi daama. Agai _Λagi Diuusi dai aidasi muu agai Diuusi duaacali coidad_Λ saagidaiñdar_Λ casc_Λda v_Λascatai ismaac_Λda vaavoitudai Diuusi, Diuusi duduaacalda agai coidad_Λ saagidaiñdar_Λ. ²³ Suusi Cristo _Λpa_Λga duaaca aidasi Diuusi ip_Λ dai agai ismaac_Λda vaavoitudai Suusi Cristo duduaacamu si_Λascad_Λ diviagi Suusi Cristo _Λpamu, si_Λascad_Λ Diuusi ip_Λldagi. ²⁴ Dai si_Λascad_Λ ugitiagi oidigi tiipuca agai tomali _Λmo _Λaan_Λdami dai Suusi maidagitua agai isgataan_Λdagi _ΛDiaavora tataañicarud_Λ tomali _ΛDiaavora amaasi Suusi _Λagida agai gas_Λalicamiga Diuusi garooga. ²⁵ Cristo gaaagai isapiaviaacagi gas_Λalicamiga asta si_Λascad_Λ ugittu Diuusi v_Λasi ismaac_Λda vuid_Λr_Λ v_Λat_Λca. ²⁶ Dai cuugatar_Λ Diuusi duduaacalda agai v_Λasi coidad_Λ vai poduucai gamaat_Λna isvaamioma guvuca agai ismuuquigami. ²⁷ Diuusi maa _Λalicami gamara Suusi Cristo sai agai _Λaan_Λiña v_Λasi istumiagi ooidaga. Mosaca Diuusi mait_Λaan_Λ agai. ²⁸ Dai si_Λascad_Λ v_Λascatai _Λagiadagi Cristo amaasi Cristo _Λagida agai gas_Λalicamiga Diuusi dai Diuusi _Λaan_Λdamu v_Λasi.

²⁹ _ΛΛmoco vaavoitudadami vaavoitudai said_Λ arsoiñi isganvapaconadagi coidad_Λ v_Λatar_Λ. ¿Damos ismaitarvaavoi isoidaga duaacaragai duucatai arsoiñi gomaasi?

³⁰⁻³¹ Aat_Λma_Λ ojootosicami v_Λasi tasai garcooda agaiña oodami. ¿Dai ismaiduuaaca ragai aat_Λma_Λ coccai tumaasi arsoiñi gomaasi aat_Λma_Λ garv_Λatar_Λ? Gomaasi gia arvaavoi masv_Λasi tasai gimuaa agaiña. Isaapima vaavoitudai isganoig_Λdai aan_Λ poduucai _Λpa_Λ gaaagai masvaavoitudadagi istumaasi g_Λnaagidi aan_Λ. ³² Efeesi_Λr_Λ giñcocoda oodami omaliacami. ¿Tumaasi arsoiñi gomaasi aan_Λ giñv_Λatar_Λ ismaiduuaaca iñaagai aan_Λ camuucuai? Isi_Λrvaavoi ismaitiipu duaacaragai gaaagai tasgaiyagi sivi dai vagiam arliadagi, sioroco si_Λpa_Λ vaas_Λmac_Λda coiya ragai aat_Λma_Λ.

³³ Maitavar gandadagitoda isaa ganvupuiirumadadagi ganmamaat_Λtulditai ama maasi. _ΛΛ maata aapima sai sioor_Λ uurap_Λcai oodami maic_Λaga ivuaadami agai _Λpan duucai mamaat_Λr_Λ dai soimaasi ivuaadana _Λpa_Λ. ³⁴ Gaaagai mas_Λalagai gant_Λagituagi _Λpamu dai camaisoimaasi ivuaada. _ΛΛmadutai aapima maivaavoitudai is_Λal tuiga Diuusi dai si_Λasi viaa guvucadagai, casc_Λda gaaagai mas_Λsiaa _Λradagi.

³⁵ _ΛΛmadutai aapima giñ_Λcacamu lien_Λ. “¿Asducatai duduaacarai coidad_Λ? ¿Dai asmaascana tuucugad_Λ?” ³⁶ Sioor_Λ giñ_Λcacagi gomaasi ali_Λsi arvuiirugami. Astuca_Λ ismaac_Λda g_Λasai vuvacai dai g_Λr_Λai dai gooqui_Λr_Λ _Λcaid_Λ ismaac_Λda g_Λai camaitiipucana. ³⁷ G_Λasai ununi caid_Λ vai vuvacai dai g_Λr_Λai dai camal_Λpa maascana _Λcaid_Λ ismaac_Λda g_Λai. Poduucai aravueeyi tomastuma astucaic_Λda. ³⁸ Diuusi poduucai idui casc_Λda. Poduucai _Λpa_Λ oodami ismaac_Λda cooyi dai g_Λyaasapai ugiatai tuucugad_Λ dai si_Λascad_Λ

duduaaca Diuusi gamaaquimu atuucugada imaacada lagi agai ipalidi. ³⁹ Oodami tuutucugada maiapa maasi cacalisi tuutucugada, tomali ujuurugi, tomali vatopadagai. ⁴⁰ Diuusi tataañicaruda tavaagiara oidaga dai oodami oidigi daama oidaga cascada maiapa mamaasi tuutucugada. ⁴¹ Tasai dai masaadai dai sisiaavugai maiapanasi dadadacai, vaascara amo sisiaavugai vaamioma dadadacai saa. ⁴² Poduucai idui Diuusi vaasi gomaasi dai poduucai iduñia agai siascada duduaacaldagi coidada. Oodami tuutucugada ismaacada gayaasapai duvarai damos siascada Diuusi duduaacaldagi camaicoodamu agai. ⁴³ Oodami tuutucugada ismaacada gayaasapai camaitsoñi damos siascada Diuusi duduaacaldagi dadadacadamu agai. Oodami tuutucugada ismaacada gayaasapai camaiguupuacana damos siascada Diuusi duduaacaldagi amaasi gia guupuacamu agai. ⁴⁴ Oodami tuutucugada ismaacada gayaasapai oo dai tuucuga dai ara dai ugiatai damos siascada Diuusi duduaacaldagi camaiugitimu agai.

⁴⁵ Pocaiti Diuusi ñooquidara sai Adán artuucamidara oodami ismaacada idui Diuusi sai tami oidigi daama oidacana. Damos asuusi Cristo gooquiarioma divia. Agai ardiuusi dai maacai ibadagai utudui oodami. ⁴⁶⁻⁴⁹ Diuusi idui Adán davaracada damos asuusi Cristo tavaagiaindara divia. Vaasi oodami ismaacada oidigi daama oidaga davaracada duñisi aran duucai Adán. Dai vaascatai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo ara mamaascamu Suusi Cristo siascada duduaacagi dai tavaagiara oidacamu. Suusi Cristo maidavaracada duñisi.

⁵⁰ Giñaaduñi aana anganaagidi sai oodami tuutucugada maiajioopai tavaagiamu istumaasi ismaacada ugiatai maitistuidi islamadu daacagi istumaasi maiuugiatai. ⁵¹⁻⁵² Damos ganaagidi aana amo istumaasi istumaasi Diuusi giñaagidi istumaasi lagi Diuusi maacatadai. Maisiu vaascatai aatama coiya ragai damos todian duucai garnanatudamu dai ama maasi tuucuga viaacamu dai tomastuigaco oidacamu vaasi coidada dai duduaacada. Siuu duucu cacuugatai iivagi Diuusi tataañicaruda piitocada, duduaacamu coidada dai tomali amo imidagai camaicoimu. ⁵³ Poduucai isduucai oidaga aatama sivi maitistutuidi istomastuigaco oidacagi cascada gaaagai isapa mamaastua aatama Diuusi dai amaasi camaicoodamu aatama damos ismaacada cooyi gia duvarai tuutucugada cascada gaaagai isapa mamaastua aatama Diuusi dai amaasi camaicoodagi. ⁵⁴ Siascada araduñiagi gomaasi amaasi casi araduñimu istumaasi aagai Diuusi ñooquidara. Dai aidla abiaadara camaicoodamu oodami. ⁵⁵ Cascada maitaagai islabiadagi muuquigami. ⁵⁶ Oodami ismaacada caoigali Diuusi soimaascamaigada camaisoimaa taatamai siascada coiyagi. Diuusi ñooquidara maata aatama isarsoimaasi ivuaadami vaascatai. ⁵⁷ Damos baigiñalidi aana Diuussicada. Agai garoigaldi garsoimaascamiga vaavoitudaitai aatama Suusi Cristo cascada camaisoimaasi taatamu aatama siascada coiyagi.

⁵⁸ Cascada giñaaduñi apiavar calaga vaavoitudada dai apiacalaga ivuaada Diuusi aa duñidada. Aapima calaga maata sai aa duñidagai masmaacada ivueeyi Diuusi vaatarai maitarמושלגicada.

16

¹ Sivi ganaagidamu aana amo ñooqui. Aana caagidi vaavoitudadami ismaacada Galaasiara oidaga isduucatai gaaagai isampaidiada agai tumiñisi garaaduñi vaavoitudadami ismaacada Jerusaleenara oidaga vaatarai. Dai

aapim_Λ _ΛΠ_Α g_Λaag_Λai ispoduuc_Λi ivuaadag_Λi. ² V_Λasi tumiñ_oco g_Λaag_Λai masacov_Λi darasadag_Λi chichi_ΛΛ_Λqui tumiñ_si masmaacad_Λ gamaitac_Λi, dai bai darasaca poduuc_Λai maiviaaca aapim_Λ isamp_Λpaidag_Λi tumiñ_si si_Λascad_Λ m_ΛΛ divia aan_Λ. ³ Dai si_Λascad_Λ m_ΛΛ divia aan_Λ ootosamu aan_Λ sioor_Λ ip_Λliada aapim_Λ sai vuudacaiña tumiñ_si dai oojai g_Λaraduñi Jerusalem_Λ oidac_ΛΔ. ⁴ Dai iñsaan_Λ istutiadag_Λi isimia _ΛΠ_Α aid_Λ gia giñoidam_Λu goovai.

⁵ Si_Λascad_Λ imia aan_Λ gamucu viaa aan_Λ isMasedoniamu s_ΛΛli daivuñiag_Λi, dai gooqui_Λ aimu aan_Λ Coriinto_ΛΓ_Α. ⁶ G_Λan_ΛΛ_Λmadu daaca iñ_Λlidi aan_Λ chi_ΛΛ_Λqui tasai is_Λmo toomoco _ΛΠ_Α. Dai si_Λascad_Λ imia iñag_Λada aan_Λ bood_ΛΓ_Α sib_Λacog_Λ aapim_Λ istutuidi isgiñma_Λquiagi istumaasi tagitoca aan_Λ voiy_ΛΓ_Α v_ΛΛ_ΛΓ_Α. ⁷ Aan_Λ maisui mosdai_Λvuuc_Λai gann_Λida iñ_Λlidi baiyoma ip_Λlidi aan_Λ isbai tav_Λπi daacag_Λi g_Λn_ΛΛ_Λmadu, isDi_Λuusi ip_Λldag_Λi. ⁸ Damos tanasi Efeesi_ΛΓ_Α daaca iñag_Λi aan_Λ quiaa, siaa duudag_ΛΓ_Α uucami ismaac_ΛΔ Pentecostési t_ΛΛ_Λgidu. ⁹ Sivi tami c_ΛΛga istutuidi aan_Λ isgaaagiadag_Λi Di_Λuusi ñiooquid_Λ dai v_ΛΛ_Λsi tasai muidutai vaavoitudai, dai muidutai g_Λr_Λvuid_ΛΓ_Α v_ΛΛ_Λ.

¹⁰ Ism_ΛΛ diviagi Timoteo v_ΛΓ_Α c_ΛΛgac_ΛΓ_Α n_Λida vai maiduaadicuda ag_Λi. Ag_Λi _ΛΠ_Α ivueeyi Di_Λuusi aa duiñdad_Λ ap_Λn duuc_Λai aan_Λ. ¹¹ Cascad_Λ v_ΛΛscatai aapim_Λ g_Λaag_Λai mas_Λc_ΛΛgac_ΛΓ_Α n_Λijadag_Λi. Dai si_Λascad_Λ baigovai imia ag_Λi bood_ΛΓ_Α v_ΛΓ_Α maaca istumaasi tagitoca ag_Λi voiy_ΛΓ_Α v_ΛΛ_ΛΓ_Α. Tami n_Λn_ΛΓ_Α aan_Λ Timoteo _ΛΛ_Λmadu ag_Λaa vaavoitudadami ismaac_ΛΔ oidi.

¹² Aan_Λ goguama oi g_Λraduñi Apoolosi sai oidana gogaa vaavoitudadami dai m_ΛΛca g_Λn_Λlaidana, damos sivi maitip_Λl_Λi ag_Λi isimiagi. Ag_Λi imimu si_Λascad_Λ istutiadag_Λi.

¹³ G_Λn_Λnuucadacavurai vai maisoimaasi g_Λnduiñtuldana _ΛΔiaavora, dai apiav_ΛΓ c_ΛΛga vaavoitudada. Maitav_ΛΓ _ΛΔbiada ismaac_ΛΔ g_Λn_Λvuid_ΛΓ_Α v_ΛΛ_Λ. C_ΛΛgac_ΛΓ_Α av_Λroidaca Di_Λuusi g_Λn_Λmaac_Λi g_Λvuucadag_Λi casc_ΛΔ. ¹⁴ Dai v_ΛΛsc_ΛΓ_Α av_ΛΓ oig_Λada v_ΛΛ_Λsi oodami.

¹⁵ C_ΛΛga maata aapim_Λ giñ_Λaduñi sai Acay_ΛΓ_Α _ΛΠ_Αga vaavoitu Tiivañi _ΛΛ_Λmadu v_ΛΛscatai ismaac_ΛΔ quidi_ΛΓ_Α oidacatadai. Dai aid_Λsi cavaavoituda_Λimi aa ag_Λi soic_Λiña v_ΛΛsi_ΛΓ_Α istumaasi tagitocana ag_Λi. ¹⁶ Aan_Λ g_Λnaagidi masai siaa duutudaiña dai _ΛΛgidiña ag_Λi ismaac_ΛΔ ap_Λn tuutuiga Tiivañi dai aaduñ_Λ dai v_ΛΛscatai ismaac_ΛΔ g_Λnsoic_Λi dai ismaac_ΛΔ ivueeyi Di_Λuusi aa duiñdad_Λ. ¹⁷ Ali_Λ baigiñ_Λlidi aan_Λ giñdividac_Λi Tiivañi dai Fortunato dai Acayo ag_Λi ali_Λ baigiñ_Λliatu poduuc_Λi aapim_Λ _ΛΠ_Α ali_Λ baigiñ_Λliatudamudai isd_Λdimudai. ¹⁸ Dai casi giñiibastan tada aan_Λ go _ΛΛ_Λmadu gaaatagac_Λi dai pol_Λlidi aan_Λ isaapim_Λ _ΛΠ_Α g_Λniibastacan tada. G_Λaag_Λai issiaa duutuuc_Λai dai Tiivañi _ΛΛ_Λmadu Fortunato _ΛΛ_Λmadu Acayo. Goovai g_Λrsoic_Λi casc_ΛΔ.

¹⁹ _Λv_Λavoitudadami Asi_ΛΓ_Α oidacami dai Aquila _ΛΛ_Λmadu Prisila dai ag_Λaa vaavoitudadami ismaac_ΛΔ Aquila dai Prisila quidi_ΛΓ_Α g_Λn_Λmpaidi Di_Λusc_ΛΔ g_Λn_Λv_Λiatuldi _ΛΠ_Α. ²⁰ Dai v_ΛΛ_Λsi _Λv_Λavoitudadami ismaac_ΛΔ tanai daraaja Di_Λusc_ΛΔ g_Λn_Λv_Λiatuldi. Dai casiav_ΛΓ mait_Λncocoda baiyomav_ΛΓ g_Λn_Λv_Λiatuldiada aipaco.

²¹ Tami cuugat_ΛΓ_Α gia _ΛΛgi ooja aan_Λ dai Di_Λusc_ΛΔ g_Λn_Λv_Λiatuldi.

²² Sioor_Λ maiog_Λadai Suusi Cristo Di_Λuusi g_Λajiaad_ΛΓ_Α vipieeyi. Aan_Λ ip_Λlidi isotoma diviagi g_Λrtaan_Λdamiga Suusi Cristo.

²³ Aan_Λ ip_Λlidi isg_Λrt_Λaan_Λdamiga Suusi Cristo c_ΛΛgac_ΛΓ_Α g_Λn_Λijadag_Λi.

²⁴ Aan_Λ dai aapim_Λ vaavoitudai Suusi Cristo casc_ΛΔ ali_Λsi g_Λnoig_Λadai aan_Λ. Mos_Λcaasi.

Idi aragotordada oojai ismaacada ooji Paavora vaavoitudadami Coriintoara oidacami

1 Aana arPaavora dai Suusi Cristo acovai ginvusaitu ansaida arootosadacana. Poduucai ipali Diuusi cascada. Aana lamadu gradufni Timoteo gamviaatuldi. Dai aana ganoojidi idi oojai aapima gradufni vaavoitudadami masmaacada Coriintoara oidaga dai ganampaidina dai siaa duutudaina Diuusi. Dai idi oojai argaadufni vaavoitudadami Acaayara oidacami vaatarala ara. 2 Aana ipalidi isDiuusi garooga lamadu Suusi Cristo gartaanadamiga apiacalagacala gannaijadagi dai apiaganiibastudacan tadacagi.

3 Diuusi agai dai vaascala soigalidi aatamacada dai garbaialliatudai cascada calaga niocai aatama Diuusi vui. Agai agai daida roogada gartaanadamiga Suusi Cristo. 4 Siu duucu soimaa taatamadagi aatama Diuusi baigaraalliatudai dai poduucai istutuidi aatama isbaialliatudadagi aa ismaacada soimaasi taatamai. 5 Aatama alia soimaa taatamai vaavoitudaitai Suusi Cristo poduucai isduucai soimaasi taata Suusi Cristo. Dai agai vaa Suusi Cristo sallowada baigaraalliatudai. 6 Aatama soimaasi taatamai gnaagiditai sai Suusi Cristo arcalagacala vuvriadami dai poduucai istutuidi aatama isbaigaraalliatudadagi. Dai Diuusi baigaraalliatudai aatama dai poduucai aapima baigaraallidina ara. Dai poduucai calaga istutuidi aapima issoimaa taatamadagi poduucai isduucai soimaa taatamai aatama maivui niocaitai Diuusi. 7 Dai sallowada vaavoitudai aana isapiavaavoitudadamu aapima. Cal maata aana issoimaasi taatamu aapima poduucai isduucai soimaasi taatamai aana. Dai cal maata aana isDiuusi baigaraalliatudamu aapima poduucai isduucai baigaraalliatudai agai aana.

8 Gradufni ipalidi aatama ismaatia aapima silasi soimaa taatamaina aatama Aasia davalataga. Alia cavami soimaasi taatamaina aatama dai camaitistui isvaamioma soimaasi taatagi. Dai asta poliditadai aatama masgarcooda agai. 9 Sallowada poliditadai aatama iscacoiya aragai aatama. Diuusi dagito ispoduucai araduufniagi tasai aatama maatana isducatai vaamioma calaga vaavoitudagi Diuusi dai maisiu polliada aatama isalgi istutuidi isgarsoicadagi. Diuusi agai dai aran duduaacaldi acoidada. 10 Dai Diuusi garsoi tatai camaitarcooditu aatama dai Diuusi quiaa garsoicai. Daida cal maata aatama isvaascala garsoicadamu agai. 11 Alia gaaagai isdaanada aapima Diuusi sai garsoicaina. Dai silascada muidutai daanadagi Diuusi sai garsoicaina muidutai pocaitada agai ara sai baigaraallidi Diuusicada maatacatai isDiuusi garsoicai.

12 Alia baigaraalidi aatama maatacatai gartagitoidagara iscal tuutuiga aatama tomasiaacoga sioon calaga aapima gansaagida vaascala ipalidina aatama iscalaga ivuaadagi tomastumaasi. Aatama algi maitistutuidi isvuaadagi gomaasi baiyoma Diuusi agai dai garsoicai cascada calaga ivueeyi aatama. 13-14 Dai ganoojidi aatama mosacaasi istumaasi calaga istutuidi ismaata naijadagi dai maata cacagi aapima. Dai aana ipalidi sai silascada ajagi istuigaco Suusi Cristo garvaidaquigi lavaagiamu baigaraalliadamu aapima aatamacada poduucai isduucai aatama baigaraalliadamu aapimacada ismaacada vaavoitu asuusi Cristo ganaagiditai aatama isagai arcalagacala vuvriadami.

15-16 Dai vaavoitudai aana isali baiganalidi aapima aanaada, aana gandivida inlilitadai aidasi Masedoofia maacoga daivusai aana dai lpan baigo vacoga daivunucai dai poduucai goocoga gandividamudai aana dai aapima baiganaliadamudai ginhaliditai, dai aapima caaga istutiadamudai isginsoifiagi naana maasicada istumaasi tagitocata dai aana voiyara Judeea maacoga imaitai. Damos mai aana isquiaa soimaasi ivuaadatadai aapima dai aana maisoiganaliatuda inlilitadai ganbagaidacai cascada maiii. 17 Aidasi aagai aana sai gandivida inagaitadai aana sallacada gandivida inlilitadai. Aana maitarapan ducami lamoco ismaacada pocaitiina sai duufiagi amo istumaasi tomasi maata agai ismaitistutuidi. 18 Diuusi caa maata insaana gandivida inlilitadai cascada aagaitadai aana. 19 Aana lamadu Timoteo lamadu Silvanu casi ganaagidi isSuusi Cristo Diuusi marada ismaacada tavai tavaagialidatara acalagacata vuviadami. Agai maiaagai amo istumaasi dai ama maasi ivueeyi. Agai vaascata ivueeyi vaasi istumaasi aagai. 20 Dai Suusi Cristo agai daida ivueeyi vaasi istumaasi aagai Diuusi saida iduina agaitadai oodami vaatar. Dai Suusi Cristo garsoicai tasai caaga niocaiina aatama Diuusi vui. 21 Dai Diuusi agai daida garsoicai isapiacalaga vaavoitudada aatama Suusi Cristo. Dai Diuusi ootoi galbadaga sai galalamadu daacana, 22 sai poduucai maatana aatama isDiuusi sallacada iduina agai vaasi istumaasi aagai saida iduina agai. Diuusi lbaada agai dai armaacai gaguvucadagai tasai caaga ivuaadana Diuusi aa duifidada.

23 Damos maata Diuusi ismaiquiaa ii aana Coriintoamu maitanbagaida inlilitadai soimaasi ivuaadatai aapima. 24 Siacada gandadida aatama, aatama maitiplidi isganaagidiagi masai ama maasi vaavoitudana. Aapima cacalaga vaavoitudai istumaasi arvaavoi cascada. Baiyoma gansoifina alididi aatama masai vaamioma baiganalidina.

2

1 Dai povai inlidi aana iscamaiapamu soiganaliatuda inagai gandividacai. 2 Siuu duucu baiganaliadagi aapima baiginalidina aana lapa dai siuu duucu soiganaliadagi aapima soiginalidina aana lapa. Poduucai insoiganaliatudagi aana camaitiipucamu isducatai baiginaliatuda aapima. 3 Cascada casi ganooji aana lalquioma vai poduucai soora soimaasi ivuaadatadai isama duuca tagitocagi sai camaisoimaasi ivuaadana naida gandivida aana. Vai poduucai siacada aaji aana maisoiginaliatudagi aapima. Aapima aragai daida gaagai isbaiginaliatudagi. Aana polididi issiuu duucu baiginalidagi aana poduucai aapima lapa baiganalidina. 4 Aidasi ganoojidadai aana sallacada soiginalilitadai aana gantatagitoitai dai asta suaacaitadai aana. Damos aana gia maitiplidi issoiganaliatudagi baiyoma ipalidi aana ismaatiagi aapima siasi ganoigadai aana.

5 Gocali ismaacada soigaliatu soimaasi ivuaadatai vaamioma soiganaliatu goovai aapima tomasi aana soigilalli lapa. Damos camaivaamioma bagai aana agai vai maivaamioma soigalidina. 6 Casi alia soimaa taatatuldi aapima agai casivar maiinooquiada vaamioma. 7 Dai sivi gandaana aana masai oigaldana aapima agai dai baigavag aliatuda vai poduucai maipovna lalidina agai iscamaitiipu oigaldaragai agai vaatar. 8 Vai poduucai maatiagi agai issallacada oigadai aapima. 9 Lalqui abiaadara ganooji aana masai soimaasi taatatuldiana gocali dai poduucai maatara inagai sabai ginlagidi aapima ischo lapa. 10 Dai siacada oigaldadagi aapima amaadutai aana oigaldadamu agai lapa. Dai caa maata Suusi Cristo iscaoigali

aanΛ gocΛΛli dai poduucai vΛascatai baigΛnΛliadamu aapimΛ. ¹¹ Vai poduucai ΔDiaavora maitarΛmaitiagi moscΛΛ maata aatΛmΛ isalι yaatavoga Λgai.

¹² Aidasi ii aanΛ Troasiamu dai aagida iηagai aoidacami isSuusi Cristo ΛγacΛΛgacΛγΛ vuviadami, Λgai vaa Suusi Cristo giηsoi sai maata caacana dai vaavoitudana mui oodami. ¹³ Damos aidasi ai aanΛ maitΛΛ garaduηi Tito cascada maitΛbastan tada giηibadaga. Cascada otoma ii aanΛ macadara Masedonio davΛariamu.

¹⁴ Damos saallicada baigaralidi aatΛmΛ Diuusicada. Λgai vaa Λgai daida garsoicai isapiagaagiadagi aatΛmΛ ηiooquida dai garsoicai sai maitarsobicaiηa ismaacada vuiddaga vΛata Suusi Cristo. Diuusi garsoicai ismamaatΛtuldi aatΛmΛ aa istumaasi idui ΔSuusi Cristo oodami vΛatarΛ. Dai siascada caaca aoodami isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami baiganliaracada caacana idi ηiooqui poduucai isduucai bailiaracada uvaida oodami Λmo chigian uvadami. ¹⁵ Dai baigalidi Diuusi gaaagiditai aatΛmΛ Suusi Cristo ηiooquida. Siascada mamiadagi Λjudidiu papaaligada cubimidali quiuupiarΛ vΛascatai ismaacada ami daraajagi uvagidacana. Dai ismaacada gaaagiditai aatΛmΛ Diuusi ηiooquida vΛascatai ismaacada ganmpaidiadagi caacana dai Λmoco cΛagacΛγΛ vuvaquimu dai iimimu Diuusi Λmadu dai aa maivaavoitudamu dai ΔDiaavora Λmadu iimimu. ¹⁶ Ismaacada vaavoitudai Diuusi ηiooquida Λgai gia cΛagacΛγΛ vuvacai. Dai ismaacada maivaavoitudai Λgai gia, arsiηiimiada ducami Diuusi vΛatarΛ. Tomali amaadutai maitistutiidi isΛagi gaaagiadagi Diuusi ηiooquida avanacai Diuusi guvucadadΛcadΛ. ¹⁷ Damos aatΛmΛ maitarapan ducami muidutai ismaacada gaaagidi Diuusi ηiooquida gamaitΛ aliditai tumiηsi dai istumaasi gamamaatΛtuldiηa Λgai maisiu vΛasi arDiuusi ηiooquida. Damos aatΛmΛ gaaagidi Diuusi ηiooquida saallicada maatacatai isarvaavoi dai maisiu gamaitΛ aliditai tumiηsi. Diuusi garootoi tasai gaaagidana ηiooquida dai maata Λgai iscΛaga igaaagidi aatΛmΛ vaavoitudaitai Suusi Cristo. AatΛmΛ arCristo ojootosada cascada.

3

¹ Gomaasicada ismaacada caagagai aatΛmΛ sioor maata isbai poalidi aapima isaatΛmΛ moscΛaga ηioocai aatΛmΛ Λagi garvΛatarΛ. Tomasiaaco siaaco ajioopadagi aatΛmΛ maitagito isbaacaticagi Λmo oojai siaaco aagadagi iscΛΛ tuutuiga aatΛmΛ poduucai isduucai ivueeyi aa.

² Saallicada vaamioma arsoiηi aapima aatΛmΛ garvΛatarΛ siamo oojai. MosnΛiditai oodami isducatai cΛaga vaavoitudai aapima poduucai maatamu iscΛaga idui aatΛmΛ garaa duiηdaga aapima gansaagida. VΛasi imaasi cΛΛ maata aatΛmΛ garibadagara. ³ Suusi Cristo Λgai daida cΛagacΛγΛ ganvuvaitu aapima vaavoitudacai isΛgai ΛγacΛagacΛγΛ vuviadami. Dai Λgai gansoicai masai camaisoimaasi ivuaadana ootosacai Diuusi IbΛadΛ isganΛΛmadu daacana. Λgai Λgai dai tomastuigaco oidaga. Dai aatΛmΛ Λgai daida ganaagidi Suusi Cristo ηiooquida. Poduucai tomasioora siora nΛidi isducatai cΛaga oidaga aapima Λgai gia cΛaga maata isaatΛmΛ arojootosada Suusi Cristo. Poduucai ducami isSuusi Cristo oojamudai Λmo oojai dai aoojiarΛ aagidamudai vΛasi oodami tasi aatΛmΛ arojootosada Λgai. Λgai baiyoma ducami isgΛniibadagara ooja maisiu oodiara isducatai idui Diuusi aidasi maa Moseesacaru saallicamidaga.

⁴ Saalicada maata aatama isar Diuusi ojootosada vaavoitudacai aapima Suusi Cristo. ⁵ Aatama lagi maitistutuidi isivuaadagi Diuusi aa duiñdada baiyoma Diuusi agai daida garmaacai guvucadagai tasaida ivuaadana aatama istumaasi agai ipalidi. ⁶ Agai vaa agai daida garsoicai isaagiadagi aatama oodami sai oidaga saalicami utudui. Aatama maiaagidi oodami sai coiya agai ismaiaagiadagi vaasi istumaasi gatajai Diuusi baiyoma gaaagidi aatama sai Diuusi Ibaada maacai ibadagai utudui tomasioora siورا vaavoitudagi Suusi Cristo.

⁷ Damos caa maata aatama isaaquioma gia coodana oodami ismaacada maiagidi Diuusi saalicamigada ismaacada Diuusi ooji odai daama. Aidasi maa Diuusi gasaallicamiga Moseesacaru aliasi dadadacaitadai Moseesacaru vuivasada dai cascada ajudidiu maitistutuiditadai isvui naavavagi Moseesacaru tomasi camasi dadadacaitadai agai. ⁸⁻⁹ Diuusi caagacata naiditadai Moseesacaru aidasi maa agai gasaallicamiga. Saalicamicada coodana ismaacada maiagidi.

Dai sivi vaamioma caagacata garnaidi Diuusi aatama ismaacada gaaagidi goutu saalicami ismaacada garmaa Diuusi Ibaada. Goutu saalicamicada Diuusi Ibaada garmacai ibadagai utudui. ¹⁰⁻¹¹ Golaqui saalicami aliasi caagaducadai tomasi maitavapi cavaca agaitadai agai damos sivi camainamaga agai toma laachi casi garmacacai Diuusi goutu saalicami ismaacada vaamioma caagadu. Goovai tomastuigaco namaca agai.

¹² Cascada gaaagidi aatama vaasi istumaasi Diuusi aagai. Dai aagidi aatama ñiooquicada ismaacada maisijaiga maata caidagai. Caa maata aatama istomastuigaco namaca agai idi ñiooqui cascada. ¹³⁻¹⁶ Aatama maiapan duucaiviueeyi Moseesacaru. Istumaasi aagaiña agai maicaa maata caacana aoodami. Dai asta sivi maiquiaa caaga maata caa ajudidiu golaqui saalicami. Mosacaasi Suusi Cristo agai dai soicai oodami ismaata caacagi golaqui saalicami vaavoitudacai Suusi Cristo. ¹⁷ Suusi Cristo agai daida garmaa ibadagai utudui. Tomasioora siورا caviaacagi ibadagai utudui camaiavaa isaaagiadagi vaasi istumaasi aagai Moseesacaru saalicamigadaga. ¹⁸ Dai sivi aatama vaascatai caaga maata isSuusi Cristo saalicada caa tuiga. Dai vaascata maata aatama isagai vaa Suusi Cristo gartaanadamiga arDiuusi marada, dai lavaagiaiñidaga tavai agai tami oidigi daama, dai tomali amo imidagai maisoimaasi idui agai. Dai Diuusi Ibaada guvucadacada vaas tasai vaamioma caaga oidacana aatama poduucai isduucai oidacana Suusi Cristo tami oidigi daama.

4

¹ Cascada baigatliaracada gaaagidi aatama Diuusi ñiooquida. Diuusi garmaa idi aa duiñdaga agai caagacata garnaidi cascada. ² Oidaga ammo oodami ismaacada astocai ivueeyi istumaasi siaa araracami, dai vupuiirumadaiña oodami, dai maicaga gamamaatutuldiña Diuusi ñiooquida baiyoma aagai agai istumaasi maitarvaavoi. Damos aatama maitivueeyi gomaasi baiyoma aatama gamamaatutuldi mosacaasi istumaasi arvaavoi, vai poduucai oodami caaga istutuidi ismaatiagi iscaaga ivueeyi aatama. ³ Amoco maicaa maata caa istumaasi gamamaatutuldi aatama. Agai agai dai maivaavoitudai Suusi Cristo dai cascada iimia agai adiaavora amadu. ⁴ Adiaavora agai daida artaanadamigada agai ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo, dai maidadagitoi ismaata caacagi agai siia caa tuiga Suusi Cristo dai maidadagitoi ismaatiagi isSuusi Cristo arDiuusi. ⁵ Aana gia gaaagidi sai Suusi Cristo arabaitacaacami vai poduucai siaa duutuadagi oodami Suusi Cristo dai maisiu aana Suusi Cristo agai daida artaanadami dai aana

mos arpiooñigada. Agai giñootoi ansai gansoicaiña isvaavoituda aapimla agai ñiooquida. ⁶ Diuusi agai daidla idui acuudagi tuucamidarla. Dai Diuusi garsoi iscala maatiagi aatama iscala tuiga agai maatacatai aatama istuiga Suusi Cristo.

⁷ Sallicala viaa guvucadagai Diuusi. Agai giñaagidi istumaasi gaaagida aana. Aana llaagi maiviaa guvucadagai baiyoma Diuusi agai daidla giñmaacai guvucadagai ansaidla gaaagidiña ñiooquida. ⁸ Tomasiaaco siaaco ajioopai aatama aliassi soimaasi taatamai damos vaascara garsoicai Diuusi. Tomasi lamo imidagai maitalagaiña aatama istumaasi gartatagituagi vaascara apiavaavoitudai aatama Diuusi. ⁹ Tomasi soi duucai garnaidiña oodami vaascara Diuusi gartalamadu daacana. Dai garcooda agaiña oodami damos maitistutuidiña. ¹⁰⁻¹¹ Tomasiaaco siaaco ajioopai aatama garcooda agaiña oodami poduucai isduucai muua aagaiña agai lSuusi quiaa aimaraitai agai tami oidigi daama dai bai lavapicada muua damos aatama gia maiquiaa coi, Suusi Cristo garsoicai gaguvucadacada cascada. Dai poduucai gamaata isDiuusi duaacali agai. ¹² Poduucai garcooda aagaiña oodami gaaagiditai aatama Diuusi ñiooquida damos aapimla caviaa ibadaga utudui vaavoitudacai Diuusi ñiooquida.

¹³ Pocaiti Diuusi ñiooquidara: “Vaavoitu aana Diuusi ñiooquida dai cascada aagidi aana oodami Diuusi ñiooquida”, ascaiti. Poduucai aatama lara vaavoituda Diuusi ñiooquida dai cascada gaaagidi aatama Diuusi ñiooquida. ¹⁴ Dai cala maata aatama isDiuusi duaacali gartlaanadamiga Suusi coidada saagidiaiñdara dai poduucal lara garduduaacalia agai agai aatama coidada saagidiaiñdara. Dai amaasi garvaidaquia agai vaascatai mapai lavaagiamu Suusi Cristo lamadu. ¹⁵ Dai aatama soimaasi taatamai naana maasi istumaasi dai gaaagidi Diuusi ñiooquida maatacatai ispoduucai vaamioma gansoicai aatama aapimla. Dai poduucal vaamioma muidutai vaavoituda agai Diuusi ñiooquida dai Diuusi calagacala naijada agai dai agai pocaitiada agai sai baigalalidi Diuusicada dai calaga ñioocada agai agai Diuusi vui.

¹⁶ Cascada baigalalidi aatama. Tomasi calimuimi gartuucuga vaascara tiodian tada garibadaga. ¹⁷ Tami oidi daama maisi cavami soimaasi gataatamai dai alia otoma daivuscai. Dai gomaasicada Diuusi garmaquia agai naana maasi istumaasi calagaducami ismaacada tomastuigaco maiuugiatai. ¹⁸ Dai vaamioma tatagitai aatama istumaasi agai Diuusi ñiooquidara sai oidaga lavaagilara siistumaasi oidaga tami oidigi daama. Vlassi istumaasi oidaga oidi daama alia otoma uugiatai damos istumaasi oidaga lavaagilara go gia tomastuigaco maiuugiatai.

5

¹ Gartuucuga arapan ducami lamo vaaqui daidla garibadaga gartuucuga arana oidaga. Siilascada ugitiagi gartuucuga cala maata aatama isDiuusi garmaquia agai amai utudui lavaagilara siaaco tomastuigaco oidacamu aatama dai tomali lamo imidagai maiuugiatai agai. ² Aliasi aijigai aatama ipaliditai iscaimiagi lavaagiamu dai viaacagi gartuucuga ismaacada garmaquia agai Diuusi ³ poduucal gamaata istuucucaga ragai lavaagilara. ⁴ Quiaa oidacatai garibadaga tami oidi daama idi tuucugara ismaacada arapan ducami lamo quii alia aijigai aatama soimaasi taatamatai. Dai tomasi maicoiya aralidi aatama vaascara siooma ipalidi aatama istavaagilara oidacagi dai viaacagi gartuucuga ismaacada maiuugiatai tomali lamo imidagai. ⁵ Diuusi agai dai poduucal idui. Dai Diuusi caotoi galbadaga sai

garΛΛmadu daacana sai poduucai maatacana aatama issaalicada garmaaquia agai tuutucuga uutudui.

⁶ Cascada baigatalidi aatama Diuuscada, tomasi caa maata aatama isquiaa oidacatai aatama tami oidi daama maitistutuidi aatama isoidaga tavaagiara Diuusi lamadu. ⁷ Damos vaascara garlamadu daja Suusi Cristo vaavoitudaिताi aatama niooquida agai tomasi maitiquiaa naidi aatama agai. ⁸ Vaascara baigatalidi aatama. Damos vaascara vaamioma ipalidi aatama isiimiagi tavaagiamu siaaco naidia aragai Suusi Cristo siapiaoidacagi tami oidi daama idi tuucugiara. ⁹ Cascada ipalidi aatama isivuaadagi istumaasi ipalidi Diuusi quiaa oidacatai tami oidi daama dai siascada tavaagiara daraaja lapa. ¹⁰ Dai aimu istuigaco Suusi Cristo garnaida agai aatama vaavoitudadami ismaacada canga ivuaadana aa duindada dai ismaacada maicanga ivuaadana quiaa oidacatai tami oidi daama. Sioora canga ivuaadana Suusi Cristo aa duindada Suusi Cristo maaquimu agai naana maasi istumaasi cacagaducami dai sioora maicanga ivuaadana maimaaquimu agai gomaasi.

¹¹ Aliasi siaa duutudai aatama Diuusi, cascada duudatai aagidi aana aoodami sai vaavoitudana Diuusi niooquida. Caa maata Diuusi istuutuga aatama daida isaatama aagai mosacaasi istumaasi arvaavoi. Daida ipalidi aatama isaapima lapa caa maatacagi gomaasi. ¹² Maitipalidi aatama isaaagi ganaagiadagi iscaa tuutuiga aatama, damos vaascara ipalidi isbaigalialiada aapima aatamacada. Vai poduucai viacamu aapima isducatai garsoicadagi siascada gapiar garvuupadagi aoodami ismaacada gagarducada galpalidi ivuaadatai ganviituldaraga, maitatagitoitai istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi. ¹³ Tomasi palidi aoodami ismaisi cagadu tatagitoi ischo lapa vaascara ivuaadamu aana mosacaasi istumaasi ipalidi Diuusi ipaliditai isgansoicadagi aapima. ¹⁴ Aliasi gihoigadai Suusi Cristo cascada povueeyi aana. Suusi Cristo muu vaasi oodami vaatar. Diuusi soimaasi taatatuldi Suusi Cristo soimaasi ivuaadatai oodami. Poduucai Diuusi oigaldi oodami ducami isDiuusi casoimaasi taatatuldiamudai oodami, cascada apan ducami isvaasi oodami cacoomudai. ¹⁵ Suusi Cristo muu dai apan duaca vaasi oodami vaatar vai ismaacada viaa ibadaga utudui vaavoitudacai Suusi Cristo camaitivuaadaina istumaasi lagi ipalidi isivuaadagi baiyoma ivuaadagi istumaasi Suusi Cristo ipalidi isivuaadagi. ¹⁶ Oodami maivaavoitudadami soi duucai naidi lamo oodami dai canga naidi aa oodami. Aana lapa poduucai naidina oodami maiquiaa vaavoitudacai Suusi Cristo dai asta Suusi Cristo soi duucai naidina aana. Damos sivi cavaavoitu aana Suusi Cristo dai lamadugan duucai naidi aana oodami. Maiquiaa vaavoitudaitai aana Suusi Cristo apan duucai naidi aana oodami poduucai isduucatai amaivaavoitudadami naidi oodami. Aaquioma poduu naidi aana aSuusi Cristo damos sivi camaipoduu naidi aana agai. ¹⁷ Cascada tomasioora sioora cavaavoitudagi Suusi Cristo camaiapan duucatai tatagitoi tomali maipapan duucatai ivueeyi maiquiaa vaavoitudacai. Agai viaa lamo ibadagai utudui cascada.

¹⁸ Diuusi agai dai soicai vaavoitudadami sai povuaadana vaavoitudacai agai Suusi Cristo. Dai camaiuvi vaatacana aatama Diuusi cavaavoitudacai ismuu Suusi Cristo aatama garvaatar soimaasi ivuaadatai aatama. Dai Diuusi gartajai tasai aagidana oodami sai ama duucatai tatagitona sai poduucatai camaivuudara vaatacana agai Diuusi. ¹⁹ Diuusi agai dai ootai Suusi Cristo sai soinana oodami sai ama duucatai gantatagitona sai poduucatai Diuusi cagacara naidina. Dai poduucatai Diuusi oigaldi oodami soimaascamigada ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo. Dai Diuusi gartajai tasai aagidana

oodami sai agai saalicada oigalda lidi soimaascamigada. ²⁰ Cascada Diuusi garmaa saalicami tasaida arojootosadacana Suusi Cristo. Dai aagidi aatama oodami istumaasi Diuusi ipalidi isaagidiagi. Gandaanai aatama masai ama duuca gantatagitona masai camaiuidata vaatacana aapima Diuusi. ASuusi Cristo ipalidi ispovuaada aapima. ²¹ Tomali amo imidagai maisoimaasi idui ASuusi Cristo. Damos aatama gia soimaasi ivuaadatai Diuusi soimaasi taatatu ASuusi Cristo ducami issoimaasi iducamicamudai agai dai sivi camaisoimaasi gartaatatulda agai Diuusi aatama vaavoitudacai aatama Suusi Cristo. Dai Diuusi saagacata garlaidi ducami ismaisoiimaasi ivuaadamudai aatama.

6

¹ Aatama lamadu aapima ivueeyi Diuusi aa duiñdada cascada ganaagidi aatama masai apiavaavoitudaña isDiuusi saagacata gannaidi. ² Pocaiti Diuusi garñiooquiata:

Aidasi abiaadata casi ipali aana iscaagacata vuviadagi oodami giñdaanaidatadi aapima dai aana gia caa.

Dai aana gia gansoi masai saagacata vuvacana.

Ascaiti Diuusi. Sivi arsaascada caa Diuusi oodami ismaacada daana. Sivi arsaascada saagacata vuvaidi Diuusi oodami.

³ Saalicada ipalidi aatama ismaisoiimaasi ivuaadagi vai tomali amaadutai maipocaitidagi sai maicaga ivueeyi aatama Diuusi aa duiñdada. ⁴ Baiyoma ipalidi aatama iscaga oidacagi ivuaadatai Diuusi aa duiñdada vai poduca vaamioma caga vaavoitudagi oodami Diuusi ñiooquida. Cascada soimaasi taatamai aatama dai maivui ñioocai Diuusi, tomasi lamo imidagai maitatagai aatama istumaasi gartatagitoagi tomali siaaco iimiagi.

⁵ Daida cavami gargavaiña oodami, dai garmamaisapaiña. Daida lamapacata garcaadaiña oodami dai siaa caitiña iñaquidatadi. Dai lamo imidagai aliassi gaaata vuaadana aatama dai lamo imidagai maicocoosiña dai bibiuugaiña aatama. ⁶ Dai maigoogosi garducamica aatama. Dai caa maata aana Diuusi ñiooquida. Dai maibaacocoi aatama tomasi aa oodami naana caiti garlaidi garñiooquidi. Dai caa tuutuiga aatama. Dai Diuusi Ibadala garlamadu daja.

Dai saalicada oigadadi aatama vaasi vaavoitudadami. ⁷ Dai gaagidi aatama Diuusi ñiooquida. Dai Diuusi garmaacai guvucadagai tasaida ivuaadana vaasi istumaasi agai ipalidi. Dai Diuusi garsoicai tasaida ivuaadana mosacaasi istumaasi arcaagaducami dai poduca istutuidi aatama isaagi garsoicadagi siuu duucu ADiaavora soimaasi garduiñtulda liadagi. ⁸ Lamo imidagai siaa garduutudai oodami dai lamo imidagai maisiaa garduutudai. Lamo oodami garñiooquidiña dai aa gia cho. Lamo oodami yaatavogamu garaagaiña dai aa pocaitiña tasai aatama aagai istumaasi arvaavoi. ⁹ Lamo oodami maicaa tuutuiga garvui ducami ismaitarmaatacamudai tomasi caga garmaata dai lamoco caa tuutuiga garvui tomasi maitarmaata. Lamo imidagai baitoma garcoodaiña lamo oodami damos apiaquiaa oidaga aatama.

Lamoco aliassi soimaasi gartaatamituldina damos maiquiaa garcoi. ¹⁰ Tomasi lamo imidagai soimaasi taatamai aatama vaascata baigarlidiña. Tomasi arsoituutuigami aatama vaascata soicai aatama mui oodami idi ñiooquicada ismaacada aagidi aatama. Maiviaa aatama tomali amo istumaasi damos Diuusi garmaacai vaasi istumaasi tagito aatama. Vaasi gomaasicada caga gamaata tasiaatama arDiuusi ojootosada.

¹¹ Aapima garaaduñi Coriintora oidajami casi ganaagidi aatama mui naana maasi istumaasi aatama maitanastoquidi tomali amo istumaasi. Aatama ganoigadai cascada. ¹² Aatama ipalidi iscaagacata gannaajadagi

damos aapimla maitipalidi. ¹³ Aanla gndaanlai giñmaamara duucaí masai calaga tuutiicana giñvui poduucái isduucái cal tuiga aanla ganvui.

¹⁴ Maitavlar apa maasi ivuaada urapacada aa ismaacadla maivaavoitudai. Aapimla mailapan duucái oidaga agai cascada. Agai oojoidi isivuaadagi naana maasi istumaasi soimaascami dai aapimla gia cho. ¹⁵ Suusi Cristo mailapan duucái ivueeyi adiaavora daidavaavoitudadami mailapan duucái ivueeyi amaivaavoitudadami. ¹⁶ Gogala quii vaaco siaa duutudai oodami Diuusi ismaacadla tomastuigaco oidaga mailapan ducami gogala quii siaaco siaa duutudai oodami momoono ismaacadla ivueeyi agai. Dai aapimla lapan ducami lquii siaaco siaa duutudai oodami Diuusi. Potaldai Diuusi garlaquii aaduficarui:

Aanla vaavoitudadami saagida oidaga.

Aanla arDiuusigada.

Dai agai argiñmaamara.

Ascaiti Diuusi. ¹⁷ Cascada pocaiti larla:

Aapimla vaavoitudadami camaitaagái masilapan duucái oidacagi agai ismaacadla maivaavoitudai,

Casiavlar maitivuaada istumaasi soimaascami.

¹⁸ Dai aanla arganoogacamu,

Dai aapimla argiñmaamaracamu.

Dai aanla calagacarla ganaijadamu.

Pocaiti garbaitacaacami ismaacadla sallyicada viaa guvucadagai.

7

¹ Aapimla giñaadufi aanla ganoigadai. Gomaasi aagai Diuusi maisiu mosacaasi garlaquii aaduficarui vlatarla, vvasi gomaasi araatama garvlatara larla. Cascada aliási gaagái tsigajiaadara vipiaadagi vvasi soimaascami dai camaisoimaasi ivuaadagi. Dai siaa duutudaitai Diuusi aliási gaagái isivuaadagi mosacaasi istumaasi Diuusi ipalidi.

² Calgavar tuutiaca aapimla garvui. Aatama maitanmamaatutuli masisoimaasi ivuaadagi aapimla tomali maiyaataidi aatama. ³ Aagai aanla gomaasi maisiu soimaasi ivuaadatai aapimla. Aanla sallyicada ganoigadai cascada. Dai ganoigadamu aanla asta sallyicada muu. ⁴ Vaavoitudai aanla masiaapimla idufia agai vvasi istumaasi ganaagidi aanla. Dai sallyicada baigiñalidi aanla aapimacada. Dai tomasi soimaasi taatamai aanla vvasicarla sallyicada baigiñalidi.

⁵ Aidasi abiaadara aayi aatama tami Masedooniara maiquiaa ganiibastacan tada gariibadaga alia soimaa taatamai aatama cascada. Tomasiaaco siaaco ajioopada aatama garcocooidai oodami dai vvasicarla tatagitói aanla giñaadufi vaavoitudadami. Aanla maitipalidi isagai dagituagi ganvaavoidaraga. ⁶ Damos Diuusi agai dai bailiatudai vaavoitudadami ismaacadla soiganaliadagi, cascada baigarali aatama diviacai Tito. ⁷ Maisiu mosacaasi diviacai agai. Agai alia baigalliatugái aapimacada cascada. Agai garaagidi sai aapimla sallyicada garnalida lidí. Daidla garaagidi larla sai aapimla aliási giñtatagitói dai soiganalidi aanacada. Gomaasicada vaamioma baigiñalli aanla.

⁸ Tomasi soiganalli aapimla naidacai loojai ismaacadla ganootosi aanla vvasicarla maivuaam iñalidi aanla sivi. Tomastuucamidara soigiñalli aanla maatacai issoiganalli aapimla chalaquii tasai naidacai gooojai ⁹ vvasicarla sivi baigiñalidi, maisiu soiganaliacai aapimla, aapimla ama duucái gantatagitói

aidasi soiganaali cascada. Diuusi alia baigali naiditai isducatai ivuaadana aapima aidamasi soiganalidi. Cascada maata aana ismaisoimaasi ganduñi ganoojidacai. ¹⁰ Siascada amaadutai soigaliadagi dai maivui ñoocadagi Diuusi, poduucai Diuusi alia baigalidiña dai poduucai ama duucai gatatagitoiña oodami dai caagacata vuvacai. Cascada arsoiñi issoigaliadagi oodami siascada soimaasi ivuaadagi dai ama duucai gatatagitoiña. Damos siascada soigaliadagi amo maivaavoitudadami dai maiama duucai gatatagitoi aida gia imi agai agai adiaavora amadu. ¹¹ Damos aapima alia caaga idui cascada alia baigali Diuusi dai canidi aapima istumaasi apadui gooquiara. Alia baacoi aapima lagi poliditai sai Diuusi soimaasi gantaatatuldi agai dai giñabaiditai iñsaana ganbagaidagi. Cascada ipalidi aapima iñsaana ganoigaldagi, dai otoma bagaimi aapima acali ismaacada soimaasi idui. Dai ipaliditadai iñsaana gandividiagi. Vlassi gomaasicada caaga gamaata masiapima maibaigalidi acali vui soimaasi ivuaadatai agai. ¹² Aidasi ganooji aana maisiu mosacaasi gocali tagitocatadai aana ismaacada soimaasi idui tomali gamai ismaacada soimaasi iduñi goovai. Baiyoma maata Diuusi ispoduucai ganooji aana aliasi ganoigaditai. ¹³ Vlassi gomaasicada alia baigaralidi aatama.

Dai vaamioma baigaralidi aatama naiditai isbaigalidi Tito aapimacada. Tito aliasi baigalidi naiditai isducatai ama duucai gantatagitoi dai gajiaadara vipiaada aapima asoimaascami. ¹⁴ Aidasi maiquiaa ii Tito Coriintoamu aana aagidi masai aapima lagi agai istumaasi ganoojida iñagaitadai aana dai aapima podui. Vlassi istumaasi ganaagidi aatama arvaavoi dai istumaasi aagidi aatama Tito vlassi apadui. ¹⁵ Dai sivi vaamioma ganoigaldai Tito tatagitoitai isaapima caaga lagi vlassi istumaasi ganaagidi agai dai caaga miadagidacai aapima dai caaga siaa duutudai aapima agai. ¹⁶ Caaga vaavoitudai aana masiapima apialagiada agai istumaasi ganaagidi aana cascada baigiñalidi aana.

8

¹ Sivi giñaduñi ipalidi aana isganaagidagi isduucatai Diuusi caagacata naidi vaavoitudadami Masedooniara oidajami dai agai caaga soicai aa vaavoitudadami. ²⁻⁴ Tomasi aliasi soimaa taatamai agai vaascata alia baigalidi. Tomasi saalicada arsoituutugami agai vaascata mui ampagi tumiñsi ducami isiricuacamudai agai daida gardaafiñi tasai dagitona aatama isootosda atumiñsi vaavoitudadami Jerusaleenara oidajami. ⁵ Aatama maivaavoitudaditadai ismosa mui ampaida agai tumiñsi. Apaga idui agai vlassi istumaasi Diuusi ipali dai gooquiara duñia aliditadai istumaasi aagidi aatama. ⁶ Mosnaiditai aana isalia mui ampagi tumiñsi vaavoitudadami Masedooniara oidacami aagidi aana atito sai agai apamu imana malca siaaco daraaja aapima dai ganaagidana masai apamu ampaidiña tumiñsi vaavoitudadami soituutugami Jerusaleenara oidajami vaataru poduucai isduucai ivuaadatadai aapima lloquioma. ⁷ Aapima vlassiacatai saalicada caaga ivueeyi, dai saalicada caaga vaavoitudai aapima. Dai aliasi caaga gamamaatatuldiña. Dai istumaasi ivueeyi aapima baiganaliaracada ivueeyi. Dai aliasi garoigadai. Dai sivi aliasi gaagai iscaaga soiña aapima garaaduñi soituutugami.

⁸ Aana ganaagidi gomaasi maisiu gantaañia iñaliditai baiyoma ganaagidi aana gomaasi masai maatacana isducatai aa vaavoitudadami baiganaliaracada ampaidi tumiñsi garaaduñi vaataru. Dai siascada aapima gaoidagi laru vaascatai maatamu isaapima alia oigadai garaaduñi. ⁹ Aapima

camaata isSuusi Cristo alia CAA tuiga. Aidasi maiquiaa divia agai tami oidigi daama maivlaagacata dai tomali amo istumaasi tavaagiar daacatai. Damos diviacai tami oidigi daama soitigami gnaato agai. Suusi aliasi ganoigadai cascada poduucai idui, vai poduucai istuidana aapima isiimiagi tavaagiamu dai ami viaacagi naana maasi istumaasi cacalagaducami.

10 Aana gnaagidi saida arcalla isotoma aitudagi atumiñsi ismaacada baialiaracada ampaidi aapima vasumira abiaadara. 11 Sivi istutuidi aapima masiatudagi tumiñsi massialqui aagai isaituda agai. Vascatai gaagai isgamaacadagi silasi istutuidi. 12 Siorea baigaliaracada gamaacadagi silasi istutuidi Diuusi baigalidiña agai vui lara.

13 Aana maitipalidi masvassasi gamaacadagi masialjasi viaacagi 14 baiyoma ipalidi aana masiaplan ajjasi viaacagi. Sivi aapima ganbaivitocami viaa cascada gaagai masiaa oidagi garaaduñi soituutuigami. An tasara agai ganbaivitocami viaacamu dai aapima maiviaacamu silagi ganoidamu lara. Dai poduucai vascatai viaacamu aapima istumaasi tagito. 15 Poduucai iduucai aagai Diuusi ñiooquidara: “Siorea naana maasi viaacata dai maibaivito, dai siorea baitoma maiviaacata dai vascara maivlaagacata dai”, pocaiti Diuusi ñiooquidara.

16 Dai pocaiti aana sai baigilididi aana Diuusicada isagai soí Tito isagai ganoigadagi aapima poduucai iduucai ganoigadai aana. 17 Tito aliasi ipalidiña isvascara baigalidiada aapima cascada imi agai govai maisiu mosacaasi ootositai aana baiyoma goovai lagi ipalidi isimiagi cascada.

18 Dai ootosa ragai aatama amai garaduñi Tito lamadu. Vassavaavoitudadami calga ñioocai gocalli vui, alia calga gamamaatatulditi goovai Diuusi ñiooquida. 19 Lagi vaavoitudadami covai vusaitu gocalli sai garoidana dai garoiña ampaidana atumiñsi ismaacada ampagi garaaduñi vaavoitudadami aipacoga oidacami. Aatama ampaidi gotumiñsi vaavoitudadami soituutuigami vatarara dai poduucai maatamu aa oodami sialia CAA tuiga Diuusi, dai poduucai lara gamaatamu isbaigaliaracada ivueeyi aatama istumaasi Diuusi ipalidi. 20 Aatama ootosa aragai idi cacalli calga tuutiacada sai ampaidana atumiñsi vai poduucai maitarñiooquidiña oodami. 21 Aatama calga iduuiña alalidi goaa duifdagai Diuusi vuitapi dai oodami vuitapi lara.

22 Dai amai calli oida agai lara Tito lamadu aduñda dai idi calli camaata aatama lara iscala ivueeyi Diuusi aa duifdada dai baigaliaracada oida agai gogaa vaavoitudaitai masiapima saalicada calga soina agai garaaduñi soituutuigami tumiñsica. 23 Isamaadutai gantacacagi istuisi ootoi aana goTito aagidavurai sai goovai argiñaduñi dai giñsoicai giña duifdagara ganmamaatatulditi Diuusi ñiooquida. Dai isamaadutai gantacacagi istuisi ootoi aana gogaa vagoocai, aagidavurai sai govaavoitudadami tami oidacami ootoi. Dai aa oodami naliditi iscala tuutuiga goovai alia CAA ñioocaiña Suusi Cristo vatarara. 24 Siascalada malla dadia gocacalli calgavar miaadagida dai calga lagiada dai poduucai maatamu vaavoitudadami aipaco oidacami masiapima alia oigadai gnaaduñi vaavoitudadami. Aana caagidi garaaduñi vaavoitudadami aipaco oidacami masai aapima alia oigadai gnaaduñi vaavoitudadami.

1 Aana maiviaa isganaagidagi idi oojiara masai ampaidana tumiñsi garaaduñi soituutuigami vaatarā. 2 Camaata aana masiaapima baiiliaracada soicai ganaaduñi soituutuigami. Aana vaascara baigiñaliaracada aagidiña garaaduñi vaavoitudadami Masedooniara oidacami masai aapima Acaayara oidacami vasumira abiaadara ampaidi tumiñsi dai ootosda agai garaaduñi soituutuigami. Aidasi mai vaavoitudadami Masedooniara oidajami masduucatai ivueeyi aapima baitoma vaascatai vaamioma baiganaliaracada ampaidi tumiñsi asoituutuigami vaatarā. 3 Vaascara ootosa iñagai aana idi garaaduñi vai salicada vaavoi vuusaiña istumaasi aagai aana ganaagaitai. Dai aana ipalidi issalicada bai duuca aapima atumiñsi poduucai isduucai caaagidi aana garaaduñi Masedooniara oidacami. 4 Salicada ipalidi aana isbai duuca aapima atumiñsi siduuniadagi giñoidagi amoco garaaduñi tami Masedooniara oidacami siliacada imiagi aana. Saa aran tada aana ismaibai duuca aapima. Aana vaascara vaavoitudai istumaasi aagada aapima. Aapima ara saa aran tada maibai duucatai. 5 Cascada aana polidi sai aliasi glaagai isaraga iimiagi idi cacali dai gansoiña naato ampaidagi atumiñsi isaacada viaga isaituda aapima silaqui aagai. Poduucai lagi ampaidamu aapima mosacaasi silaqui ipalidi maisiu silaqui aatama ipaliadagi.

6 Tagitovurai aapima soora chaaqui gaoidadagi Diuusi maisicaga soicaiña, dai soora mui gaoidadagi Diuusi caga soicai ara. 7 Vaascatai gaagai isgaoidadagi silaqui cagadu aliadagi. Mosgaagai isbaiganaliaracada gaoidadagi maisiu guvucadacada. Diuusi oigadai soora baiganaliaracada gaoidi. 8 Diuusi caga istutuidi isganmaacadagi naana maasi istumaasi dai poduucai viaacamu aapima vaasi istumaasi tagitocagi aapima ganvaatarā. Dai poduucai viaacamu aapima istucuda soicadagi aa. 9 Pocaiti Diuusi ñiooquidara:

Sioora caa tuutuiga alia caga soicai asoituutuigami.

Dai Diuusi vaascara soicadamu soora caga soicai aa.

Ascaiti Diuusi ñiooquidara. 10 Diuusi agai dai maacai oodami astocai ismaacada asai. Dai agai vaa Diuusi ganmaaquimu aapima vaasi mastumaasi tagitucagi. Dai aapima ganbaivitocami viaacamu dai poduucai caga soicadamu aa. 11-12 Siliacada vuidaquia aatama asoituutuigami gotumiñsi ismaacada ampagi aapima salicada baiganaldiamu agai Diuusi vui viaacatai istumaasi tagito. 13 Dai caga ñioocadamu agai Diuusi vui maacatai isaapima caga lagidi istumaasi aagai Suusi Cristo cascada ootosdi aapima gotumiñsi. Dai caga ñioocadamu agai Diuusi vui mui ootodacai aapima tumiñsi agai vaatarā dai aa vaatarā ara. 14 Dai agai vaamioma ganoigadamu cascada daanadamu Diuusi sai agai vaamioma gansoiña. Agai maata isDiuusi gansoicai isca tuutiaca aapima cascada mosaa caga soicai aapima dai cascada aliasi ganoigadai agai. 15 Salicada baigalidi aatama Diuusicada isagai mosasi gansoicai. Maitistutuidi aatama iscaga aagagi isasi gansoicai Diuusi.

10

1 Aana Paavora ganaagidamu amo istumaasi. Caa maata aapima isSuusi Cristo aliasi caa tuiga dai maoomaliga dai aana ara ipalidi ispotuigacagi. Amoo odami pocaiti sai siliacada ganlamadu daaca aana maioomaliga aana ganvui damos siliacada ganoojiada aana aliasi ganbagaiña. 2 Aana gandaanai giñaduñi masai gajiaadara viaana vaasi gosoiamaascami poduucai siliacada gaamo imia aana maiviaacamu isganbagaidagi. Damos isamoco

quiaa pocaitadagi sai aana ivueeyi mosacaasi istumaasi aana lagi ipalidi, lagi gia bagaidamu aana. ³ Vaavuava isaatama lapa roodami dai quiaa oidi daama oidaga damos maipan duuca ivueeyi aatama lagi ismaacada maivaavoitudai Diusi. ⁴ Diusi lagi dai ginsocai iscaga ivuaada aana aa duindada maisiu aana lagi. Amo oodami lagi maistitudi isgijaadaga viaagi gosoimaascami avanacai Diusi guvucadacada. Cascada Diusi ginmaacai guvucadagai ansai calaga ivuaadana aa duindada. ⁵ Idi guvucadagaicada ismaacada Diusi ginmaacai vaamioma maata nioocai aana isagai ismaacada gargarducada ganalidi vui nioocaitai Diusi niooquida ismaacada gamamaatatuldi aana. Lagi maitipalidi isoodami maatiagi istumaasi Diusi ipalidi isivuaadagi. Dai lagi vaa guvucadagaicada vaamioma istutuidi aana isagai dai avanacai poduucal lagi lapa lagi Diusi niooquida. ⁶ Silascada cacalaga lagiada aapima vallasialcatal istumaasi aagai Diusi niooquidaga aida gia casi istutiadamu aana isbagaidagi ismaacada maialgidi Diusi niooquida.

⁷ Gaaagai masalaga gantagito najadagi istumaasi lavueeyi aapima gansaagida. Dai lagi ismaacada pocaiti saida arSuusi Cristo oootosada dai ginvui nioocai gaagagai ismaatacagi insaana lapa arSuusi Cristo ootosada. ⁸ Tomasi alia aagai aana sai Suusi Cristo ginmaa amo sallicami vallasata maisia larai aana. Suusi Cristo ginmaa gosallicami ansai gansocai masai vaamioma calaga vaavoitudaia Diusi niooquida, maisiu ansai gansobicai isvaavoitudadagi aapima. ⁹ Maitipalidi aana isganalbacatadagi gomaasica ismaacada ganaagidiina aana ganoojiditai. ¹⁰ Amo oodami pocaitiina sai silascada ganoojiada aana ganbagadan caitiina aana dai sai silascada ganlamadu daaca aana sai aida gia doadicudan duuca nioocaiina aana. ¹¹ Damos lagi ismaacada pocaitiina gaagagai ismaatacagi sai poduucal isduucal ganoojiina aana istutuidi ismotuigacagi silascada gandividagi.

¹² Damos maitipalidi aana isapan tuigacagi lagi ismaacada gargarducada ganalidi ginvui nioocaitai. Lagi polidi sai vaamioma sastuduga siaa oodami. Lagi alia vupuiiruga cascada polidiina sai vaamioma calaga gamamaatatuldiina siaa aaduinda mamaatatuldiadami. ¹³ Silascada ganaagiada aana ansai calaga ivueeyi ginaa duindaga aana ganaagidiina mosacaasi istumaasi ivueeyi aana. Aana ivueeyi istumaasi Diusi gintaiai ansaid ivuaadana, cascada mosacaasi gomaasi ganaagidiina aana. Dai lagi gintaiai ansaid ganmaatatuldana niooquida aapima Coriintoaga oidacami. ¹⁴ Aana ivueeyi mosacaasi istumaasi Diusi ginaagidi. Aana lagi dai lapa ganaagidi Suusi Cristo niooquida. ¹⁵ Aana maiaagai istumaasi gamamaatatuldi aa mosacaasi istumaasi aana lagi gamamaatatuldi. Aliai ipalidi aana masai vaamioma calaga vaavoitudana aapima nai poduucal istutiada aana isvaamioma naana maasi istumaasi ganmaatatuldiagi. ¹⁶ Dai poduucal casi istutuidi aana isgamaatatuldiagi Diusi niooquida sibacoga siaaco maiquiaa gamaatatuldi aa oodami.

¹⁷ Aliai arcalagai iscaga nioocadagi oodami Diusi vui dai maisiu lagi gavlatara. ¹⁸ Diusi maibaigalidi lagi ismaacada calaga nioocadagi lagi gavlatara baiyoma lagi Diusi maata siora baiiliadagi.

11

¹ Maitavar oojodacai calca istumaasi ganaagida inagai aana tomasi polidi aapima ismaicagadu gintaigitoidaga. ² Diusi ipalidi sai baamucan tadacana aana gomamaatatuldiadami yaatavogami vui, goovai ganvupuiirumada alidi cascada. Aana lagi dai ganaagidi sai Suusi Cristo arcalagacata

vuviadami matai aapimaa vaavoitu. Dai sivi aliisi ipalidi aana isaapimaa apiavaavoitudadagi dai caaga aagiadagi Suusi Cristo. ³ Aana maitipalidi masganyaatagiadagi tomali maitipalidi aana masganvupuirumadadagi masai gajiaadaraa viaana Suusi Cristo poduucai isduucai adiaavora yaatagi dai vuuirumagi Eva Edeedaraa. ⁴ Aana maata masiaapimaa caaga miaadagidiina tomastuma mamaatatuldiadami ismaacadaa gandaividi dai caaga gantagito caacana istumaasi ganmamaatatuldiadagi aagaitai acristo agai, tomasi maitaragai vaa mamaatatuldiaragai ismaacadaa ganmaatatuli aana. Aana ganmaatatuli sai Suusi Cristo arcaagacara vuviadami dai sai Diuusi Ibadaa garalamadu daja dai sai sioora vaavoitudai Suusi Cristo caagacara vuvacai. Damos aa ama maasi ganmamaatatuldi dai vaascara aapimaa caaga gantagito caacana. ⁵ Agai poalidi sai vaamioma sastuduga siaa damos aana poalidi sai maivaamioma sastuduga agai iinsaana. ⁶ Tomasi aana maicaga maata fioocai vaascara caa maata aana istumaasi ganmamaatatuldi agai cascada maata aana isganyaatagidi agai. Dai aapimaa caaga giimaata dai caa maata istumaasi gamamaatatuldi aana.

⁷ Aamo oodami pocaitiina sai isamaadutai gamamaatatuldiadagi dai maita-maitacadagi sai maitarsoini mamaatatuldiaragada. Sioor maata issioma arcaagaicamudai isgiinaa namalquidamudai aapimaa dai poduucai vaamioma caaga aagiadamudai istumaasi ganmamaatatuldiina aana. Baiyoma gaaata vaaadana aana dai gaagaiina istumaasi tagito aidasi gandiviji aana dai ganmaatatuli Diuusi fiooquida poduucai ivuaadana aana gansoiina inliditai. ⁸ Dai aa vaavoitudadami sibaa oidacami giioidiina tumiinsi araa ansai aacada giisoicaiina garalamadu daacatai. ⁹ Aidasi maa dada avavoitudadami Masedooniaraa oidajami agai agai dai giioi tumiinsi dai poduucai aapimaa maisiaa doodai tomali amo istumaasi aana giivataara dai tomali amo imidagai maiviaacamuu aapimaa issiaa vaaadagi tomali amo istumaasi aana giivataara. ¹⁰ Aana vaavoitudai Suusi Cristo cascada istumaasi aagai aana arvaavoi. Cascada aagidi aana vaasi Acaaya davalliaara oidacami ansai maitaanaada inagai aapimaa tomali amo tumiinsi. ¹¹ Maitavar povanliada ismaitanoigadai aana dai cascada pocaiti. Aagi Diuusi maata isaliisi ganoigadai aana.

¹² Amamaatatuldiadami yaatavogami gantaana tumiinsi ganmamaatatulditai cascada aana maitipalidi masiaapimaa giioidadagi tumiinsi vai maipocaiti adagi amamaatatuldiadami sai giinapan duucai ivueeyi. ¹³ Agai pocaitiina saida arSuusi Cristo ojuotasada damos maitarvaavoi. Agai mosaryaatavogami. ¹⁴⁻¹⁵ Dai agai caa tuutiacami ganvuaadana damos ivueeyi istumaasi adiaavora ipalidi isivuaadagi. Adiaavora alia yaatavoga araa cascada. Damos Diuusi saalicada soimaasi taatatuldamu soimaasi ivuaadatai agai.

¹⁶ Aana maitipalidi ispoaliada aapimaa ismaicagadu gintagitoidaga. Damos ispoaliada aapimaa ismaicagadu gintagitoidaga vaascara gaagai mascaacagi istumaasi ganaagidi aana giinaagaitai aana aagi isalii caa tuiga aana ducami isgaducada giinliadamudai aana. ¹⁷ Damos Suusi Cristo maipoduucai garmaatatuli agai maigaducada gallidiina, cascada vuuirugan tada aana poduucai fioocaitai. ¹⁸ Muidutai mamaatatuldiadami aagaiina sai alia caaga ivueeyi ganaa duindaga cascada aana araa aagai ansai alia caaga ivueeyi giinaa duindaga. ¹⁹ Aapimaa poalidi masai alia sastuduga cascada caaga istutuidi aapimaa smaitiioojuadagi vuuirugami duucai fioocaitai aana ²⁰ poduucai isduucai maioojodai aapimaa amamaatatuldiadami yaatavogami tomasi agai gantataaaficaruu duucai ganlidi, dai maifamaquidacai vuuyi

ganvustuidaga, dai soi duucaí gannaidi, dai gangavaiña. ²¹ Damos aana maioojoidi ispoduucái ivuaadagi. Dai aliasi baigiñlidi aana ismaisoimaasi ganvuiididi.

Amamaatultuldiadami yaatavogami aagaiña sai caga ivueeyi ganaa duñndaga dai aana aagadamu lapa tomasi vuuirugan tada aana aagaitai.

²² Agai gagarducada ganalidi judiducatai. Aana lapa rjudiu. Dai agai gagarducada ganalidi Isireliara oidamicatai. Aana lapa rIsireliara oidacami. Dai agai gagarducada ganalidi Avraañicaru cajiudadacatai. Aana lapa rAvraañicaru cajiudad.

²³ Agai gagarducada ganalidi pocaitai saida rSuusi Cristo ojootosada. Aana gia samicada rSuusi Cristo ootosada, tomasi vuuirugami duucaí ñioocai aana. Aana vaamioma gaaagidi Diuusi ñiooquida isagai. Dai aana vaamioma giñgavai oodami isagai. Dai aana vaamioma muiyoco vaa giñmaisatu isagai. Dai muiyoco giñmuaa aagaiña oodami.

²⁴ Taama imidagai giñgaga rjudidiu iquisanaicada dai vaa taama imidagai aitu amo coobai dan baivastaama dan tuvustaamaajo. ²⁵ Dai lapa vaica imidagai uusicada giñgaga. Dai lapa amo imidagai giñmaicacari. Vaica imidagai duupi avarcu suudara ismaacadara imaiña aana. Dai amo imidagai suudara vii aana amo tasai dai amo tucagi amo uusiañdara iñdaagacatai maacasi davalarai uugidiaiñdara.

²⁶ Aana aipaco aimaraíña. Dai baitoma giñbaa aimaraíña suudagi. Dai asivogami giñsobicaíña voyara. Dai giñaaduñi giñvui vaaacana dai sibacoga aa oodami giñvui vaaacana lapa. Dai gaagar quiquiara oidacami giñvui vaaacana lapa. Dai siascada oidagana aimarda aana giñaajaíña asivogami. Dai siascada vaarcuara aimarda aana amo imidagai dupicaiña avarcu. Dai agai ismaacada yaatagai saida rvaavoitudadami giñvui vaaacana lapa.

²⁷ Alia soimaa taatamai aana aata vaaadatai. Muiyoco maicosaíña aana. Dai muiyoco alia bibiuugaíña dai tonomocaraíña. Dai aliasi gaaata vaaadana aana cascada amo imidagai maitiñajaí tasai ugidagai. Dai muiyoco imidagai avamucaraíña aana. Dai muiyoco imidagai baitoma maiyuucusucana aana.

²⁸ Dai vaa tasai aana lapa tatagitói vaa si vaavoitudadami vaa si aipacoga oidacami. ²⁹ Isamaadutai maicaga vaavoitudadagi ducami iñsaana lapa maicaga vaavoitudadagi. Isaa oodami soimaasi duñntuldagi amo vaavoitudadami aana siaa laraiña dai baamucuiña aana rDiaavora vui. ³⁰ Aana caaagai naana maasi istumaasi aagaitai isducatai soimaa taatamaiñai vai poduucái gamaatana iñsaana samicada tagito isDiuusi giñsoicadagi. ³¹ Caa maata Diuusi sai istumaasi aagai aana rvaavo. Diuusi roogada gartaanadamiga Suusi Cristo dai aliasi gaaagai isvaascatai caga ñioocadagi agai vaalara tomastuigaco. ³² Damasco ramo amapacara ravaariara siaaco taaanaí rai Aretas. Dai amo imidagai Damascara daacatai aana. Damasco sicoli cuupi gaagar bibiivaviquicada. Taida asonar caaacami daara nuucadacamio vaa cuucuparagiara sai giñsobidacana siuu duu vuusia aana sai giñbaji aagaitadi.

³³ Damos giñaaduñi amo asaraíña giñdaí dai bidaviqui an salli giñtavañi. Dai poduucái cagacara vuusai aana.

12

¹ Aana polididi sai maitaracagái isgadicada giñliada aana gomaasicada ismaacada ivueeyi aana baiyoma aagamu aana istumaasi giñtaagi gartaanadamiga Suusi Cristo dai istumaasi agai giñmaatuli. ²⁻³ Camui uumigi vaa apadui isvaavoitu aana Suusi Cristo. Casiapadui baivustaama dan maacova uumigi isgartaanadamiga Suusi Cristo giñvaidacai tavaagiamu

siaaco daja agai. Damos maimaata aana isbai agi ii giñibadaga ismoduucai giñtuucuga aapa. Agi Diuusi maata isducatai apadi. ⁴ Damos canga maata aana isii tavaagiamu dai maa caa aana istumaasi giñaagidi Diuusi. Dai Diuusi maitiñmaa oigaragai isaagida aana tomali amaadutai istumaasi caa. ⁵ Canga istutuidi aana isgaducada giñliadagi aana imalai tavaagiamu, damos baiyoma alia tagito aana isDiuusi giñsoicadagi vaas tasai. ⁶ Canga istutuidi aana isganaagidagi naana maasi istumaasi ismaacada ivuaadana aana. Aana ganaagidamudai mosacaasi istumaasi avvaavoi dai gomaasi maitarvuiirudagaicamudai. Damos vaascara maiaagaiña. Damos casi giñmaata aapima aiditai isducatai ivuaadana aana dai isducatai oidacana dai mosacaasi poduucai ipalidi aana isgiñmaatacagi aapima cascada maiaagaiña naana maasi istumaasi ismaacada ivuaadana aana.

⁷ Naana maasi istumaasi gagarducami taa aana tavaagiana. Damos Diuusi maitipali isgaducada giñliada aana tagacai gomaasi cascada Diuusi dagito adiaavora sai soimaasi giñtaatuldana cocodagaicada. Sallicada coco giñtuucuga ducami isgiñsaasimudai amo uusi muucacami. ⁸ Vaicojo dai aana giñtaaanadamiga sai maigovai imitudana cocodogagai ⁹ damos agai povintadai: “Aapi mosviaa ismaatiagi iñsaana goigadai. Damos maitan aduaaidagi vai poduucai gamaatana sai aapi agi maiviaa guvucadagai isvuaadagi giñaa duñdaga. Aana agai daida gamaacai guvucadagai”, iñtatadai Cristo. Baigiñalidi aana maiviaacatai guvucadagai vai poduucai gamaatana isSuusi Cristo giñmaacai guvucadagai ansaida ivuaadana aa duñdada. ¹⁰ Baigiñalidi aana maiviaacatai guvucadagai poduucai vaamioma canga maata aana isCristo agai dai giñmaacai guvucadagai. Dai baigiñalidi aana maiviaacatai guvucadagai isvuaadagi Cristo aa duñdada, agai giñmaacai guvucadagai isvuaadagi aa duñdada cascada, daida oodami giññiooquidiña vaavoitudaitai aana Suusi Cristo, dai alia soimaa taatamai aana biuugigai, dai soi duucai giñmaidi oodami, dai alia soimaa taatamai naana maasi istumaasi.

¹¹ Aana apan duucai ñioocai amoco ismaacada maicagadu tagitoidada aliasi giñaagaitai aana agi damos aapima arganduñi ispoduucai ñioocai aana, aapima maicanga ñioocai aan imvattara cascada. Amamaatatuldiadami yaatavogami pocaiti saida arojootosada Suusi Cristo dai sai vaamioma namaga agai istomasioora. Damos tomasi aana aapa maiñamaga vaascara apan aasi namaga aana agai. ¹² Aana maiiojodacai ganaagidiña Diuusi ñiooquida dai Diuusi giñmaa guvucadagai ansaida iduuna aapima gansaagida naana maasi gagarducami dai gomaasicada canga gamaata iñsaana sallicada arootosada Suusi Cristo. ¹³ Aana cangacara gannalidi aapima apan duucai tomastuma vaavoitudadami ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo. Mosaca soñi maitantai aana poduucai isduucai taana aana aa. Damos sioor maata isbai polidi aapima sai gaagagai isganaagida aana masai giñoigaldana gocascada.

¹⁴ Sivi cabai giñduu aana apamu dai gandivida iñagai sivicada casi arvaicajoca agai. Dai apamu maitantaañimu aana soñi. Aana maitagito gavnustuidaga, mosai ipalidi aana isgiñoigaada aapima. Aana ganooga giñducami cascada maitantaani aana soñi. ¹⁵ Baiyoma baigiñliaracada siaa doadamu aana istumaasi viaa. Aana bai giñduu isapiagansoicadagi vai vaamioma canga oidacana aapima. Aana gansoicadamu asta simascada ugiñtiagi giñguvucadaga, tomasi aana aliasi ganoigadai polidi aana masiapima maitiñoigadai.

¹⁶ Damos amoco aapimla gansaagidaiñdara tomasi call maata lagi ismaitantaí aana soiñi ganlamadu daacatai, vallascala pocaiti ansai aa vuuyi aana tumiñsi ismaacada ampagi aapimla garaaduñi soituutuigami vallasara. ¹⁷ Dai pocaiti lapa ansai aana ootoi Tito sai ganvupuiirumadana. ¹⁸ Vaavuava isootoi aana Tito lamadu amai garaduñi. Damos lagi maitanvupuiirumagi iimacai. Cal maata aapimla inसानa lamadu Tito lapan duucái oidacana aapimla gansaagida.

¹⁹ Aana maisiu mosacaasi aapimla ganaagidi gomaasi Diuusi giñcal lapa. Aana ganaagidi istumaasi Cristo ipalidi. Dai aana ipalidi masiaapimla vaamioma calga vaavoitudagi Diuusi ñiooquida. Sallicala ganoigadai aana cascada. ²⁰ Maimaata aana isducatai daraajamu aapimla siasscada malla divi aana. Aana maitipalidi isancocoad aapimla, dai maitipalidi iscoimudada luutiaca, dai maitavar baacoica, dai tatagitodavurai istumaasi vilagacagi aa, maitavar yaatagada aa, maitavar ganñiooquiada aipacoga, maitavar gagarducada ganaliada, dai maitavar ganvupui ñioocada. Nai poducái maiviaaca aana isganbagaidagi. Maitipalidi aana issoiganalliatudagi. ²¹ Maitipalidi aana issiaa lagi Diuusi vui aapimlacada tomali maitipalidi aana issusuaquiagi soimaasi ivuaadatai lamadutai aapimla lalqui abiaadara. Lagi quiaa googosi ganducami.

13

¹ Cagoocoaja gandiviji aana sivicada casi arvaicojoca lagi. Isamaadutai gapiar vaaaja aliada gaduñi sai soimaasi idui laagagai isoidacagi gooca islapa vaica naljadami. ² Aidasi ganlamadu daacatadai aana ganaagidi vallascatai aapimla amo ñiooqui dai tomasi mallacasi daja aana apamu ganaagidamu aana lagi vaa ñiooqui. Sivi gia soimaasi gantaatatuldamu aana isquiaa soimaasi ivuaada aapimla poducái isduucái ganaagidi aana. ³ Poducúi maatamu aapimla isSuusi Cristo guvucadacada ñioocai aana. Cal maata aapimla sai istumaasi aagai Suusi Cristo sallicala ivueeyi lagi. ⁴ Vaavuava sai aidasi sisapicatadai Suusi Cristo curusiaba maiviaaca maascataidai guvucadagai damos lapan duaaca lagi dai lavaagilara daja Diuusi guvucadacada. Aatama gia maiviaa guvucadagai damos Diuusi lagi daida garmaacai guvucadagai tasai ganaagidiña masai soimaasi ivueeyi.

⁵ Calagavar tatagitoda aapimla istumaasi ivueeyi masabai calga vaavoitudai. Cal maata aapimla isSuusi Cristo lamadu daja ismaacada calga vaavoitudai. ⁶ Ipalidi aana istatagitoda aapimla issallicala vaavoitudai aana Suusi Cristo. Aana gia maitanyaatagidi. ⁷ Daanaí aana Diuusi masai maisoimaasi ivuaadana aapimla, masai baiyoma calgacara oidacana. Aana sallicala ipalidi ispoducái oidaca aapimla damos maisiu cascada ipalidi aana isloodami siaa giñduutuadagi. ⁸ Mosai ipalidi aana isoodami vaavoitudadagi Diuusi ñiooquida aatama tomali amo imidagai maivuidara vallascana Diuusi ñiooquida. ⁹ Cascada baigiñlidiña aana siasscada calga lagiadagi aapimla Diuusi ñiooquida vai poducái maiviaaca aatama isganbagadagi tomasi aa polliadagi ismaiviaa aana guvucadagai. Dai daanaí aana Diuusi masai vaamioma calga lagiidiña dai vaamioma calga vaavoitudaiña Diuusi. ¹⁰ Aana ganoojidi idi oojoí maiquiaa gandividacái vai poducái siasscada malla divi aana maiviaaca isganbagaidagi tomasi viaa aana sallicami. Gartaanadamiga lagi daida giñmaa idi sallicami ansai gansoicaiña isvaamioma calga vaavoituda dai vaamioma calga lagiadagi aapimla Diuusi. Diuusi maitipalidi issobicada aana ganvaavoidaraga.

¹¹ Otoma gartaa gadamu aatama giñaaduñi. Ivuaadavurai mosacaasi is-
tumaasi arcagaducami, dai baigavag anliada, dai amo tagitoidagai avag
viaaca aapima, dai casiavar maitancocoda. Daidag ardiuusiga ismaacada
garibastudan tadatudai dai garoigadai ganlamadu daacamu. ¹² Cagavag
ganmiaadagiada aipacoga. ¹³ Vasi gaaaduñi vaavoitudadami tami oida-
cami Diuscada gamviaatuldi.

¹⁴ Aana ipalidi isSuusi Cristo cagacaga gannaijadagi, dai sai Diusi
apiaganoigadaina, dai sai Diusi Ibaada ganlamadu daacana.
Mosacaasi.

Idi oojai ooji Paavora ʌvaavoitudadami Galaasiʌrʌ oidacami

¹ Aana ʌrPaavora Suusi Cristo ootosada. Agai giñootoi sai gaaagidiña aana Diuusi ñiooquida. Suusi Cristo ʌʌmadu Diuusi gaʌooga giñootoi maisiu oodami. Diuusi agai dai duaacali Suusi Cristo coidada saagidiaiñdaʌra. ² Aana ganoojidi idi oojai dai aana ʌʌmadu vʌasi govaavoitudadami ismaacada giñama daraaja gamviaatulti aapima vaavoitudadami Galaasiʌra oidacami. ³ Aana ipalidi isDiuusi gaʌooga ʌʌmadu Suusi Cristo gartʌaanʌdamiga cʌʌgacara gannaʌjadagi dai ganiibastudacan tadacagi. ⁴ Suusi Cristo ʌʌgi gadagitu masmaagi dai poduucai gaʌoigaldi gaʌsoimaascamiga dai cʌʌgacara garvuvaitu sai camaiʌagidiña ʌDiaavora dai camaisoimaasi ivuaadana poduucai isduucai ivueeyi oodami sivi tanai oidigi daama. Vʌasi gomaasi ʌʌadi poduucai isduucai Diuusi ipali. ⁵ Aana ipalidi isvʌasi oodami cʌʌga ñioocada Diuusi vui tomastuigaco.

⁶ Maitʌagai aana isducatai giñʌgituagi mosʌʌ otoma gajiaadara viacai aapima Diuusi. Diuusi saʌlicada soigʌalidi aapimacada cascada ootoi Cristo sai muucuna curusiaba sai poduucai cʌʌgacara vuvacana oodami. Diuusi ñiooquidaʌra pocaiti sai siora vaavoitudagi Suusi Cristo agai imia agai tavaagiamu dai ami oidaca agai tomastuigaco Diuusi ʌʌmadu. Damos aapima cavaavoitudai ʌma maasi. ⁷ Damos maitiipu ʌmai vaavoidaragai ismaacadaʌcada istutuidi oodami iscʌʌgacara vuvaguiaagi mosaca Cristo mamaatʌtularagada. Damos vʌascara ʌʌmadutai ipalidi isganmaatʌtuldiagi ʌma maasi dai maisiu mosacaasi Suusi Cristo mamaatʌtuldiaragada. ⁸ Damos agai ismaacada ganmamaatʌtuldiadagi ʌma maasi ismaacada maiʌpa maasi istumaasi ganmaatʌtuli aatʌma gʌaagai isDiuusi soimaasi taatʌtuldiagi agai tomasi ʌraana isʌmo Diuusi taañicaruda ismaacada diviagi tavaagiaiñdaʌra ʌʌpa. ⁹ Dai ʌpamu gʌnaagidi aana sai ismaacada ganmamaatʌtuldiadagi ʌma maasi ismaacada maiʌpa maasi istumaasi ganmaatʌtuli aatʌma agai gʌaagai isDiuusi soimaasi taatʌtuldiagi agai.

¹⁰ Aana aagai gomaasi damos maitipalidi aana sioodami pocaitiadagi sai cʌʌga ivueeyi aana baiyoma ipalidi aana isDiuusi aagagi iscʌʌga ivueeyi aana. Iñsaana ivuaadamudai istumaasi oodami ipalidi dai maisiu istumaasi Diuusi ipalidi aida gia maitʌrSuusi Cristo pooñigadacamudai aana.

¹¹⁻¹² Damos maatʌcavurai aapima giñaaduñi sai istumaasi gamamaatʌtuldi aana Suusi Cristo giñmaatʌtuli maisiu oodami.

¹³ Aapima camaatʌ isducatai ivuaadana aana ʌʌquioma aidasi ʌagidiña aana ʌjudidiu vaavoidaragada. Camaatʌ aapima isali soimaasi taatamitʌldiña aana agai ismaacada vaavoitudaiña Suusi Cristo. Aana vʌasi coodai iñʌlidadai. ¹⁴ Aana vaamioma cʌʌga ʌagidiña ʌjudidiu vaavoidaragada siaa giñaaduñi ismaacada ʌrgiñʌpanacami dai aana vaamioma cʌʌga ʌagidiña giñaaduñicaru viituldiaragada. ¹⁵ Damos Diuusi ʌcovai giñvuussaitu aidasi abiaadara maiquiaa vuusai aana. Agai saʌlicada giñoigadai cascada. ¹⁶ Dai aana maʌ Suusi aidasi Diuusi ipali. Cascada istutuidi aana isaagiadagi Diuusi ñiooquida agai ismaacada maitʌrjudidiu sai agai ʌʌpa maatʌna isducatai cʌʌgacara vuvaguiaagi. Aidasi tʌʌ aana Suusi Cristo aida otoma maiagidi

aan^Λ tomali ^Λmaadutai, ¹⁷ tomali maiotoma ii aan^Λ Jerusaleenamu dai n^Λidamu ^Λgai ismaac^Λ^ΔΔ^Λ ^ΛrSuusi Cristo ojootosad^Λ ^Δpa isaan^Λ. Baiyoma otoma ii aan^Λ Araaviamu. Dai gooqui^Λ^Γ^Λ ^Δpamu divia aan^Λ Damaasc^Λ^Γ^Λ.

¹⁸ Dai asta vaica uumig^Λ^ΔΔ^Λ ii aan^Λ Jerusaleenamu. Aid^Λ maí aan^Λ Piiduru dai ^Λmadu daja aan^Λ goo ^Δcaldi. ¹⁹ Dai t^ΛΛ^Λ aan^Λ Jacovo ^Λpa Suusi suculid^Λ dai ^Λgaa Suusi ojootosad^Λ gia mait^ΛΛ^Λ aan^Λ. ²⁰ Maat^Λ Diuusi sai istumaasi ganoojidi aan^Λ ^Δrvaavoi.

²¹ Dai gooqui^Λ^Γ^Λ ii aan^Λ Siiriamu dai Siliisiamu. ²² Garaaduñi vaavoitudadami ismaac^Λ^ΔΔ^Λ Judee^Λ^Γ^Λ oidacatađai maitiñ^Λmaat^Λcatadai.

²³ Moscajioamacana ^Λgai sai aan^Λ ^Λquiom^Λ soimaasi taatamituliña ^Λvaavoitudadami dai ^ΛΛ^Δaiña Suusi Cristo gooqui^Λ^Γ^Λ casi gaaagidi isSuusi Cristo ^Δr^Λca^Λgac^Λ^Γ^Λ vuviadami. ²⁴ Dai ^ΛΛ^Γga ñioocaiña Diuusi v^Λat^Λra cajioamacatai gomaasi.

2

¹ Dai cadaivunucai bai^Λvastan dan maacova uumigi ^Δpamu ii aan^Λ Jerusaleenamu ^Λmadu Bernabé. Dai vaidacai aan^Λ Tito. ² Diuusi giñ^Λagidi sai gaamu iim^Λana casc^Λ^ΔΔ^Λ ii aan^Λ. Dai Jerusaleen^Λ^Γ^Λ gan^Λmpagi v^Λasi ^Λvaavoitudadami t^Λaan^Λdamigad^Λ antai aan^Λ agidi istumaasi ma^Λmat^Λtuldi aan^Λ ismaac^Λ^ΔΔ^Λ mait^ΛΓ^Λjudidíu aagaitai Suusi Cristo ^ΛΛ^Γgac^Λ^Γ^Λ garvuviaadamiga, dai tacacai aan^Λ sabai ^ΛΛ^Γgadu giñ^Λmamaat^Λtuldaraga. ³ Vai ^Λgai pocaiti sai ^ΛΛ^Γgadu casc^Λ^ΔΔ^Λ mait^ΛΓ^Λjai ^Λgai is^ΛTito iquit^Λagi gatuucuga tomaasi ^Λgai mait^ΛΓ^Λjudíucatađai. ⁴ Ami vaapa ^ΛΛ^Δmoco yaatavogami. ^Λgai pocaiti said^Λ ^Δrvaavoitudadami d^Λmos mait^ΛΓ^Λrvaavoi. ^Λgai vaapa dai n^Λida ^Λgai sabai garvaavoi isaat^Λm^Λ ismaac^Λ^ΔΔ^Λ cavaavoitu Suusi Cristo camai^Λagidi Moseesacaru s^Λalicamigad^Λ. Dai ^Λgai ip^Λlidityadai isv^Λascatai ^Λagiada aat^Λm^Λ Moseesacaru s^Λalicamigad^Λ. ^Λgai gia ip^Λlidityadai isTito iquitiagi gatuucuga. ⁵ Damos aat^Λm^Λ mai^Λagi, ip^Λlidityai isaapim^Λ apiavaavoitudadagi isSuusi Cristo ^Δr^Λca^Λgac^Λ^Γ^Λ vuviadami dai maisiu t^ΛΛ^Γgitodagi isistutuidi is^ΛΛ^Γgac^Λ^Γ^Λ vuvaquiagi Moseesacaru s^Λalicamigad^ΛΔ^ΛΔ^Λ.

⁶ Damos ^Λvaavoitudadami t^Λaan^Λdamigad^Λ maitiñ^Λagidi ansai ^Λma maasi gamamaat^Λtuldiña aan^Λ. Aan^Λ maivuaama iñ^Λlidi t^Λaan^Λdamicatai ^Λgai. Diuusi ^Λmadugan duucai n^Λidi v^Λascatai casc^Λ^ΔΔ^Λ. ⁷ ^Λgai maitiñ^Λagidi isducatai gamamaat^Λtuldiada aan^Λ. ^Λgai maata t^ΛΛ^Λ isDiuusi giñ^Λmaa ^Δaa duiñ^Λdagai ansai mamaat^Λtuldiana aan^Λ ismaac^Λ^ΔΔ^Λ mait^ΛΓ^Λjudidíu isSuusi Cristo ^Δr^Λca^Λgac^Λ^Γ^Λ vuviadami poduucai isduucai maa ^Λgai Piiduru ^Δaa duiñ^Λdagai dai aagidiña ^Λgai ^Δjudidíu isSuusi Cristo ^Δr^Λca^Λgac^Λ^Γ^Λ vuviadami. ⁸ Diuusi maa s^Λalicami Piiduru said^Λ ^Δrootosad^Λcana Suusi Cristo dai aagidiña ^Δjudidíu sai Suusi Cristo ^Δr^Λca^Λgac^Λ^Γ^Λ vuviadami, dai Diuusi giñ^Λmaa aan^Λ ^Δpa s^Λalicami ansaid^Λ ^Δrootosad^Λcana Suusi Cristo dai aagidiña ismaac^Λ^ΔΔ^Λ mait^ΛΓ^Λjudidíu sai Suusi Cristo ^Δr^Λca^Λgac^Λ^Γ^Λ vuviadami.

⁹ Casc^Λ^ΔΔ^Λ Jacovo ^Λmadu Piiduru ^Λmadu Vuaana, ismaac^Λ^ΔΔ^Λ ^Δrvaavoitudadami bait^Λguacacamigad^Λcana, maat^Λ t^ΛΛ^Γgacai isDiuusi s^Λalic^ΛΔ^Λ ^ΛΛ^Γgac^Λ^Γ^Λ garn^Λidi aat^Λm^Λ, aan^Λ ^Λmadu Bernabé, ^Λgai alia baig^Λnaali aat^Λm^ΛΔ^ΛΔ^Λ. Dai garaagidi tasai apiaaagidiña aat^Λm^Λ Diuusi ñiooquida ismaac^Λ^ΔΔ^Λ mait^ΛΓ^Λjudidíu sai ^Λgai apiaaagida ^Λgai Diuusi ñiooquida ^Δjudidíu. ¹⁰ Dai garaagidi ^Λgai ^Δpa tasai v^Λasc^Λ^Γ^Λ soic^Λaiña aat^Λm^Λ ^Δsoitutugami, tomaasi aan^Λ v^Λasc^Λ^Γ^Λ ivuaadana gomaasi.

11-12 Aidasi ii Piiduru Antioquiiamu siaaco daraajatadai aatama, agai tucamidaga gacuaadana agai amadu ismaacada maitarjudidú. Damos aidasi ami dada amaco Jacovo aaduñda, Piiduru camaitauu ismaacada maitarjudidú amadu. Agai maitipaliditadai isñooquiadagi arjudidú vaavoitudadami ismaacada apiaagiditadai Moseesacaru sállicamigada. Cascada aana bagami povuaadatai agai. ¹³ Amaasi vaavoitudadami judidú uraava Piiduru tomasi agai agaitadai amo istumaasi dai ama maasi idui. Dai asta Bernabé uraava agai tomasi Bernabé pocaititadai sai gaagaitadai isdagitu-agi Moseesacaru sállicamigada, gooquilara vaascagala apamu agida aliditadai. ¹⁴ Damos aidasi taa aana ismaacaga ivuaadadatai agai isducatai aagai Diuusi ñooquidaga, amaasi aana potatadai Piiduru vaasi vaavoitudadami vuitapi: “Maacaga ivueeyi aapi. Tomasi aapi arjudidú vaascagala lalquioma gajiaadaga viaa aapi Moseesacaru sállicamigada. ¿Dai ducatai sivi ipalidi aapi isagai ismaacada maitarjudidú lalgiadagi Moseesacaru sállicamigada?” antatadai aana.

15 Aatama arjudidú, gardada dai garaaduñicaru arjudidú cascada.

¹⁶ Damos vaascagala cal maata aatama sai Diuusi calgacagala naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudatai Suusi Cristo maisu mosalagiditai Moseesacaru sállicamigada. Aatama calgacagala vuvaguia alididi cascada vaavoitu Suusi Cristo dai camavaavoitudai Moseesacaru sállicamigada.

¹⁷ Aidasi aatama mamaatagalitadai sai Suusi Cristo calgacagala naidi oodami ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, amaasi maí aatama isaatama lara arsoimaasi ivuaadami apan duucai agai ismaacada maitarjudidú. Damos maitistutuidi aatama ispotaliyagi sai Suusi Cristo soimaasi garduiñtuli. ¹⁸ Dai iñsaana apamu gamamaatatuldiadagi sai gaagagai isalgiadagi Moseesacaru sállicamigada dai poduucai calgacagala vuvaguiaagi aida gia gamamaatatuldiadamudai aana istumaasi cagajiaadaga viaa aana dai poduucai sállicada soimaasi ivuaadamudai aana.

¹⁹ Aana agida inlaliditadai Moseesacaru sállicamigada damos maitistui aana cascada maí aana sai tomali amaadutai maitistutuidi iscalgacagala vuusiagi Moseesacaru sállicamigadacada. Cascada gajiaadaga viaa aana Moseesacaru sállicamigada dai vaavoitu Suusi Cristo dai poduucai calgacagala oidaga isducatai Diuusi ipalidi. ²⁰ Aidasi Suusi Cristo muu curusiaba aida abiaadara camainamaga Moseesacaru sállicamigada cascada aidasi vaavoitu aana Suusi Cristo aana gajiaadaga viaa Moseesacaru sállicamigada. Dai sivi Suusi Cristo giñlamadu daja daida aana ivueeyi istumaasi agai ipalidi maisu istumaasi aana ipalidi. Suusi Cristo giñoigadai dai agai muu curusiaba ansai aana calgacagala vuusaiña. ²¹ Dai sállicada vaavoitudai aana ismosacaasi siogala vaavoitudai Suusi Cristo calgacagala vuvacai dai Diuusi oigaldi soimaascamigada dai calgacagala naidiña. Damos siogala pocaitiadagi sai gaagagai isalgiadagi Moseesacaru sállicamigada dai poduucai calgacagala vuvaguiaagi agai gia gajiaadaga vipieeyi vaasi istumaasi idui Suusi Cristo aidasi muu curusiaba. Aana gia maitipalidi ispoduucai ivuaadagi.

3

¹ Alii vupuiiruga aapima giñaaduñi vaavoitudadami Galaasiara oidacami gandagitocai isganvupuiirumadagi aa oodami ganyaatagi ganmamaatatulditai ama maasi ñooqui masai maialagidiña Diuusi ñooquida.

AanΛ cΛΛga gΛnmaatΛtuli isSuusi Cristo muu curusiaba sai cΛΛgacΛrΛ vuvacΛna oodami. ² TΛtΛgitodavurai aapimΛ sai Diuusi IbΛadΛ divia dai gΛnΛΛmadu daaca agai vaavoitudacai aapimΛ Suusi Cristo dai maisiu ΛΛgidacai aapimΛ Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ. ³ SΛΛlicΛdΛ vupuiiruga aapimΛ. CΛΛ maataΛ aapimΛ sai aidasi gΛnaaga aapimΛ isoidacagi isducatai Diuusi ipΛlidi Diuusi IbΛadΛ gΛnsoi. CascadΛ gΛaagai ismaatΛca aapimΛ sai maitistutuidi aapimΛ isivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi ΛΛgiditai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ. ⁴ AapimΛ aliΛsi soimaa taata vaavoitudacai Suusi Cristo cascadΛ aanΛ ipΛlidi isgomaasi gΛnsoiñagi mai apiavaavoitudada aapimΛ. ⁵ Diuusi ootoi gΛibadaga dai gΛnΛΛmadu daacana dai Diuusi ivueeyi naana maasi gΛrΛrducami aapimΛ gΛnsaagida vaavoitudacai aapimΛ Suusi Cristo maisiu ΛΛgidacai aapimΛ Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ.

⁶ CΛΛ maataΛ aapimΛ isducatai AvraañicarΛ vaavoitu Diuusi dai poduucai istui isimiagi tavaagiamu. ⁷ Poduucacai cΛΛga gamaataΛ sai sioora vaavoitudai Diuusi Λgai ΛrAvraañicarΛ cajiudadΛ ducami. ⁸ Diuusi camaatacatadai iscΛΛgacΛrΛ nΛijada agaitadai mui oodami ismaacΛdΛ maitarjudidiu ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudacai Λgai Suusi Cristo, cascadΛ Diuusi potΛtadai AvraañicarΛ: “AanΛ baiΛΛliatudamu vΛΛsi oodami oidigi daama oidacami aapi gΛcΛjiudagacΛdΛ”, astatadai Diuusi. ⁹ Poduucacai Diuusi baiΛΛliatudai sioora vaavoitudai Suusi Cristo poduucacai isduucacai Diuusi baiΛΛliatu AvraañicarΛ vaavoitudacai Λgai Diuusi.

¹⁰ Sioora vaavoitudai isistutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvacΛniagi ΛΛgidacai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ, Diuusi gajiaadΛrΛ viaa agai Λgai. Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ: “VΛΛscatai ismaacΛdΛ mai vΛΛscΛrΛ ΛΛgiada vΛΛsi Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ Diuusi sΛΛlicΛdΛ gajiaadΛrΛ viaa agai”. ¹¹ Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ ΛrΛ: “MosΛcaasi sioora vaavoitudagi Diuusi, Diuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidiña ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai dai Λgai vΛΛscΛrΛ oidacamu Diuusi ΛΛmadu”. Poduucacai cΛΛga gamaataΛ isDiuusi cΛΛgacΛrΛ nΛidi oodami ducami istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudaitai Suusi Cristo maisiu cΛΛgacΛrΛ vuvacΛi mosΛΛgigitai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ. ¹² Sioora vaavoitudai isistutuidi iscΛΛgacΛrΛ vuvacΛniagi ΛΛgidacai Moseesacaru sΛΛlicamigadΛ maiΛpan duucacai tatΛgitoi Λgai ismaacΛdΛ vaavoitudai isSuusi Cristo ΛrcΛΛgacΛrΛ vuviadami.

¹³ Diuusi gajiaadΛrΛ viaa Suusi Cristo curusiaba maisiu soimaasi ivuaadatai Suusi Λmos soimaasi ivuaadatai aatama. Poduucacai Suusi Cristo cΛΛgacΛrΛ gΛrvuvaitu aatama ismaacΛdΛ vaavoitudai Λgai dai Diuusi gΛroigali dai camaigajiaadΛrΛ gΛrviaa agai tomasi ΛΛquioma maiΛΛgidiña aatama Diuusi sΛΛlicamigadΛ. Suusi Cristo casoimaasi taata aatama gΛrvΛΛtara cascadΛ. Ajudidiu coodaiña ismaacΛdΛ aliΛ soimaasi ivuaadana dai saigiaraiña sai maata naa issoimaasi idui Λgai. CascadΛ pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ sai sΛΛlicΛdΛ gajiaadΛrΛ vipieeyi Diuusi Λgai ismaacΛdΛ gΛsaigiatudai soimaasi ivuaadatai. ¹⁴ Dai poduucacai Diuusi cΛΛgacΛrΛ vuvacΛi agai Λgai ismaacΛdΛ maitarjudidiu vaavoitudaitai Λgai Suusi Cristo poduucacai isduucacai Diuusi cΛΛgacΛrΛ vusaitu AvraañicarΛ vaavoitudacai Λgai Diuusi. Dai Diuusi IbΛadΛ ΛΛmadu daacamu vΛΛsi vaavoitudadami. Poduucacai isduucacai aagai Diuusi.

¹⁵ Giñaaduñi, siΛΛscadΛ Λmo oodami iduñiagi Λmo oojai siaaco aagai sioora vΛΛtarΛca agai vustuidadΛ siΛΛscadΛ muuquiagi Λgai dai daasagi gatΛtaaraga tomali Λmaadutai maitistutuidi isΛma duucacai iduñiagi.

¹⁶ Poduucái λλρλ Diuusi vλλscαγλ ivueeyi vλλsi istumaasi aagai saidλ iduñia aagai. λλquiomα Diuusi potαdαi Avraañicaru: “Avraañi, aapi λλmadu λmaadutai gαcαjiudadλλiñdαγλ baiλλliatuda aagai mui oodami aipacoga oidacami”, astαtαdαi Diuusi. Avraañicaru cαjiudadλ ismaacαdλ aagai Diuusi sai baiλλliatuda aagai mui oodami λγCristo. Dai maisiu mosαcaasi λgai baiλλliatuda aagai mui oodami dαmos Avraañi λλρλ baiλλliatuda aagai mui oodami. ¹⁷ Cadaivunucai maaco siento dan λmo coobai dan baivastama uumigi aidasi abiaadαγλ aagidi Diuusi gomaasi Avraañicaru Diuusi maa gαsλλlicamiga Moseesacaru. Dαmos vλλscαγλ maigajiadαγλ viaα λgai istumaasi aagidi Avraañicaru caaagidacai issλλlicαdλ iduñia aagai istumaasi aagidi. ¹⁸ Tomali λmaadutai maitistutuidi iscλλgαcαγλ vuvαquiagi ivuαadatai istumaasi aagai Moseesacaru sλλlicamigadλ. Sioorλ vaavoitudagi Diuusi λgai dai cλλgαcαγλ vuvαcαi poduucái isduucái vaavoitu Avraañicaru istumaasi aagidi Diuusi.

¹⁹ Moseesacaru sλλlicamigadλ vλλscαγλ soí λoodami sai maatλnα isλrsoimaasi ivuαadami. Diuusi ootoi gatλλαañicαrudλ sai maacana sλλlicamigadλ Moseesacaru taidλ Moseesacaru aagidi oodami. Dai Moseesacaru sλλlicamigadλ namaacatadai asta aidλ uucami sidivia λCristo. λCristo λrAvraañicaru cαjiudadλcatadai. ²⁰ Diuusi ootosi λjudidíu gαsλλlicamiga aacαdλ dαmos Avraañicaru gia λλgi aagidi λgai.

²¹ Dαmos maacacai Diuusi gαsλλlicamiga λjudidíu vλλscαγλ maigaji-
aadαγλ viaα istumaasi aagidi λvAvraañicaru. Moseesacaru sλλlicamigadλ
maimaa guvucadagai tomali λmaadutai saidλ ivuαadana istumaasi aagai
sλλlicamiαγλ. Isαsλλlicami gamaacadamudai guvucadagai istutiadamudai
oodami iscλλgαcαγλ vuvαcadagi λsλλlicamicαdλ. ²² Dαmos λsλλlicamicαdλ
cλλga maata vλλsi oodami isλrsoimaasi ivuαadami dai istλgito λgai sioorλ
cλλgαcαγλ vuvaidagi poduucái siλλscadλ matiagi oodami sai Suusi Cristo
cλλgαcαγλ vuvaidi sioorλ vaavoitudai aidλ gia vaavoitudamu λgai dai
cλλgαcαγλ vuvαquimu.

²³⁻²⁴ Maiquiaa diviacai Suusi Cristo vλλscαγλ maatλcatadai oodami
istumaasi gaagai isivuαadagi dai istumaasi maitαagai isivuαadagi
Moseesacaru sλλlicamigadλγλ. Dai Moseesacaru sλλlicamigadλ
namaacatadai asta aidλ uucami sidivia Suusi Cristo. Diuusi ootoi Suusi
Cristo sai cλλgαcαγλ gαrñλidiña λgai ducami istomali λmo imidagai
maisoimaasi ivuαadamudai vaavoitudaitai aatλmα. ²⁵ Aidasi abiaadαγλ
divia Suusi Cristo casistutuidi oodami iscλλgαcαγλ vuvαcadagi vaavoitudatai
λgai, dai Moseesacaru sλλlicamigadλ cαgajiadαγλ vii.

²⁶ Vλλscatai aapimλ λrDiuusi maamaradλ vaavoitudaitai Suusi Cristo.
²⁷ Dai aapimλ ismaacαdλ cavapacofi vaavoitudacai Suusi Cristo λgai cadivia
dai gαñλλmadu daaca aagai dai poduucái istutuidi aapimλ iscλλ tutiacagi λpan
duucái Suusi Cristo cλλgαcαγλ oidacatadai tami oidi daama. ²⁸ Vλλscatai
ismaacαdλ vaavoitudai Suusi Cristo λgai aaduñdλ ganducami Suusi Cristo
tomasi λrjudidíucagi ismaitarjudidíucagi λλρλ, isλrpiooñicagi ischo λλρλ,
tomasi λrcαcαλλi isooqui λλρλ. ²⁹ Dai vλλsi vaavoitudadami λrAvraañicaru
cαjiudadλ ganducami cascαdλ vλλsi vaavoitudadami viaaca aagai λλρλ vλλsi
istumaasi aagidi Diuusi Avraañicaru sai maaquia aagai cαjiudadλ.

4

¹⁻² Siλλscadλ muuquiagi λmo oodami dai viida gavustuidaga gamara
ali gαλλi, aa oodami nuucadacana vustuidadλ asta siλλscadλ gαλλ λgai.
Oodami tomastuma pioofi duucái ñλidiña tomasi λrγλviidacami λgai. Aali

g^{aa}li viaaca is^{aa}giadagi ^{aa}oodami ismaac^{aa}da nuucada vustuidada ^{aa}gai.
³ Maiquiaa diviacai Suusi Cristo v^{aa}asi oodami viaacata dai g^{aa}ns^{aa}alicamiga dai po^{aa}lidiña ^{aa}gai sai ^{aa}giditai g^{aa}ns^{aa}alicamiga istutuidi is^{aa}gac^{aa}ta vuvaquiagi. ⁴ Aidasi caaayi istuigaco Diuusi ip^{aa}lidi sai diviana Suusi Cristo tami oidigi daama ^{aa}gai oodami duucai vuusai dai da^{aa}da ^{aa}rjudiu casc^{aa}da Suusi ^{aa}pa ^{aa}gidiña judidiu ^{aa}alicamigada. ⁵ Aatama maic^{aa}aga ^{aa}gidiña Moseesacaru ^{aa}alicamigada casc^{aa}da viaacata dai issoimaasi taatagi ^{aa}mos Suusi Cristo ^{aa}gac^{aa}ta garvuvaitu vai poduucai aatama istutuidi is^{aa}armaamarad^{aa}cagi Diuusi.

⁶ Dai casc^{aa}da Diuusi ootoi g^{aa}ib^{aa}daga sai g^{aa}ra^{aa}madu daacana casc^{aa}da aatama g^{aa}rooga aagaiña. ⁷ Dai sivi Diuusi camaig^{aa}pipiooñiga duucai g^{aa}rn^{aa}idi baiyoma g^{aa}maamara duucai g^{aa}rn^{aa}idi dai aatama ^{aa}pa g^{aa}maaquimu ^{aa}gai istumaasi maacai ^{aa}gai g^{aa}maamara.

⁸ ^{aa}quioma aidasi maiquiaa maat^{aa}cata dai aapim^{aa} Diuusi siaa duutu-daiña aapim^{aa} naana maasi istumaasi didiuusi ^{aa}liditai. ⁹⁻¹⁰ ^{aa}mos sivi caaata aapim^{aa} Diuusi dai Diuusi g^{aa}maamara duucai g^{aa}nn^{aa}idi. ^{aa}mos aapim^{aa} po^{aa}lidi masaid^{aa} istutuidi is^{aa}gac^{aa}ta vuvaquiagi mos^{aa}caasi ivuaadatai naana maasi vagimi daid^{aa} maitaata vaaadatai v^{aa}asi saapatoco poduucai isduucai g^{aa}nv^{aa}iida ^{aa}judidiu. Aana maimaata istuisid^{aa} ^{aa}pamu vaavoituda ^{aa}lidi aapim^{aa} ^{aa}pan duucai ^{aa}quioma. ¹¹ Aana po^{aa}lidi sai giña duiñdaga mait^{aa}nsi.

¹² Giñaaduñi aana g^{aa}ndaana^{aa} masai g^{aa}jaad^{aa}ra viaana ^{aa}judidiu ^{aa}alicamigada poduucai isduucai idui aana. Dai aana ^{aa}pan duucai oidaga ismaac^{aa}da mait^{aa}rjudidiu. Aidasi g^{aa}ra^{aa}madu daacata dai aana aapim^{aa} ^{aa}gac^{aa}ta giñ^{aa}idiña. ¹³ ^{aa} maata aapim^{aa} iscoococata dai aana aidasi tucamid^{aa}ra g^{aa}ndiviji aana dai g^{aa}naagidi sai Suusi Cristo ^{aa}gac^{aa}ta vuviaadami. ¹⁴ Tomasi uuvadara maasi giñ^{aa}coocodaga v^{aa}as^{aa}ta aapim^{aa} ^{aa}gac^{aa}ta giñ^{aa}idiña dai ^{aa}ga giñ^{aa}iaadagi aapim^{aa} duucami iñ^{aa}saana ^{aa}ra^{aa}mo Diuusi taañ^{aa}carud^{aa}camudai dai ducami iñ^{aa}saana ^{aa}ra^{aa}Suusi Cristocamudai. ¹⁵ ¿Tuimasi camaibaig^{aa}na^{aa}lidi aana giñ^{aa}vui? Tucamid^{aa}ra alia baig^{aa}na^{aa}lidi aapim^{aa} aana giñ^{aa}vui dai asta g^{aa}nvuupuji giñ^{aa}maaquimudai liena aapim^{aa} isbaigacamudai. ¹⁶ ^{aa}mos sivi g^{aa}nsaayu duucai giñ^{aa}ni^{aa}di aapim^{aa} g^{aa}naagidacai aana istumaasi ^{aa}ra^{aa}voi.

¹⁷ ^{aa} oodami yaatavogami g^{aa}nmamaat^{aa}ludi naana maasi istumaasi. ^{aa}gai ^{aa} tuutiacami g^{aa}nvueeyi masai ^{aa}gac^{aa}ta ^{aa}idiña dai g^{aa}jaad^{aa}ra giñ^{aa}viana aana. ¹⁸ Aliasi ^{aa}gac^{aa}ta isaipacoga g^{aa}noig^{aa}ada oodami dai maisiu g^{aa}nvuupui^{aa}madadagi aipacoga. ^{aa}ga tagito aana iss^{aa}alicada giñ^{aa}oig^{aa}daiña aapim^{aa} aidasi g^{aa}na^{aa}madu daacata dai aana. Dai aana ip^{aa}lidi isquiaa giñ^{aa}oig^{aa}ada aapim^{aa} tomasi mait^{aa}na^{aa}madu daja. ¹⁹ Giñaaduñi ^{aa}alicada soig^{aa}niatudai aapim^{aa} dai apiasoig^{aa}niad^{aa}amu aana asta si^{aa}scada ^{aa}alicada ^{aa}ga vaavoitu aapim^{aa} Suusi Cristo dai ^{aa}ga oidacagi poduucai isduucai oidacana Suusi Cristo tami oidigi daama. ²⁰ Aana ip^{aa}lidi isg^{aa}na^{aa}madu daacagi sivi dai poduucai maat^{aa}cagi aana isducatai g^{aa}agai isg^{aa}ni^{aa}oiquiada aana. Dai aana mait^{aa}tagai istumaasi giñ^{aa}ta^{aa}gituagi maic^{aa}aga g^{aa}nt^{aa}tagitoitai aapim^{aa}.

²¹ Aapim^{aa} ismaac^{aa}da ivuaada ^{aa}lidi istumaasi aagai Moseesacaru ^{aa}alicamigad^{aa}ra po^{aa}lilitai sai poduucai istutuidi is^{aa}gac^{aa}ta vuvaquiagi g^{aa}agai is^{aa}ga maat^{aa}cagi aapim^{aa} istumaasi g^{aa}agai ^{aa}alicamira. ²² Moseesacaru oojai ^{aa}mo istumaasi aagaitai Avraañ^{aa}caru dai pocaiti sai

Avraañicaru maamaracatadai gooca cacalli. Amoco armarada Agaaracaru. Agaar acusñirugadacatadai Avraañi. Dai agamai armarada Saracaru. Sara arAvraañi oofigada. ²³ Diuusi aagidi Avraañi saida Sara marata agaitadai cascada marai agai tomasi casi aroquimudadacatadai agai. Damos acusñirugada maita roquimudadacatadai cascada marai. ²⁴⁻²⁵ Vlassi gomaasi ganaagidi aana vai poduucai vaamioma calga maata calcagi aapima vlassi istumaasi Diuusi aagidi Moseesacaru agidi Siñaiida aidasi maa agai gasallicamiga, dai maata calca aapima lapa vlassi istumaasi Diuusi aagidi Avraañicaru aidasi aagidi saida iduñi agaitadai mui naana maasi cacal gaducami agai valataga. Ismaacada vaavoitudai saida istutuidi iscal gacaga vuvaquiagi lagiditai Moseesacaru sallicamigada latalaanadami soimaasi taatuldai dai asta cooda sioora maicalga lagiadagi sallicami. Poduucai isduucai Avraañicaru istutuiditadai issoimaasi taatuldai Agaaracaru ismaicalga lagiadagi. Ajudidü arlagi ismaacada vaavoitudai saida istutuidi iscal gacaga vuvaquiagi lagiditai Moseesacaru sallicamigada. Agai arIsireliaga oidacami dai Jerusaleenaga oidaga ajudidü latalaanadamigada. ²⁶ Damos aatama vaavoitudai isSuusi Cristo arcal gacaga vuviadami dai cascada aatama armaamarada Diuusi. Dai Suusi Cristo argaltaanadamiga. Dai agai oidaga tavaagida siaaco valscatai cagajiaadaga vii Moseesacaru sallicamigada, dai malca iimimu aatama tasai oidacamu tomastuigaco Diuusi lamadu. ²⁷ Dai pocaiti Diuusi ñooquidaga sai Diuusi potatadai Sara aidasi Avraañicaru lamadu daacatadai gacusñiruga:

Baigi galliada aapi Sara tomasi maiquiaa marai aapi, tomasi maitistutuidi aapi ismaamatagi.

Iñacadañi baigalliaracada tomasi maiquiaa cooco duduaaiditai.

Vaamioma maamata agai aapi sia gacusñiruga.

Ascaiti Diuusi.

²⁸ Diuusi aagidi Avraañicaru lamadu Saracaru sai maarata agaitadai cascada mara agai dai Isaa latala. Aatama vaavoitudai Suusi Cristo poduucai isduucai Avraañicaru vaavoitu Diuusi cascada aatama Avraañicaru cajiudadagarducami. ²⁹ Agaar marada Ismael talagiducadai. Ismael soi duucai naidina Isaa. Isaa agai dai vuusai Diuusi Ibada guvucadacada. Poduucai lapa ajudidü ismaacada vaavoitudai saida istutuidi iscal gacaga vuvaquiagi lagiditai Moseesacaru sallicamigada soimaasi gartaatamituldai aatama ismaacada vaavoitudai saida istutuidi iscal gacaga vuvaquiagi vaavoitudaitai Suusi Cristo. ³⁰ Damos Diuusi ñooquidaga pocaiti sai Sara potatadai Avraañi: "Ootosañi gocusñiru vai imana tabiaadaga lamadu gamara. Marada maitistutuidi istalaanadagi gavastuidaga lamadu giñmara", astatadai Sara. ³¹ Giñaduñi aatama maiviaa islagiadagi Moseesacaru sallicamigada baiyoma aatama mosvaavoitudai Suusi Cristo vai agai cal gacaga garvuvaidi, dai aatama arDiuusi maamarada.

5

¹ Suusi Cristo cal gacaga garvuvaitu tasai camaitivuaadana vlassi istumaasi aagai Moseesacaru sallicamigadaga. Aliasal gaagai isapiavaavoitudada aapima Suusi Cristo dai maisiu apamu lagiadagi vlassi Moseesacaru sallicamigada. Alii sijaiga iscalga lagiadagi Moseesacaru sallicamigada.

² Calgavar gantagito calca istumaasi ganoojidi aana. Aana arPaavora daida gnaagidi sai isaapima vaavoitudai sai iiquititai gantuucuga poduucai isduucai aagai Moseesacaru sallicamigada istutuidi iscal gacaga vuvaquiagi aidaga Suusi Cristo maitansoicai. ³ Apamu gnaagidi aana sai

sioora iiquitiagi gatuucuga agai gia viaa isaaigiadagi vlassi istumaasi aagai Moseesacaru saalicamigada. ⁴ Aapima ismaacada vaavoitudai sai Diuusi caagacata gannaidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai mosaaigiditai Moseesacaru saalicamigada cagajiaadaga viaa aapima Suusi Cristo amadu Diuusi ismaacada ganoigadai. ⁵ Dai Diuusi Ibaada garsoicai isapiavaavoitudada aatama Suusi Cristo. Agai muu curusiaba sai Diuusi ganoigaldiña garsoimaascamiga dai caagacata gannaidiña duucami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai aatama. Cascada iimia ragai aatama tavaagiamu siaaco daja Suusi Cristo. ⁶ Dai camaiviaa aatama isiquitiagi gatuucuga isduucai aagai Moseesacaru saalicamigada agai camainamaga cascada. Baiyoma gaagai tasvaavoitudada Suusi Cristo dai ganoigadagi aipacoga.

⁷ Aidasi maiquiaa gansaagida dada amamaatultuldiadami yaatavogami aapima caaga vaavoitudaina. ¿Tuimasi camaiagidi Suusi Cristo maamatuldiaragada? ⁸ Diuusi ipali isaapima vaavoitudagi Suusi Cristo damos aapima camaitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi. ⁹ Maatacavurai sai tomasi amaduga maamatuldiadami yaatavogami vlassata istutuidi isvupuiirumada mui oodami. ¹⁰ Aana caaga vaavoitudai sai Suusi Cristo gansaoina agai mai aagiada aapima istumaasi ganmamaatultuldi aana. Dai Diuusi soimaasi taatultuldiamu tomasioora sioora ganvupuiirumadagi.

¹¹ Giñaaduñi iñsaana quiaa agiadamudai loodami sai iquitacaiña gantuucuga dai poduucai caagacata vuvaiquiagi aidai gia ajudidiu maisoimaasi giñtaatamituldiadamudai tomali maibacocodamudai giñvui. Damos aana aagidi sai viaa agai isvaavoitudadagi isSuusi Cristo muu curusiaba dai poduucai caagacata vuvaiquiagi cascada soimaasi giñtaatamituldi agai. ¹² Aana ipalidi sai iimana bodaga ayaatavogami ismaacada ganvupuiirumadai.

¹³ Diuusi caagacata ganvuvaitu masai camaiviaacana isaaigiadagi vlassi istumaasi aagai Moseesacaru saalicamigadaga. Damos maitaagai masivuaadagi mosacaasi istumaasi aapima agai ipaliadagi. Baiyoma gaagai masigansoicadagi aipacoga ganoigadaitai. ¹⁴ Poduucai isduucai aagai Suusi Cristo. Agai pocaiti: “Oigadavurai aa oodami poduucai isduucai ganoigadai aapima agai”, ascaiti Suusi Cristo. Ismaacada saalicada oigada aa oodami agai gia ivueeyi vlassi istumaasi aagai Diuusi saalicamigadaga. ¹⁵ Damos isaapima ganñiooquiada aipacoga dai gancadadagi poduucai camaiacacata gannaigidan tada aapima aipacoga.

¹⁶ Damos aana anganaagidi masai ivuaadana vlassi istumaasi Diuusi Ibaada ipalidi dai maisiu mosacaasi istumaasi aapima agai ipaliadagi. ¹⁷ Oodami ivuaada alidi istumaasi maiiojoidi Diuusi Ibaada. Agai potuutuiga oodami cascada. Dai poduucai maitivueeyi istumaasi maata sai gaagai isivuaadagi. ¹⁸ Ismaacada ivueeyi istumaasi ipalidi Diuusi Ibaada camaiviaa isaaigiadagi ajudidiu saalicamigada.

¹⁹ Caaga gamaata silscada oodami ivuaadagi istumaasi agai agai ipalidi. Agai googosi ganducami. ²⁰ Dai siaa duutudai naana maasi istumaasi Diuusi duucai. Dai amoco cacadaraga. Dai aipacoga gancocodaiña dai gancadaiña. Dai agacoitaraga. Dai oomaliga. Daidai ivueeyi mosacaasi istumaasi agai agai ipalidi. Dai ganvupuii bacocoiña. ²¹ Dai coimudada tuutuiga. Dai gancodaiña aipacoga. Dai navacoitaraga. Dai aa naana maasi soimaascami. Aana casi ganaagidi dai apamu ganaagidi sai sioora ivuaadagi gomaasi agai gia maiimi agai malaca siaaco Diuusi gataanaai.

²² Damos siáascadá amo vaavoitudadami áaggiadagi Diuusi Ibaada aidá gia Diuusi Ibaada soicái ágai sai oigádaíña aa oodami, dai soicái sai baigáalidiña dai soicái sai gaibastacan tadacana, dai soicái sai maivui ñioocaiña Diuusi siáascadá soimaasi taatamadagi, dai soicái sai cáá tuigacana, dai soicái sai soicáiña aa oodami, dai soicái sai ivuaadana istumaasi aagada, ²³ dai soicái sai maioomaliacana, dai soicái sai maibaamucuiña tomali maigo-goose gáducamicana. Váasi gomaasi maitarsoimaascami cascada maidaidi Moseesacaru sáalicamigadá gomaasi. ²⁴ Dai ágai ismaacada cavaavoitudai Suusi Cristo cagajiaadara viaa váasi istumaasi áagi ágai ípalidi isivuaadagi cascada camaigogoose gáducamica tomali maiomalica tomali maitivueeyi naana maasi istumaasi ismaacada áagi ágai ípalidi isivuaadagi. ²⁵ Diuusi Ibaada gámmaa íbadagai utudui vaavoitudaitai Suusi Cristo, cascada aliási gaaagai isivuaadagi aatama váasi istumaasi ípalidi Diuusi Ibaada.

²⁶ Dai aatama maitaaagai isgáarducada garaliadagi poduucái ganvupuidara váatacana oodami. Dai maitaaagai iscoimudada tuutiacagi.

6

¹ Isamo vaavoitudadami todian duucaí soimaasi iduñiagi, aapima ismaacada cáaga áagidi Diuusi Ibaada gaaagai masaaagidiagi sai daanana Diuusi sai oigaldiana dai gaaagai masaaagidiagi sai camaisoimaasi ivuaadana sai baiyoma cáaga áagidiña Diuusi Ibaada. Damos maitaaagai masbagadagi. Gaaagai mastatagitodagi isaDiaavora istutuidi issoimaasi gáanduñituliagi aapima áapa. ² Poduucáiavar gansoicada aapima aipacoga siáascada soimaasi taatamada aapima dai poduucái ivuaadamu aapima istumaasi áagai Suusi Cristo mamaatáuldaragadara.

³ Isamaadutai gáducada gáliadagi ágai gia áagi gavuiirumadai dai maitistutuidi issoicadagi aa. ⁴ Váascatai gaaagai ístáagitodagi sabái cáaga ivueeyi istumaasi Diuusi ípalidi. Iscáaga ivuaada ágai poduucái baigáalidiña. Maitavar gántágitu náijada íducatai ivueeyi aa cascada maipocaitiada aapima masái vaamioma cáaga ivueeyi isagai. ⁵ Váascatai viaa ísááagi ivuaadagi istumaasi Diuusi ípalidi dai síoorá maitivuaada istumaasi Diuusi ípalidi áagi ágai árduñida.

⁶ Síoorá armamaatárdami ágai viaa issoicadagi ístucada ístutuidagi síoorá mamaatáuldiadagi.

⁷⁻⁸ Maitavar ganvupuiirumadada aapima políditai sai oodami istutuidi ísyaatagiadagi Diuusi. Diuusi maatá váasiaacatai cascada tomali amaadutai maitistutuidi ísyaatagiadagi. Síoorá ivuaadagi istumaasi áagi ágai ípalidi dai maisiu istumaasi Diuusi ípalidi ágai gia maitistutuidi íscáagacára oidacagi dai maiimimu Diuusi álamadu. Damos síoorá ivuaadagi istumaasi ípalidi Diuusi Ibaada ágai gia íimi ágai tavaagiamu dai tomastuigaco oidacamu Diuusi álamadu. ⁹ Cascada maitaaagai ísojoadagi ivuaadatai istumaasi ípalidi Diuusi Ibaada. Poduucái Diuusi amo imídagai gámmaaquimu mui naana maasi istumaasi cáagáducami tavaagíara íspiaivuaadagi istumaasi ípalidi Diuusi. ¹⁰ Cascada siáascada ístutiada aatama gaaagai tásoicadagi síoorá ágitu amo istumaasi síooma cáaga gaaagai tásoicadagi gáraaduñi vaavoitudadami.

¹¹ Sívi aana áagi gánoojidi cascada gágardu idi oojai. ¹² Amamaatáuldiadami yaatavogami ágai dai gánaagidi masái viaa ísiíquitiagi gántuucuga dai poduucái cáagacára vuváquiagi. Ágai poduucái ivueeyi sai cáagacára náidiña

ʌjudidíu dai maisiu soimaasi taatamituldiña vaavoitudaitai ʌgai sai Su-
 usi Cristo muu curusiaba sai ʌʌʌgacʌʌʌ vuvacʌiña oodami. ¹³ Tomali
 ʌgai ismaacʌʌʌ iquitʌʌʌi gʌntuucuga maitivueeyi vʌʌsi istumaasi aagai
 Moseesacaru sʌʌʌlicamigadʌʌʌ. Dʌʌmos ʌmamaatʌtuldiadami yaatavogami
 ipʌʌlidi isaapimʌ iquitiagi gʌntuucuga vai poduucai gʌgʌrducʌʌʌ gʌʌʌʌiada
 ʌgai ivuaadatai aapimʌ istumaasi ʌgai gʌntʌʌʌʌʌi. ¹⁴ Aanʌ gʌʌducʌʌʌ giñʌʌlidi
 muucucʌi gʌrtʌʌʌʌʌdamiga Suusi Cristo curusiaba sai ʌʌʌgacʌʌʌ vuvacʌiña
 oodami maisiu ʌma maasiʌʌʌʌʌ. Dai cascʌʌʌʌʌ aanʌ camaioojoidi isivuaadagi
 istumaasi ivueeyi ʌgai ismaacʌʌʌʌʌ soimaasi ivueeyi. ¹⁵ Ismaacʌʌʌʌʌ vaavoit-
 tudai Suusi Cristo maitʌʌʌʌʌsoiñi isiquitʌʌʌʌʌquicagi tuucugadʌ ischo ʌʌʌʌʌ. Baiy-
 oma ʌʌʌʌʌsoiñi isviaacagi ʌmo ibʌʌdagai utudui. ¹⁶ Aanʌ ipʌʌlidi sai Diuusi
 iibʌʌstudacan tadacana vʌʌʌsi ismaacʌʌʌʌʌ vaavoitudai Suusi Cristo dai ca-
 maivaavoitudai Moseesacaru sʌʌʌlicamigadʌ. Dai aanʌ ipʌʌlidi ʌʌʌʌʌ sai Diuusi
 soigʌʌʌʌʌlidiña ʌgaicʌʌʌʌʌ.

¹⁷ Sivi baitʌʌqui camaitʌʌʌʌʌagai mʌʌʌʌʌvui ñiioocadagi istumaasi aanʌ
 gʌʌʌmamaatʌʌʌtuli. Aanʌ gaaagidi sai Suusi Cristo ʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌ vuviadami
 cascʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌ oodami soimaasi giñʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌ dai quiaa maasi siaaco saasarai
 ʌgai giñʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌ.

¹⁸ Giñʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌ, aanʌ ipʌʌlidi sai gʌrtʌʌʌʌʌʌʌdamiga Suusi Cristo ʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌ
 gʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌʌ.

Mosacaasi.

Idi oojai ooji Paavora Λvaavoitudadami EfeesiΛΛ oidacami

¹ Aana ΛrPaavora dai gΛnoojidi aana aapimΛ EfeesiΛΛ oidacami ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo. AapimΛ ΛrDiuusi Λcovai vuvaidada. Aana Λrootosada Suusi Cristo. Diuusi ipali cascada. ² Aana ipalidi isDiuusi garooga Λmadu Suusi Cristo gartΛaanadamiga cΛagacΛΛa gΛnnΛijadagi dai ganiibΛstudacan tadacagi.

³ Diuusi ivueeyi naana maasi cΛcΛagaducami aatΛmΛ garvΛΛatarΛ. Ootoi Λgai Suusi Cristo sai Λgai gΛrΛΛmadu daacana dai sai Λgai garoigΛldiΛa garsoimaascamiga dai cΛagacΛΛa garvuvaidiΛa dai gΛrmaacana Λgυvucadaga vai poduucai Λgai bai garvueeyi tsai bai garvueeyi tsai baigΛnΛliadagi Diuuscada dai cΛga Λiioocadagi Diuusi vui. Agai Λroogada Suusi Cristo gartΛaanadamiga. ⁴ Diuusi Λcovai garvuvaitu maiquiaa iduucai oidigi abiaadara. DaidΛ gΛrΛidi ducami siCristo gΛrΛΛmadu daacagi. Suusi Cristo muuquia aagaitadai curusiaba tsai aatΛmΛ cΛagacΛΛa vuvacana dai vuidΛrΛ guuquivana Diuusi maigΛpiΛr vΛatacatai gΛroigΛldacai Suusi Cristo garsoimaascamiga. Dai poduucai casi arducamicana istomali Λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. ⁵ Aliasi garoigΛdai Diuusi cascada ΛΛqui abiaadara ipali tsaidΛ Λrmaamaradacana aatΛmΛ cΛagacΛΛa garvuvaidacai Suusi Cristo. Diuusi poduucai ipali cascada. ⁶ Dai cascada alia siaa duutudai aatΛmΛ Diuusi dai cΛga Λiioocai Λgai vui. CΛΛ maata aatΛmΛ isDiuusi sΛllicada cΛΛ tuiga cΛagacΛΛa gΛrΛniditai Λgai siΛscada Λma duucai gΛrtΛagitua aatΛmΛ dai camaisoimaasi ivuaadagi vaavoitudacai Diuusi maradΛ Suusi Cristo. Diuusi sΛllicada oigΛdai Λgai. ⁷ Dai Diuusi sΛllicada cΛΛ tuiga cΛagacΛΛa gΛrΛniditai cascada ootoi gΛmara sai Λgai muucuna curusiaba sai poduucai cΛagacΛΛa garvuvaidiana dai gΛroigΛldana garsoimaascamiga. ⁸ Diuusi sΛllicada garoigΛdai cascada garsoicai iscΛaga maata cΛcΛagi aatΛmΛ vΛasi Λiiooquida dai cΛga maatacagi isducatai gΛagagai isoidacagi. ⁹ Dai Diuusi gΛrmaatatuli istumaasi iduΛiΛa Λlidi Λgai istumaasi maimaatacatadai oodami ΛΛquioma. ¹⁰ VΛasi povΛduuΛimu isducatai Λgai ipalidi. Cascada ootoi Diuusi gΛmara oidi daama sai Λgai ΛrCristocana daida ΛrcΛagacΛΛa vuviadamicana. Dai siΛscada ΛpΛduΛiagi vΛasi istumaasi Diuusi ipalidi siΛpΛduΛiagi amaasi Cristo gataΛaanadamu ΛvaagiΛrΛ dai oidigi daama.

¹¹⁻¹² AatΛmΛ vaavoitudai Suusi Cristo dai ΛΛquioma Diuusi Λcovai garvuvaitu daida Λroida Λgai istumaasi oidi Λgai Λvaavoitudadami. VΛasi gomaasi ΛpΛduΛiΛa Λgai poduucai isduucai ipalidi Diuusi. Diuusi ivueeyi istumaasi Λgai poalidi iscΛagadu. Poduucai idui Diuusi vaidΛ aatΛmΛ Λjudidiu ismaacada ΛpΛga vaavoitu Cristo cΛagacΛΛa oidacana vai poduucai cΛga Λiioocadagi oodami Diuusi vui. ¹³ Dai aapimΛ vΛasi ismaacada maitΛrjudidiu cΛΛ Λiiooqui ismaacada Λrvaavoi daida ΛrcΛagaducami sai Diuusi cΛagacΛΛa vuvaidi tomasioora siora vaavoitudagi Suusi Cristo. Dai aapimΛ vaavoitu Suusi Cristo. Dai Diuusi ootoi gΛibadaga sai gΛrΛΛmadu daacana poduucai isduucai agai Λgai. Dai poduucai cΛga gΛmaata isaatΛmΛ Λrmaamarada Diuusi. ¹⁴ Poduucai cΛΛ maata aatΛmΛ Λmadu aapimΛ isDiuusi gΛrmaagui Λgai vΛascatai vΛasi istumaasi Λgai. Vai vΛasi gomaasicada siaa duutudagi dai cΛga Λiioocadagi oodami Diuusi vui. Agai alia cΛΛ tuiga cascada.

15 Aan¹ cajioma sai c¹aga vaavoitudai aapim¹ Suusi Cristo dai s¹allic¹ada oig¹dai aapim¹ aa vaavoitudadami. 16 Casc¹ada ali¹ baig¹ñalidi aan¹ Diuusi vui aapim¹ac¹ada gant¹at¹agitoitai siuu duucu daan¹dagi aan¹ Diuusi sai g¹ansoi¹cañiña. 17-18 S¹aa duutuada aan¹ Diuusi Suusi Cristo g¹artaan¹adamiga oogada. Agai agai dai ali¹asi g¹aaagai isv¹asi oodami s¹aa duutuadagi. Dai daan¹i aan¹ Diuusi sai agai g¹ansoiñ¹ana isc¹aga maat¹ ca¹ca aapim¹ Diuusi ñiooquid¹ daid¹ vaamioma maat¹cagi istumaasi Diuusi ip¹alidi ismaat¹ca aapim¹. Vai poduuc¹ai maat¹cagi aapim¹ v¹asi istumaasi Diuusi maat¹tuldi¹alidi sioo¹ga vaavoitudai Suusi Cristo ismaac¹ada Diuusi acovai vuvaitu. Dai ismaat¹cagi aapim¹ ap¹ s¹il¹ cac¹agaducami istumaasi Diuusi maacai vaavoitudadami, 19 dai isDiuusi ali¹ viaa guvucadagai dai is¹agai g¹arsoic¹i aat¹ama vaavoitudadami g¹aguvucadagac¹ada. Dai g¹aguvucadagac¹ada 20 Diuusi duaacali Cristo coidad¹ saagidaiñ¹d¹aga dai g¹abaana s¹allica pad¹aga dai t¹avaagi¹aga. 21 Dai maa guvucadagai sai vaamioma gataañ¹aña sitomas tuma s¹allicami viaacami v¹asi oidigi daama sivi dai tomastuigaco. 22 V¹ascatai g¹aaagai is¹algiadagi Cristo. Dai Diuusi maa s¹allicami said¹ ar¹bait¹ac¹aacamigad¹acana v¹asi vaavoitudadami. 23 Daid¹ v¹asi vaavoitudadami am¹adu Cristo at¹amo adunum¹ g¹anducami. Dai Cristo am¹adu daacana v¹asi vaavoitudadami poduuc¹ai istutuidi vaavoitudadami isc¹agac¹aga oidacagi.

2

1 Am¹quioma Diuusi mait¹an¹am¹adu daacatadai ali¹ soimaasi ivuaadana aapim¹ casc¹ada. Damos sivi Diuusi casi gan¹maa ib¹dagagai utudui masai ca¹agac¹aga oidacana aapim¹ poduuc¹ai isduuc¹ai agai ip¹alidi. 2 Am¹quioma ap¹an duuc¹ai oidacatadai aapim¹ aa oodami, daid¹ ivuaadana istumaasi ad¹iaavora ip¹alidiña. Ad¹iaavora agai dai gataañ¹i oidigi daama, dai soimaasi iduiñ¹tuldi ismaac¹ada mai¹algiadagi Diuusi. 3 V¹ascatai aat¹ama poduuc¹ai oidacatadai am¹quioma ivuaadana istumaasi ip¹alidiña dai istumaasi oojoidiña aat¹ama dai istumaasi tat¹agitoiña aat¹ama. Casc¹ada g¹aaagaitadai isDiuusi soimaasi g¹artaat¹tuldiagi ap¹an duuc¹ai aa ismaac¹ada mai¹vaavoitudai Suusi Cristo. 4 Damos Diuusi ali¹asi g¹aroi¹g¹adai dai soig¹alli aat¹amac¹ada. 5 Casc¹ada aid¹asi Diuusi maig¹ar¹am¹adu daacatadai, quiaa soimaasi ivuaadana aat¹ama, amaasi Diuusi g¹ar¹maa ib¹dagaga utudui vaavoitudacai aat¹ama Suusi Cristo. Diuusi duaacali Cristo coidad¹ saagidaiñ¹d¹aga sai ap¹amu oidacana dai Diuusi g¹ar¹maa ib¹dagaga utudui Suusi Cristo diviacai sai g¹ar¹am¹adu daacana. Diuusi soig¹alli aapim¹ac¹ada casc¹ada ca¹agac¹aga g¹amvuvaitu. 6 Diuusi duaacali Suusi dai g¹abaana dai s¹allica pad¹aga t¹avaagi¹aga. Dai am¹quioma Diuusi maig¹ar¹am¹adu daacatadai damos sivi g¹ar¹maa ib¹dagagai utudui dai g¹ar¹maa s¹allicami tasai abaana daraajana t¹avaagi¹aga s¹alasc¹ada coiyagi Suusi Cristo g¹ar¹am¹adu daaca casc¹ada. 7 Dai poduuc¹ai Diuusi gat¹at¹agidi v¹asc¹aga is¹alica ca¹ tuiga agai g¹arvui dai iss¹allic¹ada ca¹agac¹aga g¹ar¹naidi vaavoitudacai aat¹ama Suusi Cristo. 8 Diuusi ca¹agac¹aga vuvaidi oodami maisi ca¹aga oidacatai agai. Baiyoma Diuusi ca¹agac¹aga naidi oodami vaavoitudacai agai Suusi Cristo. Gomaasi mai¹algi ivueeyi oodami Diuusi agai daid¹ ivueeyi. 9 Casc¹ada mait¹aaagai isg¹ar¹du¹ad¹aga g¹an¹liadagi oodami. 10 Dai Diuusi agai daid¹ g¹ar¹maa ib¹dagagai utudui ismaac¹ada vaavoitudai Suusi Cristo sai ca¹agac¹aga oidacana. Poduuc¹ai isduuc¹ai Diuusi ip¹ali am¹quioma abiaad¹aga.

¹¹ Aapima maitarjudidú, gandallá maitarjudidú cascada. Ajudidú iquitacai ganmaamara cacalá tuucugad cascada iquitaquicada ganaagaiña agai aipacoga. Dai aapima ismaacada maiiquitaquicada ganaagaiña agai. ¹² Gantagitovurai aapima isalluqioma maivaavoitudaiña Cristo dai aapima maitarjudidú catadai ajudidú dai maimaatatadai aapima istumaasi aagidi Diuusi saida iduñi agaitadai agai vaatará. Aapima maiñaracatadai isimiagi Diuusi amadu siascada coiyagi tomali Diuusi maitamadu daacatadai. ¹³ Alluqioma maivaavoitudaiña aapima Diuusi tomali midaanaiña aapima agai sai gansoicaiña damos sivi vaavoitudai aapima Diuusi dai daanai sai gansoicaiña vai agai gansoicai vaavoitudaitai aapima Suusi Cristo. Agai muu curusiaba dai aasi arada vai poduucái tomasioora istutuidi isarmaamaradacagi Diuusi. ¹⁴ Judidú viaacatadai gansalicamiga sai lagi agai istutuidi isarmaamaradacagi Diuusi. Cascada judidú dai ismaacada maitarjudidú alluqioma argansasaayumacana dai aidasi divia Cristo bai dui sai camaitargansasaayumacana sai baiyoma ramo adunuma ducamicana. ¹⁵ Aidasi abiaadara muu Suusi Cristo curusiaba camaiñamaga samicamigada ajudidú cascada casi istutuidi ajudidú amadu ismaacada maitarjudidú isganaadunuma ganducamicagi Suusi Cristo garlamadu daacatai. Poduucái Cristo bai dui sai camaitargansasaayumacana. ¹⁶ Aidasi abiaadara muu Suusi Cristo curusiaba tomasioora istutuidi islagacara vuvaiyagi vaavoitudacai agai. Poduucái Suusi Cristo bai dui ajudidú amada ismaacada maitarjudidú sai camavui vaatcana Diuusi dai sai camaitancocodaiña agai aipacoga.

¹⁷ Suusi Cristo divia dai aipacoga gaaagidi naana maasi cacalagaducami siasi aapima ismaacada maivaavoitudaiña Diuusi caasi ajudidú ismaacada cavaavoitudaiña Diuusi masai camavui vaatcana Diuusi ¹⁸ vaavoitudacai Suusi Cristo. Diuusi Ibaada garsoicai tasai vaavoitudana aatama Suusi Cristo dai poduucái casi istutuidi ajudidú amadu maitarjudidú isdaanadagi Diuusi sai soicaiña. ¹⁹ Poduucái aapima camaitarsibaadara oidacami ganducami baiyoma aapima amadu vaasi vaavoitudadami ramo adunuma ganducami. Vaascatai arDiuusi maamarada cascada. ²⁰ Diuusi ñiooquituldiadamidaga dai Cristo dai oojotosada Cristo aagai Diuusi ñiooquida poduucái mai aapima. Dai vaascatai ismaacada gamamaatatuli Cristo arbaicacaacamidaga. ²¹⁻²² Dai vaascatai ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo ramo siagama ganducami. Poduucái idui Diuusi vai Diuusi Ibaada diviagi dai garlamadu daacagi. Dai Diuusi covai garvuvaitu dai Diuusi Ibaada garlamadu daja dai garsoicai isvaamioma laga oidacagi dai vaamioma maata cacagi Diuusi ñiooquida.

3

¹ Vaasi gomaasicada aana Paavora gandaanai masai calagacara oidacana. Aana ganaagidiña aapima ismaacada maitarjudidú isSuusi Cristo arcalagacara vuviadami cascada maisapi aana. ² Aapima camaata liena isDiuusi giñagidi sai ganaagidana aana sai Diuusi calagacara vuvaidi ara ismaacada maitarjudidú. Gomaasi ramo samicami ismaacada Diuusi giñmaa. Diuusi calagacara gannaide aapima cascada. ³ Aana ganoojidi chilaqui ñiooquicada daida ganaagidi isducatai Diuusi giñagidi amo istumaasi istumaasi alluqioma lagi Diuusi maatacatadai. ⁴ Siascada naida aapima idi oojai maatamu aapima iscamaata aana istumaasi alluqioma lagi Diuusi maatacatadai sai Cristo iduñia agai amo istumaasi. ⁵ Alluqioma Diuusi

maiaagidi gomaasi tomali amaadutai damos sivi Diuusi Ibaada aagidi oootoosada Suusi Cristo ismaacada Diuusi ñiiooquituldiadamigada ismaacada Diuusi acovai vuvaitu. ⁶ Dai pocaiti sai ismaacada maitarjudiduu viaaca agai apan duucai judiduu istumaasi Diuusi maaqui agai vaavoitudadami vaavoitudacai agai Suusi Cristo. Ajudiduu dai ismaacada maitarjudiduu amo adunuma ganducami dai vaasi istumaasi Diuusi aagidi judiduu sai iduufii agai vaavoitudacai agai Suusi Cristo sivi arismaacada maitarjudiduu vaataralapa. ⁷ Diuusi giñmaa samicami ansaida ganaagidiña idi ñiiooqui sai Suusi Cristo arcagacaga vuviadami. Aana maicaa tuigacana damos vaascaga Diuusi cagacaga giñnaidi daida giñmaa gavgucadaga sai ganaagidiña aana ñiioquida. ⁸ Aana polidi issioma mañamaga aana isvaasi vaavoitudadami damos Diuusi giñmaa samicami sai aagidiña aana ismaacada maitarjudiduu sai Suusi Cristo cagacaga vuvaidi oodami daida ivueeyi mui naana maasi vaavoitudadami vaataral. Tomali amaadutai maitistutuidi ismaatiagi vaasi istumaasi ivueeyi Cristo vaavoitudadami vaataral. ⁹ Dai Diuusi giñaagidi ansai aagidana aana vaasi oodami istumaasi Diuusi iduufiña alidi laquioma abiaadaga istumaasi tomali amaadutai maimaatacata dai. Diuusi idui vaasiacatai. ¹⁰ Poduucai apadui vai najadagi Diuusi tataañicaruda ismaacada taana tavaagigala istumaasi ivueeyi Diuusi vaavoitudadami vaataral sai poduucai maatana Diuusi tataañicaruda sila saituduga Diuusi. ¹¹ Vaasi gomaasi apadui poduucai isduucai agai tagitoiña tomastuigaco daida idui agai isducatai aagai ootosacai Suusi Cristo oidigi daama. ¹² Dai vaavoitudai aatama Suusi Cristo cascada viaa aatama samicami isdaanadagi Diuusi sai garsoicaiña vaavoitudaitai isagai garca. ¹³ Cascada gandaana aana masai maivuaam analidiiña soimaa taatacatai aana. Aana aagidi Diuusi ñiioquida aapima ismaacada maitarjudiduu cascada soimaa taataca aana. Dai aapima gaaagai istatagitodagi sila si ganoigadai aana cascada alia baigiñalidi soimaa taatacatai aana aapimacada.

¹⁴ Cascada siaa duutudai aana oogada Suusi Cristo gartaanadamiga. ¹⁵ Diuusi idui vaascatai. Idui agai oodami oidigi daama daida idui agai gatataañicaru tavaagigala. Vaasi alamo oodami garducami aatama cascada garooga aagaiña aatama. ¹⁶ Diuusi samicada viaa gavgucadagai. Dai daana aana Diuusi sai agai ganmaacana gavgucadagai ganiibadagala vai poduucai vaamioma caga tutiacana aapima, Diuusi Ibaada ganlamadu daja cascada. ¹⁷ Dai daana aana Diuusi sai Cristo ganlamadu daacana vaavoitudaitai aapima agai vai poduucai vaamioma caga oigada aapima aa oodami. ¹⁸⁻¹⁹ Dai daana aana Diuusi masai aapima lamadu vaasi vaavoitudadami maatana sila si garioigadai Suusi Cristo tomasi maitistutuidi aatama ismaatiagi vaasi sila si ganoigadai agai. Dai daana aana Diuusi sai agai ganlamadu daacana dai sai aapima oidacana isducatai Diuusi ipalidi.

²⁰ Samicada viaa gavgucadagai Diuusi dai agai ganlamadu daja. Daida garsoicai isivuaada aatama istumaasi agai ipalidi. Dai agai caga istutuidi isivuaadagi vaasi istumaasi aagiada aatama dai istumaasi tagitodagi aatama dai asta vaamioma istutuidi agai isivuaadagi. ²¹ Aana ipalidi sai vaasi oodami caga maata isca tuiga Diuusi naiditai istumaasi ivueeyi agai vaavoitudadami vaataral dai maatacatai istumaasi ivuaadana Suusi Cristo.

¹ CascadΛ gandanai aanΛ aapimΛ masai cΛagacΛrΛ oidacana aapimΛ tomasi maisapi aanΛ vaavoitudaitai Suusi Cristo gartΛaanΛdamiga. Dai gandanai aanΛ masai cΛagacΛrΛ oidacana isducatai glaagai isoidacagi Diuusi Λco vuvaidada. AapimΛ arDiuusi Λco vuvaidada cascada. ² Maitavar gagarducada ganaliada dai cΛagavar tuutiaca dai maitavar bacocoda dai mosnΛijada istumaasi ganvuidadagi aa dai ganoigΛadavurai aipacoga. ³ Amo tagitoidagai avar viaaca cΛagacΛrΛ ganΛaiditai aipacoga, Diuusi Ibaada gansoicai cascada. ⁴ Dai vΛasi vaavoitudadami atΛmo adunumΛ ducami dai vΛascatai viaa Λgai vaa Diuusi Ibaada. Dai Diuusi Λco vuvaitu vΛasi vaavoitudadami dai maataΛ aatΛmΛ isΛmo imidagai iimia ragai Diuusi Λmadu dai tomastuigaco Λmadu daraaja ragai. ⁵ MosaliΛ amaduga gartΛaanΛdamiga, vΛascatai aatΛmΛ vaavoitudadami Λmadugan duucai vaavoitudai, dai mosΛmadugan duucai garvapaconai aatΛmΛ, ⁶ mosΛmaduga Diuusi garrooga dai Λgai arbaitΛcaacamigada vΛascatai dai garΛmadu daja dai gΛnΛiditai ismaacada maivaavoitudai istutuidi ismaatiagi isDiuusi alia viaa guvucadagai.

⁷ Cristo garmaacai guvucadagai vΛascatai Λmadutai saida ivuaadana Λmo istumaasi poduucai isduucai Λgai ipΛlidi. ⁸ Cascada pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ:

Tasadacai Cristo tavaagiamu gamaata isvaamioma istui Λgai isΛDiaavora. Cascada ΛDiaavora camaitistutuidi iscupadagi vaavoitudadami iibΛada. Dai gotora Cristo maa guvucadagai vaavoitudadami. Pocaiti Diuusi ñiooquidΛrΛ.

⁹⁻¹⁰ Capocaititai Diuusi ñiooquidΛrΛ isSuusi Cristo tasai tavaagiamu poduucai cΛaga gamaata isapaga tavai tavaagiaifidara dai divia tami oidigi daama. Tasai Cristo siaaco vaamioma tΛcavaga tavaagiara, dai sivi tomasiaacoga daja Λgai. ¹¹ Dai Cristo maa guvucadagai vΛascatai Λmadutai vaavoitudadami saida ivuaadana Λmo istumaasi. ΛΛmoco maa Λgai guvucadagai saida aroojotosadacana, dai aa saida arDiuusi ñiñiooquituldiadamigadΛcana, dai aa sai aagidiña oodami ismaacada maiquiaa caΛ isSuusi Cristo arcΛagacΛrΛ vuviadami sai Suusi Cristo arcΛagacΛrΛ vuviadami, dai aa saida arvaavoitudadami tataaanΛdamigadΛcana, dai aa saida arvaavoitudadami mamaatΛtuliadamigadΛcana. ¹² Poduucai bai dui Suusi Cristo Λgai saida ivuaadana Diuusi aa duifidada vai poduucai vaavoitudadami vaamioma cΛaga oidacana dai vaamioma cΛaga vaavoitudana Diuusi ñiooquida. ¹³ Vai poduucai vΛascatai aatΛmΛ amaduga mΛasi vaavoitudaifna dai amaduga mΛasi maatana aatΛmΛ mamaatΛtuliadragada Suusi Cristo. Dai poduucai aatΛmΛ vaavoitudadami baiyagi tagitoidagai daida ivuaadagi istumaasi Diuusi ipΛlidi, asta siΛasca cΛaga oidaca aatΛmΛ isducatai oidacata dai Suusi Cristo. ¹⁴ Dai poduucai camaiapan ducamicamu aatΛmΛ aali ismaacada tomasioora vupuiirumadai aagiditai ama maasi vaavoidaragai. Dai camaitistutiadamu oodami sastuduacami isgarvupuiirumadadagi gΛmamaatΛtuliadragacada ismaacada maitarvaavoi. ¹⁵ Baiyoma aatΛmΛ aagadagi mosΛagi istumaasi arvaavoi poduucai glaagai isbaiyagi tagitoidagai daida ivuaadagi istumaasi Cristo ipΛlidi garoigadaitai aatΛmΛ aipacoga. AatΛmΛ Λmo adunumΛ garducami dai Suusi Cristo argartΛaanΛdamiga. ¹⁶ Dai Λgai garsoicai gaguvucadagacada iscΛagacΛrΛ gΛnΛijadagi aatΛmΛ aipacoga daida iscΛaga ivuaada aatΛmΛ istumaasi Λgai ipΛlidi dai poduucai vaamioma cΛaga oidacamu aatΛmΛ garoigadaitai aipacoga.

¹⁷ Aan_Λ g_Λnaagidi istumaasi gi_ñaaagidi Suusi Cristo. Agai pocaiti masai camaoidacana aapim_Λ isducatai oidaca agai ismaac_Λda maivaavoitudai Diuusi. Agai tatagitoidada_Λ maisoicai isca_Λagaca_Λta oidacagi. ¹⁸ Agai alia soimaasi ivueeyi casc_Λda maitistutuidi isca_Λaga tatagitodagi. Dai agai gajiaad_Λra viaa Diuusi maitipaliditai istatagitodagi Diuusi casc_Λda camaitistutuidi agai istatagitodagi Diuusi casc_Λda maiviaa agai ibadagai utudui ismaac_Λda gamaacai Diuusi. ¹⁹ Dai camaisiaa arai isgoogosi g_Λnducamicagi baiyoma baig_Λnalidi_ña pomaasi ivuaadatai. ²⁰⁻²¹ Aidasi cajioma aapim_Λ isSuusi Cristo arca_Λagaca_Λta vuvriadami dai ma_ı aapim_Λ isducatai oida-catadai agai dai isducatai gamamaat_Λtuldi_ña agai poduucai ma_ı aapim_Λ istumaasi arvaavoi. Poduucai ma_ı aapim_Λ sai maitaaagai is_Λpan duucai oidacagi amaivaavoitudadami. ²² Casiavar maioidaca isducatai oida-catadai aapim_Λ maiquiaa vaavoitudacai Suusi Cristo. _Λlquioma _ΛDiaavora g_Λnvupuiirumada_ıñ_ı casc_Λda aapim_Λ polidi_ña sai vaamioma siooma oidacana soimaasi ivuaadatai. ²³ Baiyoma g_Λndagitovurai vai Diuusi ama duucai g_Λntatagitotuldi_ña vai camaitatagitoda aapim_Λ isducatai tatagitoi_ña _Λlquioma baiyoma tatagitoda aapim_Λ isducatai Diuusi ipalidi. ²⁴ Dai viaacamu aapim_Λ ibadaga utudai ismaac_Λda gamaacai Diuusi vai poduucai ca_Λagaca_Λta g_Λnnaijadamu aapim_Λ aipacoga poduucai isduucai Diuusi ca_Λagaca_Λta g_Λnnai_ı dai _Λlgiadamu aapim_Λ Diuusi poduucai isduucai Diuusi ipalidi.

²⁵ Casc_Λda casiavar maiyaatavoaca, aat_Λm_Λ amo adunum_Λ g_Λrducami casc_Λda.

²⁶ Isbaamuagi amaadutai aapim_Λ maitavar soimaasi ivuaada dai maitaaagai is_Λmo tasai baamuca agai ²⁷ poduucai istutuidi _ΛDiaavora issoimaasi iduiñtuldiagi casc_Λda.

²⁸ Ismaac_Λda _Λssivucataidai camaitaaagai is_Λssivucagi baiyoma g_Λaaagai isgaaata vuaadagi dai poduucai viaacagi istumaasi oidadagi soitutuigami.

²⁹ Maitavar sigalnaasi ñiooqui aagada baiyomavar ca_Λga ñioocada vai poduucai sioora g_Λncacacagi ca_Λgaca_Λta oidacana dai baig_Λnalidi_ña. ³⁰ Dai poduucai maiso_Λliatudai aapim_Λ Diuusi Ibaada. Ducami isdaasamudai Diuusi Ibaada gatapararu vai poduucai gamaata is_Λmo imidagai iimi agai aapim_Λ tavaagiamu dai tomastuigaco Diuusi _Λmadu daraajamu.

³¹ Maitavar oomaliaca, maitavar bacocoda, maitavar g_Λncocoda, maitavar sigalnaasi ñiooqui aagada, maitavar vui ñioocada aa, dai gajiaad_Λra viaa v_Λasi soimaascami. ³² Baiyomavar ca_Λ tuutiaca dai ca_Λgaca_Λta g_Λnnaijada aipacoga dai g_Λnoigaldadavurai aipacoga poduucai isduucai Diuusi g_Λnoigali aapim_Λ vaavoitudaitai aapim_Λ Suusi Cristo.

5

¹ Aapim_Λ arDiuusi garooga maamarada dai agai sa_Λlicada g_Λnoigada. Casc_Λda avat apan duucai ivuaada aapim_Λ agai. ² G_Λnoigadavurai aipacoga poduucai isduucai Cristo g_Λroigada_ı casc_Λda g_Λmuaatu curusiaba sai poduucai Diuusi gaoigaldi_ña gasoimaascamiga. Dai Diuusi baigalidi Suusi listocada poduucai iduucai agai. Ajudidıu coodai_ña cañiru maamarada amo altar daama dai dadaasdi_ña Diuusi sai agai oigaldiana soimaascamigada. Istumaasi idui Cristo arapan ducami isducatai ivuaadana ajudidıu.

³ Aapim_Λ casi arDiuusi maamarada casc_Λda maitaaagai masgoogosi g_Λnducamicagi tomali maiagadagi gomaasi tomali maitaaagai mascoimudada tuutiacagi. ⁴ Dai maitaaagai isaagadagi gosomaascami dai

maitaagai isvupuiiruga maasi ñioocada gomaasi maitarcallaagai isaagadagi. Baiyoma gaaagai isbaigarlaliadagi Diuusicada. ⁵ Caa maata aapima sai ismaacada googosi ganducami maiimia agai siaaco gataalanai Cristo lamadu Diuusi. Dai ismaacada coimudala tuutuiga, aga arapan duucami ismaacada siaa duutudai amomono, agai maiimia agai siaaco gataalanai Cristo lamadu Diuusi. ⁶ Dai Diuusi sallaicada soimaa taatatuldiamu ismaacada pomaasi ivueeyi. Agai maalagidi Diuusi cascada. Diuusi maitavar gandadagitoda isganvupuiirumadadagi aa ganaagiditai sai maitarvaavoi istumaasi ganaagidi aana. ⁷ Maitavar urapacada siiora pocaitadagi.

⁸ Laquioma aapima maimaatacata dai Diuusi ñiooquida dai alia soimaasi ivuaadana. Damos sivi cavaavoitudai aapima Suusi Cristo dai maata Diuusi ñiooquida cascada gaaagai mascalgacarla oidacagi poduucai isduucai Diuusi ipalidi. ⁹ Ismaacada maata dai lagidi Diuusi ñiooquida agai gia caa tuutuiga dai calgacarla naidi aa oodami dai agai vaavoitudai sai vaasi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara arvaavoi dai lagidi. ¹⁰ Ganaajagadavurai ismaatiagi vaasi istumaasi baialidi Diuusi. ¹¹ Maitavar urapacada ismaacada soimaasi ivueeyi agai ivueeyi istumaasi maitarsoiñi dai aapima maitaagai ispomaasi ivuaadagi. Baiyomavar aagiada aapima agai sai soimaasi ivueeyi. ¹² Aliasi arsiaa araragai isaagadagi istumaasi ivueeyi agai astocai. ¹³ Dai sialascada aagiadagi aapima soimaasi ivuaadami sai alia soimaasi ivueeyi, dai sialascada naijadagi agai vaavoitudadami iscalgacarla oidaga, aidai gia maatamu agai issallaicada soimaasi ivueeyi dai calaga istutuidi isama duucai gantatagituagi. ¹⁴ Cascada pocaiti Diuusi ñiooquidara:

Ismaacada maimaata Diuusi ñiooquida dai ismaacada soimaasi ivueeyi, lagiditai avat caaca Diuusi ñiooquida dai vaavoituda siCristo calgacarla ganvuvaidamu. Ascaiti Diuusi ñiooquidara.

¹⁵ Cascada calgacarla avat oidaca. Maitavar arapan duucai oidaca ismaacada maimaata Diuusi ñiooquida baiyomavar oidaca arapan duucai sastuducami ismaacada maata Diuusi ñiooquida. ¹⁶ Ganaagavurai dai calgacarla oidaca sallaicada soimaasi ivueeyi aa oodami ismaacada maivaavoitudai Diuusi cascada. ¹⁷ Maitavar vupuiiruaca. Ganaajagadavurai ismaatiagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaada aapima. ¹⁸ Maitavar navacorada. Ismaacada navacorai aliasi soimaasi ivueeyi. Baiyomavar dagito Diuusi Ibaada vai agai gansoiñana iscalaga tatagitoda aapima. ¹⁹ Sialascada gandaiviada aapima aipacoga gaaagai isganadagi Diuusi naidada sallaicada siaa duutudaitai Diuusi. ²⁰ Vaalacarla avat baigarlaliada Diuusi garoogacada vaasi istumaasicada. Daidavar tagituda isDiuusi garooga garcaaca vaavoitudaitai aatama Suusi Cristo.

²¹ Gansoicadavurai aipacoga, dai vuudavurai ñiooqui ismaacada ganmaacadagi aa vaavoitudadami, dai calgavar gantagito caaca isducatai ganmaaatatuldiadagi aa vaavoitudadami. Aapima siaa duutudai Cristo cascada.

²² Ooqui gaaagai islagiadagi gancuucuna poduucai isduucai lagidi agai gartaaanadamiga Suusi Cristo. ²³ Accalli agai dai taanaai gaooñiga poduucai isduucai Suusi Cristo taanaai vaasi vaavoitudadami. Suusi Cristo calgacarla vuvaitu avavoitudadami daida avavoitudadami aaduñda ganducami Suusi Cristo. ²⁴ Poduucai isduucai avavoitudadami lagidi Suusi Cristo ooqui gaaagai islagiadagi gancuucuna vaasi istumaasi taanaadagi cuucunada.

²⁵ Ἀσκαλλί γλαagai isoigladagi ganooñiga poduucai isduucai Cristo oigadai Ἀvaavoitudadami dai muu curusiaba sai Ἀgai cααgacαγἄ vuvacana ²⁶ saida Ἀvaavoitudadami camaisoimaasi ivuaadana baiyoma ivuaadana Diuusi aa duiñdada. Cristo oigali soimaascamigada vaavoitudacai Ἀgai Diuusi ñiooquida sai poduucai camaigapiar vaaḷacana. ²⁷ Poduucai Cristo bai ivueeyi Ἀvaavoitudadami sai ḷḷmadu oidacana camaitarsoimaasi ducamicatai. Cristo caaco vuvaitu Ἀgai, siḷḷscada iimia vaavoitudadami tavaagiamu camaitiipucamu soora γapiar vuupadagi. ²⁸ Poduucai isduucai oigadai Suusi Cristo Ἀvaavoitudadami poduucai gλαagai isoigladagi cacḷḷli ganooñiga dai nuucadacagi poduucai isduucai gannuucada Ἀgai ḷḷgi. Ismaacada nuucada gaooñiga ducami isḷḷgi gannuucadacamudai Ἀgai. ²⁹ Tiipu siorea ḷḷgi gacḷḷdadagi baiyoma gannuucada siḷḷscada biugimuca Ἀgai gacuaadana dai siḷḷscada Ἀvamuca Ἀgai gauucadaña poduucai isduucai Cristo nuucada Ἀvaavoitudadami. ³⁰ Ἀgai ḷḷraaduñda ducami cascada. Dai aatama ḷḷpa ḷḷvaavoitudadami cascada aaduñda γarducami Cristo. ³¹ “Cascada cacḷḷli dadagitoi gandḷḷda dai vḷḷpanagi ooqui, dai vḷḷ goocatai ḷḷḷamo oodami ganducamicana Ἀgai”. ³² Dai poduucai isduucai ḷḷmo cḷḷli ḷḷmadu ḷḷmo ooqui ḷḷḷamo oodami ganducami poduucai Cristo ḷḷḷmado Ἀvaavoitudadami ḷḷḷamo oodami ganducami. Gomaasi ḷḷquioma maimaatacata dai oodami damos sivi gḷḷnaagidi aana dai gomaasi aliḷasi gaaagai ismaatacagi vḷḷasi vaavoitudadami. ³³ Dai aapima aliḷasi gaaagai istagituagi iscasi gḷḷnaagidi aana sai vḷḷscatai gλαagai isoiglada ganooñiga dai nuucadacagi poduucai isduucai gannuucada Ἀgai ḷḷgi. Daida ooqui gλαagai issiaa duutuadagi gancuucuna.

6

¹ Aapima aali ḷḷgiadavurai gandḷḷda vaavoitudaitai Suusi Cristo, poduucai Ἀgai daida ḷḷcḷḷagai. ²⁻³ Diuusi sḷḷlicamigadḷḷga pocaiti ḷḷmo ñiooqui: “Siorea siaa duutuadagi gandḷḷda Ἀgai gia baigaliadamu dai mui uumigi oidacamu Ἀgai tami oidigi daama”. Idiavḷḷ ḷḷpḷḷagadada sḷḷlicamigada Diuusi ismaacadaḷḷcada Diuusi agidi isiduuña agaitada ḷḷmo istumaasi Ἀgai vḷḷatarḷḷ ismaacada ḷḷgidi ḷḷiooqui.

⁴ Dai aapima ismaacada maamara maitavḷḷ bacoquitudada gḷḷnmaamara baiyomavḷḷ cḷḷga nuucadaca dai maacada ñiooqui dai cḷḷgavḷḷ maamatḷḷtuldiaa vai vaavoitudana Suusi Cristo.

⁵ Aapima pipiooñi ḷḷgiadavurai gḷḷnaamu siaa duutudaitai, dai cḷḷga soicada ducami isivuaada Cristo aa duiñdada. ⁶ Cḷḷgavḷḷ gaaata vuaada maisiu mosacaasi siuu duucu gḷḷnḷḷijada gḷḷnaamu ipḷḷiditai ispotḷḷiya Ἀgai masai aliḷa sastudaga baiyoma Cristo pipiooñigada duucai sḷḷlicada ivuaadatai istumaasi Diuusi ipḷḷidi. ⁷ Baigḷḷnḷḷiaracada vḷḷari ivuaada gḷḷnaa duiñdaga ducami isivuaadamudai aapima Suusi Cristo aa duiñdada maisiu oodami. ⁸ Cḷḷ maata aapima isvḷḷscatai tomasi ḷḷpipiooñi tomasi ḷḷrgaḷḷamu Diuusi maquimu istumaasi maacai Ἀgai vaavoitudadami cḷḷga ivuaadatai Ἀgai.

⁹ Dai aapima gaaamu cḷḷgavḷḷ nuucadaca gḷḷnpipiooñiga dai maisoimaasi taatamituldiaa. Gḷḷntḷḷḷgitovurai sai Suusi Cristo tavaagiana daja dai Ἀgai gḷḷntḷḷaanai vḷḷscatai. Dai Ἀgai ḷḷmadugan duucai ḷḷḷidi vḷḷscatai.

¹⁰ Dadagitovurai aapima sai Suusi Cristo gḷḷnmaacana gaguvucadaga.

¹¹ ḷḷDiaavora gḷḷrvuidḷḷga caata aatama vaavoitudadami dai soimaasi gḷḷrduiñtuldiaa ḷḷlidi Ἀgai. Ἀgai aliḷa yaatavoga cascada gλαagai isgḷḷrnucadacagi vḷḷasi istumaasicada ismaacada Diuusi gḷḷrmaacai,

vaavoitudaitai Suusi Cristo vai poduucai agai maidagituagi isADiaavora soimaasi garduiñtuldadagi. ¹² Ismaacada garvuidara vaata maitaroodami. Agai arDiaavora amadu talaañicaruda. Agai alia soimaasi ivueeyi dai oidi daami ajioopai siaaco gataañai agai moomoyi dai dudunucami duucai. Agai taanai ismaacada maivaavoitudai Diuusi. ¹³ Cascada gaaagai isgarnuucadacagi vaavoitudacai Suusi Cristo, vai poduucai maitarmita aDiaavora siuu duucu soimaasi garduiñtuldada aliada agai. Dai ismaidadagituda aatama issoimaasi garduiñtuldada aDiaavora vaascara aliasi gaaagai isapiagar nuucadacagi. ¹⁴ Aliasi gaaagai isgar nuucadacagi vaavoitudaitai Diuusi ñiooquida. Diuusi ñiooquida sallicada arvaavoi dai garsoicai ismaañiadagi aDiaavora. Dai aliasi gaaagai iscaa tuutiacagi aatama dai cagaagara oidacagi. ¹⁵ Aliasi gaaagai isbai garduuca aatama tomastuigaco isgaaagiadagi Diuusi ñiooquida ismaacada soicai oodami sai ganiibastacan tadacana. ¹⁶ Dai gaaagai iscala vaavoitudada Suusi Cristo vai poduucai maisoimaasi garduiñtuliada Diaavora. ¹⁷ Dai cagaagara garvuvaidacai Suusi Cristo poduucai sobicai agai Diaavora vai maisoimaasi garduiñtuliña. Dai aliasi gaaagai iscala maataca aatama Diuusi ñiooquida. Diuusi ñiooquidacada vaamioma istutuidi aatama isADiaavora. ¹⁸ Vaascara gaaagai isdaanada aatama Diuusi isduucatai ipalidi Diuusi Ibada. Gaaagai ismaiojoada aatama isdaanadagi Diuusi sai soicaiña vaasi vaavoitudadami. ¹⁹ Dai daanadavurai aapima Diuusi aana giñvaataraga aara vai Diuusi giñsoicadagi sai calaga gaaagidiña aana maiduaadicuitai Diuusi ñiooquida ismaacada aagai cagaagara vuvaidaragai ismaacada aiquioma maimaatacata dai oodami. ²⁰ Aana arootosada Suusi Cristo. Agai giñootoi sai gaaagidiña aana isagai arcagaagara vuviadami cascada maisapi aana. Vaascara daanadavurai aapima Diuusi sai maiduaadicuitai gaaagidiña aana Diuusi ñiooquida poduucai isduucai gaaagai isivuaada aana.

²¹⁻²² Tiiquico argraduñi vaavoitudadami dai aana alia oigadai. Goovai calaga garsoicai Suusi Cristo aa duñdadara. Cascada ganootosda iñagai aana dai goovai ganaagidamu isduucatai daraaja aatama dai istuma vueeyi aana amadu aa vaavoitudadami ismaacada giñama daraaja. Dai poduucai baiganaliadamu aapima.

²³ Aana ipalidi sai Diuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga iibastudacan tadacana vaavoitudadami dai sai agai soicaiña vaavoitudadami iscala ganoigadagi aipacoga vaavoitudaitai Suusi Cristo. ²⁴ Dai sai Diuusi cagaagara gannaidiña aapima ismaacada calaga siaa duutudai tomastuigaco Suusi Cristo gartaanadamiga.

Mosacaasi.

Idi oojai ooji Paavora Λvaavoitudadami FilipoosiΛΛ oidacami

¹ AanΛ Paavora ΛΛmadu Timoteo Αρpipiooñigada Suusi Cristo dai ganoojidi idi oojai vΛasi aapimΛ garaaduñi FilipoosiΛΛΛ oidacami ismaacada vaavoitudai Suusi Cristo ΛΛmadu tΛtΛaanΛdamigada dai sonΑrguucacamigada tΛtΛaanΛdami. ² AatΛmΛ ipΛlidi siDiuusi garooga ΛΛmadu gΑrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo cΛAgacΑΛΛ gΑnnΛijadagi dai gΑniibΛstudacan tadacagi.

³ AliΛ baigiñlidiña aanΛ giñDiuusigacada siΛascada gantΛgitodagi. ⁴ Dai siuu duucu gamamadada aanΛ aapimΛ ganvΛatΛrΛ vΛascαΛΛ aliΛ baigiñlidiña aanΛ. ⁵ Aidasi abiaadΛrΛ vaavoitu aapimΛ aipaco garsoicai aatΛmΛ Diuusi aa duiñdadΛrΛ. ⁶⁻⁸ AanΛ aliΛsi ganoigadai aapimΛ dai Diuusi cΛAgacαΛΛ gΑnnΛidi poduucai isduucai cΛAgacαΛΛ giñnΛidi aanΛ ΛpΛ dai Diuusi gansoicai aapimΛ poduucai isduucai giñsoicai aanΛ ΛpΛ tasai maivuι ñiocoaiña aatΛmΛ Agai siΛascada soimaa taatamadagi. Maisapi aanΛ cascαΛΛ aliΛ soimaa taataca aanΛ ΛΛmadu aapimΛ ΛpΛ. Diuusi garsoicai ΛpΛ tΛtai maidudu-aadicuda aatΛmΛ siΛascada vaan guuquivagi dudunucamiΛrΛ gaaagiditai isSuusi Cristo ΑrcΛAgacαΛΛ vuviadami. Diuusi ΑrnlΛijadami isaliΛsi ganoigadai aanΛ aapimΛ vΛascatΛi. Suusi Cristo aanΛ giñΛΛmadu daja cascαΛΛ ganoigadai aanΛ poduucai isduucai ganoigadai. vΛasi imaasicada saΛlicada vaavoitudai aanΛ isDiuusi ismaacada gansoi mAscΛAgacαΛΛ oidacagi aidamasi utudama vaavoitu Agai apiagansoicadamu asta siΛascada diviagi Suusi Cristo. Dai cΛAgadu ispoduucai vaavoitudai aanΛ. ⁹ Daanai aanΛ Diuusi masai vaamioma cΛAgα oigadaiña aapimΛ gΑnaaduñi vaavoitudadami dai sai Diuusi gΑnmaacana vaamioma maatΛdagai vai vaamioma maata caΛca aapimΛ Diuusi ñiooquida. ¹⁰ Vai poduucai vaamioma cΛAgα maataca aapimΛ istumaasi ΑrcΛAgaducami dai istumaasi ΑrmaicΛAgaducami. Dai poduucai istutiadamu aapimΛ iscΛAgacαΛΛ oidacagi dai maitiipucamu istucada gΑrιΛrΛ gΑnvupadagi tomali Αmo oodami siΛascada diviagi Suusi Cristo. ¹¹ Dai Suusi Cristo gansoifamΛ mai cΛAgacαΛΛ oidaca aapimΛ. Dai poduucai aa nΛijadamu masduucai oidaga aapimΛ dai Agai pocaitiada isDiuusi aliΛ cΛΛ tuiga dai poduucai siaa duutuadamu Agai ΛpΛ.

¹² Giñaduñi aanΛ ipΛlidi iscΛAgα maataca aapimΛ isvΛasi istumaasi ΑpΛvueeyi aanΛcαΛΛ sai gomaasi ΑpΛvueeyi aanΛcαΛΛ dai vaamioma mui oodami maatΛna isSuusi Cristo ΑrcΛAgacαΛΛ vuviadami. ¹³ Dai poduucai vΛasi idi sandaarugada AgΛΛ rai ΛΛmadu vΛascatΛi ismaacada ΑrΛi quidiΛrΛ oidaga maatΛna iñsaanaΛ maisapi gaaagiditai isSuusi Cristo ΑrcΛAgacαΛΛ vuviadami. ¹⁴ Dai cayoga vΛasi garaaduñi vaamioma cΛAgα vaavoitudai isgarDiuusiga gΑrnuucada dai maidudu-aadicuitai gaaagidi Diuusi ñiooquida nΛidi Agai iñsaanaΛ maidu-aadicui tomasi maisapi cascαΛΛ Agai maidudu-aadicui ΛpΛ.

¹⁵⁻¹⁷ ΛΛmoco saΛlicada giñΛAgacoi aliΛ cΛAgacαΛΛ giñnΛidiña Λoodami gamamaatΛtulditai aanΛ Diuusi ñiooquida. Agai vaa oodami ismaacada giñΛAgacoi soigiñlΛiatuda Λlidi cascαΛΛ gaaagidiña isSuusi Cristo ΑrcΛAgacαΛΛ vuviadami. Povuaadana Agai masai cΛAgacαΛΛ nΛidiña ΛpΛ dai ΛΛmoco saΛlicada iduñia Λlidi Diuusi aa duiñdadΛ cascαΛΛ gaaagidiña isSuusi Cristo ΑrcΛAgacαΛΛ vuviadami. Damos Agaa gia choo, mospovuaadana Agai masai cΛAgacαΛΛ nΛidiña ΛpΛ. Damos aa vaavoitudadami cΛAgα tutuiga dai cascαΛΛ

gaaagidiña isSuusi Cristo $\alpha\rho\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ vuviadami. Agai aliassi giñoiḡadai dai $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ maata iñsaana gaaagidiña isSuusi Cristo $\alpha\rho\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ vuviadami dai $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ maisapi aana. ¹⁸ Tuido, tomasiooḡa aagai isSuusi Cristo $\alpha\rho\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ vuviadami damos agada istumaasi Diuusi ipalidi. Amoco $\sigma\alpha\lambda\lambda\iota\kappa\alpha\delta\alpha$ iduñia alidi Diuusi aa duiñdada $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ gaaagidiña isSuusi Cristo $\alpha\rho\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ vuviadami damos aa gia povuaadana masai $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ naidiña. Damos agada agai Diuusi ñiooquida $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ cabaigiñalidi aana.

Dai apiabaigiñaliadamu aana. ¹⁹ Mos $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ maata aana isdaani aapima Diuusi aana giñvaatar α dai $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ maata aana isgiñsoicai Diuusi Ibaada agai vaa ismaacada $\lambda\lambda\mu\alpha\delta\upsilon$ daja Suusi Cristo $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ v $\lambda\lambda\sigma\iota$ istumaasicada $\lambda\rho\alpha\nu\epsilon\epsilon\upsilon\iota$ aanacada Diuusi $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ giñvusaida agai. ²⁰ Aana maata ismaitivuaada iñagai istucada siaa aradagi aana dai maata aana ismaidu-aadicuitai agada iñagai Diuusi ñiooquida vai sivi $\lambda\rho\alpha\kappa$ duucai $\lambda\lambda\kappa\upsilon\iota\omicron\mu\alpha$ vaamioma naijadagi dai $\tau\alpha\tau\alpha\gamma\iota\tau\omicron\delta\alpha\gamma\iota$ aoodami is $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ oidaga aana dai imaacada siaa duutuadagi aoodami Suusi Cristo $\lambda\rho\alpha$ tomasi camuu aana isquiaa oidacagi $\lambda\rho\alpha$. ²¹ Tami oidigi daama ipalidi aana isivuaadagi mosacaasi istumaasi ipalidi Suusi Cristo dai si $\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ muquia aana v $\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\tau\alpha$ agai $\lambda\lambda\mu\alpha\delta\upsilon$ daacamu aana dai goovai $\lambda\gamma\alpha\mu\omicron$ istumaasi $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\delta\upsilon\kappa\alpha\mu\iota$. ²² Damos isquiaa oidaca aana tami oidigi daama istutuidi aana isapivuaadagi Diuusi aa duiñdada. Dai v $\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\tau\alpha$ maimaata aana istumaasi ipalidi ismuquiagi isoidacagi. ²³ Alia sijaiga ismatia aana ismaacada ipalidi. Aana baiyoma ipalidi ismuquiagi dai Suusi Cristo $\lambda\lambda\mu\alpha\delta\upsilon$ daacagi poduucai sioma $\alpha\rho\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\iota$ aana giñvaatar α . ²⁴ Damos aapima $\gamma\alpha\kappa\upsilon\upsilon\alpha\tau\alpha$ sioma $\alpha\rho\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\iota$ isapiaoidaca aana tami oidigi daama. ²⁵ Aana $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ maata isgiñtagito aapima $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ polidi aana isquiaa oidaca iñagai aana $\gamma\alpha\kappa\lambda\lambda\mu\alpha\delta\upsilon$, dai $\gamma\alpha\kappa\sigma\iota\omicron\iota\eta\gamma\iota$ mai vaamioma vaavoituda aapima Suusi Cristo dai vaamioma baiganaliada. ²⁶ Poduucai $\gamma\alpha\kappa\lambda\lambda\mu\alpha\delta\upsilon$ daacamu aana $\lambda\rho\mu\alpha$ vai poduucai aagida aapima aa si $\lambda\lambda$ $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ ivueeyi Suusi Cristo aapimacada.

²⁷ Dai v $\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\tau\alpha$ av $\alpha\rho$ $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ oidaca aapima masducatai mai Suusi Cristo mamaatuldaragada. Aana ipalidi iscajiomacagi masmo $\lambda\lambda$ $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ oidaga tomasi $\gamma\alpha\kappa\lambda\lambda\mu\alpha\delta\upsilon$ daja aana ismaacasi $\lambda\rho\alpha$, dai cajiomaca iñalidi aana $\lambda\rho\alpha$ masai amadugan duucai $\tau\alpha\tau\alpha\gamma\iota\tau\omicron\iota$ dai masai v $\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\tau\alpha$ apiaaagidiña aa oodami Suusi Cristo mamaatuldargada, ²⁸ dai maitandadagitoda is $\gamma\alpha\kappa\lambda\lambda\beta\alpha\kappa\alpha\tau\alpha$ ismaacada $\gamma\alpha\kappa\upsilon\upsilon\iota\delta\alpha\gamma\upsilon$ v $\lambda\lambda\tau\alpha$. Imaasicada $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ maatacamu agai ismaiimia agai Diuusi $\lambda\lambda\mu\alpha\delta\upsilon$ damos Diuusi $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ $\gamma\alpha\kappa\upsilon\upsilon\upsilon\alpha\delta\alpha\mu\alpha$ aapima. Agai Diuusi maatatuldamu gomaasi. ²⁹ Diuusi $\gamma\alpha\kappa\upsilon\upsilon\alpha$ oigara-gai masvaavoitudagi Suusi Cristo dai massoimaa taatagi agaicada $\upsilon\iota\delta\alpha\gamma\upsilon$ v $\lambda\lambda\tau\alpha\kappa\alpha\tau\alpha$ v $\lambda\lambda\sigma\iota$ soimaascami ivuaadatai Diuusi aa duiñdada dai poduucai gia $\alpha\rho\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\iota$. ³⁰ Aapima n $\lambda\iota\delta\iota$ isducatai soimaa taatamañña aana. Dai maata aapima $\lambda\rho\alpha$ isducatai soimaa taataca aana sivi. Dai aapima giñ $\lambda\rho\alpha\kappa$ duucai soimaa taatamai $\lambda\rho\alpha$.

2

---

¹ Camaata aapima isSuusi Cristo $\gamma\alpha\kappa\sigma\iota\omicron\iota\kappa\alpha\iota$, dai isagai baiganaliatudai $\gamma\alpha\kappa\sigma\iota\omicron\iota\kappa\alpha\delta\alpha\iota$, dai maata aapima isDiuusi Ibaada $\gamma\alpha\kappa\lambda\lambda\mu\alpha\delta\upsilon$ daja dai soigalidi aapimacada. ² Mosamo tagitoidagai av $\alpha\rho$ viaaca aapima dai $\gamma\alpha\kappa\sigma\iota\omicron\iota\kappa\alpha\delta\upsilon\upsilon\alpha\iota$ amo si $\lambda\lambda\alpha\gamma\alpha\mu\alpha$ duucai, dai maicada $\tau\alpha\kappa\kappa\lambda\iota\gamma\alpha$ dai mainaana caiti $\alpha\kappa\kappa\lambda\iota\gamma\alpha$ aipaco dai poduucai vaamioma baigiñaliatudadamu aapima. ³ Soicadavurai aa maisiu $\lambda\lambda\gamma\iota$ $\gamma\alpha\kappa\tau\alpha\gamma\iota\tau\omicron\kappa\alpha$ dai maitavar $\gamma\alpha\gamma\alpha\delta\upsilon\kappa\alpha\delta\alpha$ $\gamma\alpha\kappa\lambda\iota\alpha\delta\alpha$ v $\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\tau\alpha$ gaaagai ispovaliadagi sai

aaduñda vaamioma argagarducada sialagi agai. ⁴ Vasscatau aliassi gaaagai istatagitodagi isducatai istutuidi issoicadagi aa dai maisiu lagi gansoicadagi.

⁵ Aapima gaaagai isapan duucai tatagitodagi Suusi Cristo. ⁶⁻⁷ Tomasi agai arDiuusi vasscatau dagito gasaallicamiga chiallqui uumigi dai oodami duucai vuusai dai gooquiara arpiooñigadacata dai vassci oodami. ⁸ Dai caoodamitucai maigaducada gaalidiña dai gadagito masmusuaagi curusiaba iduñia aliditai istumaasi oogada ipalidi tomasi aliassi ararsiaa araragaicana masmusuaagi amaadutai curusiaba. ⁹ Cascada Diuusi maa Suusi Cristo vaamioma gaducada daasicami istomali amo amai, ¹⁰ sai vaamioma siaa dutudaiña vasscatau vaavaagiara dai oidigi daama dai davaraai uta istomali amo amai. ¹¹ Vai poduucai vassci naana maasi oodami matiagi dai pocaiti adagi isSuusi Cristo artaananadami dai siaa duutuada agai Diuusi garrooga.

¹²⁻¹³ Cascada giñaaduñi gaaagai isapiagiñalagiditai caaca aapima tomasi maitanalamadu daja aana poduucai isduucai giñalagidiña aapima aidasi ganalamadu daja aana. Diuusi ganalamadu daja aapima lamadutai dai gansoicai maicallagacara oidaca aapima poduucai isduucai ipalidi lagi cascada ganaagavurai iscallagacara oidacagi saallicada labaiditai Diuusi callagacara ganvuvaididatagai.

¹⁴ Maitavar vui ñioocada Diuusi tomali maitanvupui ñioocada ganaaduñi lamadu. ¹⁵⁻¹⁶ Vai tomali amaadutai maitatagaiña tomali amo istumaasi istucada gapiaara ganvupadagi baiyomavar callagacara oidaca. Aapima arDiuusi maamarada dai mui oodami soimaasi ivuaadami saagida oidaga aapima. Dai callaga gamamaatatuldiadagi ismaacada aagai Suusi Cristo isducatai gaaagai isoidacagi dai isducatai vasscatau oidaca aatama agai lamadu, vai ismaacada aodami ismaacada oidigi daama oidaga najadagi isducatai oidaga aapima poduucai matia agai ispoduucai gaaagai isoidacagi. Dai poduucai siascada diviagi Suusi Cristo aana baigiñalidamu aapimacada maatacatai ismimosallicada aapima gansaagida aimaraitadai ganaagidiña aana Diuusi ñiooquida. ¹⁷ Isapima vaamioma vaavoitudagi dai vaamioma siaa duutuadagi Diuusi muucucai aana, aana gia ipalidi ismuquiagi. Dai vasscatau baigiñalidi aana tomasi muu aana aapimacada. ¹⁸ Dai aapima avat baiganaliada lapa giñapan duucai.

¹⁹ Aana polidi isatanaanadami Suusi Cristo ipalidi isotoma gaamucu ganootosda aana goTimoteo, dai aana gia ganootosda inñalidi vai poduucai siascada apamu diviagi goovai vaamioma baigiñaliada aana maatacain masduucai daraaja aapima. ²⁰ Maitipu amai tami ismaacada giñapan duucai tatagitai dai saallicada gansoiña alidiña. ²¹ Vasscatau gogaa mosallicaga gantatagitoina dai maivuaaman alidiña isivuaadagi Suusi Cristo aa duiñdad. ²² Camaata aapima isTimoteo callaga tuiga goovai ivueeyi istumaasi aagai. Dai callaga maata aapima isducatai giñsoicai goovai gaaagidiña isSuusi Cristo arcallagacara vuvuidami. Goovai giñsoicai apam duucai isduucai soicai amo ali gallicaga. ²³ Cascada ganootosda inñalidi aana mosmaatacain mastumaasi iduñia agai tami maisacaraaananadada. ²⁴ Aana polidi isDiuusi giñmaquia agai oigaragai isallicaga ganallida aana otoma.

²⁵ Aana polidi isgaaagai isganootosda aana garaduñi Epafarodito ismaacada giñsoicai dai giñapan duucai soimaa taatamai gaaagiditai Diuusi ñiooquida. Aapima giñootosi aidasi tagitocata dai aana. ²⁶ Goovai polidi masaapima maibaiganalidi maatacain iscococatadai goovai cascada ganallida alidi goovai aapima vasscatau. ²⁷ Vaavoava issallicada cococatadai goovai

baitoma muu damos Diuusi soigallli goovaicada dai aanacada lapa ansai poduucai maivaamioma soigiñlidiña. ²⁸ Cascada sällicada ganootosda iñalidi aana vai poduucai baiganalda aapima tagacai apamu. Dai poduucai camaisii soigiñliadamu aana. ²⁹⁻³⁰ Cascada baiganliaragacada avar miaadagida. Goovai argaraduñi vaavoitudadami. Gantagitovurai aapima isgoovai baitoma muu gaaagiditai Diuusi ñiooquida. Baitoma muu goovai giñsoicaitai istumaasiata maitistutuidi aapima isgiñsoiñagi maaacasi daraajatai. Gaaagai masgagarducada duucai najjadagi vaascatai ismaacada apantuuuiga goEparodito.

3

¹ Dai sivi giñaaduñi gaaagai masbaiganliadagi. Aapima arDiuusi maamarada cascada. Aana maioojodai isganoojiadagi agai vaa ñiooqui ismaacada casi ganooji aana dai aapima ganvaatarã gia arsoiñi goovai. ² Ganuucadacavurai agaicada ismaacada vuidaga vaata Diuusi ismaacada arsoimaasi ivuaadami ismaacada vaavoitudai sai gaaagai isiquitãagi gantuucuga dai poduucai cãagacata vuvãquiagi dai camaitarsoimaasi iducamicagi. ³ Damos aatama sällicada tagai ismaacada Diuusi cãagacata vuvaitu. Diuusi lbadã gãalamadu daja dai garsoicai issiaa duutuada aatama Diuusi. Damos aatama maivaavoitudai sai ivuaadatai amo istumaasi gartuucugacada ispoduucai istutuidi aatama iscãagacata vuvãquiagi. ⁴ Isiarvaavoicamudai isivuaadatai aatama amo istumaasi gartuucugacada cãagacata vuvãadamudai, aana gia casiooma cãaga cãagacata vusaimudai siaa. ⁵ Aidasi vuusai aana bomamacova tasaicada giñladã iquitã giñtuucuga. Aana arjudiu daidã arcajiudadã Benjamín. Dai ebreo tagidu garñiooqui antai aana cãaga maí apantuuucai giñladã. Aana arfariseo aduñlacatai, agai arjudidiu lapa damos cãaga agidi Moseesacaru sällicamidã. ⁶ Dai baigiñliaragacada soimaasi taatamitlidiña aana agai ismaacada vaavoitudaiña Suusi Cristo, dai cãaga agidiña aana vaasi isducatai garviituli Moseesacaru dai maitiipucana siora gapiata giñvuupadagi tomali amo istumaasicada. ⁷ Damos aãquioma polididiña aana sai gomaasicada Diuusi cãagacata giñnãidiña dai sivi camaata aana ismaitarvaavoi, cavaavoitudai aana Suusi Cristo cascada. ⁸⁻⁹ Damos vaasi istumaasi ismaacada ivuaadatada aana maisoiñi lidi. Sällicada vaamioma cãagadu isvaavoitudai aana giñtaanãdamiga Suusi Cristo agai gia sällicada arsoiñi. Aidasi vaavoitu aana Suusi Cristo viaa aana vaasiacatai istumaasi viaacatai baiyoma ipaliditadai aana isSuusi Cristo giñlamadu daacagi dai iñsaana imiagi agai lamadu siaascada muuquiagi. Dai sivi maivuum iñalidi aana agaicada ismaacada viaa. Camaivaavoitudai aana iñsistutuidi isãagi cãagacata vuusiagi aana cãagacata oidacatai tomali agiditai vaasi ismaacada garviituli Moseesacaru, vaavoitu aana Suusi Cristo cascada. Diuusi cãagacata giñnãidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduñimudai aana mosvaavoitudai aana Suusi Cristo cascada. ¹⁰⁻¹¹ Mosdagito aana vaasi istumaasi ivuaadana vaavoituda iñaliditai Suusi Cristo dai soimaa taata iñalidi aana poduucai isduucai soimaa taata Suusi Cristo. Agai muu ansai aana cãagacata vusaiña giñsoimaascamigaiñdã cascada aana ipalidi iscamaisoimaasi ivuaadagi dai viaaca iñalidi aana agai vaa guvucadagai ismaacada viaacatai Suusi Cristo dai duaacagi apantuuucai agai.

¹² AanΛ gΛnaagidi sai maiquia vΛasi imaasi ΛpΛdui aanΛcadΛ. AanΛ maata iñsquiaa arsoimaasi ivuaadami aanΛ. Damos aanΛ giñaajagai iscΛagacara oidacagi isduucaı ipalidi Suusi Cristo agai cΛagacara giñvusaitu cascada. ¹³ Giñaaduñi cΛaga maata aanΛ ismaiquiaa cΛaga ivueeyi aanΛ vΛasi camaitatagitoi aanΛ istumaasi ivuaadana mostatagitoi aanΛ istumaasi iduñia iñgai. ¹⁴ Dai poduucı vaamioma cΛagacara oidacamu aanΛ dai muucucı ai aanΛ Diuusi giñvaidacamu tavaagiamu vaavoitudaitai aanΛ Suusi Cristo.

¹⁵ VΛascatai aatama ismaacada cΛaga vaavoitudai Suusi Cristo mamaatatuldaragada dai cΛaga lagidi Suusi Cristo gaaagai isaplatatagitodagi isaliasi gaaagai isapiagarajagadagi iscΛagacarioma oidacagi. Dai isaapima maipoduucı tatagitodagi Diuusi ganmaatuldamu. ¹⁶ Gaaagai tasapiavaavoitudadagi tastaumaasi camaata dai oidacagi tasducatai camai.

¹⁷ Giñaaduñi giñapan duuquıvar oidaca. Dai gantagitovar naijada aa vaavoitudadami ismaacada apın duucı oidaga Timoteo dai Epafarodito dai aanΛ dai poduucı oidaca aapima. ¹⁸ Camuyoco gnaagidi aanΛ damos apamu gnaagida iñalidi asta suaacaitai sai oidaga muı odami ismaacada vuidata vΛata Suusi Cristo mamaatatuldaragada dai maioojoidi masaagiadagi isSuusi Cristo curusiaba muu. ¹⁹ Dai siΛascada coiya agai, agai gia Diaavora lamadu iimimu. Agai gia maıvaavoitudai Diuusi tomali maitatagitoi. Agai mosaca cuaadagai tatagitoi dai googosi ganducami dai oojoidi isaagadagi vΛasi istumaasi soimaascami ismaacada ivuaadana agai baiyoma gaaagai issiaa laradamudai agai. Agai maitatagitoi Diuusi mosacaasi istumaasi oidaga tami oidigi daama. ²⁰ Damos aatama maitaroidacami tanai amo imidagai noonoigimu aatama tavaagiamu. Dai tanai nanara aatama isdiviagi gataaanadamiga Suusi Cristo tavaagiañdara. ²¹ Agai baΛquia agai gartuucuga ismaacada otoma ugiatı dai dadadaquituda agai apın duucı ismaasi agai tuucugada. Poduucı iduñia agai agai vaa guvcadagaicada ismaacadacada taanai agai vΛasiaacatai istumaasi oidaga.

4

¹ Cascada giñaaduñi apiavar vaavoitudada dai apiaaggiada aapima Suusi Cristo. AanΛ gia saalicada gannaida iñalidi aliasi ganoigadai aanΛ cascada. Alia baigiñalidi aanΛ aapimacada vai tomasioora siora naijadagi isducatai oidaga aapima cΛaga matiagi ismaisiu mosalagicada gaaagidi aanΛ Diuusi ñiooquida aapima gansaagida.

² Daanai aanΛ Evodia lamadu Sintique sai baiduuna ñiooqui agai arvaavoitudadami cascada. ³ Dai aapi giñaduñi ismaacada giñsoicaiña giñaa duñdagara gadaanai aanΛ issoicada aapi goooqui goovai giñsoiñacai gaaagidiña isSuusi Cristo arcΛagacara vuviadami lamadu Quimiñtu dai aa ismaacada giñsoicaiña. Diuusi caoja vΛascatai goovai taatarada gliivrugara ismaacadara oojai agai vΛascatai taatarada ismaacada vΛascara oidaca agai agai lamadu.

⁴ VΛascara avar baiganaliada aapima vaavoitudaitai gartaanadamiga Suusi Cristo. Apamu gnaagidi baigavar analiada. ⁵ CΛagavar tuutiaca vΛasi oodami vui. Ataanadami Suusi Cristo caotoma divia agai.

⁶ Maitavar vuama analiada tomali amo istumaasicada. Baiyoma gaaagai masvΛascara apiamamadadagi dai taanadagi Diuusi vΛasi mastumaasi tagito. Baigavaranaliada Diuusicada. ⁷ Ispoduucı ivuaada aapima Diuusi ganiibastudacan tadacamu dai poduucı sioma cΛaga istutuidi aapima ismaıvuama analiadagi tomali amo istumaasicada. Aatama gartatagitoidacada

AAgi maitistutuidi isgariibASTudacan tadacagi. Suusi Cristo ivueeyi gomaasi tomasi maimaataA aatAMA isducatai.

8 TAtAgitodavurai AgiATA ismaacADA Arvaavoi, dai AgiATA ismaacADA arcAagaducami, dai cAagaducADA voyiATA ismaacADA Diuusi ganmamaacai.

9 Ivuaadavurai aapima VAAsi istumaasi ganmaatuli aana dai istumaasi gAntajai aana dai istumaasi aagaiña aana dai istumaasi ivuaadana aana poduuquiavAr ivuaada aapima vai Diuusi ganiibASTudacan tadacana.

10 AliA baigiñAlidi aana DiuuscADA Apamu giñsoiñacai aapima. Aana maipotaiya iñAlidi masai maitiñtAtAgitoitadai dAmos maitiipucata dai isducatai giñsoiña aapima. 11 Poduucai ganaagidi aana maisiu gantaanAdami iñAliditai Apua. Aana maatA isbaigiñAliadagi istumaasicADA viaacagi. 12 Aana AMmo iimidagai maiviaacana istumaasi dai AMmo iimidagai cAaga viaacana aana. Aana istutuidi istomasduucai oidacagi, istasconAcatai isbiuugimucatai AAPA. 13 Aana tomasduucai istutuidi isbaigiñAliadagi, Suusi Cristo giñsoicAI cascADA. 14 Dai aapima aliA cAaga idui giñootosdacai soiñi aidAsi soimaa taatacatadai aana.

15 Dai cAaga maatA aapima aidAsi ii aana Masedoniamu dai giñaaagacai gaaagidi aana isSuusi Cristo arcAagacARA vuviadami. Dai gooquiARA AMmapAcATA ganAmpaidiña vAavoitudadami. Dai aidAsi ii aana MasedoniañdARA mosAcAasi aapima FilipoosiATA oidacami giñootosdiña istucADA giñsoicADA aana. 16 AidAsi quiaa daacata dai aana TesalonicATA aapima AMmo iimidagai giñootosdiña soiñi. 17 Aana maitantaanAdami iñAlidi vaamioma mosaipAlidi aana isDiuusi cAagacATA gannAijadagi. 18 Aapima casi giñootosi mui naana maasi EpafaroditocADA dai sivi camaitAgito aana vaamioma. AliA baigiñAlidi aana goovaicADA ismaacADA giñootosi dai Diuusi baigAAlidi AAPA. 19 Dai gArDiuusiga ganmaaquimu vAAsi istumaasi tAgito aapima. Agai naana maasi viaa tAvaaagiATA aapima vaavoitudai Suusi Cristo cascADA. 20 GAaagai isvAAscatai siaa duutuadagi Diuusi gARooga vAAscATA.

21 DiuuscADA viaatuldi aana vAAscatai ismaacADA vaavoitudai Suusi Cristo. GARAaduñi ismaacADA tanai daraaja aana giñAMmadu DiuuscADA ganviaatuldi AAPA. 22 Dai vAAsi gogaa vaavoitudadami DiuuscADA ganviaatuldi AAPA, sioma cAaga Agai ismaacADA AgAA raí quidiATA oidaga DiuuscADA ganviaatuldi.

23 Vai gArtAAanAdamiga Suusi Cristo cAagacARA gannAidiña dai ganAMmadu daacana.

MosAcAasi.

Idi oojai ooji Paavora ʌvaavoitudadami Coloosasiʌʌ oidacami

1-2 Aanʌ ʌrPaavora. Dai aanʌ ʌmadu Timoteo gamvიაatuldi aapima garaaduḡi vaavoitudadami ismaacʌdʌ vaavoitudai Suusi Cristo. Dai aanʌ ganoojidi aapima Coloosasiʌʌ oidacami ismaacʌdʌ Diuusi ʌcovai vuvaida. Aanʌ ʌrootosadʌ Suusi Cristo, Diuusi ipʌlidi cascʌdʌ. Aatʌmʌ ipʌlidi sai Diuusi garooga ʌʌgacʌʌʌ gannʌijadana dai gannibastudacan tadacana. Diuusi ʌroogadʌ Suusi Cristo gartʌaanʌdamiga.

3 Vʌʌscʌʌʌ baigarʌʌlidi aatʌmʌ Diuusicʌdʌ daanʌitai sai gansoicʌiḡa aapima masai ʌʌgacʌʌʌ oidacana. 4 Baigarʌʌlidi aatʌmʌ Diuusicʌdʌ maatacatai isaapima ʌʌga vaavoitudai Suusi Cristo dai issʌʌlicʌdʌ oigʌdai aapima aa vaavoitudadami, 5 nʌnʌracatai aapima istuigaco iimi agai tʌvaagiamu dai Diuusi ʌmadu oidaca agai tomastuigaco. Aidasi tucamidʌʌʌ maʌ aapima isʌrvaavoi isSuusi Cristo ʌʌgacʌʌʌ vuviadami, aapima vaavoitu isʌmo imidagai iimi agai Diuusi ʌmadu. 6 Dai idi vaa ḡiooqui ʌʌgaducʌdʌ ismaacʌdʌ maʌ aapima gaaagidi Suusi Cristo ojootosadʌ vʌʌsi oidigʌʌʌ dai muidutai vaavoitu dai aa quiaa vaavoitudaimi dai ʌma duuca gantʌʌgitoimi vai camaisoimaasi ivueeyi poduucai isduucai ʌʌdʌui aapimʌcʌdʌ. Aapima maʌ isDiuusi sʌʌlicʌdʌ oigʌdai oodami. 7 Vʌʌsi gomaasi ganmamaatʌtuli garaduḡi Epaafarasi. Agai ivueeyi Suusi Cristo aa duiḡdada ʌpan duuca aatʌmʌ dai alia oigʌdai aatʌmʌ agai. Agai sʌʌlicʌdʌ gansoicʌiḡa masai vaamioma ʌʌga maatʌna Diuusi ḡiooquida. 8 Agai vaa Epaafarasi garaagidi masai aapima aliasi ganoigʌdai apacoga ganʌʌmadu daacatai Diuusi Ibʌada.

9 Cascʌdʌ aidʌ abiaadʌʌʌ simaʌ aatʌmʌ gomaasi apiadaanʌiḡa Diuusi sai agai gansoicʌiḡa masai ʌʌga maatʌna istumaasi agai ipʌlidi isivuaada aapima dai masai ʌʌga maatʌ caʌcana vʌʌsi ḡiooquida dai masai ʌʌga maatʌna isducatai gaaagai isoidacagi. 10 Mai poduucai sʌʌlicʌdʌ ʌʌgacʌʌʌ oidacagi ivuaadatai istumaasi Diuusi ipʌlidi poduucai isduucai gaaagai isivuaadagi vʌʌsi vaavoitudadami. Poduucai iduḡia agai aapima naana maasi ʌʌʌgaducami dai vaamioma ʌʌga maatʌmu Diuusi. 11 Dai daanʌi aatʌmʌ Diuusi, agai sʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai, sai agai ganmaacana guvucadagadʌ vai poduucai siʌʌscadʌ oodami soimaasi gantʌatamituldadagi istutiada aapima issoimaasi taatamadagi dai apiʌʌgacʌʌʌ oidacagi. 12 Diuusi garoigʌʌi garsoimaascamiga cascʌdʌ viaa aatʌmʌ sʌʌlicami ʌmadu vʌʌsi aa vaavoitudadami isiimiagi tʌvaagiamu dai isDiuusi ʌʌgacʌʌʌ gannʌijadagi. Cascʌdʌ baigarʌʌlidi aatʌmʌ Diuusi garoogacʌdʌ. 13 Agai ʌʌgacʌʌʌ garvuvaitu saidʌ ʌDiaavora camaitaanʌiḡa gariibadaga vai poduucai camaiʌʌgidi aatʌmʌ ʌDiaavora baiyoma ʌʌgidi aatʌmʌ Suusi Cristo. Agai ʌrDiuusi maradʌ dai Diuusi sʌʌlicʌdʌ oigʌdai agai. 14 Suusi Cristo agai daidʌ ʌʌgacʌʌʌ garvuvaitu muucucadi curusiaba vai Diuusi oigʌldi garsoimaascamiga.

15 Tomali ʌmaadutai mainʌidi Diuusi. Dʌmos Diuusi ootoi gamara tʌvaagiḡidʌʌʌ tami oidigi daama vai poduucai oodami maatʌna istuigʌ Diuusi. Agai ʌrSuusi Cristo dai ʌpan tuiga Diuusi garooga. Suusi Cristo agai dai vaamioma viaa guvucadagai sitomasioora.

16 Suusi Cristo idui vʌʌsiaʌcatai tʌvaagiʌʌʌ dai oidi daama siʌʌsi istumaasi maasi, ʌcaasi istumaasi maimaasi poduucai isduucai Diuusi ipʌli. Dai

Diuusi marada idui vaasi Diuusi taanañicaruda sai agai siaa duutudaña. ¹⁷ Diuusi marada tomastuigaco oidaga Diuusi lamadu. Dai agai calga nuucada vaasiaacatai sai maiugitana tomali oidigi, tomali tasai, tomali sisiaavugai, tomali amo istumaasi. ¹⁸ Dai Cristo artaanadamigada vaasi vaavoitudadami. Agai maa ibadagai utudui vaavoitudadami. Dai agai labaitacaaacamigada vaascatai ismaacada apamu duduaaga agai coidada saagidañidaga dai agai vaamioma taanada agai istomasioora. ¹⁹ Agai poduucai ivueeyi. Agai arDiuusi cascada. Diuusi ipali isaCristo anan tuigacagi agai. ²⁰ Diuusi ootoi gamara tami oidi daama tavaagiaindaga sai agai muucuna curusiaba sai poduucai calgacaga vuvacana oodami dai Diuusi oigaldi soimaascamigada. Dai muucuai Suusi Cristo poduucai vaascatai oidigi daama oidacami istutuidi iscamaiuvui vaatacagi Diuusi. Dai vaasiaacatai oidigi daama dai tavaagiaga Diuusi utulda agai sai apa maascana aidasi tucamidaga idui agai.

²¹ Damos aapima laquioma maitarmamaaradacatadai Diuusi baiyoma vuidaga vaatacatadai aapima Diuusi soimaasi ivuaadatai. ²² Damos sivi camaividaga vaata aapima Diuusi muucuai Suusi Cristo curusiaba dai poduucai Suusi Cristo ganvaidacaimu Diuusi vuitapi caoigaldacai gansoimaascamiga dai camaisoimaasi duucamicamu dai acovai vuvaidacamumu masaida ivuaadana Diuusi aa duindaga. ²³ Suusi Cristo iduñia agai gomaasi isaapima apiavaavoitudadagi agai dai calga vaavoitudadagi ismaitipu amai vaasi oidigaga ismaacada viaa guvucadagai iscalgacaga vuviaadagi oodami dai apiavaavoitudadagi vaasi Diuusi ñiooquida. Agai vaa ñiooqui calgaducada agai ismaacada gaaagidi vaavoitudadami vaasi oidigi daama dai ismaacada camai aapima dai ismaacada anan Paavora gaaagidi tomasiaacoga.

²⁴ Baigiñalidi anan soimaasi taatamaitai aapima ganvaataga. Suusi Cristo soimaa taata vaavoitudadami vaataga. Dai poduucai isduucai agai soimaasi taata anan lapa soimaasi taatamai soicitai vaavoitudadami. ²⁵ Diuusi giñmaa amo sallicami ansai anan gansoicaña aapima lamadu aa vaavoitudadami masai vaamioma calga maatana Diuusi ñiooquida ²⁶ ismaacada laquioma maitamaacatadai. Damos sivi Diuusi garmaatutuli vaasi gomaasi. Aatama lacovaga vuvaidada agai. ²⁷ Diuusi ipali isvaasi vaavoitudadami maatana isSuusi Cristo gatlamadu daja aatama ismaacada vaavoitudai agai, dai cascada cal maata isimiam ragai Diuusi lamadu. Goñiooqui sallicada calgadu daida agai vaataga lapa ismaacada maitarjudidui. Laquioma maimaatacatadai oodami goñiooqui damos sivi casi gamaata.

²⁸ Tomasiaaco siaaco ajiopada aatama aagidiña aatama vaasi oodami sai Suusi Cristo arcalgacaga vuviaadami. Aagidiña aatama oodami sai glaagai isgajiaadaga viaagi vaasi soimaascami dai calga mamaatatuldi aatama vaascatai sai Suusi Cristo calgacaga vuvaidi tomasioora sioora vaavoitudagi. Aatama ipalidi issoicadagi oodami sai vaamioma calga vaavoitudana dai sai vaamioma maatana Diuusi ñiooquida dai sai vaamioma calga ivuaadana istumaasi Diuusi ipalidi vaavoitudaitai Suusi Cristo. ²⁹ Gomaasi argiña duindaga naida povueeyi anan vaasi giñguvucadagacada ismaacada giñmaacai Suusi Cristo.

2

¹ Anan ipalidi masai maatana aapima sai anan duudatai gantatagito aapima lamadu vaasi vaavoitudadami Laodiseaga oidacami lamadu

VΛASI agaa ismaacada maiquiaa giñmaata. Dai sallyicada daanaa aana Diuusi sai agai gansoicaiña aapima amadu vascatai ismaacada caagai aana masai apiavaavoidaiña ñooquida. ² Dai aana ipalidi masai aapima baiganaliatudaña apaco gnoigadaitai, dai masai caga maata naidña Diuusi ñooquida dai masai caga maata vasi istumaasi agai Diuusi ñooquidaga agaitai Suusi Cristo. Vasi gomaasi aqumioma maimaatadadai oodami. ³ Suusi Cristo agai dai vaamioma caga tatagitoi sitomasioora dai agai garsoicai tasai caga maata naana maasi istumaasi istumaasi maata Diuusi dai poduucal aliastastuduacamu aatama. ⁴ Gomaasi ganaagidi aana vai tomali amaadutai maitanvupuiirumadaña cal baimaasi ñooqui ganaagidi masai agidi caacana. ⁵ Tomasi maiganamadudaja aana vascaga gantatagitoi aana aapima dai baigiñalidi aana maatacatal isaapima vascatai viaa amo tagitoidagai sallyicada caga vaavoidaitai Suusi Cristo.

⁶ Poduucal isduucal cavaavoiu aapima Suusi Cristo gartaanadamiga cagacaga ganvuvaidacai agai poduucal gagaagai isapiavaavoidadagai aapima sai agai apiagannuucada. ⁷ Dai gaagai isdaanadagai aapima Suusi Cristo sai gansoicaiña masai caga oidacana poduucal isduucal agai ipalidi poduucal isduucal ganmamaatutuli aana dai vascaga baigavara anliada Diuusicada vasi istumaasicada istumaasi agai idui aapima ganvavara.

⁸ Maitavara dagitu aapima isaa oodami ganvupuiirumadadagai vai poduucal maigajiaadaga vipiaa aapima mamaatatuldiaragada Suusi Cristo, ganmamaatatulditai agai amai mamaatatuldaragai ismaacada maitarvaavoi. Istumaasi ganmamaatutuli agai aroodami mamaatatuldaragada dai oodami viituldarada, gomaasi maitarSuusi Cristo mamaatatuldaragada.

⁹ Suusi Cristo arDiuusi daida aroodami aara agai tami oidigi daama oidacatai. ¹⁰ Dai Suusi Cristo ganamadudaja dai poduucal Diuusi ganamadudaja aara. Poduucal aapima viaa vasi istumaasi tagitu dai cagacaga vuvaiqiagi. Suusi Cristo agai dai taanaa vasiacatai. Agai vaamioma taanaa isDiuusi taanaañicaruda dai vaamioma taanaa siadivaora taanaañicaruda. ¹¹ Aidasi vaavoiu aapima Suusi Cristo dai ganmaacacai agai guvucadagai masai camaisoimaasi ivuaadana gama isaapima arSuusi Cristo mamaatardamigada maisiu iquitacatai gantuucuga poduucal isduucal gamviituli ajudidui. ¹² Aidasi ganvapaconi aapima vaavoidacai Suusi Cristo agaga vaapa aapima suudaga. Gomaasi arapan ducami isyaasapicamudai aapima Suusi Cristo amadu. Dai gooqiaru vuvaja sudagaiñidaga. Gomaasi arapan ducami isapan duduaaca vaavoidaitai isDiuusi viaa guvucadagai dai agai agai dai duaacal Suusi Cristo coidada saagidiñidaga gavgucadagacada. ¹³ Aqumioma maiviaacatai aapima ibadagai utudui soimaasi ivuaadatai dai vui vatacana Diuusi damos sivi Diuusi ganmaa ibadagai utudui dai oigali agai gansoimaascamiga vaavoidacai aapima Suusi Cristo. ¹⁴ Dai tomasi aapima gapiar vatacatai maiaagiditai Diuusi sallyicamidaga vascaga Diuusi oigali gansoimaascamiga, Suusi Cristo muu curusiaba cascada. ¹⁵ Aidasi Cristo muu curusiaba vaamioma istui isadivaora amadu adivaora taanaañicaruda dai poduucal vasi oodami istutuidi ismaatiagi isvaamioma viaa guvucadagai Suusi Cristo siadivaora.

¹⁶ Isamaadutai ganaagiadagai sai maitaagagai mascuaadagai amo cuaadagai dai sai maitaagagai isgaaadagai amo istumaasi dai sai aliasi gaagai issiaa duudadagai amo tasai siaa duudagaicatali agai siara amo ibastaraga tasaga siara tomastuma tasai maitavara agiada aapima agai. ¹⁷ Vasi gomaasi aroodami aqquidada sallyicamidadadagai dai camañamaga aidasi

abiaadara divia Suusi Cristo. Suusi Cristo mamaatutudaragada agai dai namaga sivi. ¹⁸ Maitavar vaavoitudada aapima agai ismaacada ganaagiadagi sai maicagacaga vuvaquia agai aapima ismaisaa duutuadagi Diuusi talaanicaaruda tomasi agai ganaagiadagi sai laidi amo istumaasi ismaacada mainlidi aa oodami. Agai gaaagidi sai soora maisaa duutuadagi Diuusi talaanicaaruda sai alia gagarducada ganalidi. Damos agai ismaacada pocaitiadagi gagarducada ganalidi tomasi maiviaa istuisida gagarducada ganaliadagi dai agai ivuaada lidi mosacaasi istumaasi lagi agai ipalidi. ¹⁹ Agai maicaga vaavoitudai Suusi Cristo. Suusi Cristo argarbaitacaacamiga daida agai soicai vaaasi vaavoitudadami sai vaamioma caga maatana istumaasi ipalidi Diuusi isivuaadagi dai sai amo tagitoidagai viaacana vaascatai poduucai isduucai Diuusi ipalidi.

²⁰ Aidasi abiaadara vaavoitu aapima Suusi Cristo mamaatutudaragada cagajiaadara viaa aapima oodami mamaatutudaragada ismaacada gaaagidi sai soora lagiadagi oodami samicamigada dai oodami viitudaragada sai agai gia cagacaga vuvaquia agai. Cascada maitaagai isapiaagiadagi oodami viitudaragada ismaacada maitarsoini. ²¹ Oodami pocaiti sai maitaagai iscuaadagi amo cuaadagai sai tomali maitaagai isdacadagi, tomali istaatamadagi. ²² Vaaasi gomaasi oodami mamaatutudaragada maisiu Diuusi. Acuaadagai otoma uugitali. ²³ Oodami ismaacada gamamaatutuldi gomaasi polidi isarsastudugami. Agai pocaiti sai agicada ismaacada gamamaatutuldi vaamioma caga siaa duutuadagi oodami Diuusi. Dai sai maicuaadatai amo cuaadagai arsoini oodami vaatara sai vaamioma caga oidacana dai sai maigarducada ganalidina damos maitarvaavoi. Gomaasi maitarsoini oodami vaatara isgajiaadara viaagi istumaasi lagi agai ipalidi isivuaadagi.

3

¹ Aidasi abiaadara vaavoitu aapima Suusi Cristo, Diuusi ganmaa ibadagai utudui ducami iscaduduacamudai aapima poduucai isduucai Suusi Cristo duaca, cascada gaaagai isvaascaga tagitodagi istumaasi aagai Diuusi niooquidara aagaiti lavaagi siaaco daja Suusi Cristo Diuusi lamadu dai taana. ² Tagitodavurai istumaasi arcagaducami maisiu istumaasi arsoimaascami. ³ Damos sivi gajiaadara viaa aapima soimaascami dai Diuusi gannuucada vaavoitudacai aapima Suusi Cristo. ⁴ Dai agai galamadu daja cascada tomastuigaco oidacamu aatama. Dai siascada Suusi Cristo apamu diviagi dai taanadagi aatama ara taanada agai agai lamadu.

⁵ Cascada gajiaadara avat vipiaada aapima vaaasi istumaasi soimaascami. Maitavar googosi ganducamica, dai maitavar coimudada tuutiaca, dai maitavar ipaliada gavustuidaga. Soora ipaliadagi gavustuidaga agai gia maisalicada siaa duutudai Diuusi baiyoma siaa duutudai tuminsi dai naana maasi istumaasi. ⁶ Cascada samicada baamucui Diuusi agai vui ismaacada mailagidi dai soimaasi taatatuldia agai agai. ⁷ Dai llaquioma aapima povuaadana, ⁸ damos sivi gajiaadara avat vipiaada vaaasi gomaasi. Maitavar baacocoda, maitavar soimaasi taatamituliada aliada aa, dai maitavar vui nioocada aa, dai maitavar sigal naasi nioocada aa vui. ⁹ Dai maitavar ganyaatagiada aipacoga. Aapima cagajiaadara viaa vaaasi gosoimaascami ismaacada llaquioma ivuaadana cascada. ¹⁰ Sivi caviaa aapima ibadagai utudui. Diuusi agai daida idui oodami dai sivi Diuusi gansoicai masai vaamioma apan tuutiacana aapima agai. Diuusi ipalidi isaapima caga maata agai cascada. ¹¹ Vaavoitudadami lamadugan duucai ganalidi vaascatai

tomasi arjudidíu ismaitarjudidíu aapa, tomasi iquitaquicagai tuucugada ischo aapa, tomasi artami oidacami siarsibaacoga oidacami aapa, tomasi arpipiooñi siartataaanadami aapa. Casiavar maitatagitoda gomaasi, baiyomavar tatagitoda isSuusi Cristo argarbaitacaaacamiga dai agai vaasi vaavoitudadami aamadu daja.

¹² Diuusi garoigadai daida acovai garvuvaitu tasaida armaamaradacana. Soigavar ganaliada aacada, dai caa tuutiaca, dai maigagarducada ganaliada, dai soicadavurai aa oodami, dai maioomaliaca.

¹³ Dai maitavar vui ñioocada aapima aa ismaacada soimaasi gantaatamituldadagi baiyomavar oigaldada agai poduucai isduucai Suusi Cristo gartaaanadamiga garoigaldi.

¹⁴ Dai vaascarga aliassi ganoigada aipacoga poduucai viaacamu aapima amo tagitoidagai. ¹⁵ Diuusi acovai vuvaitu vaasi vaavoitudadami dai agai ipalidi isvaascatai viaacagi amo tagitoidagai. Cascada aliassi gaaagai iscaagacarga oidacagi dai poduucai camaitancocoadamu. Dai baigavar analiada Diuuscada.

¹⁶ Aliassi gaaagai istatagitoda Suusi Cristo mamaatatuldaragada. Poduucai vaamioma sastuduacamu aapima ganmamaatatulditai aipacoga dai ganmaacaitai ñiooqui aipacoga. Ganadavurai aapima Diuusi naidadai dai baiganaliada Diuuscada. ¹⁷ Vaasi mastumaasi ivuaadagi siapa aagadagi vaascarga avar ivuaada istumaasi oojoidi Suusi Cristo. Dai baigavar analiada Diuuscada Suusi Cristo ganamadu daja cascada.

¹⁸ Aapima ooqui lagiadavurai gancuucuna, Diuusi ipalidi ispovuaadagi vaasi ooqui vaavoitudadami cascada. ¹⁹ Aapima cacalli oigadavurai ganooñiga dai maioomaliaca agai vui.

²⁰ Aapima aali lagiadavurai gandada vaascarga poduucai alia baigalidiña Diuusi. ²¹ Aapima ismaacada maamara maitavar oomaliaca agai vui vai agai caga ganlagidiña.

²² Aapima pipiooñi lagiadavurai ganaamu maisiu mosacaasi siuu duucu gannaajadagi ganaamu ipaliditai ispotaiya agai masai alia sastuduga baiyomavar vaascarga caga aata vuaada siaa duutudaitai Suusi Cristo. ²³ Tomastuma aa duiñdagai ismaacada ivuaadagi aapima sallacada avar caga ivuaada ducami issoicadamudai aapima Suusi Cristo dai maisiu oodami, ²⁴ maatacatai sai iimia agai tavaagiamu dai Diuusi amadu oidaca agai tomastuigaco, aapima ivueeyi gartaaanadamiga Suusi Cristo aa duiñdada cascada.

²⁵ Damos siora soimaasi ivuaadagi, Diuusi soimaasi taatamituldia agai agai. Diuusi agai dai vaascarga ivueeyi istumaasi arsaalicami vaasi oodamicada.

4

¹ Aapima gaaamu aliassi gaaagai mascaagacarga najadagi ganpipiooñiga daida taanadagi mosacaasi istumaasi arsaalicami. Tatagitodavurai isgantaaanadamiga tavaagigara daja.

² Duudatai avar daanada Diuusi baiganaliaracada sai gansoicaiña mai caagacarga oidaca aapima, caga vaavoitudaitai Diuusi. Dai baigavar ganaliada aapima Diuuscada.

³ Dai daanadavurai aapima Diuusi aapa sai agai giñsoicaiña nai gaagiada isSuusi Cristo arcaagacarga vuviadami gomaasi aiquioma maimaatcatadai oodami. Sivi maisapi aana gaaagiditai gomaasi.

⁴ Dai daanadavurai aapima Diuusi sai agai giñsoicaiña nai caga gamamaatatuldadagi aana Diuusi ñiooquida poduucai isduucai gaaagai isivuaadagi.

⁵ Cagavar tuutiaca aapima agai vui ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo apiavar gaagada isducatai aagidagi aapima agai Diuusi ñiooquida. ⁶ Dai

CAAɣAVAR ñiooquiada Aɣai VAASCATA dai aagiada istumaasi ARsoiñi dai CAAɣAVAR aa nonoragiada tomastumaasi istumaasi gANAagiada Aɣai.

7-8 Tiiquico ARGARaduñi vaavoitudadami dai aanA alia oigADai goovai. Goovai CAAɣa GARsoicAI Suusi Cristo aa duiñdadATA. CascADA gANOotosda iñagai aanA dai goovai gANAagidamu isducatai daraaja aatAMA aanA AMmadu aa vaavoitudadami ismaacADA giñAMA daraaja. Dai poduucAI baigANAliadamu aapimA. 9 Onesimo oida aɣai goTiiquico. Onesimo ARGARaduñi AAPA dai alia oigADai aatAMA. Goovai AMmadu aapimA Aɣagai vaa dAVAAɣIATA oidacami dai CAAɣa GARsoicAI Suusi Cristo aa duiñdadATA. Goovai VAgooatai gANAagidamu istuma APavueeyi aatAMA gARsaagida.

10 Aristarco giñAMmadu maisapi dai goovai DiuuscADA gAMviaatuldi. Dai Marcusi, Bernabé suculida, DiuuscADA gAMviaatuldi AAPA. Dai ismAAca aiyagi Marcusi CAAɣAVAR miaadagida. 11 Dai Suusi Justo DiuuscADA gAMviaatuldi AAPA. AVaavoitudadami judidíu saagidiaiñdATA mosACAasi Aristarcu AMmadu Marcusi AMmadu Justo giñsoicAI Diuusi aa duiñdadATA. Goovai SAALicADA baigiñAMliatudai. 12 DiuuscADA gAMviaatuldi AAPA Epaa-farasi. Goovai ARColoosasiATA oidacami daida goovai ivueeyi Suusi Cristo aa duiñdada. Epaa-farasi duudatai daanAI Diuusi sai gANSOICAIñA mai vaamioma CAAɣa vaavoituda Diuusi ñiooquiada dai MASAI vaamioma CAAɣa ivuaadana VAasi istumaasi Diuusi ipALidi. 13 Dai aanA gANAagidi sai Aɣai SAALicADA ipALidi isaapimA AMmadu AVaavoitudadami LaodiseeATA dai YerapoliisiATA oidacami CAAɣa ivuaadagi istumaasi Diuusi ipALidi. 14 DiuuscADA gAMviaatuldi AAPA Ruucasi ismaacADA ARdoaadigami. Dai DiuuscADA gAMviaatuldi Deemasi AAPA.

15 DiuuscADA AVAR viaatulda gARAaduñi vaavoitudadami LaodiseeATA oidacami. DiuuscADA AVAR viaatulda Niinafas AAPA AMmadu VAASCatai ismaacADA gANAMPaidi quiidATA dai siaa duutudai Diuusi. 16 SiAAscADA canAIdagi aapimA idi oojai VARAI ootosda AVaavoitudadami LaodiseeATA oidacami vai Aɣai nAidana AAPA. Dai Aɣai AAPA gANOotosdamu AOOjai ismaacADA ooji aanA VARAI nAida aapimA AAPA. 17 Dai aagidavurai aapimA Arquipo ansai aanA ootosdi ñiooqui sai alIASI gAAagai isCAAga ivuaadagi AA duiñdagai ismaacADA maa Diuusi vaavoitudaitai Aɣai Suusi Cristo.

18 Sivi aanA, Paavora AAgI giñNOovicADA gANOojidi cacugataATA dai DiuuscADA gAMviaatuldi. Dai tATAgitodavurai ismaisapi aanA. SAALicADA ipALidi aanA sai Diuusi CAAɣACATA gANNIdiñA aapimA.

MosACAasi.

aatama. Aatama ivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi dai maisiu istumaasi aoodami ipalidi. Diuusi agai dai maata gariibadaga iscaacagadu ischo aapa. ⁵ Caa ga maata aapima isaatama maitanvuurumadai caa baimaasi niooqui ganaagidi masai garacacana, dai aatama ganaagidi Diuusi niooquida maisiu gamaitaa araliditai tumifisi. Diuusi caaga maata vaasi gomaasi. ⁶ Tomali amo imidagai maitanaagidi aatama aapima masai samicada siaa grduutudaina dai tomali aa, caaga istuudimudai aatama isgantaanadagi tataanadami duuca i oootosadacatai Suusi Cristo. ⁷ Baiyoma caaga gartaatacai ivuaadana aatama istumaasi aidasi gansaagida daraajatadai poduucai iduucai caaga gataatacai nunuucadaina amo ooqui gamaamara. ⁸ Alia si ganaigadaitadai aatama dai samicada ipaliditadai isganaagidagi Diuusi niooquida. Baiyoma ipaliditadai aatama masgarcoodagi isdagitocai ganaagidagi Diuusi niooquida. Samicada ganaigadaitadai aatama cascada. ⁹ Giinaaduni caaga tagito aapima siasi gaata vuaadana aatama dai gamaitacaina cuadagai aidasi gansaagida daraajatadai aatama dai ganaagidaina Diuusi niooquida. Tasaga dai tucaga gaaata vuaadana aatama maisiaa ganduina araliditai ganvustuidaga.

¹⁰ Aapima amadu Diuusi caaga maata sia caaga daraajatadai aatama aapima vaavoitudadami gansaagida maisoimaasi ivuaadatai dai poduucai tomali amaadutai maitistui isgariaga gatsuuligagi tomali amo istumaasicada. ¹¹ Dai maata aapima aapa iduucai caaga gartaatacai ganmamaatutudina aatama aapima Diuusi niooquida, dai ganaapanaquidina masai apiavaavoitudaina, dai ganaagidina aapa sai gaagai masagadagi Diuusi. Dai vaasi gomaasi idui aatama apan duuca amo gaoga ivuudana ismaamaracada. ¹² Dai gomaasi idui aatama aapa masai caaga oidacana iducatai Diuusi ipalidi. Diuusi ganvai masai amadu oidacana maaca siaaco gataana i agai siaaco vaascatai siaa duutudai Diuusi.

¹³ Aidasi aatama ganaagidi Diuusi niooquida aapima vaavoitu maisiu aagi ganniooqui duuca baigama Diuusi niooquida duuca dai poduuquiava agai. Cascada alia baigalidi aatama Diuusicada. Dai govaa Diuusi niooquida agai dai gansoicai masai calagacaga oidacana aapima ismaacada vaavoitudagi. ¹⁴ Giinaaduni aidamasi vaavoitu aapima ganaaduni soimaasi gantaatatuli, apan duuca i judidiu ismaacada Judeera oidaga ismaacada ganmpaidi siaa duutudaragai Diuusi vaataraga vaavoitudaitai Suusi Cristo. Agai agai vaa aadunina soima taatamituldi aapa. ¹⁵ Dai agai vaa judidiu ismaacada soimaasi taatuli ganaaduni agai dai muua aSuusi dai soimaasi gartaatatuli aatama aapa. Poduucai idui aapa aaduninacardu coi Diuusi niooquitudiamigada ismaacada aagiditadai Diuusi niooquida. Agai gia maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi. Baiyoma mosvuidar vaacacana agai vaascatai. ¹⁶ Siascada aagida aliada aatama agai ismaacada maitarjudidiu sai agai aapa istutuidi iscaagacaga vuvaquiagi vaid a judidiu garsobacaina tasai maiaagidana. Dai poduucai vaamioma soimaasi ivueeyi agai. Damos sivi gia casoimaasi taatatuldamu Diuusi agai.

¹⁷ Aidasi guvucadacada gandagito aatama chilaqui tasai alia i gantatagitoina aatama. Otoma garaaga aatama dai gannaidaragai dai maiquiaa istui. ¹⁸ Aatama gamu imia ragaitadai dai gannaida ragaitadai, dai aana gia muiyoco gamu imia inaagaina damos vaascaga adiaavora garsobacaina. ¹⁹ Siascada apamu diviagi gartaanadamiga Suusi Cristo alia baigariadadamu aatama mapai daraajatadi, caaga maata aatama isami daraajamu aapima aapa dai alia baigariadadamu aatama tatagitoitai ismaimosagicada apadui garaa duinidaga gansaagida. ²⁰ Muidutai caaga

ñioocai aatama garvattara agaicada ismaacada idui aatama aapima gansaagida dai alia baigatlidi aatama aapimacada.

3

1 Cascada aidasi camaitistui aatama isvaamioma nanaracagi maimaatatai masduucai daraajatadai aapima, apatali aatama islaagi viiyagi tami Ateenasiara 2 dai ootosagi garaduñi Timoteo sai gannaidana. Goovai lamoco ismaacada garsoicai Diuusi aa duiñdada. Goovai gaaagidiña Diuusi ñiooquida. Tatai cascada gaamucu ootoi sai ganavanaquidana dai gansoiñana masai vaamioma vaavoitudana aapima.

3 Sai tomali amaadutai maiuojodaiña soimaa taatamaitai. Aapima calaga maata tasviaa issoimaa taatamadagi. 4 Dai aidasi quiaa ganlamadu daraajatadai aatama, aatama ganaagidiña tasai soimaa taata ragaitadai. Tai povadui masducatai camaata aapima. 5 Cascada aidasi camaitistui aana islanaracagi vaamioma ipiñalli aana isootosagi Timoteo maataca inlilitai masabai mola calaga vaavoitudai aapima. Poliditadai aana isDiaavora istutuidi issoimaasi ganduiñtuldagi isgaraa duiñdaga aapima gansaagida moslaagi duuñimudai.

6 Dai goTimoteo cadivia apamu malacalara dai calagaducami ñiooqui garvuaapi masai aapima mola calaga vaavoitudai dai ganoigadai aipacoga. Dai povartadai masai aapima gartatagitoi dai quiaa garoigadai dai masai garnaida lidi poduucai isduucai gannaida alidi aatama. 7 Cascada garaaduñi tomasi alia soimaa taatama aatama alia baigatlidi maatacai isaapima quiaa calaga vaavoitudai. 8 Cascada vaamioma sioma daraaja aatama maatacai masapiavaavoitudai gartaanadamiga Suusi Cristo. 9 Vlassi gomaasicada alia baigatlidi aatama Diuusicada. 10 Tasara dai tucara daana aatama Diuusi sai garmaacana oigaragai tatai apamu gannaida aatama dai gansoiñagi mai vaamioma calaga vaavoituda aapima.

11 Daida ipalidi aatama isDiuusi garooga lamadu gartaanadamiga Susi Cristo otoma garootosagi gaamucu tatai gannaida aatama. 12 Daida ipalidi aatama lara isDiuusi garsoiñagi mai vaamioma ganoigada aapima aipacoga dai aa lara. Poduucai isduucai ganoigadai aatama. 13 Vai Diuusi gansoiñana mai vaamioma vaavoituda aapima dai poduucai camaisoimaasi ivuaadagi Diuusi vuitapi dai maitarsoimaasi iducamicagi silascada diviagi gartaanadamiga Susi Cristo lamadu vascatai ismaacada vaavoitudai.

4

1 Sivi gia garaaduñi laanaanadami Suusi Cristo garmaa sallicami isganaagida aatama amo istumaasi. Casi ganaagidi aatama isducatai gaagai masoidacagi vai Diuusi baigalliadagi aapimacada dai aapima poduucai oidaga dai sivi gandaana aatama dai ganaagidi masai moduucai oidana.

2 Calaga maata aapima isducatai ganaagidi aatama masaida ivuaadana laanaanadami Suusi Cristo garmaa sallicami cascada. 3 Diuusi ipalidi masaida ivuaadana mosacaasi istumaasi lagi ipalidi dai masai maigoogosi ganducamicana. 4 Dai cacalli gaagai issiaa duutuadagi ganooniga dai maisoimaa taatamituldiadagi 5 dai maisiu ivuaadagi agaicada istumaasi ipalidi isducatai ivueeyi lagi ismaacada maivaavoitudai Diuusi mosacaasi isducatai gaagai. 6 Dai tomali amaadutai maitaagai ismasiadagi gaaaduñi oonigada, Diuusi alia soimaa taatamituldai siora pomaasi ivuaadagi poduucai isducatai casi ganaagidi aatama. 7 Diuusi acovai garvuvaitu aatama

tasaid^Δ ivuaadana istumaasi ^Δaa^Δgaducami dai maisiu soimaasi. ⁸ Poduucai sioora^Δ gajiaadara^Δ viaagi idi maatatuldaragai gajiaadara^Δ vipieeyi Diuusi maisiu oodami. Diuusi ^Δagai ismaacada^Δ ^Δgarmaacai ^Δagai ^Δgalbada^Δgaga.

⁹ Damos aana^Δ gia camaiviaa isganaagidagi isgaaagai masoigadadagi ganaaduñi, Diuusi casi ganmaatutuli isducatai gaaagai masganoigadadagi aipacoga. ¹⁰ Aapima^Δ gia poduucai ivueeyi ^Δvaa^Δsi vaavoitudadami Masedooniara^Δ oidacami ^Δlamadu. Dai gandaanai aatama^Δ garaaduñi masai vaamioma ganoigadaiña. ¹¹ ^ΔCaagacata^Δ avat^Δ oidaca, dai tagitocavurai ^Δagai ganaa duiñdagara^Δ, ^Δcaagavav^Δ gaaata vuaada tasduucai casi ganaagidi, ¹² vai siaa ganduutudaiña ismaacada^Δ maitarvaavoitudadami dai vai maivilaagacana istumaasi ganquiyiara^Δ.

¹³ Garaaduñi aatama^Δ ipalidi masmaatacagi isducatai ^Δapavueeyi ^Δacoidacada^Δ mai aapima^Δ masoiganaaliadagi ^Δapan duucai ^Δagai ismaacada^Δ maitagito isiimiagi Diuusi ^Δlamadu. ¹⁴ Poduucai isducatai vaavoitudai aatama^Δ isSuusi muu dai ^Δapamu duaaca poduucai ^Δapara^Δ gaaagai ^Δtasvaavoitudadagi sai Diuusi duduaacalda ^Δagai ismaacada^Δ coiyagi vaavoitudaitai Suusi Cristo.

¹⁵ Ismaacada^Δ ganaagidi aatama^Δ ^Δataaanadami Suusi Cristo garmaatutuli sai aatama^Δ ismaacada^Δ maiquiaa coiyagi ^Δsilaascada^Δ diviagi Suusi Cristo maibaitaqui iimia ragai ^Δagai ismaacada^Δ cacoiyagi. ¹⁶ ^ΔAgai ^Δagai divia ^Δagai ^Δtavaagiañdara^Δ dai ^Δtaañia ^Δagai ^Δamo ^Δtaaanadamigada^Δ Diuusi ^Δtataañicaruda^Δ sai iñooquidana ^Δvaavoitudadami trompeetagadacada^Δ Diuusi siotoma duduaacamu ^Δvaavoitudadami ismaacada^Δ coi ¹⁷ dai ^Δamapai iimimu ismaacada^Δ maiquiaa coiyagi ^Δlamadu iicomai saagida dai ^Δvuidara^Δ aimu ^Δataaanadami ^Δsila^Δgai ^Δgarvaidacaimu ^Δtavaagiamu ^Δsivlaascata^Δ ^Δlamadu daraajamu aatama^Δ. ¹⁸ Cascada^Δ idi ñooquicada^Δ avat^Δ ganaapanaquiada aipacoga.

5

¹ Damos giñaaduñi aapima^Δ maitagito isganaagida aana ^Δsilaascada^Δ tomali istuigaco ^Δpaduñia ^Δagai gomaasi. ² Aapima^Δ ^Δcaaga maata^Δ sai ^Δataaanadami divia ^Δagai ^Δsilaascada^Δ siooma mainanaracagi poduucai isduucai didivai ^Δamo ^Δasivogami tucara. ³⁻⁴ ^ΔSilaascada^Δ ^Δoodami ismaacada^Δ maivaavoitudai Diuusi dai tomali mai^Δlagidi istumaasi ipalidi ^Δpocaitiadagi: “Sivi gia ^Δcaaga ^Δgariibastacan tada aatama^Δ maitiipucatai ^Δistucada^Δ vuaama ^Δaraliada aatama^Δ”. Amaasi ^Δagai sitodian duucai Diuusi ^Δugititudamu ^Δagai. Poduucai ^Δsiatodian duucai ^Δcoocora^Δ ^Δamo ^Δoqui ^Δsilaascada^Δ duaadia agadagi. Poduucai ismaacada^Δ maivaavoitudai maiviaacamu oigaldaragai. Damos aapima^Δ giñaaduñi maitarapan ducami ^Δagai ismaacada^Δ ^Δmosacaasi soimaascami ^Δtatagitoiña dai mainanara istuigaco divia ^Δagai ^Δataaanadami poduucai isduucai ^Δamo oodami ismaacada^Δ mainanara ^Δamo ^Δasivogami. ⁵ ^ΔVlaascatai aapima^Δ gia vaavoitudai Diuusi dai ^Δlagidi istumaasi ^Δagai ipalidi, cascada^Δ aapima^Δ ^Δarapan ducami ^Δamo ^Δcaali ismaacada^Δ ^Δtasara^Δ ^Δaimarai ^Δsilaascada^Δ ^Δcaaga maasi oidigi. Aatama^Δ maitaragai ismaacada^Δ maivaavoitudai dai mai^Δlagidi istumaasi Diuusi ipalidi ^Δagai ^Δarapan ducami ^Δamo ^Δcaali ismaacada^Δ ^Δtucapi ^Δaimarai. ⁶ Cascada^Δ aatama^Δ maitaagagai ^Δtasi ^Δarapan ducamicagi ^Δagai ismaacada^Δ tomali ^Δamo imidagai maitatagitoidi Diuusi ^Δagai ^Δarapan ducami ^Δamo ^Δcaali ^Δcoosocami, ^Δaliasi ^Δgaaagai isapiatlagitoda aatama^Δ Diuusi dai ^Δcaaga ^Δgartatagitodagi maisiu ^Δapan duucai ^Δamo ^Δnavamudada. ⁷ Ismaacada^Δ maitatagitoidi Diuusi dai ismaacada^Δ ^Δaliasi ^Δarsoimaasi ivuaadami ducami ^Δistucapi ^Δajioopadagi. ⁸ Damos aatama^Δ ismaacada^Δ vaavoitudai Suusi Cristo ^Δaliasi ^Δgaaagai ^Δiscaaga ^Δgartatagitodagi

maisiu ʌpan duucaɪ ʌmo navamudada. Gʌaagai ʌsʌʌscaɾa apiavaavoi-
tudadagi Suusi Cristo dai oigʌadagi ʌʌascataɪ dai poduucai ɾaɾsoicadagi
vai maitarmaitʌagi ʌDiaavora ʌpan duucaɪ amo sandaaru gʌaadai ʌmo
tagiña giacarui covocami dai ʌgaicada ɾasoicaiña sai maituucugadara
vaacana mastagada ʌsaayuda. Dai gʌaagai ʌsapiavaavoi tudadagi isDiu-
usi ʌʌagacara ɾarvuvaida agai dai ɾarvaavoidaragacada ɾaɾsoicadagi ʌpan
duucaɪ amo sandaaru ɾasoicai ʌmo vaiñomi vanamoicada. ⁹ Diuusi ʌcovai
ɾarvuvaitu dai maisiu ɾargʌʌvitulda agai baiyoma ʌʌagacara ɾarvuvaida
agai ʌsʌvaavoi tudagi ɾartaʌaanʌdamiga Suusi Cristo. ¹⁰ ʌgai ʌgai dai muu
aatama ɾarʌʌataɾa dai poduucai siʌʌscada diviagi ʌgai ɾarʌaidacaimu ʌtai
ʌʌmadu daraajana tomatascoiyagi siʌʌpa quiaa duduaacagi. ¹¹ Cascada
apiagʌnaʌpanaquiadavurai aipacoga dai apiaʌipacoga ɾansoicada poduu-
cai ʌsducataɪ casi ivueeyi.

¹² ɾaraaduñi ɾandaanai aatama ʌsai siaa duutudaiña ismaacada aata
vueeyi aapima ɾansaagida dai vaamioma ʌʌaanʌi dai ɾanmaacai ñiooqui
isducataɪ gʌaagai ʌsoidacagi vaavoi tudaitai. ¹³ ʌgai ivueeyi Diuusi aa
duiñada cascada siaavar duutuada dai oigʌada. Maitavar ɾanvupui ñioocada.

¹⁴ ɾaraaduñi, ɾanaagidi aatama ʌsai bagaiña ismaacada maita aata
vueeyi, dai aapʌnaquiadavurai ismaacada duduaadicui mosʌʌ soima
taatamitultitai ʌgai oodami dai aapʌnaquiadavurai ismaacada camaicʌʌga
vaavoi tudada dai maitavar oojoada tomali ʌmaadutai.

¹⁵ ɾannuucadacavurai dai maisoimaasi ivuui diada ismaacada soimaasi
ɾanvuui diadagi baiyoma avar ʌʌascara ʌʌaga ivuui diada ʌʌascataɪ.

¹⁶ Dai ʌʌascara avar baiganaliada. ¹⁷ Dai ʌʌascara avar gamamadada. ¹⁸ Dai
ʌʌsicada istumaasi ʌʌvuaadagi ɾansaagida gʌaagai ʌsbaiganaliadagi Di-
uusicada. Poduucai ipʌlidi Diuusi ʌsivuaadagi aapima ismaacada vaavoi-
tudai Suusi Cristo.

¹⁹ Dagitovurai Diuusi Ibada vai ɾansoiñana mai ʌʌaga ɾanoigʌada
aapima. ²⁰ Dai maitavar ʌmapiadara vipiada ñiooquida ʌmo Diuusi
ñiooquituldiadamigada. ²¹ Damos ʌʌaga avar ɾantʌgito caaca sabaigʌ ʌrDiuusi
ñiooquida ʌsmacada ɾanaagiadagi. SiarDiuusi ñiooquidacagi varai vaavoi-
tuda. ²² Dai ɾajiaadara avar viaa ʌʌasi soimaascada.

²³ Diuusi ʌgai dai ɾariibastudacan taadatudai. Dai sai Diuusi
maitʌndadagitoiña ʌssoimaasi ivuaadagi dai sai Diuusi nuucadacana
ɾaniibadaga ʌʌmadu ɾantʌgitoidaga ʌʌmadu ɾantuutucuga vai
maitʌrsoimaasi iducamica aapima siʌʌscada diviagi ɾartaʌaanʌdamiga Suusi
Cristo. ²⁴ ʌgai ismaacada ʌcovai ɾanvuvaitu ʌʌascara ivueeyi istumaasi ʌgai
aagai dai saʌlicada ɾannuucadacamu ʌgai.

²⁵ ɾaraaduñi gamamadavurai aatama ɾarʌʌataɾa.

²⁶ Diuuscada avar viaatulda ʌʌascataɪ ɾaraaduñi.

²⁷ ʌʌaanʌdami Suusi Cristo saʌlicamigadacada ɾandaanai aatama ʌsai
ʌʌascataɪ vaavoi tudadami vuitapi aagana idi oojai.

²⁸ ɾartaʌaanʌdamiga Suusi Cristo ʌʌagacara ɾannai diña.
Mosacaasi.

Idi aragotordada oojai ismaacada ooji Paavora avaavoitudadami Tesaloniicara oidacami

¹ Garaaduñi vaavoitudadami ismaacada ganampaidi Tesaloniicara siaa duutudaragai vaaltaradii Diuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga. Ganviaatuldi aana amadu Silvaano dai Timoteo. Aana anarPaavora. ² Aatama ipalidi isDiuusi garooga amadu Suusi Cristo gartaanadamiga calagacara gannaijadagi dai ganiibastudacan tadatudacagi.

³ Tomasiu duucu siuu duucu gamamadada aatama viaa isvaascara alia baigaraliadagi Diuusicada gantatagitoitai aapima, dai poduucai gaagai lasivuaadagi, aapima apiavaamioma vaavoitudai dai vaamioma ganoigadai aipacoga cascada. ⁴ Cascada aatama calaga nioocaiña aapima ganvaaltaradii vaavoitudadami ismaacada Diuusi acovai vuvaitu saagida. Dai potatadiña aatama masai aapima apiavaavoitudai dai maijojodai siascada aoodami soimaasi gantaatamituldadagi. ⁵ Poduucai ivueeyi aapima gansoicaitai Diuusi. Poduucai Diuusi gatagidi iscalagacara gannaidi dai agai ganvaidaquia agai malca siaaco taanai agai, cascada soimaasi taatamai aapima.

⁶ Diuusi maata isgaagai issoimaa taatuldagi agai ismaacada soimaasi gantaatamituldi aapima goovai amamo istumaasi calagaducami. ⁷ Dai aapima ismaacada soimaa taatamai sivi Diuusi ganiibastudamu aatama garamadadi siascada diviagi gartaanadamiga Suusi Cristo vaasi gomaasi arcagaducami. Agai tavaagaiñdara divimu gatataañicaru gupucada amadu dai alia dadadaquidamu. ⁸ Dai soimaa taatuldamu agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi dai tomali maiagidi Diuusi niooquida ismaacada aagai isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. ⁹ Dai Suusi ugitudamu agai dai tomali amo imidagai maimaaguimu oigaragai isDiuusi amadu iimia. Dai tomali maitagimu agai Diuusi guvcadada tomali isduucadi dadadacai agai. ¹⁰ Siascada diviagi gartaanadamiga Suusi Cristo vaascatai ismaacada agai acovai vuvaitu soimaasi ivuaadami saagidaiñdara siaa duutuadamu. Dai tomali maitagimu isducatai gantatagituagi naiditai ismaasi. Dai aapima ara ami daraajamu vaavoitu aapima Diuusi niooquida aidasi ganaagidi aatama cascada.

¹¹ Apiadaanai aatama Diuusi sai agai gansoiñana mai aapima oidacagi isduucadi agai ipalidi. Agai agai ismaacada ganvai masai iimana agai amadu. Dai daanai aatama Diuusi ara sai gansoiñiña gaguvcadagacada mai aapima ivuaadagi istumaasi calagaducami ismaacada aapima ipaliadagi, dai sai gansoiñiña istumaasilara ismaacada ivuaada aapima vaavoitudaitai Suusi Cristo. ¹² Vai poduucadi aapimacada mui oodami siaa duutudaiña gartaanadamiga Suusi Cristo, dai Suusi Cristo calaga nioocadamu aapima ganvaataradii. Gomaasi apaduñi agai calagacara gannaiditai Diuusi amadu gartaanadamiga Suusi Cristo.

2

¹ Sivi garaaduñi ganaagidamu aatama amo niooqui. Suusi Cristo divia agai dai garampada agai tasai amadu daraajana. Gandaanai aatama garaaduñi 2 masai maitandagitoiña isganlabacatadagi mosaa otoma agai ismaacada pocaiti sai cadivia gartaanadamiga. Tomasi amoco pocaiti adagi isarDiuusi niooquituldiadamidaga tomasi amadutai pocaiti adagi

isaana aagidi, tomasi aamadutai pocaiti adagi isaatama poduucai ganooji. ³ Maitavar gandadagitoda masganvupuiirumadadagi tomali amo istumaasicaa. Maiquiaa diviacai gartaanadamiga muidutai vuidaga vaataca agai Diuusi. Dai divimu acaali ismaacada mosaca soimaasi ivueeyi, siDiuusi ootosamu Diaavora amadu. ⁴ Agai lagi taanadami duucai gadaa agai dai vuidaga caataca agai Diuusi amadu vaasi istumaasi aagada aoodami siarDiuusi, amadu vaasi istumaasi siaa duutuadagi aoodami. Dai lagi agaa quiuupaigadaga judidiiu dai va agai siaaco siaa duutudaiña ajudidiiu Diuusi, dai pocaiti adagi sai agai arDiuusi.

⁵ Casi masmaitagito isvaasi gomaasi ganaagidi aana aidasi gansaagida daacatadai aana? ⁶ Aapima camaata istumaasi agai dai soobidaca sai maidiviana agai maiquiaa aacai istuigaco divia agai agai. ⁷ Dai vaascaga vaasi aipacoga alia soimaasi ivueeyi oodami astocai mui naana maasi istumaasi aDiaavora ipalidi. Mosvaaga iscaquivagi taagiñaiñdaga siooga soobidaca. ⁸ Vaida diviagi asoimaasi ivuaadami vaida taanadami muua agai mosvustacai dai gadadaquigacada. ⁹ Adiaavora agai dai ootosa agai asoimaasi ivuaadami. Dai agai alia viaaca agai guvucadagai. Daida ivuaada agai mui naana maasi gagarducami vupuiirumada aliditai oodami. ¹⁰ Mui naana maasi soimaas-camicada vupuiirumadada agai agai ismaacada iimia agai aDiaavora amadu maiojoiditai ismaacada arvaavoi ismaacacada istuidimudai agai iscaagacaga vuvauqiagi. ¹¹ Cascada Diuusi dagitua agai isacacali soimaasi ivuaadami vupuiirumadadagi, dai Diuusi dagitua agai sai vaavoitudana ismaacada maitarvaavoi. ¹² Dai poduucai vaascatai ismaacada maivaavoi tudai ismaacada arvaavoi oojiditai issoimaasi ivuaadagi agai Diaavora amadu iimimu.

¹³ Garaaduñi aliasi ganoigadai gartaanadamiga. Diuusi acovai ganvuvaitu tucamidaga abiaadaga dai caagacaga ganvuvaida agai. Aapima caagacaga vuvacai Diuusi Ibaadacada dai ganvaavoidaragacada. Diuusi Ibaada agai ismaacada acovai ganvuvaidi soimaasi ivuaadami saagidaiñdaga, cascada alia baigagalidi aatama Diuusicada vaasi imaasicada. ¹⁴ Diuusi ñiooquidacada ismaacada ganaagidi aatama Diuusi ganvai masai caagacaga vuvacana dai poduucai iimana agai amadu dai amadu daraajana apan duucai gartaanadamiga Suusi Cristo.

¹⁵ Vaasi gomaasicada gaagai isapiavaavoitudada aapima Suusi Cristo. Mosavar tagitoca aapima vaasi istumaasi ganmaatutuli aatama garñiooquicada dai oojaicada. ¹⁶⁻¹⁷ Vai gartaanadamiga Suusi Cristo amadu Diuusi garooga baiganaliatudaiña dai gansoicaiña mai aapima ivuaadagi dai aagadagi maiduduaadicuitai vaasi istumaasi arcagaducami. Diuusi garooga agai ismaacada garoigadai, dai vaascaga garsoicaiña tasai maisoigaralidiiña dai maiduduaadicuiña. Dai Diuusi agai ismaacada garsoicai tasai caaga vaavoitudaiña nanaracatai siascada diviagi Suusi Cristo. Vaasi gomaasi ivueeyi Diuusi aatama garvaatarai maisu maitacitai aatama mospoduucai ipalidi agai cascada.

3

¹ Dai sivi garaaduñi ganaagidamu aatama aapa amo ñiooqui. Daanadavurai aapima Diuusi aatama garvaatarai vai agai garsoicaiña tatai otoma gaaagida aatama ñiooquida aipacoga vai muidutai maatana isatamo istumaasi caagaducami poduucai isduucai apan aapima gansaagida,

² dai gArnucadacana vai maisoimaasi gArvuiidiadagi oodami soimaasi ivuaadami, maisiu vAascatai vaavoitudai gArtaanAdamiga Suusi Cristo cascada. ³ Diuusi gia vAascata ivueeyi vAasi istumaasi ismaacada agai isidufia agai. Agai gAnsoiñamu maicAaga vaavoituda aapima dai agai gArnucadacamu vai maisoimaasi gArvuiididifia A Diaavora. ⁴ Dai aatama cAaga maata isDiuusi gAnsoicai maiapiaivaada istumaasi gAntajai aatama. ⁵ Vaidi Diuusi gAnsoiñana mai aliassi taAgitoda isDiuusi gAnsoicai dai isaCristo alia soimaa taata aatama gArvaatarA dai vAascata maivui ñioo Diuusi.

⁶ Sivi gAraaduñi gAntaanai aatama sAllicamigadAcada gArtaanAdamiga Suusi Cristo masai maisi urapAcifia sioga maitaata vuaada aliada dai maiAagiada aliada agai ismaacada gAnmaatutuli aatama. ⁷ Caga maata aapima isducatai gAagai isivuaadagi dai gArpan duucai oidacagi. Aatama gaaata vuaadana aidatasi aapima gAnsaagida daraajatadai. ⁸ Dai vAascata aa namAquidifia aatama sioga garbibiadagi. Baiyoma aliassi gaaata vuaadana aatama tasata dai tucata maisiaa gArvuiidiada Arliditai gAnvustuidaga. ⁹ Tomasi aatama viaacatadai sAllicami isgAnaagidamudai masgArmaacadamudai istumaasi tagitocatadai aatama, baiyoma gaaata vuaadana aatama gAnmaatutulda Arliditai isducatai gAagai isidaca aapima. ¹⁰ Aidasi gAnsaagida daraajatadai aatama, aatama gAnaagidi sai isAmaadutai maitaata vuaada aliada sai maitacuaadana. ¹¹ Cajjoma aatama sai Amadutai aapima maitaata vueeyi dai vAascata gacueeyi dai sai aliassi gAnvapasifia aa aa duiñdara dai maitvuaadana Agi gAna duiñdaga. ¹² Agai ismaacada poduucai ivueeyi taanai aatama sAllicamigadAcada gArtaanAdamiga Suusi Cristo saida ivuaadana Agi gAna duiñdaga dai gaagifia istumaasi tagito dai maitvapasifia aa aa duiñdara. ¹³ GAraduñi maitavar iibiocorada ivuaadatai istumaasi Arcaagaducami. ¹⁴ IsAmaadutai maiAagidagi istumaasi gAnaagidi aatama idi oojifia, cAgavar gAntagito nAijada sioga agai dai maisi urapAcada vai siaa Arana. ¹⁵ Damos maitavar gAnsaayu duucai nAijada, baiyomavar mamaacada ñiooqui gAnsuculi duucai.

¹⁶ GArtaanAdamiga Suusi Cristo agai ismaacada iibastudacan taadatudai vaavoitudadami. Dai agai vAascata gAniibastudacan taadatudai aapima. VAsiata istumaasi Arvuaadagi vaidi Diuusi gAnAmadu daacana vAascatai aapima.

¹⁷ Aana anArPaavora. Aana angAnviaatuldi Agi giñnovicada oojacai. Agi anpoduucai ivueeyi aana vAascata siAscada oojagi Amo oojai. ¹⁸ Vaidi gArtaanAdamiga Suusi Cristo cAgacata gAnnidifia vAascatai aapima. Mosacaasi.

Idi ʌʀʌʌpʌgadadʌ oojai ismaacʌdʌ ooji Paavora Timoteo

¹ Aanʌ Paavora ʌrootosadʌ Suusi Cristo. Diuusi cʌʌgacʌʀʌ gʌʀvuviaadami ʌʌmadu Suusi Cristo gʌʀʌaanʌdamiga giñtʌjai cascʌdʌ. Cʌʌ maata aatʌmʌ isSuusi Cristocʌdʌ viaaca ragai naana maasi istumaasi cʌcʌʌgʌducami istumaasi nanʌra aatʌmʌ isDiuusi gʌʀmaquia agai. ² Gʌoojidi aanʌ aapi Timoteo. Aapi giñmara gʌducami vaavoitudaítai aapi Suusi Cristo. Aanʌ ipʌlidi sai Diuusi gʌʀooga ʌʌmadu Suusi Cristo gʌʀʌaanʌdamiga cʌʌgacʌʀʌ gʌʌʌijadagi, dai soigʌʌʌiʌdagi aapicʌdʌ, dai ibʌstudacan tadacagi gʌibʌdaga.

³ Aidʌsi ii aanʌ Efesoaiñdʌʀʌ Masedonio dʌvʌʌriamu aanʌ gʌaaagidi pʌsai movaasi viaʌʌna. Dai sivi ipʌlidi aanʌ isquiaa movaasi daaca aapi dai aagiadagi ʌmamaatʌtuldiadami yaatavogami ⁴ sai camaitamamaatʌtuldiña cuentogadʌ ʌjudidíu ismaacʌdʌ gamamaatʌtuldi ʌgai Diuusi ñiooquidʌ duucai. Gamamaatʌtuldi ʌgai mui naana maasi istumaasi istumaasi ivuaadana ʌʌqui aaduñdʌcardu. Vʌasi gomaasi maitʌʀsoiñi ismaatʌcagi oodami isducʌtai Diuusi cʌʌgacʌʀʌ vuvaidi oodami baiyoma mosgʌnvupui ñioocaiña ʌgai.

⁵ Gomaasi gʌaaagidi aanʌ ipʌlidityai isʌgai aipacoga gʌnoigʌadagi gʌjiaadʌʀʌ viaacai vʌasi soimaascami, ivuaadatai mosacaasi istumaasi ʌʀcʌʌgʌducami poduucai isduucai cʌʌga maata isgʌaaagai isivuaadagi, daidʌ sʌʌlicʌdʌ cʌʌga vaavoitudaítai Diuusi. ⁶ Dʌmos ʌʌmoco cagʌjiaadʌʀʌ viaa istumaasi gʌnaagidi aanʌ dai baiyoma mosaatagaiña istumaasi maitʌʀsoiñi. ⁷ ʌgai ipʌlidi isʌoodami poʌliadagi isʌgai cʌʌga gamamaatʌtuldi Moseesacaru mamaatʌtuldaragadʌ. ʌgai guvucadagai viaacami duucai ñioocai maimaatacatai tomali ʌgai ʌgi istʌiya ʌlidi istumaasi gamamaatʌtuldi ʌgai.

⁸ Cʌʌ maata aatʌmʌ isMoseesacaru sʌʌlicamigadʌ aliʌ cʌʌgadu dʌmos gʌaaagai ismaata caacagi istʌiya ʌlidi. ⁹ Cʌʌ maata aatʌmʌ sai goma sʌʌlicami maitʌʀcʌʌga ivuaadami vʌʌʀʌʌ baiyoma ʌʀʌmaicʌʌga ivuaadami vʌʌʀʌʌ ismaacʌdʌ vuidʌʀʌ vʌʌʌ dudunucami, dai maiʌʌgidi dudunucami tomali maiʌʌgidi Diuusi, daidʌ ʌʀsoimaasi ivuaadami, dai maisiaa duutudai Diuusi tomali Diuusi mamaatʌtuldaragadʌ, dai coodai gadʌʌdʌ siʌʌ aa oodami, ¹⁰ daidʌ ʌʀgoogosi ganducami, dai gʌʌʌsidi oodami, daidʌ ʌʀyaatavogami, dai vʌʌscatai ismaacʌdʌ vuidʌʀʌ vʌʌʌ Diuusi ñiooquidʌ. ¹¹ Diuusi ñiooquidʌ gʌʀʌagidi cʌʌgacʌʀʌ vuvaidaragai ismaacʌdʌ Diuusi giñtʌjai sai aagidana aanʌ oodami. Diuusi ʌgai dai sʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai dai sʌʌlicʌdʌ cʌʌ tuiga.

¹² Baiñʌlidi aanʌ Suusi Cristo gʌʀʌaanʌdamigacʌdʌ. ʌgai cʌʌgacʌʀʌ giñʌidi daidʌ giñmaacai guvucadagai ansai gaaagidiña ñiooquidʌ. ʌgai ʌgai dai ʌcovai giñvuuusaitu ansaidʌ ʌrootosadacana ¹³ tomasi ʌʌquioma cʌʌdaiña aanʌ, dai galñaasi ñioocaiña aanʌ ʌgai vui, dai soimaasi taatamituldiña aanʌ ʌgai ismaacʌdʌ ʌgidiña ñiooquidʌ. Dʌmos Diuusi soigʌʌʌi aanʌcʌdʌ. Aanʌ maiquiaa vaavoitudaíña, cascʌdʌ maimaatʌcana aanʌ istuma vueeyi. ¹⁴ Sʌʌlicʌdʌ cʌʌgacʌʀʌ giñʌidi Diuusi dai giñsoi ansai cʌʌga vaavoitudaíña aanʌ dai cʌʌga oigʌdaiña Diuusi dai giñaaduñi vaavoitudadami vaavoitudacai aanʌ Suusi Cristo.

¹⁵ SALLICADΛ ARVAAVOI istumaasi gNAAGIDI AANΛ dai VΛASCATAI ALIASI gAAAGAI isvaavoitudadagi. Suusi Cristo divia tami oidi daama dai CΛAGACATA vuvaida agai soimaasi ivuaadami. Dai aana vaamioma soimaasi ivuaadana sIVΛASCATAI. ¹⁶ DAMOS Diuusi soigALLI AANACADΛ sai poduucai gamaatANA sai Suusi Cristo alia CΛΛ tuiga dai maitiñoOJOGI tomasi aana ALIASI soimaasi ivuaadana AGAI vui. Dai poduucai gamaata ΛPPΛ sai Diuusi istutuidi isCΛAGACATA vuvaidagi tomasioora sioora vaavoitudagi Suusi Cristo dai AGAI istutuidi isiimiagi TAVAAGIAMU. ¹⁷ CASCADΛ ALIASI gAAAGAI issiaa duutuadagi dai CΛAGa ñioocadagi Diuusi VΛATTARΛ tomastuigaco. AGAI tomastuigaco TAAANΛI VΛASIAACATAI dai tomastuigaco oidaga dai tomali AMAADUTAI mainΛIDI. Tiipu tomali AMAADUTAI sioora APAN tuigacagi AGAI. Dai AGAI vaamioma CΛAGa TATAGITOI sitomasioorai.

¹⁸ Timoteo, aapi giñmara gADUCAMI dai aapi Diuusi sandaarugadΛ gADUCAMI. ALIASI gAAAGAI ismaiduadicuitai ivuaada aapi Diuusi aa duñdadΛ. ALIASI gAAAGAI isAPIACΛAGa vaavoitudadagi aapi Diuusi ñiooquidΛ dai ALIASI gAAAGAI isCΛAGa ivuaada aapi istumaasi CΛAGADU aliada aapi poduucai isduucai aagai Diuusi ñiñiooquituldiamigadΛ ΛΛQUIOMA PASAIDΛ ivuaadana aapi. ¹⁹ ΛMOCO maitivuaadana istumaasi maata isCΛAGADU cascada camaicAAGA vaavoitudai. ²⁰ Poduucai APADUI ImeneocADΛ dai AlejandroCADΛ. Dai aana POTATADAI SAIDΛ ΛDiaavora soimaasi taatatuldana sai poduucai camaigALñAasi ñioocaiña Diuusi vui.

2

¹ GAAAGIDA IñALIDI AANΛ isducatai gAAAGAI MASIVUAADAGI MASIAASCADΛ gANAMPaidiADAGI dai siaa duutuadagi Diuusi. ALIASI gAAAGAI isdaanADAGI AAPIMΛ Diuusi issoicADAGI AGAI oodami VΛASIAACATAICADΛ, dai sai baigANALIDIñA AAPIMΛ Diuusi vui nuucadatai AGAI oodami. ² ALIASI gAAAGAI isdaanADAGI Diuusi sai soicaiña gARTΛAANADAMIGA dai VΛASI TATAANADAMI VΛASI oidi daama oidacami vai maioidacana cocoodi dai vai tiipucana sioora GARSOobicADAGI siAASCADΛ GARAMPaidiada aatAMΛ dai siaa duutuadagi Diuusi dai poduucai istutuidi aatAMΛ isvaamioma CΛAGa oidacagi dai aipacoga garsoicADAGI. ³ ALIASI APCΛAGAI ispovuaada aatAMΛ dai Diuusi CΛAGACATA GARVUVIADAMIGA alia baigANALIDIñA gomaasicADΛ. ⁴ Dai AGAI ipALIDI sai VΛASCATAI CΛAGACATA vuvacANA dai CΛAGa maatacANA istumaasi ARVAAVOI. ⁵ MosaliΛ AMO Diuusi oidaga. Dai mosaliΛmaduga ismaacADΛ soicAI oodami sai camaivuidATA VΛATTACANA Diuusi. AGAI ARSuusi Cristo ismaacADΛ oodami duucAI vsuai. ⁶ Suusi Cristo ΛAGI gADAGITO MASMUAAGI sai poduucAI Diuusi oigALdANA VΛASI oodami soimaascamigADΛ. VΛASI gomaasi gamaI aIdasi Diuusi ipALI. ⁷ CASCADΛ Diuusi ACOVAI giñvUSAITU ansaidΛ AROOTOSADACANA Suusi Cristo ansai mamaatATuldANA aana ismaacADΛ maitARjudidIU Diuusi ñiooquidΛ ismaacADΛ vaavoitudai aatAMΛ. VΛASI istumaasi gAAAGIDI AANA SALLICADΛ ARVAAVOI. Aana maiyaatavoga.

⁸ Tomasiaaco siaaco gANAMPaidiADAGI AVAAVOITUDADAMI ipALIDI AANΛ isACACAMΛ daanADAGI Diuusi sai AGAI CΛAGACATA nIdiñA. Dai sioora daanADAGI Diuusi maitAAAGAI isbaacoicagi, tomali maitAAAGAI issoimaasi TATAGITODAGI gANAADUñI vui, baiyoma gAAAGAI isgajiaadATA viaa gosoimaascami dai gamamadadagi tai vapanñigitai gANoonovi. ⁹ DaidΛ AOOQUI maitAAAGAI isvupuiiruacagi dai tomali maitAAAGAI isCΛAGa bai gANVUAADAGI oro nanacigicADΛ dai oro babaivucaicADΛ, dai yuucusi namaacADΛ tomali maitAAAGAI isnaana duucAI gANGAGASIVUADAGI mosai ipALIDITAI siaa oodami CΛAGa gANTAGITO nAJADAGI. ¹⁰ Baiyoma gAAAGAI isivuaadagi naana maasi istumaasi CACΛAGADUCAMI.

Gomaasi aliási gaaagai isivuaadagi vaasi looqui ismaacada siaa duutuadagi Diuusi. ¹¹ Looqui gaaagai isdodoli daraajatai caacagi siasscada gamaatatuldiadagi acacalii Diuusi ñiooquida dai lagiditai caacagi. ¹² Dai maitipu oigaragai isooqui gamamaatatuldiadagi siasscada gampaidiadi gaaavoitudadami. Dai looqui maitaaagai istaanadagi acacalii baiyoma gaaagai isdodoli daraajagi. ¹³ Diuusi araga idui cali dai gooqui ar ooqui cascada. ¹⁴ Adiaavora maivuiirumagi Adán, baiyoma vuiirumagi agai Eva cascada soimaasi idui agai. ¹⁵ Daid looqui agai dai maamatai. Diuusi ipali cascada. Dai vaascaga ooqui istutuidi iscagacaga vuvaquiagi vaavoitudaitai Diuusi, dai oigadaitai aa oodami, dai calgacaga oidacatai, dai maivupuiirucatai.

3

¹ Istumaasi gaaagidamu aana arvaavoi. Isamaadutai ipaliadagi isaribaitacaacamigadacagi vaavoitudadami agai gia iduufia alidi amo istumaasi calgaducami. ² Lvaavoitudadami baitacaacamigada aliási gaaagai iscagacaga oidacagi vai poduucai tomali amaadutai maigapiaga vuupadagi. Dai gaaagai isamaaduacagi ooñigada, dai maitaaagai isvuiirucagi, dai maitaaagai ismosaraimardamicagi, dai gaaagai isbaigalliaracada miaadagiadagi gadaividacami, dai gaaagai iscala gamamaatatuldiadagi Diuusi ñiooquida, ³ dai maitaaagai isnavamutacagi, dai maitaaagai isoomaliacagi, dai maitaaagai isgamitacadagi tumiñi vupuiirumadaitai oodami. Baiyoma aliási gaaagai isca tuigacagi, dai maitaaagai iscocodaracagi, dai maitaaagai ismuuquimudada tuigacagi tumiñiaga. ⁴ Aliási gaaagai iscala gataaanadagi gquiiaga, dai gaaagai iscala mamaatuldiada agai gamaamara vai siaa duutuada agai dai lagiadagi. ⁵ Sioora maitistutiadagi isgataaanadagi gquiiaga poduucai ar maitistutiadamu agai istaanadagi vaavoitudadami. ⁶ Sioora utudama vaavoitudagi maitaaagai isaribaitacaacamigadacagi vaavoitudadami agai gaducada galiadan tada taanadamicatai, vai Diuusi soimaasi taatultidiagi poduucai isduucai soimaasi taatuli agai ar Diaavora gaducada galiaditai agai. ⁷ Dai aliási gaaagai isamaivaavoitudadami siaa duutuadagi ar vai maiviaacagi oodami istucada gapiar vuupadagi dai maitaaagai isgadagitu agai ar Diaavora soimaasi iduuintulagi.

⁸ Daid asonarguucamigada taanadamiadagi lvaavoitudadami aliási gaaagai isvaasi oodami siaa duutuadagi, dai maitaaagai isaagadagi agai amo istumaasi dai ama maasi ivuaadagi, dai maitaaagai isnavacoitaracagi agai, dai maitaaagai isgamitacadagi agai tumiñi vupuiirumadaitai oodami. ⁹ Dai aliási gaaagai isapiavaavoitudadagi Suusi Cristo mamaatuldiaragada gomaasi alquioma maitamaatadadai dai sivi gia caasi gamaata. Dai gaaagai iscala maatacagi gatagitoidagaga ismaisoimaasi ivueeyi. ¹⁰ Dai maitaaagai masmaacadagi amo cali amo sallicami asta maatacagi isagai calgacaga oidacana poduucai isduucagi gaaagidi aana isoidacagi. ¹¹ Dai looqui ar ismaacada gasocadagi aliási gaaagai isvaascatai siaa duutuadagi, dai maitaaagai isñiooquidaracagi, dai maitaaagai isvupuiirucagi, dai gaaagai isvaascaga calga ivuaadagi gaa duiñdaga. ¹² Amo sonarcaacami gaaagai isamaaduacagi ooñigada, dai gaaagai iscala taanadagi gquiiaga dai gaaagai iscala mamaatuldiada agai gamaamara vai siaa duutuada agai. ¹³ Vaasi sonarguucami ismaacada calga ivueeyi ganaa duiñdaga vaamioma

siaa duutudaiña oodami dai poduucai vaamioma cΛΛga gaaagidiña agai isducatai vaavoitudai.

14 Aana ipalidi isotoma mΛΛca ganΛidagi. DΛmos gΛoojidi aana idi oojai, 15 siΛduñiada maiotoma imia aana, camaataca aapi isducatai gΛaagai pasoidacagai maradacatai Diuusi ismaacΛΔa tomastuigaco oidaga. Aapi ΛΛmadu aa vaavotudadami agai dai cΛΛga ñioocai Diuusi ñiooquida vΛΛtarΛ. 16 Idi ñiooqui ismaacΛΔa gamamaatatluldi aatΛmΛ ΛΛquioma maitΛmaatΛcatadai dai goñiooqui alia cΛΛgadu dai pocaiti:

Diuusi divia tami oidigi daama oodami duucai;
Dai aidΛsi Λpan duaaca Diuusi IbΛadΛ, guvucadadΛcΛΔa poduucai cΛΛga gΛmai isΛgai arDiuusi.

Dai Diuusi tΛtΛaañicaruda ñaidi caduaacacai agai.

Dai mui naana maasi oodami saagida gΛaagai isducatai ΛpΛdui Suusi CristocΛΔa.

Dai vΛΛsi oidigi daama oidaga oodami ismaacΛΔa cavaavoitudai.

Dai Λpamu ii agai tavaagiamu.

Ascaiti goñiooqui.

4

1 DΛmos Diuusi IbΛadΛ cΛΛga aagai sai cayoga ugitΛcai oidigi sai ΛΛmoco gajiaadΛtΛ viaa agai ganvaavoidaraga, dai baiyoma ΛΛgiada agai mamaatatluldiadami yaatavogami ismaacΛΔa gamamaatatluldi istumaasi ΛDiaavora tΛtΛaañicaruda ipalidi. 2 ΛΛgiada agai agai Λmamaatatluldiadami yaatavogami ismaacΛΔa aagai Λmo istumaasi dai Λma maasi ivueeyi. Tomasi Λmamaatatluldiadami cΛΛ maataΛ issoimaasi ivueeyi vΛΛscarΛ maiΛma duucai gantΛtΛgitua agai. 3 Agai daidi oodami iscuucuntadagi. Dai daidi ΛpΛ iscuaadagi ΛΛmo cuaadagai tomasi Diuusi idui cuaadagai sai baigΛΛliaracΛΔa cuaadana ismaacΛΔa vaavoitudai Diuusi ñiooquida. 4 VΛΛsi istumaasi idui Diuusi alia cΛΛgadu dai maitΛaagai tΛsgajiaadΛtΛ vipiaadagi tomali Λmo istumaasi baiyoma gΛaagai isbaigarΛliaracΛΔa cuaadagi. 5 Diuusi cΛΛgacarΛ ñaidi oodami ismaacΛΔa povuaadagi. Diuusi pocaiti gΛñiooquiΛtΛ saidΛ idui cuaadagai sai oodami cuaadana cascΛΔa. DaidΛ Λoodami baigΛΛlidi Diuusi cascΛΔa.

6 Isaapi Timoteo mamaatatluldiadagi gomaasi gΛraaduñi vaavoitudadami aidΛ gia cΛΛga ivueeyi aapi Suusi Cristo aa duiñdada, dai Diuusi gΛsoicai isvaamioma cΛΛgacarΛ oidaca aapi duudatai tΛtΛgitoitai gomamaatatluldaragai cΛΛgaducΛΔa ismaacΛΔa cavaavoitu aapi. 7 DΛmos maitΛaagai isΛgigitai cacagai aapi gocuentogadΛ Λjudidíu. Goovai mosaroodami cuentogadΛ maisiu Diuusi mamaatatluldaragada cascΛΔa maitΛrsoiñi. TΛtΛgitodafñi duudatai Diuusi dai poduucai vaamioma cΛΛga vaavoitudada. 8 Aaduiñdagai gia Λrsoiñi gatuucuga vΛΛtarΛ poduucai vaamioma bΛbΛjai oodami guvucadagai. Dai tΛtΛgitoda duudatai Diuusi, dai apiacΛΛga vaavoitudai Diuusi dai oigΛadai Diuusi dai poduucai gia Λrsoiñi gaibΛdaga vΛΛtarΛ tami oidigi daama dai sioraΛ povuaadagi imi agai tavaagiamu. 9 Gomaasi saalicΛΔa Λrvaaivoi dai vΛΛscatai aliasi gΛaagai isvaavoitudadagi. 10 Dai tomasi soi duucai gΛrñaidi oodami vΛΛscarΛ ivueeyi aatΛmΛ Diuusi aa duiñdada vaavoitudaitai Diuusi. Agai agai dai tomastuigaco

oidaga. Dai ḷgai ḷgai dai cḷḷaga istutuidi iscḷḷagacḷḷa vuvaidagi vḷḷasi oodami. Dai siooḷa vaavoitudagi Diuusi ḷgai gia cḷḷagacḷḷa vuvauia ḷgai.

¹¹ Vḷḷasi gomaasi mamaatḷtuldañi aapi ḷvaavoitudadami dai ḷḷaanḷdañi aapi ḷgai saidḷ ivuaadana vḷḷasi istumaasi aanḷ gḷḷaagidi. ¹² Maitigḷdagito issoiduucai gḷḷaḷjadagi aa gḷḷalicatai aapi quiaa. Baiyoma aliḷasi gḷḷaagai iscḷḷaga ñioocadagi dai cḷḷaga oidacagi, dai cḷḷaga vaavoitudadagi Diuusi, dai gḷḷaagai passiaa duutuadagi vḷḷasi ooqui sipoduucai cḷḷaga maataḷmu ḷvaavoitudadami isducatai gḷḷaagai isoidacagi. ¹³ Siḷḷascada gḷḷaḷmpaidiadagi ḷvaavoitudadami dai siaa duutuadagi Diuusi aagiadañi aapi Timoteo iscaiti ḷoojai Diuusi ñiooquidaḷa dai mamaatḷtuldiadañi gomaasi asta siḷḷascada mḷḷa diviagi aana. ¹⁴ Gaḷḷatḷagitodañi aapi Timoteo aidasi ḷcḷḷaali tataanḷdamigada ḷvaavoitudadami gamoo dan darai gḷḷannoovoi dai gḷḷaagidi istumaasi Diuusi ipḷidi isivuaadagi aapi. Dai Diuusi gḷḷamaa gosḷḷicami paḷsaidḷ ḷḷḷaanḷdamigadaḷcana ḷvaavoitudadami dai paḷsaidḷ ḷḷḷamaatḷtuldiadamigadaḷcana. Dai sivi maitḷaagai paḷsgajiaadaḷa viaagi gḷḷaḷlicamiga.

¹⁵ Baiyoma cḷḷaga ivuaada aapi vḷḷasi istumaasi gḷḷaagidi aanḷ isivuaadagi vai poduucai ḷḷiḷjadagi ḷvaavoitudadami siḷḷa cḷḷaga ivueeyi aapi Diuusi aa duiñdada. ¹⁶ ḷḷagi gḷḷanuucadaca dai poduucai cḷḷagacḷḷa oidacamu aapi. Dai apiacḷḷaga gamamaatḷtuldiada Diuusi ñiooquida. Ispoduucai ivuaadagi aapi aidḷ gia cḷḷagacḷḷa vuusaimu aapi dai ḷgai ismaacḷḷa gḷḷḷagiditai caḷ, ḷgai cḷḷagacḷḷa vuvaaquimu ḷḷḷa.

5

¹ Maitibaagada aapi ḷmo ḷliodami baiyoma cḷḷaga ñiooqui aagiada dai cḷḷagacḷḷa ḷḷiḷjada ducami isḷgai ḷḷḷaooḷgacagi. Dai cḷḷagacḷḷa ḷḷiḷjada aapi gḷḷaḷli ducami siḷgai ḷḷḷagisiḷḷagicagi. ² Dai cḷḷagacḷḷa inḷiḷjada aapi oocodami poduucai isduucai ḷḷidi aapi gḷḷadaada. Dai cḷḷagacḷḷa inḷiḷjada aapi ḷaal taḷḷi ducami siḷgai ḷḷḷasusuculicagi.

³ Soicadañi aapi ḷviviḷuudu ismaacḷḷa maiviaa siooḷa soicadagi. ⁴ Damos isḷmo viiudu viaacagi gḷḷamaamara siḷḷaḷa gḷḷuḷuuli aidḷ gia ḷgai aliḷasi gḷḷaagai issoicadagi ḷviviḷuudu. ḷḷagai nuucagi tai gḷḷa ḷgai cascada. Poduucai aliḷa cḷḷagadu dai Diuusi ipḷidi ispovuaadagi cascada. ⁵ ḷviviḷuudu ismaacḷḷa maitiḷpu siooḷa soicadagi daanḷiña Diuusi tasata dai tucara sai soicaiña. ḷḷagai gia ḷvaavoitudadami aliḷasi gḷḷaagai issoicadagi. ⁶ Damos isḷmo viiudu gogoosi gḷḷaducamicagi maitḷaagai issoicadagi ḷgai. ḷḷagai gia maiimimu Diuusi ḷḷḷmadu. ⁷ Aagidañi gomaasi vḷḷasi ḷvaavoitudadami vai cḷḷaga maatacagi ḷgai istumaasi gḷḷaagai isivuaadagi dai poduucai ivuaadagi. ⁸ Isḷmaadutai vaavoitudadami maigaagiadagi gḷḷaaduñi ḷgai camaitivueeyi istumaasi Diuusi ipḷidi dai poduucai ḷgai vaamioma soimaasi ivueeyi siaa ismaacḷḷa maiquiaa vaavoitudai.

⁹ ḷviviḷuudu maḷmaacḷḷa ḷcovai vuvaidagi sai soicaiña vaavoitudadami gḷḷaagai isviaacagi vaamioma isvaic coobai uumigi, daida isḷmaaducataidai ḷgai cunada. ¹⁰ Daida oodami gḷḷaagai ismaatacagi ḷḷḷa isḷgai cḷḷagacḷḷa oidacana. Dai gḷḷaagai ismaata gḷḷaliadagi aali, dai iscḷḷaga miaadḷgiadagi gḷḷandaividacami, dai gḷḷaagai ismaigḷḷarducada gḷḷaliada ḷgai soicaitai vaavoitudadami, dai gḷḷaagai isgḷḷamaatacagi isbai soicaiña ḷgai cococoidada dai isbai givuaadana ḷgai ama maasi istumaasi cḷḷaḷḷagaducami gasoicaitai.

¹¹⁻¹² Dai ḷviviḷuudu ootḷlioma iimadami maitḷaagai maḷmaacadagi gomaasi aa duiñdagai. ḷḷagai cucuuntan tada ḷpamu dai dagituagi gḷḷana duiñdaga, dai poduucai camaicḷḷaga iduññan tada ḷgai ḷḷa

duiñdagai ismaacada aagai isivuaadagi Suusi Cristo vaaara. ¹³ Aipaco quiquiaa ajiopadan tada agai dai papartuagi dai ñiiooquidaracagi, dai ganvapaasadan tada agai siaaco maitarvaaara. ¹⁴ Cascada ipalidi aana isavipiudu ootalioma iimadami cucuuntadagi apamu dai maamaracagi dai nuucadacagi ganquii, vai poduucai ismaacada vuidara vaaara Suusi Cristo mamaatatuldiaragada maitarñiiooquidagai aatama vaavoitudadami. ¹⁵ Amoco vipiudu ootalioma iimadami cagajiaadara viaa ganvaavoidaraga daida ivueeyi istumaasi adiaavora ipalidi.

¹⁶ Isamo calli siapa amo ooqui aduñda arviuuducagi aida gia agai aliassi gaaagai issoicadagi dai poduucai agaa vaavoitudadami maiviaacagi issoicadagi ismaacada aadunu dai poduucai vaamioma calaga istutuidi agai issoicadagi aa vipiudu ismaacada sallicada tagitu soifi.

¹⁷ Aliassi gaaagai isvaascatai siaa duutuadagi acacaliodami taanaanadamigada vaavoitudadami dai gaaagai mascalaga aa namalquidagi, vaamioma calaga ismaacada artaanaanadami daida armamaatatuldiadami lapa. ¹⁸ Gaaagai ispovuaadagi pocaititai Diuusi ñiiooquidara: “Maitavar daacamidacartudada avopoisii siuu duucu calitapagada agai taligi vai cuajida agai”. Dai pocaiti lapa Diuusi ñiiooquidara: “Vaascatai siora gaaata vuaadagi gaaagai masaa namalquidagi”. Gomaasicada ismaacada pocaiti Diuusi ñiiooquidara calaga gamaata isaliassi gaaagai isaa namalquidagi siora gamamaatatuldiadagi Diuusi ñiiooquida.

¹⁹ Isamaadutai gapiar vuupadagi amo caliodami taanadami maitaagiada asta silascada oidacagi gooca siapa vaica naijadami. ²⁰ Damos isarvaavoicagi issoimaasi idui agai aida gia gaaagai masbagaidagi agai vaasi vaavoitudadami vuitapi vai poduucai duduaadimugi aa dai maisoimaasi ivuaadagi. ²¹ Vaascara aliassi gaaagai paspoduucai ivuaadagi vaascataicada ismaacada soimaasi ivuaadagi, tomasi argaamiigucagagi siargaduñicagi siargasiiligicagi tomasiooraca agai, Diuusi grooga amadu Suusi Cristo gartaanaanadamigada amadu Diuusi tataañicaruda ganlidi cascada. ²² Pasilascada daasa liadagi amo vaavoitudadami taanadamigada maitimostodian duucai daasa tomasioora tadu dai aapi amo soimaasi ivuaadami dai aoodami potaian tada sai aapi baiilidi issoimaasi ivuaada agai baiyoma gaaagai pascalaga maatiagi lapaga istuiga agai.

²³ Aapi Timoteo alia duudatai cocorai gavooca cascada maitaagagi pasgola suudagi yadagi baiyoma gaaagai pasyadagi laachi uuvasi varagada duaadigami vaara.

²⁴ Dai amoco otoma gamaata isarsoimaasi ivuaadami dai aa maitamaata tomasi arsoimaasi ivuaadami avanacai asta silascada Diuusi naidagi ismaacada argalaga ivuaadami dai ismaacada arsoimaasi ivuaadami.

²⁵ Dai amo oodami ivuaadana istumaasi calagaladucami soicaitai aa vai otoma gamamaatai. Damos ismaiotoma gamatiagi vaascara amo imidagai gamaatamu.

6

¹ Dai pipioñi vaavoitudadami aliassi gaaagai iscalaga siaa duutuadaga gaaamu vai poduucai ismaacada vuidara vaaara Diuusi maifiiooquidagi Diuusi tomali Diuusi mamaatatuldiaragada. ² Isamo pioñi amadu aamuda vaavoitudadamicagi vaascara pioñi aliassi gaaagai issiaa duutuadagi gaaamu tomasi argansiilagam ducami agai vaavoitudaitai. Pioñi gaaagai isvaamioma calaga soicada agai oigadaitai vaavoitudadamicatai agai. Gomaasi gaaagai pasgamamaatatuldiadagi.

³ Oidaga mamaatatuldiadami yaatavogami ismaacada vuidala vaala Suusi Cristo mamaatatuldiaragada ismaacada vaavoitudai aatama dai Suusi Cristo mamaatatuldiaragada gia arvaavoi. ⁴ Amamaatatuldiadami yaatavogami alia gagarducada ganalidiña dai maicaa maata istumaasi gamamaatatuldi. Dai agai oojoidi isaipacoga ganvupui ñioocadagi. Gomaasiaindara vusaca muuquimudagai, dai baamudagai dai ñioocidaragai dai maivaavoitudaiña agai istumaasi cacagi, ⁵ dai gansasaayutaiña agai aipacoga mosacaasi soimaasi aagaitai agai maicacagadu tagitoidada cascada, dai maimaata agai istumaasi arvaavoi. Agai polidiña saida arcagaai isgamaaitacadagi agai tumiñsi gamamaatatulditai ganvaavoidaraga. Maitiurapacada aapi agai. ⁶ Vaavuava issioora tagitoda duudatai Diuusi, dai apiacaga vaavoitudai Diuusi, dai oigada Diuusi poduucai gia ivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi, dai gomaasi arsoiñi gaibadaga vaatarala. Dai sioora povuaadagi agai gia sallicada baigalidi. ⁷ Aidasi dada aatama tami oidigi daama maiviaacata dai aatama tomali amo istumaasi. Dai saliscada coiya aatama maivuquia ragai tomali amo istumaasi. ⁸ Cascada gaagai tsbai garaliadagi viaacatai cuaadagai dai yuucusi. ⁹ Amo oodami ipaliditai isrircutuagi soimaasi ivuaadana dai poduucai vaamioma vuudana tumiñsi. Damos agai vupuirturaña ivuaadaitai istumaasi maitarsoiñi baiyoma gomaasicada Diuusi soimaasi taatatalda agai. ¹⁰ Sioora mosgamaaitacada aliada mui tumiñsi agai ivueeyi naana maasi istumaasi soimaasicami dai poduucai gamaitacai. Dai amoco mosgamaitala aliidiña mui tumiñsi dai gajiaadara vipieeyiña ganvaavoidaraga dai gooquilara aliasi soimaasi taatamaña.

¹¹ Damos aapi Timoteo caga vaavoitudai Diuusi cascada aliasi gaagai pasgajiaadara viaagi vaasi gomaasi soimaascami. Gaagai pasapiacacacara oidacagi, dai pasapiasiaa duutuadagi Diuusi, dai apiavaavoitudada Diuusi, dai apiaoigada gaaduñi. Dai tomasi soimaasi gataatamituldiadagi agai ismaacada vuidala vaala Diuusi maitivui baamucuda tomali maivui ñioocada Diuusi, dai maitiomaliaca. ¹² Aapi Diuusi sandarugada gaducami cascada aliasi gaagai pasvuidala caatacagi adiaavora caga vaavoitudaitai Diuusi dai poduucai tomastuigaco oidacamu aapi Diuusi amadu. Diuusi acovai ganvuusaitu pasai poduucai ivuaadana. Dai aapi mui oodami vuitapi agai pasai vaavoitudai Suusi Cristo. ¹³ Diuusi agai dai maacai ibadagai oodami. Dai Suusi Cristo agai dai salali aagidi Ponso Pilaato istumaasi arvaavoi. Dai Diuusi amadu Suusi Cristo maata inसाना gaagidi ¹⁴ pasai agidiña vaasi istumaasi gataaana ana poduucai isduucai gaagidi ana vai poduucai maitiipucagi sioora gabagaidagi asta saliscada diviagi Suusi Cristo. ¹⁵ Suusi Cristo divia agai saliscada Diuusi ipaldagi. Vaasi oodami aliasi gaagai iscaga ñioocadagi Diuusi vaatarala. Dai agai agi vaana vaasiacatai dai agai sallicada viaa guvucadagai. Dai agai arbaitalaacamigada vaasi tataanadami. ¹⁶ Diuusi tomastuigaco oidaga dai tomali amo imidagai maimuquia agai. Diuusi vaamioma dadadacai sitasai cascada tomali amaadutai maitistutuidi isvui nanlavagi tomali ismiaadara caquivagi. Ana ipalidi isvaasi odami caga ñioocadagi Diuusi vaatarala tomastuigaco dai vaavoitudagi isDiuusi sallicada viaa guvucadagai.

¹⁷ Aagidañi ariricu vaavoitudadami sai maigarducada ganalidiña. Dai maitaagai ispoliada agai islagi istutuidi iscagacacara vuvaquiyagi atumiñsicada. Atumiñsi uugiatai cascada. Baiyoma gaagai isvaavoitudadagi Diuusi ismaacada tomastuigaco oidaga. Agai agai dai garmaacai vaasi istumaasi tagito aatama dai baigaraliadagi. ¹⁸ Aagidañi sai cacacacara oidacana soicitai aa mui naana maasicada. Agai gaagai istaacogiadagi

soituutuigami istumaasi viaa. ¹⁹ Sioora poduucai ivuaadagi Diuusi maaquimu agai mui naana maasi istumaasi cacalagaducami tavaagiata dai agai gia tomastuigaco oidacamu Diuusi lamadu.

²⁰ Aapi Timoteo gaaagai pascala gamamaatatluldiadagi Diuusi maamatatludaragada. Maitlallgiada aapi agai ismaacada oojoidi isaipacoga gavupui ñioocadagi tomali amamaatatluldiadami yaatavogami ismaacada gamamaatatluldi naana maasi istumaasi ducami sarvaavoicagi. ²¹ Lamoco ismaacada allgidi agai cagajiaadata viaa ganvaavoidaraga.

Aana ipalidi sai Diuusi calagacata ganaidiña.
Mosacaasi.

Idi Argotordada oojai ismaacada ooji Paavora Timoteo

¹ Aana arPaavora ootosada Suusi Cristo. Poduucai ipalidi Diuusi cascada. Diuusi aagai sai maagui agai iibadagai uutudui vaasi oodami ismaacada vaavoitudagi Suusi Cristo cascada giñootoi ansai gaaagidana aana gomaasi. ² Gaoojidi aana aapi Timoteo. Aapi argiimara gaducami dai aliasi gaoigadai aana. Aana ipalidi isDiuusi garooga amadu gartaaanadamiga Suusi Cristo caagacata ganlijadagi dai soiganliadagi aapicada dai gaiibastudacan tadacagi.

³ Aana ivueeyi Diuusi aa duiñdada caaga agiditai Diuusi ipaliditai isivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi poduucai isduucai ivuaadatadai giñlaqui aadunicarui. Dai baigiñlidi aana Diuuscada vaascata gatlatagitoitai aapi iñsiuu duucu gamamadagi. ⁴ Vaascata tatagitoi aana isducatai sosa aapi aidasi gadiosagi aana dai vaascata ganlida iñalidiña aana dai poduucai baigiñliadagi. ⁵ Dai tatagitoiña aana lapa sila caaga vaavoitudai aapi. Lapaga vaavoitu gauuli Loida dai gooquata gadaada Eunise. Dai agai caaga vaavoitudaiña cascada maata aana isaapi caaga vaavoitudai lapa.

⁶ Cascada gatagitoiñi isaidasi gadaama darai aana giñoonovi Diuusi gasoi iscaaga aagiada aapi oodami Diuusi ñooquida cascada glaagai pasapiacaaga aagiada Diuusi ñooquida. ⁷ Diuusi maitarmaacai duaadimudagai baiyoma garmaacai agai guvucadagai dai garsoicai tasai apaco garoigadaiña dai caaga gartatagiticana. ⁸ Maitisiaa araitai gaagiada istumaasi ivueeyi gartaaanadamiga Suusi Cristo aapicada dai maitisiaa arada maisapicatai aana vaavoitudatai Suusi Cristo, baiyoma baigaduucai issoimaa taatamadagi giñapan duucai vaavoitudaitai Diuusi ñooquida ismaaca aagai caagacata vuvadaragai. Dai tomasi soimaa taatamai aapi vaascata Diuusi gamaaquimu guvucadagai sipoduucai maidagitomu aapi gavaavoidaraga. ⁹ Diuusi caagacata garvuvaitu dai acovai garvuvaitu tasai camaisoimaasi ivuaadana dai baiyoma ivuaadana mosacaasi istumaasi agai ipalidi. Diuusi idui gomaasi poduucai ipalidi agai dai garoigadai cascada, maisiu iduucai aatama amo istumaasi caagaducami. Maiquiaa caquivacai oidigi abiaadata Diuusi garoigadai dai aagai sai Suusi Cristo caagacata garvuvaida agaitadai. ¹⁰ Dai sivi caa maata aatama isgaroigadai Diuusi. Agai ootoi Suusi Cristo caagacata garvuviadami cascada. Suusi Cristo vaamioma istui simuquigami dai gamma ibadagai utudui ismaaca tomali amo imidagai maiugiatai. Suusi Cristo garaagidi isagai vaa caagacata garvuvaida agai poduucai maata aatama isgaroigadai Diuusi.

¹¹ Diuusi giñmaa sallyicami ansaidi arootosadacana dai aagidana ismaacada maitarjudidiu isSuusi Cristo acaagacata vuviadami. ¹² Cascada alia soimaa taatamai aana dai vaascata maisiaa arai. Aana caa maata Suusi Cristo dai vaavoitudai aana iscaaga istutuidi agai isnuucadacagi giñibadaga asta silascada Diuusi naidagi aoodami ismaacada acaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami.

¹³ Moduucai ioidaca aapi isducatai gamaatatuli aana dai apiagamamaatatuliada isducatai gamaatatuli aana, alia caagadu gomaasi cascada. Pomaasi ivuaada aapi apiavaavoitudaitai Cristo dai apiaigada Cristo dai vaasi oodami. ¹⁴ Gamamaatatuldañi aapi Diuusi ñooquida istumaasi gamaatatuli aana dai Diuusi Ibaada ismaacada gamma daja gasoicadamu.

¹⁵ CAA maata aapi isbaitoma vAasi avavoitudadami Aasiara oidajami giindagito dai gooca agai arFigelo dai Ermogenes. Aidasi Oniseforo divia Roomata giingaagiña daida giñta. ¹⁶⁻¹⁷ Dai alia duudatai giñdidiñia nai aana baigiñalidiña dai maisiaa araiña maisapicatai aana. Cascada aana ipalidi isDiuisi calagacara naijadagi agai aaduña. ¹⁸ Sallicala ipalidi aana isSuusi Cristo apiasoalliadagi Oniseforocada sillascada diviagi Suusi Cristo. CAA maata aapi silasi garsoi Oniseforo aidasi Efeesiaru daraacata dai aatama.

2

¹ Dai aapi giñmara gaducami calaga ivaavoitudada dai lagiada aapi Suusi Cristo agai calagacara ganalidi cascada. ² Dai vAasi ismaaca gamaatutuli aana mui oodami vuitapi maatatuldañi aapi aa ismaaca cal vaavoitudai dai sallicala ivueeyi istumaasi aagai dai istutuidi ismamaatutuliadagi gomaasi aa.

³ Masillascada soimaasi gataatamituldadagi vaavoitudaitai aapi Suusi Cristo vaascara iapiacalaga ivuaadagi Suusi Cristo aa duiñada. Aapi arapan ducami sandaaru dai Suusi Cristo argataanadamiga. VAsi sandaaru gaaagai issoimaa taatamadagi. ⁴ Tomali amo sandaaru maitivueeyi aa duiñdagai ismaacada ivueeyi ismaacada maitarsandaaru. Asandaaru gaaagai isbaigaduucagi daidi ivuaadagi istumaalanada taanadamigada cascada. ⁵ Dai aapi Timoteo aliasi gaaagai iscal lagiada vAasi ismaaca aagai Diuisi ñiooquidara apan duucai amo utuisdami aliasi calaga marai siaa salli gavopooyi ipaliditai isgamaitacadagi. ⁶ Dai aliasi gaaagai iscavami aata vuaadagi aapi gaa duiñdagara apan duucai amo asadami calaga aata vueeyi dai Diuisi gamaaquimu aapi vAasi istumaasi maacai agai gapiPiooñiga ismaacada ivueeyi aa duiñada. ⁷ Tatagitodañi istumaasi gaaagidi aana daida garbaitacacacamiga gasoiñamu pai maata caaca vaasiacatai.

⁸ Tagitoñi isSuusi Cristo duaaca coidada saagidañdara daida arcajiudadacata dai arai Davicar. Gomaasi agai istumaasi gaaagidiña aana. Gaaagidiña isSuusi Cristo arcagacara vuviadami. ⁹ Dai cascada soimaasi taataca dai asta vuli aana cadeenacada ducami siarsoimaasi iduucamicamudai aana. Damos Diuisi ñiooquida gia maivuli. ¹⁰ Dai aana soimaasi taatamai mui naana maasi vai agai ismaaca Diuisi aco vuvaitu vaavoitudana Suusi Cristo dai poduucal calagacara vuvacana. Agai ismaacada vaavoitudagi vaascara dadadacada agai tavaagiaru.

¹¹ Sallicala arvaavoi ismaacada Diuisi ñiooquidara icaiti:

Isamo vaavoitudadami baiga duucagi ismuuquiagi vaavoitudaitai Suusi Cristo,

sallicala oidacamu agai tavaagiaru Suusi Cristo lamadu.

¹² Issoimaa taatamadagi vaavoitudadami dai maivui ñioocadagi Diuisi;

sallicala taanada agai Suusi Cristo lamadu siaaco taanaai agai.

Isamaadutai gajiaadara viaagi Suusi Cristo, Suusi Cristo gajiaadara vipieeyi ara.

¹³ Isamaadutai camaivaavoitudada Suusi Cristo,

Suusi Cristo vaascara ivueeyi istumaasi aagai.

Agai vaascara aagai istumaasi arvaavoi.

Asaiti Diuisi ñiooquidara.

¹⁴ Tatagitoldañi avavoitudadami vAasi gomaasi dai aagidañi sai maitancodaiña aagaitai goalgi vuirudagai. Gomaasi maitarsoiñi cascada,

baiyoma soimaasi ivueeyi agai dai gajiaadara vipieeyi ganvaavoidaraga. ¹⁵ Gaaagani dai caga ivuaada gaa duiñdaga sipoduucai Diuusi potimo isaapi araata vuaadami cagaducami. Dai poduucai maiviaacamu aapi istuusi siaa aradagi caga gamamaatatulditai Diuusi ñiooquida. Diuusi ñiooquida gia arvaavoi. ¹⁶ Gajiaadara ivipiaada govuiirudagai dai gocentogada ajudidü vaaasi gomaasi sobicai oodami sai maitatagitoiña dai maiagidiña Diuusi. ¹⁷ Dai gomamaatatuldaragada amamaatatuldiadami maicaa tutiacada vaaasi aipacoga aimarai avavoitudadami saagida dai gomaasicada soimaasi ivueeyi amamaatatuldadami. Gooa amamaatatuldiadami maicaa tuutiacadara Imeneo dai Piletu ¹⁸ ismaacada amquoma vaavoitudaiña dai sivi gajiaadara vipieeyi ismaacada arvaavoi. Agai pocaiti sai acoidada maiduduaacarai dai sai Diuusi maa oodami ibadagai utudui maisiuu tuucuga utudui. ¹⁹ Damos Diuusi ñiooquida vaascara aragai vaa. Dai Diuusi ñiooquidara pocaiti: “Caa maata Diuusi gamaamara”, dai pocaiti ara: “Vaaascatai ismaaca vaavoitudai Cristo gaaagai isgajiaadara vipiaadagi vaaasi soimaascami”.

²⁰⁻²¹ Ismaadutai caga iduñia aliadagi Diuusi aa duiñdada aliasi gaaagai isgajiaadara vipiaadagi vaaasi soimaascami mosaaigi poduucai istutuidi Diuusi isaa duiñtuldagi agai. Agai ismaaca poduucai ivueeyi arapan ducami oro ajaasocoli dai plaata ajaasocoli ismaacada vaamioma namaga isuusi ajaasocoli dai bidai ajaasocoli.

²² Gajiaadara ivipiaada vaaasi soimaascami ismaacada ivueeyi gagali dai apiacagacara oidaca dai apiacaga vaavoitudada dai apiogada vaascatai dai apiagibastacan tadaca amadu vaascatai ismaacada gamamadai maisoimaasi ivuaadatai. ²³ Dai gajiaadara ivipiaada govuiirudagai caa maata aapi isgomaasicada gancocodaiña oodami. ²⁴ Dai sioora ivuaadagi garbaitacaacamiga aa duiñdada maitaagai isomaliacagi baiyoma gaaagai iscau tuigacagi vaascatai vui, dai gaaagai iscaga gamamaatatuldiadagi, dai maitaagai isoojoadagi tomali amo istumaasi. ²⁵ Dai gaaagai pascaga mamaatatuldiadagi ismaacada gavui ñioocadagi oigadaitai sabai poduucai soiñana Diuusi vai ama duucai gantatagitona vai poduucai matia agai istumaasi arvaavoi, ²⁶ vai poduucai caga gantatagituagi agai apamu dai cacagacara vuvauquiagi dai camaitivuaadagi istumaasi ipalidi adiaavora.

3

¹ Dai gaaagai pasmaatacagi ara sai cayoga ugitalcai oidigi alia soimaasi taata agai vaavoitudadami. ² Oodami ismaacada maivaavoitudadagi Diuusi ivuaada agai mosacaasi istumaasi ipalidi, vaamioma oojiada agai tumiñsi isoigada Diuusi, dai gagarducada ganaliada agai, dai mainajada dan vuaada agai aa oodami dai vui ñioocada agai Diuusi, dai maiaggiada agai gandada, dai maicaa tuutiaca agai, dai maisiaa duutuda agai Diuusi. ³ Dai maisoigaliada agai aacada tomali maiogada agai, dai aagataraca agai istumaasi maitaravatarai, dai googosi ganducamica agai, dai oomaliaca agai dai cadada agai vaaasi istumaasi arcagaducami, ⁴ dai oodami tataggiada agai ganaaduni sasaayuda, dai maiduduaadicuitai soimaasi ivuaada agai, mosaca tatavigai dai idagai dai vaaasi istumaasi arvagimi ipaliadami agai isivuaadagi baiyoma isaggiadagi Diuusi. ⁵ Agai ivuaada agai istumaasi ivueeyi ismaaca vaavoitudai Diuusi ñiooquida damos vuidara vaataca agai Diuusi.

Maitiurap^{ac}ada sioor^a potuutuiga. ⁶ Agai saagida oidaga ^{am}moco ismaac^a vapac^ai ooqui vupuiirugami quiiquid^{at} dai mamaat^{at}tuldiña ^{oo}oqui g^{an}mamaat^{at}tuldiaraga utuduc^{ad}, dai poduuc^ai vupuiirumadaña agai. ^{oo}oqui ali^{asi} arsoimaasi ivuaadami dai ali^a oojoidi tomatuma mamaat^{at}tuldiaragai utuducami. ⁷ Dai ali^a oojoidi ismamaat^{at}dagi tomatuma mamaat^{at}tuldiaragai utuducami d^{amos} tomali ^{mo}imidagai maiquiaa vaavoitu agai istumaasi arvaavoi. ⁸ Dai ^{apan} duuc^ai ^{ac}ac^{ad}daracami Janesicar^u ^{am}madu Jambresicar^u vuid^{at} ^val^{at}acatadai istumaasi aagai Moesesacar^u poduuc^ai agai ismaac^a mamaat^{at}tuldi ^{oo}oqui ^{ap} vuid^{at} ^val^{at} istumaasi arvaavoi. Ali^a soimaasi g^{ant}at^{at}gitoiña agai. Agai maic^{al}ga vaavoitudai Diuusi ñiooquid^a casc^{ad} Diuusi gajiaad^{at} viaa. ⁹ Damos maitistuidimu agai ismamaat^{at}tuldagi mui oodami, ^val^{asi} oodami maat^{amu} is^{ag}ai arvupuiirugami casc^{ad} mai^{al}gidamu, ^{apan} duuc^ai ^val^{al} goocai ismaac^a vuid^{at} ^val^{at}acatadai Moesesacar^u.

¹⁰ Damos aapi apiavaavoitudai giñmamaat^{at}tuldiaraga, dai aapi giñ^{apan} duuc^ai ivueeyi, dai giñ^{apan} duuc^ai t^{at}agitoi, dai giñ^{apan} duuc^ai vaavoitudai dai giñ^{apan} duuc^ai soimaa taatamai dai apiavueeyi Diuusi aa duñdada giñ^{apan} duuc^ai, dai aapi oig^{ad}ai ^val^{asc}atai giñ^{apan} duuc^ai. ¹¹ C^{al} maata aapi isducatai ap^{ad}ui aanac^{ad} Antioquii^{at} dai Icooñi^{at} dai Liistir^{at}, isducatai soimaasi giñ^{at}at^{at}li oodami. Damos Diuusi c^{al}gac^{at} giñ^vusaitu ^val^{asi} gomaasiaiñd^{at}. ¹² S^{al}ic^{ad} arvaavoi is^val^{asc}atai ismaac^{ad} ivuaada aliadagi istumaasi Suusi Cristo ipalidi agai ali^a soimaa taata agai. ¹³ Damos asoimaasi ivuaadami dai yaatavogami vaamioma soimaasi ivuuda agai, agai apiavupuiirumadada agai oodami dai aa vupuiirumada agai agai.

¹⁴ Damos aapi maidagitu ^val^{asi} p^{ast}umaasi camai mosgaagai pasiapivaavoitudadagi. Aapi maata sioorai g^{ama}at^{at}tuli. ¹⁵ Dai aapi aliducatai abiaad^{at} maata Diuusi ñiooquida. Diuusi ñiooquid^{at} mamaat^{at}rai aapi isducatai c^{al}gac^{at} vusiagi vaavoitudaitai Suusi Cristo. ¹⁶ Diuusi maa t^{ag}itoidagai oodami sai oojana ñiooquida. Dai Diuusi ñiooquid^{at} gamamaat^{at}rai istumaasi g^{aa}agai isivuaadagi dai istumaasi mait^{aa}agai isivuaadagi dai gamamaat^{at}rai isducatai c^{al}gac^{at} oidacagai dai aata vueeyi Diuusi ^val^{at}. ¹⁷ Poduuc^ai tomatuma vaavoitudadami ismaac^{ad} camaatiagi gomaasi istutuidi isivuaadagi ^val^{asi} istumaasi c^{al}gaducami istumaasi Diuusi ipalidi.

4

¹⁻² G^{ata}aan^{ai} aan^a aapi Timoteo p^{as}ai apiгааagidiña Diuusi ñiooquida. C^{al} maata Diuusi g^{ar}ooga dai g^{art}aan^{ad}amiga Suusi Cristo istumaa vueeyi aat^{am}. Suusi Cristo divia agai t^{aa}an^{ad}ami duuc^ai dai n^{ai}da agai ismaac^{ad} ar^cal^{ga} ivuaadami dai ismaac^{ad} ar^{ma}ic^{al}ga ivuaadami. Agai n^{ai}da agai ^val^{asi} oidada dai duduac^{ad}. ^val^{asc}at^{at} ibaig^{ad}uuc^a dai gaaagiada Diuusi ñiooquida si^{al}asc^{ad} oidacagi isducatai tomasi maic^{al} aliadagi oodami. Dai mamaat^{at}uldañi oodami ismaac^{ad} ar^{ma}istumaasi soimaascami ismaac^{ad} ivueeyi agai, dai aagiadañi sai camaisoimaasi ivuaadana. Dai daan^{ad}añi oodami sai ama duuc^ai g^{ant}at^{at}gitoi, dai maitioojoada oodami dai apiamaat^{at}tuldiada oodami Diuusi ñiooquida. ³ Aimu istuigaco oodami maic^{al} aliadamu gomamaat^{at}tuldiaragai c^{al}gaduc^{ad} baiyoma ivuaada aliadamu agai istumaasi ipalidi dai gaagadamu agai mui mamaat^{at}tuldiadami sai mamaat^{at}tuldiña mos^{al}ca istumaasi ca^{al}ca aliada agai. ⁴ Dai gajiaad^{at} vipiadamu agai ismaac^{ad} arvaavoi, dai c^{al}ga g^{ant}at^{at}gito ca^{al}camu agai judidiu

cuentogada. ⁵ Damos aapi cāaga gātātāgitoda dai pāsīāscadā soimaa taata-madagi apiai vuaadagi Diuusi aa duiñdada apiagaagiditai Diuusi ñiiooquida ismaaca aagai cāagacāra vuvaidaragai dai cāaga ivuaada gāaa duiñdaga.

⁶ Polidi aana iscayoga aayi istuigaco muuquia iñagai aana. Dai imimu aana tavaagiamu. ⁷ Catavapi aata dui aana Diuusi aa duiñdadāra dai cayoga naato aana giñaa duiñdaga dai apiaquia vaavoitudai aana Diuusi dai Suusi Cristo. ⁸ Garbaitācāaacami Suusi Cristo arātāaanādami cāa tuigacada dai siāscadā divia agai agai giñmaaquimu istumaasi maacai agai siōōra cāagacāra oidacana tami oidi daama. Dai maisiu mosaca aana giñmaaquimu agai. Agai maaquimu āāra vāscatai ismaacadā baiganāliaracada nānāra istuigaco divia agai agai.

⁹ Gāagañi dai otoma diviacai giñnāida. ¹⁰ Deemasi vaamioma oojoidi istumaasi oidaga tami oidigi daama cascada giñdagito dai ii Tesaloniicamu. Cresente ii Galaasia dāvāriamu. Dai Tito ii Dalmasia dāvāriamu. ¹¹ Mosaca Ruucasi giñāma daja. Gaagañi Marcusi dai vuaapa pāsīāscadā diviagi. Agai istuidi isgiñsoiñagi giñaa duiñdagāra. ¹² Atiico Efeesiamu ootoi aana. ¹³ Pāsīāscadā diviagi pai giñvuaapida giñvaasaraga ismaacadā Trooasiāra viaa aana Carpo quidāra. Dai vuaapañi āāra giñlilivrugā dai sioma cāaga giñpapepeligā.

¹⁴ Alejandro ismaaca ivueeyi vapaiñomi alia soimaasi giñvuididiña. Garbaitācāaacamiga bai duuñimu gomaasi agai āāmadu. ¹⁵ Agai vui caata gārmamaatātuldiaraga cascada gānuucadacana aapi āgaicada.

¹⁶ Aidamasī tucamidāra vaama giñcāi dudunucamiāra vāscatai giñdagito. Tomali āmaadutai maitiñsoi. Antai anāgi giñsoi. Aana ipalidi is-Diuusi maigāpiāra suulligagi agai ismaaca giñdagito. ¹⁷ Damos Diuusi giñsoi dai giñmaa guvucadagai antai aana istui isnaatocai gaaagidagi is-Suusi Cristo arcāagacāra vuviadami sai poduucai maatāna vāscatai ismaacadā maitājudidū. Dai Diuusi cāagacāra giñvusaitu mātai maitiñmuāa. ¹⁸ Dai cāagacāra giñvusaidamu agai vāsi istumaasi soimaascamiāndāra dai giñvaidacaimu agai tavaagiamu siaaco tāanāi agai. Aana ipalidi isvāscatai siaa duutuadagi Diuusi tomastuigaco. Angia siaa duutudai Diuusi vāscāra.

¹⁹ Diuscadā iviaatulda Prisca dai Aquila dai vāscatai ismaacadā Oniseforo quidāra oidaga. ²⁰ Erasto Coriintoāra vii. Dai Trofimo coco antai Mileetāra viaa. ²¹ Gāagañi dai divia maiquiaa āacai toomoco. Diuscadā gāviaatuldi Euvulo, dai Pudente, dai Lino, dai Claudia, dai vāscatai gogaa gāraaduñi vaavoitudadami.

²² Aana ipalidi isgarbaitācāaacamiga Suusi Cristo gāāmadu daacagi dai gānuucadacagi vāscatai aapimā. Mosacaasi.

Idi oojai ooji Paavora Tito

¹ Aana arPaavora Diuusi piooñigada dai Suusi Cristo ootosada. Agai giñootoi ansai soifana aana agai ismaacada Diuusi acovai vuvaitu sai vaamioma canga vaavoitudana Diuusi ñiooquida dai canga maatana Diuusi ñiooquida ismaacada arvaavoi ismaacada garmamaatatuldi isducatai ipalidi Diuusi isoidaca aatama. ² Dai Diuusi giñootoi ansai soifana aana aapa loodami sai nanaracana canga vaavoitudaitai istuigaco vaascata oidaca ragai aatama Diuusi amadu. Aaqui aagai Diuusi ispoduucai apaduñi agai dai Diuusi tomali amo imidagai maiyaatagai. ³ Dai sivi caaayi istuigaco Diuusi cagacaga garvviadamiga ipali ismatiagi oodami ñiooquida ismaacada agai isagai ismaacada vaavoitudai isSuusi Cristo aracagacaga vuviadami vaascata oidaca agai Diuusi amadu. Agai gifañajai sai gaaagidana aana ñiooquida sai maatana loodami istumaasi aagai agai. ⁴ Aapi Tito angloojidi idi oojai. Aana gaaagidi isSuusi Cristo aracagacaga vuviadami patai vaavoitu aapi cascada gifmara gaducami aapi. Aana ipalidi isDiuusi garooga amadu Suusi Cristo cagacaga garvviadamiga cagacaga ganñijadagi dai gaibastudacan tadacagi.

⁵ Aana carataga gaviaa pasai bai duuna aapi istumaasi vaagacatadai vaavoitudadami saagida dai pasai darasana vaavoitudadami tataanadamigada vaasi amapacaga poduucai isducatai gaaagidi aana. ⁶ Amo taanadami aliassi gaaagai iscagacaga oidacagi vai tomali amaadutai maigapaga vuupadagi tomali amo istumaasicada. Dai agai gaaagai isali amaaduacagi ooñigada. Dai aliassi gaaagai ismaamarada arvaavoitudadamicagi dai canga agiadagi gandada, dai maisoimaasiga siasa vaaadagi gantumiñsiga vai tomali amaadutai maiñiooquidagi. ⁷ Amo taanadamigada vaavoitudadami arDiuusi piooñigada cascada aliassi gaaagai iscagacaga oidacagi vai tomali amaadutai maitituidiña isgapaga vuupadagi tomali amo istumaasicada. Maitaagai isivuaada aliada mosacaasi istumaasi ipalidi, dai maitaagai isoomaliacagi, tomali mainavaamutaracagi, dai maicodataracagi, dai maitaagai isgavupuiirumadaitai gamaitacadagi tumiñsi. ⁸ Baiyoma gaaagai isbaigaliaragacada miaadagiadagi agai oodami laquiyaga, dai oojiadagi isivuaadagi istumaasi cagaducami, dai canga gatagocagi, dai cagacaga oidacagi ivuaadatai istumaasi Diuusi ipalidi, dai istutiadagi isgajiaadaga vipiadagi soimaascami. ⁹ Aliassi gaaagai iscanga vaavoitudadagi Diuusi ñiooquida ismaacada maatatuli aana dai poduucai agai istutuidi iscanga maatatuldagi aa, dai maatatuldagi agai ismaacada vui ñioocai Diuusi ñiooquida isducatai maicagadu vaavoidaragada.

¹⁰ Oidaga mui oodami ismaacada maiagidi tataanadami vaamioma giñaaduñi judidú saagida ismaacada aagaiña istumaasi maitarsoiñi dai vupuiirumadiña oodami. ¹¹ Agai gamamaatatuldi istumaasi maitaagai isgamamaatatuldiadagi mosgamaitacada aliditai tumiñsi. Dai mui gadada moduucai maamarada dadagitoi ganvaavoidaraga vaavoituda aliditai istumaasi mamaatatuldi agai cascada gaaagai ismaidagituagi isgamamaatatuldiada agai.

¹² Carataga oidacami saagida oidacatadai amo mamaatatuldiadami ismaacada aagai gaaaduñi dai pocaiti: “Carataga oidacami yaatavoga dai oomaliga dai paparaga mosgacuaada alidiña”, ascaiti. ¹³ Daida arvaavoi ispotutuiga agai cascada aagidañi aapi vaavoitudadami carataga

oidacami sai mamaat¹tuldaragad¹ judidíu ismaac¹ad¹ maioidaga Diuusi ñiooquid¹at¹ maitarvaavoi casc¹ad¹ aliasi g¹aaagai isgajiaad¹at¹ vipiaadagi ¹agai mamaat¹tuldaragad¹ dai apiavaavoitudadagi mamaat¹tuldaragad¹ Suusi Cristo, ¹⁴ dai tomali mai¹agidiña isducatai gat¹aaanai ¹agai ismaac¹ad¹ gajiaad¹at¹ vipieeyi Diuusi ñiooquid¹. ¹Agai pocaitiña sai ¹amoco cuaadagai maic¹agadu.

¹⁵ Damos ¹agai ismaac¹ad¹ Diuusi caoig¹aldi soimaascamigad¹, ¹agai vaatar¹ vaasi cuaadagai c¹agadu. Damos ismaac¹ad¹ maivaavoitudai Cristo alia soimaasi tagitoidad¹ ¹agai maic¹agadu maat¹ istumaasi ¹agc¹agaducami tomali maic¹agaducami casc¹ad¹ ¹agai vaatar¹ vaasi istumaasi maic¹agadu asta siuu duucu siaa duutuli ¹agai. ¹⁶ ¹Agai pocaiti sai vaavoitudai Diuusi ¹damos mat¹agia maasi ¹agaic¹ad¹ ismaac¹ad¹ ivueeyi ¹agai ismait¹arvaavoi. Sa¹allic¹ad¹ maioojoidi Diuusi istumaasi ivueeyi ¹agai. ¹Agai mai¹agidaraga, dai casc¹ad¹ maitistutuidi isiduniagi tomali ¹amo istumaasi c¹agaducami.

2

¹ Damos gamamaat¹tuldañi aapi isducatai g¹aaagai isoidacagi vaascatai ismaac¹ad¹ vaavoitudai isSuusi Cristo ¹agc¹agac¹at¹ vuviadami. ² Dai aagid¹ai ¹ac¹ac¹aliocoidad¹ vaavoitudadami sai mainavacor¹iña, dai c¹agac¹at¹ oidacana vai siaa duutuada oodami, dai c¹aga gant¹agitocagi, dai sai c¹aga vaavoitudaiña dai sai c¹aga oig¹daiña vaascatai, dai sai maivui baco¹coiña ¹agai ismaac¹ad¹ soimaa taatamituldiadagi. ³ Dai aagidañi ¹oocodami vaavoitudadami sai c¹agac¹at¹ oidacana siaa duutudaitai Diuusi dai sai maiñiooquid¹iña aa, dai sai mainavacor¹iña ⁴ dai sai mamaat¹tuldana istumaasi c¹agadu vai poduucai matiagi ¹oocui utu iim¹dami vaavoitudadami isoig¹adagi g¹ancuucuna dai g¹anmaamara, ⁵ dai c¹aga gant¹agitocagi, dai maigoogosi g¹anducamicagi dai tomali mait¹agitodagi gomaasi, dai c¹aga ivuaadagi g¹anaa duiñdaga g¹anquiiy¹at¹, dai soic¹iña aa, dai ¹agidiña g¹ancuucuna vai maipocaitiadagi ¹oodami sai Diuusi ñiooquid¹ mait¹arsoiñi.

⁶ Dai poduucai aagida ¹ara ¹agag¹ali vaavoitudadami sai c¹aga gant¹agitocana. ⁷ Dai c¹aga ioidaca aapi vai poduucai oidacana ¹agai ¹ara. Dai pas¹iascad¹ gamamaat¹tuldiadagi Diuusi ñiooquid¹ mait¹agagai pas¹mu gamaitacada aliada tumiñsi. Dai c¹aga ivuaada vai siaa g¹aduutudaiña oodami. ⁸ Dai vaasc¹at¹ igamamaat¹tuldiada mos¹acaasi istumaasi gamamaat¹tuldiña Suusi Cristo ¹amad¹u mamaat¹ardamigada vai tomali amaadutai pocaitiadagi ismait¹arvaavoi. Vai si¹ascad¹ amaadutai g¹vui ñioocadagi siaa ¹ara ¹agai maiviaacatai istuc¹ad¹ g¹vui ñioocadagi.

⁹⁻¹⁰ Dai aagidañi ¹apipioofi vaavoitudadami sai vaasc¹at¹ c¹aga ¹agidiña g¹naamu, dai maivui ñiñiooquitaracana, dai mai¹asivuaacana, dai g¹aaagai isivuaadagi ¹agai vaasi istumaasi aagadagi vai poduucai baiganliadagi aamuda vai poduucai si¹ascad¹ naijadagi aa matiagi isDiuusi c¹agac¹at¹ g¹arvuviadamiga ñiooquid¹ c¹agadu.

¹¹ Diuusi ootoi gamara oidigi daama sai c¹agac¹at¹ vuvaidiña oodami poduucai g¹art¹agi iss¹allic¹ad¹ c¹agac¹at¹ naidi vaascatai. ¹² Dai poduucai Diuusi g¹armamaat¹tuldi isg¹aaagai isgajiaad¹at¹ vipiaadagi vaasi soimaascami dai sai mait¹agagai isivuaadagi naana maasi soimaascami ismaac¹ad¹ ivueeyi ¹agai ismaac¹ad¹ maivaavoitudai Diuusi, dai sai g¹aaagai isc¹aaaga tuutiacagi dai siaa duutuadagi Diuusi. ¹³ Dai g¹armamaat¹tuldi ¹ara sai g¹aaagai isbaig¹at¹liaracada nanaracagi istuigaco divia ¹agai g¹arDiuusiga Suusi Cristo ismaac¹ad¹ ¹agc¹agac¹at¹ g¹arvuviadamiga. ¹Agai ¹arbaic¹aaacami t¹avaagi¹at¹ dai oidigi daama alia dadadaquidamu

agai si¹ascada diviagi. ¹⁴ Suusi Cristo lagi gadagito masmuaagi sai poduucai c²agacata vuvacana aatama garsoimaascamigaindata tsaidla armaamaradacana caoigaldicatai garsoimaascamiga dai baig³aliharacada ivuaadatai naana maasi cac⁴agaducami.

¹⁵ V⁵asi gomaasi gaagai pasgamamaat⁶atuldiadagi. Aapi ap⁷artaan⁸adami gada govaavoitudadami daida armamaat⁹atuldiadami cascada gaagai pasap¹⁰anaquidagi vai apiavaavoituda¹¹ina agai dai bagaidani agai ismaacada mai¹²agidaracagi. Dai maiti gadagito masgajiaad¹³ata vipiadagi gamamaat¹⁴atuldaraga.

3

¹ Dai tagitoldani vaavoitudadami sai ab²aidina at³artaan⁴adami ismaacada viaa guvucadagai dai agiditai cacana dai sai gaagai isgasoicadagi aa duindagiat⁵ ismaacada arv⁶ascatai v⁷atara. ² Dai sai maisigalnaasi niooqui aagidina tomali amaadutai, dai sai maiomaliacana dai sai oig⁸aditai naidina v⁹ascatai, dai sai maig¹⁰arducada gan¹¹aidina tomali amaadutai vui tomasi mait¹²arvaavoitudadami s¹³arvaavoitudadami ara.

³ Vaavoitudadami dai aatama ara alia soimaasi ivuaadatadai maiquiaa vaavoitudacai aran duucai agai ismaacada maivaavoitudai. Aatama a²quioma arv³upui⁴rugamicatadai dai vaavoituda⁵ina istumaasi mait⁶arvaavo⁷i, dai googosi g⁸arducanicana, dai alia soimaascataidai g⁹artagitoidaga cascada ivuaadana aatama istumaasi ipalidi naana maasi soimaascami. Dai coimudada tuutiacana aatama dai g¹⁰ar¹¹ada¹²ina oodami tatai aatama ara. ⁴ Damos aidasi Diuusi c¹³agacata g¹⁴arv¹⁵uviadamiga divia oidigi daama dai c¹⁶agacata vuvaida agai oodami poduucai gataagi isalia oig¹⁷adai dai c¹⁸agacata naidi v¹⁹ascatai. ⁵ C²⁰aga maata Diuusi isaatama tomasi c²¹aga ivueeyi maitamait²²acai c²³agacata vuvaidaragai damos cascada Diuusi soig²⁴alli aatam²⁵acada cascada c²⁶agacata g²⁷arv²⁸vuvaitu. Diuusi Ibaada maigovai dai v²⁹asi g³⁰arsoimaascamiga dai utuldan dui g³¹ar³²iib³³daga. ⁶ Poduucai idui agai aidasi Diuusi ootoi sai g³⁴ar³⁵amadu daacana. Suusi Cristo c³⁶agacata g³⁷arv³⁸uviadamiga aagidi gaoga sai ootosana g³⁹ar⁴⁰iib⁴¹daga cascada ootoi agai vai aliasi g⁴²arsoicai tsai c⁴³aga oidacana. ⁷ Vaida Diuusi c⁴⁴agacata g⁴⁵ar⁴⁶n⁴⁷aidina ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai aatama cascada viaa aatama s⁴⁸allicami isarmaamaradacagi dai isv⁴⁹ascatai oidacagi agai amadu dai can⁵⁰ara aatama istuigaco oidaca ragai agai amadu.

⁸ V⁵¹asi imaasi s⁵²allicada arvaavo⁵³i dai ana ipalidi isc⁵⁴aga gamamaat⁵⁵atulda aapi v⁵⁶asi gomaasi vai agai ismaacada vaavoitudai Diuusi g⁵⁷anaagana dai c⁵⁸aga ivuaadana istumaasi arsoini v⁵⁹ascatai v⁶⁰atara aliasi c⁶¹agadu ispo⁶²vuaada agai daida arsoini agai v⁶³atara ara. ⁹ Damos maiti aatagada agai amadu ismaacada aagaina g⁶⁴o⁶⁵agi v⁶⁶uirudagai dai tomali agai amadu ismaacada armamaat⁶⁷atuldiadami yaatavogami ismaacada ma⁶⁸maat⁶⁹atuldi mui cuentogada judidiu Diuusi niooquida duucai dai tomali agai ismaacada cocotuldi oodami dai tomali agai amadu ismaacada mosvupui nioocada aliadagi tomasio⁷⁰ra aagaitai Moesesacaru ma⁷¹maat⁷²atuldaragada, v⁷³asi imaasi maic⁷⁴agadu dai mait⁷⁵arsoini.

¹⁰ Isoidacagi amaadutai vaavoitudadami saagida ismaacada cocotuldiadagi oodami gamamaat⁷⁶atuldaragacada ismaacada mait⁷⁷arvaavo⁷⁸i bagaidani amo imidagai isgooca ara dai ismait⁷⁹agidagi agai pai camaidagito vaavoitudadami isurap⁸⁰adagi agai. ¹¹ C⁸¹aga maata aapi isamoco cocotuldiadagi oodami agai maic⁸²aga g⁸³ar⁸⁴agito dai alia soimaasi ivueeyi dai agai lagi maata ara maic⁸⁵aga ivueeyi.

12 SiΛascadΛ gΛotosda aanΛ Arteemasi siΛpΛ Tiiquico pai gΛaaga dai giñdivida NicopoliisiΛrΛ ami daivuñda iñΛlidi aanΛ toomoco. 13 Dai soiñañi Seenasi ismaacΛdΛ ñiiooquituldi oodami ΛΛmadu Apoolosi vΛASICADΛ pΛstucADΛ istuidiagi, maacañi istumaasi tagito Λgai dai apiaimΛdagi vai maiviΛΛgacana tomali Λmo istumaasi. 14 Vai govaavoitudadami maatΛna iscΛΛga ivuaadagi dai soicadagi aa siΛascadΛ tΛgitocagi Λgai vai poduucai Λrsoiñicagi govaavoitudadami.

15 VΛascatai ismaacADΛ aanΛ giñΛΛmadu daraaja DiuuscADΛ gΛviaatuldi. Dai DiuuscADΛ viaatulda gΛraaduñi vaavoitudadami Diuusi cΛΛgacΛrΛ gΛnnΛidiña vΛascatai.
Mosacaasi.

Idi oojai ooji Paavora Filemón

¹ Aana arPaavora, dai aagidiña aana oodami sai Suusi Cristo arcAagacara vuviadami mai cascada giñmaisaca. Aana lamadu Timoteo gaoojidi idi oojai aapi garaduñi Filemón aapi garsoicai garaa duiñdagara. ² Dai idi oojai lavaavoitudadami vaatarala lapa ismaacada ganampaidi gaquiyara dai siaa duutudai Diuusi, dai garaduñi Apia vaatarala dai garaduñi Aquipo vaatarala ismaacada garsoicai garaa duiñdagara lapa. ³ Aatama ipalidi isDiuusi garooiga lamadu qartaaanadamiga Suusi Cristo cAagacara ganhaijadagi dai ganiibastudacan tadacagi.

⁴⁻⁵ Mai aana isalia cAaga vaavoitudai aapi dai oigadai Suusi Cristo dai oigadai aapi vaasi lavaavoitudadami lapa cascada alia baigiñalidi aana Diuusicada daanaitai sai gasoicaiña. ⁶ Daanai aana Diuusi sai soicaiña agai ismaacada vaavoitu Suusi Cristo aidasi aapi aagidi Diuusi ñiooquida. Daanai aana Diuusi sai soicaiña agai iscAaga maatlana vaasi istumaasi cAagaducami ismaacada Suusi Cristo ivueeyi vaasi vaavoitudadami vaatarala. ⁷ Mai aana isaapi Filemón alia oigadai lavaavoitudadami vai poduucai ganiibastacan tada agai dai poduucai baigiñaliatudai aapima.

⁸⁻¹² Vaasi imaasicada aana ñiooquiagi gapiooñigabaru Onésimo vaatarala. Tomasi alia oigadai aana goovai vaascara movi angootosdi pai cAaga miaadagida. Aana arootosada Suusi Cristo cascada viaa aana saalicami isgataañiagi aapi pasai cAaga miaadagidana Onésimo dai aapi saalicada gaaagai pasivuaadagi istumaasi gaaagida aana. Damos aliasi groigadai aatama cascada maitataanaanai aana dai baiyoma gadaanai pasai cAaga miaadagidana Onésimo. Aana Paavora casi arcalimudada dai apiagaagidiña sai Suusi Cristo arcAagacara vuviadami cascada maisapi aana. Aaquioma Onésimo maicAaga gasoicaiña dai sivi gia arsoiñi goovai aapi gavaatarala dai aana giñvaatarala. Onésimo giñdiviji tami maisacaratala dai aidasi aana aagidi isSuusi Cristo arcAagacara vuviadami goovai vaavoitu dai cascada giñmara gaducami goovai. ¹³ Alia baigiñaldamudai aana istanasi viimudai goOnésimo dai giñsoicadamudai tami maisacaruaana poduucai isduucai giñsoicadamudai aapi istanai daacamudai. ¹⁴ Damos aana maitipalidi isviagi goovai maiquiaa giñmaacacai aapi oigaragai isviaa aana cascada baiyoma gaootosdi aana. Damos sivi aapi istutuidi isgiñootosdagi pasipaliadagi maisiu guvcadagaicada. ¹⁵ GoOnésimo vaasaqui ii gaquiyaiñdara maitaaagidacai. Damos sivi apamu galamadu daacamu goovai. Aana polidi sai Diuusi poduucai idui sai vaavoitudana goovai dai sivi tomastuigaco galamadu daacamu ¹⁶ maisiu amo pioofi duucai baiyoma amo gaaduñi duucai dai alia oigadamu aapi cavaavoitudacai agai. Dai poduucai sioma arcAagai aapi gavaatarala. Aana gia alia oigadai, damos aapi gia gaaagai isvaamioma oigadagi, maisiu tomastuma cAali duucai sivi gia argaaduñi vaavoitudadami goovai.

¹⁷ Pasaapi gAADuñi duucai giñhaijadagi pai miaadagida goOnésimo ducami iñsiaraanacagi. ¹⁸ Issoimaasi gADuñi goovai aidasida argapiooñiacatadai silapa isgavuatuudiada goovai aana angaa namaquidagi. ¹⁹ Aana Paavora angaoojidi giñnoovicada dai aana gia gaa namaquidamu. Aana gamaatatuli isSuusi Cristo arcAagacara garvuviadami patai poduucai cAagacara vuusai

aapi goovai ΔΓΛMO istumaasi ismaacΔdΛ tomali Δmo imidagai maitistutuidi aapi isgiñaa namΛquidagi. ²⁰ SΛalicΔdΛ giñaduñi aanΛ ipΛlidi isgiñsoiñā aapi giñootosdacai Onésimo. AatΛmΛ λrgaraadunumΛ vaavoitudadami cascΔdΛ. Iduuñiñi aapi istumaasi glaagidi aanΛ sipoduucai baigiñΛliadamu aanΛ.

²¹ AanΛ maatΛ isgiñΛΛgida agai aapi cascΔdΛ gΛoojidi. Dai maatΛ aanΛ isvaamioma iduñia agai aapi maisiu mosacaasi istumaasi glaagidi aanΛ.

²² Dai baigi duuca siaaco giñuuliñā aanΛ. AapimΛ daanΛi Diuusi ansai vuusaiñā aanΛ tabiaadΛΓΛ dai aanΛ poalidi isDiuusi giñmaquia agai oigaragai isvusia aanΛ tabiaadΛΓΛ.

²³ DiuuscΔdΛ gΛviaatuldi giñaduñi Epaafarasi ismaacΔdΛ giñΛΛmadu mais-
api gaaagiditai ΛΛpΛ isSuusi Cristo λrcΛΛgacΛrΛ gΛrvuviadami. ²⁴ Dai Diu-
uscΔdΛ gΛviaatuldi ΛΛpΛ Marcusi, dai Aristarco, dai Deemasi, dai Ruucasi
ismaacΔdΛ giñsoicai aa duiñidagiΛΓΛ.

²⁵ Vai qΛrtΛaanΛdamiga Suusi Cristo cΛΛgacΛΓΛ gΛnnΛidiñā.
Mosacaasi.

Idi oojai arJudidíu vaavoitudadami vΛΛtarΛ

¹ ΛΛquioma Diuusi ñiooquidiña gΛraaduñicarυ naana duucaí dai muiyoco. Diuusi ootosi ñiooqui gΛraaduñicarυ gΛñiñiooquituldiadamigacada. ² Damos diviacai ΛCristo Diuusi marada tavaagiaiñdarΛ agai garaagidi vaamioma istumaasi Diuusi ipalidi ismaataca aatama. Diuusi ΛΛmadu ΛCristo idui oidigi, dai Diuusi maa Cristo vΛasi istumaasi oidaga. ³ Diuusi marada sallaicada cΛ tuiga. Agai tomali Λmo imidagai maisoimaasi ivueeyi daida agai apan ducami gaooa. Aatama cΛaga istutuidi ismaatacagi istuiga Diuusi maatacatai isducatai oidacataí dai istumaasi ivuaadana Suusi Cristo. Agai nuucada vΛasi istumaasi oidaga. Agai vaamioma viaa guvucadagai istomasioora dai vaamioma taanaí. Aidasi muu Suusi Cristo curusiaba oigali agai garsoimaascamiga sai poduucai camaigapir vΛatacana aatama dai gotora ii agai tavaagiamu dai daja Diuusi sallisía padara.

⁴ Dai Diuusi maa agai Λmo sallyicami vaamioma namacami isDiuusi tataaanicaruda sallyicamigada. ⁵ Diuusi tomali Λmo imidagai maipotatadai tomali Λmoco gataaanicarυ:

Aapi aparagiñmara. Sivi gamaa ana Λmo sallyicami.

Damos Diuusi gia potatadai gamara.

Tomali Λmo imidagai maiaagidi Diuusi tomali Λmoco gataaanicarυ saida aroogada.

⁶ Dai siascada Diuusi apamu ootosagi gamara tami oidigi daama saida artaanadamigadacana oodami dai potadamu agai vΛasi gatataaanicarυ:

Sai sia duutudaiña marada.

⁷ Dai Diuusi aagai gatataaanicarυ dai pocaiti:

Aana idui giñtataaanicarυ dai agai avali ganducami dai otoma ivueeyi agai istumaasi taanaí ana.

Ascaiti Diuusi. ⁸ Dai Diuusi potatadai gamara:

Aapi arDiuusi dai tomastuigaco viaacamu aapi gasallyicamiga.

Dai vΛascara ivueeyi aapi istumaasi arsaallyicami.

⁹ Aapi oojoidi istumaasi arsaallyicami dai sallyicada maioojoidi istumaasi maitsallyicami.

Cascada vaamioma baigallyiatu ana aapi sia.

Astatadai Diuusi. ¹⁰ Dai potatadai ara gamara:

Aapi aparga taanadami dai aapi idui oidigi dai tavaagi.

¹¹ Oidigi dai tavaagi ugitimu damos aapi tomastuigaco oidacamu.

Oidigi dai tavaagi cacallyiocoimu apan duucaí yuucusi.

¹² Dai aapi gajiaadara viaamu acacallyiocoidadai dai aa uutudui iduñimu.

Damos aapi tomastuigaco momaascamu dai tomastuigaco oidacamu.

Astatadai Diuusi. ¹³ Diuusi potatadai gamara:

Daacañi giñsallisía padara, asta siascada ana voopoidagi sallyicamigada vΛasi gantataanadamiga agai ismaacada gavuidara vΛataca.

Dai agi aapi gataanada agai.

Astatadai Diuusi. Dai Diuusi tomali Λmo imidagai maipodu aagidi tomali

Λmoco gatataaanicarυ. ¹⁴ VΛasi Diuusi tataaanicaruda iibadaga agai daida ivueeyi vΛasi istumaasi Diuusi taanaí. Diuusi ootosai gatataaanicarυ sai soicaiña ismaacada Diuusi cΛagacara vuvaida agai.

2

¹ Cascada aliasi gaaagai iscлага ллгидitai caacagi Diuusi ñiooquida dai poduucai maigajiaadarл viaagi Diuusi mamaatatuldiaragada. ² Ñiooqui ismaacada ootoi Diuusi ллquioma gataaañicarucada лrvaavoi dai ismaacada soimaasi ivuaadana dai maiлagi ñiooqui Diuusi soimaasi taatutuli. Diuusi idui agaicada istumaasi лrsalicami. ³ Ларaga Suusi Cristo gartaaanadamiga aagai sai Diuusi cлагacаргa vuvaidi oodami dai gooquilarгa гараagidi агai vaa ñiooqui aa ismaacada caa. Ismaалгидitai caaca aafama ñiooqui ismaacada aagai агai maitiipucamu isducatai cлагacаргa vuvaquiagi. ⁴ Dai Diuusi лapa gartataagidi isarvaavoi istumaasi aagai Cristo ivuaadatai naana maasi ларarducami. Dai Diuusi lbada гarmaacai guvucadagai saida ivuaadana naana maasi istumaasi poduucai isduucai Diuusi ipalidi.

⁵ Caaagai aatama sai Diuusi iduunïa агai oidigi utudui dai tavaagi utudui damos Diuusi maimaquia агai салlicami gataaañicaru sai gataaanaïña oidigi utudiarл dai tavaagi utudiarл. ⁶ Davicaru лramo Diuusi ñiooquituldiadamigada dai potatadai агai Diuusi:

GiñDiuusiga vлasi oodami coiya агai dai maiviaa агai istuusi tatagitodagi sai aapi viaa iscлагacаргa ñaijadagi dai nuucadacagi.

⁷ Bai tavapi aapi ipali sai oodami palapioma gataaanaïña sitataañicaru. Damos gooquilarгa maa aapi oodami amo салlicami ismaacada vaamioma namaga sitomasmaascada.

Dai Diuusi maa oodami салlicami sai taanaaïña vлasiaacatai istumaasi idui агai.

⁸ Poduucai oodami vaamioma gataanaï tami oidi daama sivлasi gomaasi ismaacada idui Diuusi.

Astatadai Davicaru. Aidasi Diuusi maa gosalicami oodami poduucai oodami taanaï vлasiaacatai istumaasi oidaga oidigi daama. Damos vлascаргa cлага gamaata ismaisiu vлasi istumaasi oidaga ллгидi oodami. ⁹ Damos vлasiaacatai лгидi лSuusi Cristo tomali cлага gamaata isDiuusi ipali sai bai tavapi palapioma gataaanaïña Suusi Cristo istataañicaruda. Diuusi cлагacаргa ñaidi oodami cascada ipali агai sai Suusi Cristo muucuna curusiaba sai poduucai vлascatai istutuidi iscлагacаргa vuvuvaquiagi. Dai muucucai Suusi Cristo dai лpamu duucata Diuusi maa amo салlicami vai cascada vлasi oodami dai Diuusi tataañicaruda gaaagai issiaa duutuadagi агai.

¹⁰ Diuusi агai daida idui vлasiaacatai dai taanada агai лagi агai. Dai aliasi лrcлага isDiuusi ootoi gamara oidigi daama sai агai soimaasi taatana dai poduucai istutuidi iscлагacаргa vuvaidiagi sioorл vaavoitudagi. Dai poduucai агai лrbaitacaaacamigada vлasi лvaavoitudadami. Dai poduucai Diuusi vaidaqui агai мuidutai oodami tavaagiamu vaavoitudacai агai Suusi Cristo. ¹¹ Suusi Cristo агai ismaacada лco vuvaidi vaavoitudadami daida Suusi лmadu лco vuvaidada amo oogacami. Cascada Suusi Cristo maisiaa лrai isgaaaduñi aagadagi vaavoitudadami. ¹² Cascada pocaiti агai Diuusi ñiooquidarгa:

Aagidamu aana giñaaduñi sai alia cал tuiga Diuusi гarooга, dai лmapai лladamu aatama Diuusi ñaidada siaa duutudaitai Diuusi.

Ascaiti Suusi Cristo. ¹³ Dai pocaiti лapa Diuusi ñiooquidarгa:

Aana cал vaavoitudai sai Diuusi giñooга giñnuucada.

Ascaiti Suusi Cristo. Dai pocaiti лapa Diuusi ñiooquidarгa:

Tan daja aana daida giñлmadu daraaja мui aa Diuusi maamarada ismaacada cлагacаргa vuvaida aana.

Ascaiti Suusi Cristo.

¹⁴ Oodami ʌra dai tuucuga poduucai ʌpa Suusi Cristo ʌra dai tuucuga. Suusi muuquai agaitadai tami oidigi daama cascada oodami duucai vuusai. Avʌnacai poduucai istui Suusi isvoopoidagi ʌDiaavora guvucadada. ʌDiaavora arduñida iscooyi oodami. ¹⁵ Oodami ʌbʌidiña muuquigami damos muucucai ʌSuusi casi istutuidi issoicadagi oodami sai camai ʌbʌidiña muuquigami. ¹⁶ Agai divia dai soña agai Avraañicar u cajiudad ʌ maisiu Diuusi tʌtaañicaruda. ¹⁷ Cascada gʌaagaitadai isoodami duucai vuusia agai dai poduucai istuidiagi isarpapaali baitʌcaacami ducamicagi dai poduucai agai soigʌlidi oodamicada dai caaga ivueeyi gʌaa duñidaga. Agai ivueeyi Diuusi aa duñidada. Agai muuquia agaitadai cascada oodami duucai vuusai dai muucucai poduucai istutuidi agai isoigʌldiadagi oodami soimascami-gada. ¹⁸ Dai agai soimaa taata daida ʌDiaavora soimaasi iduiñitula ʌlilitadai damos maitistui, cascada Suusi istutuidi isgarsoicadagi siʌascada ʌDiaavora soimaasi garduñitula ʌliadagi.

3

¹ Cascada tʌtagitodavurai aapima istuiga Suusi Cristo. Agai arDiuusi ootosada daida agai argarpaaliga ducami ismaacada vaamioma tʌaanai. Daida aatama vaavoitudai agai. Giñaaduñi Diuusi ʌcovai ganvuvaitu aapima masai iimana tʌvaagiamu. ² Diuusi ootoi Suusi Cristo tami oidigi daama saida iduuna aa duñidada tai Suusi caaga idui poduucai isduucai Moseesacaru caaga idui Diuusi aa duñidada ʌjudidiu saagida. ³ Damos Suusi vaamioma namaga isMoseesacaru poduucai isduucai ismaacada idui oodami vaamioma namaga sioodami. Diuusi agai daida idui oodami. ⁴ Oodami dai vʌasi istumaasi oidaga maiʌagi ʌpʌdui. Diuusi agai daida idui. ⁵ Moseesacaru caaga idui Diuusi aa duñidada ʌjudidiu saagida. Dai agai agai naana maasi istumaasi ʌpʌduña agaitadai gooquiʌga. Agai mosʌrpioñigada Diuusi. ⁶ Damos Suusi Cristo arDiuusi marada ismaacada tʌvaagiaiñdara divia dai agai caaga nuucada vaavoitudadami. Dai vʌasi aatama vaavoitudadami arDiuusi maamarada ʌpa isapiacaga vaavoitudadagi siʌasi ucami oidacagi tami oidigi daama dai baigarʌlilitai nʌnaracagi istuigaco iimia ragai aatama tʌvaagiamu.

⁷ Cascada aliʌsi gʌaagai iscaaga maata caacagi aatama istumaasi ojisi Diuusi ñiooquidʌga ismaacada aagai Diuusi Ibʌada:

Issivi caaca aapima isñioocadagi Diuusi ⁸ ʌgʌiadavurai dai maisiu vuidʌga vʌataca poduucai isduucai idui ʌjudidiu oidagana siaaco soimaasi taatcatadai agai.

Ascaiti Diuusi Ibʌada. ⁹ Dai pocaiti Diuusi:

ʌjudidiu idui naana maasi soimaascami naida ʌlilitai sabai soimaasi taat-
uldiana ana.

Tomasi naidi naana maasi gʌgarducami istumaasi ivuaadana ana goo
coobai uumigi.

¹⁰ Cascada baamu ana ʌoodami vui daida itʌtadai: “Aapima ivueeyi ʌgi istumaasi ipʌlidiña dai maisiu istumaasi ana ipʌlidi”. Antʌtadai ana.

¹¹ Cascada baamu ana agai vui daida potʌtdai ana agai sai ʌallicada mai-
imi agai an iñʌmadu siaaco istutuidi agai isgʌniibastacan tadacagi.
Ascaiti Diuusi.

¹² Giñaaduñi gannuucadacavurai dai maisoimaasi gantatagitoda. Baiyoma glaagai isapiavaavoitudadagi Diuusi ismaacada tomastuigaco oidaga dai maigajiaadafat vipiaadagi. ¹³ Dai vaa tasai avaf gannuucada ñooqui aipacoga masiaasi uucami oidacagi tami oidigi daama vai poduucai Adiaavora maitanvupuiirumadadagi tomali amaadutai aapima masai vuidara vaatcana Diuusi. ¹⁴ Isapiacaga vaavoitudadagi aatama Suusi Cristo siaasi uucami oidacagi poduucai isduucai vaavoitudaiña tucamidara aidã gia sãalicada araaduñda aatama Suusi Cristo.

¹⁵ Pocaiti Diuusi ñooquidafat:
Issivi caaca aapima isñioocadagi Diuusi lagiadavurai dai maisiu vuidara vaatca poduucai isduucai idui ajudidíu oidigana siaaco soimaasi taatacatadai lagi.
Ascaiti Diuusi ñooquidafat. ¹⁶ Vaaasi loodami ismaacada vaidacai Mosesacaru Ejiipituaiñdara caí Diuusi ñooquida dai vaascara vuidara vaatcana Diuusi. ¹⁷ Vai cascada Diuusi goo coobai uumigi baamucataidai lagi vui. Lagi soimaasi ivuaadana cascada coi oidigana. ¹⁸ Diuusi caaagiditadai lagi sai camaivaapaqui agaitadai Canaanafat. Lagi maiagidi Diuusi cascada. ¹⁹ Caã maata aatama isagai maivaavoitu cascada maivaapa.

4

¹ Dai sivi Diuusi garaagidi sai aatama ara istutuidi isiimiagi maaca siaaco daja lagi dai amadu oidacana dai aatama aliaasi glaagai isgarnuucadacagi iscaga vaavoitudadagi Diuusi dai poduucai sãalicada iimiagi Diuusi amadu. ² Aatama ara caí amo ñooqui cãagaducami poduucai isduucai caí ajudidíu amo ñooqui cãagaducami isDiuusi cãagacafat garvuvaida lididãmos lagi moscaã ñooqui dai maiagi cascada maiayí Canaanafat siaaco istutuiditadai lagi isoidacagi. ³ Dãmos aatama ismaacada cavaavoitu Diuusi iimia ragai tavaagiamu siaaco gariibastacan tadacamu aatama tomastuigaco. Dãmos pocaiti Diuusi aagaitai ajudidíu ismaacada maiayí Canaanafat maiagidacai Diuusi:
Alia baamu ana lagi vui maitiãagidacai lagi.
Cascada aagidi ana sai tomali amo imidagai maiganiibastacan tadaca lagi lagi tavaagíafat ana inãmadu.
Ascaiti Diuusi.

Lagi cãaga istuidimudai isiimiagi tavaagiamu isãagidamudai lagi Diuusi. Diuusi tavaagíafat daacatai nanara vaavoitudadami sai iimana dai amadu daraajana. Lagi modaja ibastai aidasi abiaadara idui oidigi. ⁴ Caã maata aatama istavaagíafat daja ibastai Diuusi. Diuusi ñooquida pocaiti sai naadami tasaicada naato Diuusi oidigi:
Dai cavaracami tasaicada camaitistuma dui, mosgaibasi.
Ascaiti Diuusi ñooquida. ⁵ Dai Diuusi ñooquidafat pocaiti ara:
Ismaacada maitiãagiada maiimia lagi tavaagiamu ana inãmadu tomali maiganiibastacan tadaca lagi.

Ascaiti Diuusi. ⁶ Dai muidutai vaavoituda lagi quiaa dai iimia lagi tavaagiamu siaaco ganiibastacan tadacamu. Dãmos lagi ismaacada arafa caã sai Diuusi cãagacafat vuvaidi oodami maiagi, cascada maiji tavaagiamu. ⁷ Dai tãapicada Diuusi aagidi Davicarui sai cãagacafat vuvaidi oodami poduucai isduucai aagidi lagi ajudidíu laquioma, dai potafadai:
Issivi caaca aapima istumaasi gãnaagiadagi ana lagiadavurai.
Astatadai Diuusi. ⁸ Aidasi Josué vaidacai ajudidíu Canaãiamu lagi ami oidatu. Dãmos Josué gia maitistui svaidaquíagi ajudidíu tavaagiamu siaaco ganiibastacan tadacamudai lagi cascada tãapicada Diuusi apamu aagai

sai $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ vuvaidi oodami sai iimana $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\mu\alpha$ dai $\gamma\alpha\eta\iota\beta\alpha\sigma\tau\alpha\kappa\alpha\tau\alpha$ tadacana. ⁹ Poduucai $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ $\gamma\alpha\mu\alpha\tau\alpha$ sai Diuusi maamarada iimia agai $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\mu\alpha$ dai $\gamma\alpha\eta\iota\beta\alpha\sigma\tau\alpha\kappa\alpha\tau\alpha$ tadaca agai. ¹⁰ $\sigma\iota\omicron\upsilon\tau\alpha$ iimiagi $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\mu\alpha$ $\mu\lambda\lambda\alpha\kappa\alpha$ camaitaata vuuada agai $\lambda\pi\alpha\kappa\alpha$ duucai tanai. Agai gia $\gamma\alpha\eta\iota\beta\alpha\sigma\tau\alpha\kappa\alpha\tau\alpha$ tadaca agai. $\lambda\pi\alpha\kappa\alpha$ Diuusi aidasi idu' oidigi naadami tasaicada dai $\gamma\omicron\tau\omicron\gamma\alpha$ $\mu\omicron\sigma\gamma\alpha\iota\beta\alpha\sigma\iota$. ¹¹ $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ aliasi gaaagai $\iota\sigma\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ $\lambda\lambda\gamma\iota\delta\alpha\gamma\iota$ aatama Diuusi dai poduucai iimiagi $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\mu\alpha$ dai $\mu\lambda\lambda\alpha\kappa\alpha$ $\gamma\alpha\eta\iota\beta\alpha\sigma\tau\alpha\kappa\alpha\tau\alpha$ tadacamu aatama. Dai ismai $\lambda\lambda\gamma\iota\delta\alpha$ aatama $\lambda\pi\alpha\kappa\alpha$ duucai $\lambda\gamma\upsilon\delta\iota\delta\iota\upsilon$ ismaacada mai $\lambda\lambda\gamma\iota$ Diuusi poduucai siaadara iimana aatama $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\mu\alpha$.

¹² Diuusi tomastuigaco oidaga dai istumaasi agada agai $\lambda\pi\alpha\upsilon\upsilon\epsilon\epsilon\upsilon\iota$, agai alia viaa guvucadagai $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$. Diuusi $\eta\iota\omicron\omicron\upsilon\kappa\upsilon\iota\delta\alpha$ $\sigma\omicron\iota\kappa\alpha\iota$ oodami sai maatana isiarsoimaasi ivuaadami dai Diuusi $\eta\iota\omicron\omicron\upsilon\kappa\upsilon\iota\delta\alpha$ $\sigma\omicron\iota\kappa\alpha\iota$ oodami sai $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ oidacana. Diuusi $\tau\lambda\lambda\gamma\iota\delta\alpha$ oodami $\upsilon\lambda\lambda\sigma\iota$ istumaasi tatagitoi agai. ¹³ Diuusi maata $\upsilon\lambda\lambda\sigma\iota$ istumaasi ivueeyi oodami dai $\lambda\mu\omicron$ imidagai Diuusi $\eta\lambda\iota\delta\alpha\mu\alpha$ ismaacada $\lambda\tau\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ ivuaadami dai ismaacada $\lambda\tau\mu\alpha\iota\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ ivuaadami.

¹⁴ Suusi $\lambda\tau$ Diuusi marada ismaacada $\tau\lambda\upsilon\alpha\iota$ $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\alpha\iota\eta\delta\alpha\tau\alpha$. Aatama vaavoitudadami viaa $\lambda\mu\omicron\kappa\omicron$ ismaacada papaali bait $\kappa\lambda\alpha\alpha\kappa\alpha\mu\iota\gamma\alpha\delta\alpha$ $\gamma\lambda\upsilon\kappa\alpha\mu\iota$. Agai $\lambda\tau$ Suusi. Agai ii $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\mu\alpha$ dai Diuusi $\upsilon\iota\delta\alpha\tau\alpha$ $\kappa\alpha\lambda\upsilon\iota\upsilon\alpha$. $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ aliasi gaaagai isapiavaavoitudada aatama Suusi. ¹⁵ Dai agai $\sigma\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\delta\alpha$ istutuidi issoig $\lambda\lambda\iota\delta\alpha$ aatama $\kappa\alpha\delta\alpha$ $\sigma\iota\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ λ Diaavora soimaasi $\gamma\alpha\tau\upsilon\iota\eta\eta\tau\upsilon\lambda\delta\iota\alpha$ aliadagi. Tomasi soimaasi ivueeyi aatama agai $\upsilon\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\tau\alpha$ soig $\lambda\lambda\iota\delta\iota$ aatama $\kappa\alpha\delta\alpha$. λ Diaavora soimaasi idu' $\eta\eta\tau\upsilon\lambda\delta\iota\alpha$ $\lambda\lambda\iota\delta\iota\tau\alpha\delta\alpha\iota$ Suusi $\lambda\lambda\tau\alpha$ $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$. Dai $\upsilon\lambda\lambda\sigma\kappa\alpha\tau\alpha$ Suusi maisoimaasi idu' tomali $\lambda\mu\omicron$ imidagai. ¹⁶ $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ aliasi gaaagai isdaanadagi aatama Diuusi $\gamma\alpha\tau\omicron\omicron\gamma\alpha$ vaavoitudaitai isagai $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha\tau\alpha$ $\gamma\alpha\tau\eta\lambda\iota\delta\iota$ dai $\gamma\alpha\tau\sigma\omicron\iota\kappa\alpha\iota$ siuu duucu $\tau\lambda\gamma\iota\tau\omicron\kappa\alpha$ aatama. Agai soig $\lambda\lambda\iota\delta\iota$ aatama $\kappa\alpha\delta\alpha$ $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$. Agai $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\alpha\tau\alpha$ daja.

5

¹ $\lambda\mu\omicron$ papaali bait $\kappa\lambda\alpha\alpha\kappa\alpha\mu\iota\gamma\alpha\delta\alpha$ mai $\lambda\lambda\gamma\iota$ $\gamma\lambda\delta\alpha\delta\alpha\alpha\sigma\alpha\iota$. Diuusi agai dai dadaasai oodami saagidiai $\eta\delta\alpha\tau\alpha$ vai agai daanadagi Diuusi sai oigaldiana oodami soimaascamigada. λ papaali bait $\kappa\lambda\alpha\alpha\kappa\alpha\mu\iota\gamma\alpha\delta\alpha$ coodai vustaqui dai dadaasdi Diuusi sai Diuusi oigaldiana oodami soimaascamigada. ² Agai $\lambda\tau$ soimaasi ivuaadami $\lambda\lambda\tau\alpha$ $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ istutuidi agai issoig $\lambda\lambda\iota\delta\alpha$ oodamicada ismaacada soimaasi ivueeyi. ³ Dai $\kappa\alpha\sigma\kappa\alpha\delta\alpha$ viaa agai iscoodadagi vustaqui dai dadaasdiadagi Diuusi sai Diuusi oigaldiana soimaascamigada $\lambda\pi\alpha\kappa\alpha$ duucai agaa oodami.

⁴ Tomali $\lambda\mu\omicron$ papaali bait $\kappa\lambda\alpha\alpha\kappa\alpha\mu\iota\gamma\alpha\delta\alpha$ mai $\lambda\lambda\gamma\iota$ $\gamma\lambda\delta\alpha\delta\alpha\alpha\sigma\alpha\iota$. Diuusi agai dai dadaasai. Poduucai isduucai dai agai Aar $\omicron$ ñicaru saida $\lambda\tau$ papaali bait $\kappa\lambda\alpha\alpha\kappa\alpha\mu\iota\gamma\alpha\delta\alpha$ cana. ⁵ Poduucai $\lambda\lambda\tau\alpha$ Suusi Cristo mai $\lambda\lambda\gamma\iota$ $\gamma\lambda\delta\alpha\iota$ papaali bait $\kappa\lambda\alpha\alpha\kappa\alpha\mu\iota\gamma\alpha\delta\alpha$ duucai. Diuusi agai dai dai. Dai Diuusi pot $\lambda\tau\alpha\delta\alpha\iota$ Suusi Cristo:

Aapi apar $\gamma\iota\eta\mu\alpha\tau\alpha$

sivi $\gamma\alpha\mu\alpha\alpha$ aan λ $\lambda\mu\omicron$ $\sigma\alpha\lambda\iota\kappa\alpha\mu\iota$.

Ast $\lambda\tau\alpha\delta\alpha\iota$ Diuusi. ⁶ Dai goo $\upsilon\iota\lambda\alpha\tau\alpha$ pot $\lambda\tau\alpha\delta\alpha\iota$:

Aapi paali $\gamma\lambda\upsilon\kappa\alpha\mu\iota$ tomastuigaco

Melquisadeecaru duucai.

Ascaiti Diuusi. ⁷ Aidasi Suusi Cristo tami oidigi daama aim $\lambda\tau\alpha\iota\eta\eta$, daanai $\eta\eta$ agai Diuusi sai $\sigma\omicron\iota\kappa\alpha\iota\eta\eta$. Dai $\lambda\mu\omicron$ imidagai asta suaacai $\eta\eta$ dai i $\eta\eta$ acai $\eta\eta$ daanaitai Diuusi. Dai Diuusi $\kappa\lambda\alpha\gamma\alpha$ istutuiditadai isvaidaquiagi $\tau\lambda\upsilon\alpha\alpha\gamma\iota\mu\alpha$ maiquiaa muucuai agai. Dai Diuusi idu' istumaasi aagidi $\eta\eta$

Suusi daanaitai. Suusi vaascara iduñia aliditadai istumaasi Diuusi ipalidi cascada. ⁸ Poduucai Suusi Cristo tomasi arDiuusi marada ismaacada tavai tavaagiañdara vaascara mai islagiadagi Diuusi, soimaasi taatamaña agai cascada. ⁹ Poduucai salicada canga istutuidi iscagacara vuviadagi siora lagiadagi vai poduucai oidacagi Diuusi amadu tomastuigaco. ¹⁰ Diuusi dai Suusi Cristo saida urpapaali baitacaacamigada ducamicana apan duucai Melquisadeecaru.

¹¹ Aana ipalidi isganaagidiagi mui naana maasi aagaitai gomaasi damos aapima maimaata caa cascada alia sijaiga isganmaatatuldiagi. ¹² Aapima calaqui abiaadara vaavoitu cascada casi gaaagai isgamamaatatuldiadamudai aapima. Damos aapima quiaa tagito siora ganmamaatatuldiagi agai vaa ñooqui ismaacada ganmaatatuli tucamidara. ¹³ Aapima apan ducami aali ismaacada maiquiaa canga maata caa dai maiquiaa canga maata istumaasi arcalgaducami dai istumaasi armaicagaducami. ¹⁴ Damos Diuusi ñooquida ismaacada vaamioma sijaiga ismaata caacagi aragai vaatar ismaacada camaata istumaasi arcalgaducami dai istumaasi armaicagaducami. Agai calgacara oidaga cascada.

6

¹ Aapima casi gaaagai masganmaatatuldiagi aa ñooqui vaamioma sijaicami isagai ismaacada ganmamaatatuli aatama tucamidara. Aatama casi ganmaatatuli sai aliasi gaaagai isama duucai gantatagitua aapima dai camaisoimaasi ivuaadagi, dai sai gaaagai masvaavoitudagi Diuusi, ² dai sai gaaagai masganvapaconagi, dai sai gaaagai masdaama daraasa vaavoitudadami gannoonovi sai Diuusi soicaña agai, dai sai amo imidagai duduaaca agai coidada, dai sai amo imidagai Diuusi naida agai ismaacada arcala ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami. Dai agai ismaacada arcala ivuaadami iimia agai tavaagiamu dai Diuusi amadu daraaja agai tomastuigaco. Dai agai ismaacada armaicaga ivuaadami iimia agai adiaavora amadu dai amadu daraaja agai tomastuigaco. Vasi gomaasi camaitaagai isganmaatatuldia aatama apamu. ³ Dai isDiuusi ipaliadagi ganmaatatuldiamu aatama ama maasi.

⁴ Ismaacada camaata Diuusi ñooquida dai maata caa isducatai calgacara vuvacai oodami dai Diuusi Ibaada soicai sai tatagitoina vasi gomaasi, ⁵ dai caa maata agai isvasi gomaasi alia calgadu, dai naidi naana maasi gagarducami ismaacada ivueeyi vaavoitudadami Diuusi guvucadadacada, ⁶ isagai gajiaadara viaagi gomaasi camaitistutiadamu isapamu ama duucai gantatagituaagi. Siora gajiaadara viaa gomaasi ducami isapamu curusiaba sisapadamudai Suusi Cristo dai parunadamudai agai vasi oodami vuitapi. ⁷ Diuusi ñooquida arvasi oodami vaatar. Damos amoco gantagito caacana dai calgacara oidacana. Dai Diuusi calgacara naidi agai. ⁸ Dai aa maitantagito caacana dai mosapiasoimaasi ivuaadana. Dai Diuusi soimaasi taatatuldiamu agai.

⁹ Tomaasi poduucai ganoojidi aana vaascara aana salicada vaavoitudai isaapima maigajiaadara viaagi Diuusi ñooquida. Aana povai inalidi siarvaavoi isaapima calgacara oidaga poduucai isduucai gaaagai isoidacami vasi vaavoitudadami. ¹⁰ Diuusi vaascara ivueeyi istumaasi arsalicami cascada agai mostagitoca istumaasi ivueeyi aapima soicaitai aa vaavoitudadami poduucai canga gamaata isaapima oigadai Diuusi. ¹¹ Dai aatama ipalidi isaapima apiaoigada aa vaavoitudadami siasi uucami oidacagi

tami oidigi daama, dai isapiavaavoitudadagi isDiuusi g_Λnvaídaquia agai t_Λvaagiamu. ¹² Poduucai maioojoadamu aapim_Λ ivuaadatai istumaasi Diuusi ip_Λlidi. Dai g_Λaagai is_Λpan duucai ivuaada aapim_Λ agai ismaac_Λd_Λ c_Λlaga vaavoitudaiña istumaasi Diuusi aagidi isiduñia agai. Agai maioojodaitadai n_Λn_Λracatai istumaasi Diuusi aagidi isiduñia agai. Casc_Λd_Λ caviaa agai istumaasi Diuusi aagidi sai maquia agai.

¹³⁻¹⁶ Aid_Λsi Diuusi aagidi Avraañicar_Λu said_Λ iduñia agai mui naana maasi istumaasi agai v_Λl_Λtar_Λ, pot_Λt_Λdai: “S_Λallic_Λd_Λ iduñimu aana naana maasi istumaasi c_Λl_Λg_Λaducami aapi g_Λv_Λl_Λtar_Λ dai s_Λallic_Λd_Λ muidamu g_Λc_Λjiudaga”. Dai pot_Λt_Λdai _Λl_Λpa: “Istumaasi aagai aana _Λr_Λvaavoi”. Diuusi maitistutuidi ispot_Λiyagi sai maat_Λ Diuusi, agai _Λl_Λgi _Λr_ΛDiuusi casc_Λd_Λ. Dai tiipu _Λmai vaamioma namaacami isagai. D_Λmos Diuusi vaamioma nam_Λga sioodami casc_Λd_Λ oodami pocaitiña sai maat_Λ Diuusi. Si_Λlasc_Λd_Λ pocaiti_Λadagi _Λmo oodami sai maat_Λ Diuusi camaitarsoiñi isapiaaagadagi agai vaa ñiooqui. Avraañicar_Λu t_Λv_Λpi n_Λn_Λra sai Diuusi iduuna istumaasi aagidi maivui ñioocaitai Diuusi. Dai poduucai Diuusi maa agai istumaasi aagidi sai maquia agaitadai. ¹⁷ Diuusi pocaiti sai istumaasi aagai agai _Λr_Λvaavoi. Diuusi ip_Λlidi_Λdai sai c_Λlaga maat_Λna Avraañicar_Λu _Λmadu cajituda sai agai s_Λallic_Λd_Λ iduñia agai istumaasi aagidi sai iduñia agaitadai casc_Λd_Λ. ¹⁸ Diuusi aagai sai iduñia agai _Λmo istumaasi Avraañicar_Λu v_Λl_Λtar_Λ dai pocaiti _Λl_Λpa sai istumaasi aagai agai _Λr_Λvaavoi. Poduucai c_Λl_Λ maat_Λ aat_Λma sai s_Λallic_Λd_Λ iduñia agai istumaasi aagai. Agai maiyaatavoga casc_Λd_Λ. Dai poduucai aat_Λma ismaac_Λd_Λ vaavoitudai sai Diuusi c_Λlaga c_Λl_Λg_Λ g_Λv_Λv_Λvaidi baig_Λlidi dai vaamioma c_Λlaga vaavoitudai aat_Λma Diuusi. ¹⁹ Dai poduucai c_Λlaga maat_Λ aat_Λma isiimia ragai t_Λvaagiamu dai Diuusi _Λmadu daraaja ragai m_Λl_Λca siaaco daja _ΛSuusi. ²⁰ Dai Suusi Cristo _Λr_Λpapaali bait_Λc_Λl_Λac_Λamigad_Λ ducami tomastuigaco Melquisedeeca duucai. Suusi Cristo muu curusiaba dai asi _Λl_Λrad_Λ dai gooq_Λl_Λg_Λ _Λpan duaaca dai ii t_Λvaagiamu dai Diuusi vuid_Λg_Λ c_Λl_Λquiva sai poduucai Diuusi g_Λroig_Λldiana g_Λr_Λsoimaascamiga dai aat_Λma istutuidi isiimiagi t_Λvaagiamu.

7

¹ Melquisedeec_Λcaru _Λr_Λraicatadai Saleem_Λg_Λ. Daid_Λ agai _Λr_Λpaalicatadai daid_Λ ivuaadana Diuusi aa duiñdada. Diuusi agai dai vaamioma t_Λaan_Λi istomasioor_Λ t_Λvaagi_Λg_Λ dai oidigi daama. Avraañicar_Λu sib_Λaco cocoda aa t_Λt_Λaan_Λdami dai vaamioma istui Avraañicar_Λu dai aid_Λsi nora agai g_Λd_Λv_Λl_Λragamu Saleemamu daivuiñi agaitadai tai ii Melquisedeeca dai voiy_Λg_Λ aayi dai daañimi Diuusi sai c_Λlaga c_Λl_Λg_Λ n_Λidiña Avraañi. ² Daid_Λ Avraañi aa oí agai istumaasi voopoji agai agaa t_Λt_Λaan_Λdami. Melquisedeeca it_Λiya _Λlidi _Λmo raí ismaac_Λd_Λ ivueeyi istumaasi _Λr_Λs_Λallicami. Dai agai _Λr_Λraicatadai Saleem_Λg_Λ. Dai Saleema it_Λiya _Λlidi maiomaliga casc_Λd_Λ raí maiomalic_Λd_Λ aagaiña oodami _ΛMelquisedeeca. ³ Dai mait_Λmai sioor_Λ _Λr_Λd_Λl_Λd_Λl_Λcatadai Melquisedeeca tomali sioor_Λ _Λr_Λaduñ_Λcatadai tomali si_Λl_Λquid_Λ v_Λusai tomali si_Λl_Λquid_Λ muu. Diuusi marada ismaac_Λd_Λ t_Λvaagi_Λiñ_Λg_Λ divia _Λr_Λpaali ducami tomastuigaco. Daid_Λ tomali _Λmaadutai maiviaacatadai Melquisedeeca s_Λallicamigad_Λ casc_Λd_Λ tomali _Λmaadutai mait_Λagi agai g_Λs_Λallicamiga _Λl_Λpa. Daid_Λ Melquisedeeca _Λr_Λpaali tomastuigaco _Λpan duucai Diuusi marada ismaac_Λd_Λ t_Λvaagi_Λiñ_Λg_Λ divia.

⁴ Poduucai c_Λlaga g_Λmaata isvaamioma namaacatadai Melquisedeeca siAvraañi. G_Λraduñi Avraañicar_Λu aa oí Melquisedeec_Λcaru istumaasi voopoji agai agaa t_Λt_Λaan_Λdami ismaac_Λd_Λ cocoda. ⁵ Mosees_Λcaru s_Λallicamigad_Λg_Λ

pocaiti saida papaali Levícaru cajiudadá viaacatadai sállicami istaanadagi aa loodami maitaquida tomasi vasscatai avraañicaru cajiudadá. ⁶ Damos Melquisedeacarú maitaraduñdatadai Levícaru tai vasscatal avraañicaru aa oí istumaasi voopoji agai agaa talaanadami. Dai Diuusi aagidi Avraañicaru sai cajiudadá muida agaitadai dai sai Diuusi iduñi agaitadai muí naana maasi acajiudadá vataí. Tai vasscatal Melquisedeeca daañimi Diuusi sai calagacatal naidíña Avraañi. ⁷ Dai vasscatai calaga maata sai ismaacada vaamioma namaga acovai vuvaidi ismaacada maisi namaga. ⁸ Tami aatama judidíu saagida apapaali ismaacada taanai aa maitaquida oodami agai aroodami ismaacada uugiatai damos Diuusi ñiooquidatal aagai Melquisedeeca ducami istomastuigaco oidacamudai. ⁹⁻¹⁰ Aidasi Avraañicaru maa Melquisedeeca aa istumaasi vuucaticatadai, Leví lamadu vassicalajitudadá ismaacada vuvai agaitadai ducami isaa maquimudai arpa ganvustuidaga. Agai avraañicaru cajiudadá cascada, tomasi aidá maiquiaa vuusai Levícaru. Dai sivi aLevícaru cajiudadá arpapaali dai gataanai aa maitaquida oodami.

¹¹⁻¹² Damos agai maitistui iscalagacatal garvuvaidagi gansállicamigacada. Cascada Diuusi gajiaadatal viaa apapaali Levícaru cajiudadá dai ootoi Suusi Cristo saida arcalagacatal vuviadamicana dai paali ducamicana arpan duucái Melquisedeeca dai maisiu arpan duucái Aaróni. Aaróni aramo paali Levícaru cajiudadá. Dai caotocai Diuusi amai paali cascada aliási calagagí ismaaquíagi Diuusi loodami amai sállicamiga. ¹³ Suusi Cristo maitar Levícaru cajiudadá agai arjudácaru cajiudadá dai tomali amoco amai Judácaru cajiudadá arpaali mosaca Suusi Cristo. ¹⁴ Calaga gamaata isSuusi Cristo arjudácaru cajiudadá dai calaga gamaata arpa sai Moseesacarú maimaa sállicami tomali amoco Judácaru cajiudadá saida arpaalicana.

¹⁵ Dai vaamioma calaga gamaata sai Diuusi gajiaadatal viaa apapaali Levícaru cajiudadá maatacatal isSuusi Cristo divia dai paali gaducamicatadai arpan duucái Melquisedeeca. ¹⁶ Moseesacarú sállicamigada pocaiti sai mosaca Levícaru cajiudadá arpaalicana damos Suusi Cristo maitar Levícaru cajiudadá dai vasscatal paali gaducami. Agai tomastuigaco oidaga dai alia viaa guvucadagai cascada paali gaducami. ¹⁷ Cascada pocaiti Diuusi aagítai Suusi Cristo:

Aapi paali gaducami tomastuigaco,

maisiu Levícaru cajiudadá duucái baiyoma Melquisedeeca duucái.

Ascáiti Diuusi. ¹⁸⁻¹⁹ Papaali Levícaru cajiudadá sállicamigada ismaacada maa Moseesacarú maitarsoi iscalagacatal vuvai aatama tomali maitarsoi iscalagacatal oidacagi cascada Diuusi gajiaadatal viaa Moseesacarú sállicamigada daida armaa amai sállicami vaamioma calagaducami ismaacada garsoicái issállicada siaa duutuada aatama Diuusi.

²⁰⁻²¹ Apapaali Levícaru cajiudadá viaacatadai sállicamigada ganaaduñicaru. Loodami talgida sállicamigada agai. Damos Diuusi dai Suusi Cristo sai paali ducamicana dai pocaiti Diuusi ñiooquidatal sai Diuusi potatadai Suusi Cristo: Cal maata aaná isarvaavoi isaapi paali gaducami tomastuigaco, maisiu Levícaru cajiudadá duucái baiyoma Melquisedeeca duucái.

Astatadai Diuusi. Dai Diuusi maiyaatagai. ²² Cascada gamaata sai vaamioma calagadu utuducada sállicami. Suusi Cristo pocaiti saida asállicami utuducada sállicada calagadu dai agai arDiuusi ñiooquituldiadagada. ²³ Apapaali Levícaru cajiudadá muiducataidai. Cooyíña lamoco dai aa vuudana sállicamigada. ²⁴ Damos Suusi Cristo tomastuigaco oidaga cascada maitalgi agai amai gasállicamiga. ²⁵ Cascada istutuidi iscalagacatal

vuviadagi vAAscatai ismaacada vaavoitudai isiimia agai Diuusi AAmadu dai tomastuigaco oidacagi vaavoitudaitai Suusi Cristo. Agai tomastuigaco oidaga cascada, dai daana Diuusi sai soicaña vAasi vaavoitudadami.

²⁶ Poduucai tudu Suusi Apapaali baitacaacamigada ismaacada tagitocatadai aatama. Agai tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi, vAascara ivueeyi mosacaasi istumaasi arcaagadu, dai Diuusi vaidacai tavaagiamu vai agai vaamioma taana si vAasi Diuusi tavaañicaruda. ²⁷ Apapaali baitaguucacamigada Levícaru cajiudadá agai viaa iscoodadagi vustaqui dai dadasdíadagi Diuusi. Agai povueeyi sai Diuusi oigaldiana soimaascamigada agai apaga dai gotora oodami soimaascamigada. Damos Suusi Cristo maípan duucái ivueeyi agai. Suusi Cristo tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi cascada maiviaacatadai iscoodadagi vustaqui sai Diuusi oigaldiana. Tomali maiviaa iscoodadagi vustaqui aoodami vAatará sai Diuusi oigaldiana soimaascamigada baiyoma agai gamuaatu curusiaba vAasi oodami vAatará. Agai Diuusi dasdiarada ducami. Mosamo imidagai podui Suusi Cristo. Daidá apapaali baitaguucacamigada Levícaru cajiudadá ivuaadatai gaa duiñdagai vAas tasai. ²⁸ Moseesacaru sAllicamigadara aagai sioora viaa isapapaalicagi damos vAasi arsoimaasi ivuaadami. Damos gotora Diuusi daí gamara Suusi Cristo papaali baitacaacamigada duucái dai potatadai: “Caá maata ana isaapi arpaali ducami tomastuigaco”, astatadai Diuusi. Dai Suusi Cristo tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi.

8

¹ VAasi gomaasicada caaga gamaata isSuusi Cristo vaamioma namaga isapapaali baitaguucacamigada Levícaru cajiudadá. Dai Suusi Cristo tavaagiará daja sAlisia padara Diuusi. ² Maa tavaagiará siaaco daja Diuusi Suusi Cristo agai daidá argarpaaliga. Agai ivueeyi aa duiñdadá papaali baitaguucacamigada. ³ Apapaali baitaguucacamigada gadadaasai sai coodaiña vustaqui dai dadasdiña Diuusi. Dai dadasdiña ara istumaasi vaaapaiña oodami. Cascada gamaata isSuusi Cristo viaacatadai isdasdagi amo istumaasi Diuusi. ⁴ IsSuusi Cristo tami oidigi daama oidacamudai tomali maitarpaalicamudai agai. Quiaa oidaga papaali tami oidi daama cascada. Apapaali coodai vustaqui dai dadasdi Diuusi poduucái isduucái aagai Moseesacaru sAllicamigadara ismaacada maa Diuusi Moseesacaru. ⁵ Dai istumaasi ivueeyi apapaali tami oidi daama ara maasi istumaasi ivueeyi Suusi Cristo tavaagiará. Gomaasi caaga gamaata. Aidasi Moseesacaru iduñia agaitadai aicuusi vaaqui Diuusi potatadai: “Caagái giduñi goicuus vaaqui ara maasi agai ismaacada gatlaagi ana giidiana”, astatadai Diuusi. ⁶ Damos vaamioma namaga garpaaliga. Agai tavaagiará ivueeyi gaa duiñdaga cascada. Vai agaa papaali tami oidi daama ivueeyi istumaasi aagai Moseesacaru sAllicamigadara. Dai vaamioma caagadu Suusi Cristo sAllicamigada isMoseesacaru sAllicamigada. Suusi Cristo agai dai soicái oodami sai Diuusi oigaldiana soimaascamigada dai caagacara oidacagi cascada vaamioma caagadu Suusi Cristo sAllicamigada.

⁷ Aoodami maitistui iscaagacara vuvaquiagi Moseesacaru sAllicamigadacada cascada Diuusi gajiaadara viaa Moseesacaru sAllicamigada daidá maa oodami amo ñiooqui utudui. ⁸ Daidá Ajudidíu maiagidi Moseesacaru sAllicamigada cascada Diuusi ñiooquidara pocaiti agaitai Ajudidíu:

Amo imidagai ootodamu ana Ajudidíu amo sAllicami utudui.

⁹ ʔsaaʔlicami maiʔpaa maascamu ʔgai ismaacʔda ʔotosi aanʔ aaduñdaʔcardu, Aidasi cavuvoidia iñagaitadai aanʔ ʔgai Ejiipituañdaʔra.

Dʔamos ʔgai maiʔʔgi ʔsaaʔlicami.

Cascʔda ʔgajiaadaʔra viaa aanʔ ʔgai.

Ascaiti Diuusi.

¹⁰ Dai vaascʔaʔa ʔmo imidagai ʔotosdamu aanʔ ʔjudidʔu ʔsaaʔlicami utudui dai poduucai ʔpaʔduuñmu:

ʔʔasi ʔʔa ʔmamaatʔtuldiamu aanʔ ʔgai ʔiñsaaʔlicamiga siʔgai sʔaʔlicʔda maata ʔaacamu dai ʔʔgiadamu.

Poduucai aanʔ ʔʔDiuusigadacamu dai ʔgai ʔʔiñmaamaracamu.

¹¹ Vaascʔatai ʔiñmaataca ʔgai aaliducami dai ʔaʔaʔrducami cascʔda tomali ʔmaadutai maiviaacamu: isaagiadagi aa istuiga aanʔ.

¹² Dai aanʔ oigʔaldiamu soimaascamigada.

Dai tomali ʔmo imidagai maitʔʔagitodamu aanʔ ʔsoimaascamigada ismaacʔda idui ʔgai.

Ascaiti Diuusi. ¹³ Podu caiti Diuusi aagaitai goutudui sʔaʔlicami dai poduucai maiñmaacatu goʔʔquidʔ sʔaʔlicami.

9

¹ Aidasi Diuusi maa Moseesacaru ʔʔpaʔgadada sʔaʔlicami, Diuusi aagidi Moseesacaru saida iduuna ʔmo icuusi vaaqui dai ami siaa duutudañña Diuusi. Dai aagidi isducatai siaa duutuada ʔgai. ² ʔicuusi vaaqui viaacatadai gooca tuutucavi dai maicuuparaga. Mosquitaagiña vaʔ gooca tuutucavi saigʔacatadai ʔmo icuusi ʔpaʔan ʔasi covocami ʔmo sueeyi. ʔtuucavi ismaacʔda quidiganioma ʔaacatadai mo ʔraana ʔaacatadai ʔmo vaiñomi siaaco ʔʔtutusañña cuvarami vela, dai amo meesa vai daama darasañña ʔpapaali ʔpaana Diuusi daasdarada. ³⁻⁴ Dai tuucavioma ʔicuusi goquirdada ʔʔagi ʔaacatadai ʔʔamai tuucavi ismaacʔda vaamioma namʔga sigan tuucavi. Dai ami ʔia ʔʔa ʔmojoco vapaʔañña papaali baitaʔaacamigada vaʔasi uumigi. Dai ami ʔraana ʔaacatadai ʔmo altar siaaco ʔaʔmañña ʔcubimidali, ʔaltar oorocʔda duññisicatadai. Dai ami daacatadai ʔpaʔa ʔcajoñi ismaacʔda viaacatadai ʔojoodai ismaacʔdaʔa ooja Diuusi ʔmasaigacʔda ʔsasaaʔlicamiga, dai ʔmo ali aayi oorocʔda duññisicami ismaacʔda viaacatadai ʔmaná, dai Aaróñi uuchada ismaacʔa iipoi. ʔcajoñi ʔgoʔa oorocatadai quidigamadara. ⁵ Daida ʔcajoñi daama guacacatadai gooca querubiññisi oorocʔda duññisicami dai sʔaʔlicʔda dadadacaitadai. Dai taranacatadai ʔraana ʔcajoñi daama vai ami vausidñña ʔpapaali baitaʔaacamigada caññiru ʔradacʔda sai Diuusi oigʔaldiana oodami soimaascamigada. Dʔamos maitistutuidi aanʔ isvaamioma ʔanaagidiagi gomaasi.

⁶ Poduucai idui Moseesacaru isducatai Diuusi ipali. Daida ʔpapaali vaʔa tasai vapaacñña ʔtuucavi quidiganioma ʔaacʔda dai ami ivuaadana Diuusi aa duññada. ⁷ Dai tuucavioma mosaca ʔpapaali baitaʔaacamigada vapaacñña mosali ʔmojoco vaʔasi uumigi. Dai ami vausidñña caññiru ʔradacʔda sai Diuusi oigʔaldiana ʔgai soimaascamigada ʔmadu oodami sai maascamigada. ⁸ Gomaasicʔda ʔaʔmamaatʔtuldi Diuusi Ibaada saida ʔtuucavi quidiganioma ʔaacʔdaʔa ivuaadana ʔpapaali Diuusi aa duññada dʔamos tuucavioma mosaca ʔpapaali baitaʔaacamigada vapaacñña quiaa namʔacatai goʔʔquidʔ sʔaʔlicami. ⁹ Vaasi istumaasi ivuaadana ʔpapaali ʔmadu ʔbaitaʔaacamigada ʔpan ducami istumaasi idui Suusi Cristo diviacai tami oidi daama. Dʔamos vaʔasi ʔgaicʔda ismaacʔda ivuaadana ʔpapaali icuusi vaaquiʔra maitistui isoiñagi oodami sai ʔaniʔbastacan tadacana.

10 Aoodami maacaiñi apapaali naana maasi cuaadagai sai agai dadasdiña Diuusi dai viaacana agai samicami istumaasi cagadu iscuadagai dai istumaasi cagadu isyadagai dai isducatai vapaconadagai gannoonovi dai ganyuucusi. Dai vasi gosamicami viaacata dai oodami isadagadi asta aidu uucami sidivia Suusi Cristo dai maa Diuusi amamicami utudui.

11 Dai sivi Suusi Cristo papaali baitaacamigadu ducami. Dai agai cagacaga garnaidi. Dai aidasi camuu Suusi Cristo tai aasi arada goquiara ii agai tavaagiamu dai vuidaga caquiiva Diuusi sai poduucai Diuusi oigaldiana oodami soimaascamigadu. Dai poduucai gamaata sai siaaco ivueeyi Suusi Cristo gaa duindaga vaamioma cagadu ismaga siaaco ivuaadana apapaali baitaacamigadu gaa duindaga. 12 Suusi Cristo maibacai vustaaqui arada an duucai apapaali baitaacamigadu. Agi Suusi Cristo aasi gaa cascada. Dai mosamo imidagai podui dai ii tavaagiamu. Dai poduucai isduucai Suusi Cristo casistuidi vasi oodami iscagacaga vuvaiyagi dai tomastuigaco oidacagi Diuusi amadu. 13 Siascada aljudidiu taatagi amo muquieda sara siaaco yaasapi coidada maiviaacana oigaraagai agai issiaa duutuadagi Diuusi asta siascada ganvauusi agai sivatu dai tuuru aradacada dai vaacasi baabieda maataigadacada agi poduucai ganviidacatai agai. Capovuaadatai agai cavuaanicam vii duucami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai dai casistuidiña isapamu siaa duutuada Diuusi. 14 Suusi Cristo aasi arada muucucai curusiaba Diuusi lbadu guvcadacada gomaasi gdaasdaraga Diuusi vataru. Tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi Suusi Cristo cascada siora vaavoitudai agai vaamioma caga istutuidi isganiibastacan tadacagi oigaldacai Diuusi soimaascamigadu dai poduucai viaacana oigaraagai issiaa duutuadagi Diuusi daidai ivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi. Diuusi tomastuigaco oidaga.

15 Poduucai Suusi Cristo agai dai daanai Diuusi aatama garvataru ootoscai Diuusi amamicami utudui agacada. Dai poduucai vascatai ismaacada vapaidi Diuusi istutuidi isiimiagi Diuusi amadu dai viaacamu vasi istumaasi ismaacada aagai Diuusi sai maquia agai vaavoitudadami. Suusi Cristo muu sai cagacaga vuvacana avapaidada ismaacada soimaasi ivuaadana maiquiaa diviacai Suusi Cristo tomasi cacoi agai, dai aidu quiaa namaacana Moseesacaru amamicamigadu. 16-17 Siascada amo oodami iduñiagi amo oojai siaaco aagai siora vataraga agai vustuidada siascada muquua agai damos tomali amaadutai maitistutuidi isbaiyagi tomali amo istumaasi asta siascada muquuiagi ismaacada idui oojai. 18 Poduucai ara aidasi Diuusi maa Moseesacaru gamamicamiga mainamaacana gosamicami asta siascada Moseesa coi vustuqui. 19 Aidasi Moseesacaru caagidi aoodami vasi amamicami ismaacada maa Diuusi amaasi bai agai voopi vagicami dai amo uusi isopo tagiducami maamarada dai vaditu vustaaqui aradacada amadu suudagi dai vauusi alivru ismaacada oojisicatada amamicami dai vasi oodami vauusi agi ara. 20 Amaasi potatada: “Idi araicada canamaacamu idi amamicami ismaacada giñmaa Diuusi apima ganvataru”, astatada Moseesacaru. 21 Daidu Moseesacaru vauusi ara licuusi vaquui amada vasi istumaasicada siaa duutudaiña agai Diuusi. 22 Moseesacaru amamicamigadaga pocaiti sai baitoma vasi istumaasi gaagi isvausidicagi vustaaqui aradacada dai poduucai istutiadagi isacada ivuaadagi Diuusi aa duindada. Diuusi maioigaldiña tomali amaadutai soimaascamigadu asta siascada coodaiña vustaaqui vai bajaiña arada. Dai sivi Suusi Cristo aasi arada muucucai dai poduucai Diuusi oigaldi oodami soimaascamigadu.

²³ Poduucai gaaagaitadai isbai vuaada agai istucada ivuaada Diuusi aa duindada poduucai isduucai Diuusi aagai Moseesacaru dai aliasi gaagai lapa isiduni agaitadai amo istumaasi vaamioma namaacami sicoodai vustaqui vai poduucai oigaldicagi odami soimaascamigada dai agai iimiagi tavaagiamu dai saa duutuada agai Diuusi tavaagiatu. Istumaasi idui Suusi Cristo vaamioma namaga sistumaasi ivuaadana ajudiduu coodaitai vustaqui.

²⁴ Suusi Cristo maivapacaiña licuusi vaaquiatu ismaacada idui odami agai tavaagiatu vaa dai vuidatu caquiva Diuusi dai daanai Diuusi aatama garvattaru. Ajudiduu coodaiña vustaqui licuusi vaaquiatu dai balaiña larada dai agaicada vusidaiña tucavi siaaco ivuaadana Diuusi aa duindada sai poduucai Diuusi oigaldiana odami poduucai isduucai Suusi Cristo gamuaatu dai lali agai ii tavaagiamu dai mala ivueeyi Diuusi aa duindada sai poduucai Diuusi oigaldiana odami.

²⁵ Ajudiduu papaali baitacaacamigada vapacaiña ali amojoco vlassi uumigi tuucavi tuucavioma caacadaru dai balaticana vustaqui larada damos ASuusi Cristo mosali amo imidagai muu maisu muiyoco.

²⁶ Damos aidasi divia Suusi Cristo ugidagai Moseesacaru sallicamigada. Dai Suusi Cristo muu tai aasi larada mosamo imidagai sai poduucai Diuusi oigaldiana odami soimaascamigada.

²⁷ Oodami ali amojoco cooyi dai gooquiatu Diuusi nidamu ismaacada argaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami.

²⁸ Poduucai lali Suusi Cristo ali amo imidagai muu tai aasi larada sai poduucai Diuusi oigaldiana odami soimaascamigada. Dai gooquiatu apamu divia agai Suusi Cristo dai vaidaquia agai vascatai ismaacada nana vaavoitudaitai.

10

¹ Vlassi istumaasi ivuaadana ajudiduu licuusi vaaquiatu agai povuaadana sai maatana odami tomasi palapi istumaasi iduina agaitadai Suusi Cristo diviacai tami oidi daama. Ismaacada vlassi uumigi maacaiña vustaqui apapaali sai coodaiña dai poduucai saa duutudai Diuusi maicagacatu vuvacai gomaasicada.

² Isgomaasicada istutiadamudai oodami iscagacatu vuvacai agi aidu gia alamo imidagai vaaapamudai agai vustaqui dai cascada caoigaldicamudai agai soimaascamigada dai camaisoigalidamudai soimaasi ivuaadatai.

³ Damos baiyoma coodaitai vustaqui vlassi uumigi antatagitoina issoimaasi ivuaadana.

⁴ Vustaqui laradacada maitomastuigaco oigaldicana odami soimaascamigada.

⁵⁻⁶ Cascada aidasi Suusi Cristo divia tami oidi daama potatadai agai Diuusi gaooga:
Aapi maitipalidi isoodami moscoodadagi vustaqui dai gadadasdiagi naana maasi.

Baiyoma aapi ipalidi saida oodami ama duucai antatagitona dai camaisoimaasi ivuaadana dai galagidiña.

Cascada ginootoi aapi tami oidi daama ansai oodami duucai vusaiña ana dai muucuna dai poduucai aapi oigaldi odami soimaascamigada.

⁷ Tami daja ana daida iduina inagai ana istumaasi aapi ipalidi.

Ana iduina inagai vlassi istumaasi ojisi galiooquiatu ginagaitai ana.

Astatadai Suusi Cristo. ⁸ Moseesacaru sallicamigadaru pocaiti sai aliasi gaagai iscoodada vustaqui dai dadadasdiagi Diuusi naana maasi dai vascatu potatadai Suusi Cristo gaooga: "Aapi ginooaga maitipalidi gomaasi", astatadai.

⁹ Dai Suusi Cristo pocaiti lapa saida iduina agai istumaasi Diuusi ipalidi. Aidasi pocaiti agai poduucai gajaadaru viaa Moseesacaru sallicamigada dai pocaiti sai agai sallicamigada agai dai namaga.

¹⁰ Suusi Cristo muu curusiaba amo imidagai sai poduucai cagacatu vuvacana odami. Suusi Cristo podui

idufiña aliditai istumaasi Diuusi ipalidi. Cascada Diuusi garoigaldi dai acovai garvuvaitu tasai aatama siao duutudaiña.

11 Vlassi apapaali judidiu ivueeyi gnaa duiñdaga vlass tasai dai mui imidagai coodai vustaqui tomasi vustaquicada maitomastuigaco oigaldicana oodami soimaascamigada. 12 Damos Suusi Cristo camuucuai dai aasi larada sai poduucai Diuusi tomastuigaco oigaldiana oodami soimaascamigada ii tavaagiamu dai Diuusi vuitapi caquiva dai gooquiata sallisiasa padara Diuusi daiva. 13 Dai movasi naraca agai Suusi asta siascada Diuusi voopoidagi samicamigada vlassi talaanadamigada agai ismaacada vuidara vataca asuusi dai lagi agai gataanada agai. 14 Iduucai Suusi Cristo vlassi gomaasi poduucai cala tutiatu agai ismaacada Diuusi acovai vuvaitu dai Diuusi tomastuigaco cagacata naidi agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai. 15 Dai Diuusi Ibaada arnlijadami vlassi istumaasi idui Suusi Cristo daida icaiti Diuusi Ibaada:

16 amo imidagai ootodamu ana judidiu amo samicami utudui dai poduucai arduuñimu.

Alia si cala mamaatutudiamu ana agai giñsamicamiga siagai samicada maata cacamu dai lagiadamu.

Ascaiti Diuusi Ibaada. 17 Dai gooqiarata icaiti:

Tomali amo imidagai maitatagitodamu ana asoimaascamigada ismaacada idui agai.

Ascaiti Diuusi Ibaada. 18 Caoigaldicatai asoimaascamigada judidiu caimaagaagai isapiacoodadagi vustaqui soimaasi ivuaadatai.

19 Cascada giñaaduñi casistutuidi aatama isdaanadagi Diuusi maisiaa laraitai, vaavoitudaitai isSuusi Cristo muu curusiaba dai aasi larada vai Diuusi garoigaldi garsoimaascamiga daida agai garmaa samicami utudui. 20 Dai duaaca Suusi Cristo dai tavaagiatata daja dai cascada istutuidi aatama isdaanadagi Diuusi sai garsoicaiña. 21 Suusi Cristo apapaali baitacacacamigada ducami tavaagiatata. Dai agai alia viaa guvucadagai. 22 Cascada alia si gaaagai issiaa duutuadagi Diuusi cala vaavoitudaitai. Diuusi casi garoigali garsoimaascamiga cascada garribastacan tada aatama sivi. Dai cavapacoñi aatama. 23 Dai aatama alia si gaaagai isapiavaavoitudadagi Suusi Cristo. Diuusi agai daida garaagidi sai tomastuigaco oidaca agai vlassi vaavoitudadami dai maiyaatavoga agai cascada alia si gaaagai isvaavoitudadagi aatama Suusi Cristo. 24 Dai alia si gaaagai aatama isgarsoicada aipacoga dai poduucai vaamioma garoigaada aipacoga dai vaamioma cagacata oidaca. 25 Maitaagaai tapan duucui ivuaadagi agai ismaacada maidaiñi siaoca garampaidi aatama dai siaa duutudai Diuusi. Baiyoma gaaagai iscala garmaacadagi ñiooqui aipacoga. Vaamioma cala sivi camiaadimi istuigaco divi agai Suusi Cristo cascada.

26 Isapiasoimaasi ivuaada aatama lagi poaliliaracada camaatatai aatama isSuusi Cristo acacacacata vuvaiquidami, camaitiipu isduucatai isgaroigaldi garsoimaascamiga. Maitiipu tomali amo mai ismaacada muu aatama garvataata mosacaasi Suusi Cristo vai poduucai Diuusi garoigaldi garsoimaascamiga. 27 Sivi mosgaagaai isnararacagi istuigaco Diuusi soimaasi gartaatutudi agai isduucatai asamicami. Samicada ugitudada agai Diuusi vlassi ismaacada vuidara vatacagi. 28 Siascada amaadutai maiagidagi Moseesacaru samicamigada dai isoidacagi gooca siapa vaica najadami aida gia adunucami gataanaiña muaragai dai maisoigallidaiña gaicada. 29 Damos gaaagai isDiuusi vaamioma soimaasi

taatatuldiagi ḡgai ismaacada mosparunai dai gajiaadaga vipieeyi Suusi Cristo mamaatatuldiaragada dai maivaavoitudai sai Suusi Cristo muu curusiaba sai calagacaga vuvaquiana oodami tomaasi Suusi Cristo arDiuusi acovai vsaidada. Dai mosparunai Diuusi Ibaada ismaacada calagacaga naidi vaavoitudadami. ³⁰ Calaa maata aatama iscaiti Diuusi: "Aanla ḡgai dai soimaasi taatamituldi soimaasi ivuaadami", ascaiti Diuusi. Dai pocaiti alpa Diuusi: "Dai aanla naidamu oodami ismaacada arcaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami", ascaiti Diuusi. ³¹ Silaa duduaadimumu asoimaasi ivuaadami silascada ajiagi istuigaco Diuusi naidagi ismaacada arcaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami.

³² Damos gantagitovurai aapima issiaquioma aidasi utudama mai aapima Diuusi niooquida dai vaavoitu, aa oodami alia soimaasi gantaatului mai aapima vascaga apiavaavoitudaiña. ³³ Dai lamadutai aapima ganparunai ḡgai dai aa soimaasi taatului vvasi oodami vuitapi, dai aa soicaiña ismaacada soimaasi taatacatadai. ³⁴ Dai soiganalidiña aapima ganaaduniada ismaacada mamaisapicatadai dai daividiña. Dai aidamasi ganlasidiña ganvustuidaga maivui nioocaiña aapima Diuusi baiyoma baiganalidiña aapima, maatacatai aapima isviaaca ḡgai amo istumaasi calagaducamioma tavaagiaga ismaacada maugiatai tomali umo imidagai. ³⁵ Gaaagai masapiavaavoitudadagi Diuusi, poduucai Diuusi ganmaaquimu naana maasi istumaasi tavaagiaga. ³⁶ Dai gaaagai masapiaivuaadagi istumaasi Diuusi ipalidi maijojodaitai poduucai Diuusi ganmaaquimu istumaasi aagai ḡgai sai maquia ḡgai vaavoitudadami. ³⁷ Pocaiti Diuusi niooquidaga:

Otoma divi ḡgai Cristo.

³⁸ Siooga vaavoitudai isSuusi Cristo arcaagacaga vuviaadami Diuusi calagacaga naidiña ducami istomali amo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai.

Damos isamaadutai gajiaadaga viaagi gavaavoidaraga, Diuusi maibaiganalidiña ḡgai vui.

Ascaiti Diuusi niooquidaga. ³⁹ Damos aatama maitagagai ismaacada gajiaadaga vipieeyi ganvaavoidaraga dai poduucai ajiopai Diaavora lamadu, baiyoma aatama agagai ismaacada apiavaavoitudai dai poduucai Diuusi calagacaga garvuvaidi.

11

¹ Ismaacada vaavoitudai Diuusi calaga maata issallicada viaaca ḡgai istumaasi nanaara dai issallicada apaduñia ḡgai istumaasi aagidi Diuusi isiduniaga agaitadai tomasi maiguiia naidi gomaasi. ² Garaaduniaru calaga vaavoitudaiña Diuusi cascada Diuusi calagacaga naidiña ḡgai.

³ Vaavoitudai aatama isDiuusi idui oidigi. ḡgai mosaagai saida apaduuna oidigi taida apadu. Naidi aatama istumaasi Diuusi idui tomasi mainaidi aatama istucada Diuusi idui oidigi.

⁴ Abeelicarū calaga vaavoitudaiña Diuusi cascada istumaasi daasi ḡgai Diuusi vaamioma calagadu sigai ismaacada daasi Cainacaru. Cascada Diuusi calagacaga naidiña Abeelicarū dai baigali Diuusi agaicada ismaacada daasi ḡgai. Tomasi camuu Abeelicarū vascaga istumaasi idui ḡgai garsoicai tasai maatana aatama isducatai gaaagai isvaavoitudadagi Diuusi.

⁵ Enococarū calaga vaavoitudaiña Diuusi tai Diuusi duacami bacai tavaagiamu, cascada mitala oodami oidigi daama. Dai pocaiti Diuusi niooquidaga sai Diuusi alia baiganalidiña ENOCO vui laqui abiaadaga. ⁶ Damos

Diuusi maitistutuidi iscaagacara najjadagi sioora maivaavoitudadagi. Dai sioora siaa duutuada liada Diuusi araga gaagai isvaavoitudagi isoidaga Diuusi dai isDiuusi sallaicada soicai sioora siaa duutuada liadagi.

⁷ Noecaru calaga vaavoitudaiña Diuusi cascada aidasi Diuusi aagidi sai naana maasi istumaasi araduñia agaitadai dai cascada gaagaitadai isiduñia agai amo varcu gducami dai gaicada calagacara vuusiagi agai amadu aaduñda, Noecaru calaga agidiña Diuusi. Tomasi aoodami naiditadai aidasi Noé ivuaadatadai agaa varcu dai poduucai mai isanoé vaavoitudaiña Diuusi vascara aoodami maivaavoitu dai poduucai gamaata isagai arsoimaasi ivuaadami dai cascada baicoi agai aidasi tavaapi duudu. Damos Diuusi calagacara naidiña Noé.

⁸ Avraañicaru calaga vaavoitudaiña Diuusi, cascada aidasi Diuusi aagidi sai vuusaiña agai gadavaraagaidaga, vuusai agai dai ii sibacoga siaaco Diuusi maaquia agaitadai amai davarai tomasi Avraañi maimaatadai siaacoga.

⁹ Dai Avraañicaru aayi davaraia siaaco Diuusi vaidacai. Dai apiacalaga vaavoitudaiña Diuusi cascada ami oidatu sibaadaga oidacami duucai. Dai icuusi vaaquira oidacatadai. Dai Isaacaru dai Jacocararu ara poduucai oidacatadai. Dai Diuusi aagidi agai ara sai davarai aragai vataraca agaitadai. ¹⁰ Avraañicaru agidiña Diuusi vaavoitudaiña isamo imidagai iimi agaitadai tavaagiamu dai Diuusi amadu daaca agai.

¹¹ Saacararu ooñigada Avraañicaru calaga vaavoitudaiña Diuusi cascada marai tomasi casi arooquimudadatadai Diuusi aagidi Saara sai maraata agaitadai tai agai vaavoitu cascada marai. ¹² Avraañicaru sallaicada arcaalimudadatadai dai camaitistui ismaamatagi damos vascara maamarai dai sallaicada muidu cajiudada agai. Avraañicaru muidu cajiudada aran aquidu sisiaavugai. Tomali amaadutai maitistutuidi isacaldagi.

¹³ Vasi agai ismaacada vaavoitudaiña Diuusi coi maquiaa maacacai Diuusi vasi istumaasi aagai sai maaquia agaitadai. Vascara agai calaga vaavoitudai vasi ismaacada aagai Diuusi cascada maacatadai isiduñia agai Diuusi vasi istumaasi aagai isiduñia agaitadai. Daida aoodami baigalliaracada talagitoiña. Dai agai maacatadai isamo imidagai iimia agaitadai sibacoga dai maisi vascara anaasi oidaca agaitadai. ¹⁴ Calaga gamaata sai sioora poduucai vaavoitudadagi naraga istulgaco iimia agai tavaagiamu dai Diuusi amadu oidaca agai tomastigaco. ¹⁵ Istatagitodamudai agai gandavaraaga siaadara vuvaja calaga istutiadamudai agai isiimiagi apamu maca. ¹⁶ Damos agai baiyoma ipaliditadai isviaacagi amo davarai vaamioma calagaducami tavaagiga. Cascada Diuusi baigallidiña giñooga aagaitai agai. Diuusi cabai duu siaaco oidaca agai tavaagiga.

¹⁷⁻¹⁸ Avraañicaru calaga vaavoitudaiña Diuusi cascada aidasi Diuusi aagidi sai muana gamara dai daasdana, Avraañicaru gia muua agaitadai gamara Isaa dai daasda agaitadai Diuusi tomasi mosaca amoco viaacatadai agai. Dai Diuusi caagiditadai Avraañi sai alia muida agaitadai cajiudada Isaañidaga. Damos Diuusi mosnada aliditadai sabai calaga agidi Avraañi dai maisi issallaicada muaagi Avraañi gamara. ¹⁹ Avraañicaru vaavoitu isDiuusi istutuidi isduduacaldiagi coidada. Cascada siaducui isDiuusi duaacaldiamudai Isaa coidada saagidiñidaga.

²⁰ Isaacaru calaga vaavoitudaiña Diuusi cascada maiquiaa muucucui agai aagidi gamaamara Jaco dai Esau sai Diuusi calagacara najjada agaitadai. ²¹ Jacocararu calaga vaavoitudaiña Diuusi cascada aidasi cayoga muu callimucui aagidi gamara Osé maamarada sai Diuusi calagacara najjada agaitadai. Dai Jaco siaa duutuli Diuusi daagacatai agiica. ²² Osecaru calaga vaavoitudaiña Diuusi cascada aidasi camuquia agaitadai pocaiti sai

glaaduñi ajudidíu vuvaaquia agaitadai gooquirioma Ejiipituaíñdara. Dai aagai aapa masiaaco vuuquiagi ooda camuucúcai agai.

²³ Moseesacaru daadada canga vaavoitudaiña Diuusi cascada aidasi vuusai Moseesa maatla tala agai sidi arDiuusi aco vusaidada. Cascada vaica masaadai astocatadai agai, tomasi arai gatajai coodaragai vaasi aali utu vuvuaqiada ismaacada afcacallicatadai judidíu maamarada. Vaascara Moseesa daadada maiabañi arai. ²⁴ Moseesacaru canga vaavoitudaiña Diuusi cascada aidasi cagaa agai maitipali isloodami arai baabadu duucai najadagi. ²⁵ Baiyoma ipali agai isloodami maatacagi isagai arjudíu. Ajudidíu arDiuusi maamarada cascada. Tomasi vaasi ajudidíu arpipiooñigadacatadai arai Ejiipitara oidacami dai soimaasi taatamituldíña. Moseesa baiyoma ipali issoimaasi taatagi dai maisiu baigalliadagi chaqui tasai ivuaadatai istumaasi ipalidi asoimaasi ivuaadami amadu. ²⁶ Amoseesa vaavoitudaiña isDiuusi maquia agai amo istumaasi vaamioma cagaducami tavaagiara cascada ipali isEjiipitara oidacami soi duucai najadagi poduucai masduucai soi duucai najada agaitadai Cristo goquiara diviacai. Moseesa polliditadai sai poduucai vaamioma baigallidi isviaacatai vaasi arai Ejiipituaíñdara vustuidada. ²⁷ Moseesacaru canga vaavoitudaiña Diuusi cascada ii Ejiipituaíñdara maiabañi agai arai tomasi arai alia baamu amoseesa vui. Vaascara Moseesa iduí vaasi istumaasi Diuusi tajai saida iduuna ducami isnajadamudai agai Diuusi tomasi maitartlacarui.

²⁸ Moseesa canga vaavoitu isDiuusi iduñia agai istumaasi aagi isiduñia agaitadai cascada gatajai coodaragai cañiru maamarada dai aagidi sai vaasi oodami vausidana ganquii quitaagiña sicoli cañiru aradacada sai poduucai maivaacana Diuusi taañicaruda dai maicoodana judidíu maamarada cacalli apagada. ²⁹ Ajudidíu canga vaavoitu Diuusi cascada gavusai gaa suudagi ismaacada vaagica da agiducataidai ducami issi aravara gaquamicamudai agai. Dai aidasi aEjiipitara oidacami gavuñia aliditadai aapa baicoi.

³⁰ Ajudidíu canga vaavoitu Diuusi cascada gai abidaviqui ismaacada sicoli cupticatadai Jericoara. Cuvaracami tasai sicoli gavuscaina ajudidíu Jericoara bidaviqui abagi, taida gai. ³¹ Raavacaru aramo ooqui ismaacada Jericoara oidacataidai dai vaavoitu isDiuusi maquia agaitadai avara arai ajudidíu cascada soí agai cacalli judidíu ismaacada vaapa Jericoara dai nada agai avara ismaasi cascada maimuu ooqui aidasi coi agaa ismaacada maalgidi Diuusi. Raavacaru aramo ooqui tataligamicatadai.

³² Camitistutuidi ana isaagagi vaamioma. Camaitiñajai tasai isaagagi istumaasi ivuaadana gaa aduñicaru Jedeona dai Baraca dai Sansona dai Jefe dai Davi dai Samueeli dai aa Diuusi ñiñoquituldiamigada. ³³ Agai canga vaavoitudaiña Diuusi cascada ivuaadana naana maasi. Amoco vuvaidíña oidacami dai lagi ami avara agada oidacana. Daidala aanadami canga ivuaadana ganaa duiñdaga. Dai Diuusi soí vaascatai isducatai aagidi. Dai Diuusi nuucagi aa sai maiguana mamavidi, ³⁴ dai aa sai maimana aidamasi gaa taiara suuli dai Diuusi soí aa masai maicoodana. Dai Diuusi soí ismaacada maiguupucataidai sai guupucata. Dai Diuusi soí aa sai canga maatla cocodaiña dai voipoitudaiña ansasaayu. ³⁵ Dai amo ooqui aaduñda duduaca.

Dai amoco gia soimaasi taatatuli sasaayuda dai coi. Amos agai baiyoma ipali mascoodagi dai maisiu gajiaadara viaa ganvaavoidaraga. Agai maatacatadai isamo imidagai duduaca agai dai iimi agai Diuusi amadu. Agai maatacatadai isvaamioma sioma oidaca agai tavaagiara istami oidi daama. ³⁶ Dai ismaacada maivaavoitudaiña Diuusi soi vuaadana

avaavoitudadami. Amoco parunaiña agai dai aa gavaiña dai aa mamais-apaiña dai vupuuraiña cadeenacada. ³⁷ Dai amoco coodaiña ojoodaicada dai aa seruuchucada guicumaiña agai dai aa aagidiña agai sai gajiaadara viaana ganvaavoidaraga sai poduucai camaisoimaasi taatamituldiada agai dai amaasi coodaiña mastaicada. Dai aa mosaipaco ajioopaiña dai sisi-vatu oojogidacada dai cañiiru oojogidacada ivuaadana agai ganyuucusi. Salliacada arsoituutuigami agai daida loodami soi duucai naidiña dai soimaasi taatamituldiña. ³⁸ Agai ismaacada maivaavoitudai Diuusi alia soimaasi ivuaadana cascada maitaagaitadai isagai vaa davararara oidaca agai amadu avaavoitudadami ismaacada oidigana ajioopaiña dai tatajovai oidacana. Avaavoitudadami vaamioma namaga cascada. ³⁹ Diuusi calagacara naidiña vasi agai ismaacada vaavoitudaiña. Damos vassacaga maimaa agai vasi istumaasi aagidi sai maquia agai. ⁴⁰ Diuusi ipaliditadai isagai nanaracagi asta istuigaco ootoda agaitadai agai amo salliacami vaamioma calagaducami dai agai atasalliacami ismaacada garootosi agai aidasi divia Suusi Cristo. Dai poduucai Diuusi oigaldi agai soimaascamigada dai aatama ara. Dai Diuusi vassacatai amapai garmaquia agai vasi istumaasi aagai.

12

¹ Maatacatai iscala ga vaavoitudaiña muidutai garaadunicarv aatama ara gaagagai iscala ga vaavoitudadagi dai calagacara oidacagi dai gajiaadara vipiaadagi vasi soimaascami dai vasi istumaasi maitarsoicai iscalagacara oidacagi. ² Dai gaagagai isapiatagitoda aatama isSuusi argabaitacaacamiga dai salliacada vaavoitudai agai Diuusi. Suusi Cristo tavaagiata daacatadai Diuusi amadu dai alia baigaliditadai agai maaca. Dai vassacara divia tami oidigi daama ivuaadatai istumaasi Diuusi ipalidi dai muu curusiaba tomasi gomaasi alia arsiaa araragaicatadai judidiv vatar. Dai gooqiaru apamu ii tavaagiamu dai Diuusi sallisia padara daja. Dai aatama gaagagai isvaavoitudai Diuusi an duucai Suusi vaavoitudai Diuusi.

³ Tatagitodavurai aapima isducatai Suusi Cristo apiaivuaada istumaasi Diuusi ipalidi tomasi soimaasi ivuaadami soimaasi taatutuli cascada alia gaagagai isapiavaavoitudada aapima tomamasi soimaasi taatamai. Dai maivui fioocada Diuusi tomasi loodami soi duucai ganai. ⁴ Aapima maiquia gancooditu vuidara vatatacatai diaavora amadu soimaasi ivuaadami. ⁵ Gaagagai masiapiatagitodagi iscaiti Diuusi fiooquidara siaaco pocaiti Diuusi maacaiti fiooqui vaavoitudadami gamaamara duucai: Giñmaamara maitaagai masbacodagi tomali maitaagagai isdagituagi isivuaadagi istumaasi ana ipalidi siascada soimaasi gantaatamituldiada ana soimaasi ivuaadatai aapima.

⁶ Dai soimaasi taatamituldi ana vasi giñmaamara, alia oigadai ana cascada. Ascaiti Diuusi. ⁷ Siascada Diuusi soimaasi gantaatamituldiada maamaradacatai aapima maitaagagai masvui fioocadagi. Vasi oodami ismaacada oigadai ganmaamara soimaasi taatamituldi siascada maicalla ivuaadagi. ⁸ IsDiuusi maisoimaasi gantaatamituldiadagi siascada soimaasi ivuaada aapima poduucai isduucai soimaasi taatamituldi agai gamaamara aidia aapima maitarmaamarada agai. ⁹ Aidasi aaliducatadai aatama soimaasi gartaatamituldiña gardada soimaasi ivuaadatai aatama dai vassacara siaa duutudaiña aatama. Damos vaamioma calaga gaagagai issiaa duutuadagi Diuusi tomasi soimaasi gartaatamituldiadagi agai soimaasi ivuaadatai aatama vai poduucai maisoimaasi ivuaada aatama

dai tomastuigaco oidaca Diuusi $\lambda\lambda$ madu. ¹⁰ Aidasi aaliducata dai aatama soimaasi gartaatamituldiña gard $\lambda\lambda$ ada isducatai $\mathcal{C}\lambda\lambda$ gadu alidiña agai. Damos Diuusi soimaasi gartaatamituldi, agai $\mathcal{S}\lambda\lambda$ icada $\mathcal{C}\lambda\lambda$ ga maata istumaasi $\mathcal{A}\mathcal{R}\mathcal{C}\lambda\lambda$ agai aatama garv $\lambda\lambda$ atar λ , vai poduucai maisoimaasi ivuaada aatama λ pan duucai agai tomali λ mo imidagai maisoimaasi ivueeyi. ¹¹ $\mathcal{S}\lambda\lambda$ icada $\mathcal{A}\mathcal{R}$ vaavoi sai tomali amaadutai maioojoidi issoimaasi taatamituldiadagi $\mathcal{D}\lambda\lambda$ ada $\mathcal{D}\lambda$ mos ismaacada mamaatarai iscaaga tuutiacagi soimaasi taatamitai agai gia $\mathcal{S}\lambda\lambda$ icada $\mathcal{C}\lambda\lambda$ gacata oidacana.

¹²⁻¹³ Aliasi gaaagai isapiadaanada aapima Diuusi sai gansoicaiña dai $\mathcal{C}\lambda\lambda$ gacata oidacagi isducatai Diuusi ipalidi vai poduucai aa oodami maigajiaadara vipiaadana Suusi Cristo mamaatatuldiaragada damos baiyoma vaavoitudana agai dai $\mathcal{C}\lambda\lambda$ gacata vuvacana. Dai aliisi gaaagai iscaaga gamamaatatuldiada aapima Suusi Cristo mamaatatuldiaragada vai poduucai aa oodami $\mathcal{C}\lambda\lambda$ ga maata caacana dai λ giditai caacana dai maisoimaasi ivuaadana.

¹⁴ Maitavar vuidara v $\lambda\lambda$ taca aa oodami tomasi agai ganvuidara v $\lambda\lambda$ ta dai maitavar soimaasi ivuaada. Ismaacada apiasoimaasi ivueeyi maitistuidi isiimiagi Diuusi $\lambda\lambda$ madu. ¹⁵ Gannuucadacavurai aapima aipacoga vai tomali amaadutai maigajiaadara viaana Suusi Cristo mamaatatuldiaragada, isdagitua aapima Diuusi maic $\lambda\lambda$ gacata gannajadamu. Dai gannuucadacavurai aapima aipacoga vai tomali amaadutai maitavari bacocodagi poduucai baacoitudan tada aapima mudutai $\lambda\lambda$ pa. ¹⁶ Dai gannuucadacavurai aapima aipacoga vai tomali amaadutai maigoogosi g λ ducamicana dai maigajiaadara vipiaadana istumaasi aagai Diuusi poduucai isduucai idui Esaucar λ . Esaucar λ gajiaadara viaa $\mathcal{G}\mathcal{S}\lambda\lambda$ icamiga ismaacada viaacata dai gaoga vustuidadara. V $\lambda\lambda$ si maa agai $\mathcal{G}\mathcal{S}$ uculi. Vaida suculida maaquiagi laachi cuaadagai. ¹⁷ $\mathcal{C}\lambda\lambda$ maata aapima isgooquiara aidasi Esaú ipaliditadi isloogada daañiagi Diuusi sai $\mathcal{C}\lambda\lambda$ gacata naidiña maitistui oogada. Esaú apamu viaaca aliditadi $\mathcal{G}\mathcal{S}\lambda\lambda$ icamiga dai asta suaacaitadi damos camaibaigacata dai.

¹⁸ λ quiyoma aidasi Diuusi maa λ judidiu $\mathcal{G}\mathcal{S}\lambda\lambda$ icamiga λ giidi Siñalara alia copoñimi oidigi dai λ v λ arai dai tucagamu dai λ api maí tai λ giidiara. ¹⁹ Dai cavami caidatu λ mo piito dai caidatu Diuusi ñiooquida taida λ oodami $\mathcal{S}\lambda\lambda$ icada duduaadimu dai daañimi Diuusi sai camañiooquidiña apamu. ²⁰ Agai poliditadi ismaitistuidi is $\lambda\lambda$ giadagi istumaasi aagidi Diuusi. Agai potadai sai isamaadutai siara λ mo istumaasi taatagi λ giidi gaaagaitadi masmuuagi ojodaicada siara usicada cascada duduaadimu agai. ²¹ $\mathcal{S}\lambda\lambda$ icada sigalnascata dai oidigi cascada asta Moseesa λ agi pocaiti sai gigivuli duaadimucai. V $\lambda\lambda$ si gomaasi $\mathcal{T}\lambda\lambda$ dai $\mathcal{C}\lambda\lambda$ λ judidiu, damos aapima gia cho.

²²⁻²⁴ Damos Diuusi ganmaa aapima λ mo $\mathcal{S}\lambda\lambda$ icami utudui. Agai $\mathcal{A}\mathcal{R}$ Suusi Cristo $\mathcal{S}\lambda\lambda$ icamigada dai aapima cavaavoitu. Suusi Cristo agai dai muu curusiaba dai aasi λ arada vai poduucai oigaldicana oodami soimaascamigada tomastuigaco. Vaamioma $\mathcal{C}\lambda\lambda$ gadu istumaasi idui Suusi Cristo sistumaasi idui Aveelicaru. Aveelicaru muua λ mo cañiiru mara dai λ arada daasi Diuusi. Dai aapima vaavoitudai isDiuusi ganvaidaquia agai tavaagiamu siaaco daja agai. Agai tomastuigaco oidaga dai naida agai ismaacada $\mathcal{A}\mathcal{R}\mathcal{C}\lambda\lambda$ ga ivuaadami daida ismaacada $\mathcal{A}\mathcal{R}$ maic $\lambda\lambda$ ga ivuaadami. Dai modaraaja $\lambda\lambda$ pa muu miil $\mathcal{T}\lambda\mathcal{T}$ aañicaruda dai v $\lambda\lambda$ si siaa duutudai Diuusi. Dai muu miil Diuusi maamarada ami daraaja $\lambda\lambda$ pa, agai vaa ismaacada Diuusi λ co vuvaitu. Agai gia tomali λ mo imidagai camaisoimaasi ivuaada agai.

25-26 Gannuucadacavurai aapimla dai maigajiaadara vipiaada Diuusi baiyoma lla giadavurai. Aidasi Diuusi ñiooqui ajudidíu Siñáíara aidasi maa gasaalicamiga gigivuli adavaraí damos vaascara ajudidíu maiagi Diuusi tai cascada Diuusi soimaasi taatatuli. Poduucal soimaasi gartaatatuldia agai agai ismailagiadagi aatama Suusi Cristo saalicamigada. Cascada pocaiti Diuusi sivi: “Ara amo imidagai gigivquitudamu aana davarai dai tavaagi ara”, ascaiti Diuusi. 27 Aidasi Diuusi pocaiti sai ara amo imidaga araduñia agai gomaasi agai potíya alidi sai ugítituda agai vaasi istumaasi idui agai tami oidigi daama, dai tasai, dai masaadaí dai sisiaavugai ara, dai viaa agai mosacaasi istumaasi maiugiatai. 28 Alíasi gaaagai isbaigara liada aatama Diuusicada. Agai vaascara garoigadaí dai gannuucada dai garsoicai tasai calagacara oidacana cascada. Dai vaasi gomaasi maiugiatai. Cascada gaaagai tasbaigaraliaracada ivuaadagi Diuusi aa duiñadaí dai siaa duutuadagi Diuusi calagacara oidacatai poduucal isduucal Diuusi ipalidi dai tatagitoitai isDiuusi vaascara soimaasi taatamituli sioora maiagidi. 29 Maatacatai isDiuusi garooga saalicada soimaasi taatamituli vaasi soimaasi ivuaadami.

13

1 Gaaagai masapiaganoigladagi aipacoga. Aapimla arganaadunumu vaavoitudadami cascada. 2 Vaascara gaaagai masmiaadagiadagi gandaividacami. Amoco camiaadagi diña Diuusi tataañicaruda dai vaascara maimaatacana isarDiuusi tataañicaruda.

3 Soicadavurai aapimla vaavoitudadami ismaacada maamaisapí ducami isaapimla amadu maamaisapicagi. Dai soicadavurai aapimla vaavoitudadami ismaacada soimaasi taatamai, tatagitodavurai isaapimla ara istutuidi issoimaasi taatagi.

4 Siaavar gandutuada aapimla cuucunacami aipacoga dai calgavar gantatagitoca dai maisoimaasi ivuaada. Maitavar googosi ganducamica tomali calli tomali ooqui. Vaascara maisoimaasi ivueeyi sioora mosacaasiga gooñiga amadu voo podagi. Diuusi soimaasi taatatuldia agai vaasi ismaacada googosi ganducami.

5 Maitaagai masmui ampaidiada liada tumiñsi. Baigavar ganliada aapimla agaicaída masmaacada viaacagi, maatacatai sai Diuusi pocaiti: “Aana vaascara gansoicadamu dai ganlamadu daacamu”, ascaiti Diuusi. 6 Cascada aatama istutuidi ispocaitidagi vaavoitudaitai Diuusi: Diuusi agai dai garsoicai cascada maiabaidi aatama tomali amaadutai. Iscaitadamu aatama.

7 Daanadavurai Diuusi sai soicaiña ismaacada ganmaatutuli Diuusi ñiooquida tucamidara. Agai calgacara oidacana dai calga ivuaadana Diuusi aa duiñada. Dai aapimla gaaagai masapan duucal ivuaada agai dai pan duucal vaavoitudada agai.

8 Suusi Cristo aragai vaa tomastuigaco. 9 Maitavar vaavoitudada aapimla itumaasi gamamaatuldiadagi aa ismaacadaí maiapa maasi ismaacada ganmamaatutuli tucamidara. Diuusi garoigadaí dai calgacara garlaidi poduucal istutuidi aatama tascaagacara oidacagi. Damos amoco vaavoitudai sai maitaagai iscuadagi ammo cuaadagai. Gomaasi maitarsoíni. Cascada aatama maitaagai tasvaavoitudada gomaasi.

10-13 Abaitacaacamigal papaaligada ajudidíu coodaiña vustagui amo altar daama dai bala aimaraiña arada ícusi vaaqui araana tucavi tucavioma caacada dai dadaasdiña Diuusi sai poduucal Diuusi oigaldiana

oodami soimaascamigada. Dai vustaqui tuucugada bala aimaraiña siaaco maitiipu baabaqui dai mamaidiña. Dai poduucai lapa lusuisi gamuaatu siaaco maitiipu baabaqui. Suusi muu sai poduucai Diuusi oigaldiana oodami soimaascamigada gomaasi asalicami utudui ismaacada gamma Diuusi ootasacai Suusi Cristo tami oidi daama. Damos agai ismaacada apiavaavoitudadagi Moseesacaru sallicamigada agai maioigaldicamu soimaascamigada. Cascada aatama gaaagai isgajiaadaga vipiaada Moseesacaru sallicamigada dai apiavaavoitudadagi Suusi Cristo sallicamigada tomasi soimaasi taatamai aatama vaavoitudaitai. ¹⁴ Cal maata aatama sai istumaasi oidaga tami oidigi daama ugitia agai cascada nanara aatama istuigaco iimia ragai lavaagiamu siaaco daja Diuusi dai lamadu oidaca ragai tomastuigaco. ¹⁵ Cascada gaaagai isvalascaga calaga ñioocada aatama Diuusi vatarar garsoicaitai Suusi Cristo. Apapaali judidiu dadasdiña Diuusi naana maasi istumaasi damos aatama maitaagagai isdadasdiagi tomali amo istumaasi mosgaagagai tascalaga ñioocada Diuusi vatarara. ¹⁶ Talagitodavurai isgaagagai iscalagacaga oidacagi valascaga dai oidiadagi aamastumaasi viaacagi. Poduucai baigalidiña Diuusi.

¹⁷ Lagiadavurai aapima gantataanadamiga. Agai gansoicada alidi masai calagacaga oidacana maatacatai isamo imidagai vuidara guuquiva agai agai Diuusi. Calagacaga avar oidaca vai maisoigalidiña gantataanadamiga. Isoigalialiada agai aapima lapa soigaliamu.

¹⁸ Daanadavurai Diuusi sai apicalagacaga oidacana aana tomasi aana polidi isivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi. ¹⁹ Dai vaamioma ipalidi aana isdaanada aapima Diuusi nai vaamioma otoma istuidia aana ismalaca gandividiagi.

²⁰ Diuusi agai dai griibastudacan tadatudai. Dai Suusi Cristo gartaanadamiga muu curusiaba dai aasi larada dai gotora Diuusi duaacali coidada saagidiaidaga poduucai isduucai aagai Diuusi gallicamiga utuducadaga ismaacada maiugitia agai tomali amo imidaga. Suusi Cristo agai dai aliasi oigadai dai nuucada vasi vaavoitudadami. ²¹ Aana ipalidi sai Diuusi galmaacana guvucadagai mai calaga ivuaada aapima istumaasi agai ipalidi vaavoitudaitai aapima Suusi Cristo. Dai aana ipalidi lapa isaapima dai vasi oodami siaa duutuadagi Diuusi dai calaga ñioocadagi tomastuigaco.

²² Giñaduñi gandaana aana masai maitiñvui baacocoiña galmaacaitai aana ñiooqui idi ooji cavulicamiara. ²³ Garaduñi Timoteo cavuusai maisacaruaidaga. Isotoma divia agai tami vaidacamu aana silascada malaca gannidamuagi.

²⁴ Diuscada viaatuldi aana vasi gantataanadamiga lamadu aapima vaavoitudadami. Govaavoitudadami ismaacada tanai itaaliaga oidaca Diuscada ganniaatuldi.

²⁵ Aana ipalidi sai Diuusi calagacaga gallicadiña valascatai aapima. Mosacaasi.

Idi oojai ooji Santiago Jacocarü cajiudadΛ

¹ AanΛ Santiago ΛrpiooñigadΛ Diuusi dai ΛtΛaanΛdami Suusi Cristo. Vi-aatuldi aanΛ Λbaivustaama dan gooca Jacocarü maamaradΛ cajiudadΛ is-maacadΛ aipaco oidaga vΛasi oidigΛΓΛ.

² Giñaaduñi aliäsi gΛaagai isbaigΛnliada aapimΛ siΛascadΛ soimaa taata-madagi naana maasi. ³ MoscΛga maata aapimΛ issoimaasi taatamituldagi aapimΛ cΛga vaavoitudaitai Diuusi aidΛ gia vaamioma cΛga vaavoitu-dadamu aapimΛ Diuusi soimaasi taatamaitai. ⁴ GΛnaagavurai dai poduucai ivuaada. AapimΛ ismaacadΛ mamaatarai issoimaa taatamadagi dai vΛascΓΛ maivui ñioocadagi Diuusi cΛga vaavoitudai, dai poduucai maitarsoimaasi iducamicamu aapimΛ.

⁵ Ismaadutai aapimΛ viΛagacagi maatadagai taañivurai Diuusi siΛgai ganmaaquimu. Agai maituu daayi dai maigΛducadΛ gΛlidiña. ⁶ Damos cΛga vaavoitudaitai gΛaagai mastaanΛdagi. Agai ismaacadΛ maicΛga vaavoitu-dai Λmo imidagai cΛga vaavoitudañi dai siaidiqui camaisi cΛga, Λgai ΛΓpan ducami uusi aagadΛ ismaacadΛ mosaipaco oiñidiña ΛvΛali. ⁷ SioraΛ povuaadagi Λgai maitΛagai istatagitodagi isDiuusi maquia agai istumaasi.

⁸ Agai Λmo imidagai tatagitoiña Λmo istumaasi dai siaidiqui Λma maasi Λgai maimoduucai oidacana vΛascΓΛ.

⁹ Λvaavoitudadami soitigami gΛaagai isbaigΛliadagi cΛgacΓΓΛ naiditai Di-uusii Λgai dai maisu soiduucai nΛidi. ¹⁰ Λvaavoitudadami ricu ΛpΛ gΛaagai isbaigΛliadagi siΛscadΛ Λoodami soiduucai nΛijadagi vaavoitudaitai agai Suusi Cristo. vΛasi vustuidadΛ Λricu ugiatΛi pΛn duucai ΛyoosigadΛ va-soi maitΛvΛpi cavaca. ¹¹ MosvusacΛi tasai dai totoñdarai dai gaquistudai yoosigai vai suuligai vai camaisigimaascana. Poduucai ΛpΛ todian duucai ugiatΛi vustuidadΛ Λricu quiaa aata vuaadatai Λgai.

¹² SioraΛ soimaa taatamadagi dai maivui ñioocadagi Diuusi Λgai aliäsi baigΛliadamu. Agai ismaacadΛ istutuidi ispoduucai oidacagi Diuusi maaquimu oigaragai isvΛascΓΛ oidacamu agai Diuusi Λmadu, poduucai isduucai agai Diuusi siduñia agai ΛgaicadΛ ismaacadΛ Λgigidagi. ¹³ SiΛscadΛ Λmaadutai soimaasi iduñia aliada maitΛagai isproliada agai isDiuusi po-duucai tatagitoituldi. Diuusi tomali Λmo imidagai maitatagitoi issoimaasi ivuaadagi, dai tomali poduucai maitatagitoituldi Λgai aa. ¹⁴ Baiyoma siΛscadΛ Λmaadutai soimaasi iduñia aliada agai Λgi poduucai tatagitoi cascadΛ. ¹⁵ TΛgitoidagaiñdarΛ vusacΛi soimaascami dai siΛscadΛ caaliäsi Λrsoimaasi iducamicagi Λoodami camaitistutuidi isimiagi Diuusi Λmadu.

¹⁶ Giñaaduñi maitavΛg Λagi gΛnvupuiirumadada. ¹⁷ vΛasi istumaasi cacΛagaducami ismaacadΛ viaa aatΛmΛ oidigi daama Diuusi garmaacai. Diuusi idui tasai dai masaadai dai sisiaavugai dai aliΛ cΛga dadadacai vΛasi Λgai, damos Diuusi vaamioma dadadacai. Gocuudagi ismaacadΛ viaa Diuusi tomali Λmo imidagai maigiatai tomali maitutucui. Diu-usi vΛascΓΛ garmaacai istumaasi cacΛagaducami. ¹⁸ Diuusi cΛgacΓΓΛ garvuvaidi Λsvaavoitudagi dai muidutai vaavoituda agai damos aatΛmΛ ΛpΛga vaavoitu. Poduucai ipΛi Λgai cascadΛ poduucai ivueeyi.

19 Giñaaduñi siooma arcagai iscaacagi isñioocadagi dai maitlaagai isba-cocodagi. 20 Oodami ismaacada bacocora maitivueeyi istumaasi Diuusi ipalidi, 21 cascada casivar maisoimaasi ivuaada. Lagiadavurai aapima Diuusi. Caviaa aapima Diuusi ñiooquida ismaacada gacootosi agai. Diuusi viaa guvucadagai daida istutuidi iscaagacaga gnvuvaidagi isvaavoitudagi aapima ñiooquida.

22 Ivuaadavurai istumaasi aagai Diuusi ñiooquida maisiu moscaaca. Siora cacagi dai maitivuaadagi poduucai lagi gnvupuiirumadai agai.

23 Siora moscaacagi Diuusi ñiooquida dai maiaggiadagi agai arapan ducami amo cali ismaacada mala nanaidi gaaasi 24 dai casi gaagadagi tuitaragai vai agai mosimiagi abiaadara dai camaitagituagi ismaasi aasida.

25 Siora mostagitocagi istumaasi ca Diuusi ñiooquida ismaacada caagacaga gnvuvaidi dai calga tagito cacagi dai apiacalga vaavoitudadagi daida ivuaadagi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara agai alia baigaliadamu.

26 Isamaaduta pocaitiadagi siarvaavoitudadami dai vaascara vuñioocada aa lagi gnvupuiirumadai dai poduucai vaavoidaragada maisoica. 27 Diuusi naidi siora soica aali maidadacami amadu avipiudu siascada soimaa taatamada agai dai mai soimaasi ivueeyi poduucai isduucai ivueeyi aa ismaacada maiaggidi Diuusi. Diuusi pocaiti sai siora poduucai ivueeyi agai gaa sallacada calga vaavoitudai.

2

1 Giñaaduñi aapima ismaacada vaavoitudai gartaanadamiga Suusi Cristo agai vaa ismaacada sallacada viaa guvucadagai aliasi gaaagai aapima isvaascatai amadugan ducai naijadagi. Maitlaagai issiooma caagacaga naijadagi amoco siaa. 2 Ducami isvaapaquiagi gooca cacalli siaaco siaa duutuada aapima Diuusi, amoco argaavidacamicagi daida aroorocagi aaniyugada dai cacagaducagi yuucusida, daida agamai arsoitigamicagi dai cacallioidada yuucusucagi. 3 Amaasi mai aapima caagacaga mi-aadagidagi agai ismaacada cacagadu yuucusida dai potladagi: “Tami daiva caagaducada daicariara”. Daida asoitigami mospotlada aapima: “Malcaai caaca siara daivañi tami davalrapi”. 4 Poduucai aapima maiamadugan ducai naidi vaascatai, baiyoma maicaga tatagitai aapima.

5 Giñaaduñi caacavurai idi ñiooqui Diuusi covai vuvaitu vaamioma mui soitutuigami dai chialloquoma riricu oidigi daama oidacami saagidañdara sai calga vaavoitudañña agai. Dai vaascara vaamioma arsoiñi isvaavoitudagi oodami Diuusi siviaacagi mui tumiñsi. Diuusi maaquimu vaavoitudadami oigaragai sai gataañña agai amadu. Poduucai isduucai aagai Diuusi siñuñña agai agacada ismaacada lagiadagi. 6 Damos aapima souduucai naidi soitutuigami. Tatagitodavurai aapima isariricu agai dai soimaasi gnvuiddidi alia duudatai dai agai gantavaimaticana aapima dai vaman tutusañña dudunucamiara. 7 Dai agai vaa agai dai vuñioocai Suusi Cristo ismaacada gaaagai issiaa duutuadagi. Suusi Cristo guvucadacada vapacoñi aapima.

8 Aduucai oojisi Diuusi ñiooquidara: “Oigadavurai gnaaduñi poduucai masduucai ganoigadai aapima lagi”. Issallacada povuaada aapima aida gaa ivueeyi aapima. 9 Damos ismailamadugan ducai naijada aapima aida gaa soimaasi ivueeyi aapima. Dai poduucai aapima arsoimaasi ivuaadami maiagidacai Diuusi ñiooquida. 10 Tomasioora ismaacada agidi istumaasi aagai Diuusi ñiooquidara dai amo imidagai maicaga iduñiagi tomasi amo istumaasiara agai ducami ismailagiada tomali amo istumaasi. 11 Diuusi

pocaiti sai maitaaagai isgoogosi gānducamicagi oodami dai agai vaa pocaiti
 12 Aapimā aliāsi gaaagai iscaagacāga oidacagi apān duucaī agai ismaacāda
 maata isamo imidagai Diuusi naida agai ismaacāda arcāga ivuaadami dai
 ismaacāda armaicāaga ivuaadami. Diuusi caagacāga garvuvaidi soimaas-
 camiaifidāga cascāda istutuidi aatama isaagiadagi niooquida. 13 Ismaadutai
 maisoigāliadagi aacāda Diuusi maisoigāliadamu agaicāda āpā dāmos
 sioora soigāliadagi aacāda Diuusi soigāliadamu agaicāda āpā.

14 Giñaaduñi, ḡtumaasi arcāagai ispocaitiadagi amoco sai vaavoitudai dai
 maitivuaadagi tomali amo istumaasi caagaducami? ḡBaicscaagacāga vuusaiña
 agai poduucai? 15 Ducami isamoco ganaduñi maiviaacagi yuucusi tomali
 cuaadagai 16 mai amaadutai aapimā potādagai: “Diosai, taaganapas tudu
 cuaadagai dai yuucusi”. Mai aapimā maimaquiagi istumaasi viāga agāmai.
 Tumaasi soifāna niooquī. 17 Poduucai sioora pocaiti sai vaavoituda dai
 maisoicādagai gāaduñi tumaasi arcāagai vaavoidaragada.

18 Aapi pocaiti sai cāga vaavoitudai dai aana pocaiti saida ivueeyi
 istumaasi caagaducami poduucai isduucai Diuusi ipalidi. Dāmos
 issālicāda vaavoitudamudai aapi Diuusi aidā gia ivuaadamudai istumaasi
 caagaducami poduucai isduucai Diuusi ipalidi. Siuu duucu ivuaada
 aana istumaasi caagaducami poduucai isduucai Diuusi ipalidi poduucai
 gamaata iñsaana sālicāda cāga vaavoituda Diuusi. 19 Aapi vaavoitudai
 isamaduga Diuusi, vaavuava. Dāmos āDiaavora tataañicaruda vaavoitudai
 āpā isoidaga Diuusi dai gigivucui duduadicuitai. 20 ḡMaimaata caa aapi?
 ḡIpalidipasi iñsigamaatatuldagi? Sioora vaavoitudadagi dai maitivuaadagi
 istumaasi caagaducami, ḡtumaasi arcāagai isvaavoitudada agai? 21 Cāga
 maata aapi isgāraduñi Avraañicaru āgidiña Diuusi daida idui gamaracāda
 isducatai tajaī Diuusi vai cascāda caagacāga naidiña Diuusi Avraañi dai
 pocaiti sai agai āamo oodami ismaacāda caama duucaī gātagito dai
 camaisoimaasi ivuaada agai dai āgidiña Diuusi. 22 Poduucai gamaata
 isAvraañi aliā cāga vaavoitudai Diuusi dai aidasi podui agai vaamioma
 vaavoitu. 23 Dai poduucai āpādui isducatai aagai Diuusi niooquidāga
 ismaacāda pocaiti: “Avraañi vaavoitu Diuusi vai cascāda Diuusi caagacāga
 naidi ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduufimudai agai”. Vai
 Diuusi gāaduñi duucaī naidi Avraañi.

24 Camaata aapimā siDiuusi caagacāga naidi āvaavoitudadami cāga
 ivuaadami duucaī maisiu mosāca vaavoidaragadācāda dāmos istumaasi
 caagaducamicāda ismaacāda ivuaadagi agai āpā. 25 Poduucai āpādui
 Raavacāda agai āamo ooqui tataligami dai cāga miaadagi ojootosada
 ājudidū dai aagidi siaa sāli iimia agai sai maivuuna tataanādami. Dai
 vaavoitu Diuusi cascāda aidā abiaadāga Diuusi ipali isama duucaī gātagituagi
 agai dai camaisoimaasi ivuaadagi. Diuusi caagacāga naidi Raava dai
 pocaiti sai agai āamo oodami ismaacāda caama duucaī gātagito dai
 camaisoimaasi ivuaada agai dai āgidi Diuusi. 26 Sioora vaavoitudagi dai
 maicāaga ivuaadagi agai maitarcāagai vaavoidaragada, agai āpāpan ducami
 amo oodami ismaacāda cavusacāi ibāda muucucaī agai.

3

1 Giñaaduñi maitaaagai issii muidutai ārmamaatātuldiadamicagi. Camaata
 aapimā sai aatama ismaacāda ārmamaatātuldiadami Diuusi sālicāda

soimaasi gartaatamituldagai ismais¹ aagidi aatama ñioquida ²agai. ²Vaascatai aatama muiyoco maic¹aga ivuaadana. Ismaadutai tomali amo imidagai maisoimaasi ñioocadagai ³agai atamo oodami c¹aga gatagitocami dai c¹aga istutuidi ismais¹oimaasi ivuaadagai. ³Si¹ascada¹ dacamidacartuda aatama cavayu poduucai istutuidi aatama isiimitudadagai siajaacoga ipaliadagai. ⁴Gantagitovai ñajada vaarcu¹aga ismaac¹ada g¹aa suudagai daama ajioopai tomasi¹aga gardu ⁵agai dai av¹ali ismaac¹ada nuitusc¹ai alia guvuca vaid¹ aimitudadami iimitudai siajaacoga ipaliadagai amo ali taavlac¹ada ismaac¹ada vaarcu uta daja. ⁵Poduucai av¹ueeyi ⁶aa gan¹anac¹ada tomasi alidu vaasc¹aga istutuidi isnaana maasi ivuaadagai. ⁶Dai gan¹an¹aa arapan ducami tai aa. Laachi taic¹ada manajai g¹api oidigi. Gan¹an¹aa istutuidi isalia soimaasi ivuaadagai poduucai soimaasi ivueeyi oodami. Si¹asi ucami oidacagi amo oodami amaasi ucami soimaasi ivueeyi ⁷aa¹ada Diaavora guvucadac¹ada. ⁷Oodami istutuidi isbai tuutiatudagai tomastuma cac¹asi, dai cocoyi, dai ujuurugi, dai cac¹asi g¹aa suudara oidacami, dai cac¹ai tuutiatudaiña. ⁸Damos gan¹an¹aa gia tomali amaadutai maitistutuidi isbai tuigatudagai. Gan¹an¹aa aramo istumaasi ismaac¹ada maibaiga isbai tuigatudagai. Gan¹anac¹ada oodami ñioquidi aa oodami dai soig¹aliatu poduucai isduucai muuquigami. ⁹Gan¹anac¹ada siaa duutudai aatama Diusi garooga dai ¹⁰agai vaac¹ada ñioquidi aatama oodami ismaac¹ada Diusi idui pomaasi ismaasi Diusi. ¹⁰Gartañic¹ada siaa duutudai aatama Diusi dai ¹¹agai vaac¹ada soimaasi ñioocai. Giñaaduñi poduucai gia maitaagagai isivuaadagai. ¹¹¿Isbai vuusaña ¹²agai vaa vagaacañiñdara suudagai yoovicami dai sivucami? ¹²¿Giñaaduñi isbai amo iigosi d¹ada iibiatana uuvasi si¹aa¹ amo uuvasi d¹ada bais iibiatana iigosi? Poduucai aa¹ amo vagaacañiñdara maivusc¹ai suudagai yoovicami dai sivucami.

¹³Isoidacagi amaadutai aapima gansaagida ismaac¹ada c¹aga gatagitocagi ¹⁴agai gaaagai iscaagac¹aga oidacagi vai poduucai ñajadagai aa siarvaavoi isca¹aga gatagito dai maitaagagai isg¹aduc¹ada g¹aliadagai. ¹⁴Agai vaa maatadagada mamaat¹tuldi ismaitaagagai isg¹aduc¹ada g¹aliadagai. ¹⁴Damos isalia muuquimudada tuigacagi ¹⁵agai dai ¹⁶aa¹gi ganvaatara tagitocagi vaasi dai maitatagitodagai aa maitaagagai isg¹aduc¹ada g¹aliadagai g¹amaatdagac¹ada vaasi gomaasi ¹⁷apan ducami isyaatagadagai. ¹⁵Googada maatdagagai maitar¹agai ismaac¹ada gamaacai Diusi goovai mosaroodami oidigi daama oidacami tagitoidada dai goovai ¹⁸agai ismaac¹ada gamaacai ¹⁹adiaavora. ¹⁶Siaaco coimudada tuutiagagai oodami dai ²⁰aa¹gi ganvaatara tagitocagi vaasi dai maitatagitodagai aa ami mosganvupui ñioocaiña oodami, daida ivuaadana mui naana maasi soimaascami. ¹⁷Damos ²¹agai ismaac¹ada viaa maatdagagai ismaac¹ada gamaacai Diusi ²²agai caagac¹aga oidacana dai maioomalicana, dai tatagitoña aa, dai ²³agidiña ganbaitaguucamiga, dai soig¹anlidiña aac¹ada dai soicaiña dai amadugan duucai ñaidiña vaascatai dai vaasi isducatai aagai poduucai ivuaadana. ¹⁸Dai maicocodaiña aa dai poduucai c¹aga ivueeyi, ¹⁹agai ipaliidiña iscaagac¹aga oidacagi oodami casc¹ada.

4

¹¿Ducatai gancoodaiña aapima? Soimaasi tagitoidagai ganmaitacai dai poduucai maic¹aga ivueeyi aapima. ²Aapima aagaiña amo istumaasi dai masmaitanmaquiagi gacoodaiña aapima. Aapima viaaca ³alidiña istumaasi viaaca ganaduñi dai masmaitanmaquiagi cocodaiña aapima. Aapima

maiviaacana istumaasi ipalidi maitaanai aapima Diuusi cascada. ³ Dai mastaanadagi, Diuusi maitanmaacai. Lagi ganvataara taanaiia aapima cascada. Maitavar calagai ispoduucai taanadagi. ⁴ Aapima maiagidi Diuusi. ¿Maitamaasa aapima sai siora ivuaadagi istumaasi ivueeyi agai ismaacada maiagidi Diuusi agai vuidara vata Diuusi? Mospoduucai siora ipaliadagi isivuaadagi istumaasi ivueeyi agai ismaacada maiagidi Diuusi agai vuidara vata Diuusi. ⁵ Maisiu mosagici pocaiti Diuusi ñioquidara: “Gai badaga ismaacada ootoi Diuusi sai garlamadu daacana aliisi garsoicai dai alia soigalidi agai silascada soimaasi ivuaadagi aatama”. ⁶ Diuusi calgacara garlaidi dai aliisi garsoicai cascada pocaiti Diuusi ñioquidara. “Diuusi vui caata ismaacada gagarducada ganalidi damos Diuusi soicai agai ismaacada maigagarducada ganalidi”. ⁷ Lagi adavurai aapima Diuusi dai vuidara avavataca Diaavora sigai mlimu. ⁸ Duudatai avargamamadada si Diuusi gansoicadamu dai vaamioma calgacara ganaijadamu. Dañi aapima soimaasi ivuaadami, ama duquivav gantagito dai camaisoimaasi ivuaada. Dai aapima ismaacada lagiada liada Diuusi dai soimaasi ivuaada liada ara, dagitovurai gosoimaa tagitoidagai, ⁹ dai soigalidi liada soimaasi ivuaadatai. Siora asadagi soimaasi ivuaadatai baiyoma gaagagai issuaanadagi, siora baigaliadagi soimaasi ivuaadatai baiyoma gaagagai issogaliadagi. ¹⁰ Maitavar gagarducada ganaliada vuitapi Diuusi si Diuusi anoigaldamu dai gansoicadamu.

¹¹ Giñaduñi maitavar ganñioquiada aipaco, siora ñioquiadagi amoco gaaduñi dai dunucami duucai gavuaadagi tacaca aliditai gaaduñi agai vui ñioocai Diuusi ñioquida ismaacada pocaiti sai gaagagai isoigada graaduñi. Agai ducami ispocaitiadagi sai Diuusi ñioquida maitarsoini. Damos isaapima pocaitiadagi sai Diuusi ñioquida maitarsoini dai aapima maiagidi Diuusi ñioquida aida gia aapima lagi ganaagidi isducatai gaagagai masoidacagi ducami isaapima ar dundunucamicagi. ¹² Lagi Diuusi gamaa ganñioqui. Agai vaa agai daida ar dundunucami. Agai istutuidi iscalgacara vuvriadagi oodami silapa ugittudagi. ¿Dai aapima giñaduñi, ¿moora dai dudunucami duucai daraiva alidi aa vatar?

¹³ Aapima gansaagida oidaga amoco ismaacada pocaiti: “Sivi silapa sioroco iimimu aatama sibaaaco dai malaoca oidacamu amo uumigi dai gaaata vuaadamu dai gamaitacadamu tumiñsi”. ¹⁴ Dai tomali maimaatacatai istumaasi apaduñiagi siaadiqui aapima maimaata silascada coiya agai alia maitavari capacari oodami. ¹⁵ Baiyoma gaagagai maspocaitiadagi: “Is Diuusi ipaliadagi oidacamu aatama daida ivuaadamu imaasi silapa ama maasi”. ¹⁶ Damos aapima gagarducada ganalidi dai lagi gantaanadan duucai ñioocai dai maitagito is Diuusi agai dai gantaanai. Poduucai gia maicalgadadu. ¹⁷ Siora maatatai ivuaadagi istumaasi calgaducami dai maitivuaadagi agai maicalga ivueeyi.

5

¹ Calavurari aapima riricu. Diuusi salicada soimaa gantaatamituldamu soimaasi ivuaadatai aapima cascada aliisi gaagagai iscavami aijigadagi. ² Vasi ganvustuidaga duva agai dai ganyuucusi calcalgaducada maamata agai. ³ Dai ganooroga dai ganplaataga biitama agai dai poduucai maatamu aa sialia maicalga tuutiadatadi aapima dai maisiaa doodai ganvustuidaga

dai soifnamudai aa. Diuusi soimaasi gantaatatuldamu. AapimΛ mui ampagi gnvustuidaga sivi cayoga aayi istuigaco Diuusi naida agai soora arcΛΛga ivuaadami dai soora armaicΛΛga ivuaadami. ⁴ AapimΛ maiaa namΛqui ganpipooniiga soora yoovaiña ganΛΛsi, vai agai aagidi dudunucami vai Diuusi caΛ istumaasi aagai agai. Diuusi agai dai taanaΛ vaΛsiacatai. ⁵ AapimΛ mui viaacana tumiñsi dai yuucusi caΛΛgaducami tami oidigi daama, dai mosgavagimataiña vaΛsi gomaasi ivueeyi aapimΛ vai camiaadimi istuigaco Diuusi gannΛida agai ismaacada arcΛΛga ivuaadami dai ismaacada armaicΛΛga ivuaadami. ⁶ AapimΛ van tutusaiña ismaacada maitaristuma ducami dai gataanaΛiña coodaragai dai maidadagitoiña aapimΛ isΛgi gansoiñagi agai.

⁷ Giñaaduñi maitavar vui bacocoda ismaacada soimaasi gantaatamituldi poduquivar ivuaada asta siΛscada diviagi Suusi Cristo maioojodaitai. Λasadami gaaagai isnaΛracagi duuqui maivui ñioocaitai Diuusi vaida aiyagi yovaragai. ⁸ Casia miaadimi istuigaco divia agai Suusi Cristo cascada sΛlicada gaaagai isnaΛracagi istuigaco diviagi dai maitaagai masvui bacocodagi ismaacada soimaasi gantaatamituldi. ⁹ Giñaaduñi maitavar ganvupui ñioocada vai Diuusi maisoimaasi gantaatatuldana. Casia miaadimi istuigaco Diuusi naida agai soora arcΛΛga ivuaadami dai soora armaicΛΛga ivuaadami. ¹⁰ Giñaaduñi tagitovurai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada agai alia soimaa taata dai maivui bacocoiña ismaacada soimaasi taatamituldiña poduquivar ivuaada aapimΛ Λpa. ¹¹ Aatama polidi sai agai ismaacada soimaa taata dai maivui ñiñio Diuusi agai alia baigΛΛlidadai. AapimΛ camaatΛ iducatai Job alia soimaasi taata dai vaΛscataΛ maivui ñioo Diuusi dai maata aapimΛ Λpa iducatai Diuusi caΛgacata naidi gooquiΛa. Diuusi alia soigΛΛlidiña vaΛscataicada.

¹² Sivi giñaaduñi ganaagidamu aana amo ñiooqui ismaacada aliasi gaaagai ismaatΛca aapimΛ. Maitavar agada Diuusi tomastumaasicada. Maitaagai ispacitidagi sai caΛ maata Diuusi isarvaavoi istumaasi aagai aapi dai ismaitarvaavoicagi vai Diuusi gamuaana.

¹³ Isamaadutai aapimΛ soimaa taatacagi gaaagai isgamamadadagi. Dai isamaadutai baigΛΛliadagi gaaagai isganΛadagi siaa duutudai Diuusi. ¹⁴ Dai isamaadutai coococagi gaaagai isvaidigi atΛtaaanadamigada vaavoitudadami vai gamamadana acococoda vaΛtara dai taiana asaiti daañidatani Diuusi sai duaaidana. ¹⁵ Dai masiΛscada vaavoitudaitai gamamadadagi siDiuusi duaaidamu sivañigamu agai. Dai Diuusi oigΛldamu soimaascamigada Λpa. ¹⁶ Cascada baigavar vuaada ñiooqui masiΛscada soimaasi ganvuiidiadagi apacoga, dai vaΛscatai avar mamadada vai Diuusi duduaaidana vaΛsi acococoidada aapimΛ gansaagida. Alia guvuca amamadaragada Λoodami ismaacada caama ducai gatagito dai camaisoimaasi ivuaada agai dai Λagidi Diuusi. ¹⁷ Diuusi ñiooquituldiadamigada Eliasi aroodamicatadai garapan duucani, dai aidasi daanΛ agai Diuusi sai maiduuduna tai maiduudu vaica uumigi dan tajucami. ¹⁸ Dai gooquiΛa aidasi daanΛ agai apamu sai duuduna tai duudu tai baigaduΛ Λasicami.

¹⁹ Giñaaduñi isamaadutai aapimΛ gansaagida dagituagi gavaavoidaraga vai Λmai apamu vaavoituldagi ²⁰ maatacavurai aapimΛ isagai ismaacada vaavoituldagi agai ismaacada dagituagi gavaavoidaraga sai agai caΛgacata vusaitu ibada Λsoimaasi ivuaadami gagavituldaragadaifndata dai poduucani oigΛldicami soimaascamigada tomasi aliasi arsoimaasi iducami.

Mosacaasi.

Idi arpaagadada oojai ismaacada ooji Piiduru vaavoitudadami vaatar

¹ Aana arPiiduru ootosada Suusi Cristo dai ganoojidi aana aapima ismaacada Jerusaleenaga oidacatadai dai aidasi ajudidifu soimaasi gantaatatuli aapima lamadu agaa vaavoitudadami, aapima sibaco iji. Dai sivi aipacoga oidaga aapima Poontaga dai Galaasiaga dai Capadoosiaga dai Aasiaga dai Batiiniaga. ² Diuusi garooga cacovai ganvuvaitu aapima poduucai isduucai ipaliditadai agai laqui abiaadaga. Diuusi Ibaada covai ganvuvaitu masaida ivuaadana aa duina dai agai apiagansoicai iscagacaga oidaca aapima masai agidina aapima Suusi Cristo. Suusi Cristo muu curusiaba tai aasi lafada masai aapima cagacaga vuvacana masavaavitudagi cascada Diuusi apiaganoidaldi gansoimaascamiga. Vai Diuusi sallaicada cagacaga gannaigidagi dai ganiibastudacan tadacagi.

³ Cagavar niocada aapima Diuusi vui an duucai aana. Agai roogada gartaanadamiga Suusi Cristo. Agai duucali asuusi Cristo coidada saagidaindaga cascada viaa aatama ibadagai utudui. Agai sallaicada soigalidi aatamacada cascada. Dai poduucai nana aatama vaavoitudaitai istuigaco vaascaga oidacamu aatama Diuusi lamadu. ⁴ Diuusi ganmaa oigaragai isiimia aapima tavaagiamu dai agai lamadu oidacagi vaascaga siascada coiyagi. Maa tavaagiga Diuusi lamadu camaisoimaasi ivuaadamu tomali amaadutai. Dai vaascaga baiganalidamu vaascatai aapima. Aapima arDiuusi maamarada cascada. ⁵ Aapima vaavoitudai isDiuusi arcagacaga ganvuvaidami cascada agai gannuucada aapima aguvucadagada. Siascada apamu diviagi Suusi Cristo cagacaga ganvuvaidamu aapima soimaasi ivuaadami saagidaindaga dai maatamu aapima istumaasi cagaducami istumaasi Diuusi iduina agai aapima ganvaatar.

⁶ Vasi imaasicada avar baiganaliada aapima tomasi sivi chilaqui uumigi gaaagai issoimaa taatagi aapima mui naana maasi. ⁷ Siascada soimaa taatamadagi oodami poduucai gamaata issallaicada vaavoitudai ischo ara. Ganvaavoidaraga arapan ducami ooro gamamadi vai covai vusaci gola ooro. Poduucai aapima siascada soimaasi taatamadagi apiaagiditai Diuusi caa maata issallaicada vaavoitudai. Dai poduucai gavaavoidaraga vaamioma cagadu siooro. Ooro gia uugiatai vai ganvaavoidaraga gia cho. Sioora soimaasi taatamadagi dai apiaagidagi Diuusi dai siascada diviagi Suusi Cristo agai potadamu isalia caga idui, dai aagidamu agai aa ara.

⁸⁻⁹ Aapima mainiditai Suusi Cristo vaascaga siaa duutudai dai oigadai, tomasi maquiaa naidi aapima agai vaascaga vaavoitudai vai poduucai cagacaga ganvuvaidana. Dai cascada vaavoitudai aapima sai agai cagacaga ganvuvaidana. Dai cascada alia baiganalidi aapima dai maitaga niocoqui isducatai aagidagi aa, masalia baiganalidi.

¹⁰ Laquioma Diuusi niocquituldiadamigada ismaacada gaaagidi isDiuusi cagacaga ganvuvaida agai aapima ganaajagaitadi ismaatiagi isducatai Diuusi cagacaga ganvuvaida agaitadai. Agai lagi caagaitadai gomaasi dmos maicaga maata cacatadai. ¹¹ Diuusi Ibaada, agai vaa ismaacada lamadu daja Suusi Cristo, maatatuli ganiiniocquituldiadamiga isducatai Cristo soimaa taata agaitadai dai goquila Diuusi maquia agaitadai amo sallaicami

tavaagiara. Dai Diuusi ñiñiooquituldiadamigada aliassi ganaajagaitadai ismaatiaga siora arCristoca agaitadai dai siasscada divia agaitadai. ¹² Dai Diuusi Ibaada aagidi agai sai ñiñiooqui vaamioma araatama garvaatar siagai. Dai vaasi imaasi ismaacada gaaagidiña Diuusi ñiñiooquituldiadamigada aragai vaa ismaacada casi ganaagidi Diuusi ñiñiooquituldiadamigada sividada. Agai ganaagidi isSuusi Cristo arCaaagacata vuviadami dai Diuusi ootoi gaibadaga tavaagiaindara vai agai guvucadadacada aagaiña ñiñiooquituldiadamigada. Dai Diuusi tataañicaruda tavaagiara ipaliditadai ismaatla caacagi vaasi istumaasi agai aaquida Diuusi ñiñiooquituldiadamigada.

¹³ Cascada vaasi imaasicada tatagitodavurai aapima isdivia agai Suusi Cristo bai ganduuca dai nanaraca vaavoitudaitai issaalicada caagacata gannaajada agai agai siasscada diviagi. Maitavar tatagitoda istumaasi soimaascami dai caagacata avaroidaca. ¹⁴ Aagiadvurai aapima Diuusi dai camaitvuuaada vaasi istumaasi ivuaadana maiquiaa maatacai maataatuldaragada Suusi Cristo. ¹⁵ Diuusi acovai ganvuvaitu aapima cascada avat arpan duucai ivuaada Diuusi. Agai tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi. ¹⁶ Caa maata aapima iscaooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigada istumaasi agai Diuusi dai pocaiti: “Caaagacata avaroidaca aapima dai maisoimaasi ivuaada, aana tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi cascada”, ascaiti Diuusi.

¹⁷ Diuusi agai dai naidi vaasi istumaasi ivueeyi vaascatai lamadutai isbai caaga ivueeyi ischo amara. Dai ismaacada maicaaaga ivueeyi Diuusi soimaasi taatamitldi tomasi ariricu siarsoitutuigami, siaraaliducami, siargagarducami, dai ooqui dai caaalii vaasi soimaasi taatamitldi Diuusi dai agai argarooga cascada siaa duutuada aapima Diuusi quiaa oidacatai tami oidigi daama. ¹⁸ Arpan duucai oidacana aapima ganlaqui aaduñicaru dai caaga maata aapima sai istumaasi ivuaadana maitansoicaiña iscaagacata vuvuquiagi aapima. Damos Diuusi caaaagacata ganvuvaitu masai camaipoduucai oidacana. Caa maata aapima isSuusi Cristo gaa namalqui caagacata ganvuvaidaraga namagada aidamasi muaa curusiaba, dai maisiu oorocada tomali plaatacada istumaasi ugiatai. ¹⁹ Suusi Cristo gamuaatu maitarsoimaasi iducamicatai poduucai isduucai coodaiña ajudidiu aali cañiru ismaacada maitarcoocoidada sai Diuusi oigaldana soimaascamigada. ²⁰ Maiquiaa calquivacai oidigi abiaadara Diuusi camaatacatadai ispoduucai araduniña agaitadai Suusi Cristocada damos agai cayoga ugitaicai oidigi divia dai caagacata ganvuvaida agai. ²¹ Diuusi duaacali Suusi Cristo coidada saigidaindara dai maa amo saalicami tavaagiara cascada caaga vaavoitudai aapima Diuusi dai nanara masiasscada lamadu oidaca agai.

²² Diuusi caoigali gansoimaascamiga agiditai aapima ñiooquida, Diuusi Ibaada gansoicai cascada, mai cascada aapima saalicada oigadai ganaaduni. Apiavar caaga ganoigada aapima aipacoga. ²³ Diuusi ganmaa ibadagai utudui aidasi vaavoitu aapima ñiooquida. Gandalada maitanmaa idi ibadagai utudui. ²⁴ Mospoduucai ooja amo Diuusi ñiooquituldiadamigada:

Vaasi oodami arapan ducami vasoi. Avasoi gaquisarai daida oodami cooyi.

Dai vaasi istumaasi viaa oodami arapan ducami yoosigai.

Yoosigai gaquisarai dai ugiatai vai istumaasi viaa oodami ugiatai.

²⁵ Damos Diuusi ñiooquida vaascata arvaavoi.

Asduu ooja amo Diuusi ñiooquituldiadamigada. Dai agai vaa ñiooqui agai masmaacada ganaagidi aapima.

2

1 CascadA casiavAr maisoimaasi ivuaada, tomali maivupuiirumadada aa mastumaasi aagadagi vArAi gomaasi ivuaada, dai maitavAr coimudadA tuutiaca, dai maiñiooquiada aa. ²⁻³ CAa maata aapimA isDiuusi CAAGACARA gannAidi cascadA aliAsi gAAagai ismaatAcagi iscaiti Diuusi ñiooquida dai AAgaidagi mospoduucai vaamioma CAAGA oidacana oodami isducatai Diuusi ipAlidi vai Diuusi CAAGACARA vuvaidagi.

4-8 Dañi poduucai ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadA Diuusi ñiooquidARA iscaiti Diuusi:

AanA ootsdi Ajudidíu AMO SAAllicami viaacami ismaascadA Acovai vusaitu aanA.

SAAllicadA CAa tuiga Agai.

VAAasi siooRA vaavoitudagi Agai maiviaacamu istuusi siaa AARadagi vaavoitudacai, ascaiti Diuusi.

Asduu ooja Diuusi ñiñiooquituldiadamigadA. CascadA aliA CAa tuiga Agai aapimA ganvui ismaacadA vaavoitudai dAmos aa vui ismaacadA maivaavoitudai Agai aliA soimaa taatamituldi. Mospocaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigadA:

ASAllicami viaacami ismaacadA dai Diuusi muidutai gajiaadARA vipieeyi.

Dai Agai ARAgai vaa ismaacadA vaamioma tAAanAi.

Dai pocaiti AAPA:

SiooRA gajiaadARA vipiaadagi gosAllicami viaacami SAAllicadA soimaa taatamu.

Dai iimia Agai ADiaavora AMmadu.

Ascaiti Diuusi ñiñiooquituldiadamigadA. VAAasi imaasicadA avARvaavoitudada dai AAgiada aapimA Suusi Cristo. Agai ARAGAA guvucadagai viaacami ismaacadA VAASCARA CAa tuiga dai tomastuigaco oidaga. Diuusi CAAGACARA naidi Agai. Diuusi AcO vusaitu sai tAAanAiña oodami dAmos muidutai gajiaadARA vaa tomasi CAa maatacatadai. AapimA AMO siAAGAMA ganducami vaavoitudaitai Suusi Cristo. Dai Diuusi Acovai ganvuvaitu aapimA dai ganmaa iBadagai utudui masaidA ivuaadana Diuusi aa duiñdada dai masaidA ARPipiooñigadacana dai masaidA ivuaadana istumaasi Agai ipAlidi dai masaidA siaa duutudaiña aapimA Diuusi. AapimA CAAGA istutuidi isivuaadagi VAAasi gomaasi. Suusi Cristo Ibaada gANAAMadu daja cascadA. VAAasi gomaasi aliA oojoidi Diuusi.

9 DAmos aapimA ARAMO oodami ismaacadA Diuusi Acovai vuvaitu daidA ARmaamaradA Diuusi. DaidA ARAPAN ducami aapimA Ajudidíu papaaligadA ismaacadA ivuaadatadai Diuusi aa duiñdada, mai aapimA gaaagiada istumaasi gagarducami ismaacadA ivueeyi Diuusi. Diuusi CAAGACARA ganvuvaitu aapimA gansoimaascamigaiñdARA dai sivi maata aapimA ñiooquida. ¹⁰ AAquioma aapimA maitarmaamaradAcatadai Diuusi dai sivi casi ARmaamaradA aapimA Diuusi. AAquioma tomali amaadutai maisoigAlldiña aapimAcadA dAmos sivi Diuusi soigAlldi aapimAcadA.

11 Giñaaduñi aapimA aliA tAtAgitoi masiAMO imidagai tAVAagiana oidaca Agai dAmos aapimA quiaa tami oidigi daama oidaga, cascadA gandanAi aanA masai maigoogosi ganducamicana. Camaata aapimA isgAAagai isapiaganaajagAdagi dai maisoimaasi ivuaadagi. ¹² CAAGACARA avARoidaca aapimA Agai saagida ismaacadA maivaavoitudai Diuusi vai siAAscadA ganvui ñioocada Agai ducami siARsoimaasi ivuaadamica aapimA VAASCARA nAjjadamu Agai isaliA CAAGACARA oidaga aapimA dai poduucai siAAscadA diviagi Diuusi

dai naida agadagi ismaacada arcaaga ivuaadami dai ismaacada armaicaga ivuaadami agai sia duutuadamu Diuusi.

¹³ Caa maata aapima isDiuusi ipalidi isvasscatai agiadagi dudunucami cascada avagagiada aapima vassasi atalaanadami ismaacada darasai aoodami tomasi abaitacaaacamigada aromamano. ¹⁴ Sia sonaga guucacami ismaacada taanaanai abaitacaaacamigada aromamano sai soimaa taatatuldana agai ismaacada soimaasi ivueeyi dai sai calgacaga naidifia ismaacada caga ivueeyi. ¹⁵ Diuusi ipalidi iscalgacaga oidaca aapima vai poduucai agai ismaacada vupuiiruga dai maivaavoituda alidi Diuusi niooquida maitannioquidagi.

¹⁶ Dudunucami maivaamioma gataaana siDiuusi damos vasscaga gaaagai masagadiagi dai maisoimaasi ivuaadagi. Diuusi aragai ismaacada vaamioma gataaana dai aapima arpipioofigada Diuusi. Agiadavurai agai. ¹⁷ Siaavar duutuada aapima vassasi oodami. Oigadavurai vassasi ganaaduini vaavotudadami. Albiadavurai Diuusi dai siaavar duutuada abaitacaaacamigada aromamano.

¹⁸ Aapima ismaacada arpipioofii agiadavurai ganaamu dai siaavar duutuada maisiuu mosacaasi agai ismaacada caa tuutuiga, ismaacada tataaanicui dai oomliga lapa. ¹⁹ Diuusi calgacaga naidi vasscatai ismaacada idunfia alidi istumaasi ipalidi Diuusi dai maisoimaasi ivuaadatai vai vasscaga aa soimaasi taatamitldi dai vasscaga maivui nioocai Diuusi. ²⁰ Damos isaapima soimaasi ivuaadagi mai cascada soimaasi gantaatatludagi tomasi maivui nioocai aapima Diuusi. ¿Tumaasi arcaagai gomaasi? Damos isaapima caga ivuaadagi mai vasscaga soimaasi gantaatamituldiadagi dai vasscaga maivui nioocada aapima Diuusi agai sallicada calgacaga gannaajadamu. ²¹⁻²³ Diuusi calgacaga gannuvaitu masai poduucai ivuaadana aapima. Cristo sallicada soimaa taata masai calgacaga vuvacana aapima. Tomali amo imidagai maisoimaasi idui agai dai tomali amo imidagai maiyaata dai aidasi aoodami sigalnaasi niooqui aagidi agai maiagidi tomali amo niooqui sigalnaascami. Dai aidasi aoodami soimaa taatamitulditadai agai maipotatadai issoimaasi taatatulda agai lapa. Baiyoma agai dagito sai Diuusi bai duuna caa maatacatai isDiuusi vasscaga caga ivueeyi. Dai Diuusi ipalidi masi aapima poduucai ivuaadagi lapa. ²⁴ Aatama alia soimaasi ivueeyi cascada soimaa taataragaitadai damos Cristo soimaa taata curusiaba tasai aatama calgacaga vuvacana dai poduucai camaitarsoimaasi iducamicana aatama dai saida ivuaadana aatama istumaasi Diuusi ipalidi. Aidasi gamuaatu Suusi Cristo curusiaba poduucai calgacaga gannuvaitu garsoimaascamigaindaga. ²⁵ Mosca maata aatama tasmaiquiaa calgacaga vuvacacai aatama maivaavoitudaina tomali maiagidifia Suusi Cristo damos sivi caama duucai gartatagito aatama dai camaisoimaasi ivuaadaragai dai cavaavoitudai dai aggidi aatama Suusi Cristo. Suusi Cristo gannucada aatama apaan duucai isduucai nucada amo pastuuru gasosoga caifuru dai calgacaga gannuvaidi.

3

¹⁻² Poduucai lapa aapima ooqui cuucunacami agiadavurai gannucuna vai poduucai isamaadutai maivaavoitudadagi Diuusi niooquida vaavoitudadagi naiditi mascalgacaga oidaga aapima dai sia duutudai tomasi aapima maiagidi Diuusi niooquida. ³ Maitavar mostatagitoda masducatai gangagasiuva agai dai masmaasi ganaada agai yuucusi dai masmaasi ganaada agai babaiuucai dai nanaacagi gomaasi maitarsoifii. ⁴ Baiyoma

gaaagai mastatagitodagi masducatai oidaga. Maitavar gagarducada ganliada tomali maioomaliaca. Gomaasi agai istumaasi alia oojoidi Diuusi. ⁵ Lauquioma poduucai oidacana ooqui ismaacada aggidiña Diuusi. Agai salllicada vaavoitudaña Diuusi dai aggidiña gancuucuna. ⁶ Potuigacana Saara lapa agai calaga aggidiña Avraani dai siaa duutudaña. Aapima potuutiacamuu lapa mascalagacata oidacagi dai maiabiadagi tomali amaadutai.

⁷ Dai aapima calali oofiacami lapa calagacata avar najada ganooniga dai siaa duutuada maisu mosacaasi maisi guupuacatai agai. Diuusi calagacata vuvaitu agai lapa sai vaascata oidacana agai lamadu galpan duucai cascada. Poduuciuvar ivuaada vai tomali amo istumaasi maisobiciña ganmamadaraga.

⁸ Maitavar gancocoda. Dai soigavar ganliada gnaaduñicada dai aipaco ganoigada amo silagama duucai. Calgavar tuutiaca vaascatai vui dai maigarducada ganliada. ⁹ Isamaadutai soimaasi ganvuiidiadagi aapima maitaagai ispoducai ivuiidiadagi aadaga. Dai isamaadutai ganfiooquiadagi aapima maitaagai isfiooquiadagi. Diuusi covai ganvuvaitu aapima dai gansoiña agai cascada daanadavurai Diuusi sai soiñana agai lapa. ¹⁰ Pocaiti Diuusi fiooquidaga: Sioora siooma oidaca liadagi maitaagai issoimaasi fioocadagi dai maiyaatagadagi.

¹¹ Maitaagai issoimaasi ivuaadagi mosaca istumaasi calgaducami. Gaaagai istomali amo imidagai maitacocoadagi.

¹² Diuusi nuucada ismaacada maitarsoimaasi ivuaadami. Dai calcana siuu duucu gamamadada agai. Dai agai vuidaga caata ismaacada arsoimaasi ivuaadami. Acaiti Diuusi fiooquidaga.

¹³ Isvaascata calgacata oidaca aapima baitoma maitiipucamu sioora soimaasi gantaatamitliadagi, ¹⁴ damos isvaascata soimaasi gantaatamitliadagi lamoco tomamas calgacata oidaga maitavar labiada dai maitavar vuanan liada Diuusi calgacata gannajadamu cascada vaascata baigaliamu aapima. ¹⁵ Dai siaavar duutuada aapima gantaanadamiga Suusi Cristo. Vaascata avar bai ganduuca dai a noragida sioora gantacacadagi mastuisi tagito isvaascata oidacagi Diuusi lamadu. Dai maitavar gagarducada ganliada dai siaavar duutuada agai ismaacada gantacacadagi. ¹⁶ Calgacata avat oidaca masducatai maacagi masmaisoimaasi ivueeyi, vai poduucai sioora ganfiooquiadagi calgacata oidacatai aapima vaavoitudaitai Suusi Cristo siaa larana Diuusi vui. ¹⁷ Siooma arcalagai issoimaa taatamadagi calga ivuaadatai isDiuusi poduucai ipaliadagi issoimaa taatamadagi soimaasi ivuaadatai.

¹⁸ Tomasi Suusi Cristo maitarsoimaasi ivuaadami vaascata gamuaatu. Oodami arsoimaasi ivuaadami cascada. Suusi Cristo gamuaatu sai oodami calgacata vuvacana daida arDiuusi maisamaradacana. ¹⁹ Aidasi maiquiaa duaca Suusi ibada ii siaaco maa maisapi coidada iibada dai agidi amo istumaasi istumaasi Diuusi ipalidi ismaataca agai. ²⁰ Agai maiagi Diuusi aidasi oidacatai Noecaru. Diuusi maisoimaa taatatali oodami aidasi Noe ivuaadatada agal varcu asta aidasi naato Noe agal varcu ismaacadaga vaa agai lamadu cuvaracami aduñda aidasi tavapi duudu vaidavaaru suudagi daama aimaraiña poduucai calgacata vuvaja agai. ²¹ Dai poduucai sivi aatama garvapaconai suudagicada dai calgacata vuvacai vaavoitudaitai isSuusi Cristo duaaca coidada saagidaiñaga. Vacuanaragacada

maivuaanai gatucuraga baiyoma poduucai caa maat oodami isaatama daanai sai garoigaldana garsoimaascamiga. ²² Suusi Cristo caii lavaagiamu dai maaaca daja saalis padata Diuusi dai taanai vaasi Diuusi talaanficaruda dai vaasi dudunucami ismaacada ami daraaja.

4

¹ Poduucai isduucai soimaa taata Suusi Cristo aapima lapa gaaagai isbai ganducagi dai soimaa taatagi. Agai ismaaca soimaa taatamai gajaadala vipieeyi vaasi istumaasi soimaascami. ² Dai maitivuaadana mosacaasi istumaasi lagi agai ipaliadagi, baiyoma ivuaadana agai istumaasi Diuusi ipalidi. ³ Aapima laquioma ivuaadana istumaasi ipalidina lapan duucai agai ismaacada maiagidi Diuusi camaitaagai maspoduucai ivuaadagi. Aliaasi arsoimaasi ivuaadamicana aapima dai googosi ganducamicana dai navaitaracana dai aapima ivuaadana mui naana maasi ojoodaicada dai uicada dai siaa duutudaina gandidiuusiga duucai, gomaasi alia daidi Diuusi vaasi oidi daama oidacami. ⁴ Agai ismaacada maiagidi Diuusi maimaata istuisida camalapan duucai soimaasi ivueeyi aapima agai lamadu cascada ganfiooquidi agai. ⁵ Damos aimu istuigaco vuidara guuquiva agai agai Diuusi, dai Diuusi agidamu ismaacada caga ivuaadana dai ismaacada maicaga ivuaadana. Diuusi cabai gaduu dai agida agai vaasi duduaacada dai coidada ismaacada caga ivuaadana dai ismaacada maicaga ivuaadana. ⁶ Muidutai ismaacada cacoi aidasi maiquiaa coi agai caa Diuusi fiooquida dai poduucai ismaacada vaavoitu vaascata oidaca agai Diuusi lamadu lapan duucai Diuusi, Diuusi tomastuigaco oidaga. Vaasi oodami viaa iscoiyagi poduucai soimaa taatatuldi Diuusi cascada.

⁷ Casi miaadimi istuigaco ugitia agai vaasi istumaasi cascada cagacata avar oidaca aapima dai maitalagitoda istumaasi soimaascami ganuucadacavurai dai maisoimaasi ivuaada baiyoma avar gamamadada. ⁸ Damos sioma gaaagai masoigaadagi ganaaduini. Siorea oigadai ganaaduini caga gaogaldi lapa massoimaasi ivuudiadagi. ⁹ Baiganaliaracada avar ganmiaadagiada apaco ganquiquira. ¹⁰ Vaasi oodami maat amo istumaasi dai poduucai istutuidi issoicadagi aa. Diuusi poduucai idui cascada. Vaascatai gaaagai isaipacoga gansoicadagi isducatai istutiadagi. Poduucai vaascatai ivueeyi aaa duindagai ismaacada Diuusi ipalidi saida ivuaadana. ¹¹ Siorea rnfiooquituldiadamidacagi Diuusi gaaagai iscaga agadagi istumaasi Diuusi ipalidi. Siorea soicadagi iscaga agadagi vai poduucai vaasicada istumaasicada ivueeyi aatama vaascata siaa duutudai aatama Diuusi. Suusi Cristo tagai ismaacada garsoicai iscaga ivuaada aatama vaasi istumaasi. Aliaasi gaaagai isvaascatai siaa duutudagi Diuusi. Diuusi tagai dai tomastuigaco taanai oidi daama dai lavaagiata.

¹² Gifaaduini maitavar vuaam anliada tomali maiduduaadicuda masiiascada soimaasi taatamadagi. Diuusi agai dai soimaasi gantaatamituldi naida aliditai masabai saalicada vaavoitudai. Gomaasi gaaagai siapaduiniagi vaasi vaavoitudadamicada. ¹³ Baiyoma avar baiganaliada masiiascada soimaa taatamadagi. Aapima soimaa taatamai lapan duucai Suusi Cristo cascada. Dai poduucai baiganliadamu aapima lapa siiascada diviagi Suusi Cristo dai vaascatai siaa duutuda agai. ¹⁴ Massoimaasi fiooqui ganaagiadagi vaavoitudaitai aapima Suusi Cristo gaaagai masbaiganliadagi. Diuusi Ibada aliaasi dadadacai dai ganama daja cascada gaaagai masbaiganliadagi. Agai ismaacada soimaasi fiooqui

ganaagiadagi agai ñiooquidi Diuusi Ibada, damos aapima sias duutudai Diuusi Ibada. ¹⁵ Aapima gaagai issoimaa taatamadagi damos maisiu soimaasi ivuaadatai tomali gacoodacamicatai tomali asivucatai tomali gavapasaitai aa aa duiñadaga. ¹⁶ Damos sioora soimaa taatamadagi vaavoitudaitai Suusi Cristo agai maitaagai issiaa adadagi, baiyoma gaagai isiaa duutuadagi Diuusi, vaavoitudai agai Suusi Cristo cascada.

¹⁷ Caaayi istuigaco Diuusi naida agai aoodami sabai caga ivuaadana ismaacaga ivuaadana ara. Araga naida agai agai vaavoitudadami dai gooqira agai ismaacada maitarvaavoitudadami dai soimaa taat-ulda agai ismaacada maicaga ivuaadana. Damos isDiuusi soimaasi gartaatamituldi aatama ismaacada arvaavoitudadami, vaamioma soimaa taatatuldamu agai ismaacada maiagidi. ¹⁸ Caga ivuaadami avanacai istutuidi iscagacaga vuvacuigi dai soimaasi ivuaadami siaadaga cagacaga vuvacana. ¹⁹ IsDiuusi ipaliadagi isvaavoitudadami soimaasi taatamadagi vascaga gaagai isvaavoitudadami apiacagacaga oidacagi, vaavoitudaitai isDiuusi nuucada. Diuusi idui oodami dai sagicada cagacaga naidi ismaacada vaavoitudai.

5

¹ Ganmaaquia inlidi aana ñiooqui aapima vaavoitudadami gantataaanadamiga. Aana ara artaadanadami aran duucai agai. Daida arnlijadami isducatai soimaa taata Suusi Cristo dai aana ara amadu daacamu Suusi Cristo vasi vaavoitudadami amadu. ² Aapima tataanadami nuucadacavurai govaavoitudadami ismaaca taana. Aliasi gaagai masbaiganliaragacada ivuaadagi isducatai Diuusi ipalidi, damos maisiu guvucadagacada, tomali maisiu mosgamaitaa aliditai tumiñsi. Baiganliaragacada avarivuaada ganaa duiñdaga, ³ maitavar soi duucai nlijada dai maitavar soi vuaada baiyomavar cagacaga oidaca vai poducacai oidacana gogaa vaavoitudadami ara. ⁴ Dai poducacai sascada diviagi Suusi Cristo agai gandadadquituda agai aran duucacai agai dai vascatai sias ganduutuadamu aapima ara.

⁵ Poducacai ara aapima gagali agiadavurai gantataaanadamiga aipacoga avar gansocada maigagarducada ganaliditai.

Diuusi soicai ismaacada maigagarducada ganalidi.

Dai agai vuidaga caat ismaacada garducada ganalidi.

⁶ Dai maitavar garducada ganliada Diuusi vui. Agai alia viaa guvucadagai dai amo imidagai sascada agai ipaliadagi ganmaaquimu amo sagicami. ⁷ Maitavar vuaam anliada tomali amo istumaasicada Diuusi agai dai gansocai dai gannucada.

⁸ Cagavar gantatagitoca. Gansaayu adiaavora tomasiacoga aimarai dai gaagai sioora soimaasi iduiñdagi cascada gannucadacavurai. ⁹ Dai maitandadagitoda issoimaasi ganduñtuldagi agai, baiyomavar apiacaga vaavoitudadaga maatacatai isvascatai ganaadufi vaavoitudadami vasi oidigaga soimaasi taatamai ganapan duucacai. ¹⁰ Dai masiascada casoimaasi taatagi bai tavapi Diuusi bai duña agai ganiibadaga sipoducacai caga ivuaadamu aapima ganaa duiñdaga dai Diuusi caga ganvaavoitulda agai dai caga ganmaaquia agai tagitoidagai. Diuusi agai dai cagacaga ganalidi dai ganvai masai iimana tavaagiamu dai amadu daraajana agai dai Suusi Cristo tomastuigaco. ¹¹ Aliasi gaagai isvascatai sias duutudagi Diuusi. Diuusi agai dai tomastuigaco taana oidigi daama dai tvaagira.

12 AanΛ gΛnooji idi ali oojai dai SilvaanocΛΔΛ gΛnootosi. Goovai ArgΛraduñi vaavoitudadami dai cΛΛga tuiga. Dai idi oojiΛΓΛ gΛnmaa aanΛ ñiooqui dai gΛnaagidi sai Diuusi cΛΛgacΛΓΛ gΛnnaidi dai poduucai maatΛcamu aapimΛ isDiuusi sΛΛlicΛΔΛ gΛnoigΛdai. Dai apiavΛr cΛΛga vaavoitudada isDiuusi gΛnoigΛdai.

13 Idi vaavoitudami ismaacΛΔΛ tami BabilooniΛrΛ daraaja DiuuscΛΔΛ gΛnviaatuldi. Diuusi Λcovai vuvaitu idi Λpan duucai aapimΛ. Marcusi ismaacΛΔΛ giñmara gaducami DiuuscΛΔΛ gΛnviaatuldi ΛpΛ.

14 BaigΛnΛliaragacΛΔΛ gΛnviaatuldiada dai apiavΛr gΛnoigΛada aipacoga.

AanΛ ipΛlidi isvΛΛscatai aapimΛ ismaacΛΔΛ vaavoitudai Suusi Cristo baigΛnΛliadagi.

Mosacaasi.

Idi arAoojai gotordadA ismaacAΔA ooja Piiduru

¹ Aana arSimuñi Piiduru Suusi Cristo ootosadA daidA arpiooñigadA. Aana ganoojidi idi oojai aapimA vaavoitudadami ismaacAΔA cAAGA vaavoitudai garApan duuca. Diuusi garooga AAmadu Suusi Cristo cAAGacAra garvuviadamiga sAAllicAdA ivueeyi AMO istumaasi cAAGaducami aatAMAcAdA garsoiñacai tAsai AApAn duuca vaavoitudana. CascAdA gamaata isAgai amadugan duuca gArnAidi. ² Aana ipalidi isDiuusi vaamioma cAAGacAra gAnnAijadagi vai vaamioma gAniibAstacan tadacagi gAniibAdaga maatacatai Diuusi AAmadu Suusi gartAaanAdamiga.

³ Diuusi alia viaa guvucadagai. Dai Agai casi garmaa vAasi istumaasi Agito aatAMa dai cAAGacAra oidacagi dai siaa duutuadagi Agai. Diuusi garsoi tAsai maatAna Suusi Cristo. Agai Acovai garvuvaitu. Dai Agai alia viaa guvucadagai daidA idui naana maasi istumaasi gAgarducami. ⁴ GomaasiAdA cAA maata aatAMa isDiuusi vaamioma mui naana maasi istumaasi gAgarducami iduñia Agai aatAMa garvAAtara. Vai poduucai mosAcAasi cAAGA ivuaada aatAMa isduuca Diuusi mosAcAasi cAAGA ivueeyi. Dai poduucai istutuidi aatAMa isgajiaadAra viaagi asoimaascami dai maipAn duuca ivuaadagi AMaivaavoitudadami ismaacAdA ivueeyi mosAcAasi istumaasi AAgI Agai ipalidi isivuaadagi. ⁵ CascAdA aliAsi gAAAgai iscAAGacAra oidacagi aapimA cavaavoitudacai Diuusi. Dai aliAsi gAAAgai AArA isvaamioma cAAGA matia AAdagi istumaasi Diuusi ipalidi isivuaadagi, ⁶ dai aliAsi gAAAgai AArA ismaitivuaadagi istumaasi aapimA AAgI ipalidi, dai siAAscAdA soimaasi taatamadagi aapimA aliAsi gAAAgai isapiacAAGA vaavoitudadagi Diuusi ñiooquidA, dai aliAsi gAAAgai AArA isivuaadagi vAasi istumaasi Diuusi ipalidi, ⁷ dai aliAsi gAAAgai AArA masaipacoga gAnoigAadagi aapimA vaavoitudadami dai isoigAadai vAasi oodami AArA.

⁸ Isivuaadagi aapimA vAasi gomaasi aidA gia vaamioma cAAGacAra oidacamu aapimA dai vaamioma cAAGA ivuaadamu Diuusi aa duifndada AAgiditai maatacatai aapimA Suusi Cristo gartAaanAdamiga. ⁹ Damos ismaitivuaadagi aapimA gomaasi aidA gia maiquiaa cAA maata aapimA istumaasi arcAAGaducami maitatAgitoitai isDiuusi caoigali gAnsoimaascamiga. ¹⁰ CascAdA giñaaduñi vaavoitudadami cAAGacAra avAr oidaca vai poduucai cAAGA gAMAAtAcana isDiuusi Acovai ganvuvaitu dai gamaamara duuca gAnnAidi. IscAAGacAra oidacagi aapimA aidA gia maigajiaadAra viaamu aapimA ganvaavoidaraga. ¹¹ Poduucai viaacamu aapimA oigaragai isiimiagi tavaagiamu siaaco gataaanAi Suusi Cristo gartAaanAdamiga tomastuigaco. Agai Agai daidA arcAAGacAra garvuviadam.

¹² CascAdA apiagAntatAgitoldiadamu aana gomaasi tomasi camaata aapimA dai cAAGA vaavoitudai Diuusi ñiooquidA ismaacAdA caviaa aapimA dai gomaasi gia Arvaavoi. ¹³ Dai aana polidi iscAAGA ivueeyi aana gAnmaacaitai idi ñiooqui sivi maiquiaa muucuai. ¹⁴ Suusi Cristo gartAaanAdamiga casi giñaagidi sai caotoma muquia iñagai aana. ¹⁵ CascAdA ganoojidi aana vai poduucai siAAscAdA camuuquiagi aana vAAscAra tAtAgitoda aapimA gomaasi.

¹⁶ Casi gAnaagidi aana sai Suusi Cristo gartAaanAdamiga alia viaa guvucadagai dai sai Apamu divia Agai tami oidigi daama. Gomaasi gia sAAllicAdA Arvaavoi. Gomaasi maitArcueentogadA oodami yaatavogami.

Aatama lagi garvuupuquicada naidi gartaanadamiga issallicada viaa guvucadagai. ¹⁷⁻¹⁸ Aatama caa aidasi Diuusi garooga tavaagiaiñdara caga ñoo lagi vatarai dai pocaiti; “Idi Suusiava argiñmara nai aana alia oigadai dai baigiñlidi aana govaicada”, caiti Diuusi. Dai aatama lamadu daraajatadai gartaanadamiga agiidara ismaacada Diuusi covai vuvaitu vai ami dadadacai Suusi sicoli. Cascada naidi aatama aidasi Suusi sicoli dadadacai.

¹⁹ Istumaasi naidi aatama dai caa caagaitadai Diuusi ñiñooquituldiadamigada lquioma cascada aidasi naidi aatama dai caa, mai issallicada arvaavoi. Dai aapima lapa aliassi gaaagai masalgiadagi goñooqui. Diuusi ñiñooquidacada maata oodami mui naana maasi istumaasi maimaatacatadai. Aapima aliassi gaaagai masalga agiditai cacagi Diuusi ñiñooquida asta silascada apamu diviagi Suusi Cristo dai aapima lamadu daraajamu. ²⁰ Damos sioma caga gaaagai masmaatacagi sai tomali maadutai maialagi istutuidi isaagagi istaiya lidi istumaasi aagai Diuusi ñiñooquituldiadamigada Diuusi ñiñooquidara. ²¹ Diuusi ñiñooquituldiadamigada tomali amo imidagai maiaagai istumaasi lagi lagi ipalidi baiyoma lagi acacali ismaacada Diuusi covai vuvaitu dai lagi ñiñooquituldiña Diuusi. Diuusi Ibada maamatuldiña istumaasi aagadagai lagi.

2

¹ Damos ajudidii saagida oidacatadai maamatuldiadami yaatavogami lapa. Dai aapima gansaagida lapa oidaca lagi maamatuldiadami yaatavogami. Lagi gamamaatuldiadamu Diuusi ñiñooquida dai saagida agadamu istumaasi maitarvaavoi dai poduucai vupuiirumadamu lagi oodami. Dai vui ñiñooquidamu lagi Suusi Cristo ismaacada calgacara vuvaidi oodami. Dai todian duucai Diuusi soimaasi taatatulda lagi lagi. ² Dai muiditai soimaasi ivuaada lagi apau duucai lamamaatuldiadami yaatavogami. Lagi googosi ganducamicamu. Dai aa oodami parunadamu Suusi Cristo maamatuldiaragada pomaasi ivuaadatai lagi. ³ Lagi coimudad tuutiacamum cascada gantaanadamu tumiñsi gnvupuiirumadaitai gnmamaatulditai yaatagi. Diuusi lqui abiaadara aagai sai soimaasi taatatulda lagi lagi dai sallicada soimaasi taatatuldamu lagi.

⁴ Diuusi maiogali gatlaañicaru ismaacada soimaasi idui baiyoma ootoi lagi malca siaaco tomastuigaco tucagamucana dai cadeenacada vuupu asta silascada aagagi lagi isducatai soimaasi taatatulda lagi tomastuigaco. ⁵ Dai Diuusi tomali lqui oodami maiogali baiyoma ootoi lagi duuqui sai lagi baicoiña. Lagi arsoimaasi ivuaadami cascada. Damos Diuusi calgacara vuvaitu Noé lamadu cuvaracami aaduñda. Noé gaaagidiña isaliassi gaaagai iscalgacara oidacagi. ⁶ Diuusi aagai sai soimaasi taatatulda lagi loodami Sodomara dai Gomorara oidacami soimaasi ivuaadamicatai lagi cascada tavaagiaiñdara daitu lagi tai dai maji vassi oodami dai vassialcatai dai goma mataigada vii. Diuusi idui gomaasi sai aa oodami soimaasi ivuaadami ismaacada gooquiaroma oidaca lagi naidiñda dai duduaadimuna dai camaisoimaasi ivuaadana. ⁷ Damos Diuusi calgacara vuusaitu Lot. Lagi lamo cali caa tuigajami. Lot alia soigalidiña naiditai isalia soimaasi ivuaadana laga oidacami. ⁸ Vassi tasai Lot alia soimaasi taatamaña naiditai dai cacatai naana maasi istumaasi soimaascami ismaacada ivuaadana lagi. ⁹ Poduucai gamaata isDiuusi calgacara vuvaidi oodami ismaacada caga lagi adagi lagi soimaasi ivuaadami saagidaiñdara sai lagi maipau duucai ivuaadana laga. Dai Diuusi apiasoimaasi taatamituldiadamu soimaasi

ivuaadami asta si^{aa}scad^a aagagi ^agai isducatai soimaasi taatatulda ^agai vai soimaasi taataca ^agai tomastuigaco.

¹⁰ Diuusi vaamioma soimaasi taatatuldami soor^a ivuaadagi istumaasi ^{aa}gi ^agai ipalidi. ^agai googosi ganducami dai ^agai soiduucai ^{aa}idi tomasmaac^a ^{aa}alicami viaacami. ^agai ivueeyi mos^{aa}caasi istumaasi ipalidi dai maiduuaadicutai parunai ^agai tomasmaac^a ^{aa}alicami viaacami.

¹¹ D^{aa}mos Diuusi t^{aa}aa^{aa}ficarud^a tomasi vaamioma viaa guvucad^agai v^{aa}scara^a maisoimaasi ^{aa}oo^{aa}cai ^{aa}alicami viaacami vui tomali maiaagidi Diuusi is-soimaasi idui ^agai.

¹² D^{aa}mos soor^a ivuaadagi mos^{aa}caasi istumaasi ^{aa}gi ^agai ipalidi ^agai cac^{aa}isi ganducami maic^{aa}ga g^{aa}ntat^{aa}gitocatai. ^agai ivueeyi mos^{aa}caasi istumaasi ^{aa}gi ^agai ipalidi ^{aa}pan duucai cac^{aa}isi. Oodami coodai^{aa} cac^{aa}isi ismaac^{aa}da cac^{aa}idaga. Dai soor^a vui ^{aa}oo^{aa}cadagi istumaasi maic^{aa} maat^a ca^{aa} ^agai maiiimi ^agai Diuusi ^{aa}madu. ¹³ ^agai soimaasi taatamituldi^{aa} oodami yaatagiditai dai vupuiirumadaitai casc^{aa}da soimaasi taata ^agai. Dai ^agai baig^{aa}nlidid^{aa} asta tas^{aa}ra soimaasi ivuaadatai casc^{aa}da siaa ^{aa}radadamu aapim^a is^{aa}madu gacuaadagi. ^agai poduucai ivueeyi g^{aa}nvupuiirumada ^{aa}liditai.

¹⁴ Dai ^agai maisiaa duutudai tomali ^{aa}mo ooqui. ^agai maiibicora^{aa} soimaasi ivuaadatai dai vupuiirumada^{aa} ^{aa}moco ismaac^{aa}da maic^{aa}ga vaavoitudai Diuusi. Dai ^agai ^{aa}li^{aa} coimudada tuutuiga. Dai Diuusi ^{aa}alic^{aa}da soimaasi taatatulda ^agai ^agai. ¹⁵ Dai ^agai iimi ^agai ^{aa}Diaavora ^{aa}madu mai^{aa}giditai Diuusi ^{aa}ooquida. ^agai ^{aa}pan duucai ivueeyi Balaam Beor marada. ^agai gamaitac^{aa}da ^{aa}lidid^{aa} tumi^{aa}si soimaasi ivuaadatai. ¹⁶ D^{aa}mos ^{aa}mo as^{aa}itu ^{aa}oo dai bagaimi ^{aa}Balaam dai ^agai dagitu g^{aa}vuiirudaga.

¹⁷ D^{aa}mos ^{aa}mamaat^{aa}tuldiadami yaatavogami maitar^{aa}soi^{aa}. ^agai tomastuigaco oidacamu siaaco ^{aa}alic^{aa}da tucagamucana tomastuigaco. ¹⁸ ^agai ^{aa}gi ca^{aa}ga ^{aa}oo^{aa}cai g^{aa}nmamaat^{aa}tuldiaraga vui d^{aa}mos maitar^{aa}soi^{aa} istumaasi gamamaat^{aa}tuldi ^agai. G^{aa}nmamaat^{aa}tuldiaraga maic^{aa}g^{aa}aducamic^{aa}da vupuiirumagi ^agai ismaac^{aa}da cayoga maiuurap^{aa}aitadai ^{aa}soimaasi ivuaadami. ¹⁹ ^{aa}mamaat^{aa}tuldiadami yaatavogami gamamaat^{aa}tuldi^{aa} sai tomasioorai istutuidi isivuaadagi istumaasi ip^{aa}liadagi dai sai Diuusi maisoimaasi taatatulda ^agai tomasi soimaasi ivueeyi. D^{aa}mos ^{aa}mamaat^{aa}tuldiadami yaatavogami maitistutuidi isdagitocai soimaasi ivuaadagi dai casc^{aa}da maitistutuidi isivuaadagi mos^{aa}caasi istumaasi ip^{aa}liadagi. ²⁰ D^{aa}mos is^{aa}maadutai camaiuuvap^{aa}cadagi ^{aa}soimaasi ivuaadami dai cagajiaad^{aa}ra viaagi naana maasi istumaasi soimaasicami maat^{aa}catai isSuusi Cristo garta^{aa}an^{aa}damiga ^{aa}rac^{aa}agac^{aa}ra vuviadami dai gooqui^{aa}ra ^{aa}pamu uuravagi ^{aa}soimaasi ivuaadami dai ^{aa}pamu soimaasi ivuaadagi aid^a gia Diuusi vaamioma soimaasi taatatulda ^agai ^agai. ²¹ Vaamioma ^{aa}rc^{aa}gaicamudai ^agai v^{aa}lar^{aa} ismaimaat^{aa}mudai Diuusi ^{aa}ooquida dai maisiu gajiaad^{aa}ra viaamudai camaat^{aa}cai. ²² Gomaasic^{aa}da casi ^{aa}pa^{aa}dui istumaasi aaga^{aa}na oodami dai p^{aa}caiti^{aa}: “Googosi viootai^{aa} dai ^{aa}pamu cuaadana g^{aa}vioosi dai tomasi sociacami ca^{aa}ga vapaat^{aa}sdi^{aa}na g^{aa}nsosoiga tataisoli v^{aa}scara^a ^{aa}tataisoli g^{aa}ntuculimada^{aa}na d^{aa}v^{aa}lar^{aa} vaagicami^{aa}ra”, ascaiti^{aa}na oodami.

3

¹ Gi^{aa}adu^{aa}ni ^{aa}liasi g^{aa}noig^{aa}da^{aa} aana. Idi ^{aa}rgootordada oojai ismaac^{aa}da g^{aa}noojidi aana. Dai v^{aa}gooqui^{aa}ra g^{aa}nmaca^{aa} aana ^{aa}ooqui ip^{aa}aliditai m^{aa}sc^{aa}ga g^{aa}ntat^{aa}gitodagi ² t^{aa}tagitoitai istumaasi ^{aa}quioma aagai Diuusi

ñiñiooquituldiadamigada ismaacada Diuusi acovai vuvaitu dai Suusi Cristo mamaatatludragada ismaacada aatama Suusi Cristo oootosada gnaagidi.

³ Damos aapaga gaaagai masmaatacagi sai cayoga uugitacai oidigi oidaca agai oodami ismaacada parunada agai Diuusi ñiooquida dai agai ivuaada agai istumaasi lagi agai ipaliadagi. ⁴ Dai agai gatcacada agai dai pocaitidada agai: “¿Tadui Cristo dai camaidivia? Agai aagidi garaaduñicaru sai divia agaitadai. Dai garaaduñicaru cacacaliocoi dai cacoi taida Cristo camaidivia baiyoma momaasi oidigi aidasi abiaadala caquiva”, ascaitiada agai.

⁵⁻⁶ Damos gomaasi maitarvaavoi. Agai mospoduucai tatagitoda agai cascada pocaitiada agai. Oidigi camaimomaasi. Amo imidagai Diuusi caugititu vlassi istumaasi oidacatadai oidigi daama duuquicada. Tucamidala Diuusi gñiooquicada idui tavaagi dai oidigi. Daida idui suudagi dai acovai davara gaquicami. Daida idui licomai sai duucuña. Dai gooquiala Diuusi uginitu vlassi istumaasi oidacatadai oidigi daama duuquicada. ⁷ Damos gotavaagi lamadu gooidigi ismaacada oidaga sivi Diuusi caagagi sai amo imidagai uginituda agai taicada. Amaasi agai vai Diuusi ootosa agai asoimaasi ivuaadami malaca siaaco tomastuigaco soimaasi taataca agai.

⁸ Damos aapima gñaaduñi mosavar tagitoca sai Diuusi vatala amo tasai arapan ducami amo mil uumigi dai amo mil uumigi arapan ducami amo tasai. ⁹ Diuusi gia iduñia agai istumaasi aagai saida iduñia agai, tomasi lamoco polidi sai catavapi daivusai. Damos Diuusi maitarvojodai baiyoma ipalidi agai isvascatai aatama ama duucai gartatagituagi vai poduucai tomali maadutai maiimiagi adiaavora lamadu.

¹⁰ Damos amo imidagai aimu istuigaco divia agai gartaanadamiga Suusi Cristo. Dai todian duucai divimu agai siascada oodami mainanaracagi poduucai isduucai daivui asivogami siascada oodami mainanaracagi. Amaasi ugitia agai gotavaagi taicada dai cavami copofdatai. Dai davara maia agai lamadu vlassi istumaasi oidaga oidigi daama.

¹¹ Dai maatacatai aapima isvasiacatai ugitia agai aliassi gaaagai issallicada calgacala oidacagi aapima dai calga siaa duutuadagi Diuusi. ¹² Dai aapima gaaagai isanaracagi ipaliditai sai otoma ana istuigaco Diuusi iduñia agai vlassi gomaasi. Amaasi ugitia agai gotavaagi taicada dai vlassiacatai maia agai. ¹³ Damos aatama nanara istuigaco Diuusi iduñia agai ama tavaagi utudui dai oidigi utudui ismaacada aagai agai saida iduñia agai. Dai amaasi aoodami ivuaadamu mosacaasi istumaasi arcalgaducami dai istumaasi arsallicami.

¹⁴ Cascada aapima gñaaduñi nanaracatai aapima gomaasi gaagadavurai isducatai calgacala oidacagi dai poduucai maitarsoimaasi iducamicamu aapima siascada diviagi Diuusi, dai poduucai calgacala gannajadamu agai.

¹⁵ Aliassi gaaagai ismaatacagi aapima ismaiquia divia gartaanadamiga Suusi Cristo ipaliditai agai ismuidutai calgacala vvaquiai. Garaduñi Paavora ismaacada aliassi oigadai aatama poduucai ganooji larla. Diuusi maatuli agai istumaasi ganoojida agai cascada. ¹⁶ Vascala siascada gaojiada agai gaaagidiña gomaasi tomasi lamapacala alia sijaiga ismaata calcagi. Dai lamoco ismaacada maical maata cal Diuusi ñiooquida dai maicalga vaavotudai Diuusi ñiooquida ama duucai aagaiña poduucai isduucai ama duucai aagaiña agai lamapacala Diuusi ñiooquidalai dai poduucai maiimimu agai Diuusi lamadu.

¹⁷ Cascada aapima gñaaduñi camaatacatai gomaasi gaaagai masigannuucadacagi vai maitanvupuiirumadadagi gomamaatuldiamai yaatavogami aida gia camacalga vaavotudadan tada aapima Diuusi ñiooquida. ¹⁸ Damos aliassi gaaagai isvaamioma calga maatia aapima gartaanadamiga Suusi Cristo ismaacada calgacala garvuvaidi. Dai aliassi

gAAagai isdagitoagi A Suusi vai Agai gAnsoiñana isvaamioma CAAga oidacana
aapimA. AliasI gAAagai isVAAscatai CAAga ñioocadagi Suusi Cristo VAAtaA.
MosAcaasi.

Idi arʼoojai apʼagadad ismaacada ooji Vuaana gaađuñi vaavoitudadami

¹ Aana arVuaana daida ganoojidi aana aagaitai Suusi Cristo. Suusi Cristo agai daida gamma ibadagai utudui. Aidasi abiaadara maiquiaa caquiva oidigi Suusi Cristo caoidacatadai tavaagiara Diuusi amadu. Dai aidasi divia agai tami oidigi daama naidi aana agai, dai caacana aana niooquida, dai taata aana tuucugada. Dai siora maata istuiga Suusi Cristo poduucai maata istuiga Diuusi. ² Suusi Cristo divia ami siaaco daraajatadai aatama cascada ganaagidi aatama sai naidi. Dai sivi garaagidi aatama sai Suusi Cristo agai dai gammaacai ibadagai utudui dai agai tomastuigaco oidaga. Agai Diuusi garooga amadu oidacatadai dai gooqiara divia tami oidi daama dai aatama naidi agai. ³ Dai aatama ganaagidi istumaasi naidi dai caa vai poduucai aapima arpa garapan duucai tatagitodagi dai vascatai aran duucai tatagitodagi aatama Diuusi garooga amadu Suusi Cristo Diuusi marada. ⁴ Gomaasi ganoojidi aana masai vaamioma baiganalidina.

⁵ Sivi ganaagidamu aatama istumaasi Suusi Cristo gammaatutuli sai Diuusi alia caa tuiga dai tomali amo imidagai maitivueeyi istumaasi soimaascami. ⁶ Ispocaitiada aatama tasai aran duucai tatagitoidi Diuusi dai maitivuaadagi istumaasi arcaagaducami aida gia yaatagai aatama dai saalicada soimaasi ivueeyi. ⁷ Damos iscaagacara oidaca aatama dai calaga ivuaadagi poduucai iduucai ivueeyi Diuusi aida gia amo tagitoidagai viaacamu aatama. Dai Diuusi garoigaldi garsoimaascamiga muucucai Suusi Cristo Diuusi marada curusiaba. ⁸ Ispocaitiadagi aatama tasai maitarsoimaasi ivuaadami aida gia garvupuiirumadai aatama lagi daida aryaatavogami aatama. ⁹ Damos isaagiada aatama Diuusi soimaascami ismaacada ivuaadagi aida gia Diuusi iduunimu aatamacada istumaasi arsaalicami. Agai garoigaldamu garsoimaascamiga dai calagacara garnaigidamu ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai aatama. ¹⁰ Damos ispcocaitiadagi aatama tasai maisoimaasi ivueeyi aida gia ducami ispcocaitiada aatama isDiuusi yaatavoga dai poduucai maivaavoitudai Diuusi niooquida.

2

¹ Giñaaduñi vaavoitudadami ganaagidi aana gomaasi masai maisoimaasi ivuaadana. Damos isamaadutai soimaasi ivuaadagi, caa maata aatama isoidaga amoco ismaacada garsoicai Diuusi garooga vuitapi. Agai arSuusi Cristo. Dai agai ivueeyi istumaasi arsaalicami. ² Dai agai vaa agai dai muu curusiaba vai poduucai Diuusi garoigaldi aatama garsoimaascamiga dai vasi oidigi daama oidacami soimaascamigada.

³ Isagiada aatama istumaasi aagai Diuusi niooquidara aida gia caa maata aatama isarmaamarada Diuusi. ⁴ Damos isamaadutai pocaitiadagi sai maata Diuusi dai saida arDiuusi marada dai vascara maiagiadagi istumaasi aagai Diuusi niooquidara agai gia aryaatavogami dai maitarvaavoitudadami. ⁵ Baiyoma ismaacada calaga lagiadagi Diuusi niooquida agai gia oigadai Diuusi dai poduucai caa maata aatama isapan duucai tatagitoidi Diuusi. ⁶ Siora

pocaitiadagi isapan duucaı tatagıtıoı Dıuusi ʔgai gıa ʔaaagai iscaʔaga oidacagi poduucı isduucı oidacatadaı Suusi Cristo tami oidıgı daama.

7 Gıñaaduñı istumaası ʔanoojıdı aana maitarʔamo mamaatʔtuldiaragai utuducami. Goovai ʔragai vaa ismaacada caa aapıma aidası abiaadara ʔaaagacı gamamaatʔtuldi Suusi Cristo. 8 Damos vaʔascaʔa ʔanaagıdı aana ʔmo ñıooqui ducami isarʔamo mamaatʔtuldiaragai utuducada damos vaʔascaʔa ʔragai vaa ismaacada ʔanaagıdı Suusi Cristo masai aıpacoga ʔanoıgıdaiña. Suusi Cristo alıası ʔanoıgıdai aapıma dai poduucı ʔanoıgıdai aapıma aıpacoga. Sıʔascaada oodami aıpacoga ʔanoıgıadagi aidı ʔıa ʔajıaadara vıımu gosomaascami dai caʔagacaʔa oidacamu oodami.

9 Ismaadutai pocaitıadagi iscaʔagacaʔa oidaca dai caadadagi ʔaduñı vaavoıtudadami ʔgai quıaa soımaası ivueeyı. 10 Damos sıoorʔa oıgıadagi ʔaduñı ʔgai ʔıa cacaʔagacaʔa oidaga. Dai ʔgai maisoımaası duiñtuldi aa. 11 Damos sıoorʔa caadadagi ʔaaduñı ʔgai quıaa soımaası ivueeyı dai maimaata isducataı caʔaga oidacagi maimaata caacataı Dıuusi ñıooquıda.

12 ʔanoojıdı aana vaʔascataı aapıma ʔıñaaduñı vaavoıtudadami caoıgıdacaı Dıuusi ʔansoımaascamıga muucua. Suusi Cristo aapıma ʔanvaatarʔa. 13 ʔanoojıdı aana vaʔascataı aapıma cacaali oodami maatacataı aapıma Suusi Cristo. ʔgai caoidacatadaı maıquıaa caquıvacı oidıgı abiaadara. ʔanoojıdı aana vaʔascataı aapıma ʔaʔaali cavaamıoma istui aapıma isDiaavora.

ʔanoojıdı aana aapıma aalı vaavoıtudaitai aapıma Dıuusi ʔarooga. 14 ʔanoojıdı aana aapıma cacaalıodami maatacataı aapıma Suusi Cristo. ʔgai caoidacatadaı maıquıaa caquıva oidıgı abiaadara. ʔanoojıdı aana aapıma ʔaʔaali caʔaga vaavoıtudaitai aapıma Dıuusi ñıooquıdaı dai cavaamıoma istui aapıma isDiaavora.

15 Maitavar oojıada isıvuaadagi gosomaascami ismaacada oidaga tami oıdı daama. Dai maitavar vıaca aliada naana maası istumaası istumaası oidaga tami oıdı daama. Ismaadutai oojıada gomaası aidı ʔıa maıoıgıdai Dıuusi. 16 Ismaacada maıvaavoıtudai Dıuusi ivueeyı muı naana maası soımaascami. ʔgai ivueeyı mosacaası istumaası ʔıgı ʔgai ipalıdı dai vıaca alıdıña vaası istumaası naıjadagi, dai ʔaʔarducada ʔanalıdıña naana maası vıaacataı. Vaası gomaası ivueeyı ismaacada maıvaavoıtudai Dıuusi dai Dıuusi maitıpalıdı ispomaası ivuaadagi oodami. 17 Dai ʔmo imıdagai ugıtımu vaası gomaası dai oidıgı ugıtımu ʔarʔa. Damos sıoorʔa ivuaadagi istumaası ipalıdı Dıuusi ʔgai ʔıa tomastıgıaco oidacamu.

18 Gıñaaduñı cayoga aayı istıugıaco ugıtıa ʔgai oidıgı. Camaı aapıma isdıvıa ʔgai ʔmo oodami ismaacada vııdarʔa caataca ʔgai ʔCristo. Dai caoidaga muı oodami ismaacada vııdarʔa vaata ʔCristo cascada caa maata aatama isıayoga aayı istıugıaco ugıtıa ʔgai oidıgı. 19 Ismaacada vııdarʔa vaata ʔCristo ʔgai ʔıa maitarʔaraaduñı vaavoıtudadami cascada ıjı ʔarʔaagıdaiñdarʔa. Issalıcada ʔrʔaraaduñıcamudai aidı ʔıa ʔarʔamadı daraacamadai ʔgai. Damos ʔgai ıjı sıaı vaamıoma caʔaga ʔamaatana isıgai maitarʔaraaduñı.

20 Damos ʔCristo ootoı Dıuusi İbaada sıa ʔanlamadı daacana. Dai ʔgai ʔansoıcaı masai caʔaga maatacana istumaası arvaavoi dai istumaası maitarvaavoi. 21 ʔanoojıdı aana maatacataı aapıma istumaası arvaavoi. Dai istumaası maitarvaavoi.

22 İsalımadutai pocaitıadagi sıaı Dıuusi maıootoı Suusi sıaı cascada maitarʔaCristo ʔgai ʔıa yaatagaı. ʔgai ʔıa vııdarʔa vaata ʔCristo. ʔgai pocaitı sıaı

Diuusi maitargarooga dai sai Suusi maitarDiuusi marada. ²³ Ispocaiti adagi oodami sai Suusi maitarDiuusi marada Diuusi garooga mai lamadu daja agai. Damos ispocaiti adagi oodami sai Suusi arDiuusi marada aidagia Diuusi lamadu daja agai.

²⁴ Cascada apiavar caga lagiada aapima Diuusi fiooquida ismaacada caa aapima tucamidaga abiaadaga. Masiaapima apiacaga vaavoitudada aidagia Diuusi garooga lamadu marada galalamadu daraajamu. ²⁵ Dai Suusi Cristo garaagidi tasai tomastuigaco oidaca ragai aatama Diuusi lamadu.

²⁶ Aana ganoojidi gomaasi masai maatacana isoidaga oodami ismaacada ganvupuiirumadada alidi. ²⁷ Suusi Cristo ootoi Diuusi Ibada sai galalamadu daacana, cascada maitagito aapima sioora ganmamaatatuldi adagi istumaasi arcaagaducami, agai ganmamaatatuldi vaasiaacatai cascada. Istumaasi gamamaatatuldi agai gia sallacada arvaavoi. Dai poduucapi apiacaga lagi adagi aapima Suusi Cristo poduucapi isduucapi ganmamaatatuli Diuusi Ibada.

²⁸ Giñaduñi apiavar caga lagiada aapima Suusi Cristo dai poduucapi maisia aradamu aapima silascada diviagi agai tomali mai abiadamu aapima Diuusi. ²⁹ Caa maata aapima isSuusi Cristo tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi cascada caa maata aapima sai sioora apiacagacaga oidacagi agai gia arDiuusi maamarada.

3

¹ Sallacada garoigadai Diuusi garooga, cascada gamaamara garaagai. Dai sallacada arvaavoi isarmaamarada aatama. Damos ismaacada maivaavoitudai Diuusi maimaata isarDiuusi maamarada aatama. Agai maivaavoitudai Diuusi cascada. ² Giñaduñi sallacada ganoigadai aana. Vaavuava iscasi armaamarada aatama Diuusi damos maiquiaa caa maata aatama istuutiaca ragai gooquirioma. Damos caa maata aatama sai silascada diviagi Suusi Cristo aatama apan tuutiaca ragai agai maatacatai istuiga agai. ³ Vaascatai ismaacada vaavoitudai isapan tuutiacagai Suusi Cristo gajaadaga vipieeyi soimaascami cagacaga oidaca aliditai apan duucapi Suusi Cristo.

⁴ Tomasioora sioora soimaasi ivuaadagi mai lagi adagi Diuusi sallacamigada. Asoimaasi ivuaadami vuidaga vaata sallacami. ⁵ Caa maata aapima isSuusi Cristo divia tami oidi daama dai muu curusiaba dai poduucapi oigaldi agai soimaascamigada oodami dai tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi.

⁶ Sioora caga lagi adagi Suusi Cristo maisoimaasi ivueeyi. Dai sioora apisoimaasi ivueeyi agai maimaata istuiga Suusi tomali maivaavoitudai agai. ⁷ Giñaduñi maitavar gandagito masganvupuiirumadadagi. Sioora caga lagi adagi Diuusi sallacada caga ivueeyi apan duucapi Suusi Cristo.

⁸ Dai sioora apisoimaasi ivueeyi agai ivueeyi istumaasi adiaavora ipalidi ducami isarmaamaradacamudai agai. Adiaavora soimaasi ivueeyi maiquiaa calquivacai oidigi abiaadaga. Dai Diuusi marada divia tami oidi daama dai ugitudita agai adiaavora guvacadaga.

⁹ Diuusi maacai gamaamara ibadagai utudui dai agai maisoimaasi ivueeyi. Sivi maitipalidi Diuusi maamarada issoimaasi ivuaadagi Diuusi maamaradacatai. ¹⁰ Caga gamaata sioora arDiuusi maamarada dai sioora armaamarada adiaavora. Tomasioora sioora maicaga ivuaadagi dai maioigadagi gaaduñi agai gia maitarDiuusi maamarada.

¹¹ Aidasi abiaadaga caa aapima Suusi Cristo mamaatatuldi aragada aidama aapima sai gaagai isgaroigadagi aipacoga. ¹² Dai maitaagai isapan duucapi ivuaada aatama Cain. Agai idui istumaasi ipali adiaavora cascada

muaa gAsuculi. Caín maicAaga idui dai suculida cAaga idui cascada vui baamu agai dai muaa.

¹³ Giñaaduñi maitavar vuaam anliada isgancadada agai ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo. ¹⁴ Camaiimida ragai aatama ADiaavora amadu baiyoma iimia ragai aatama Diuusi amadu. Maata aatama gomaasi oigadaitai garaaduñi. Siorea maiogadagi gaaaduñi imia agai ADiaavora amadu. ¹⁵ Tomasioora siorea cAadadagi gaaaduñi ducami isargamuaacami. Dai caa maata aapima isamo gamuaacami maitistutuidi isimiagi Diuusi amadu. ¹⁶ Suusi Cristo muu curusiaba aatama garvatarai dai poduucai maata aatama isducatai ivueeyi siore sAllicada oigadai aa. Poduucai aatama APA aliassi gaaagai isoigadagi garaaduñi dai asta coiyagi agai vAatarai isgaaagadagi. ¹⁷ Isamaadutai viaacagi vAasi istumaasi tagito dai isnAijadagi agai isamo aduñda maiviaacagi dai vAascara maiisoigalidiagi agaicada agai maitistutuidi ispotaiyagi sai Diuusi soicai sai oigadaiña aa. ¹⁸ Giñaaduñi ispoaitiadagi aatama sai oigadai aa dai vAascara maiisoicadagi aida gia maitarvaavoi isoigadai aa. Baiyoma aliassi gaaagai issoicadagi aatama aa poduucai gamaata issAllicada oigadai aatama.

¹⁹⁻²⁰ Dai poduucai cAaga maata aatama isarDiuusi maamarada. Damos isamo iimidagai poaliada aatama tasai maitistutuidi isarDiuusi maamaradacagi aida gia aliassi gaaagai istatagitoda aatama isDiuusi maata vAasiaacatai. Agai vaamioma maata isaatama cascada gaaagai isgariibastacan tadaca dai baigaraliadagi Diuusi vui. ²¹ Giñaaduñi aliassi ganoigadai aana. Iscaa maataca aatama ismaisoimaasi idui aida gia maidodoadicudamu aatama Diuusi vuitapi. ²² Dai agai garmaaquimu vAasi istumaasi taaniagi aatama AAgiditai aatama sAllicamigada agai daida ivuaadatai istumaasi ipalidi agai. ²³ Dai agai garaagidi tasai vaavoitudaiña Suusi Cristo Diuusi marada dai tasai aipacoga garoigadaiña, poduucai isduucai Suusi Cristo garaagidi. ²⁴ Siorea AAgiadagi Diuusi sAllicamigada poduucai cAaga oidaca ivuaadatai istumaasi Diuusi ipalidi dai Diuusi amadu daja agai.

Dai Diuusi ootoi galbadaga sai garlamadu daacana cascada maata aatama isDiuusi garlamadu daja.

4

¹ Giñaaduñi aliassi ganoigadai aana. Maitavar tomasioora vaavoitudada ismaacada pocaitiadagi saida arDiuusi ñiñoquituldiadamigada. APagavar cAaga gantagito caaca sabaiga arDiuusi ñioquida ismaacada agai agai. Oidaga mui mamaatutlidiadami yaatavogami cascada. ² Tomasioora siorea gaaagiadagi sai Suusi Cristo Diuusi marada oodami duucai vuusai tami oidi daama agai gia gaaagidi Diuusi ñioquida dai Diuusi Ibaada amadu daja agai. ³ Damos siorea maigamamaatutlidiadagi gomaasi maigaagidi istumaasi Diuusi ipalidi, baiyoma agai vuidara vAata Cristo. Camai aapima isvaamioma muidaimi amamaatutlidiadami yaatavogami vAasi oidi daama.

⁴ Giñaaduñi aapima arDiuusi maamarada. Dai aapima vaamioma istui isamamaatutlidiadami yaatavogami. Diuusi Ibaada ismaacada ganlamadu daja vaamioma viaa guvucadagai siADiaavora ismaacada amamaatutlidiadami yaatavogami amadu daja cascada. ⁵ Agai amadu ajioopai agai ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo dai gaaagidi naana maasi istumaasi soimaascami ismaacada ivueeyi amaivaavoitudadami dai agai baiganliaracada caacana. ⁶ Damos aatama arDiuusi maamarada. Siorea

maatΛ Diuusi gANTAgito caAcana istumaasi aagiadagi aatΛmΛ. Damos sioorΛ maimaata Diuusi maitANTagito caAcana. CascadΛ poduucai cΛAgα gamaata sioorΛ aagai Diuusi f̄iooquidΛ dai sioorΛ mosyaatagai.

7 Giñaaduñi aliAsi gANOigAdai aanΛ dai ipAlidi aanΛ isaipacoga gANOigAdagi aapimΛ ΛpΛ. Diuusi Agai dai garsoicai tasai aipacoga garoigAdaiñΛ. Dai sioorΛ sAllicadΛ oigAdagi gAAaduñi Agai gia maatΛ Diuusi daidΛ arDiuusi maamaradΛ. 8 SioorΛ maioigAdagi aa Agai gia maimaata Diuusi. Diuusi Agai dai oigAdai vΛAsi oodami oidi daama oidacami. 9 Diuusi garmaatAtuli isgaroigAdai ootosacai gamara tami oidi daama tomasi alia Λmaduga, tasai poduucai viaacana aatΛmΛ ibAdaga utudui muucucai Agai. 10 Diuusi oigAdai vΛAsi oodami oidigi daama oidacami tomasi maicΛAgα oigAdai aatΛmΛ Diuusi, Agai sAllicadΛ garoigAdai ootosacai gamara sai muucuna curusiaba dai poduucai oigAlidiana garsoimaascamiga.

11 Giñaaduñi aliAsi gANOigAdai aanΛ. Dai maatacAtai vΛAscAtai aatΛmΛ siΛAsi garoigAdai Diuusi aatΛmΛ ΛpΛ gAAagai isaipacoga garoigAdagi. 12 Tomasi tomali amaadutai mainΛidi Diuusi vΛAscArΛ issAllicadΛ aipacoga garoigAdagi aidΛ gia Diuusi gatΛmadu daja dai vaamioma cΛAgα oigAdai aatΛmΛ Diuusi. 13 Dai Diuusi ootoi galbAdaga sai gatΛmadu daacana sai poduucai maatacana aatΛmΛ isDiuusi gatΛmadu daja. 14 AatΛmΛ gia tΛΛ Diuusi maradΛ dai cascadΛ gANAagidi aatΛmΛ isDiuusi garooga ootoi gamara tami oidi daama sai Agai cΛAgAcArΛ vuvaidana oodami. 15 TomasioorΛ sioorΛ pocaitiadagi sai vaavoitudai isSuusi arDiuusi maradΛ aidΛ gia Diuusi Λmadu daja Agai.

16 CΛΛ maatΛ aatΛmΛ isDiuusi garoigAdai dai sAllicadΛ vaavoitudai isDiuusi oigAdai vΛAsi oodami oidi daama oidacami. Isaipacoga gANOigAdagi oodami aidΛ gia Diuusi Λmadu daja Agai. 17 Dai poduucai vaamioma cΛAgα oigAdai aatΛmΛ Diuusi dai siΛAscAdΛ Diuusi nΛidagi oodami ismaacAdΛ arCΛAgα ivuaadami dai ismaacAdΛ armaicΛAgα ivuaadami aatΛmΛ maiΛAbiadamu Diuusi maamaradAcAtai Agai poduucai isduucai Suusi Cristo maiΛbiada Diuusi. 18 TomasioorΛ sioorΛ cΛAgα oigAdagi Diuusi Agai maiΛbΛidi isDiuusi soimaasi taatAtuldiagi. Dai sioorΛ Λbiadagi Diuusi cΛAgα gamaata ismaiquiaa cΛAgα oigAdai.

19 ΛAquioma abiaadArΛ garoigAdai Diuusi cascadΛ aatΛmΛ ΛpΛ oigAdai. 20 IsΛmaadutai pocaitiadagi sai oigAdai Diuusi dai cΛAdadagi gAAaduñi Agai gia yaatagai. IsΛmaadutai maitistutuidi isoigAdagi gAAaduñi ismaacAdΛ nΛidi tomali maitistutuidi isoigAdagi Diuusi ismaacAdΛ mainΛidi. 21 Diuusi garaagidi sai sioorΛ oigAdagi Diuusi sai gAAagai isoigAdagi gAAaduñi ΛpΛ.

5

1 TomasioorΛ sioorΛ vaavoitudai isSuusi ArCristo ismaacAdΛ Diuusi ootoi tami oidigi daama Agai gia arDiuusi maamaradΛ. TomasioorΛ sioorΛ oigAdai Diuusi garooga Agai gia oigAdai vΛAsi vaavoitudadami Agai arDiuusi maamaradΛ cascadΛ. 2 TomasioorΛ sioorΛ oigAdagi Diuusi dai Λgiadagi poduucai gamaata isAgai oigAdai Diuusi maamaradΛ ΛpΛ. 3 SioorΛ oigAdai Diuusi Agai gia Λgidi Diuusi dai gomaasi gia maisijaiga 4 vaavoitudadami vΛAtarΛ, Agai gajaadArΛ vipieeyi Λsoimaascami ismaacAdΛ oidaga tami oidigi daama cascAdΛ. Vaavoitudadami cΛAgα istutuidi isgajiaadArΛ vipiaadagi Λsoimaascami vaavoitudaitai Suusi Cristo. 5 MosAcAsi sioorΛ vaavoitudai isSuusi arDiuusi maradΛ istutuidi isgajiaadArΛ vipiaadagi Λsoimaascami.

6-8 Dai CAA maata aatama sioora arSuusi Cristo. Aidasi Suusi gavacoi Diuusi nioo tavaagiaiñdara dai pocaiti saida armarada dai gooquiata aidasi camuquui agaitadai Suusi Cristo Diuusi apamu nioo tavaagiaiñdara. Dai Diuusi Ibaada garmaatutldi agai vaa niooqui dai agai tomali amo imidagai maiyaatagai. Dai poduucai vaica padara maata aatama isSuusi arDiuusi marada. Diuusi Ibaada garlamadu daja, dai Diuusi nioo tavaagiaiñdara aidasi Suusi gavacoi, dai apapa aidasi camuquui agaitadai Suusi. Dai vaa vaica padara maata aatama isSuusi Cristo arDiuusi marada. ⁹ Siascada arnijadamicagi oodami amo istumaasi vascata vaavoitudaiña aatama cascada vaamioma caga vaavoitudai aatama istumaasi aagai Diuusi. Dai Diuusi pocaiti sai Suusi armarada. ¹⁰ Sioora vaavoitudai gomaasi caga maata isarvaavo. Sioora maivaavoitudai gomaasi agai yaatavogami duucai naidi Diuusi maivaavoitudaitai istumaasi aagai Diuusi agaitai gamar. ¹¹ Diuusi aagai apa sai agai garmaacai ibadagai utudui dai poduucai tomastuigaco oidacamu aatama agai lamadu vaavoitudaitai aatama marada. ¹² Sioora vaavoitudai Diuusi marada viaa ibadagai utudui damos sioora maivaavoitudai Diuusi marada maiviaa ibadagai utudui.

¹³ Gomaasi ganoojidi aana aapima ismaacada vaavoitudai Diuusi marada masai maatacana masitomastuigaco oidaca agai Diuusi lamadu.

¹⁴ CAA maata aatama sai istaania aatama Diuusi amo istumaasi istumaasi agai ipaliadagi agai gia gatlagiditai caa. ¹⁵ Poduucai isduucai maata aatama isDiuusi gatlagiditai caa poduucai apa maata aatama isagai garmaaquimu istumaasi taaniagi aatama.

¹⁶ Isamo vaavoitudadami nijadagi amaadutai gaaaduni isivuaadagi amo istumaasi soimaascami istumaasi Diuusi gia istutuidi isoigldiagi aidai gia gaaagai isdaanadagi Diuusi agai vatarai dai Diuusi oigldamu agai dai maaquimu guvucadagai sai caga ivuaadana isgomaasi istumaasi idui agai Diuusi istutuidi isoigldagi. Oidaga amo istumaasi soimaascami istumaasi maitaigldi Diuusi maitaagidi aana sai gaaagai isdaanadagi Diuusi agai vatarai ismaacada ivuaadagi soimaascami. ¹⁷ Sioora maitivuaadagi istumaasi arcagaducami agai soimaasi ivueeyi. Damos oidaga soimaascami istumaasi Diuusi gia gaoigldi.

¹⁸ Maata aatama sai sioora arDiuusi marada camaiojada gosomaasi. Diuusi marada nuucadacana agai cascada daida adiaavora camaitistutuidi issoimaasi iduifutldiadagi.

¹⁹ CAA maata aatama isaatama armaamarada Diuusi dai vascatai ismaacada maivaavoitudai Suusi Cristo, adiaavora artaanadamigada agai.

²⁰ CAA maata aatama apa iscadivia Diuusi marada dai garsoicai tasai caga maatacana sioora samicada arDiuusi. Dai sivi Diuusi gatlamadu daja vaavoitudaitai aatama Suusi Cristo Diuusi marada. Agai samicada arDiuusi dai agai garvaidacaimu tavaagiamu tasai tumastuigaco oidacana agai lamadu.

²¹ Giñaduni maitavar siaa duutuada aapima amomoono ismaacada ivueeyi oodami dai pocaiti saida ardiuusi.

Mosacaasi.

Idi oojai ooji Vuaana gaaaduñi vaavoitudadami

¹ Aana arVuaana vaavoitudadami taaanadamigada daida ganoojidi aana aapima giñaaduñi vaavoitudadami ismaacada gannaumpai dai siaa duutudai Diuusi. Aapima amo slaagama ganducami acovai gavuvaidacai Diuusi dai aana sallaicada ganoigadai. Dai vaascatai ismaacada vaavoitudai Diuusi ñiooquida ismaacada arvaavoi ganoigadai ara maisiu mosacaasi aana. ² Ganoigadai aatama vaavoitudaitai Diuusi ñiooquida dai tomastugaco vaavoitudadamu aatama. ³ Caaagacaga gannaajadamu Diuusi garooga lamadu Suusi Cristo Diuusi marada dai agai soiganaaliadamu aapimacada dai iibastudacan tadacamuni ganiibadaga. Gomaasicada vaamioma caaga vaavoitudadamu aapima dai aipacoga ganoigadamu.

⁴ Dai sallaicada baigiñali aana taagacai lamoco gaaaduñi ismaacada caaga lagidi Diuusi ñiooquida poduucai isduucai Diuusi garooga gartajai. ⁵ Dai sivi gandaanai aana aapima giñaaduñi tasai aipacoga garoigadaiña. Gomaasi maitaramo sallaicami utuducami goovai aragai vaa ismaacada viaa aatama aidasi abiaadara gaagacai gamamaatatludi Suusi Cristo. ⁶ Isoigada aatama Diuusi aida gia ivuaadamu aatama istumaasi Diuusi gatajai. Agai gartajai tasai aipacoga garoigadaiña poduucai isduucai mai aapima aidasi vaavoitu.

⁷ Tami oidi daama oidaga mui mamaatatludiadami yaatavogami. Agai gaaagidi sai Suusi Cristo maioodami duucai vuusai. Agai gia aryaatavogami daida vuidara vaata Suusi Cristo. ⁸ Gannuucadacavurai aapima taduucai gannvupuiirumagi. Isvaavoituda aapima agai aida gia Diuusi maitanmaaquimu vaasi istumaasi ganmaaqi agai.

⁹ Tomasioora sioora ama maasi gamamaatatludiadagi istumaasi maitarmaatatludi Suusi Cristo aida gia Diuusi mai lamadu daja agai. Damos sioora caaga gamamaatatludiadagi Suusi Cristo mamaatatludiaragada aida gia Diuusi lamadu marada lamadu daraaja agai. ¹⁰ Isamo mamaatatludiadami yaatavogami ganndividagi ismaacada pocaitiadagi sai Suusi Cristo maioodami duucai vuusai maitavara dagito ismiaadara caacada agai siaaco gannaumpai aapima tomali maitaagai maspocaitiadagi sai Diuusi soifana. ¹¹ Isamaadutai pocaitiadagi aida gia ducami ispomaasi ivuaadamudai agai ara.

¹² Naana maasi gaaagida inalidi aana damos maisiu oojaicada baiyoma ipalidi aana ismaaca ganndividagi dai ganaatagidagi dai poduucai baiganaaliadamu aatama.

¹³ Garaaduñi vaavoitudadami ismaacada tami oidaga ismaacada Diuusi acovai vuvaitu Diuuscada gannviaatuldi. Mosacaasi.

Idi oojai ooji Vuaana gΛaduñi Gaayo

¹ Aana arVuaana vvaavoitudadami taaanadamigada daida gΛoojidi aana aapi giñaduñi Gaayo sΛalicada gΛoigadai aana.

² Daana ai aana Diuusi sai agai cΛaga gΛnuucadacana pasai maicocorañi maatacatai aana isapiacΛaga vvaavoitudai aapi. ³ Alia baigiñali aana dadacai ΛΛmoco garaaduñi mΛΛcadara. Agai giñagidi sai apiacΛaga vvaavoitudai aapi dai apiacΛagacara oidaga. ⁴ Alia si baigiñalidi aana maatacatai isagai ismaacada mamaatatuli aana Diuusi ñiooquida apiacΛaga vvaavoitudai dai apiacΛaga oidaga.

⁵ Giñaduñi Gaayo alia si gΛoigadai aana. Aapi alia cΛaga ivueeyi soicaitai vΛasi garaaduñi vvaavoitudadami tomasi ΛΛmoco maimaata aapi. ⁶ ΛΛmoco ismaacada daivui mΛΛcadara garaagidiña siΛascada gΛΛmpaidiada aatama pasai aapi alia si oigadai. Sivi siΛascada mΛΛ dadia goovai apamu soiñañi istumaacada tagitoca goovai voyara, poduucai isduucai Diuusi ipalidi. ⁷ Agai ivueeyi Diuusi aa duiñdada dai agai maitipalidi isvuudagi istumaasi maacadagi ismaacada maitarvvaavoitudadami. ⁸ Cascada aatama alia si gΛaagai ismaacadagi istumaasi tagitoca agai dai poduucai soicadagi aatama isapia-gaaagada agai Diuusi ñiooquida.

⁹ Aana ooji amo oojai garaaduñi vvaavoitudadami ismaacada gΛΛmpaidi dai siaa duutudai Diuusi movai siaaco daja aapi. Damos Diórefesi maitiñalagidi. Agai alia si ojoidi isarbaitaracΛaacamigadacagi vvaavoitudadami cascada. ¹⁰ Cascada isgaamo imi aana aagidamu aana vΛascatai vuitapi astu-isida giñyaatagai dai giññiooquidi. Dai goovai maimiaadagidi aagiadami Diuusi ñiooquida ismaacada dagavuscai tomali maidadagitoi isaa miaadagidagi. Dai siora miaadagidagi maidadagitoiña goovai isΛΛmadu gΛΛmpaidadagi. ¹¹ Giñaduñi Gaayo alia si gΛoigadai aana. Maitipan duucai ivuaada agai ismaacada maicΛaga ivueeyi baiyoma ivuaada aapi apam duucai agai ismaacada cΛaga ivueeyi. Siora ivueeyi istumaasi arcΛagaducami agai arDiuusi maamarada, damos siora soimaasi ivueeyi agai maimaata Diuusi.

¹² VΛascatai cΛaga ñioocai Demetrio vΛatarada daida arvaavoi istumaasi aagai oodami. Aana lapa pocaiti sai agai cΛΛ tuiga dai aapima cΛΛ maata iñsaana maitanyaatagidi.

¹³ Naana maasi gΛaagida iñalidi aana damos maisiu oojacada ¹⁴ baiyoma otoma gΛdivida iñalidi aana dai agi gΛaatagidagi.

¹⁵ Aana ipalidi sai Diuusi ibastudacan tadacana gΛibadaga. Garaaduñi vvaavoitudadami ismaacada tami daraaja Diuuscada gΛviaatuldi. Diuuscada iviaatulda vΛascatai garaaduñi.

Mosacaasi.

Idi oojai ooji Uudasi vaavoitudadami

¹ Aana ar Uudasi suculida Jacovo daida arpiooñigada Suusi Cristo. Ganoojidi aana idi oojai aapima ganvatarata ismaacada Diuusi garooga oigadai dai acovai vuvaitu sai lagidiña vai Suusi Cristo nuucada. ² Aana ipalidi isDiuusi soigaliadagi aapimacada dai ganiibastudacan tadacagi, dai ganoigadagi.

³⁻⁴ Giñaaduñi aliassi ipaliditadai aana isganoojidagi ganaagida inñalidi aana isducatai calagacata garvuvaitu Diuusi siiaasi aapima caasi aana appa. Dai sivi aliassi gaaagai isganoojida aana gandaañaidatai masai maidagitona ganvaavoidaraga dai vuidata avavatalaca amamaatuldiamami yaatavogami ismaacada gansaagida vapacadagi. Diuusi garmaatutuli istumaasi vaavoitudai aatama. Aatama ar Diuusi maamarada dai maitaagagai tsdagituagi garvaavoidaraga ismaacada garmaa Diuusi dai ama maasi vaavoitudagi. Amamaatuldiamami yaatavogami gansaagida vaapa maitanaagidacai ismaitanapan duucai vaavoitudai agai. Agai maicla tuutuiga dai googosi ganducami dai ama duucai aagai Diuusi ñiooquida dai pocaiti sai Diuusi calagacata naidi oodami dai sai soigalidi oodamicada dai sai oigaldi soimaascamigada sai cascada casistutuidi istomasduucai oidacagi. GarDiuusiga ismaacada lagidi aatama dai gartaanadamiga Suusi Cristo agai gajiaadata vipieeyi. Laqui ooja Diuusi ñiñoquituldiamigada dai aagai isducatai Diuusi soimaasi taatatulda agai agai ismaacada pomaasi ivueeyi.

⁵ Tomasi camaata aapima aana vaascata gantagitolda inñalidi iducatai idui Diuusi ajudiducada agai calagacata vuvaitu Ejiipitu davalariañidara dai gooquiala dagito sai coona oidigana agai ismaacada maivaavoitu.

⁶ Dai gantagitolda inñalidi aana appa isducatai Diuusi tataañicaruda dagito ganguvucadaga dai vuvuaaja tavaagiañidara. Vai Diuusi maamaisaca dai tomali amo imidagai maivuvaida agai. Diuusi nanara isajiagi agala tasai siiaacada soimaasi taatatuldia agai agai vaasi gosomaasi ivuaadami vai aaga agai agai isducatai soimaasi taatatulda agai. Diuusi maamaisaca agai siaaco tomastuigaco tucagamucana. ⁷ Dai gantagitolda inñalidi aana appa isducatai soimaa taatutuli Diuusi Sodomata dai Gomoorata oidacami dai sicoli oidacami. Agai googosi ganducamicana anan duucai aDiuusi tataañicaruda ismaacada maiagidi Diuusi. Cascada agai ootoi aoodami siaaco tomastuigaco taiyata daraajagi agai. Imaasicada gartatagidi Diuusi isducatai ivueeyi agai soimaasi ivuaadamicaada.

⁸ Amamaatuldiamami yaatavogami anan duucai ivueeyi ajudidiu dai aDiuusi tataañicaruda dai aSodomara dai Gomoorata oidacami tomasi camaata agai isducatai apdui agaicada. Vaascata googosi ganducami dai maiagidi tomali amo taanadami, dai sigalnaasi ñioocai Diuusi tataañicaruda vui ismaacada lagidi Diuusi. Agai pocaiti sai Diuusi mamaatuldi coosigadara sai cascada poduucami ivueeyi agai. ⁹ Damos aidasi Migili Diuusi tataañicaruda taanadamigada ammadu aDiaavora ganvupui ñiño aagaitai soora baquia agai Mosesacaru tuucugada aidasi muu agai. Amigili siaa duutudai Diuusi ismaacada artaanadami vaascatai cascada maisigalnaasi ñioo agai aDiaavora vui, tomasi aDiaavora sigalnaasi ñiooqui aagidi. Damos aMigili potatadai aDiaavora: "Diuusi gabagidamu".

¹⁰ Damos amamaatuldiamami yaatavogami siigalnaasi ñiooqui aagai Diuusi tataañicaruda vui, dai googosi ganducami dai aipaco gancocodaina

mait^Λgitoitai istumaasi ^Λp^Λduñia agai ^Λgaic^Λd^Λ vai casc^Λd^Λ Diuusi soimaasi taatatulda agai.

11 Si^{ΛΛ} soimaa taatamu agai. Agai mai^{ΛΛ}gidi Diuusi ^Λpan duucaí Caín mai^{ΛΛ}gi Diuusi. Daid^Λ ^Λmamaat^Λatuldiadami yaatavogami mosgamamaat^Λtuldi istumaasi mait^Λrvaavoi. Goovai ^Λraa duiñd^Λ agai. Poduucai ivueeyi agai gamait^Λcada ^Λliditai tumiñsi ^Λpan duucaí Balaam gamamaat^Λtuldiña istumaasi mait^Λrvaavoi dai poduucai gamait^Λcaíña tumiñsi. Daid^Λ ^Λmamaat^Λatuldiadami yaatavogami mai^{ΛΛ}gidi ^Λt^Λaaan^Λdami ^Λpan duucaí Coré ^Λmadu aa duiñd^Λ mai^{ΛΛ}gi ^Λt^Λaaan^Λdami casc^Λd^Λ ugidagai agai. Poduñimu ^Λpa ^Λmamaat^Λatuldiadami ismaac^Λd^Λ mai^{ΛΛ}gidi ^Λt^Λaaan^Λdami. 12 Si^Λascad^Λ gan^Λmpaidiada aapim^Λ dai ^Λmapai gacuaadagi gat^{ΛΛ}gida ^Λliditai mas^Λganoig^Λdai aipacoga ^Λmamaat^Λatuldiadami yaatavogami mos^Λrsiaa ^Λraragai aapim^Λ gan^Λv^Λatar^Λ. Agai mosnavaacog^Λ aapim^Λ gansaagida dai maisiaa duutudai tomali amaadutai. Dai agai mos^Λgi gacuaadana dai mait^Λnt^Λgito ñaidiña isv^{ΛΛ}lagacagi aa. Agai mait^Λrsoiñi 13 dai naana maasi sigalnaascami ivueeyi siaa ^Λraraca maasi casc^Λd^Λ agai maic^{ΛΛ}gadu isgamamaat^Λtuldiadagi dai Diuusi ootosamu m^{ΛΛ}ca siaaco tomastuigaco tucagamucana.

14 ^Λqui amo Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ Enoco t^{ΛΛ}giducami aagai isducatai ^Λp^Λduñia agai ^Λmamaat^Λtuldiadami yaatavogamic^Λd^Λ. Enoco ^Λrcajitudad^Λ Adán. Adán ^Λrvisiolid^Λ Enoco visiold^Λ. Daid^Λ Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ pocaiti: “Diuusi divia agai ^Λmadu mui gat^Λt^Λaañicar^Λ, 15 dai pot^Λiya agai sai v^Λasi ^Λsoimaasi ivuaadami maiimia agai Diuusi ^Λmadu agai ivueeyi mui naana maasi soimaascami dai ali^Λsi vui ñioocaiña Diuusi casc^Λd^Λ soimaa taatatulda agai agai. 16 ^Λmamaat^Λatuldiadami yaatavogami pocaiti sai maibaigan^Λlidi dudunucami vui, dai is^Λmo istumaasi soimaascami ^Λp^Λduñiagi ^Λgaic^Λd^Λ agai g^Λpi^Λr vuupaiña aa, dai agai ivueeyi v^Λasi istumaasi soimaascami istumaasi iduñia ^Λliada, dai g^Λg^Λta ñioocai dai pocaiti sai v^Λasi istumaasi ivueeyi agai vaamioma c^{ΛΛ}gadu siistumaasi ivueeyi aa, dai v^Λaa^Λstunaidana agai odami dai poduucai voopoidiña amo istumaasi”, ascaiti Diuusi ñiooquituldiadamigad^Λ.

17 ^Δmos aapim^Λ giñaaduñi gant^Λgitovurai is^{ΛΛ}qui pocaiti Suusi Cristo ojootosada: 18 “Si^Λascad^Λ cayoga ugitiagi oidigi ^Λamoco gan^Λparunadamu daid^Λ ivuaadamu istumaasi soimaascami istumaasi ip^Λliadagi dai maitivuaadamu istumaasi Diuusi ip^Λlidi”, ascaiti ojootosada. 19 Daid^Λ ^Λmamaat^Λtuldiadami yaatavogami ^Λragai dai agai g^Λncocotuldi aipacoga, daid^Λ ivueeyi istumaasi soimaascami istumaasi ip^Λlidi, dai Diuusi Ib^Λad^Λ mai^{ΛΛ}madu daja agai.

20 ^Δmos aapim^Λ giñaaduñi c^{ΛΛ}gav^Λr vaavoitudada Diuusi ñiooquid^Λ dai poduucai maat^Λ oidaca isducatai Diuusi ip^Λlidi, dai gamamadavurai aapim^Λ siDiuusi Ib^Λad^Λ gansoicadamu. 21 V^Λascara av^Λrtagitoca isDiuusi g^Λnoig^Λdai dai baigav^Λr ^Λñliada g^Λnoig^Λdaitai Diuusi, dai ^Λgitovurai ^Λpa is^Λmo imidagai ajia agai istuigaco v^Λascara oidacamu aat^Λm^Λ Diuusi ^Λmadu. Suusi Cristo soig^{ΛΛ}lidi aat^Λm^Λcad^Λ casc^Λd^Λ.

22 Soigav^Λr ^Λñliada ^Λgaic^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ maic^{ΛΛ}ga maat^Λ istumaasi ^Λrc^{ΛΛ}gaducami tomali soimaascami, 23 dai g^Λnaagavurai dai c^{ΛΛ}gac^Λta vuvaída vai poduucai maiimia agai Diaavora ^Λmadu. Dai soigav^Λr ^Λñliada ^Λpa ^Λsoimaasi ivuaadamic^Λd^Λ dai mait^Λaagai masbaigan^Λñliada ^Λgaic^Λd^Λ ismaac^Λd^Λ ivuaadagi agai, ganuucadacavurai dai maipomaasi ivuaada aapim^Λ ^Λpa.

24-25 MosaliΛ amaadugava Diuusi dai aliΛ saituduga Λgai. Dai Λgai cΛΛgacΛΓΛ gΛrvuvaidi Suusi Cristo gΛrtΛaanΛdamiga muu aatΛmΛ gΛrvΛΛtarΛ cascΛdΛ. Λgai istutuidi isgΛnsoiñagi vai camaisoimaasi ivuaadagi aapimΛ dai gΛnvaidaquiagi siaaco daja Λgai caoigΛldicami vΛΛsi gΛnsoimaascamiga dai baigΛnΛliadamu aapimΛ. AanΛ ipΛlidi isΛoodami vaavoitudagi isΛΛqui abiaadΛΓΛ dai sivi dai vΛΛscΛΓΛ Diuusi ΛΓΛgΛΛ baitΛcΛaacami tami oidigi daama dai tΛvaagiΛΛΛ, dai Λgai tΛaanΛi vΛΛsiΛacatai, dai aliΛsi gΛaagai issiaa duutuuda aatΛmΛ Λgai.

Mosacaasi.

Istumaasi Diuusi taañicarudΛ ismaacΛdΛ ootoi Suusi Cristo tΛΛgi ΛVuaana

¹ Aana ΛrVuaana dai gΛnoojidi aana aapima vaavoitudadami ismaacΛdΛ gΛnΛmpaidi dai siaa duutudai Diuusi cuvaracamipΛΓΛ gΛgΛΓ quiquiΛΓΛ oidacami Asia dΛvΛΛriΛΓΛ. Aana gΛnoojidi dai gΛnaagidi naana maasi istumaasi ismaacΛdΛ giñtΛΛgi amo Diuusi taañicarudΛ. Agai giñtΛΛgi istumaasi otoma ΛpΛduñi agai tΛvaagiΛΓΛ dai oidigi daama. Diuusi agai dai tΛΛgi vΛasi gomaasi Suusi Cristo sai vΛasi vaavoitudadami maatΛna gomaasi. CascΛdΛ Suusi Cristo ootoi amo Diuusi taañicarudΛ sai agai giñtΛΛgidana vΛasi gomaasi.

² GΛnaagidamu aana vΛasi istumaasi tΛΛ aana dai caΛ. Istumaasi caΛ aana ΛrñiiooquidΛ Diuusi ΛΛmadu Suusi Cristo dai istumaasi tΛΛ aana Diuusi ΛΛmadu Suusi Cristo idui.

³ Diuusi sΛalicΛdΛ cΛagacΛΓΛ nΛijadamu sioora aagadagi idi oojai ismaacΛdΛ Diuusi giñmaa siΛascadΛ gΛnΛmpaidiadagi vaavoitudadami dai sioora ΛΛgiditai caacagi ΛpΛ Diuusi cΛagacΛΓΛ nΛijadamu. Otoma ΛpΛduñia agai vΛasi istumaasi gΛagagai idi oojiΛΓΛ.

⁴ Aana ipΛlidi isDiuusi ΛΛmadu Suusi Cristo ΛΛmadu Diuusi IbΛadΛ cΛagacΛΓΛ gΛnnΛijadagi dai gΛniibΛstudacan tadacagi aapima vaavoitudadami Asia dΛvΛΛriΛΓΛ oidacami. Diuusi agai ismaacΛdΛ maiquiaa caquivacai oidigi abiaadΛΓΛ oidaga, dai quiaa oidaga, dai tomastuigaco oidaca agai. Diuusi IbΛadΛ agai dai gΛnnuucada aapima vaavoitudadami cuvaracamipΛΓΛ gΛgΛΓ quiquiΛΓΛ oidacami dai agai tΛvaagiΛΓΛ daja siaaco Diuusi daacatai gatΛaanΛi. ⁵ Suusi Cristo agai dai gaaagidi vΛasi istumaasi Λrvaavoi. Dai agai ΛrΛpΛgadada ismaacΛdΛ duaaca dai camaimuquia agai tomali amo imidagai. Dai agai vaamioma viaa guvucadagai istomasmaacΛdΛ taanΛdami tami oidigi daama. Agai gΛroigΛdai dai gΛroigΛldi gΛrsoimaascamiga muucucai curusiaba. ⁶ Dai agai Λcovai gΛrvuvaitu tΛsai soñna tΛaanΛiñna Diuusi rarai duucai dai tΛsaidΛ ivuaadana Diuusi aa duiñdada papaali duucai siaa duutudaitai Diuusi gΛrooga. Aliasi gΛagagai tΛscΛagΛ ñiioocadagi aatΛmΛ Suusi Cristo vΛatΛrΛ. Agai viaa guvucadagai tomastuigaco.

⁷ Suusi Cristo iicomai saagida divia agai. VΛascatai tΛΛgimu asta agai ismaacΛdΛ curusiaba siisa. Dai vΛasi oodami aipaco oidacami ismaacΛdΛ maivaavoitudagi suaañidamu tΛagacai agai. SΛalicΛdΛ Λrvaavoi isdivia agai agai.

⁸ Dai Diuusi gΛrtΛaanΛdamiga agai ismaacΛdΛ maiquiaa caquivacai oidigi abiaadΛrΛ oidaga, dai quiaa oidaga, dai tomastuigaco oidaca agai. Dai agai aliΛsi viaa guvucadagai cascΛdΛ istutuidi isiduñiagi tomastumaasi. Dai pocaiti agai: “Aana oidaga maiquiaa caquivacai oidigi abiaadΛrΛ dai siΛascadΛ ugitiagi oidigi aana apiaoidacamu”, ascaiti Diuusi.

⁹ Aana ΛrVuaana dai aatΛmΛ Λrgaraadunumu vaavoitudadami. Aana ΛpΛ soimaasi taatamai vaavoitudaitai Suusi Cristo poduucai isduucai aapima soimaasi taatamai vaavoitudaitai Suusi Cristo. Dai tomastuigaco oidacamu aatΛmΛ tΛvaagiΛrΛ Diuusi ΛΛmadu. Dai Suusi Cristo giñsoicai aana ΛpΛ ansai soimaasi taatamai maivui ñiioocaitai agai poduucai isduucai gΛnsoicai agai aapima mΛsai soimaasi taatamaiñna aapima maivui ñiioocaitai agai. Aana giñmaisatu ΛmapΛcΛrΛ siaaco sicolimadi suudagi, ami Patmos tΛΛgidu. Aana giñmaisatu gamamaatΛtulitai Diuusi ñiiooquidΛ dai gaaagiditai Suusi Cristo

mamaat¹⁰atuldiaragada. ¹⁰ Amo imidagai tumiñoco Diuusi Ibaada giñmaa guvucadagai antai aana caa amo ñiooqui giñlaabagi ismaacada apan caiti amo trompeta ¹¹ dai cavami ñioo dai povaiñtatadai:

—Aana aragai dai maiquiaa caquivacai oidigi abiaadara oidaga dai tomastuigaco oidaca iñagai. Oojañi amo liivruara vaasi pastumaasi tagia aagai dai ootosda vaavoitudadami ismaacada ganampaidi dai siaa duutudai Diuusi Asia davalariara Efeesoara, dai Esmirnara, dai Pergamora, dai Tiatiirara, dai Sardisara, dai Filadelfiara, dai Laodisara —iñtatadai ñiooqui.

¹² Amaasi aja caquiva aana dai naida iñagai soora agai dai giñiooquidi dai taa aana cuvaracami veela daraasacaru agai ooroada duñisi. ¹³ Dai goveela daraasacaru saagida caacatadai Suusi Cristo. Agai gaaadaca amo vaasaragi tavaducami. Dai taagiara caata amo ooro givuurai. ¹⁴ Dai cuupada caa tootoaja apa maasi vopoi tuacami dai cava. Dai vuupuida cavami dadadacai apan duucaí tai. ¹⁵ Dai acasoda dadadacai apan duucaí amo vaiñomi toñicami bronse taagiducami. Dai cavami ñioocai apan caiti silascada muiducagi ajaqui caa daapadicami. ¹⁶ Dai ganovi saalisa padarada daaga agai cuvaracami sisiaavugai. Dai tañiañidara vuusanaca amo mastai aipadara muucacami. Dai vuivasada cavami dadadacai apan duucaí tasai cavami dadadacai dan duucu.

¹⁷ Dai aidasi taa aana acasoda abaana gai muuquida duucaí. Damos agai giñdaama dai ganovi saalisa padara dai povaiñtatadai:

—Maitiduaadicuda aana aragai dai maiquiaa caquivacai oidigi abiaadara oidaga dai tomastuigaco oidaca iñagai. ¹⁸ Aana aragai dai tomastuigaco oidaga. Aana muu amo imidagai damos sivi caduaca aana dai tomastuigaco oidaca iñagai. Dai aana viaa saalicami isvaidaquiagi vaavoitudadami iibada tavaagamu dai isootasagi agai ismaacada maivaavitudai adiaavor lamadu. ¹⁹ Oojañi aapi pastumaasi caaa dai vaasi istumaasi apavuiida agai dai istumaasi apaduñia agai. ²⁰ Acuvaracami sisiaavugai ismaacada taa aapi giñoviara arapan ducami acuvaracami giñataañicaru ismaacada ootoi aana sai nuucadacana vaavoitudadami ismaacada ganampaidi cuvaracamipara Asia davalariara. Daida acuvaracami veela daraasacaru arapan ducami vaavoitudadami ismaacada ganampaidi cuvaracamipara Asia davalariara.

2

¹ Oojidañi aapi Vuana taanadamigada vaavoitudadami ismaacada ganampaidi Efeesoara dai povaitada: “Povaiñtatadai caali ismaacada ganovi saalisa padara daaga cuvaracami sisiaavugai dai acuvaracami veela daraasacaru saagida aimarai: ² Caa maata aana vaasi istumaasi ivueeyi aapima, dai iscala ivueeyi aapima giñaa duiñdaga, dai issoimaasi taatamai aapima dai vaasara maivui ñioocai Diuusi. Caa maata aana isaapima maiurapacai soimaasi ivuadami. Caa maata aana isaapima gansaagida ajioopai mamaatuldiadami yaatavogami dai isaapima caaga tacacai agai istumaasi vaavitudai agai dai poducaí maata aapima sigai ayaatavogami. ³ Dai aliási soimaasi taatamai aapima giñvaavitudaitai damos vaasara maiojo-daitai ivueeyi aapima giñaa duiñdaga. ⁴ Damos aapima ivueeyi amo istumaasi ismaacada maiojoide aana, camaitiñoidai aapima poducaí isduucagi giñogadaiña aidasi tucamidara giñvaavoiu aapima. ⁵ Cascada aliási gaaagai iscala ama duucaí gantatagituagi aapima isducatai ivuadana aapima aidamasi tucamidara giñvaavoiu dai aliási gaaagai isapamu giñogada aapima poducaí isduucaí giñogadaiña aidamasi tucamidara giñvaavoiu.

Dai isaapim_Λ mai_Λma duuca_i gant_Λgituagi aid_Λ gia aan_Λ imimu gaamucu siaaco daraaja aapim_Λ dai ganvoopoidamu aan_Λ ganveelaga daasacarui bovasd_ΛΓ_Λ siaaco daja _Λgai vai poduuc_iai g_Λmaatac_Λana iscamaiviaa aapim_Λ s_Λallicami isgamamaat_Λtuldiadagi giñiooqui. ⁶ Damos v_Λascara aapim_Λ ivueeyi _Λmo istumaasi c_Λagaducami aapim_Λ maioojoidi istumaasi ivueeyi _ΛNicolaĩtasi_ΛΓ_Λ oidacami poduuc_iai isduuc_iai maioojoidi aan_Λ istumaasi ivueeyi _ΛNicolaĩtasi_ΛΓ_Λ oidacami. ⁷ C_Λagav_ΛΓ _Λagiditai ca_Λca aapim_Λ istumaasi aagidi Diuusi Ib_Λad_Λ _Λv_Λavoitudadami: Siora_Λ maisoimaasi ivuaadagi si_Λascad_Λ _ΛDiaavora soimaasi iduiñtulda _Λliadagi, _Λgai gia viaacamu oigaragai iscuucumiagi _Λuusi ibiad_Λ ismaac_Λd_Λ oidaga t_Λv_Λagiat_ΛΓ_Λ dai ismaac_Λd_Λc_Λd_Λ viaacana oodami ib_Λd_Λgai utudui”.

⁸ Oojidañi aapi Vuaana _Λt_Λaan_Λd_Λamigad_Λ _Λv_Λavoitudadami ismaac_Λd_Λ gan_Λmpaidi Esmir_ΛΓ_Λ _ΛΓ_Λ dai povait_Λad_Λ: “Povaiñt_Λt_Λd_Λ _Λc_Λal_Λi ismaac_Λd_Λ maiquiaa caquivacai idig_i abiaad_ΛΓ_Λ oidaga dai tomastuigaco oidaca _Λgai. _Λgai vaa muu _Λmo imidagai d_Λmos sivi caduaaca. ⁹ C_ΛΛ maata aan_Λ v_Λasi istumaasi ivueeyi aapim_Λ. C_ΛΛ maata aan_Λ isaliasi soimaasi taatamai aapim_Λ dai iss_Λallicad_Λ arsoituutuigami aapim_Λ. Damos v_Λascara Diuusi c_Λagacara gan_Λidi aapim_Λ dai gansoic_Λi masai c_Λagacara oidacana dai naana duuca_i gansoic_Λi. C_ΛΛ maata aan_Λ isducatai ganvui ñioocai _Λmo_Λco _Λjudidiu ismaac_Λd_Λ pocaiti said_Λ arDiuusi maamarad_Λ dai mait_Λv_Λavoi. Baiyoma _Λgai gan_Λmpaidi dai siaa duutudai _ΛDiaavora. ¹⁰ Otoma aimu istuigaco aapim_Λ soimaasi taata _Λgai. _Λmo oodami ismaac_Λd_Λ ivueeyi istumaasi ip_Λlidi _ΛDiaavora gan_Λmaamaisa _Λgai dai poduuc_iai n_Λida _Λgai sabai c_Λaga giñv_Λavoitudai aapim_Λ ismaitiñv_Λavoitudai _ΛΓ_Λ. S_Λallicad_Λ soimaasi taata _Λgai aapim_Λ baivustaan tasai. Damos v_Λasi gomaasicad_Λ mait_Λv_ΛΓ duduaadimu aapim_Λ baiyomav_ΛΓ apiac_Λaga vaavoitudada Diuusi asta masi_Λascad_Λ coi dai aan_Λ ganvaidacaimu t_Λv_Λagiamu sim_Λca oidacamu aapim_Λ Diuusi _Λmadu tomastuigaco. ¹¹ C_Λagav_ΛΓ _Λagiditai ca_Λca aapim_Λ istumaasi aagidi Diuusi Ib_Λad_Λ _Λv_Λavoitudadami. Siora_Λ maisoimaasi ivuaadagi si_Λascad_Λ _ΛDiaavora soimaasi iduiñtulda _Λliadagi, _Λgai gia maisoimaasi taata _Λgai coocai _Λgai maiimia _Λgai _ΛDiaavora _Λmadu cascad_Λ”.

¹² Oojidañi aapi Vuaana _Λt_Λaan_Λd_Λamigad_Λ _Λv_Λavoitudadami ismaac_Λd_Λ gan_Λmpaidi P_εrgamo_ΛΓ_Λ _ΛΓ_Λ dai povait_Λad_Λ: “Povaiñt_Λt_Λd_Λ _Λc_Λal_Λi ismaac_Λd_Λ viaa _Λmastai aipad_ΛΓ_Λ muucacami: ¹³ C_ΛΛ maata aan_Λ v_Λasi istumaasi ivueeyi aapim_Λ. Maata aan_Λ isaapim_Λ _Λmapacara oidaga siaaco _Λodami ivueeyi istumaasi _ΛDiaavora ip_Λlidi dai v_Λascara apiac_Λaga siaa giñduutudai aapim_Λ. Dai apiac_Λaga giñv_Λavoitudai aapim_Λ aidasi _Λodami P_εrgamo_ΛΓ_Λ oidacami muua Antipasi ami siaaco ivueeyi _Λodami istumaasi _ΛDiaavora ip_Λlidi. Antipasi _Λgai dai c_Λaga aagidi _Λodami isgiñv_Λavoitudai. ¹⁴ Damos v_Λascara ivueeyi aapim_Λ _Λmo istumaasi ismaac_Λd_Λ maioojoidi aan_Λ. _Λmadutai g_Λnaaduñi quiaa vaavoitudai Balaam mamaat_Λtuldiaragad_Λ. Balaam _Λgai dai av_Λnaqui _ΛBalaac sai _Λgai soimaasi iduiñtuldana _Λjudidiu. Cascad_Λ Balaac aagidi _Λjudidiu sai ugana cuaadagai ismaac_Λd_Λ aa oodami cadaasi _Λmomoono dai sai googosi ganducamicana. ¹⁵ Dai _Λmadutai g_Λnaaduñi vaavoitudadami quiaa vaavoitudai Nicolaĩtasi mamaat_Λtuldiaragad_Λ ismaac_Λd_Λ maioojoidi aan_Λ. ¹⁶ Cascad_Λ _Λaliasi g_Λagagai isotoma ama duuca_i gant_Λgituagi _Λgai dai ismai_Λma duuca_i gant_Λgituagi _Λgai aid_Λ gia gaamu imimu aan_Λ dai cocodamu aan_Λ _Λgai idi mastaicad_Λ ismaac_Λd_Λ vuusai giñt_Λñiañd_ΛΓ_Λ. ¹⁷ C_Λagav_ΛΓ _Λagiditai ca_Λca aapim_Λ istumaasi aagidi Diuusi Ib_Λad_Λ _Λv_Λavoitudadami. Siora_Λ maisoimaasi ivuaadagi

siaascada ʌDiaavora soimaasi iduiñtulda ʌliadagi, maaquimu aanʌ ʌgai gocuadagai ismaacada ʌvaagiʌra oidaga ismaacada maitiipu tami oidi daama. Dai maaquimu aanʌ ʌgai ʌmo odai tojacami siaaco oojisi ʌmo ʌʌtaragai ismaacada maimaata aa oodami mosaca ʌgai sioora maaquiyagi aanʌ”.

18 Oojidañi aapi Vuaana ʌʌaanʌdamigada ʌvaavoitudadami ismaacada ganampaidi Tiatirʌra ʌʌra dai povaitʌada: “Povaiñtatʌdai Diuusi marada. ʌgai vaa ʌgai dai cavami dadadaca ʌmo vaiñomi bronse ʌʌgiducami caʌ daapacadicami. 19 Caʌ maata aanʌ vaasi istumaasi ivueeyi aapima. Aapima giñoigadai dai aipacoga ganoigadai aapima ʌʌra. Dai maata aanʌ iscaʌga giñvaavoitudai aapima dai iscaʌga ivueeyi aapima giña duiñdaga dai issoimaasi taatamai dai vaascaʌ maivui ñioocai Diuusi. Dai maata aanʌ issivi vaamioma caʌga ivueeyi aapima Diuusi aa duiñdada situcamidʌra giñvaavoitudacai. 20 Damos vaascaʌ ivueeyi aapima ʌmo istumaasi istumaasi maiojoidi aanʌ. Aapima gansaagida oidaga ʌmo ooqui Jesabela ʌʌgiducami. ʌgai pocaiti saidʌ arDiuusi ñiooquituldiadamigada damos maitarvaavoi. Baiyoma ʌgai vupuiirumadai ʌmoco ismaacada giñvaavoitudai mamaatʌtulditai ʌgai isaliasi arcaʌgai isgoogosi ganducamicagi daida iscuaadagi cuadagai ismaacada aa oodami cadaasi ʌmomoono. Dai aapima dadagitoi sai apiaquiaa gamamaatʌtuldiña gomaasi. 21 Catavʌpi nanara aanʌ ʌooqui sai ama duuca ʌtagitona dai sai gajaadʌra viaana gasoimaasicamiga damos ʌgai maitipʌlidi. 22 Sivi gia daituldamu aanʌ cocodagai ʌgai dai saʌlicada soimaasi taatʌtuldiamu aanʌ vaasi vipioolimada, ismaiaama duuca ʌntʌtagituagi ʌgai dai camaipomaasi ivuaadagi. 23 Dai coodamu aanʌ sioora vaavoitudai ʌooqui mamaatʌtuldiaragada dai poduucai vaasi oodami ismaacada giñvaavoitudai caʌga maatamu iñsaana maata vaasi istumaasi tatagitoi oodami dai vaasi istumaasi ipʌlidi isivuaadagi ʌgai. Dai sioora caʌga ivuaadagi aanʌ caʌgacaʌra naijadamu dai sioora soimaasi ivuaadagi aanʌ soimaasi taatʌtuldiamu. 24 Damos aapima Tiatirʌra oidacami ismaacada maivaavoitudai ʌooqui mamaatʌtuldiaragada tomasi maimaata vaasi istumaasi mamaatʌtuldi ʌgai ismaacada ivueeyi istumaasi ʌDiaavora ipʌlidi aanʌ maiviaa isvaamioma ganmaacadagi ñiooqui aapima. 25 Damos gaʌagai masiapicaʌga vaavoitudadagi aapima asta siaascada gaamu imiagi aanʌ. 26 Sioora maisoimaasi ivuaadagi siaascada ʌDiaavora soimaasi iduiñtuldi ʌliadagi dai sioora apicaʌga ivuaadagi istumaasi ipʌlidi aanʌ isivuaadagi asta siaascada coyagi, maaquimu aanʌ ʌgai saʌlicami sai giñʌmadu ʌaanʌiña vaasi oodami oidigi daama oidacami, 27 poduucai isduuca giñooga giñmaa saʌlicami ansai aanʌ ʌaanʌiña vaasi oodami oidigi daama oidacami. Dai saʌlicada viaacamu ʌgai guvucadagai dai vaamioma istutiadamu ʌgai siʌgaa oodami. 28 Dai vaidacamu aanʌ ʌgai ʌvaagiamu sai aanʌ giñʌmadu oidacana tomastuigaco. Aanʌ ʌʌpan ducami ʌgaʌ siaavugai ismaacada ʌʌquiamoco vusacai. 29 Caʌgavʌr ʌʌgiditai caʌca aapima istumaasi aagidi Diuusi Ibaada ʌvaavoitudadami”.

3

1 Oojidañi aapi Vuaana ʌʌaanʌdamigada ʌvaavoitudadami ismaacada ganampaidi Sardisʌra ʌʌra dai povaitʌada: “Povaiñtatʌdai caʌli ismaacada ootoi Diuusi Ibaada sai nuacadacana ʌvaavoitudadami cuvaracamipʌra ʌgaʌr quiiquiʌra oidacami dai ganoviʌra daaga ʌgai cuvaracami sisiaavugai:

CAA maata aana vaasi istumaasi ivueeyi aapima. Maata aana ismuidutai aapima mospocaiti iscalaaga vaavoitudai Diuusi daida isagai ganmaa iibadagai utudui damos maiviaacan vueeyi aapima iibadaga utudui. ² Caa gavar annuacadaca aapima dai poduucai caagacata oida. Quiaa vaavoitudai aapima palapi. Vaamiomavar calaga vaavoituda dai poduucai caagacata oidacamu aapima. Maitavar dagitu isugitia ganvaavoidaraga. Canadi aana isaapima maicagacata oidaga Diuusi vui cascada pocaiti aana. ³ Caa gavar tatagitoda aapima Suusi Cristo mamaatatuldiaragada dai agiadavurai goaasi. Ama duuquivar gantatagito dai camaidagitu ganvaavoidaraga. Ismaima duuca gantatagituagi aapima aida gia todian duuca imimu aana maimaatacatai aapima siascada poduucai isduuca maimaatacana aapima siu duucu divia agadagi amo asivogami. Dai soimaasi gantaatatuldamu aana. ⁴ Damos vaascara oidaga ami Sardisaga amo vaavoitudami ismaacada maisoimaasi ivueeyi cascada giinamadu oidacamu agai tavaagata dai viacamu agai yuucusi tootocami. ⁵ Siorea maisoimaasi ivuaadagi siascada diaavora soimaasi iduifutlida liadagi agai gia ganaadamu yuucusi tootocami tavaagata. Dai aana maisiaa duadamu tataragada agai aliivruaifidaga siaaco oojisi. Aliivruaga oojisi tataragada agai ismaacada viaa iibadagai utudui. Dai agidamu aana giinooaga amada giinooaga tataragada isagai arginaaduni. ⁶ Caa gavar agiditai caaca aapima istumaasi aagidi Diuusi Ibaada vaavoitudadami".

⁷ Oojidani api Vuaana taanadamidaga vaavoitudadami ismaacada ganmpaidi Filadelfia dai povaitada: "Povaitadai cala ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi dai vaasi istumaasi aagai agai arvaavo dai agai viaa asalicamidaga ara Davicar, dai agi agai aagai istumaasi ardufia agai dai maitipu siora ama duuca aagidagi. ⁸ Caa maata aana vaasi istumaasi ivueeyi aapima. Vaascara calaga giivaavoitudai aapima daida agiditai caa giinooqui dai aagidi aa oodami isgiivaavoitudai. Cascada ganmaa aana guvucadagai masi calaga gaaagidina giinooqui dai maitipu tomali amoco ismaacada viaa guvucadagai isansobicadagi. ⁹ Ami Filadelfia oidaga amoco ismaacada pocaiti saida arDiuusi maamarada damos maitarvaavo. Agai aryaatavogami daida ganmpaidi dai siaa duutudai diaavora. Dai aana taanimu ayaatavogami sai ganuravana aapima dai sai ganvuidara gantootonacada guuquivana. Dai caa maatamu agai isganoigadai aana aapima. ¹⁰ Aapima calaga giinagidi dai maitivui fioocai siascada taatamadagi cascada annuacadacamu aana aapima siascada salicada soimaasi taatagi aoodami vaasi oidigi daama oidacami, dai naidamu aana sabai calaga ivueeyi agai ischo ara. Damos aana gia calaga annuacadacamu aapima simaisoimaasi taatamu aapima. ¹¹ Otoma gaamu imimu aana. Apivar calaga giivaavoitudada aapima dai apivar calaga oidaca vai poduucai maiviaacamu aa oodami istumaasi Diuusi ganmaaquigai tavaagata. ¹² Siorea maisoimaasi ivuaadagi siascada diaavora soimaasi iduifutlida liadagi agai gia viacamu amo salicami tavaagata siaaco oidaga Diuusi dai Diuusi amadu oidacamu tomatuigaco. Dai agai cocovadaga oojamu aana giinDiuusiga tataragada, oojamu aana ara istagidu Diuusi quida. Agai ara Jerusalem utudada ismaacada idui Diuusi tavaagata dai tavaadamu agai tami oidigi daama. Dai oojamu aana ara giintataraga utudada. ¹³ Caa gavar agiditai caaca aapima istumaasi aagidi Diuusi Ibaada vaavoitudadami".

ARpan ducami Diuusi IbAada. Agai Agai dai nuucada AVaavoitudadami ismaacada ganampaidi cuvaracamipara quiquiara. ⁶ Daidada daicarui vuidara cala tatalica dai gala suudagi maasi dai vidrio maasi ara.

Daidada daicarui sicoli guuca maacova Diuusi tataañicaruda ismaacada vaasi tuucugaru daraaja vuupuida. ⁷ Laragadada ara maasi amo mavidi, daidada gamai ara maasi amo tuuru, daidada gamai viaa oodami vuivasada, daidada gamai ara maasi amo baagai dai daigigi. ⁸ Vala maacova viaa naanadami aanai. Dai daamadara dai utadara aanada muumujidu vuupuida. Dai tarara dai tucara Agai mosñioocaiña dai pocaitiña:

Aapi garDiuusiga samicada maisoimaasi ivueeyi.
 Aapi garDiuusiga samicada maisoimaasi ivueeyi.
 Aapi garDiuusiga samicada maisoimaasi ivueeyi.
 Aapi garDiuusiga samicada viaa guvucadagai.
 Maiquiaa caquivacai oidigi abiaadara oidaga aapi.
 Dai quiaa oidaga aapi.
 Dai tomastuigaco oidaga agai.
 Pocaitimi acacaisi.

⁹ Dai siuu duucu acacaisi calaga ñioocadagi Agai valara ismaacada agala daicarui dan daja, ismaacada tomastuigaco oidaga, dai siuu duucu acacaisi siaa duutudaiña Agai, dai siuu duucu baigaliaracada ñioocadagi Agai, ¹⁰ aidaga amo coobai dan maacova cacaliodami gantootonacada guguucaiña Agai vuidara ismaacada tomastuigaco oidaga dai siaa duutudaiña Agai. Dai Agai vuidara daraasaiña gancooronaiga dai pocaiti:

¹¹ GarDiuusiga, garbaitacacacamiga aapi gia viaa samicami isvaasi oodami calaga ñioocadagi aapi gavui, daidada isvaasi oodami gasiaa duutuadagi. Aapi samicada viaa guvucadagai daidada idui vaasiaacatai cascada. Aapi idi vaasiaacatai dai nuucada aapi vaasiaacatai poduucai ipalidi aapi cascada. Caiti acacaliodami.

5

¹ Dai amaasi tala aana Diuusi isdaja agala daicarui daama daaga amo liivru ganoovalara sallsa padara. Aliivru aramo papeli tavaducami biisapicami dai aipadara oojisi dai calaga cuupi arastudi cuvaracamipara seeracada. ² Dai tala aana amo Diuusi taañicaruda ismaacada viaa guvucadagai dai Agai cavami ñioocai dai tacacai:

—¿Voora Agai dai samicada cala tuiga dai cascada viaa samicami iscuupicoagi idi liivru dai aligagi? —caiti Diuusi taañicaruda.

³ Damos maidada ami tomali amaadutai tomali tavaagiaiñdara tomali oidigi daamaiñdara tomali oidigi utadara ismaacada isistutuidi iscuupicoagi aliivru dai nalidagi loojai. ⁴ Aidaga cavami sosua aana maitiipucatai tomali amaadutai ismaacada viaa samicami iscuupicoagi aliivru dai nalidagi loojai. ⁵ Amaasi amaadutai acacaliodami povaiñtadai:

—Casi maisuacada aapi Vuana. Cadivia amo cala cala tuigacami ismaacada vaamioma istutuidi isaDiaavora dai goovai gia viaa samicami ismaigovai daasagi goseera vala cuvaracamiparañdara. Idi cala Agai dai taana ai Judeea davalara ooidacami dai idi vaa arcajudadara ara Davicaru —iñtadai acaliodami.

⁶ Amaasi tala aana amo cala masmaacada Cañiru aagaiña. Dai ami cala agala daicarui vai vaasoñioma guuca amaacova cacaisi dai arana daraaja amo coobai dan maacova cacaliodami vai ami saagida cala cala. Dai cala

maasi noonovidarai dai aacasodarai masiaaco daadagarai clavocada dai cal maasi oonomadara masiaaco sai mastaicada dai muua. Dai cuvaracamiga aagada agai dai cuvaracamiga vuupuida. Avuupuida arapan ducami Diuusi Ibaada ismaacada ootoi Diuusi vaasi oidigi daama. ⁷ Agai vaa calli miaadara calquiva siaa daja Diuusi agaa daicarui daama dai daaga lliivru ganooviarai saalisu padara. Taida calalli bai lliivru. ⁸ Dai aidasi bai agai lliivru amaacova cacaisi amadu amo coobai dan maacova cacalliodami gantootonacada guuquiva calalli vuidara. Dai vaascatai daadaga amo arpa agai arivacarui. Dai daadaga amo aali ooro aasocoli susuudacami cubimidali. Agai arapan ducami amaamadara gada vaavoitudadami. ⁹ Daida agai ganai amo naidaga utuducami aagaitai Suusi Cristo dai pocaiti:

Aapi viaa sallicami isbiyagi goliivru dai ismaigovai daraasagi aseera ismaacadacada arastudi goliivru.

Aoodami gamuaa aapi pasai poduucai calgacara vuvaidana aapi mui naana maasi oodamiaiñdarai naana maasi ñioocadami, aipaco gagar quiqiarai oidacami, dai vaasi oidigiaiñdarai.

¹⁰ Dai aapi covai garvuvaitu tasai soña taanaiña Diuusi rarai duucai, dai tasai ivuaadana Diuusi aaduiñdada papaali duucai siaa duutudai Diuusi garooga.

Dai taanadamu aatama oidigi daama oidacami.

Caiti agai.

¹¹ Amaasi gaamucu nanava ana dai taal mui mil Diuusi taanañicaruda ismaacada agaa daicarui sicolu daraaja amadu amaacovai cacaisi dai cacalliodami. Dai cal ana isvaascatai agai galagara ñioocai ¹² dai pocaiti: Muua aoodami calalli ismaacada Cañiiru aagaiña vaavoitudadami.

Agai vaa agai dai sallicada viaa sallicami, dai maata cal vaasiaacatai. Daida artuidacami vaasiaacatai.

Dai aliassi viaa guvucadagai dai aliassi gaagai isvaasi oodami siaa duutuadagi agai,

dai iscala ñioocadagi agai vui ara.

¹³ Dai cal ana isñioocai ara vaasiaacatai istumaasi Diuusi idui tavaagiara dai oidigi daama dai davalrai uta dai agaa suudagiara dai pocaiti agai: Aliassi gaagai isvaascatai siaa duutuadagi agai ismaacada agaa daicarui dan daja amadu agai ismaacada Cañiiru aagai vaavoitudadami.

Dai aliassi gaagai iscala ñioocadagi agai vui.

Agai gia sallicada viaa guvucadagai dai viaa sallicami ara.

Dai aatama ipalidi isvaascara viaaca agai sallicami dai guvucadagai.

Dai isvaascara vaascatai calaga ñioocadagi agai valara.

Daida issiaa duutuadagi agai tomastuigaco.

Poduucai ganai agai.

¹⁴ Daida amaacova cacaisi apiañiooquimi dai pocaiti:

—Poduucai ara duuna —caiti.

Daida amo coobai dan maacova cacalliodami gantootonacada guuquiva agai vuidara ismaacada tomastuigaco oidaga dai siaa duutudai agai.

6

¹ Amaasi taal ana isagai ismaacada Cañiiru aagaiña vaavoitudadami maigovai dai aseera amapacara ismaacadacada arastudi liivru. Dai cal ana iscavami ñioo amaadutai amaacova cacaisi. Dai aran caiti copondami dai povaiñtadai:

—jDimi dai naida amo istumaasi! —iñtadai agai.

2 Antai gaamucu nanaava aana dai taa amo cavayo tojacami vai dan daitugai amo calli dai ganooviala bacati amo uus gaatoi. Dai agai gacuasati amo coronai masmaacada maa dai maiduadicuitai imai dai apamu gamaitaquimi cocodiara.

3 Aidasi agai ismaacada Cañiuru aagaiña vaavoitudadami maigo dai aseera ara mapacaraifidala ismaacadacada arastudi alivru caa aana iscaiti agoquiridad calsi dai povaiñatadai:

—jDimi dai naida amo istumaasi! —iñtatadai agai.

4 Dai gaamucu nanaava aana dai taa amo cavayo vagicami dai dan daitugai amo calli. Matai acalli maa amo gaa mastai dai maa sallyicami sai cocotuldiña oodami tami oidigi daama oidacami dai sai aipacoga gancoodaiña.

5 Dai agai ismaacada Cañiuru aagaiña vaavoitudadami maigo dai aseera ara mapacaraifidala ismaacadacada arastudi alivru, dai caa aana iscaiti amai calsi dai povaiñatadai:

—jDimi dai naida amo istumaasi! —iñtatadai agai.

Dai gaamucu nanaava aana dai taa amo cavayo tucucami vai dan daitugai amo calli dai ganooviala bacati amo vallaatudacarui. 6 Dai caa aana amo ñiooqui amaacova calsi saagidaifidala vai pocaiti:

—Mosacaasi amo litro taligi gamaitacai amo tasai aa duiñdagaicada. Dai vaica litro sevada gamaitacai amo tasai aa duiñdagaicada. Damos asaiti lamadu avino maitavav vaamioma namaquida.

7 Dai agai masmaacada Cañiuru aagaiña maigo dai aseera ara mapacaraifidala ismaacadacada arastudi alivru dai caa aana iscaiti agamai calsi dai povaiñatadai:

—jDimi dai naida amo istumaasi! —iñtatadai agai.

8 Antai gaamucu nanaava aana dai taa amo cavayo vuaamacami dai dan daitugai amo calli ismaacada viaa sallyicami iscododagi oodami. Dai agai gooquiara imai amai ismaacada viaa sallyicami isvaidaquiagi oodami malca siaaco ajiopai acoidada.

Dai agai ismaacada viaa sallyicami iscododagi mui oodami. Agai coodaiña oodami cocodiara, dai biuugigaicada, dai cocodagaicada, dai calcaisicada.

9 Aidasi agai ismaacada Cañiuru aagaiña vaavoitudadami maigo dai aseera ara mapacaraifidala ismaacadacada arastudi alivru taa aana altar siaaco siaa duutudai oodami Diuusi dai altar uta daraaja iibada acoidada ismaacada gacooditu vaavoitudaitai Diuusi ñiooquida dai gaaagiditai Diuusi ñiooquida.

10 Dai agai cavami ñioocai dai pocaiti:

—Garbaitacaacamiga aapi gia tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi dai aapi gia vascara ivueeyi valla pastumaasi aagai saida ivuaada agai. ¿Asta silascada nidamu aapi oodami oidigi daama oidacami ismaacada arcalla ivuaadami dai ismaacada armaicalla ivuaadami dai soimaasi taatutldamu aapi agai ismaacada gaco? —caiti agai.

11 Amaasi baitacaacamigada agai maa vaavoitudadami iibada yuucusi totoocami dai potatadai sai ganibastana ara challaqui tasai. Dai sai quiaa oidaga oidigi daama lamoco aduñda vaavoitudadami ismaacada ivueeyi Suusi Cristo aa duiñdada. Dai sai amaivaavoitudadami cooda agai ara poduucai isduucai gancooditu agai sai cascada gaaagai islanaraca agai ara challaqui tasai.

12 Dai naidi aana aidasi agai ismaacada Cañiuru aagaiña vaavoitudadami maigo dai aseera ara mapacaraifidala ismaacadacada arastudi alivru. Dai taa aana iscavami givivuli oidigi daida isatasai tucutu aran maasi icuusi tuucucami. Daida amasaadai arai gadi valla, 13 daida asisiaavugai suuli man danarapi poduucai isduucai suuligai uusi iibiada silascada cavami

ΛVΛrdagi. ¹⁴ Dai tavaagi gabiisa Λpan duucai Λmo papeli dai maitΛmaustu. Dai VΛasi gigiidi sibΛacoga guuquiva dai VΛasi ΛmapΛcαΓΛ siaaco sicolimadi suudagi sibΛacoga guuquiva. ¹⁵ DaidΛ Λrarai oidigi daama oidacami gΛπΛsto tΛΛtΛjovai dai vaapavuli saagida Λmadu aa tΛtΛaanΛdami, dai Λricu, dai Λsandaaru tΛtΛaanΛdamigadΛ, dai ismaacadΛ viaa sΛΛlicami, dai Λpipioofi, dai ismaacadΛ maitΛrpipioofi ΛpΛ. ¹⁶ Dai VΛascatai Λgai potΛtΛdaiΛna Λgigiidi dai Λvaapavuli:

—GΛrdaamavΛr suuligi dai gΛrΛsto vai maitΛrtΛagana Diuusi ΛgΛΛ daicarui daama daja vai maisoimaasi gΛrtaatatuldana Λgai ismaacadΛ Cañiiru aagaiΛna Λvaavoitudadami.

¹⁷ Caaayi istuigaco Diuusi soimaasi gΛrtaatatulda agai dai tomali amaadutai aatΛmΛ maitistutuidi iscΛagacαΓΛ vuvuquigi —tΛtΛdai Λgai.

7

¹ Dai tΛΛ aanΛ maacova Diuusi tΛtΛaañicarudΛ isguuca maacovapΛΓΛ oidigi soosonΛrΛ dai soobidaca ΛVΛΛli sai maivustaiΛna oidigi daama, tomali ΛgΛΛ suudagi daama, dai sai maioiñidiΛna tomali Λmo uusi. ² Dai tΛΛ aanΛ ΛpΛ amoco Diuusi tΛaañicarudΛ vai siaali amadΛΓΛ imΛi dai bΛcati Diuusi seeyogadΛ. Diuusi Λgai dai tomastuigaco oidaga. DaidΛ ΛDiuusi tΛaañicarudΛ gΛgΛr iΛna dai potΛtΛdai Λgaa maacova Diuusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacadΛ viaa sΛΛlicami issiaΛ duaadagi naana maasi istumaasi oidigi daama dai ΛgΛΛ suudagiΛrΛ:

³ —MaitavΛr siaa duaada tomali Λmo istumaasi oidigi daama tomali ΛgΛΛ suudagiΛrΛ tomali uusi asta siaascadΛ cocovΛΓΛ daraasi aatΛmΛ Λvaavoitudadami Diuusi seeyogadΛ —tΛtΛdai Diuusi tΛaañicarudΛ.

⁴ Dai caΛ aanΛ isgΛagagai siΛΛquiatai viaa Diuusi seeyogadΛ. Λgai ajΛga Λmo siento dan goo coobai dan maacova mil Λjudidiu cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ. ⁵ Judά cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga baivustaama dan goo mil ismaacadΛ viaa Diuusi seeyogadΛ, dai Rubén cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil ismaacadΛ viaa Diuusi seeyogadΛ, dai Gad cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, ⁶ dai Aser cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, dai Nefatali cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, dai Manasés cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, ⁷ dai Simeón cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, dai Leví cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, dai Isacar cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, ⁸ Dai Sebulón cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, dai Osee cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil, dai Benjamín cajitudadΛ saagidiaiñdΛrΛ ajΛga ΛpΛ baivustaama dan goo mil.

⁹ Dai gooquiΛrΛ gaamucu nΛnΛava aanΛ dai tΛΛ mui naana maasi oodami naana maasi ñiocadami, aipaco gΛgΛr quiiquiΛΓΛ oidacami VΛasi oidigiaiñdΛrΛ. Dai Λgai moguuca ΛgΛΛ daicarui vuidΛrΛ dai Λgai ismaacadΛ Cañiiru aagaiΛna Λvaavoitudadami vuidΛrΛ. Λoodami sΛΛlicadΛ muidu tomali Λmaadutai maitistutuidi iscΛcaldagi. Dai gΛaadaca yucusi tootoacami dai gΛnnoonoviΛrΛ daagΛ palma aagadΛ. ¹⁰ Dai VΛascatai gΛgΛr iΛnacai dai pocaiti: Diuusi Λgai dai gogΛΛ daicarui daama daja. Dai goovai Λmadu gogΛmai ismaacadΛ Cañiiru aagaiΛna Λvaavoitudadami cΛΛgacΛrΛ vuvaidi oodami.

Caiti agai. ¹¹ Dai taa aanla isagaa daicarui sicoli guuca acacalliodami lamadu amaacova Diuusi tataaaficaruda dai vaasi agai sicoli guuca vaasi Diuusi tataaaficaruda dai agai davararapi cuiqui siaa duutudaitai Diuusi dai ¹² pocaiti:

Poduuquiava. Aliasi ipalidi aatama isvaasi oodami calga fioocadagi Diuusi vui baigalliaracada tomastuigaco.

Agiava agai dai sallowada cal maata cal vaasiaacatai, dai sallowada viaa sallowami dai guvucadagai,

dai vaasi oodami gaagai issiaa duutuadagi agai tomastuigaco.

Poduuquiava.

Caiti Diuusi tataaaficaruda.

¹³ Amaasi amaadutai acacalliodami giñtacacai dai povaiñtadai:

—¿Voofta idi dai gnaadaca yuucusi tootoacami dai vaadafa dada goovai? —iñtadai.

¹⁴ Antai aanla aa noragi dai potadai:

—Aapi gia maata aanla gia cho —tadai aanla.

Tai agai povaiñtadai:

—Idi agai dai oidigi daamaifadafa dada. Malca siaadafa dada goovai sallowada soimaasi taatamai oodami damos calgacafa vuvaja idi vaavoitudacai acalli ismaacada Cañiiru aagaiña vaavoitudadami. Goovai muu curusiaba tai aasi larada dai poduucal oigali goovai soimaascamigada vaavoitudadami. ¹⁵ Cascada Diuusi vuidafa guuca goovai dai tafafa dai tucafa ivueeyi Diuusi aa duifadada tami siaaco oidaga Diuusi. Dai Diuusi nuucada goovai lamadu daacatai. ¹⁶ Camaibiuugicoñicamu goovai tomali camaitonocoñicamu, tomali camaisoimaasi taatacamu goovai toifdaligada tasai. ¹⁷ Goovai ismaacada Cañiiru aagaiña vaavoitudadami mocalla agaa daicarui vuidafa siaaco Diuusi dajatai gataaanla. Goovai afagai dai apianuucadacamu govaavoitudadami vai baigalliaracada oidacana. Dai goovai talligidamu agai siaadafa vusanai suudagi ismaacadacada viaacana oodami ibadagai utudui. Dai tomastuigaco oidacamu goovai lamadu. Dai maitiipucamu istucada soigalliadagi oodami —iñtadai agai.

8

¹ Aidasi agai ismaacada Cañiiru aagaiña vaavoitudadami maigo dai aseera larala mapacaraiñdafa ismaacadacada arastudi aliivru aidla gia maitadatu tomali amo istumaa tajucami ora tavaagiara. ² Amaasi taa aanla acubaracami Diuusi tataaaficaruda ismaacada Diuusi vuidafa guuca. Matai maa lamoco trompeta. ³ Dai gooqilara divia larala mai Diuusi taaaficaruda dai amo ooro aasocolifafa bacati cubimidali dai altar vuidafa calquiva agai. Altar oorocada duñisi dai mocalla agaa daicaruda Diuusi vuidafa. Matai maa Diuusi taaaficaruda galpi cubimidali sai maidana altar daama siuu duucu vaavoitudadami daanladagi Diuusi. ⁴ Aidasi Diuusi cal isdaanla vaavoitudadami tsai cubusigada acubimidali ismaacada maji adiuusi taaaficaruda dai Diuusi vuiwasadafa aayi. ⁵ Amaasi adiuusi taaaficaruda bai aasocoli ismaacadafa mamaidi agai acubimidali dai suudagi tutupali altar daamaifadafa dai daitu agai aasocoli oidigi daama dai oidigi cavami copofimi dai vapadoquimi, dai gigivuli adavalarai.

⁶ Amaasi acubaracami Diuusi tataaaficaruda ismaacada ganoovifafa daadaga lamo iivaracui baigandui dai gaiiva agai.

7 Daid_Λ ap_Λga iiva amaadutai Diuusi t_Λt_Λaañicarud_Λ g_Λtrompeta tai duudu t_Λaa_Λy_i dai tai dai _Λarai oidigi daama. Dai baitoma tajucami oidigi daama ma_Λi v_Λaa_Λs_i _Λuusi _Λamadu _Λvasoi.

8 Tai gooqui_Λra _Λmai Diuusi t_Λaañicarud_Λ iiva g_Λiivacaruc_Λd_Λ _Λmatai _Λg_ΛΛ suudar_Λ daitu _Λmo istumaasi _Λpa_Λ maascami _Λmo g_ΛΛ giidi ismaac_Λd_Λ _Λmajimi dai baitoma tajucami _Λg_ΛΛ suudagi _Λarai g_Λnaato. 9 Dai baitoma tajucami v_Λaa_Λs_i _Λvatopa _Λamadu v_Λaa_Λs_i _Λc_Λc_Λa_Λi_{s_i} _Λg_ΛΛ suudar_Λ oidacami coi, dai baitoma tajucami _Λvapaarcu ugidagai.

10 Amaasi _Λmai Diuusi t_Λaañicarud_Λ iiva g_Λiivacaruc_Λd_Λ tai g_Λi _Λmo siaavugai gaducami tavaagiaiñd_Λra dai _Λmajimi _Λpan duuca_i _Λmo cuudagi dai baitoma tajucami ajaaqui_Λra dai baitoma tajucami _Λmap_Λc_Λra siaaco vusanai suudagi g_Λi. 11 _Λsiaavugai Ajenjo t_Λagidu. _Λgai _Λra_Λmo muuquigami dai sivu. Casc_Λd_Λ baitoma tajucami _Λsuudagi oidigi daama sivutu dai mui oodami coi y_Λacai _Λsuudagi sivuc_Λd_Λ.

12 Tai gooqui_Λra _Λmai Diuusi t_Λaañicarud_Λ iiva g_Λiivacaruc_Λd_Λ tai baitoma tajucami _Λtasai tucagamutu dai baitoma tajucami _Λmasaadai tucagamutu dai baitoma tajucami _Λsiaavugai tucagamutu _Λpa dai poduuc_i maisic_Λga tonoraga tas_Λra dai vaamioma tucagamu tuc_Λra.

13 Amaasi gaamucu n_Λn_Λava a_Λn_Λ dai t_ΛΛ a_Λn_Λ istavaagi_Λra daigigi _Λmo Diuusi t_Λaañicarud_Λ dai c_ΛΛ a_Λn_Λ iscavami ñiooquimi dai pocaitimi:

—_Λs_Λlic_Λd_Λ soimaasi taata _Λgai v_Λaa_Λs_i oodami oidigi daama oidacami siuu duucu iivagi g_Λniivacaruc_Λd_Λ gogaa vaica Diuusi t_Λt_Λaañicarud_Λ! —caiti _Λgai.

9

1 Tai _Λmai Diuusi t_Λaañicarud_Λ iiva g_Λiivacaruc_Λd_Λ antai t_ΛΛ a_Λn_Λ _Λmo Diaavora t_Λaañicarud_Λ d_Λv_Λarapi daja ismaac_Λd_Λ g_Λi tavaagiaiñd_Λra _Λpan duuca_i _Λmo siaavugai. Matai maa _Λgai _Λmo yaave sai cupiocona _Λcuparagada _Λg_ΛΛ d_Λgai ismaac_Λd_Λ s_Λllic_Λd_Λ tuucavaga dai tucagamu. 2 Tai _Λgai cupioco _Λcuparagada _Λg_ΛΛ d_Λgai tai abiaad_Λra vuusai cuubusi poduuc_i isduuca_i vusanai cuubusi _Λmo g_ΛΛ ooroñiaiñd_Λra. Dai maimaastu _Λtasai s_Λllic_Λd_Λ cubima oidigi casc_Λd_Λ. 3 Dai cuubusiañd_Λra vuvaaja soosoyi dai oidigi daama tuali n_Λn_Λay_i. Matai maa _Λsoosoyi guvucadagai sai c_Λc_Λlyiña oodami _Λpan duuca_i nanacas_Λra_i. 4 Matai maimaa _Λsoosoyi oigaragai iscuaadagi vasoi tomali uusi mosviaa _Λgai oigaragai isc_Λc_Λd_Λ _Λoodami ismaac_Λd_Λ maiviaa Diuusi seeyogad_Λ cocovad_Λra. 5 D_Λmos maiviaa _Λgai oigaragai isc_Λoodadagi oodami g_Λn_Λc_Λc_Λd_Λ moscoocotuldiña _Λgai taama masaadai. Dai c_Λi_Λd_Λ _Λpan tadaga nacas_Λra_i c_Λi_Λd_Λ. 6 Amaasi coiya _Λliadamu _Λoodami taatatai _Λsoosoyi c_Λi_Λd_Λ d_Λmos maitistutiadamu iscoiyagi.

7 _Λsoosoyi _Λpa mamaasi caapayo ismaac_Λd_Λ vuu ajioopai sandaar_Λu s_Λlasc_Λd_Λ gacocoda agadagi. Daid_Λ _Λsoosoyi gantuutusaca _Λmo istumaasi ooro cooronai maasi. Dai vuivasad_Λ _Λgai _Λpa_Λ maasi oodami vuivasad_Λ. 8 Dai cuupada _Λgai _Λpa_Λ maasi ooqui cuupada. Dai taatamud_Λ _Λgai _Λpa_Λ maasi m_Λvidi taatamud_Λ. 9 Dai _Λgai g_Λnaadaca vapaiñomi vapasaragai. Dai siuu duucu n_Λn_Λdagi _Λgai aanad_Λ _Λpan caitiña mui carru ismaac_Λd_Λ vapaiñ_Λc_Λi caapayo vaid_Λ oodami dadar_Λi s_Λlasc_Λd_Λ gacocoda agadagi. 10 Daid_Λ _Λsoosoyi baabajid_Λ _Λpa maasi nanacas_Λra_i baabajid_Λ dai g_Λn_Λbaabajic_Λd_Λ gac_Λc_Λlyi _Λgai vai taama masaadai cococana c_Λi_Λd_Λ. 11 Daid_Λ _Λsoosoyi viaa g_Λn_Λtaan_Λd_Λmiga. Dai _Λgai vaa viaa s_Λllic_Λd_Λ Amadon aagaiña _Λoodami dai giliegoc_Λd_Λ Apoli_Λon aagaiña _Λoodami ismaac_Λd_Λ gamuaacami t_Λiya ali_i.

12 Casi _Λpa_Λdui _Λmo istumaasi soimaascami ismaac_Λd_Λ _Λpa_Λduñi agaitadai d_Λmos quiaa vi_Λga _Λpa_Λ gooca.

13 Tai amai Diuusi taañicaruda iiva gätrompeta. Daidla agaa daicarui vuidaga calca amo altar oorocada duñisicami dai val maacova siisiodara guuca uusi apa maasi vaacasi aagada. Dai aidasi iiva adiuusi taañicaruda gätrompeta antai cal aanl amo ñiooqui ismaacada altar aagada saagidi-aiñdaga caidatu. Diuusi vuidaga daja aaltar. 14 Daidla ñiooqui potatadai adiuusi taañicaruda ismaacada gaiivaitadai:

—Uupasañi amaacova Diuusi taañicaruda ismaacada vuupuli agaa aquí Eufratesi ugidana —tatadai ñiooqui.

15 Tai agai uupai amaacova Diuusi taañicaruda sai coodana baitoma tajucami oodami oidigi daama oidacami. Tavapi nallara agai taida aayi istuigaco gacoodi agai agai. Diuusi maatacatadai ismaacada uumiaga dai ismaacada masaadaga dai ismaacada tasaga dai siuu duucu apaduñia agaitadai gomaasi.

16 Dai mai aanl siagaqui sandaaruu caapayuu daama daratugai dai amadu ajiopai amaacova Diuusi taañicaruda dai agai ajaga goo sientoo mil mil.

17 Dai tall aanl ismaasi caapayuu amadu asandaaruu. Asandaaruu gantaagiana daraasaca amo gagar vapaiñomi cacaparacami agai laalachi vapalgi dai laalachi tatadogi dai laalachi vuuama. Daidla caapayuu moomoda apa maasi mamaavidi moomoda. Daidla caapayuu uusudaiñdaga vusanai tai amadu cubusi amadu asufre. 18 Dai baitoma tajucami oodami oidigi daama oidacami coi gotaicada dai gocubusicada dai goasufrecada ismaacada vusanai caapayuu uusudaiñdaga. 19 Caapayuu viaa guvucadagai ganuusaga dai ganbaabajaga. Baabajida agai apa mamaasi cocooyi moomoda vai agaicada calayy agai oodami.

20 Damos gogaa oodami ismaacada maicoi vassii gomaasicada ismaacada vusanai caapayuu uusudaiñdaga dai baabajida caidacada, maiama duucacai gantlagito dai camaisoimaasi ivuaadagi. Baiyoma apiasiaa duutudai agai adiaavora taañicaruda amadu looro momoona daida aplata momoona daida abronse momoona daida lojoodai momoona daida uusi momoona ismaacada maiñanlai tomali maitatlaaidaga tomali maiajioopai.

21 Daidla loodami apiagancoodaiña dai apiagataapaidiña dai apiagoogosi ganducamicana dai apiagalañsidaiña.

10

1 Amaasi tall aanl amai Diuusi taañicaruda. Aliasii viaa guvucadagai agai dai tavañimi tavaagiaiñdaga amo icomai saagida dai moomoda daama calca amo quijonali. Vuivasada agai dadadacai aran duucacai atasai dai caacaida apa maasi gooca gagar uusi malladami. 2 Dai ganooviara baccati agai amo liivru cupioñicami dai amaasi suudara caisa agai galcaso saalisa padragada dai agamaicada davallarapi caisa. 3 Amaasi adiuusi taañicaruda cavami iifia aran duucacai amo mavidi. Dai aidasi iifia agai aida gia cavami copoi oidigi cuvaracamioco. 4 Tai acovondami ñioo nai aanl ooja iñagaitadai istumaasi aagai agai damos cal aanl amo ñiooqui tavaagiaiñdaga vai povaiñtatadai:

—Maitiaagada iscaiti acovondami dai maitiooja —iñtatadai ñiooqui.

5 Amaasi adiuusi taañicaruda ismaacada agaa suudara dai davallarapi caisaca taiyago vañigi ganovi saalisa padaga. 6-7 Dai aagai agai sai maata Diuusi agai ismaacada tomastuigaco oidaga daida idui avaaagi dai oidigi dai agaa suudagi dai vassiacatai istumaasi oidaga dai pocaiti:

—Casi apaduñia agai istumaasi Diuusi aagidi ganiñiooquituldiadamiga saida apaduñia agai. Siñscada aiyagi istuigaco acuuagata acubaracamañdaga Diuusi taañicaruda iivagi gaiivacarucada casi apaduñiimu istumaasi aagidi Diuusi ganiñiooquituldiadamiga.

⁸ Daid^Λ ññiooqui apamu giñiooqui tavaagiaiñdara dai povaiñtatadai:

—Maa^Λcai bai ñliivru cupioquiñicada ismaacada daaga Diuusi taañicaruda ismaacada agra suudara dai davararapi calsaca —iñtatadai ññiooqui.

⁹ Antai aana ii siaaco caaacatadai adiuusi taañicaruda dai aagidi aana sai giñimaacana ñliivru tai agai povaiñtatadai:

—Baiñi dai uga. Gatañiara yoovicamu goovai apan duuca^Λ saivoli damos gavoocara sivucamu goovai —iñtatadai agai.

¹⁰ Antai aana bai ñliivru dai uu, vai giñtañiara caa yoovi apan caaca saivoli damos gooquara sivutu giñvoocara. ¹¹ Tai agai povaiñtatadai:

—Aapi viaa isapamu ñiooquituldiagi Diuusi oodami saagida, dai mui gagara quiiquiara dai oodami naana maasi ñioocadami saagida dai mui raraí vuitapi —iñtatadai agai.

11

¹ Matai giñmaa amo tootoicami apavidacarui amo metro ñasi tavadocami daida giñtajai adiuusi taañicaruda dai povaiñtatadai:

—Caiquivañi daida gototoicamicada apavida Diuusi quuida. Dai apavidañi altar. Dai acaldañi vaasi ismaacada mogucca dai siaa duutudai Diuusi.

² Damos quuidigana gia maiapavida atuisiqui ami aragai vaatar^Λ ismaacada maitarjudidiu. Dai vaic uumigi dan tajucami agai siaa vuaada agai agagar quiqui ismaacada Diuusi aco vuvaitu sai ami siaa duutudaiña oodami. ³ Dai Diuusi ootosa agai gooca gñiñiooquituldiadamiga sai gaagidiña vaic uumigi dan tajucami istumaasi iduñia agai agai. Dai agai ganaadaca agai yuucusi tutuucucami —iñtatadai agai.

⁴ Idi gooca cacalli Diuusi vuidara guuca apan duuca^Λ agooca oliivosi daida agooca veela daraasacarui. Diuusi agai dai taaana^Λ vaasi oidigara.

⁵ Isaoodami soimaasi taatatuldia aliadagi adiuusi ñiñiooquituldiadamigada aida gia tañiaiñdara vusaimu tai dai coodamu agai. ⁶ Idi gooca ñiñiooquituldiadami viaaca agai guvucadagai iscuapacagi avavaagi vai maiduucudagi siaa tavapi ajioopada agai tami oidigi daama dai gaagiadagi Diuusi ñiooquida. Dai viaaca agai guvucadagai ara istaana^Λada suudagi sai ara ganaatoña, dai isoimaasi taatamituldiadagi oodami naana maasi istumaasicada saascada ipaliadagi agai. ⁷ Damos saascada naatuagi agai ganaa duiñdaga aida gia vusaimu agra calsi omaligami agra dagaiañdara dai cocodamu adiuusi ñiñiooquituldiadamigada dai coodamu. ⁸ Daida vaic tasai dan tajucami acoidada tuutucugada mosvaatacam^Λ caayara agra quiyara siaaco gasiisatu curusiaba gartaana^Λadamiga. Sodoma dai Ejiipitu aagaiña aoodami agra quii soimaasi ivuaadatai oidacami. ⁹ Dai vaic tasai dan tajucami oodami mui gagar quiiquiañdara dai oodami naana maasi ñioocadami dai vaasi oidigiañdara ñaijadamu tuutucugada agai dai maidigitamu agai isyaasagi tomali amaadutai. ¹⁰ Dai oodami vaasi oidigi daama oidacami iduñimu vagimi cocai agooca Diuusi ñiñiooquituldiadamiga. Dai apacoga ganoidamu naana maasi istumaasi baigan^Λdiacai. Idi gooca Diuusi ñiñiooquituldiadamigada saalicada soimaasi taatamituldiña aoodami cascada baigan^Λali aoodami cocai agai. ¹¹ Damos vaic tasai dan tajucamicada Diuusi duduaacali agooca cacalli tai agai vaapañi. Dai vaascatai ismaacada ta agai saalicada dodoadimu ñaditai. ¹² Amaasi agooca Diuusi ñiñiooquituldiadamigada cai amo ñiooqui iscavami ñiooqui tavaagiaiñdara dai potatadai:

—Taa^Λidivurai tan taca^Λvi —tatadai ññiooqui.

Tai agai taaasai motavaagiamu amo icomai saagida vaid sasaayuda taaagigi. ¹³ Tai otoma cavami gigivuli oidigi tai suuli mui baabaqui tai cuvaracami mil coi oodami. Daid agaa oodami ismaacada vii sallyicada dodoaadimu dai pocaiti sai sallyicada viaa guvucadagai Diuusi ismaacada tavaagiata daja.

¹⁴ Casi apadui amo istumaasi soimaascami ismaacada apaduñi agaitadai dmos otoma apaduñia agai lapa amoco istumaasi soimaascami.

¹⁵ Taida acuugatata acucaracamiñdara Diuusi tataañicaruda iiva galiivacarucada tai caidatu ñioocadami tavaagiata. Agai cavami ñioocai dai pocaiti:

Sivi gia caaayi istuigaco gataanada agai Diuusi garbaitacaacamiga amadu aCristo vaaasi oidigi daama siaaco taanai oodami.

Dai tomastuigaco taanada agai Diuusi amadu aCristo.

Caiti ñiooqui.

¹⁶ Amaasi amo coobai dan maacova cacalliodami ismaacada gandaraicaruru daama daraaja Diuusi vuidata davarapi cuiqui dai siaa duutudaimi Diuusi ¹⁷ dai pocaitimi:

Baigatalidi aatama apicada garDiuusiga.

Sallyicada viaa aapi guvucadagai dai

aapi maiquiaa caquivacai oidigi abiaadata oidaga dai quiaa oidaga, dai tomastuigaco oidaca agai.

Aapi cabai gasallyicamiga gaducami dai casi taanada agai oidigi daama.

¹⁸ Dai mui oodami muiyapacata oidigi daama oidacami cabaacoi aapi gavui. Dmos caaayi istuigaco aapi baamu agai vuui.

Dai caaayi istuigaco nidamu aapi vaaasi agai ismaacada cacoi ismaacada arcalla ivuaadami dai ismaacada maitarcalla ivuaadami.

Dai caaayi istuigaco maaquiagi aapi naana maasi istumaasi cacalladucami galñiooquituldiadamiga amadu vaavoitudadami, ivuaadatai agai gaa duiñdaga.

Amadu vaascatai ismaacada gasiaa duutuadai tomasi arsoituutuigami siariricugami.

Dai caaayi istuigaco ugitudamu aapi vaaasi agai ismaacada siaa doodai naana maasi istumaasi oidigi daama.

Caiti amo coobai dan maacova cacalliodami.

¹⁹ Amaasi gacupioo Diuusi quida ismaacada tavaagiata calca vai ami arana daja acajoñi ismaacada viaa lojoodai ismaacadata ooja Diuusi gamasaigacada gasallyicamiga. Agai oidigi vapadoquimi dai covoñimi dai gigivuli oidigi dai galpi gal taaayi.

12

¹ Amaasi tavaagiata gamaasitu amo istumaasi. Agaicada gamaatcatadai isapaduñia agai amo istumaasi soimaascami. Agai ismaacada gamaasitu atamo ooqui dai agai gaaadaca yuucusi dadadacadami ismaacada dadadacai apanducata. Agai masaadai daama calca dai gacallasaca amo cooronai ismaacada viaa baivustaama dan gooca sisiaavugai. ² Loosqui noonocatadai dai camaraata agaitadai dai iñacai cococatai. ³ Amaasi gamaasitu lapa amoco istumaasi ismaacada cadai gamaatcatadai isapaduñia agai lapa amo istumaasi soimaascami. Agai ismaacada gamasitu atamo gaa calsi omaligami vagicami. Daid cuvaracami moomo dai baivustaamadu aagada dai amo cooronai vaaasi moomodara. ⁴ Dai gabajicada tavaima agai baitoma

tajucami sisiaavugai ismaacada tavaagiara daraaja dai oidigi daama suuli. Daida acaisi vuidara caquiva looqui ismaacada maraata agaitadai dai ugia agaitadai lali silaafi mosai vusaicai agai. ⁵ Daida looqui marai, vaida atcali marada. Dai galracai agai laaafiia agai vaaasi oodami oidigi daama oidacami dai soimaasi taatamitluda agai agai vaaasi soimaasi ivuaadami. Dai Diuusi baacai lali silaafi maaca tavaagiana ami siaaco daacatai gataaana agaa daicarui daama. ⁶ Taida looqui daivunu maa oidigamu amapacara siaaco cabaiduitadai Diuusi sai ami daacana vai ami Diuusi nuucadaca agai vaic uumiga dan tajucami.

⁷ Tai gooqiara aliasi gancocoda tavaagiara Diuusi laaafiicaruda Migili lamadu acaisi. Amigili viaacatadai gasandaaruga vaid acaisi lapa. ⁸ Damos agaa caisi lamadu sandaarugada agai maitistui ismaitlagi amigili lamada sandaarugada agai cascada maitistui isami tavaagiara daraacagi. ⁹ Cascada Diuusi matan suuli tavaagiañdara agaa caisi moduucai sandaarugada. Agai vaa ara mo cooyi ismaacada laqui abiaadara oidigi daama aimaraiña, dai Diaavora talagidu dai Satanasi vaaasi. Agai vaa agai dai vupuiirumadai mui oodami vaaasi oidigi daama oidacami saagida.

¹⁰ Amaasi cai aana mo fiooqui tavaagiañdara ismaacada cavami fioo dai pocaiti:

—Caaayi istuigaco Diuusi saalicada calgacara vuvaida agai oodami. Casi gartlagi Diuusi issaalicada viaa guvucadagai agai dai isgataaana agai tomasiacoga dai isSuusi Cristo viaa guvucadagai. Camatan daitu Diuusi adiaavora tavaagiañdara. Adiaavora agai dai gapiar vuupai Diuusi vuitapi tasara dai tucara garaaduñi vaavoitudadami sai agai soimaasi ivueeyi. ¹¹ Adiaavora maitistui isvupuiirumadagi garaaduñi vaavoitudadami vaavoitudaitai agai acali ismaacada cañiiru agaiña oodami ismaacada muu curusiaba dai aasi larada aatama garvatarara, dai aagidacai vaavoitudadami sai vaavoitudai gomaasi. Dai maiduduadimu vaavoitudadami tomasi cooda lididi aa oodami. ¹² Aliasi gaaagai isbaigana liadagi vaascatai ismaacada tavaagiara daraaja. Damos siora oidaga oidigi daama saalicada soimaasi taata agai lamudu acacaisi gaa suudara oidacami. Catavanacai adiaavora oidigi daama. Dai saalicada baamucu agai maatacatai ismaitavapi aimarda agai agai oidigi daama.

¹³ Dai aidasi agaa caisi vagicada mai isDiuusi daitu agai oidigi daama aida adaimaiña dai muua agai looqui ismaacada masaadai daama caaacatadai dai marai amo cali. ¹⁴ Damos Diuusi maa looqui baagai aana dai saalicada daana oidigamu siaaco Diuusi baidui amapacara siaaco nuucadaca agaitadai vaic uumigi dan tajucami maacasi abiaadara siaaco daja agaa cooyi. ¹⁵ Amaasi acooyi sisivai suudagi gatañiañdara daida idui amo gaa aqui dai agaicada tavaima agai looqui. ¹⁶ Damos adavara gaa daagacatadai tai ami vaa asuudagi dai maiaayi looqui. ¹⁷ Amaasi saalicada baamu acooyi looqui vui. Dai ii dai cocoda agai looqui cajiudadai ismaacada lagidi Diuusi saalicamigada dai apiacalga vaavoitudai Suusi Cristo mamaataltuldiaragada.

13

¹ Antai aana agaa suudagi ugidana caquiva. Dai taa aana isvuusai suudagiañdara mo caisi gaducami dai cuvaracami moomo dai baivustaamadu aagada. Dai amo cooronai viaa vaaasi aagadara. Dai vaaasi moomoda daama oojsi amo fiooqui ismaacada parunai Diuusi. ² Daida acaisi ismaacada taa aana apa maasi amo dadavali dai taatarada agai apa maasi voji taatarada dai usuda agai apa maasi mavidi usuda. Agaa caisi vagicada maa aguvucadaga

dai g_SALLICAMIGA AG_AMAI CAISI dai poduucai S_ALICAD_A viaacatadai guvucadagai. ³⁻⁴ Amo mood_A AC_AISI ismaac_AD_A AG_A suudaiñD_ATA vuusai dai d_AD_AV_ALI maasi ali_A saasaquic_ATADAI dai muuqu_AIADA maasc_ATADAI D_AMOS dueeyi dai V_AASI oodami oidigi daama oidacami mait_A istumaasi g_AN_TA_TAGITOI dai vaavoitudai ISS_ALICAD_A viaa guvucadagai AGAI dai siaa duutudai AGAI. Dai siaa duutudai AG_A CAISI V_AGICAD_A A_AP_A maacacai AGAI AG_AMAI CAISI MOS_ASI guvucadagai. Dai pocaiti A_OODAMI:

—Maitiipu A_MAI A_PAN duuc_AI idi CAISI tomali amaadutai maitistutuidi AGAI v_UI —caiti A_OODAMI.

⁵ Dai Diuusi maa oigaragai AC_AISI IS_CALGA ñioocadagi A_AGI g_AV_UI daid_A isoimaasi ñioocadagi Diuusi v_UI dai viaa oigaragai isgata_AAN_ADAGI vaic uumigi dan tajucami. ⁶ Tai pov_ADUI. S_ALICAD_A ñiooquidi AGAI Diuusi dai parunai Diuusi A_AMADU AGAI ismaac_AD_A Diuusi A_AMADU oidaga. Dai maisiaa duutudai Diuusi quid_A. ⁷ Dai Diuusi maa oigaragai iscocoda AGAI Diuusi maamarad_A dai maa oigaragai isvaamioma istuidagi. Dai Diuusi maa AGAI oigaragai ist_AAN_ADAGI V_AASI oodami oidigi daama oidacami mui naana maasi oodami naana maasi ñioocadami dai aipaco g_AG_AR quiqui_ATA oidacami. ⁸ Tai V_AASI oodami oidigi daama oidacami ismaac_AD_A maioojisi t_AT_AARAD_A A_LIIVRUGAD_ATA AGAI ismaac_AD_A A_CA_ÑIIRU aagaiña oodami, AGAI gia siaa duutuli AC_AISI ismaac_AD_A v_USAI AG_A suudagaiñD_ATA. A_CA_ÑIIRU AGAI dai g_AMUAATU. Dai AGAI ismaac_AD_A oojisi t_AT_AARAGAD_A A_LIIVRUG_ATU tomastuigaco oidaca AGAI. Maiquiaa C_AQUIVACAI oidigi abiaad_ATA oojisi oodami t_AT_AARAGAD_A A_LIIVRUG_ATU.

⁹ C_AAGAV_AR A_AGIDITAI CAACA aapim_A istumaasi g_ANOOJIDI AANA. ¹⁰ IS_AOODAMI g_AN_VUIYAGI daid_A g_AN_MAMAI SA AGADAGI vaavoitudaitai aapim_A Diuusi mos_AV_AR dodoli iimada aapim_A dai dodoli daraaja A_AP_A maisac_AT_ATA. Tomasi A_OODAMI g_AN_COODA A_LIADAGI g_AN_MAMAASTACAD_A V_AASCA_AT_A APIAC_AAGA vaavoitudadagi aapim_A Diuusi.

¹¹ Antai gooquiar_A T_A AANA A_AP_A AMOCO CAISI ismaac_AD_A vuusai d_AV_AARAI utaiñD_ATA. AC_AISI gooca aaga A_PA maasi cañiiru aagad_A D_AMOS A_PAN duuc_AI ñioocai AGAI AG_A CAISI V_AGICAD_A. ¹² Matai maa AGAI V_AASI guvucadad_A AG_AMAI CAISI ismaac_AD_A suudagaiñD_ATA vuusai dai dueeyi AMOOD_A. Taid_A AC_AISI ismaac_AD_A d_AV_AARAI utaiñD_ATA vuusai vuid_ATA C_AQUIVA AC_AISI ismaac_AD_A suudagaiñD_ATA vuusai. Daid_A AC_AISI ismaac_AD_A d_AV_AARAI utaiñD_ATA vuusai goguaama tajai V_AASI oodami sai siaa duutudana AC_AISI ismaac_AD_A suudagaiñD_ATA vuusai. ¹³ Daid_A AC_AISI ismaac_AD_A d_AV_AARAI utaiñD_ATA vuusai ivuaadana naana maasi istumaasi g_AG_AR_DUCAMI asta taí V_AASI taapañiña AGAI t_AV_AAGIAIñD_ATA vai V_AASI oodami ñaidiña. ¹⁴ Dai gonaana maasi istumaasi g_AG_AR_DUCAMICAD_A ismaac_AD_A viaa AGAI oigaragai isvuaadagi AG_AMAI CAISI vuitapi vupuiirumagi AGAI A_OODAMI oidigi daama oidacami dai tajai said_A iduuna AMO moono A_PA maasi AC_AISI ismaac_AD_A iiquiaquic_ATADAI mood_A mastaicad_A dai V_AASCA_AT_A dueeyi. ¹⁵ Matai maa guvucadagai AG_AMAI CAISI ismaac_AD_A d_AV_AARAI utaiñD_ATA vuusai sai maacana ib_ADAGAI amoono ismaac_AD_A A_PA maasi AG_AMAI CAISI sai ñioocana amoono dai gata_AANANA coodaragai V_AASI oodami ismaac_AD_A maisiaa duutuadagi. ¹⁶ Dai gata_AJAI A_AP_A t_AT_APARAGAI A_OODAMI noonov_ATA S_ALISA PAD_ATA SI_AA_PA COCOVAD_ATA. V_AASI aali dai g_AG_AR_DUCAMI, dai riricugami dai soituutuigami dai t_AT_AAN_ADAMI dai pipioñi. ¹⁷ Dai tomali AMOCO maitistutuidiña isgapa_ADAGI tomali isgagardagi ismait_AALICAGI AC_AISI t_AT_AARAGAD_ACAD_A SI_AA_PA AN_UMEROGAD_ACAD_A. ¹⁸ AN_UMEROGAD_A AGAI ARNAADAN sient_O dan vaic coobai dan naadami. Dai ali_ASI g_AAAGAI IS_CALGA tagituagi dai maata CAACAGI ist_AAGIDU AC_AISI mosmaat_ACAI n_UMEROGAD_A AGAI. AGAI vaa n_UMERO ARN_UMEROGAD_A oodami.

14

1 Antai gooquiara tavaagiamu nanaava aana dai taa isagai ismaacada Cañiiru aagaiña avavoitudadami agiidi ismaacada Siõn taagidu dan caaacatadai. Dai agai lamadu guucacatadai amo sientu dan goo coobai dan maacova mil oodami ismaacada oojisi coocovadara atataaragada agai ismaacada Cañiiru aagaiña avavoitudadami dai oojisi lapa atatarada oogada agai. 2 Amaasi cai aana isiaa caiti istumaasi tavaagiara apan caiti mui ajaaqui dai apan caiti siuu duucu covondagi oidigi dai apan caiti siuu duucu gaiivadagi muidutai arpacada, agai ariivacaroi. 3 Dai agai agaa daicaruda Diuusi vuudara guucacatadai siaaco guuca amaacova cacaisi lamadu acacalliodami dai ganlayi agai amo nidagai utudui. Dai mosacaasi amo sientu dan goo coobai dan maacova mil oodami ismaacada caagacara vuvaja aoodami oidigi daama oidacami saagidaidara istui ismaatiagi anidagai utudui. 4 Agai gia maigoogosi ganducamicana dai maisoimaasi ivuaadana. Dai agai samicada caaga agidiña agai ismaacada Cañiiru aagaiña avavoitudadami. Dai agai caagacara vuvaja oodami oidigi daama oidacami saagidaidara daida lraapan ducami amo oidaragai Diuusi vaalara daida agai vaalara ismaacada Cañiiru aagaiña avavoitudadami. 5 Dai agai maiyaatagaiña dai Diuusi caagacara naidi agai ducami istomali amo imidagai maisoimaasi iduunimudai.

6 Amaasi taa aana amai Diuusi taañicaruda ismaacada tavaagi araana daigigi. Agai cabaigadu isimiagi dai agidagi oodami oidigi daama oidacami istomastuigaco Diuusi ipalidi iscaagacara vuvivadagi oodami mui naana maasi oodamiidara naana maasi ñioocadami aipaco gagar quiquiara oidacami dai vaasi oidigiaidara. 7 Dai cavami ñioo agai dai pocaiti:

—Labiadavurai aapima Diuusi dai caaga ñioocada agai vui. Caaayi siuu duucu agai soimaasi taatatulda agai siora maiagiditai caa gñiooqui. Siaavar duutuada aapima agai ismaacada idui tavaagi lamadu oidigi lamadu agaa suudagi lamadu vaasi lamapacara siaaco vusanai suudagi —caiti aDiuusi taañicaruda.

8 Dai gooquiara divia lapa amai Diuusi taañicaruda dai pocaiti:

—Caugidagai agaa quii Babilonia taagiducara. Ababiloniara oidacami agai dai vupuiurumagi mui oodami aa gagar quiquiara oidacami sai agai soimaasi ivuaadana apan duucaai aBabiloniarai oidacami. Poduucai isduucai amo iitaracami oidi amai istumaasi navamudaga —caiti agamai Diuusi taañicaruda.

9 Dai gooquiara divia lapa amai Diuusi taañicaruda dai cavami ñioo dai pocaiti:

—Siora siaa duutuadagi agaa caisi ismaacada davalarai utaidara vuusai dai siora siaa duutuadagi amoono ismaacada idui aoodami dai siora gadagituagi masitapagi coovadara siapa nooviara, 10 Diuusi samicada baamucami agai vui dai aliassi soimaasi taatatulda agai agai maidacai agai taicada lamadu asufrecada Diuusi taañicaruda vuitapi dai agai vuitapi ismaacada Cañiiru aagaiña avavoitudadami. 11 Dai tomastuigaco vusanai cubusi ami siaaco mamaidi agai. Tomastuigaco tasara dai tucara apiamiamidamu siora siaa duutuadagi caisi lamadu amoono dai siora dagituagi masitapagi coovadara siapa nooviara tapacarudada agai. 12 Cascada siora cavaavitudai Suusi Cristo daida lraamarada Diuusi aliassi gaagai isapiacaga agiadagi Diuusi samicamigada dai isapiacaga

vaavoitudadagi Suusi Cristo $\lambda\lambda\lambda$ tomasi soimaasi taatamadagi vaavoituda-
cai λ gai —caiti Diuusi λ aañicaruda.

¹³ Amaasi cai aana λ mo ñiooqui tavaagiaiñdara vai povaiñtatadai:

—Oojañi istumaasi gaaagida iñagai aana: “Sallicaða baiganliadamu λ gai
ismaacada coiycagi vaavoitudacai Suusi Cristo”. Dai pocaiti Diuusi Ibaada,
 λ gai sallicaða ganibastamu camaitaata vaaadatai. Diuusi λ aga ñioocadamu
 λ gai vui tatagitocatai iscaga idui λ gai Diuusi aa duiñdada oidigi daama
—iñtatadai ñiooqui.

¹⁴ Amaasi tavaagiamu nanlaava aana dai λ amo icomai tojacami. Daida
 λ icomai daama daacatadai Suusi Cristo dai gamoo dan λ asaca λ mo ooro
cooronai dai ganooviaru daaga λ mo oos λ muucacami. ¹⁵ Amaasi Diuusi
quidaaiñdara vuusai $\lambda\lambda\lambda$ λ moco Diuusi λ aañicaruda dai cavami iña dai
potatadai λ alli ismaacada λ icomai daama daacatadai:

—Casiata baigadui asicami. Yoovañi gaosigacada.

¹⁶ Amaasi λ gai ismaacada λ icomai dan daacatadai gayoova gaosigacada.

¹⁷ Amaasi λ mai Diuusi λ aañicaruda vuusai Diuusi quidiaiñdara ismaacada
tavaagiaru λ aca dai daaga λ mo oos muucacami. ¹⁸ Dai $\lambda\lambda\lambda$ λ moco Diuusi
 λ aañicaruda vuusai λ altaraiñdara ismaacada viaa guvucadagai ismaidagi
aoidigi taicada dai cavami iña λ gai dai potatadai λ gai ismaacada daaga oos
muucacada:

—Casiata bai λ uuvasi. Yoovañi gaosigacada —tatadai λ Diuusi
 λ aañicaruda.

¹⁹ Taida λ Diuusi λ aañicaruda yoova λ uuvasi dai λ mo gaa piilaru tua sai
ami λ vacaana λ uuvasi iibiada. Gomaasicada gamaata isDiuusi sallicaða
soimaasi taatatulda λ gai λ soimaasi ivuaadami. ²⁰ Apiila siaaco λ vacaayai
 λ uuvasi λ ga quii ugidana daacatadai daida λ pillaiñdara vuusai λ rai dai
sallicaða λ api sicoli daiva naadan tasai imidagai λ λ macasi uucami.

15

¹ Antai λ aana tavaagiaru $\lambda\lambda\lambda$ λ moco istumaasi duadimudaca maasi. λ
aana cuvaracami Diuusi λ aañicaruda ismaacada viaa sallicami issoimaasi
taatatuldagai oodami. Dai cuvaracamioo soimaasi taatatulda λ gai λ gai
oodami dai gomaasicada camaibaamucamu Diuusi oodami vui.

² Antai λ aana $\lambda\lambda\lambda$ λ mo istumaasi ismaacada λ pa maasi λ ga suudagi.
 λ gai λ nanaidacarui tai λ anacamicatadai. Dai λ gai ismaacada maisiaa
duutuli λ aisi ismaacada λ v λ rai utaiñdara vuusai tomali maisiaa duu-
tuli λ moono ismaacada idui λ oodami, tomali maitandagito λ ast λ pagi
 λ numerogadacada λ aisi moguucacatadai siaaco λ pa maasi λ ga suudagi
abaana. Dai λ gai viaacatadai λ mo arpa ismaacada maa Diuusi. ³ Dai gan λ ayi
 λ gai λ aidagada Moseesa λ madu λ Cañiiru. Moseesa λ gai daida λ rpiooñigada
Diuusi. Dai pocaiti λ aidagai:

Aapi λ arDiuusiga sallicaða viaa guvucadagai.
Sallicaða naana maasi istumaasi λ garducami ivueeyi aapi.
 λ ascatu ivueeyi aapi mosacaasi istumaasi λ sallicami.
Dai mosacaasi istumaasi λ rvaavoi aagai aapi.
Aapi tomastuigaco λ rgarbitacaacamiga.

⁴ λ asi oodami siaa λ duutuadamu aapi λ rt λ aanadamiga.
 λ asi oodami λ aga ñioocadamu aapi λ vui.
Mosacaasi aapi tomali λ mo imidagai maisoimaasi ivueeyi cascada.
Dai λ asi oodami siaa λ duutuadamu maatacatai isca tuiga aapi.

Caiti anaidagi.

⁵ Antai gooquiara tavaagiamu nanaava ana dai taa isgacupioo acuparagada quii siaaco caata lodai ismaacadaa Diuusi ooja gasallicamiga. ⁶ Tai quiiyaiñdara vuvaja acucaracami Diuusi taañicaruda ismaacada viaa sallicami issoimaasi taatatuldagi oodami cuvaracamioo. Dai agai ganaadaca yuucusi totojacami dadadacadami. Dai taatagiara vaata ooro giigivurai. ⁷ Amaasi amoco amaaco Diuusi taañicaruda ismaacada Diuusi daicaruda abaana gucacatadai maa amoco ooro ajaasocoli aaliducami avaa cuvaracami. Daida ajaasocoli raana daacatadai amo istumaasi ismaacadaa soimaasi taata agai oodami. Diuusi baamucu oodami vui cascada. Diuusi agai dai tomastuigaco oidaga. ⁸ Tai Diuusi quidara suuda cubusi cavami dadadacaitai Diuusi dai viaacatai guvucadagai. Dai tomali maadudatai maiviaa oigaragai isami vaaquiagi asta siascada naatocai soimaasi taatatuldagi acucaracami Diuusi taañicaruda oodami.

16

¹ Amaasi cai ana amo ñiooqui iscavami ñioo Diuusi quidara dai potadai acucaracami Diuusi taañicaruda:

—Imadavurai aapima dai oidigi daama asta istumaasi viaa gocucaracami ajaasocoli. Goovai araamo istumaasi ismaacadaa Diuusi soimaasi taatula agai oodami.

² Amaasi ii amo Diuusi taañicaruda dai oidigi daama aasi istumaasi viaacatadai gaasocolira. Tai otoma vuvaja cacavusuli vaasi oodamiara ismaacada viaacatadai calisi taañicaruda dai ismaacada siaa duutudai amoono ismaacada gatajai agai. Dai sallicada coco acacavusuli.

³ Dai amai Diuusi taañicaruda aasi istumaasi viaacatadai gaasocoliara agaa suudara taida asuudagi araai ganaato pa maasi coidada arada. Tai coi vaasi calisi ismaacada oidaga agaa suudara.

⁴ Dai amai Diuusi taañicaruda aasi istumaasi viaacatadai gaasocoliara ajaaquira dai siaaco vusanai suudagi taida asuudagi araai ganaato. ⁵ Amaasi cai ana Diuusi taañicaruda ismaacada viaa sallicami isivuaadagi istumaasi ipalidi suudagicada dai potadai agai Diuusi:

—Aapi garDiuusiga ismaacada tomali amo imidagai maisoimaasi ivueeyi, maiquiaa calquivacai oidigi abiaadara oidaga aapi dai quiaa oidaga. Aapi idui istumaasi arsallicami aidapasi poduucai soimaasi taatatuli oodami. ⁶ Agai coi ganiñoquituldiadamiga ismaacada aco vuvaitu aapi. Dai sivi aapi iitu araai poduucai gaagaitadai pasiduñiagi gaicada —tatadai Diuusi taañicaruda.

⁷ Dai cai ana maadutai isñioo altaraiñdara dai pocaiti:

—Aapi garDiuusiga garbaitaalacamiga sallicada viaa guvucadagai. Aapi gia calaga idui istumaasi arsallicami soimaasi taatatuldacai soimaasi ivuaadami —caiti agai.

⁸ Tai amai Diuusi taañicaruda aasi istumaasi viaacatadai gaasocoliara atasai daama dai poduucai viaa atasai guvucadagai ismaidagi oodami gatoiñdaligacada. ⁹ Dai tomasi alia mama vaasi oodami vaasara maiama duucai gantatgito tomali maicaga ñioocaiña Diuusi vaatar, baiyoma sigalnaasi ñiooquidi agai Diuusi. Diuusi agai dai viaa guvucadagai issoimaasi taatatuldiagi oodami.

¹⁰ Taida amai Diuusi taañicaruda aasi istumaasi viaacatadai gaasocoliara agaa calisi ismaacada vuusai agaa suudagiaindara daicaruda daama. Dai vaasi

siaaco tlaanaí acáisi tucapi vii. Daidá aoodami cacáayiña gannáana cococoñicatai ¹¹ dāmos vāascara tomali gomaasicada maiama duucaí gantatagito dai camaisoimaasi ivuaadagi. Baiyoma sigalnaasi ñiooquidi agai Diuusi ismaacada tavaagiara daja cococoñicatai agai viaacatai cacavusali.

¹² Taidá amai Diuusi taañicaruda aasi istumaasi viaacatai gaaasocoliara agaa aquiara Eufratese taañiducara. Tai gaa agaa aqui sai ami dagavuscadagi araraí ismaacada dadia agaitadai siaalico padaraindara.

¹³ Amaasi taa aana isvuvaja amo vaica Diaavora taañicaruda amoco usudaindara vuusai agaa caisi vagicada dai amai usudaindara vuusai acáisi ismaacada vuusai agaa suudagaiñdara dai amai usudaindara vuusai agai ismaacada pocaiti saida arDiuusi ñiooquitliadamigada dai maitarvaavoi. Daidá va vaica Diaavora taañicaruda apa maasi baabadai. ¹⁴ Agai viaa guvucadagai isivuaadagi naana maasi istumaasi gagarducami. Dai dagavunu iji agai dai ampaida agai vaasi araraí oidigi daama oidacami dai cocooda agai Diuusi siaascada divia agai tami oidigi daama dai soimaasi taatatuldiagi soimaasi ivuaadami. Diuusi agai dai saallicada viaa guvucadagai. ¹⁵ Dai pocaiti gartaanadamiga Suusi Cristo:

—Todian duucaí divimu aana siuu duucu maitiñanaraca aapima. Poducaí isduucaí didivai amo asivugami mainanaracatai oodami. Dāmos aliási baiganaliadamu agai ismaacada giñanaracagi. Agai gia maisiaa aradamu siaascada diviagi aana maivaaagacatai tomali amo istumaasi ismaacada tagitu agai —caiti gartaanadamiga Suusi Cristo.

¹⁶ Daidá aDiaavora taañicaruda ampagi vaasi araraí amapacata siaaco Armagedón taañidu lebreo ñiooquidacada.

¹⁷ Taidá amai Diuusi taañicaruda aasi istumaasi viaacatai gaaasocoliara avalltapai. Tai Diuusi cavami ñioo gaaquiiñdara siaaco daja agai gadaicaru daama, dai pocaiti:

—Casipaduñia agai istumaasi apaduñia agaitadai —caiti Diuusi.

¹⁸ Amaasi vapadoquimi, dai oidigi cavami covofiimi, dai cavamioma givivuli oidigi sitomali amo imidagai aidási tucamidera oidaga oodami oidiga daama abiaadara. ¹⁹ Agaa quii ismaacada Babilonia taañidu vaicapara taatapai daida suuli vaabaqui vaasi gagagar quiiquiara oidigi daama. Poducaí Diuusi soimaasi taatfuli aoodami ismaacada oidacatai agaa quiiyara ismaacada Babilonia taañidu baamucatai agai vuu. ²⁰ Dai vaasi amapacata siaaco sicolimadi suudagi mosugititu dai vaasi agigiidi mostapalitu. ²¹ Dai tavaagaiñdara suuli taaayi gagarducami asta goo coobai kilo asi vaata amo taaayi. Dai oodami daama suuli vai cascada agai sigalnaasi ñiooquidi Diuusi aliási soimaasi taatatuldacai.

17

¹ Amaasi divia amaadutai acucaracami Diuusi taañicaruda ismaacada viaacatai acucaracami ajaasocoli dai povaiñtadai:

—Dimi, gataagidamu aana isducatai Diuusi soimaasi taatatulda agai aooqui tataacaligami ismaacada agagar suusudagi daama daja. ² Araraí oidigi daama oidacami arvipiolimada aooqui daida aooqui vupuiirumagi mui oodami aa gagar quiiquiara oidacami sai agai soimaasi ivuaadana anan duucaí agai, poducaí isduucaí amo iitaracami oidi amai istumaasi navamudaga.

³ Amaasi apiagiñtataagidi Diuusi Ibaada naana maasi istumaasi. Daidá Diuusi taañicaruda oidigamu giñvaidacai dai ami taa aana amo ooqui acáisi vagicada dan daitugai dai acáisi tuucugadara oojisi mui ñiooqui ismaacada

parunai Diuusi dai cuvaracami moomo dai baivustaamadu aagada. ⁴ Looqui gaaadaca yuucusi moraaduacami dai vrapagicami. Dai gaaadaca ooro nanaacagi dai ooro babaivucaci dai ooro moon tuutusacarui dai ooro anyo dai ojoodagada arojoodai namaacami. Dai ganooviat daaga amo ooro asocoli vai agaicada vapaidi agai cacalli sai soimaasi ivuaadana agai lamadu. ⁵ Dai covadara oojisi oojicada ismaacada oodami maimaatcatadai. Dai pocaiti loojai: “Babilonia gauducami taaanadamigada vaasi ataataligami dai vaasi asoimaasi ivuaadami oidigi daama oidacami”, caiti loojai. ⁶ Amaasi maata taa aana isnavamucu looqui laraadacada amaamarada Diuusi dai agai ismaacada gancoodaditu gaaagiditai isSuusi laracalagacaga vuviadami. Amaasi maitaa aana istumaasi gintaagituagi tagaacai looqui mosduaadimuan tada aana. ⁷ Amaasi l Diuusi taaanicaruda povaiñtatadai:

—¿Tuipasi duaadimuan tada aapi? Gaaagidamu aana ooqui goovai dai istuma caisi goovai ismaacada cuvaracami moomo dai baivustaamadu aagada. ⁸ Acaisi ismaacada taa aapi laquioma oidacatadai dai camaitiipu damos amo imidagai vuusia agai agaa dagaacaindaga ismaacada samicada tuucavaga dai tucagamu dai gooquiara imia agai agai l Diaavora lamadu. Daida oodami oidigi daama oidacami ismaacada maijojisi tataaragada lliivruara calquivacai oidigi abiaadara. Lliivruara oojisi vaasi oodami tataragada ismaacada tomastuigaco oidaca agai Diuusi lamadu. Oodami ismaacada maijojisi tataaragada lliivruara samicada duduaadimu agai tagacai acaisi ismaacada laquioma oidacatadai dai camaitiipu dai apamu divia agai.

⁹ Aliaisi gaaagai pascala galagitocagi dai poduucaci maata calcagi istumaasi gaaagida inagai aana: Acuvaracami moomoda acaisi arapan ducami cuvaracami gigiidi siaaco daja looqui. ¹⁰ Daida agai vaa moomoda arapan ducami cuvaracami raraí. Taamatai araraí camaitataanaí. Alia amoco gataanaí sivi dai agamaí maiquiaa divia. Daida siascada diviagi agai maitavapi gataanaada agai. ¹¹ Acaisi ismaacada laquioma oidacatadai dai camaitiipu araraí lara dai vaascara araduñda agaa cuvaracami. Dai gooquiara agai imi agai l Diaavora lamadu.

¹² Abaivustaama aagada acaisi ismaacada taa aapi arapan ducami baivustaamadu raraí ismaacada maiquiaa gataanaí. Damos gataañia agai agai acaisi lamadu. Daida araraí laalachi gataanaada agai. ¹³ Abaivustaama raraí cabaiduu ganñiooqui dai tagida agai agai gansalicamiga lamadu ganguvacadaga acaisi. ¹⁴ Dai vaasi agai acaisi lamadu cocooda agai agai ismaacada Cañiiru agaiña vaavoitudadami. Damos l Cañiiru vaamioma istuidimu isagai. l Cañiiru araaanadamigada vaasi tataanadami daida arraigada vaasi raraí, dai ismaacada agai lamadu daraaca cal isDiuusi ñiñoquitudiadamigada aagidi mui oodami saida istutuidi iscalagacaga vuvuagi dai Diuusi lco vuvaitu agai dai agai apiacalaga vaavoitudai —ñtatadai Diuusi taaanicaruda.

¹⁵ Taida l Diuusi taaanicaruda povaiñtatadai lara:

—Agagar suusudagi ismaacada taa aapi siaaco dan daja looqui tataacaligami agai arapan ducami mui naana maasi oodami naana maasi ñioocadami, aipaco gagar quiquiara oidacami dai vaasi oidigi daama oidacami. ¹⁶ Daida l abavustaama aagada acaisi ismaacada taa casi gaaagidi aana isarapan ducami baivustaama raraí. Daida araraí caladada agai looqui tataacaligami daida cocooda agai agai dai vuumo vaasi looqui vustuidada daida looqui muaamu agai dai maidamu. ¹⁷ Dai vaasi araraí tagida agai gansalicamiga. Acaisi poduucaci ipilidi Diuusi cascada, vai poduucaci araduñiagi istumaasi Diuusi caaagai isiaraduñia agai. ¹⁸ Looqui ismaacada taa aapi arapan ducami agaa quii siaaco daja agai ismaacada vaamioma

gataaana si vaa si atataana dami oidigi daama oidacami — iñtata dai Diuusi taaña caruda.

18

¹ Antai gooquiara taa ana amai Diuusi taaña caruda vai tavañimi tavaagiaiñdara. Dai sallaicada viaa guvucadagai. Dai caa maasi oidigi daama cavami dadadacaita agai. ² Dai cavami iña dai pocaiti:

—Caugiti agai agaa quii Babilonia siami oidacamu diaavora taaña caruda daida anunui cocosatamu ami. ³ Ababiloniaro oidacami agai dai vupuiirumagi mui oodami aa gagar quii quiaro oidacami sai agai soimaasi ivuaadana anan duuca ababiloniaro oidacami. Poduucai isduucai amo iitaracami oidi amai istumaasi navamudaga. Daida arara vaa si oidigi daama oidacami googosi ganducami anan duuca ababiloniaro oidacami. Daida ababiloniaro oidacami sapadaiña naana maasi istumaasi namaacami dai poduucai mui gaagardami vaa si oidigi daama oidacami riricutu. Cascada ugifimu Babilonia — caita Diuusi taaña caruda.

⁴ Amaasi cai ana amai ñooqui tavaagiaiñdara vai pocaiti:

—Imadavurai aapima giñmaamara Babiloniaiñdara dai maisoimaasi ivuaada poduucai isduucai soimaasi ivueeyi ababiloniaro oidacami dai poduucai maisoimaasi taatamu aapima anan duuca agai. ⁵ Agai sallaicada mui naana maasi istumaasi soimaascami ivueeyi dai Diuusi naidi vaa si gomaasi dai soimaasi taatatulda agai Diuusi agai. ⁶ Soimaasiavar taatatulda aapima agai ara caasi vaamioma salla soimaasi taatatuli agai aa. ⁷ Poduucai isduucai agai mosivuaadana moscaasi istumaasi agi agai ipali dai tomasiacoga gaaagidi sai sallaicada riricuga poduucai ara soimaasiavar taatatulda. Agai mospolidi: “Aatama mostaana dami garducami, maitarvaga tomali amo istumaasi. Tomali amo imidagai maisoigariadamu aatama”, asalidi agai. ⁸ Cascada alia amo tasaicada soimaasi taata agai agai. Daivuñi agai cocodagai dai biuugigai dai coiya agai muidutai, dai mai agai agaa quii. Diuusi agai dai sallaicada viaa guvucadagai dai agai gia soimaasi taatatulda agai agaa quii yara oidacami.

⁹ Ararai oidigi daama oidacami ismaacada googosi ganducami dai soimaasi ivuaadana anan duuca ababiloniaro oidacami soigariadamu dai suañidamu tagacai acubusi sallaicada maajidagi agaa quii. ¹⁰ Agai maa casdara guucaca agai duduaadimucai tagacai isducatai Diuusi soimaasi taatatuli ababiloniaro oidacami, dai pocaitidamu:

—iAiji! Soogigi aapima Babiloniaro oidacami. Aapima sallaicada viaa guvucadagai dai Babilonia sallaicada amo ga quii. Dai todian duuca Diuusi soimaasi gantaatatuli aapima — ascaitada agai ararai.

¹¹ Agaagardami vaa si oidigi daama oidacami soigariadamu ara dai suañidamu ara tagacai ismai Babilonia camaitipucatai sioora sapadagi istumaasi cucupitana agai. ¹² Agai vaaapaiña ooro, dai plaata, dai ojoodai namaacami, dai yuucusi namaacami, seseda dai aa ma maasi yuucusi moraaduacami dai vradacami, dai naana maasi uusi chigian uvadami, dai naana maasi istumaasi elefante taatamudacada duñisicami, dai uusi namaacami, dai bronse, dai vapaiñomi, dai marmol. ¹³ Dai vaaapaiña ara canela, dai aa naana maasi uvvadami cuadagai vataro dai aa naana maasi uvvadami coidada vataro dai aa naana maasi sigian uvvadami istumaasi gataidiña oodami, dai cubimadali, dai mirra, dai valienti, dai asaiti, dai taligi tui, dai taligi. Dai vaaapaiña ara asñiñitu amadu cameyu, dai cañiru, dai

caapayu, dai carros, dai vuaapaiña agai oodami dai gaagaraiña. ¹⁴ Daida agagardami pocaitiamu:

—Camaitiipu vlassi naana maasi istumaasi namaacami ismaacada caida baiganalidiña Babilonia oidacami, caugidagai vlassi gomaasi ismaacada viacatadai agai dai camaoidaca agai tomali amo imidagai —caitiamu agagardami.

¹⁵ Dai agai vaa gaagardami ismaacada riricutu gaagalditai naana maasi istumaasi Babilonia oidacami maaascadaraacamu duduaadimucai taagacai isducatai Diusi soimaasi taatatuli Babilonia oidacami soiganaliadamu agai dai suañidamu ¹⁶ dai pocaitiamu:

—¡Aiji! Soogigi aapima Babilonia oidacami. Saallicada Babilonia amo gaa quicatatadai. Dai aapima ganaadaca yuucusi cacaa gaducami moraaducami dai vragicami dai ganaadacatatadai aapima ooro nanaacagi dai ooro baabaivucui dai ooodagada aliasi arnamaacami. ¹⁷ Damos todian duucai ugidagai mosaa naana maasi istumaasi saallicada namaacami —caitadamu agai.

Dai vlassatai ismaacada gaaata vuaadana vaarcuata dai taanaanadamigada dai aa oodami ismaacada ami iimaña maaascadara guucaca agai ¹⁸ taagacai iscamajimi agaa quii Babilonia cavami ijiña agai dai pocaitiada agai:

—Maitiipu amai gaa quii siaaco vaamioma gataanaai oodami —caitiada agai.

¹⁹ Dai ganmoomo daama daituada agai agai davarai suañitai dai soiganaliditai dai iñacaitai dai pocaitiada agai:

—¡Aiji! Soogigi aapima Babilonia oidacami. Gantumiñsigacada riricutu vlassi govaarcu sociacami. Dai todian duucai caugidagai ganvustuidaga —caitiada agai aoodami.

²⁰ Damos aapima ismaacada tavaagiata oidaga aliasi gaaagai masbaiganaliadagi. Dai aapima ara Suusi Cristo ojootosada, dai aapima Diusi niñioquituldiadamigada, dai aapima Diusi maamarada aliasi gaaagai masbaiganaliadagi ara. Soimaasi taatatuldacai Diusi Babilonia oidacami idui Diusi istumaasi arsaallicami aapima ganvata, cascada aliasi gaaagai masbaiganaliadagi.

²¹ Amaasi amo Diusi taañicaruda saallicada guvucami vañigi amo gaa odai daida agaa suudara daitu dai pocaiti:

—Poduucai ara ugitimu agaa quii Babilonia dai tomali amo imidagai camainlijadamu oodami. ²² Tomali amo imidagai maitiividamu arpa tomali flauta tomali trompeta Babilonia cacaayata. Tomali maitiipucami tomali amo aata vuaadami. Tomali maitiipucami siora gatuadagi mataimadai. ²³ Camaitiipucami tomali amo cuudagi dai camaitiipucami vagimi ismaacada ivuaadana aoodami cuucuntaitai. Laquioma agagardami Babilonia oidacami vaamioma ririuacana siaa gaagardami oidigi daama oidacami dai vaamioma viaacana guvucadagai damos vupuirumadaña oodami aa agar quiiquiatata oidigi daama oidacami taapaliditai.

²⁴ Babilonia oidacami coodaiña Diusi niñioquituldiadamigada dai Diusi maamarada. Daida Babilonia oidacami taanaanadamigada gataanaña coodaragai vaavoitudadami vlassi oidigi daama oidacami.

19

¹ Antai gooquiatata cai ana iscamai niñocai mui oodami tavaagiata dai pocaiti:

Aliasi gaaagai iscaaga niñocadagi Diusi vui.

Agai cʌʌgacʌrʌ gʌrvuvaidi.

Agai sʌʌlicʌdʌ viaa sʌʌlicami.

Agai sʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai.

² Agai vʌʌscʌrʌ ivueeyi istumaasi ʌrsʌʌlicami.

Dai vʌʌscʌrʌ aagai mosʌcaasi istumaasi ʌrvaavoi.

Agai soimaasi taatatuli ʌooqui tataacaligami.

Ismaacʌdʌ soimaasi iduiñtuli mui oodami oidigi daama oidacami.

Diuusi soimaasi taatatuli ʌooqui coodaitai ʌgai Diuusi
ñiñiooquituldiadamigadʌ.

Caiti ʌñiooqui.

³ Amaasi ʌpamu ñiñioo ʌgai dai pocaiti:

—Aliasi gʌaagai iscʌʌga ñioocadagi Diuusi vui. Tomastuigaco cuubusada
agai ʌBabilonia mʌʌcai —caiti ʌñiooqui.

⁴ Taidʌ ʌʌmo coobai dan maacova cʌcʌʌliodami ʌʌmadu ʌmaacova Diuusi
tʌtʌaañicarudʌ cuiqui Diuusi vuidʌrʌ dai siaa duutuli Diuusi ismaacʌdʌ ʌgʌʌ
daicarui daama daja, dai pocaiti:

—Sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi istumaasi aagai ʌñiooqui. Aliasi gʌaagai iscʌʌga
ñioocadagi Diuusi vui —caiti ʌgai.

⁵ Amaasi movasdʌrʌ siaaco daja Diuusi ñioo ʌmo ñiooqui dai pocaiti:

Aliasi gʌaagai iscʌʌga ñioocadagi Diuusi vui vʌʌscatai aapimʌ ismaacʌdʌ siaa
duutudai Diuusi.

Ismaacʌdʌ ivueeyi Diuusi aa duiñdadʌ.

Tomasi ʌraali siʌrʌ gʌʌrducami.

⁶ Dai cai aanʌ ʌrʌ ʌmo ñiooqui vai ʌpan caiti siʌʌscadʌ ñioocadagi mui
oodami dai ʌpan caiti mui ajaaquí dai ʌpan caiti siʌʌscadʌ cavami copondagi
dai pocaiti:

Aliasi gʌaagai iscʌʌga ñioocadagi Diuusi vui.

Diuusi garbaitʌcʌaacamiga sʌʌlicʌdʌ viaa guvucadagai.

Dai ʌgai tomasiaacoga gataaanʌi cascʌdʌ aliʌsi gʌaagai iscʌʌga ñioocadagi ʌgai
vui.

⁷ Dai aliʌsi gʌaagai isbaigʌrʌliadagi aatʌmʌ Diuusicʌdʌ cʌʌga ñioocaitai Diuusi
vui.

Caaayi istuigaco dadia ʌgai ʌvaavoitudadami tami tʌvaagiʌrʌ.

Dai tomastuigaco ʌʌmadu daraajamu ʌgai ismaacʌdʌ ʌCañiiru aagaiña
oodami.

ʌgai cabaigʌnduuduna.

⁸ ʌgai gʌnaadaca yuucusi cʌcʌʌgaducami cʌʌ vuaañicami dai dadadacʌdami.

Caiti ʌñiooqui.

ʌyuucusi cʌcʌʌgaducami ʌrʌpan ducami isduucai oidacana Diuusi maama-
radʌ.

⁹ Amaasi ʌDiuusi tʌaañicarudʌ povaiñtʌtʌdai:

—Poduucai ooja aapi: “Sʌʌlicʌdʌ baigʌnʌliadamu ʌvapaidarsicami
siʌʌscadʌ ʌrʌduñiagi vagimi tʌvaagiʌrʌ ʌʌcai ʌvaavoitudadami” —iñtʌtʌdai
ʌDiuusi tʌaañicarudʌ.

Dai ʌgai povaiñtʌtʌdai ʌrʌrʌ.

—Istumaasi gʌaagidi aanʌ ʌrʌDiuusi ñiooquidʌ cascʌdʌ sʌʌlicʌdʌ ʌrvaavoi.

¹⁰ Antai aanʌ giñtootonacʌdʌ cʌquiva ʌDiuusi tʌaañicarudʌ vuidʌrʌ dai siaa
duutudaiña agaitadai aanʌ. Dʌmós ʌgai povaiñtʌtʌdai:

—Maiti pomaasi iñvuidiada aapi. Aanʌ gia mosʌrʌDiuusi piooñigadʌ ʌpan
duucaí aapi ʌʌmadu gʌaaduñi ismaacʌdʌ apiacʌʌga gaaagidi Suusi ñiooquidʌ.
Siaa iduufuda aapi Diuusi.

Soora gaaagidi Suusi ñiooquida agai vaa arDiuusi ñiñoquituldiadamigada —iñtatadai adiuusi taañicaruda.

11 Amaasi taa aana isgacuupiojo atavaagi. Tai gamaasitu amo cavaayu tojacami. Dai agai ismaacada dan daitugai tomali amo imidagai maivuidara caatacana Diuusi dai vaascara aagaiña agai mosacaasi istumaasi arvaavoi. Dai mosacaasi istumaasi arsallicami ivueeyi agai, dai cocoda agai mosacaasi asoimaasi ivuaadami. 12 Dai vuupuida agai apan duucai dadadacai tai. Dai gamoo daama mui tuutustugai cooronai. Dai covadara oojisi tatarada agai damos mosalgi agai maata iscaiti aoojai. 13 Gaaadaca yuucusi aramadicami. Dai agai adiuusi ñiooquida taagidu. 14 Dai oidi agai vaasi asandaaru tavaagiara oidacami. Dai ganaadaca asandaaru yuucusi cacalagaducami tootocami dai cala vuaañicami. Dai dan daraitugai agai caapayu tootocami. 15 Dai agai ismaacada Diuusi ñiooquida taagidu tañiañidara vuusai amo mastai muucacami vai agaicada cocoda agai agai aoodami oidigi daama oidacami. Dai calaga taanada agai agai aoodami oidigi daama oidacami gaguvucadagacada. Dai cavami soimaasi taatatulda agai agai aoodami sai poduucai maana aoodami issallicada baamucu Diuusi agai vui. Diuusi agai dai sallicada viaa guvucadagai. 16 Dai agai ismaacada Diuusi ñiooquida taagidu cajalaga dai yuucusida daama oojisi amo ñiooqui vai pocaiti aoojai: “Raigada vaasi rarai dai taanadamigada vaasi tataanadami”, caiti aoojai.

17 Amaasi taa aana ara amoco Diuusi taañicaruda ismaacada tasapai calaca dai cavami iña dai potatadai agai vaasi aujuurugi ismaacada avalltapai nanlayi:

—Dimivurai, vaascataivar ganampaida Diuusi iduñia agai amo vagimi, 18 dai ganbibiida agai rarai baabieda, dai sandaaru tataanadamigada baabieda, dai cacalli maiduduaadicudami baabieda, dai caapayu baabieda, dai agai ismaacada dan daraitugai caapayu baabieda, dai vaasi aoodami baabieda tomasi artaanadami tomasi arpipiooñi tomasi araali tomasi argarducami —tatadai adiuusi taañicaruda aujuurugi.

19 Amaasi taa aana acaisi ismaacada agaa suudagaiñidara vuusai dai taa aana ara araraigada oidigi daama oidacami islampadaca agai gansandaaruga dai cocoda agai agai ismaacada dan daitugai acavaayu tojacada lamadu sandaarugada agai. 20 Daida asandaarugada calali ismaacada dan daitugai acavaayu bai acaisi lamadu agai ismaacada pocaiti saida arDiuusi ñiooquituldiadamigada dai maitarvaavoi agai vaa ismaacada idui naana maasi istumaasi gagarducami acaisi vuitapi dai gomaasicada vupuiirumagi agai aoodami ismaacada gandagitu mastalpagi acaisi tataragadacada dai ismaacada siaa duutudai amono ismaacada apa maasi acaisi dai maamaisa. Amaasi matai duduaacami taiyara suuli acaisi lamadu agai ismaacada pocaiti saida arDiuusi ñiooquituldiadamigada dai maitarvaavoi. Atai masiaaco suuli agai vaanaga asufre. 21 Daida calali ismaacada acavaayu tojacada dan daitugai coi asandaarugada acaisi mastaicada ismaacada tañiañidara vuusai tai vaasi aujuurugi cala tataascovai baabiedacada agai.

20

1 Antai gooquilara taa aana istavaagaiñidara tavañimi amo Diuusi taañicaruda dai bacati agai yavigada agaa dagai tuucavacada dai ganoovilara bacati amo cadena gaducami. 2 Daida adiuusi taañicaruda bai acaisi vagicada. Agai vaa aramo cooyi ismaacada laqui abiaadara oidi daama aimaraña

dai Diaavora taaḡidu dai Satanási vaasi. Daidā ḏDiuusi taañicaruda vuu ḏcaisi vaḡicada sai amaasi vuulicana amo mil uumigi. ³ Daidā ḡḡā ḏḡgai tuucavacata daitu dai cāa cuu sai camaiivupuiirumadañña ḡgai oodami oidigi daama oidacami asta siaascada aayi amo mil uumigi. Amaasi aacai acaaqi uumigi masiuppanamu chiaḡqui tasai.

⁴ Amaasi taa anaḡ ḡḡar daraicarui vai daama daraaja ḡgai masmaacada darai saidā ḏrdudunucamicana. Dai taa anaḡ ḡḡa iibadaḡ ḡgai masmaacada guicuta moomodaḡ gaagiditai ḡgai Suusi mamaatatuldiaragadaḡ dai vaavotudaitai ḡgai Diuusi ñiooquida. ḡgai maisiaa duutuli ḏcaisi vaḡicada tomali moonogada. Dai ḡgai maitandagitu mastataḡḡapagi ḏcaisi tataaragadaḏada cocovadara sipa noonovira. Dai taa anaḡ isduduaaca ḡgai dai gatḡjai Cristo ḡḡmadu amo mil uumigi. ⁵ ḡgai ḡḡarḡḡadada ismaacada duduaaca. Dai ḡḡaa coidadaḡ gia maiduduaaca asta aacai amo mil uumigi. ⁶ Saḡlicada baḡanḡlidi ḡgai ismaacada ḡḡaḡa duduaaca Diuusi ḏcovai vuvaitu ḡgai. ḡgai ḡḡapaalicamu tavaaḡiḡḡa Diuusi vuitapi dai gatḡaanadamu Cristo ḡḡmadu amo mil uumigi. Dai ḡgai gia maiiimia ḡgai ḏDiaavora ḡḡmadu.

⁷ Dai caacai amo mil uumigi masivuusaidamu Satanási ḡḡā ḏḡgacaiñdara ⁸ siḡgai vaasi oidigi daama aimardamu dai vupuiirumadamu oodami. ḡgai vupuiirumadamu Gogaḡa oidacami dai Magogaḡa oidacami. Dai ampaidamu ḡgai asandaaru ami oidacami sai soñña cocoodana ḏDiuusi sandaarugada. Asandaaru ismaacada Gogaḡa dai Magogaḡa oidaga ḡḡan ḡḡquidu ḏoorai ismaacada ḡḡā suudagi ugidana oidaga. ⁹ Dai iimi ḡgai ḡgai ḡḡapacata siaaco ḡḡā tapalica. Dai sicolima ḡgai ḡgai siaaco daraaja Diuusi sandaarugadaḡ dai siaaco oidaga aoodami ismaacada Diuusi oigadai. Damos Diuusi ootosa ḡgai taí tavaaḡiñdara sai maana vaasi ḏSatanási sandaarugada. ¹⁰ Dai Diuusi taiyara daituda ḡgai ḏDiaavora vupuiirumadacai ḡgai ḡḡaa. Ataí siaaco daituda ḡgai Diuusi ḏDiaavora vaanaga asufre dai amiava masiaaco daitu ḏcaisi vaḡicada ḡḡmadu ḡgai ismaacada pocaiti saidā ḏḡDiuusi ñiooquituldiadamigadaḡ dai maitarvaavoi. Ami soimaasi taataca ḡgai ḡgai vaascara tasara dai tucara.

¹¹ Amaasi taa anaḡ amo ḡḡā daicarui tojacami dai taa anaḡ ḡgai ismaacada dan daja. Dai ugidagai ḏoidigi ḡḡmadu ḡḡavaaḡi siaaco daja atasai daida ḡmasaadai daida ḡsisiaavuga, dai camaitiiputu tomali amo istumaasi.

¹² Antai taa anaḡ ḏcoidadaḡ ḡḡarḡḡucami dai aaliducami vai vuidara guuca Diuusi. Matai cupiooḡo ḡḡliivru siaaco oojisi istumaasi ivuaadana oodami dai Diuusi soimaasi taatatuli vaasi ḏsoimaasi ivuaadami ismaacada vaamioma soimaasi ivuaadana vaamioma soimaasi taatatuli ḡgai. Dai cupiooḡo ḡmai liivru siaaco oojisi ḡtataaragada vaasi ḡgai ismaacada tomas-tuigaco oidaca ḡgai Diuusi ḡḡmadu. ¹³ Daidā ḏoodami ismaacada coi ḡḡā suudara duduaaca daida ḏoodami ismaacada yaasapicatadai duduaaca dai vaasi ḏcoidadaḡ duduaaca dai iji tavaaḡiamu tai Diuusi soimaasi taatatuli ḏsoimaasi ivuaadami. Ismaacada vaamioma soimaasi ivuaadana vaamioma soimaasi taatatuli ḡgai. ¹⁴ Dai camaicoodamu oodami baiyoma tomas-tuigaco ḡḡḡdamu ḡtaiyara. Daidā ḏDiaavora ḡḡmadu oidacamu tomas-tuigaco. ¹⁵ Vaascatai ḡgai ismaacada maioojisi tataaragadaḡ liivruḡḡa siaaco oojisi tataaragadaḡ ḡgai ismaacada tomas-tuigaco oidaca ḡgai Diuusi ḡḡmadu Diuusi suuli ḡgai ḡtaiyara.

1 Antai gooquiΛΓΑ TΛΛ aanΛ amo tΛvaagi utudui dai Λmo dΛvΛΛarai utudui. ΛtΛvaagi apΛgadadΛ daidΛ adΛvΛΛarai apΛgadadΛ caugidagai cascadΛ dai camaitipu aΓΛΛ suudagi. 2 Antai aanΛ Vuaana TΛΛ aΓΛΛ quii ismaacadΛ Diusi acovai vusaitu Jerusaleena utudui tΛΛagidu vai tΛvañimi tΛvaagiaiñdΛΓΛ. Diusi vuidΛΓΛ cΛaacatadai aΓai. SΛallicadΛ chigia maasi aΓΛΛ quii poduucai isduucai chigia maasi Λmo ali tΛji siuu duucu cunata agadagi. 3 Antai cai aanΛ amo ñiooqui iscavami ñioo tΛvaagiaiñdΛΓΛ dai pocaiti:

—Sivi gia Diusi oodami saagida oidacamu daidΛ aoodami ΛrmaamaradΛcamu Diusi. Dai Diusi arDiuusigadacamu aoodami. 4 Dai siaaco daja Diusi maitiipucamu istucadΛ soigΛnliadagi oodami. Dai camaicoodamu oodami, tomali maisuaanΛdamu tomali maisoigΛnliadamu. Dai camaicocordamu aΓai. VΛasi ΛΛquidΛ istumaasi caugidagai cascadΛ —caiti Λñiooqui.

5 Amaasi Diusi aΓΛΛ daicarui daama daja pocaiti:

—Sivi gia utldamu aanΛ vΛasi istumaasi —caiti aΓai.

Dai Diusi povaiñtΛtadai ΛΛpΛ:

—Oojañi aapi. Idi ñiooqui sΛallicadΛ Λrvaavoi cascadΛ dai cΛΛga baiga isvaavoitudagi —iñtΛtadai Diusi.

6 Dai gooquiΛΓΑ povaiñtΛtadai:

—CasΛpadui vΛasi istumaasi apΛduñia agaitadai. AanΛ aΓaΓai dai maiquiaa cΛquivacai oidigi abiaadΛΓΛ oidaga dai tomastuigaco oidacamu. Sioora viaaca Λliadagi ibadagai utudui vai tomastuigaco oidacagi aanΛ iñΛΛmadu aanΛ gia maaquimu Λsuudagi ismaacadΛcadΛ viaacana aΓai ibadagai utudui dai maitaanΛi aanΛ tomali Λmo sintavu. 7 Gomaasi iduñimu aanΛ aΓai vΛatΛΓΛ sioora maisoimaasi ivuaadagi siΛascadΛ ΛDiaavora soimaasi iduiñitula liadagi. Dai aanΛ arDiuusigadacamu aΓai dai aΓai aΓgiñmaamaracamu. 8 Damos sioora duduaadicudagi, dai sioora maivaavoitudadagi Diusi, dai sioora cΛΛdadagi aa oodami, daidΛ sioora argacoodacami, dai sioora googosi gΛnducami, daidΛ sioora arcΛΛdaracami, daidΛ sioora siaa duutudai amoomono, dai vΛasi yaatavogami, iimia aΓai ataiyamu ismaacadΛ vΛΛnagΛ asufre. Gomaasi ΛrΛpan ducami isΛpamu coiyagi.

9 Amaasi aayi Λmaadutai ΛcuvaracamiañdΛΓΛ Diusi tΛtΛaañicarudΛ ismaacadΛ viaacatadai Λcuvaracami ajaasocoli. Λajaasocoli Λraana daacatadai Λmo istumaasi ismaacadΛcadΛ soimaasi taata aΓai oodami. DaidΛ ΛDiusi tΛaañicarudΛ povaiñtΛtadai:

—Dimi gatΛagidamu aanΛ siaaco oidaca aΓai aΓai ismaacadΛ tomastuigaco oidaca aΓai aΓai ΛΛmadu mΛsmaacadΛ Cañiñfu aagaiña.

10 Dai Diusi IbΛadΛ apiagiñtΛtΛagidimi naana maasi istumaasi cascadΛ ΛDiusi tΛaañicarudΛ giñvaidacai Λmo gΛΛ giidiamu. Agiidi alia tacavaga. Dai abiaadΛΓΛ giñtΛagi aΓΛΛ quii Jerusaleena tΛagiducadΛ ismaacadΛ tΛvañimi tΛvaagiaiñdΛΓΛ ismaacadΛ Diusi vuidΛΓΛ cΛaacatadai ismaacadΛ Diusi acovai vusaitu. 11 aΓΛΛ quii cavami dadadacΛi modaacati Diusi. Apran ΛΛsi dadadacΛi Λmo odai namaacami ismaacadΛ jasje tΛagidu. CΛΛ maasi Λraana aΓai vidrio maasi cascadΛ. 12 VΛasi sicoli curartudi aΓΛΛ quii. Dai tacavaga acurarai dai baivustaama dan gooca cucuuparaga. Vai Λmo Diusi tΛtΛaañicarudΛ guuca vΛasi cucuuparagΛΓΛ. Dai cucuuparagΛΓΛ oojisi Jacovo maamaradΛ tΛtΛaragadΛ. 13 Dai siaali apacoga guuca vaica cucuuparagai dai norte amacoga guuca ΛpΛ vaica cucuuparagai dai sur amacoga guuca ΛpΛ vaica cucuuparagai dai uruñi utamacoga guuca ΛpΛ vaica cucuuparagai.

14 Dai acurarai uta daraaca baivustaama dan gooca ojoodai. Daidal aojoodal a oojisi tataragadal agai masmaacada Cañiiru aagaiña.

15 Daidal adiuusi taañicaruda ismaacada giñtagidi hacati amo ooro apavidacarui amo metro asitavducami dai agaicada apavida agai agal qui lamadu cucuuparagada lamadu curarada. 16 Agal qui maacuada siisioda dai aipadala mosamaduga muiduru. Amaasi adiuusi taañicaruda apavi agal qui galpavidacarucada. Agai ajaga goo mil dan lapa goo siento kilómetros. Dai agai lamaduga muiduru aipadala dai tai acoga lapa. 17 Amaasi adiuusi taañicaruda apavi acurarai siuiduru gajiaacoga vai ajaga vaic coobai dan maacova metros. Apavidacarui ismaacadacada galpavidi adiuusi taañicaruda aoodami apavidacaruda.

18 Acurarai jaspecada duñisi. Daidal agal qui goral oorocada duñisi. Dai sallicada dadadacai lapan duucal vidrio. 19 Daidal abaiivustaama dan gooca ojoodai ismaacada uta daraaja acurarai daama arastudicatadai naana maasi ojoodai namaacami. Amoco viaacatadai jase. Dai lmai viaacatadai sifro. Dai lmai viaacatadai ágata. Dai lmai viaacatadai esmeralda. 20 Dai lmai viaacatadai ónise. Dai lmai viaacatadai cornalina. Dai lmai viaacatadai crisólito. Dai lmai viaacatadai berilo. Dai lmai viaacatadai topacio. Dai lmai viaacatadai crisoprasa. Dai lmai viaacatadai jasinto. Dai lmai viaacatadai amatista. 21 Abaiivustaama dan gooca cucuuparagai perlacada duñisicatadai. Daidal acaayi gaducadioma goral oorocada duñisi dai lapan duucal dadadacai vidrio.

22 Dai ami agal quiyala maita ana tomali amo quiuupai. Diuusi garbaitacaaacamiga agai dai sallicada viaa guvucadagai. Dai agai lamadu masmaacada Cañiiru aagaiña lapan ducami quiquiupai cascada maitiipu quiquiupai. 23 Agal quiyala maitaagai tasai cuudagida tomali masaadai Diuusi lamadu agai masmaacada Cañiiru aagaiña cavami dadadacai cascada. 24 Dai naana maasi oodami saagidiaiñdala ismaacada calagacala vuvaja ajioopada agai agal qui cuudagidacada. Daidal araraigada oodami oidigi daama oidacami agal quiyala oidaca agai lapa dai siaa duutuada agai Diuusi. 25 Acuucuparagada agal qui valagacala moscuucupioquiñicana ami maitiipuca tucagi cascada. 26 Dai ami oodami valasi oidigi daama oidacami saagidiaiñdala siaa duutuadamu Diuusi. 27 Dai tomali amo istumaasi soimaascami maivapaacadamu. Dai tomali amo soimaasi ivuaadami tomali ayaatavogami maivapaacadamu. Mosacaasi agai ismaacada oojisi tataragadal aliivrugadala agai masmaacada Cañiiru aagaiña. Aliivrugala oojisi tataragadal agai ismaacada viaa ibadagai utudui dai tomastuigaco oidaca agai Diuusi lamadu.

22

1 Amaasi adiuusi taañicaruda lapa giñtagi ami siaaco daja Diuusi agal daicarui daama lamadu agai masmaacada Cañiiru aagaiña. Dai agal daicaruiñdala vusanai amo istumaasi lapa maasi amo gal aqui cal vuañicami suudagi ismaacadacada viaacana oodami iibadagai utudui. Asuudagi lapa maasi vidrio. 2 Daidal agal qui caayigadala gaducadioma larana marai aqui. Daidal aqui aipadala guuca mui uusi. Daidal auusi lamo masaadacada iibiatai. Daidal iibiadacada viaacana oodami iibadagai utudui. Daidal auusi agadacada maicoocora oodami. 3 Dai ami maitiipucamu tomali amo istumaasi soimaascami. Agal daicaruda Diuusi lamadu agai masmaacada Cañiiru aagaiña ami gal quiyala daacamu. Dai apipioñigada agai masmaacada Cañiiru aagaiña siaa duutuadamu agai. 4 Dai vuidala

daraacana dai coocovad^{ΛΓΛ} oojisicamu ^ΛCañiiru t^ΛΛaragad^Λ. ⁵ Dai ami maiti-puca agai tucagi. Dai sioor^Λ ami oidaga mait^Λgitoca agai cuucudagi tomali tasai. Diuusi g^Λrbait^Λcaaacamiga dadadaquigad^Λcad^Λ maasca agai ami casc^Λd^Λ. Dai tomastuigaco gataaan^Λada agai ^Λpipiooñigad^Λ agai masmaac^Λd^Λ Cañiiru aagaiña.

⁶ Amaasi ^ΛDiuusi taaañicarud^Λ povaiñt^Λtadai:

—Istumaasi g^Λaagida iñagai aan^Λ ^Λrvaavoi dai baiga isvaavoitudagi. Dai Diuusi g^Λrbait^Λcaaacamiga ^Λr^Λgai ismaac^Λd^Λ aagidi g^Λñiñoquituldadamiga istumaasi agada ^Λgai. Caooto g^Λtaañicar^Λu sai ^Λgai t^ΛΛagidana pipiooñigad^Λ istumaasi caotoma ^Λp^Λduña agai —iñt^Λtadai ^ΛDiuusi taaañicarud^Λ.

⁷ Amaasi ^ΛSuusi Cristo povaiñt^Λtadai:

—Otom^Λ divimu aan^Λ. Sioor^Λ ^Λagiditai ca^Λcagi Diuusi ñiooquid^Λ ismaac^Λd^Λ oojisi idi liivru^Λr^Λ s^Λallic^Λd^Λ baig^Λñaliadamu —iñt^Λtadai Suusi Cristo.

⁸ Aidasi aan^Λ Vuaana ca^Λ gomaasi dai t^ΛΛ giñtootonac^Λd^Λ ca^Λquiva aan^Λ ^ΛDiuusi taaañicarud^Λ vuid^Λr^Λ ismaac^Λd^Λ giñt^ΛΛagi v^Λasi gomaasi dai siaa duutudai iñagaitadai. ⁹ D^Λamos ^Λgai povaiñt^Λtadai:

—Maitipomaasi ivuaada. Aan^Λ ^Λp^Λ ^Λr^ΛDiuusi piooñigad^Λ ^Λpan duuc^Λai aapi ^ΛΛmadu g^Λaaduña ismaac^Λd^Λ gaaagidi Diuusi ñiooquid^Λ ^ΛΛmadu v^Λascatai ismaac^Λd^Λ ^Λagiditai ca^Λ istumaasi oojisi idi liivru^Λr^Λ. Baiyoma isiaa duutuda Diuusi —iñt^Λtadai ^ΛDiuusi taaañicarud^Λ.

¹⁰ Dai povaiñt^Λtadai ^Λp^Λ:

—Gaaagidañi aapi Diuusi ñiooquid^Λ ismaac^Λd^Λ oojisi idi liivru^Λr^Λ cayooga aayi istuigaco ^Λp^Λduña agai istumaasi agai idi liivru^Λr^Λ. ¹¹ Sioor^Λ soimaasi ivueeyi dagitoñi vai apiasoimaasi ivuaadana. Dai sioor^Λ googosi g^Λnducamica dagitoñi vai ^Λpiagoogosi g^Λnducamicana. Dai sioor^Λ maisoimaasi ivuaadagi dagitoñi vai ^Λpiac^ΛΛga ivuaadana. Dai sioor^Λ Diuusi ^Λcovai vuvaitu dagitoñi vai ^Λpiac^ΛΛga vaavoitudaiña Diuusi —iñt^Λtadai ^ΛDiuusi taaañicarud^Λ.

¹² Dai Suusi Cristo ^Λpamu povaiñt^Λtadai:

—S^Λallic^Λd^Λ otoma divimu aan^Λ. Dai vuaapidamu aan^Λ ^ΛΛmo istumaasi nam^Λacami ^Λgai ismaac^Λd^Λ ivuaadana giñaa duiñdaga. Sioor^Λ vaamioma c^ΛΛga ivuaadagi maaquimu aan^Λ ^Λmo istumaasi vaamioma nam^Λacami. ¹³ Aan^Λ ^Λgai dai maiquiaa ca^Λquivacai oidigi abiaad^Λr^Λ oidaga dai tomastuigaco oidaca iñagai —iñt^Λtadai Suusi Cristo.

¹⁴ S^Λallic^Λd^Λ baig^Λñalidi ^Λgai ismaac^Λd^Λ Diuusi oig^Λldi soimaascami-gad^Λ vai poduuc^Λai viaacana ^Λgai oigaragai iscuucumiagi ^Λuusi ibiad^Λ ismaac^Λd^Λcad^Λ viaacana oodami iib^Λdag^Λai utudui dai poduuc^Λai viaaca ^Λgai oigaragai masvaapaquiagi ^Λg^ΛΛ quiiy^Λr^Λ. ¹⁵ D^Λamos ^Λg^ΛΛ quii quiidiga mad^Λr^Λ viimu ^Λgai ismaac^Λd^Λ maivaavoitudai Suusi Cristo, ^Λc^ΛΛdaracami, daid^Λ sioor^Λ googosi g^Λnducami, daid^Λ gacoodacami, dai sioor^Λ siaa duutuadagi moomono, daid^Λ ^Λyaatavogami.

¹⁶ —Aan^Λ Suusi caooto giñtaañicar^Λu sai aagidana v^Λasi gomaasi ^Λvaavoitudadami muiyap^Λr^Λ oidacami. Aan^Λ ^Λrcajitudad^Λ ^Λraí Davicar^Λ. Aan^Λ ^Λr^Λpan ducami ^Λg^ΛΛ siaavugai ismaac^Λd^Λ ^Λquiaamoco vusac^Λ —iñt^Λtadai Suusi Cristo.

¹⁷ Dai Diuusi Ib^Λad^Λ ^ΛΛmadu ^Λoodami ismaac^Λd^Λ tomastuigaco oidaca ^Λgai ^ΛΛmadu masmaac^Λd^Λ Cañiiru aagaiña pot^Λtadai ^Λgai ^ΛSuusi Cristo.

—Dimi —t^Λtadai.

Dai sioor^Λ ca^Λcagi idi ñiooqui ali^Λsi g^Λaagai ispot^Λtadagi ^ΛSuusi Cristo sai diviana.

Dai sioora sallaicada ipaliadagi isDiuusi maaquiagi ibadagai utudui agai viaa isvaavoitudagi Diuusi ñiooquida vai Diuusi ganmaaquiagi suudagi ismaacadaacada viaacana ibadagai utudui dai maitataanai tomali amo istumaasi.

¹⁸ Dai aagidi aanal vaascatai ismaacada caacagi Diuusi ñiooquida ismaacada oojisi idi liivruaga sai maiama duucal oojaina. Sioora vaamioma oojagi Diuusi gia soimaasi taatatuldia agai agai poduucal isduucal taatatuldi agai asoimaasi ivuaadami ismaacada gaaagai idi liivruaga. ¹⁹ Dai sioora maigovai daraasagi aa ñiooqui idi liivruaiñdaga Diuusi maigovai daasamu tataragada agai alivruaiñdaga siaaco oojisi tataragada agai ismaacada tomastuigaco oidaca agai Diuusi amadu. Dai maiviaacamu oigaragai isoidacagi agaa quiiyaga ismaacada Diuusi acovai vusaitu.

²⁰ Aanal arSuusi Cristo dai pocaiti ansai sallaicada otoma divia inagai aanal. Dai aatama vaavoitudadami ipalidi sai otoma diviana gartaanadamiga Suusi.

²¹ Aanal ipalidi sai Suusi Cristo gartaanadamiga calagacaga ganñaidiña vaascatai aapimala.
Mosacaasi.